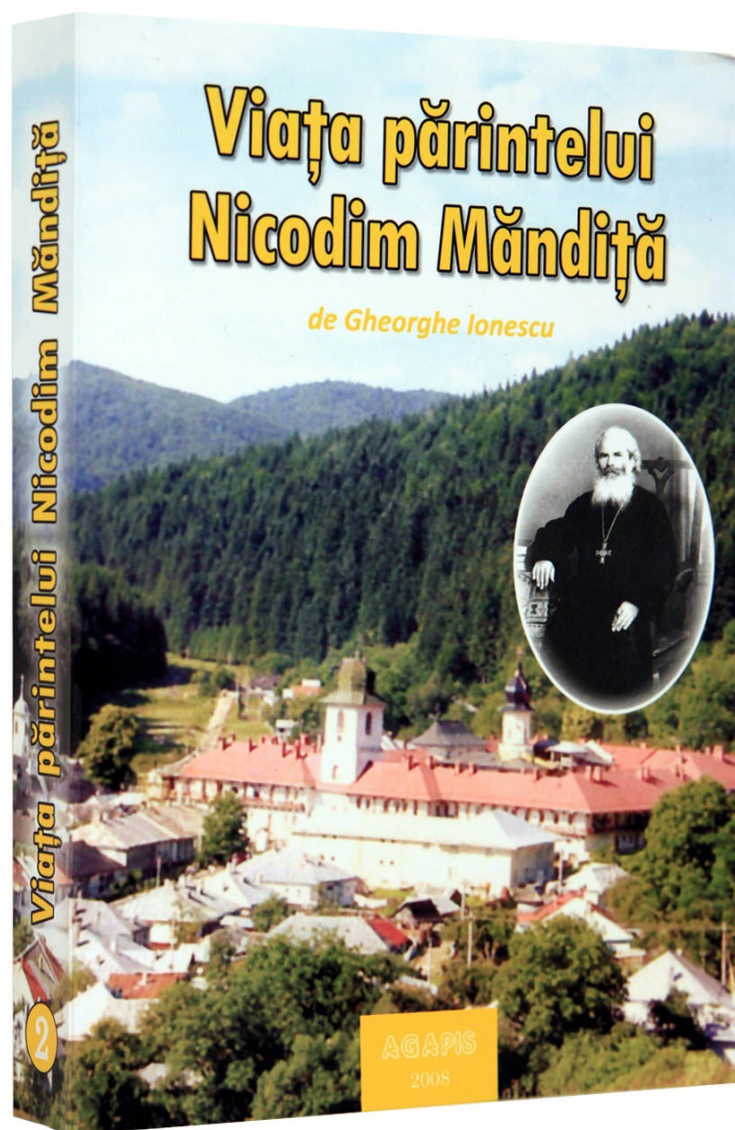

Viața părintelui **Nicodim Măndiță** (1889 - 1975)

- volumul 2 -

Gheorghe Ionescu - Viața părintelui Nicodim Măndiță

Ediția a II-a revizuită și adăugită

Se tipărește cu binecuvântarea Prea Sfințitului Părinte GALACTION,

Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Editura Cartea Ortodoxă, 2008

SĂ NU UITĂM DE SFINȚII NOI MUCENICI MĂRTURISITORI AI ÎNCHISORILOR COMUNISTE ROMÂNE

Realizat cu **ABBY FineReader 11**

Download PDF: <https://archive.org/details/ViataParinteluiNicodimMandita1889-1975-Volumul2>

CUPRINS

Cuvânt înainte	10
Despre sfintele cărți	12
Calea cărții, drum al Golgotei	12
Proces verbal de interogatoriu	16
17 august 1964	16
Cine împarte cărți sfinte, se face ctitor de biserici vii	21
Activitate diversă neîntreruptă	23
Importanța citirii sfintelor cărți	24
Cunoștința adevărului este cuvântul lui Dumnezeu	29
Diavolul fuge de omul care e mereu ocupat și face ceva bun	30
Cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă	31
Pomelnic condiționat	33
Cărțile sfinte citite, înfloresc sufletul	34
Cărțile bune sunt de mare folos	35
Colecția «Biblioteca Ortodoxiei»	36
A îndemnat pe ucenici să facă apostolat	37
Dumnezeu ne poartă de grijă	38
Legătorie de cărți	39
Arătarea demonului	43
Cum să împărțim timpul între rugăciune și citire	44
Armonizarea timpului de rugăciune și de citire	45
„Vămile văzduhului”, farmacie duhovnicească	46

Puterea de convingere a cărților.....	48
Să cumpărăm cât mai multe cărți sfinte.....	49
Învățătura sfântă a dat rod.....	51
Să citim cărți folositoare sufletului.....	53
O mărturie	54
Am fost arestați cu cărți cu tot.....	56
Necesitatea Bibliei.....	60
Documentare asupra cărților	60
Nu poți cumpăra cărți sfinte cu bani necinstiți.....	62
Cultivare sufletească prin copierea de texte duhovnicești	63
Se lucra pe încredere și pe conștiință.....	64
Fapte minunate și prevestiri.....	65
Cum a fost cu puțință să parcurg 7 km în câteva minute?.....	65
O minune care s-a produs în timpul Sfintei Împărtășiri	67
Am primit răspuns, mai înainte de a pune întrebări.....	68
Vei scăpa de condamnare, dar să te lași de băutură.....	70
Rugăciunile Părintelui împlinesc neajunsurile	73
A prevăzut ceea ce va urma.....	74
Cum s-a vindecat în chip minunat un bătrân?.....	75
Spusele Părintelui se îndeplinesc	77
Acum du-te unde ți-am spus	79
Cineva din văzduh a răspuns: „Adevărat a înviat!“.....	80
Prin rugăciune, a fost izgonit diavolul urâtului.....	80
Neascultarea.....	81
Respectarea ortodoxiei actuale	82
Câteva fapte minunate din viața unei fiice duhovnicești a Părintelui Nicodim.....	83
1. Hrișca așteaptă	85
2. Canonul binefăcător!	87
3. Îngăduință și ajutor celor ce păcătuiesc	88
4. Să nu vorbim de rău preoții	89
Părintele poate rezolva problemele.....	90
Puterea rugăciunii.....	91
Am văzut împrejurul capului său o lumină.....	92
Prevestirea unor lucruri	94
O previziune tristă.....	96
Necunoștința prevestită.....	96
Puterea credinței l-a vindecat	97
Făgăduințele trebuie îndeplinite	99
O minune	101
A prevăzut o mare cădere.....	101
Cunoștea cu ce se îndeletnicesc ucenicii săi	102
Urmare a mândriei.....	103

Lucrurile s-au schimbat în bine	107
Cine a ieșit afară?	107
E prea târziu să plece!.....	108
Ajutorul lui Dumnezeu	108
O vindecare minunată	109
Puterea rugăciunii.....	111
Puterea rugăciunii duhovnicului	112
Voia lui Dumnezeu.....	114
Prin rugăciune a fost vindecat	116
Minunea Sfântului Nicolae	117
Să mergem în livadă să ne rugăm	119
A lăsat-o durerea de măsele.....	120
Ascultarea de duhovnic și respectul față de preoți	122
Două examene de ascultare	122
Lucrează ca să rămână ceva pentru veșnicie.....	125
Neascultarea s-a răzbunat.....	126
Când faci ceva de capul tău	129
Canonul	130
Graba strică treaba	131
După Pravilă, trebuie să faci o mie de metanii	132
Femeia trebuie să tacă în biserică	134
Prudența.....	135
Fă ascultare și nu vei avea ce să mai rabzi.....	136
Cine îl va asculta, se va mântui	137
Să ascuți de Duhovnic până la sfârșit	138
Nu te băga unde nu-ți fierbe oala.....	139
Neascultarea l-a dus în primejdie de moarte	141
Nu suntem proprietarii noștri și nici a vreunei avuții materiale.....	142
Să rămânem în ascultare de Biserică.....	145
Cum să ne purtăm când stăm la masă cu un preot	146
Vă ocupați mai mult de mireni decât de călugări.....	146
Grija Dumnezeiască pentru toți.....	154
Din ce cauză poate fi cineva tulburat?	155
Mireni se pot ajuta reciproc în toate.....	156
Slujire în folosul altora	157
Prezența continuă a Părintelui.....	158
O discuție purtată într-un compartiment de tren	159
Puterea rugăciunii prin acatiste.....	161
Judecățile lui Dumnezeu sunt bune.....	162
Bunăcuviință față de preot.....	165
Cei ce s-au opus învățaturii, au avut de suferit!	166
Îndrăzneală păcătoasă	169

Dumnezeu l-a întors la dreapta credință	170
Primeam cuvântul ca din gura lui Dumnezeu	171
Credinciosul nu trebuie să ajungă la tribunal	173
Părintele Nicodim Măndiță, mare predicator	174
Preotul comparat cu profesorul și cu judecătorul	175
Gustul paharului neascultării!	177
Preotul este răspunzător de păstoria sufletelor	180
Despre Sfânta Împărtășanie	183
Pregătirea pentru primirea celor sfinte	183
Condiția primirii Sfintelor Taine	185
Cele trei împărtășiri nevăzute	186
Ce înseamnă vindecarea lui Neeman Sirianul?	191
Respectarea Sfintei împărtășanii	192
Smerenie și dragoste desăvârșită	193
Despre rugăciune și cele șapte laude	197
Ajutorul rugăciunilor	197
Sfaturi pentru cei neștiutori de carte	198
Posibilități de săvârșire a Laudelor	200
Închinăciunile și metaniile alungă somnul	201
Pomenirea în rugăciunile noastre	203
Cele șapte laude ocupă primul loc	205
Rugăciunea cu mintea răspândită	207
Despre cele șapte laude și despre «epistolia căzută din cer»	208
Să nu ținem la poartă pe cel ce vine la noi	211
Importanța memorării rugăciunilor	212
Corectitudinea semnului Sfintei Cruci	213
Prin rugăciune s-a izbăvit de frică	215
Capuri fără trupuri	215
Condițiile îndeplinirii faptelor bune	216
Leac pentru oboseală	218
În necazuri, să ne rugăm fără încetare!	219
Nu e bine să treci pe sub sfintele icoane	221
Diferite învățături și rânduieli bisericesti	222
Sfintele Sărbători cu tinere	222
«Paștile Crucii» și «Paștile Învierii»	225
Duminica ce poartă cinci nume	227
Banii obținuți Duminica au adus necazuri după 20 de ani	229
Atenție la lucrurile sfinte	230
Folosirea metaniilor de către mireni	231
Să se păstreze curați, cei ce lucrează obiecte bisericesti	232
Femeia să stea la locul ei în pronaos	232

Să nu împodobim Sfintele Icoane.....	233
Stropirea cu agheasmă	233
Să nu stingem candela sau lumânarea suflând asupra lor	234
Cinstirea Sfintelor icoane	235
Să cântăm cântări bisericesti ortodoxe.....	236
Dumnezeu nu primește laudă din tinichea.....	243
Despre dormitul prin mănăstiri	244
Dacă se spală rufe după Botezul Domnului?	245
Să se poarte Sfânta Cruce pe sub cămașă	246
Vin pentru parastase.....	247
Despre ștergerea Sfintei Lingurițe.....	248
Nu este îngăduit a lovi cu Crucea în ușa Bisericii	249
În Rusia respecti calendarul lor.....	252
Să nu legăm când Biserica dezleagă.....	252
Să nu pictezi Sfinte icoane dacă ești pătimăș	254
Cinstirea Sfintei Cruci și vremea sfârșitului	255
Maica Domnului nu se pictează stând culcată la Nașterea Domnului.....	256
Să nu scriem numele nostru oriunde	257
Să nu vindem lapte în zilele de post	258
Jertfa dusă la biserică.....	259
Îngenuncherile de la Sfânta Liturghie.....	260
Comportare superstițioasă.....	263
Întâietatea părții de-a dreapta	264
Pentru ce unele persoane sunt stăpânite de urât?	266
Frica de persecuție și despre venirea lui antihrist	266
Conștiinciozitate la străină.....	270
E bine să fii cântăreț, cum să nu!	272
Valoarea sufletului.....	273
Dezlegări.....	274
Să postim cu dreaptă socoteală.....	276
Cum să se comporte cei credincioși	277
Stăpânirea de sine	277
Comportamentul credincioșilor	279
Cum să se salute și să se numească între ei credincioșii	280
Ca mirean, nu ai voie să predici	282
Dumnezeu veghează toate.....	289
Cunoaște omul... apoi slujește-i.....	292
Păcatul mândriei pierde sufletul	295
Să nu facem comparație între oamenii buni și oamenii răi.....	296
Fă ce vrei, dar gândește-te unde ai să ajungi!	298
Să ne luptăm cu gândurile rele.....	301
Părinte... e păcat să omori păianjenii?.....	302

Cele trupești se pierd, iar cele sufletești rămân.....	303
Să spoim locuința cu var	304
Să nu ascultăm clevetirile altora.....	305
Cum trebuie să facem baie?	306
Să nu mai facem caricaturi ale chipului omenesc	307
Comportarea corectă	307
E păcat și când se înjură de lucruri mici	308
Comportare corectă	310
Creștinul trebuie să fie cinstit și milostiv	311
Condițiile milosteniei	311
Nu trebuia să-i plătești morarului vama	313
Să faci milostenie pentru banii câștigați pe nedrept.....	314
Sinceritate în faptele bune.....	315
Nu putem face milostenie din bani nemuncii.....	316
Jocul de noroc este un păcat mare.....	317
Răbdarea, dar Dumnezeiesc	320
Cât de ușor cădem în păcate străine	321
De unde muncești, de acolo mănânci	323
Părintele a scos din dulap mâncare și a pus-o pe masă înaintea ei.....	324
Secretul trebuie păstrat.....	326
Adevărata milostenie.....	327
Părintele a lucrat cu multă înțelepciune și smerenie.....	328
Să nu ne bucurăm prea mult când primim milostenie.....	329
Compătimire	329
Învățăături despre milostenie.....	330
Lucrul făcut de mâna unui om temător de Dumnezeu, e blagoslovit.....	334
Îngăduința Părintelui	336
Pacea sufletească.....	337
Grija față de aproapele	339
Exercițiul rugăciunii	340
Dumnezeu are grijă de cei ce-L iubesc.....	343
Creștinul nu se răzbună	344
Animale păgubitoare.....	345
Părintele binecuvintează casa.....	346
Continuu în acțiune pentru semeni	347
Să ne purtăm cu înțelepciune și smerenie	348
Să ne ferim de păcatul cel mai mare	348
Viețuitoare comestibile.....	351
Cum se smintește cel smintit	352
Cine pleacă urechea la toate, stă de vorbă cu diavolul	354
Cumpătare în vorbire!.....	355
Obiceiuri bune neschimbate	356

Sunt oameni ce aduc pagubă?	358
Învățătură înțeleaptă	359
Unele tradiții pot fi înlocuite.....	359
COLINDE	361
Al Iudeii împărat	361
Doamne Iisuse Hristoase	365
Anul nou	367
O, vai lume înșelătoare	368
Râvna sfântă se cere împletită cu înțelepciunea	369
Cum putem noi cunoaște păcatul mândriei?	372
Condițiile și semnele smereniei	375
Despre ținuta bărbaților și a femeilor	378
Corectitudine în îmbrăcăminte.....	378
Creștinul adevărat	379
Cunoaștere reciprocă	380
Cum să-ți pui firmă, când prăvălia e goală?.....	381
Femeile trebuie să-și acopere capul.....	384
Răspunsuri la întrebări	386
Te-am hrănit cu lapte și nu cu bucate tari... ..	388
Purtând barbă și mustăți, a intrat în dificultate	389
Să porți în buzunar un pieptene	390
Bărbații să poarte podoaba lor.....	391
O discuție aprinsă despre barbă.....	392
Îmbrăcăminte cuviincioasă	394
Calea mântuirii e plină de neazuri și suferințe	396
Cu cine se aseamănă femeile îmbrăcate la modă?	398
Hainele înflorate sunt lumești	399
Adevărata curățenie	401
Sfaturi și învățături diverse.....	402
Gândurile de hulă	402
Respectarea orelor de masă	402
Paharul cu vin și ursul.....	403
Respectarea meselor	406
E așa mare păcat a purta mărtisor?	407
O rețetă de băi cu plante	407
Un circuit prin țară	409
Îndrumări pentru ucenici	411
Date biografice ale celor mai apropiați ucenici.....	419
Primii trei ucenici și colaboratori.....	419
Părintele Vasile Poișteala.....	420

Frații Ioan și Constantin Măgirescu	424
Un bătrân cu viață îmbunătățită.....	434
Ion Marcu, gazda părintelui Nicodim	446
Gheorghe Marcu, un om duhovnicesc.....	447
Gheorghe Pascaru, gazda militarului Măndiță Nicolae.....	455
Neculai Șerban și soția sa Maria.....	457
Aglaia Apostol, o creștină care făcea cu adevărat apostolat.....	466
Părintele Neculai Chiuaru, mic de stat dar mare cu trăirea	469
Întâmpinare.....	476
Poze.....	480

Cuvânt înainte

la ediția a II-a

Retipărirea lucrării «Viața părintelui Nicodim Mândiță» într-o nouă ediție a Editurii Agapis este încă un omagiu adus jertfei de cuvânt într-o vreme de mare restriște.

Editura Agapis are dreptul de autor exclusiv asupra operei tipărită și în manuscris a părintelui Nicodim Mândiță iar fondatorii și acționarii ei actuali (Grigore Bălan și Dumitru Plugaru) sunt ucenici ai părintelui Nicodim și moștenitori testamentari ai părintelui și ai părinților ipodiaconi Vasile Poiștelea, Ioan și Constantin Măgirescu.

Astfel, în această calitate am deschis acțiune judecătorească de anulare a sentințelor promulgate în anul 1965 prin care părintele Nicodim și ucenicii săi au fost condamnați la închisoare și la confiscare totală și parțială a averii, ocazie cu care am avut acces la dosarele de condamnare și am avut dreptul să facem xerocopii a întregului material cuprins în acestea. În felul acesta am intrat în posesia unui bogat material documentar, care ilustrează prodigioasa activitate a părintelui Nicodim și a ucenicilor săi colaboratori, care au suferit la vremea respectivă rigorile legii.

În anul 2002, autorul acestei lucrări, fratele Gheorghe Ionescu, un apropiat colaborator al părintelui Nicodim și un bun cunoscător al activității și operei acestuia, ne-a propus să tipărim lucrarea sa, numită «Viața și activitatea Părintelui Protosinghel Nicodim Mândiță, 1889-1975», care mai fusese tipărită cu ani în urmă la altă editură, într-un singur volum de 512 pagini.

Întrucât lucrarea originală, așa cum a conceput-o autorul, era lipsită de numeroasele informații de mare preț, descoperite ulterior în dosarele securității cu ocazia acțiunilor amintite mai sus, am convenit cu autorul să le introducem noi editura, în lucrarea sa, cu ocazia reeditării, pe lângă informațiile găsite în 3 caiete ale părintelui Nicodim nedescoperite în momentul tipăririi primei ediții. Am citat și anumite documente

extrase din dosarele de condamnare, unele prin reproducerea integrală a textelor, iar altele chiar prin fotocopiere.

Astfel, numărul paginilor aproape s-a triplat față de lucrarea inițială din pricina acestor completări inedite precum și a imaginilor adăugate. Noul material obținut a trebuit sistematizat pe teme și organizat pe capitole, au fost puse titluri la capitole și subcapitole, iar datorită numărului mare de pagini rezultat a trebuit împărțită lucrarea în două volume.

Întreg materialul a fost studiat și verificat cu minuțiozitate de către Prea Sfințitul Părinte Episcop Galaction, care ne-a dat și binecuvântarea pentru tipărire.

Societatea actuală trece prin diverse crize, iar biserica noastră se confruntă din ce în ce mai mult cu diverse probleme ridicate de credincioșii ei sau de dușmanii ei.

Citind prezenta lucrare, vedem încă o dată valoarea și actualitatea operei părintelui Nicodim Măndiță, în deplină conformitate cu învățătura Bisericii Ortodoxe, accesibilă atât țăranului trudnic cât și profesorului universitar.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să primească această lucrare ca o umilă jertfă de dragoste și recunoștință ce îi datorăm venerabilului nostru Părinte Duhovnic.

Preot Nicolae Tănase
Paroh la Parohia Valea Plopului, jud. Prahova și
Director al Editurii Agapis

Despre sfintele cărți

Calea cărții, drum al Golgotei

Așa de mult dorea Părintele să scoată cărți în număr cât mai mare, încât făcea economie la tot ce se putea face. Spre exemplu, atunci când sora lui după trup s-a călugărit, i-a dat mantia lui pentru a nu mai cumpăra alta, pentru ca mica economie ce s-a făcut cu aceasta să fie pusă la cărți.

Desigur, ca să scoată o carte la lumină și în mai puține exemplare, necesită o sumă oarecare de bani, iar a scoate mai multe, suma de bani se mărea.

Părintele Nicodim de la început a avut grijă ca, atunci când vor tipări cărți, să nu rămână sau să stea prin magazine și depozite cu anii. De timpuriu și-a format o echipă de oameni devotați și lepădați oarecum de grija cea lumească, care s-au ocupat toată viața lor numai și numai cu răspândirea cărților prin întreaga țară românească.

De la început, această echipă s-a format din doi tineri și anume: Vasile Poișelea și Ioan Măgirescu care clocoteau de dragostea de Dumnezeu și de aproapele, făcând ascultare desăvârșită duhovnicului lor.

Mai târziu s-a completat această echipă și cu un frate de trup mai mic a lui Ioan Măgirescu, pe nume Constantin Măgirescu. Au fost, desigur, și mulți alții în această echipă, dar n-au putut rezista din cauza ispitelor și unii din ei s-au reîntors la ale lor, iar alții pentru alte motive... Din mila lui Dumnezeu, aceștia trei au rămas de la început până la sfârșit...

Și ca să meargă treaba cu mai mult spor și cărțile tipărite să poată ajunge cât mai curând în mâinile celor ce le doreau ca pâinea caldă, cu timpul acești colportori (care transportau cărțile sfinte) s-au dotat și cu un aparat de filmat. Ei au pornit la început la acest colportaj pe jos, cu ranița plină cu cărți în spate. Mai târziu au cumpărat un cal și o

căruță, care o foloseau ca mijloc de transport de la un loc la altul a cărților. Nu a trecut mult timp și Părintele le-a spus să cumpere chiar o mașină, pe care o foloseau nu numai ca mijloc de transport, ci și pentru dormit pe timp călduros.

În localitatea unde ajungeau, prima grijă pe care o aveau acești colportori era de a se prezenta la Episcop (dacă acolo era episcopie) sau la preotul paroh, arătând autorizația și cerând totodată și permisiunea de a face propagandă religioasă în folosul sufletelor dornice și spre slava lui Dumnezeu.

Acești colportori, care erau în ascultare directă față de părintele Nicodim și nu făceau nimic fără sfatul lui, răspândeau prin orașe și sate zeci și sute de afișe prin care se aducea la cunoștința publicului ziua, ora și localul unde se va face vizionarea filmului religios și aprovizionarea cu diferite cărți, broșuri religioase scrise de părintele Nicodim și de alți autori, icoane mari și mici și tablouri cu chipuri Sfinte. În plus se ținea și o predică bine documentată, în care se combăteau patimile și păcatele omenești și se arăta putința omului de a se apropia de Dumnezeu prin mărturisirea tuturor păcatelor preotului duhovnic și facerea roadelor vrednice de pocăință.

Cei care luau parte la acest film religios, în loc de bilet de intrare, cumpărau o broșură religioasă în valoare de cinci lei, iar vizionarea filmului și celelalte, rămâneau gratuit.

Atât la intrare cât și la ieșirea din sala unde se făcea vizionarea filmului, oamenii aveau expuse pe mese cărți religioase legate și scrise de părintele Nicodim și de alți autori, icoane mari și mici, înrămate sau fără ramă, tablouri cu chipuri sfinte, încât fermecat de frumusețea lor, omul se umplea de evlavie și parcă n-ar fi vrut să mai plece din prima încăpere. Se mai găseau de asemenea și cruciulițe de purtat la piept, de pus pe masă, tămâie și smirnă curată, veritabilă. Toate aceste obiecte bisericești și cărți sfinte se vindeau celor ce doreau să le cumpere la un preț convenabil. Scopul final era ca să se poată face, în măsura cea mai mare, răspândirea cărților religioase în popor.

Această propagandă religioasă de răspândire a cărților religioase în țara noastră a început prin anul 1923 și a durat așa în plin avânt până în anul 1948, iar de atunci și până în anul 1989 pe cât s-a putut, mai restrâns, mai cu prudență, mai cu fereală, din cauză că nu îngăduia așa ceva conducerea comunistă...

Nu găsesc cuvinte ca să pot arăta, după cum ar trebui și să pot zugrăvi în culori cât mai vii și mai strălucitoare, acele mari biruințe ce s-au putut obține și pe această cale, prin această răspândire a cunoștințelor și cărților religioase cu învățătură curat ortodoxă, în întreaga țară.

Filmul religios reprezenta pe ecran scene biblice, ca: paradisul primilor oameni, căderea lui Adam și a Evei în păcatul neascultării și izgonirea lor în pământul blestemat, uciderea lui Abel de către Cain, fratele său; vinderea lui Iosif de către frații lui; judecata lui Solomon; Buna Vestire; Nașterea lui Iisus Hristos; închinarea Magilor; Tăierea pruncilor de către Irod; Fuga în Egipt și așa, rând pe rând, toate, iar unul din ei dădea explicațiile cuvenite și când ajungea la Patima cea de bunăvoie a Domnului Iisus Hristos care Își ducea Crucea grea în spate pe Golgota plin tot de sânge și cu cununa de spini pe cap. Unul dintre ei - părintele Vasile Poiștelea - începea să cânte cu voce duioasă și plină de umilință, cântarea „Mergând la Golgota”, iar mulțimea celor ce vizionau filmul, acompaniau această cântare duioasă cu plânsete și suspinuri din inimă.

Din mila lui Dumnezeu am luat și eu parte de câteva ori la acele minunate filme ce erau în stare să scoată lacrimi până și dintr-o inimă de piatră.

Părintele Nicodim nu și-a format numai această echipă pentru a răspândi cărți religioase în popor, ci pe fiecare tânăr sau bătrân, bărbat sau femeie, ce venea de se spovedea la el și deveneau ucenicii lui, îi forma în așa fel ca să poată fi și rămâne niște buni vestitori ai învățăturilor sfinte și totodată și colportori de cărți religioase, pe fiecare după a lor putere și pricepere...

În orașe mai mari stăteau și prezentau filmul în fiecare seară până la 15 zile sau chiar și o lună de zile. Au fost cazuri când au stat și două sau chiar trei luni de zile.

Mai înainte de a pleca din oraș, mergeau de câteva ori și pe la spital unde bolnavii primeau multă mângâiere și alinare suferințelor vizionând acest minunat film. Mai mult decât atât, le mai rămânea și câte o carte două ca hrană pentru suflet.

Atât cărțile ce rămâneau la bolnavi cât și filmul ce-l vizionau, erau pe gratis, contribuind la această faptă de milostenie publicul din orașul respectiv.

De această mângâiere nu erau lipsiți nici cei ce-și executau pedeapsa prin închisori. Această echipă de oameni devotați și buni creștini făceau această misiune religioasă cu înaltul scop de a răspândi în poporul cel însetat, apa cea vie a învățăturilor Dumnezeiești, de care era lipsit așa cum s-a mai spus.

Toți cei trei care au format această echipă, care se ocupa cu răspândirea cărților religioase, au și trecut deja în veșnicie și se bucură de osteneala pe care au depus-o.

Frumoasă și rodnică a fost activitatea părintelui Nicodim și a fiilor săi duhovnicești, care l-au ascultat și l-au sprijinit în activitatea de tipărire și răspândire a cărților sfinte, până la moarte. În rândurile de mai sus am amintit pe scurt despre activitatea celor trei ucenici ai săi. Pentru a cunoaște și mai multe amănunte despre dâșii și despre alți ucenici care au lucrat împreună, vom cita mai jos din Procesul Verbal de interogatoriu al părintelui Nicodim din 17 august 1964, cele declarate de dânsul în acele clipe atât de grele, și care au rămas consemnate de către anchetator. Trebuie să avem în vedere că unele expresii nu-i aparțin Părintelui, fiind caracteristice regimului de atunci, dar care nu denaturează adevărul celor relatate și pentru care dânsul nu a avut motiv să nu-l iscălească. Acel text, care acum a câștigat valoare istorică, sună astfel:

Proces verbal de interogatoriu

17 august 1964

Întrebare: Ce preocupări ai mai avut după ce te-ai călugărit?

Răspuns: În anul 1929, fiind la parohia Hășmașul Ciceului, am început să scriu unele lucrări cu caracter religios, inspirându-mă din cărțile bisericești, cât și din viața unor oameni.

În acest sens am scris lucrare denumită „Oglinda duhovnicească” compusă din 6 volume și lucrările intitulate „Izvorul răutăților”, „Crucea în Vechiul și Noul Testament, în Biserica primară, în Viețile Sfinților”, „Arma creștinilor”, „Crucea fecioriei”, „Crucea căsătoriei”, „Tămâie și tutun”, „Diavolul și cârciumarul”, „Medicamentele Crucii” și altele.

Toate aceste lucrări eu le-am dat în decursul anilor numiților: Poișelea Vasile, Măgirescu Ioan decedat și Măgirescu Costache, care le-au tipărit la diverse tipografii și le vindeau în diferite localități ale țării unde se deplasau.

Întrebare: Când l-ai cunoscut pe numitul Poișelea Vasile?

Răspuns: Eu l-am cunoscut pe numitul Poișelea Vasile prin anul 1922, în timp ce eram ca preot la Schitu-Frumoasa, județul Bacău, unde el venea și participa la slujbe. Poișelea Vasile este originar din comuna Mesteacăn, județul Neamț și venea din când în când la Schitu-Frumoasa unde se spovedea la mine, participa la slujbe și ne-am împrietenit.

Tot în această perioadă și în aceleași împrejurări l-am cunoscut și pe numitul Măgirescu Ioan care era originar din comuna Cetățuia, județul Bacău, care se ocupa cu agricultura și cu care m-am împrietenit.

Poiștelea Vasile a cunoscut în anul 1923 sau 1924 prin intermediul meu, pe numitul Măgirescu Ioan, s-au împrietenit și ei și au rămas în relații bune până în prezent, nu ne-am dușmănit și nici nu ne-am judecat.

În anul 1926, fiind preot la parohia Pâclișa, județul Alba Iulia, Poiștelea Vasile a locuit la mine mai multe luni de zile, în care timp l-am sfătuit ca să se deplaseze în diverse localități ale țării, pentru a vinde cetățenilor cărți cu caracter religios. El a fost de acord cu mine, s-a sfătuit și cu Măgirescu Ioan și, din acel an, amândoi au început să cumpere cărți cu caracter religios de la mănăstirea Neamțului, pe care apoi le vindeau. În acest fel și-au asigurat existența până în anul 1948 când le-a fost anulată autorizația, în baza căreia practicau acest comerț.

În anul 1948, după ce le-a fost anulată autorizația, eu am fost la București la domiciliu acestora din strada Sfântul Petru Tei nr. 37, unde am rămas mai multe zile, și în discuțiile purtate cu Poiștelea Vasile, Măgirescu Ioan, Măgirescu Constantin, Palade Nicolae și Palade Gheorghe, am stabilit cu ei ca să procure o mașină de scris la care să învețe să scrie Palade Nicolae, pentru a-mi bate lucrările religioase, pe care continuam să le scriu la mănăstire.

În urma acestui fapt, Palade Nicolae a primit de la Poiștelea Vasile una mașină de scris, la care a început să bată capitole din lucrările mele, cu caracter religios intitulate: „Priveliști apocaliptice”, „Oglinda duhovnicească”, „Vămile văzduhului”, „Albumul cu vămile” și un ciclu de predici.

Din câte îmi amintesc, Palade Nicolae a bătut la mașina de scris numai capitole din lucrarea intitulată „Vămile văzduhului”, până în anul 1951, când s-a supărat și a plecat din echipă.

Din anul 1951 și până la sfârșitul lunii iulie 1964, lucrările mele, cu caracter religios, au continuat să fie bătute la mașina de scris de către Palade Gheorghe. În această perioadă de timp, eu am scris lucrările pe caiete tip școlar, lucrări care în parte au fost transcrise de Ionescu Gheorghe și Țupu Anica. Palade Gheorghe a venit la mine la

mănăstirea Văratecul, cam de două ori pe an, cu care ocazie transcria și el lucrările mele pe care apoi le lua la București și le bătea la mașina de scris.

De asemenea, când Palade Gheorghe venea la mănăstire, îmi aducea capitole din lucrările mele, pe care el le bătuse la mașina de scris, le verificam împreună, le corectam și le dădeam forma definitivă, după care pleca cu ele din nou la București și le bătea la mașina de scris.

Aceste lucrări cu caracter religios, scrise la mașină pe mii de pagini, au fost legate de Palade Gheorghe pe capitole, unele dintre ele cartonate, din care mi-a trimis mie câte un exemplar, iar el oprea restul exemplarelor.

Din spusele lui Palade Gheorghe, știu că el a bătut aceste materiale la mașina de scris în câte trei sau patru exemplare.

Lucrările mele bătute la mașina de scris de către Palade Gheorghe nu au fost verificate de organele superioare bisericești și nici de organele Departamentului cultelor și eu nu am avut dreptul să le răspândesc. Cu toate acestea, parte din lucrările mele bătute la mașină de Palade Gheorghe, au fost văzute de numiții Ionescu Gheorghe, Țupu Anica și Cioată Paulina, cu ocazia trimiterii acestora de către mine lui Palade Gheorghe sau trimise de Poiștelea Vasile la mine.

Elementele (acest termen aparține organelor de anchetă) de mai sus, mi-au adus în mai multe rânduri lucrări bătute la mașină de Palade Gheorghe sau i-au dus lui Palade Gheorghe, Poiștelea Vasile, Măgirescu Constantin și Balan Grigore lucrări corectate de mine.

Poiștelea Vasile, Măgirescu Constantin și Balan Grigore cunoșteau că Palade Gheorghe bate la mașina de scris lucrările mele cu caracter religios. Eu am fost la aceștia la București aproape în fiecare an, în concediu de odihnă, câte 20 sau 30 zile, cu care ocazie discutam, despre lucrări și despre cum au fost bătute la mașină.

În București am fost găzduit de către Poiștelea Vasile la unii cunoscuți și prieteni ai săi din strada Ștefan Vodă nr. 50 în anul 1954, în str. Petrache Poenaru nr. 42

în anul 1955 și 1956, și în strada Mărășești nr. 52 în anul 1957 și 1958, fapt ce rezultă și din vizele de flotant aplicate de organele de miliție pe buletinul meu de identitate. Dintre aceste gazde ale mele, știu că în strada Petrache Poenaru nr. 42 locuia numitul Aldulescu Nicolae, fost ospătar, iar în strada Mărășești nr. 52 domicilia un anume Atanase care a fost președintele unei bănci. În strada St. Vodă nu-mi reamintesc la cine am locuit.

În anul 1960 fiindu-mi teamă de o eventuală percheziție la domiciliu, am luat exemplarul cu lucrările „Priveliști apocaliptice” pe care le-am predat numitului Ionescu Gheorghe, să le ascundă la domiciliu său din comuna Grigoreni, regiunea Bacău.

Tot în această perioadă, ca urmare a dorinței mele și din aceleași motive, Palade Gheorghe i-a predat lui Popa Costache din comuna Scorțeni, regiunea Bacău, un exemplar din lucrarea „Priveliști apocaliptice”, pe care acesta le-a ascuns la domiciliu.

În scurt timp după acea dată numitul Palade Gheorghe s-a deplasat la Ionescu Gheorghe și Popa Costache în comunele de mai sus, unde a confecționat mai multe cutii din tablă de alamă în care au introdus lucrarea mea pentru a o feri de umezeală sau de șoareci.

În discuțiile purtate cu Ionescu Gheorghe și Popa Costache în ultimul timp când ei au venit pe la mănăstire, mi-au spus că lucrarea mea o păstrează acasă la ei.

În anul 1961 i-am predat spre păstrare numitei Țupu Anica - din comuna Calu - la mănăstirea Văratecul unde a venit să-mi facă o vizită, un exemplar din lucrarea „Vămile văzduhului” care a rămas la ea.

De asemenea, mai știu că în anul 1961 sau 1962 numitul Poiștelea Vasile i-a dat numitei Leonida - fostă călugăriță la mănăstirea Războieni - un exemplar din lucrarea „Vămile văzduhului” care a rămas la dânsa și nu știu ce a făcut cu el.

Numiții Poiștelea Vasile, Măgirescu Ioan, Măgirescu Constantin, Balan Grigore și Palade Gheorghe, după ce li s-a ridicat autorizația, au făcut comerț clandestin cu cărțile cu caracter mistic religios, scrise de mine cât și de alți autori care rămăseseră la ei după anul 1948.

Eu știu că numiții Poiștelea Vasile, frații Măgirescu și celelalte *elemente* au avut materiale (cărți) cu caracter mistic religios ascunse într-o magazie la Drăgan Ion, la Palade Gheorghe și în strada Sf. Petru Tei nr. 37, inclusiv bulevardul Republicii nr. 21 și la fratele meu, Mândiță Costică, domiciliat în satul Bunești, comuna Zărnești.

Susnumiții au vândut până în anul 1964 pachete care conțineau circa 400-500 broșuri cu conținut mistic religios, elementelor de care erau vizitați la București, ca: Ionescu Gheorghe, Ionescu Ana, fiica lui Ionescu Gheorghe și alte persoane ale căror nume nu le cunosc.

Ei și-au asigurat existența zilnică din acest comerț pe care îl făceau, cât și din salariul pe care îl mai primea Palade Gheorghe care vindea lumânări la biserica Doamna Oltea, Măgirescu Constantin, paraclisier la aceeași biserică și Bălan Grigore paznic la o întreprindere din București.

În anul 1957, numitul Poiștelea Vasile, împreună cu celelalte *elemente* și-au construit o casă în București pe bulevardul Republicii nr. 21. Nu cunosc de unde au avut suma de bani din care și-au făcut casa, cred că au avut ceva economii din perioada în care umblau cu aparatul de proiecție și vindeau cărți” (spicuire din Procesul Verbal de interogatoriu din 17 august 1964, Mănăstirea Agapia)

Cine împarte cărți sfinte, se face ctitor de biserici vii

Aici, la mănăstirea Văratec, părintele Nicodim a început și a terminat cea mai mare lucrare a sa ce poartă numirea de „Priveliști apocaliptice” în vreo treizeci și nouă de volume ce cuprind vreo 16.000 de pagini, cu traduceri din trei limbi străine. Părintele nu cunoștea alte limbi, dar a plătit cu bani pe un preot de la Iași care a tradus din limba franceză comentarii la cartea Apocalipsului. Apoi pe o maică de la mănăstirea Țigănești care a tradus din limba rusă și în sfârșit pe un profesor din București care a tradus din limba greacă. Așa că această lucrare așa de mare și bogată în învățături, care conținea traduceri din trei limbi străine, plus și ce s-a putut găsi în limba română, această lucrare, zic, a durat 17 ani, tocmai cât a stat Părintele la mănăstirea Văratec...

Precum Sfântul Ioan Evanghelistul a fost exilat în insula Patmos atunci când i-a descoperit Dumnezeu în vedenie aceste taine minunate, la fel și părintele Nicodim a fost oarecum ca într-un exil, trimis de Mitropolit din mănăstirea Agapia la Văratec, unde a început tâlcuirea Apocalipsului și când l-a terminat a și fost mutat înapoi la mănăstirea Agapia.

În această lucrare în care se tâlcuiește Apocalipsul verset cu verset, se descoperă atâtea și atâtea taine care erau neînțelese de noi; Părintele a sângerat mult până a ajuns la capătul acestei uriașe lucrări. A presărat această lucrare cu bucăți-bucăți din viața sa. El a făcut la fel ca cel cu statuia care, acoperind-o cu hainele sale să nu înghețe, a înghețat el lângă dânsa și a murit. A sacrificat totul de dragul de a-și vedea opera dusă până la capăt. Și într-adevăr a reușit să-și împlinească visul pe care l-a avut cu atâția ani în urmă.

Nopti întregi de-a rândul stătea la lumina lămpii și scria. A avut marea dorință să ducă până la capăt această lucrare. Aceasta a făcut-o pentru că a cunoscut folosul ce-l poate avea cineva dacă va citi o carte bună. El spunea adeseori că o carte bună e un înger a lui Dumnezeu, căci te învață să-l iubești pe El, să te ferești de rău și să

te îngrijești de sufletul tău. Dacă te-ai murdărit cumva de păcate, îți arată cum te poți curăța de ele prin pocăință. De multe ori se părea a fi zgârcit, când era vorba să dea bani pe altceva în afară de cărți.

Dacă dai bani și cumperi cărți bune și folositoare de suflet, - zicea Părintele - și când ai plecat din lumea aceasta au rămas cumva la oamenii care le vor vinde pe bani, cartea bună oriunde va merge, duce cu sine lumina învățăturilor care îl trezește pe om din somnul păcatelor, la o viață nouă și plăcută lui Dumnezeu.

Cartea este învățătorul care ne-a transmis nouă învățătura de la proorocii Vechiului Testament, de la Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, de la Sfinții Apostoli și de la Sfinții Părinți ai Bisericii lui Dumnezeu. Și așa, prin carte ne-am împărtășit și ne împărtășim de cuvântul lui Dumnezeu. Tocmai de aceea s-a supărat și se supără atât de mult vrăjmașul pe cartea cea bună și folositoare când o citești tu și când o mai dai și la alții să o citească...

Dacă faci praznic mare, încât să hrănești tot satul, dacă îmbraci pe oamenii săraci cu haine, dacă faci chiar și Biserici din temelie și să fie toate din aur, nu se supără așa de tare vrăjmașul ca atunci când dai cuiva o carte bună de citit, o carte în care să poată vedea ca într-o oglindă, starea lui de cădere morală, starea lui de păcătoșenie și calea care duce la viața cea veșnică.

Numai prin cartea sfântă poate cunoaște omul iubirea cea mare a lui Dumnezeu față de el și ce a făcut Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos pentru el, răscumpărându-l cu scump Sângele său din robia lui satana. De aceea, cartea Bisericii pune sub greu canon pe părinții aceia ce nu-și dau copiii la școală ca să poată învăța carte.

Activitate diversă neîntreruptă

Cu adevărat Dumnezeu a făcut să crească această lucrare ce a făcut-o părintele Nicodim Măndiță în țara noastră, pentru luminarea atâtor suflete omenești și a mai scris 60.000 de pagini, în care timp a slujit la Biserică, și-a făcut pravila sa de fiecare zi, a ținut predici, a ascultat pe cei ce-și povesteau necazurile, le-a dat sfaturi, și-a adus singur lemne, apă, pregătindu-și de multe ori și mâncarea. Avea un teanc de pomelnice, ale celor vii și ale celor repauzați, pe care le citea zilnic. Este adevărat că Părintele a economisit timpul. Nu s-a ocupat de a povesti nici greșelile altora (ale aproapelui) și nici nu asculta acestea de la alții. Nu discuta nimic de viața sa, iar pe noi ne îndemna adeseori zicând:

„Să nu omorâm vremea fără folos, să ne grăbim la cele pentru mântuirea sufletului nostru, așa cum se grăbește omul când vrea să adune fânul cosit și uscat, atunci când vede că vine ploaia. Chiar de se întâmplă să fie cumva la masă, dar dacă vede, bietul om, că se ridică norii și se pregătește în scurtă vreme să vină ploaie mare, atunci de groază că-i va uda fânul, lasă și mâncare și tot și merge în grabă alergând cu furca și grebla în mână, îndemnându-și soția și copiii să se silească, să poată aduna fânul în scurtă vreme, până nu va sosi încă ploaia. La fel să facem și noi. Să ne grăbim, să ne silim, să ne ostenim în bine, pentru mântuirea noastră și a celor din jurul nostru, ca să ne facă și nouă parte Bunul Dumnezeu de fericirea cea veșnică. Să avem și noi cu ce ne arăta la înfricoșata Judecată, înaintea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să ne silim așa cum ne îndeamnă cuvântul Sfintei Evanghelii care zice că: „Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, Împărăția Cerurilor se silește și silitorii o răpesc pe ea” (Matei 11, 12; Luca 16, 12).

Să facem cum face ariciul, când se duce la vie și strugurii sunt copti: cum se urcă pe butucul viței și după ce mănâncă până la săturare, scutură apoi cu putere de cad pe jos bobitele coapte de struguri. Coboară apoi și se întoarce într-o parte și-n alta până

ce se încarcă de bobitele ce le-a scuturat. Merge apoi la adăpostul unde își are puișorii de-
i hrănește pe ei.

La fel să facem și noi. Să ne hrănim zi de zi cu cuvântul lui Dumnezeu, citind prin sfintele cărți, ca să ne luminăm cu învățătura sfântă, apoi să mergem din loc în loc și la aceia care petrec în necunoștință și mor în păcate, pentru că n-are cine să-i ajute, n-are cine să le pună în mână o carte folositoare de suflet. E de datoria noastră să ne îngrijim și de ei. Mântuirea stă în a iubi pe Dumnezeu și pe aproapele. Dacă stăm nepăsători și nu întindem o mână de ajutor altora de a se putea salva de întunericul necunoștinței, atunci cum dăm dovadă că ne iubim aproapele. Milă îmi este de poporul nostru, care piere în necunoștință. Îmi pare rău că nu pot face ceva mai mult pentru a-l salva, pentru a-l ajuta. Poporul nostru e un popor plin de credință în Dumnezeu și are un spirit de dreptate, numai că credința pe care o are e amestecată cu fel de fel de superstiții, credințe deșarte, băbești. E mult de lucru în poporul nostru, însă fiecare se ostenește numai pentru ale sale și nimănui nu-i pasă de cei ce-și pierd sufletul”.

Importanța citirii sfintelor cărți

A venit și postul Sfinților Apostoli din anul 1950. Nu după multe zile, am plecat cu soția să ne mărturisim părintelui Nicodim. După ce ne-a făcut molitfa de spovedanie, Părintele ne-a chemat mai la o parte (căci era multă lume pentru a se spovedi) și ne-a zis:

- Uite ce m-am gândit! Să vă duceți chiar acum în aceste două localități: în comuna Calu-Iapa de lângă Roznov și în comuna Mărgineni, județul Neamț. Luați două sacoșe mari cu cărți felurite. Una o lăsați la sora, la Roznov și pe cealaltă o duceți în

comuna Calu lângă biserică, lui Alexandru Țupu; la întoarcere o luați pe cea din Roznov și o duceți la Mărgineni, județul Neamț, la familia Trofin Vasile. Sunt suflete care așteaptă o carte ca pe un mare lucru. Noi suntem datori să-i ajutăm cu ce putem.

Zicând Părintele aceste cuvinte către noi, am luat blagoslovenie și am plecat. Bineînțeles că ne-a părut rău că nu am avut parte să ne și mărturisim, dar știam că ascultarea e mare lucru și nu îngăduie nimic. De aceste două localități, amintite mai sus, noi nu știam, însă sora mea, ce era căsătorită la Roznov, ne-a îndrumat. Am mers pe jos de la Roznov până la acele localități, deoarece pe atunci nu circulau atâtea mașini ca acum. Am umblat cu bine la Calu, iar a doua zi, odată cu seara, am ajuns și la Mărgineni. Tot întrebând de familia Trofin, cineva ne pofteste, peste voia noastră, să intrăm în primărie. După vreo două ore de cercetări, ei găsesc de cuviință a ne opri cărțile, ca să vadă dacă sunt ortodoxe sau nu, iar noi am dormit la postul de miliție care era în apropiere.

Dimineața a venit primarul cu toate cărțile pe care le-a oprit seara și a zis către milițian:

- Dă drumul oamenilor pentru că sunt nevinovați. Dă-le și cărțile pentru că sunt ortodoxe.

La ieșirea din sat, pe câmp, ne aștepta familia aceea, împreună și cu alți oameni, cărora le-am dat cărțile.

După ce am îndeplinit ascultarea pe care am primit-o, ne-am dus la Părintele să-i facem cunoscut cele petrecute la Mărgineni. Cam speriați în felul nostru, i-am spus Părintelui că ne părea rău, că nu eram spovediți de păcate.

- Ei, dragii mei, a zis el, puteați să fiți și nebotezați, când e vorba să suferi pentru dreapta credință sau pentru sfintele cărți, acea suferință are puterea de a curăți păcatele celor ce suferă fără să cârtească sau să învinuiască pe cineva. Cine suferă pentru sfintele cărți și moare în acea suferință, trece prin Vămile văzduhului neoprit, ca și Mucenicii.

Auzind noi din gura Părintelui asemenea cuvinte, ne-am încurajat mult, foarte mult, mai ales de cele ce ne-a mărturisit în continuare:

- Nu vedeți, dragii mei, că orice faptă bună ar face creștinul, nu se supără așa de mult vrăjmașul, ca atunci când dai cuiva o carte folositoare de suflet. Atunci când dai o carte bună cuiva, atunci strici toate planurile vrăjmașului.

Dacă faci praznic mare, el nu se supără atât de mult. Dacă te faci ctitor la vreo biserică, el nu-ți are grija. Dacă postești și te rogi cu toată credința și evlavie, e drept că se supără destul, dar nu ca atunci când dai cuiva o carte bună de citit și folositoare de suflet. Prin citirea unei cărți luminătoare de suflet, cu învățătură curat ortodoxă, bietul suflet se trezește ca dintr-o beție. Vede limpede și clar, că a supărat pe Dumnezeu prin viața sa plină de patimi și păcate și se hotărăște ca pe viitor să nu mai slugărească pe vrăjmașul diavol, ci să se pună cu toată ființa în slujba lui Dumnezeu care l-a creat, îi poartă de grijă și i-a pregătit împărăție veșnică, de nespusă fericire. Acesta este scopul unei cărți folositoare și luminătoare de suflet. Omul care nu citește prin sfintele cărți, nu-și luminează mintea lui cu învățătura cea Dumnezeiască și petrece toată viața lui în întunericul patimilor și păcatelor ucigătoare de suflet, deși va face praznice mari în fiecare an, deși se va face ctitor pe la Biserici și va ține cu sfințenie posturile cele rânduite, dar dacă merge la nunți și la alte petreceri blestemate, cu muzică și jocuri, el se află tot în slujba lui satan. În mintea și în inima lui, nu arde focul dragostei către Dumnezeu. El își face într-un fel datoria către suflet, dar în rest trăiește în duhul lumii, în dragostea de patimi și păcate. În mintea și în inima lui nu tronează Dumnezeu. Dacă participă la petreceri lumești, se înțelege de la sine care îi poate fi cugetarea lui zi de zi. Dacă în casa lui, în familia lui, în viața lui de fiecare zi, nu se vorbește de cele șapte Laude, de acele cuvinte minunate și învățături sfinte ce se găsesc prin sfintele cărți, de dorința arzătoare de a se lupta și izbăvi de patimi, de obiceiuri rele, neputințe și de a se apropia și uni cu Dumnezeu, apoi cu ce ar putea să-l ajute praznicile cele mari sau că s-a

făcut ctitor la atâtea și atâtea Biserici, dacă el e cu totul străin de viața cea petrecută cu Dumnezeu.

De aceea, cartea sfântă joacă un rol foarte important în viața noastră a creștinilor. Să iubim cartea sfântă, să o folosim și să o dăm și altora. Să jertfim banul nostru pentru a putea cumpăra cât mai multe cărți... Banul nostru dat pe cartea sfântă, e o jertfă bine plăcută lui Dumnezeu. Noi ne vom duce de aici, mai devreme sau mai târziu, dar dacă am reușit să lăsăm urmașilor noștri, cât mai multe cărți sfinte, însemnează că le-am lăsat o zestre de mare valoare cu care și din care se vor folosi și ei și alții după ei.

Faptul că o carte sfântă ne este de mare folos, putem observa acest lucru la ceea ce se petrece cu noi înșine. De multe ori poate simțim un gol în sufletul nostru, sau ne simțim mai reci față de nevoile sufletești, sau față de aproapele, sau față de Dumnezeu, dar dacă, din întâmplare, am pus mâna pe o carte sfântă și am reușit să citim câteva pagini din ea, am simțit pe loc o ușurare, o încurajare, o transformare radicală în ființa noastră. Acesta-i efectul unei cărți sfinte, unei cărți luminătoare de suflet, a unei cărți scrisă de cineva care a fost inspirat de lucrarea Duhului Sfânt. De aceea trebuie să o agonisim, să o păstrăm, să o iubim, să o prețuim, să o folosim și să o dăm și altora ca să se folosească de ea și, dacă se cere, să și suferim pentru ea, ba mai mult, la nevoie putem să și murim pentru ea, deoarece ea ne este o hrană a sufletului nostru, un înger păzitor, o călăuză pe calea adevărului, care duce la Patria cerească...

De aceea și Sfântul Efrem Sirul zice în cuvântul său, ce se află scris în psaltire, ediția 1913-1914, pag. 529, că: „Unde sunt sfintele cărți și citirile, acolo este veselie a dreptilor și mântuire a auzitorilor, iar unde sunt alăute și hore, acolo este întunecare a bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului”.

Aceasta a fost sfătuirea de încurajare pentru noi a părintelui Nicodim, cu care ocazie a rostit aceste minunate și nemuritoare cuvinte, ce se referă la importanța și folosul

citirii și răspândirii sfintelor cărți, care luminează și înțeleptesc pe cei orbiți sufletește și-i conduc pe calea mântuirii.

Părintele Nicodim când slujea trei săptămâni la rând, câte o săptămână la fiecare biserică, mărturisea pe oameni în veșmântărie în care timp citeau canoanele, psaltirea sau alte cântări rânduite după tipic. În timpul Sfintei Liturghii nu mărturisea pe nimeni. Când era liber o săptămână, după cele trei săptămâni de slujbă, mergea numai duminica la biserică, participând la Sfânta Liturghie și stând în Sfântul Altar, pomenea pomelnicele cu cei vii și cu cei repauzați. El avea o deosebită atenție față de acele persoane care se mărturiseau la el și se străduiau să mai ajute și pe alții cu pilda vieții, cu o carte, cu un sfat. De aceea el avea un carnețel de buzunar unde le scria numele, pomenindu-i mereu, chiar de plăteau sau de nu plăteau ceva. Știu acest lucru că, din când în când, mă mai puneam să scriu pe cineva, sau să-i șterg de la vii și să-i notez la repauzați pe unii care plecau în veșnicie. Și fiindcă la părintele Nicodim veneau multe pomelnice, mă puneam să le scriu din nou și m-a învățat să le pun într-o anumită ordine. Când Părintele primea de la cineva un pomelnic, îi scria sus și data când acest pomelnic își expira termenul de a se mai pomeni. De pildă dacă primea un pomelnic pe data de 1 iulie 1975 și socotea că îl va pomeni o lună sau cinci, un an sau doi, scria sus lângă cuvântul vii sau repauzați și data expirării pomenitului, 1 noiembrie 1976 sau 16 august 1975 etc.

Când primeam teancul cu pomelnice de la Părintele, mai întâi de toate le sortam, adică: cele cu vii le puneam toate la vii și pe cele cu repauzați pe toate la repauzați, iar care erau toate cu aceeași dată a zilei și a anului le puneam pe toate la un loc. Și așa din 40 sau 100 de pomelnice cu aceeași dată care se expira, făceam numai unul sau două pomelnice scrise corect și citeț, iar când se expira data scrisă sus pe el, Părintele îl dădea deoparte și nu-l mai pomenea. Deoarece Părintele purta cu sine, totdeauna, într-un buzunar la vestă pe dedesubt, o Sfânta Scriptură mică, un carnețel mic cu cei mai apropiați ucenici ai lui și pomelnicele ce le primea de la oameni, ar fi fost cu neputință să

poarte într-un buzunar toate pomelnicile, dacă nu le-ar fi avut scrise așa cum am menționat mai sus.

Cunoștința adevărului este cuvântul lui Dumnezeu

Câteva zile în șir nu a mai putut veni părintele Nicodim în deal, la maica unde stăteam la scris, deoarece avea ceva de terminat. Nici eu nu m-am dus la el ca să nu-l întrerup. După ce a terminat, a venit. Erau mulți oameni adunați care așteptau să se spovedească. I-a spovedit și, în seara aceea, a rămas până ce am terminat și eu, căci avea nevoie de acel manuscris. Tot în seara aceea era mare priveghere la biserică. Nu-mi amintesc ce praznic era anume. Maica a venit în camera unde eram noi și i-a spus Părintelui că ar fi bine să mă lase și pe mine să merg la biserică. Părintele nu a zis nimic, dar eu am înțeles că nu se poate, deoarece a doua zi trebuia acel manuscris să fie gata pentru a-l putea trimite. Maica dacă nu a primit nici un răspuns de la Părintele, a mai venit odată, stăruind, ca și prima dată, pentru mine. Părintele a fost nevoit și peste voia sa să zică: „Vedeți că în Sfânta Evanghelie, Mântuitorul zice: „Nu tot cel ce-mi zice mie *Doamne, Doamne*, va intra întru împărăția lui Dumnezeu, ci cel ce va face voia Tatălui Meu, Care este în ceruri”. Dar oare care este voia Tatălui? „Voia Tatălui este ca nimeni să nu piară și la cunoștința adevărului să vină” (Matei 7, 21) și cum poate omul să vină la cunoștința adevărului, de nu va auzi sau nu va citi cuvântul lui Dumnezeu. Dar pentru ca să avem la îndemână cuvântul lui Dumnezeu, trebuie să scriem, să tipărim, să răspândim în dreapta și în stânga cuvântul cel viu și de viață dătător. Altfel, nu reușim să ajutăm - măcar așa cât putem - pe aproapele nostru”.

Auzind acestea, maica nu a mai zis nimic și a plecat.

Diavolul fuge de omul care e mereu ocupat și face ceva bun

Altădată trebuia să însoțesc pe Părintele la o mănăstire vecină, să mărturisească un preot bolnav. Înainte de plecare, Părintele mi-a pus o întrebare:

- Dar până ce voi mărturisi pe preotul acela, ce vei face, ca să nu pierzi timpul în zadar?

Maica Maria, sora Părintelui, fiind de față, a intervenit și a zis:

- Lasă, Preacuvioase, că peste două-trei ore sunteți înapoi.

Părintele n-a fost de părere cu ceea ce a spus maica și i-a zis:

- Dar de ce să stea fratele o oră, două, fără a lucra ceva. Ar fi bine să ia un caiet și să scrie câteva pagini, căci dacă cineva stă și nu face lucrul lui Dumnezeu, apoi îi dă vrăjmașul de lucru. Când lași lucrul din mână, pune repede mâna pe o carte bună, iar când lași cartea, atunci pune mâna pe lucru. Diavolul fuge de omul care e mereu ocupat și face ceva bun, dar e nedespărțit de omul care stă și nu lucrează nimic, așa după cum spune și înțeleptul Solomon, că: multe lucruri rele a învățat pe om lenevirea. Sfântul apostol Iacov ne spune că cel ce știe să facă bine și nu-l face (stă nelucrător) păcat are (Iacov 4, 17). Cât și ce vom lucra fiecare din noi, în viața aceasta, cu aceea vom rămâne și ne vom arăta înaintea lui Dumnezeu.

Cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă

Când ne-am întors de la București, o persoană care făcea parte din forurile de conducere ale mănăstirii Văratec a venit la părintele Nicodim și l-a sfătuit prietenește să nu mai dea cărți religioase oamenilor. Arătând către Părintele o milă cu îngrijorare, i-a zis:

- Cuvioase Părinte, am venit la Sfinția voastră cu scopul de a vă preveni să nu aveți pe viitor oarecare necazuri. Nu mai dați cărți oamenilor. Noi știm că sunt bune toate aceste cărți pe care le dați dar, având în vedere unele probleme, m-am gândit că ar fi mai bine să vă opriți cu desăvârșire de a mai da pe viitor vreo carte cuiva. Și ca să fiți la adăpost în această privință, și ca să puteți dovedi cu date concrete, la nevoie, că nu ați mai dat cărți nimănui, eu m-am gândit că ar fi bine să le împachetați pe toate în baloturi mai mici sau mai mari, legate bine cu sfoară, la al cărui capăt să puneți ceară roșie, ca în felul acesta, la un eventual control, să vă găsească fără vină.

Părintele nu i-a răspuns nimic-nimic, ci după un timp de tăcere a întrebat-o despre un părinte bătrân și bolnav, cum se mai simte și așa a plecat persoana înapoi de unde a venit.

- Această persoană m-a sfătuit să leg bine cu sfoară cărțile, dar cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă. Să nu mai dau cu desăvârșire nimănui vreo carte? Adică să las bietele suflete să moară în necunoștință, ca să fim noi la adăpost pe viitor? Nu. Acest lucru nu pot să-l fac deoarece Sfântul Vasile cel Mare zice că: „Preotul și călugărul care nu răspândesc învățătura cea bună a lui Dumnezeu, se vor judeca ca niște păgâni”.

Acest lucru s-a întâmplat cam prin anul 1955, ceea ce înseamnă că nouă ani, adică până în anul 1964, când Părintele a fost arestat și condamnat cu 8 ani de închisoare, să nu mai dea nimănui cărți de citit. N-a răspuns nimic la propunerea acelei persoane prin cuvânt, dar s-a convins după aceea că Părintele n-a pus la inimă acele sfaturi, deoarece era în contradicție cu chemarea lui ce o avea...

Desigur că, acea persoană, plecând fără nici un răspuns, nu s-a simțit așa de bine și acest lucru a avut oarecare urmări, căci nu a trecut prea mult timp și a sosit în Văratec o comisie...

Părintele Nicodim a fost chemat de cei din comisie și i s-a făcut o propunere:

- La care mănăstire ai vrea să pleci de aici în afară de mănăstirea Agapia?

Părintele a gândit o clipă, după care le-a răspuns:

- Aveți în fața dumneavoastră dosarul meu. Puteți vedea în el în câte locuri am fost mutat până acum. Și dacă socotiți ca la vârsta mea să fiu iarăși mutat, bine, iar de nu, cum credeți.

S-au uitat unul la altul, cei ce erau în comisie și, după o mică pauză, dând din cap, l-au asigurat că îl vor lăsa în pace, deoarece e prea băcător la ochi să muți de colo colo un preot bătrân și așa de activ, care a luptat o viață întreagă pentru bunăstarea Bisericii lui Dumnezeu, neavând nici o abatere în învățătura pe care a dat-o poporului, cât și în viața pe care a trăit-o, fiind privit din toate părțile.

Câți contrari și câte suflete negre au fost care-l pândeau, pas cu pas, dacă i-ar fi găsit câtuși de puțină vină sau o cât de mică greșeală în învățătura ce o răspândea, sau în cărțile pe care le-a scris și împărțit oamenilor, apoi de mult ar fi fost caterisit și scos din preoție ca un stricător de lege.

Dar slavă lui Dumnezeu că Acel Arhireu tânăr i-a poruncit, mai înainte de a fi preot, în biserica de la Mastacăn, să ajute preotului să pună în rânduială cele ce se aflau răsturnate alandala, Acela, zic, l-a ajutat să-și ducă până la capăt ascultarea ce i-a fost încredințată.

Pomelnic condiționat

O femeie din satul vecin cu mănăstirea Văratec, a venit la părintele Nicodim cu un pomelnic în mână. Era tare necăjită. Cine știe ce necazuri avea. Se arăta și tare grăbită. Părintele nu i-a primit pomelnicul, ci i-a zis cu hotărâre:

- Stai, femeie, pentru că nu îți primesc pomelnicul până ce mai întâi nu făgăduiești că vei citi măcar cinci cărți folositoare de suflet.

- Părinte, cum n-aș citi, dar vezi, nu am timp deloc pentru citit.

- Ei, n-ai timp, dar cum ai timp să te îmbraci, să mănânci, să dormi, să faci treabă și câte altele? Numai de citit nu ai timp. Vezi, că nu-ți primesc pomelnicul și nu mă rog pentru aceia care nu vor să citească câtuși de puțin cuvântul lui Dumnezeu. Dacă vrei să citești cinci cărți, hrănești în primul rând sufletul, care și până acum l-ai lăsat necăjit, așa cum lăsa și bogatul nemilostiv pe săracul Lazăr, fără să-i dea ceva. Iar în al doilea rând, îți faci un adăpost cu patru cărți, patru pereți, iar a cincea acoperișul. Și așa vei putea fi scutită pe viitor de unele necazuri care vin deseori, că prea ne depărtăm de cele bune, de Dumnezeu.

După ce a auzit aceste cuvinte pline de putere de convingere, femeia și-a venit în fire, primind bucuroasă cele cinci cărți de la părintele Nicodim și făgăduind că în scurtă vreme le va citi. A dat pomelnicul și apoi a luat blagoslovenie, după care a plecat.

Cărțile sfinte citite, înfloresc sufletul

Într-o zi, în timp ce Părintele rostea cuvânt de folos pentru suflet, a venit o femeie tare disperată care, după ce i-a sărutat mâna, a zis, înecându-se de plâns:

- Cinstite Părinte, am patru copii și multe necazuri. Nu știu ce să mai fac și încotro să mai apuc. Drept să vă spun mi-am urât și zilele. Aș vrea parcă să nu mai trăiesc. Nu știu și nu pot să-mi dau seama ce păcate am făcut de sunt așa de mult pedepsită de Dumnezeu.

- De ce spui așa, a întrerupt-o Părintele, pentru că ea vorbea continuu. Asta înseamnă că ai puțină credință. Trebuie să fii mai bărbătoasă, să ai curaj, să-ți faci inimă bună... Să te rogi lui Dumnezeu cu credință, să citești cărți sfinte, care aduc multă mângâiere și luminare în sufletul creștinului.

Ea parcă nici nu auzea cele ce-i spunea părintele Nicodim și a început iar a se văita, repetând mereu cuvintele, că nu știe ce să mai facă. Atunci părintele Nicodim a întrebat-o:

- Dar dacă îți spun cum să faci, faci?

Ea a răspuns că va face. Atunci Părintele, reluând cuvântul, a întrebat-o:

- De mers, mai mergi pe la nunți cu muzicanți?

- Cum să nu, Părinte, doar suntem în lume și nu în mănăstire, ca Sfinția ta.

- Dacă mergi acolo, ce mai vrei alta? Tocmai de aceasta îți urăști zilele, pentru că mergând acolo, te despați de Dumnezeu. N-ai auzit vreodată ce spune la Cazană Bisericii că cei ce joacă, parte cu Hristos nu vor avea? La biserică mai mergi, sau nu?

- Merg din când în când, Părinte, dar parcă mai aud eu ce spune dascălul acela la strănă, când eu mă gândesc numai la necazurile mele? Cum mă duc, așa vin. Nu mă folosesc deloc.

După ce a întrebat-o de unde este, a trimis-o la niște credincioși creștini din acea localitate, să-i dea cărți de citit, să mai stea de vorbă cu ei și așa a potolit-o, pentru că era foarte agitată. A lăsat Părintelui un pomelnic, dar când să-l primească, acesta i-a spus:

- Dacă făgăduiești că vei citi sfinte cărți, îl primesc iar de nu, nu-l primesc.

Femeia a promis că va citi și a plecat puțin mai liniștită.

După câteva luni de zile, a venit iar la părintele Nicodim. Dar acum nu puteai să o mai recunoști, nici după port, nici după vorbă. Avea portul cuviincios și parcă-i strălucea soarele în față. Mulțumea mereu lui Dumnezeu pentru purtarea Lui de grijă, iar cuvintele ce le repeta prima dată, când a venit la Părintele, le-a aruncat la coșul cu gunoi din primele zile când a început să citească pagini din cărțile sfinte și să-și plece genunchii înaintea sfintelor icoane la rugăciune.

Am mai văzut-o de câteva ori venind la părintele Nicodim și de fiecare dată aducea persoane noi care doreau să se pună cu tot sufletul și dragostea lor în slujba lui Dumnezeu... Și de aici ca și din alte exemple se poate vedea secerișul bogat cules de pe urma citirii cărților sfinte...

Cărțile bune sunt de mare folos

Un alt om ce a venit la mărturisire i-a spus părintelui Nicodim că a cheltuit cu o casă ce a zidit-o din temelie, suma de peste 60.000 lei.

- Ar trebui să cumperi cărți bune măcar pe un sfert din suma ce ai cheltuit-o pentru casă, căci și sufletul are nevoie de o hrană care se găsește în cărțile religioase cu învățătură curat ortodoxă, a zis părintele Nicodim.

Colecția «Biblioteca Ortodoxiei»

Fiecare autor, când are de scos la lumină un număr de volume, obișnuiește a le încadra într-o anumită colecție, căreia îi dă un nume oarecare, ca de pildă: „Biblioteca pentru toți” sau „Biblioteca bunului creștin” sau „Hrană pentru suflet” sau „Pâine îngerească”.

Părintele dorind să pună un nume la colecția de cărți ce urma să le tipărească, odată aflându-se în fața unui grup mare de credincioși, le-a cerut și lor părerea. Atunci un om fără știință de carte din acel grup, care era foarte râvnitor la cele bune, după o gândire de câteva minute, a zis în auzul tuturor:

- Să mă iertați, Cuvioase Părinte, dacă îndrăznesc cumva prea mult, dar eu aș gândi că ar fi bine ca această colecție de cărți a Sfinției voastre să se numească de azi înainte: «Biblioteca Ortodoxiei».

După aceea el a tăcut și aștepta acum părerea atât a părintelui Nicodim cât și a celorlalți. În clipa următoare, au răspuns cu toții în cor:

- Da. Da. Da. Așa suntem și noi, cu toții, de părere.

Părintele Nicodim a socotit acel răspuns, venit prin acel om credincios și neștiutor de carte, drept răspuns venit de la Dumnezeu. Și de atunci înainte așa s-a numit colecția de scrieri a zecilor de volume scrise de părintele Nicodim, iar Bunul Dumnezeu, a dat un dar deosebit acestor cărți, încât cei ce le-au citit și le vor citi, au zis și vor zice, că aceste cărți sunt foarte folositoare pentru suflet, pentru că sunt scrise pe înțelesul tuturor. Însă cei necredincioși le-au pândit și le pândesc mereu să le distrugă fără milă. Aici e vorba de oamenii securității comuniste care au distrus, dând la topit, peste 20 tone de cărți ale părintelui Nicodim, care făceau parte din această colecție.

Cea mai grea și mai pretențioasă lucrare nu este, și nu poate fi, decât lucrarea Preotului Duhovnic iscusit care se ostenește cu bună chibzuială a întoarce pe oaia rătăcită de pe calea pierzării. Orice greșală ar face cineva, în celelalte sectoare de activitate, nu se poate compara cu greșeala ce ar comite-o Duhovnicul când e vorba de pierderea sau mântuirea unui suflet. Duhovnicul iscusit e permanent frământat în căutarea diverselor mijloace de a atrage suflete la mântuire, la Dumnezeu.

A îndemnat pe ucenici să facă apostolat

O fată tânără și credincioasă a fost îndemnată de părintele Nicodim ca în timpul liber să facă apostolat: să meargă prin satele vecine cu ocazia hramului bisericii sau în duminici și sărbători lăsând ici-colo câte o carte bună, mai cântând o cântare religioasă, mai spunând o istorioară morală. De altfel, părintele Nicodim n-a îndemnat numai pe această fata să facă apostolat, ci pe toți care se mărturiseau la el i-a îndemnat ca printre picături să se ocupe și de așa ceva.

O femeie gospodină, care semăna de minune cu Marta din Sfânta Evanghelie, nu vedea deloc bine activitatea acelei fete credincioase și într-o zi când i-a venit bine, i-a zis așa cam ironic:

- Frației tale îți convine așa ceva, pentru că ești singură și n-ai bărbat, copii... După ce gătești, de prășit sau alte treburi pe care le mai ai de făcut, mergi de colo, colo și umbli unde vrei și unde-ți place, dar dacă ai fi căsătorită ai vedea că nu se mai poate!

Auzind fata aceste cuvinte de la acea femeie, le-a socotit ca o mustrare și mergând la părintele Nicodim, i le-a adus la cunoștință. Părintele însă a încurajat-o, zicându-i:

- Frăția ta lasă-i pe aceștia și du-te pe la cei care te primesc cu dragoste.

Întâmplarea a făcut că după vreo câțiva ani această fată s-a căsătorit cu un tânăr căruia și lui îi plăcea să lucreze pentru mântuirea altora. Așa că fata cea credincioasă, cu ajutorul lui Dumnezeu, și-a continuat mai departe activitatea ei pe care a împlinit-o și mai înainte de a se căsători. Ba putea spune că activitatea ei a luat un avânt și mai mare, fiind ajutată și de soțul ei...

Dumnezeu ne poartă de grijă

Noi nu ne putem da seama pe deplin câte greutate și necazuri întâmpină cei ce vor să scoată la lumină o carte sfântă pe înțelesul tuturor, cum au fost și sunt cărțile scrise de părintele Nicodim Măndiță și de alți autori.

Era pe vremea aceea când ucenicii părintelui Nicodim, pe nume Vasile Poiștea, Ioan Măgirescu și Constantin Măgirescu, erau în București și se osteneau să tipărească un volum din „Oglinda Duhovnicească”, au găsit o tipografie unde să poată tipări, dar mai aveau nevoie și de o cameră cât mai aproape de tipografie, unde să depoziteze hârtia și cărțile tipărite, deoarece proprietarul tipografiei nu le asigura acest spațiu.

Cineva le-a arătat o casă unde locuiau doi bătrâni și aveau o cameră disponibilă. Dar când le-a făcut întrebare, ei s-au grăbit să spună: „Noi nu avem cameră de închiriat” ceea ce urma să stagneze lucrul cel bun.

Ce s-a întâmplat însă? Peste noapte, bătrânul a avut o moarte feroasă, împrăștiind pereții camerei de sânge.

A doua zi bătrâna, îngrozită de cele ce i-a fost dat să vadă, a înștiințat pe proprietarul tipografiei că dă călugărilor acelora amândouă camerele cu chirie, deoarece ea s-a speriat așa de tare, încât nu mai poate locui singură acolo și va merge la o fiică a ei. Și așa s-a putut tipări la acea tipografie volumul acela...

Legătorie de cărți

După cum am amintit mai sus, că prin anul 1923 părintele Nicodim și-a format o echipă, la început din doi tineri devotați care au plecat la răspândirea cărților prin țara noastră cu ranița în spate. Mai târziu au cumpărat un cal și o căruță pe care le-au folosit pentru a transporta cărțile de la un loc la altul. Ceva mai târziu au reușit să cumpere chiar și o mașină și un aparat de proiecție pentru a rula prin localități filme religioase, între timp s-au mai adăugat câțiva inși la această echipă. Și așa au reușit să umble în lungul și în latul țării, presărând peste tot cărți bune și folositoare de suflet, cu învățătură curată ortodoxă. În care timp au reușit să trezească din somnul păcatelor zeci de mii de suflete ce dormeau în nepăsare. Cu filmul religios, cu predica, cu cărțile și cu felul lor de viață cinstită și curată creștinească, acești eroi ai Bisericii noastre, îndrumați direct de părintele Nicodim Măndiță, au făcut această mare propagandă religioasă până în toamna anului 1948, în care timp au adunat la un loc, de peste tot de pe unde mergeau, sute și mii de scrisori de mulțumire. În localitățile pe unde mergeau cu filmul religios și cu cărțile, erau văzuți din toate părțile și nu se puteau ascunde de ochii celor ce-i priveau și de urechile celor ce-i auzeau. La plecarea din acea localitate li se dădea lor o adeverință

în care se menționa comportarea lor și profunda recunoștință plină de mulțumire sufletească. Aceste adeverințe erau semnate de preotul parohiei respective sau chiar de episcopul eparhiei din acea localitate.

Din 1948, când nu s-a mai putut face această răspândire a cărților ca și până atunci, colportorii noștri s-au stabilit în București unde aveau un chioșc cu cărți și obiecte bisericești, ca: iconițe mai mici și mai mari, candelă, tablouri religioase de diferite mărimi, cruciulițe, tămâie ș.a. Dar acest chioșc nu putea satisface cerințele și nevoile celor din Moldova noastră și din alte părți ale țării. Așa că, în anul 1949, părintele Nicodim m-a trimis la acel grup de credincioși din București, pentru ca să pot cunoaște mai de aproape lucrarea lor. La reîntoarcere, Părintele m-a întrebat dacă nu cumva aș avea și eu dragoste pentru a lega cărți. N-am putut da atunci nici un răspuns mulțumitor părintelui Nicodim, deoarece acest lucru mi se părea cu neputință. Ducându-mă de mai multe ori pe la București, ca să învăț legatul cărților, am prins curaj. De la o vreme, am început să pricep puțin a lega. Dar primele cărți pe care le-am legat n-am îndrăznit să le duc eu personal la părintele Nicodim, ci le-am trimis prin cineva, deoarece nici eu nu eram mulțumit cum le-am legat. Când le-a văzut Părintele cum erau legate, a zis către cel ce le-a adus:

- Ca la început! Ce să faci. Totuși e bine că le-ai putut aduna la un loc.

Părintele a zis aceste cuvinte ca nu cumva să mă descurajez, știind că acele cuvinte vor ajunge la urechile mele. Și așa, pe neobservate, în căsuța noastră s-a înființat o legătorie de cărți în toată regula.

Ca să prindem mai mult curaj, am primit o presă de la acel grup din București, iar ghilotina a fost făcută de un tânăr priceput, care se angajase și el cu încă vreo doi tineri, la această modestă legătorie ce luase ființă în căsuța noastră din îndemnul și cu blagoslovenia părintelui Nicodim. De asemenea mai erau și vreo trei fete tinere care lucrau la legat.

Pe una dintre ele o știa mama ei că lucrează la o fermă de stat și văzând-o că nu e arsă de soare, a întrebat-o:

- Cum spui tu că lucrezi la acea fermă de stat, deoarece te văd la față că ești albă și nu arsă de soare? La care ea a răspuns:

- Mamă, cum să fiu arsă de soare, când eu cu alte fete stăm în pivniță la sortat cartofi?

Așa că legătoria de la casa noastră era lipsită de firmă și nici chiar vecinii nu puteau bănuî că la noi se leagă cărți. Acest lucru era tănuît din cauza securității care ne pândeă pas cu pas.

Însă faptul că noi am fost acoperiți și neobservați de cei din partea stângă mai bine de zece ani, se datorează ocrotirii lui Dumnezeu prin rugăciunile părintelui Nicodim. Dumnezeu ne-a acoperit și ne-a sprijinit de s-a făcut ceea ce s-a făcut... Se aduceau, din cele trei depozite de cărți, colecții întregi din „Oglinda Duhovnicească” din cele cu „Luxul”, cu „Sfânta Cruce”, cu „Sufletul omenesc”, cu „Viața Maicii Domnului”, cu „Sfânta Liturghie”, „Mica Prăvălioară”, „Dai voință iei putere”, și din alte colecții ce se mai puteau găsi. Părintele Nicodim a mai trimis la noi și pe alți credincioși și credincioase, care se ocupau cu transportul cărților. Se aduceau de la București ca să le legăm, iar după aceea le transportau acolo unde era nevoie. Se înțelege că toate aceste lucrări erau dirijate direct de părintele Nicodim și fără blagoslovenia lui nu se făcea nimic. El ne sfătuia, ne îndemna, ne încuraja la lucrul cel bun, așa că tot ce s-a făcut bun și folositor, lui îi aparține, deoarece lăsați pe cont propriu, noi nu eram în stare să facem ceva din tot ceea ce s-a făcut. Erau în casa noastră numai teancuri și pachete cu cărți, în podul grajdului, în grajd, în podul casei și chiar în podul de la fântână, erau peste tot numai cărți. O vecină, mergând o dată prin orașul Moinești, a fost întrebată de o doamnă dacă ne cunoaște pe noi. La care ea a răspuns:

- Da. Îi cunosc, că doar sunt vecină cu ei. Mereu vin și se duc încărcăți cu bagaje mari. Dar nu pricepem unde merg și de unde vin mereu, încărcăți cu așa de mari bagaje și nici nu ne putem da seama ce pot avea ei în acele bagaje.

A fost o perioadă de mai bine de 10 ani, când în casa noastră a plouat cu cărți bune și frumoase și folositoare de suflet. Nimeni din cei ce veneau atunci la noi nu pleca cu mâna goală, căci așa aveam poruncă de la părintele Nicodim.

Iar prin anul 1962, Părintele a hotărât să facă 40 de centre cu cărți, în diferite localități, de unde puteau să se aprovizioneze, la caz de nevoie, cei din jurul lor. Cu ajutorul lui Dumnezeu, aceste centre au fost dotate cu multe colecții întregi de volume legate.

Paralel cu această răspândire a cărților, din anul 1948 și până în 1975, pe cât s-a putut și cum s-a putut, părintele Nicodim a mai căutat să mai răspândească și învățătura din „Vămile Văzduhului”, din „Judecata particulară”, din „Priveghiul creștinesc” și din alte lucrări ale sale pe calea scrisului. La spovedanie, pe lângă canonul cititului de cărți, părintele Nicodim mai da și de scris lucrările de mai sus. Până și copiii cei mici, dacă erau întrebați: „Ce face tatăl tău?”. El știa să răspundă că: „Scrie la Vămi”. Dar mama ta? „Scrie la Vămi”. „Dar sora ta sau fratele tău?”. „Scrie la Vămi”. Aproape toți cei ce se mărturiseau la părintele Nicodim aveau de scris Vămile, Judecata Particulară, ș.a. Iar celor care nu puteau să scrie corect, ca să se poată citi cu ușurință, acelora nu le dădea de scris. Și chiar dacă le dădea canon să scrie un rând de Vămi, însă le spunea să plătească altora care scriu clar.

Arătarea demonului

O monahie din mănăstirea Văratec, văzând ce mare lucrare face Bunul Dumnezeu prin persoana părintelui Nicodim Măndiță, și-a adus aminte de cuvântul Psalmului 15, 3 că: „Sfinților celor de pe pământul Lui, minunate a făcut Domnul toate voile Sale într-înșii”. N-a mai stat nici o clipă pe gânduri și a chemat în grabă pe toate rudele sale pentru a se mărturisi părintelui Nicodim Măndiță.

Atâta putere de convingere a avut acea monahie, încât la glasul ei, îmbinat cu multe suspinuri și lacrimi, o mulțime de suflete au sosit în casa ei. După ce s-au mărturisit, a trebuit în acea noapte să doarmă la ea, ca a doua zi să plece, fiecare la ale sale.

De atâta bucurie s-a umplut inima acelei monahii, încât nu s-a îndurat să închidă vreun ochi; ci prăznuia, de-a valma cu îngerii, reîntoarcerea oilor pierdute ale casei lui Israel.

În acea liniște a nopții a apărut, așa deodată, un ostaș grozav de urât și înfricoșat și uitându-se cu multă dușmănie spre cei ce dormeau, a zis către monahie:

- Tare îmi este necaz pe oamenii aceștia, pentru că răsfoiesc mereu cărțile sfinte și îmi strică toate planurile mele!

Atunci, acea monahie, primind putere de sus, i-a răspuns cu multă bărbăție:

- De ce să-ți faci necaz pe oamenii aceștia, deoarece ei citesc cărțile Sfinte ca să afle calea mântuirii?

Auzind aceste cuvinte, s-a topit pe loc și a dispărut, lăsând în urma lui un fum ca de pucioasă... Chiar dacă acea monahie de mai sus, din mănăstirea Văratec (care deja a trecut la cele veșnice), nu povestea cele petrecute în prezența ei, apoi fiecare din noi știe și vede cele ce se petrec cu noi în toate zilele. Câtă vreme ținem aproape cu rugăciunea celor șapte Laude și cu citirea prin sfintele cărți, parcă altfel simțim, altfel vedem și altfel

suntem. Și cum, puțin câte puțin, neglijăm aceste îndeletniciri duhovnicești pe loc simțim înstrăinarea noastră de Dumnezeu.

De aceea și Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne poruncește nouă, zicând: „Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna sau sâmbăta” (Matei 24, 20). Iar în tâlcul Evangheliilor de Teofilact, așa ne spune că: Fuga noastră înseamnă plecarea din lumea aceasta în veșnicie, iar că nu e bine pentru noi a pleca de aici iarna sau sâmbăta, arată pe «iarnă» răceală duhovnicească, și pe «sâmbăta» nelucrarea faptelor bune. Adică să rugăm pe Bunul Dumnezeu de a ne da un sfârșit creștinesc, având o dragoste arzătoare în inima noastră către tot omul și să avem și lucrarea faptelor bune până în ultima clipă a vieții noastre.

Cum să împărțim timpul între rugăciune și citire

După ce ne-am întors de la București, însoțind pe Părintele până la Văratec, un grup de șase persoane îl aștepta să se mărturisească. O femeie s-a grăbit să întrebe pe Părintele imediat după ce a luat blagoslovenie, zicând:

- Cuvioase Părinte, cum ar trebui să fac eu, pentru că am șapte copii, soțul are patima beției și-mi face multe necazuri, mai am și pe tata socru care e bolnav la pat, așa că abia reușesc să nu-mi rămână zilnic cele șapte laude, iar ca să mai citesc cărțile care le-am primit de canon nu mai reușesc, nu mai am timp? și aștepta răspunsul. Părintele i-a răspuns:

- De tata socru vei scăpa cât de curând, câteva zile la mijloc și el va pleca. Iar ca să reușești să-ți faci canonul, ai să procedezi așa, până se vor face copiii mari. Cele șapte laude să le faci în două zile, iar în timpul care rămâne citește la cărțile de canon.

Căci e mare faptă bună a face cele șapte laude, paralel cu această faptă bună e și citirea sfintelor cărți. Când facem rugăciune cu smerenie și evlavie, avem comuniune cu Dumnezeu, vorbim cu Dumnezeu, iar când citim cu atenție sfintele cărți, atunci vorbește Dumnezeu cu noi, ne descoperă voia Sa cea sfântă.

Armonizarea timpului de rugăciune și de citit

O femeie a zis către un bătrân, înainte de a merge la mărturisire:

- De câte ori îmi mărturisesc păcatele la părintele Nicodim, nu reușesc ca să-i spun cum se prezintă situația mea. Îmi vine să plâng așa de tare și am terminat cu toate. Am opt copii acasă, soțul are patima beției și când vine acasă face scandal și trebuie să fug din fața lui, deoarece mă amenință cu cuțitul și vrea să mă omoare. Mai am și un bătrân de îngrijit, așa că, cele șapte Laude, cu multă trudă reușesc să le fac în fiecare zi, iar de citit cărți nici pomeneală... Te-aș ruga pe mata să-i spui, pentru că plec și de data aceasta acasă cu problema nerezolvată.

- Bine, după ce ne va mărturisi pe toți, am să-i spun și despre aceasta în prezența dumatăle și o să auzi din gura lui ceea ce-ți va spune.

Când a auzit Părintele despre felul cum își petrece viața această femeie, a arătat multă compătimire către ea, zicându-i:

- Dacă e așa, atunci faci cele șapte Laude în două zile și din timpul care îți rămâne disponibil, citești cărțile ce le ai de canon. Căci dacă e de mare valoare facerea Sfintelor rugăciuni, apoi și de citit prin cărțile Sfinte e tot atât de mare nevoie, după cum ne învață Fericitul Augustin care zice: „Când ne rugăm cu evlavie, stăm de vorbă cu Dumnezeu, ne punem sub scutul Lui; iar când citim prin sfintele cărți, stă de vorbă

Dumnezeu cu noi, ne face cunoscută voia Lui cea Sfântă”. Așa că nu știu care e mai mare: a face rugăciuni sau a citi prin sfintele cărți, însă de amândouă este nevoie. Totuși trebuie să înclinăm mai mult spre rugăciune decât spre citirea cărților; deoarece prin rugăciunile făcute cu toată credincioșia și evlavie, se poate lumina mintea omului, și-i umple inima lui de dragoste pentru Dumnezeu și pentru aproapele, mai mult decât pe cel ce citește și neglijează facerea rugăciunilor zilnice. Iar pe bătrânul pe care îl îngrijești, nu avea nici o teamă, căci peste puține zile te va lăsa în pace.

Auzind aceste cuvinte, femeia s-a hotărât ca pe viitor să facă așa cum a învățat-o Părintele. Bătrânul acela de care îngrijea femeia aceasta, a mai trăit vreo 10-12 zile, și a plecat în veșnicie.

„Vămile văzduhului”, farmacie duhovnicească

Un bătrân care a venit să se spovedească și a pus și diferite întrebări, întorcându-se, a zis:

- Am uitat ceva, Cuvioase Părinte. Fata mea v-a rugat să ne dați și nouă un album cu Vămile văzduhului, care are și în versuri cele 24 de vămi.

- Bine, îi dau.

În acel moment, Părintele s-a dus în cealaltă cameră unde era biblioteca și a adus bătrânului un minunat album, în ale cărora clișee era reprezentată trecerea sufletului creștinului prin cele 24 de vămi. Mai arătau și munca celor ce au trăit toată viață în păcate și au murit fără pocăință, cum și fericirea celor ce prin viață plăcută lui Dumnezeu și prin roade vrednice de pocăință s-au unit cu Dumnezeu, chiar de aici de pe pământ. Și dând bătrânului albumul, i-a zis:

- Vă dau cu toată bunăvoința acest album, în speranța că o să mai arătați și altora ceea ce cuprinde.

- Da, da, Cuvioase Părinte, o să arătăm negreșit.

- În acest album, a continuat Părintele, am pus așa mai pe scurt, în versuri, toată învățătura celor 24 vămi ale văzduhului. Iar mai pe larg găsiți în cartea celor 24 Vămi ale văzduhului. Aici găsește creștinul, ca într-o farmacie, tot felul de medicamente: sfaturi, învățături, îndemnuri, lămuriri, explicații, istorioare de tot felul și în scurt vorbind, de s-ar întâmpla cumva vreun creștin să nu aibă în casa lui nici o carte religioasă, cu învățătură ortodoxă, dar de va avea cartea celor 24 Vămi ale văzduhului, are unde găsi o orientare precisă după învățătura Bisericii Ortodoxe, cum poate alerger pe calea vieții pentru a-și mântui sufletul său, sau pentru a da ajutor celor din jur.

Deși această minunată carte a celor 24 de Vămi ale văzduhului, este foarte voluminoasă, dacă cineva are dragoste, o poate scrie pe caiete cu tuș sau măcar cu cerneală, în caz că cineva nu se poate ocupa cu scrisul, atunci să plătească altora care se ocupă de scris, care sunt mai liberi.

Biserica își are ființa sa de aproape 2000 de ani, dar tiparul nu a fost dintotdeauna, ci abia de vreo 500 de ani. Credincioșii creștini scriau cu mâna toate cărțile de învățătură și erau cu mult mai credincioși lui Dumnezeu decât acum de când se folosește tiparul. Sfânta Scriptură, cât e de mare și alte multe cărți, au fost toate scrise de mână în sute și mii de exemplare. Omul când scrie o carte, se folosește mai mult decât atunci când o citește. Se întipărește în mintea lui, atunci când o scrie o dată, ca și cum ar fi citit-o de 12 ori. Mâna și inima omului se sfințesc și chiar toată ființa lui, atunci când scrie cuvântul lui Dumnezeu și învățătura sfântă care este hrană a sufletului omenesc. Știm cu toții că omul, și chiar orice vietate sau plantă, nu pot trăi fără aer. La fel se întâmplă și cu sufletul omenesc. Nu poate trăi, nu are viață în sine, de nu se alimentează cu cuvântul cel de viață făcător a lui Dumnezeu”.

Socotind Părintele că e bine să înceapă a spovedi pe oamenii care au ascultat cuvântul de învățătură, a făcut molitfa cuvenită după care a spovedit numai o parte și apoi a mers la slujbă, căci era de săptămână. Restul i-a spovedit a doua zi, iar pe mine m-a trimis la mănăstirea Agapia, ca să-i aduc de acolo o haină pe care a reparat-o sora lui, maica Maria. Când m-am întors de la mănăstirea Agapia, din grupul de oameni pe care l-am lăsat eu când am plecat, nu mai era nimeni. Părintele a plecat pe munte sus, după cum obișnuia când rămânea singur. După vreo oră s-a întors.

Puterea de convingere a cărților

Într-un sat de munte era o femeie credincioasă lui Dumnezeu și avea ca duhovnic pe părintele Nicodim, încă din anii copilăriei. Într-o zi se întâlnește cu vânzătorul de la magazin, care i-a zis:

- Te rog, dacă vrei, dă-mi și mie o carte religioasă din care citești dumneata, ca să văd ce cuprinde în ea! Ce zici, îmi dai? Dar nu de tot, ci cu împrumut.

Femeia întârzie cu răspunsul, nu știa ce să facă. Dar până la urmă văzând că stăruie așa de mult, i-a spus cam cu îndoială:

- Dacă am să găsesc vreo carte bună, mai târziu, am să vă dau.

După această discuție, femeia a plecat la Părintele și cu alte interese și, când a venit vorba de gestionarul de la magazin cu cartea, Părintele i-a spus:

- Dă-i o carte, însă prin altcineva, ca nu cumva să-ți facă vreun rău sau să nu-ți mai dea cartea înapoi.

Aici este vorba de vremea când în țara noastră era conducerea comunistă și era interzis să mai dai cuiva o carte religioasă. Erai urmărit de securitate...

Așa a învățat-o Părintele și așa a făcut ea. Când gestionarul a terminat cartea de citit, când a dat-o celui de la care a primit-o, a zis aceste cuvinte:

- Bre, dar minunate învățături mai cuprind aceste cărți, că rămâi uimit. Am văzut că sunt alcătuite de părintele Nicodim Mândiță. Acum am eu explicația de ce oamenii care se mărturisesc părintelui Nicodim și citesc cărți petru canon, sunt deosebiți de ceilalți oameni, au o viață aleasă, parcă nu sunt tot de aici din sat. E vorba că ei își duc viața așa cum găsesc scris prin acele cărți. Mare putere de convingere au aceste cărți, scrise de părintele Nicodim. Chiar eu când am citit această carte, m-am simțit mișcat până la lacrimi. Mare pomană are să mai aibă, căci pe mulți i-a adus la calea cea bună prin aceste cărți.

Să cumpărăm cât mai multe cărți sfinte

Un tânăr, care nu primise nici o educație religioasă în casa părintească, într-o duminică dimineată stătea la un ghișeu, ca să cumpere bilet pentru film. Cum aștepta el la rând, a văzut mai mulți oameni ce treceau pe o stradă ce făcea la stânga, pe după niște blocuri și a întrebat pe cineva:

- Oare unde merg oamenii aceștia ce trec pe această stradă?

Cineva i-a răspuns că merg la Biserică. Pe loc l-a cuprins o dorință să meargă și el după acei oameni. A părăsit imediat rândul de la bilete și mergând a ajuns la biserică. Cum el nu cunoștea nimic din cele ale religiei, când a văzut pe unii că aprind lumânări și merg să se împărtășească, a aprins o lumânare și s-a încolonat înaintând spre Sfântul Altar. Preotul și-a dat seama că tânărul habar n-are de ceea ce face și l-a întrebat când a ajuns în fața lui:

- Te-ai mărturisit cumva la vreun preot, de vrei să te împărtășești acum?

Tânărul a răspuns:

- Nu m-am mărturisit nicăieri.

Atunci preotul i-a făcut semn, zicându-i:

- Rămâi la urmă.

După terminarea slujbei, preotul respectiv i-a făcut cunoscut tânărului ce condiții trebuie să îndeplinească pentru ca în duminica viitoare să se împărtășească. Și într-adevăr s-a împărtășit. După ce a primit Sfintele Taine în aceea duminică, seara a urmat să meargă la servicii, la schimbul de noapte. În timpul serviciului a avut o comportare neobișnuită. O femeie credincioasă, care lucra cu el în acea hală și care se mărturisea părintelui Nicodim, văzându-l așa de retras și serios, l-a întrebat:

- Ce ai de ești așa de indispus?

El i-a răspuns:

- Eu m-am împărtășit astăzi cu Sfintele Taine și preotul mi-a spus să fiu cât se poate mai retras, să nu râd, să nu spun glume.

Când a auzit, biata femeie, că acel tânăr s-a împărtășit, știindu-l străin de cele ale credinței, s-a speriat:

- Cum ai spus? Te-ai împărtășit? Dar tu ai fost pregătit corespunzător pentru ca Sfânta Împărtășanie să nu fie spre osândire?

El, când a auzit acele cuvinte, i-a cerut niște explicații în această privință, iar femeia l-a poftit ca a doua zi să vină la ei acasă, pentru că aici, la locul de muncă, nu le era îngăduit să stea prea mult de vorbă.

A doua zi tânărul a venit la ei, unde a avut prilejul să cunoască multe lucruri și i s-a făcut cunoscut pe larg de marea valoare a Sfintei Taine și felul de pregătire ce trebuie să facă creștinul pentru a le primi, ca să se folosească vremelnic și veșnic. Tot acum a aflat și despre părintele Nicodim, la care a mers și s-a mărturisit. În inima lui a încolțit dorința de a purta podoabă bărbătească, dar unde făcea el serviciul nu-i era

îngăduit acest lucru. Părintele l-a sfătuit să cumpere cărți cu învățătură ortodoxă și să le dea celor dornici, în speranță că Bunul Dumnezeu va iconomisi cumva pe viitor. El a întrebat cam de câți bani să dea el cărți în fiecare lună. Părintele i-a spus că un sfert din salariul din fiecare lună. Așa a făcut după cum i-a spus Părintele și după el s-au mai orientat și alții care nu puteau să poarte podoabă bărbătească din cauză că lor nu le era îngăduit acolo unde își făceau serviciul...

Învățătura sfântă a dat rod

O mamă și-a trimis într-una din zile fata cea mai mare în podul casei să facă curățenie, pentru că era toamnă și era nevoie ca pentru iarnă să mai pună câte ceva acolo.

În podul casei, mai la o parte, fată a zărit un sipet (un fel de valiză, ceva mai mare care se dădea fetelor când se căsătoreau, unde își păstrau lucrurile cele mai de valoare). Curioasă să vadă ce este acolo, a ridicat capacul. Între alte lucruri vechi, a găsit câteva file dintr-o cărticică de rugăciuni, format mic, scrisă de părintele Nicodim (a fost din prima ediție). Și, cum obișnuia el, ca mai în toate cărțile scrise de el, să fie combătute blestematele petreceri cu muzică și jocuri, erau și aici, în câteva rânduri, combătute. Fără să coboare, fata a citit o dată, a citit a doua oară în aceste câteva file prăfuite, la lumina slabă din podul casei dar, oricum, a înțeles destul de bine că cine joacă parte cu Domnul Hristos nu va avea. Cei ce joacă la horă sunt asemenea cu închinătorii la idoli... și că noi creștinii ne-am lepădat la Sfântul Botez de pompele satanei, adică de toate acele petreceri cu muzică, jocuri, chiuituri, vorbe deșarte, beții și alte blestemății. După ce a terminat curățenia, a coborât din pod, dar acele file din cărticica de rugăciuni le avea băgate în sân,

iar gândul ei nu mai era la nici un lucru din lumea aceasta, ci numai la acele cuvinte ce se aflau scrise acolo.

Pe una din acele file era așa de clar chipul Domnului Iisus Hristos, pe care ea, de prima dată, cum l-a zărit, l-a sărutat cu multă evlavie. Tot în acel moment, când ea a sărutat cu atâta evlavie chipul cel atât de scump, acest minunat chip s-a întipărit în inima sa și a umplut-o de dorință de a-I sluji tot restul vieții sale.

În satul unde trăia fata, era obiceiul ca în fiecare duminică și sărbătoare, după masă, să meargă tot tineretul la horă, să joace până seara. Ea mergea cu celelalte fete la horă de vreo cinci-șase ani, dar acele rânduri pe care le citise pe filele din podul casei, au avut o așa de mare putere de convingere, că ar fi primit mai bine moartea, decât să mai fie și ea în grupul celor ce nu vor avea parte cu Domnul Hristos.

A venit ziua de duminică. Cele două surori ale ei mai mici, care mergeau la horă cu sora cea mai mare, și-au pus la punct hainele. Ea și-a luat grija și s-a hotărât să nu mai calce pragul aceluia locaș blestemat, unde se făceau jocurile. Duminică dimineată a mers mai devreme ca de obicei la slujbă. După masă a plecat la bunica ei, dar nu a putut să stea mult, căci bunica ei o trimetea de zor la horă. Ea a ținut ascuns și nu a spus nimănui ceea ce s-a hotărât să facă pe viitor. Au trecut în șir vreo patru duminici și ea nu a mai putut să stea în casă, de răul mamei sale. Când i-a cerut stăruitor să-i spună, de ce rămâne acasă, ea a zis:

- Mamă, eu nu mai merg la horă niciodată, până la moarte.

Când a auzit aceste cuvinte din gura ei, mamă-sa a bătut-o și în cele din urmă, peste voia ei, oarecum împinsă de la spate, a mers, căci s-a nimerit să fie nunta unui nepot. Așa cum se spune, că gura lumii e gura iadului, în sat clocoteau vorbele ca oala pe foc despre ea, că s-a pocăit, că nu se mai mărită, că se duce la mănăstire și câte altele. Când a ajuns în acea sală, toate privirile s-au întors spre ea. Un tânăr, cu care vorbea ea de ani de zile, a luat-o mai de o parte și s-au așezat amândoi pe o bancă. Câteva ore în șir el nu i-a vorbit altceva, decât cuvinte din sfintele cărți. Acel tânăr avea un moș care

poseda o frumoasă bibliotecă de cărți religioase, iar el numai de curiozitate le-a citit aproape pe toate. Așa că ea mergând acolo fără voia ei, ci numai de frica mamei sale, s-a folosit foarte mult de la acel tânăr, fostul ei prieten. El i-a spus între altele că:

- Am auzit că vrei să te pocăiești, dar atunci trebuie să lepezi cerceii din urechi, mărgелеle de la gât, trebuie să umbli acoperită pe cap, să porți fusta mai lungă, să nu umbli cu mâinile goale sau să porți tocuri înalte.

I-a spus și de rugăciune și de post și multe alte învățături a auzit ea atunci, de la acel tânăr.

După vreo două luni de zile, mergând mama ei cu fetele la un hram în satul vecin și stând la masă la un om temător de Dumnezeu, acela a citit în timpul mesei din cartea „Izvorul răutăților”, scrisă de părintele Nicodim, multe învățături pe care auzindu-le și mama ei s-a convins pe deplin că e păcat să joci și de atunci n-a mai fost niciodată la petreceri lumești cu muzică și jocuri și nici pe fetele ei nu le-a mai lăsat.

Și aici vedem, destul de clar, că pricina luminării unui suflet a fost tot cuvintele sfinte ale învățăturilor Dumnezeiești.

Să citim cărți folositoare sufletului

Printre noi era și un tânăr care abia terminase școala și care simțea nevoia să întrebe și el ceva. Când a observat că s-a făcut o pauză de câteva minute, a zis:

- Cuvioase Părinte, oare e bine să mai citim reviste, ziare și alte cărți, dacă noi nu avem timp să citim cărțile ce le avem de canon?

Părintele Nicodim i-a răspuns:

- Da, ai dreptate, sunt atâtea cărți bune, pe care omul nu reușește să le citească, mai e timp să zăbovești cu cititul și prin alte cărți mai puțin folositoare sau chiar păgubitoare pentru suflet. Romanele, cărțile eretice, sectare sau atee sunt oprite cu desăvârșire a se citi de un dreptcredincios creștin. În tinerețe am citit o carte rea, care atât de mult m-a vătămat, încât abia după ce am citit multe cărți bune am putut scăpa de otrava conținutului ei. Și apoi cine este acela care așezându-se la o masă plină cu mâncări bune, va dori să mănânce o mâncare rea. O carte rea, eretică, sectară sau ateistă, este bună numai de pus pe foc și nicidecum să o avem în casa noastră. Ba nici chiar romanele care par a fi religioase cum ar fi: *Cămașa lui Hristos* sau *Varava* sau altele de acest fel, nu e bine să le citim, deoarece avem în locul lor cărți bune care au conținut curat ortodox. Acestea derutează.

O mărturie

Venind acasă, am auzit de un preot bătrân din parohia vecină că ar avea cărți de vândut. Mergând la el mi-a spus unele fapte pe care nu le-am mai auzit, despre părintele Nicodim. În tinerețe acest preot a fost trimis de episcopia Romanului în Ardeal, unde a activat timp de zece ani ca preot misionar, odată cu părintele Nicodim și s-a întâmplat ca să fie chiar și vecin cu parohia în care se afla el. Acest preot mi-a mărturisit următoarele:

- În zi de târg, părintele Nicodim mergea cu căruța în acea mare mulțime de oameni care vindeau și cumpărau diferite lucruri și urcându-se în picioare în coșul căruței, ținea predică 2-3 ore fără întrerupere, apoi desfăcând pachetele cu cărți ce le avea în căruță, împărțea oamenilor în dreapta și-n stânga, până când le termina. Despre un așa

preot râvnitor, cum era părintele Nicodim, n-am mai auzit și nici n-am mai văzut. Era mereu zâmbind, mereu gata pregătit să dea răspuns celor ce-l întrebau. Nici un sectar nu mai îndrăzneă să-l întrebe ceva. Nu ieșeau din gura lui decât cuvinte pline de înțelepciune și nu te mai săturai ascultându-l. Cred că un așa preot n-a mai avut de multă vreme țara noastră românească - a zis bătrânul preot.

A venit la mine un preot care mi-a zis:

- Eu vin acum la mata cu o rugămintă. Am fost la părintele Nicodim ca să mai întreb câte ceva privitor la taina spovedaniei, știindu-l că este un duhovnic iscusit și mulțumesc lui Dumnezeu că am aflat tot ce am dorit. Căci din mila lui Dumnezeu am reușit să-mi procur și o bună parte din cărțile scrise de Sfinția sa, dar nu-mi pot da seama care anume îmi mai lipsesc și te-aș ruga pe dumneata să-mi dai o notiță cu toate cărțile părintelui Nicodim cum și cu manuscrisele care încă n-au văzut lumina tiparului. Căci n-am îndrăznit să cer acest lucru de la dânsul văzându-l așa de ocupat.

- Bine, i-am răspuns eu, dar acest lucru nu-l pot face așa de repede, ci mai durează câteva zile.

Și am stabilit ziua când aș putea să-i trimit acest tabel.

Am rugat pe părintele Vasile Poiștea cel mai apropiat ucenic al Părintele Nicodim și pe cei care erau împreună cu el ca să-mi facă rost de diferite cărți, precum: cele 12 volume din Viețile Sfinților, Pravila Bisericii, Chiriacrodroame și altele care pe vremea aceea apăreau și se găseau de vânzare pe la anticariatele din București. Ei mi-au procurat aceste cărți și le-am adus acasă. Se apropia ziua Nașterii Domnului și am vrut să-i fac soției o bucurie de faptul că am reușit să avem și noi în casa noastră o așa mare comoară de cărți bune și folositoare. Ce s-a întâmplat însă? Auzind soția că așa sumă mare de bani am dat pe ele, mi-a zis:

- Mă bucur că ai cumpărat așa multe cărți bune, dar trebuia să te gândești că noi mai avem nevoie și de anumite lucruri ce ne lipsesc și care ne sunt și de altă trebuință după cum știi.

Mi-am dat seama că are dețitate în felul ei, dar asemenea cărți nu le poți găsi când vrei. Și când a fost cazul să mă mărturisesc părintelui Nicodim i-am spus și cum s-a întâmplat cu soția de s-a supărat că am dat așa mare sumă de bani pe cărți când în casă ne mai lipseau unele lucruri strict necesare. Atunci, părintele Nicodim a zis către mine:

- Lasă, frate Gheorghe, că atunci când o să vină sora Elena să se mărturisească, o să-i spunem ca să-ți dea pace să faci așa cum vei socoti că e mai bine.

Și într-adevăr de atunci și până acum a trecut mai bine de 50 de ani, însă soția mea nu mi-a mai zis niciodată că de ce am dat așa de mulți bani pe cărți. Că la drept vorbind a iubit și ea cărțile sfinte ca și mine.

Am fost arestați cu cărți cu tot

Ne aflam cu părintele Nicodim la București la ucenicii cei mai apropiați. Într-o seară când ne-am pregătit să ne culcăm, vine părintele Vasile Poițelea la miezul nopții și zice către mine:

- Frate Gheorghe, scoală-te și te îmbracă repede, că te cheamă părintele Nicodim să vii numaidecât.

M-am sculat și după câteva minute am și apărut în fața părintelui Nicodim cerând să mă blagoslovească. După ce m-a blagoslovit, mi-a zis:

- Te-am chemat ca să-mi copiezi în vreo șapte exemplare niște pomelnice. Le vom trimite de urgență la șapte mănăstiri.

Se întâmplase ceva, din moment ce părintele Nicodim a trebuit să trimită de urgență slujbe la șapte mănăstiri, dar după ce au trecut câțiva ani am avut explicația acestor nedumeriri, deoarece atunci nu îndrăzneam să-l întreb pe Părintele... Iar în anul

1951 luna noiembrie ziua 28, când am fost arestați în gara Bacău, tot așa părintele Nicodim a plătit slujbe la trei mănăstiri pentru noi. Și pentru că s-a întâmplat atunci ceva deosebit, socotesc că e bine să amintim în câteva rânduri de cele petrecute, ca și cei ce vor citi și asculta să-și dea bine seama cum a lucrat cu noi Bunul Dumnezeu. Și iată cum a fost:

În anul 1948 s-a interzis de a se mai tipări cărți religioase. La acea dată se mai aflau patru depozite de cărți: trei la București și unul în satul natal al părintelui Nicodim, la Bunești-Argeș. Fiecare își poate da seama, cât de mult dorea Părintele, ca aceste cărți ce se aflau stocate în aceste depozite să ajungă cât mai repede în mâinile oamenilor dornici să le citească... Așa că, pe mulți oameni care se mărturiseau la el și își exprimau dorința de a intra în posesia acestor cărți bune, dânsul îi trimitea să le aducă din București.

După cum am spus mai sus, în toamna anului 1951, am plecat vreo patru persoane, să aducem cărți, ca și de altă dată. Și pentru că eram toți tineri și în putere, am plecat cu gândul ca de data asta să aducem mai multe decât altă dată. Și, dacă am mai zăbovit în București vreo cinci zile, în care timp am vizitat câteva mănăstiri, muzee și am luat parte și la vreo câteva adunări în cadrul Bisericii, unde după slujbe frumoase am ascultat și câteva predici, vă puteți da seama că la plecare am fi fost în stare să luăm cu noi chiar un depozit de cărți. Să fi văzut cât de frumos erau legate acele cărți, încât nu te mai săturai privind la ele... Și într-adevăr, am luat multe cărți, multe de tot și pentru faptul că gazda, unde am stat cinci zile ca la noi acasă, a avut grijă să ne urce în tren toate bagajele.

Pe tren, până la Bacău, n-am putut sta cuminți, în banca noastră, ci fiind plini de bucurie duhovnicească, am început a cânta cântări bisericești, după care, desigur, ne-au înconjurat o mulțime de pasageri din alte compartimente, oameni și femei binevoitori, ca să mai audă ceva de folos. Dar printre ei au fost și frați vitregi, din cei care nu vedeau bine această lucrare de mântuire. Noi, care aveam poruncă de la părintele Nicodim să

împărțim cărți celor dornici, pentru că nu le primeam cu număr și nici nu dădeam seama de ele, celor ce voiau le dăruiam, cel ce ne oferea, pentru acele cărți o sumă de bani, nu-l refuzam și acei bani îi foloseam la cheltuiala pentru transport, după cum ne sfătuia Părintele. De se întâmpla să ne mai trebuiască ceva bani, ne dădea Părintele...

Ne-am văzut ajunși în gara Bacău cu multă ușurință, în holul gării am pus cu toții bagajele cu cărți și am lăsat pe cineva acolo lângă ele, iar eu m-am dus numaidecât să vizez biletele pentru întrerupere, deoarece o parte din cărți le lăsam în Bacău, iar celelalte le duceam a doua zi părintelui Nicodim, care pe atunci se afla la mănăstirea Văratec.

După ce am vizat biletele de tren și am venit în holul gării unde lăsasem bagajele cu cărți, cel ce a rămas la bagaje mi-a zis:

- Când te-ai dus să vizezi biletele a venit un tânăr care s-a uitat la bagaje și m-a întrebat: „Ce aveți acolo?”. Eu i-am răspuns: „Cărți avem”, și s-a dus.

Auzind aceste cuvinte, m-am gândit că suntem urmăriți de securitate. Dar ce era să facem? Am plecat în cartierul C.F.R. unde trebuia să las cărțile. La capătul pasarelei, după ce am coborât, am fost arestați. Am vrut atunci să dăm ceva bani însă nu au primit și ne-au predat pe toți patru, cu cărți cu tot la miliția gării. Când s-a făcut ziuă, miliția gării ne-a predat la miliția orașului Bacău. Acolo, la miliție, s-a făcut o adevărată distribuie a cărților noastre, unde mai bine de jumătate din cantitatea pe care am luat-o din București, am împărțit-o gratuit, în timp de șase ore cât am stat acolo, deoarece ei nu știau ce să facă în această situație cu noi. Și iată cum s-a putut face, cu ajutorul lui Dumnezeu, chiar acolo pe teritoriul lor, o așa de mare difuzare a cărților.

Miliția gării dacă ne-a predat la miliția orașului au plecat și am rămas numai cu ofițerul de servicii singur. Atunci el ne-a întrebat:

- Ce fel de cărți aveți?
- Cărți bune, ortodoxe.

- Dacă sunt ortodoxe, dați-mi și mie câte vreți și din acelea care sunt mai frumoase. Eu i-am răspuns:

- Dar dumneavoastră ce faceți cu ele, le puneți pe foc?

El mi-a răspuns cam cu durere în inimă:

- Dar ce crezi dumneata, că eu sunt chiar păgân? Doar am și eu suflet și nu vreau să-l pierd. Dar vezi, m-a prins vremea în serviciul acesta și mai am numai doi ani până la pensie și unde să mă mai duc!

Atunci i-am dat vreo câteva cărți, însă mai cu scumpătate, deoarece am crezut că vom scăpa cu ele. Iar el, după ce le-a primit, a zis:

- Vai, ce bucurie mare voi face eu soției mele și părinților mei.

A vrut să-mi dea ceva bani dar n-am vrut să primesc și l-am rugat, dacă poate, să ne dea drumul. Atunci el ne-a lăsat pe noi singuri și s-a dus la poartă să vorbească, dacă ne poate da drumul. Cel de la poartă a spus că nu se poate, deoarece a iscălit pentru noi, dar i-a propus ca el să ne ducă pe noi, cu cărți cu tot, în holul cel mare. Și dacă ne-a dus acolo, slavă Ție, Doamne, că s-a făcut distribuirea cărților, ca și cum am fi fost în piața unui oraș. De jur-împrejurul holului erau o mulțime de uși, prin care intrau în birouri milițienii, iar mai înainte de a intra dădeau cu ochi de noi și de bagajele cele multe, pe care dinadins noi le-am desfăcut, ca să se poată vedea de la distanță că sunt cărți bune și frumoase și pe care le dădeam gratuit, numai și numai să ajungă în mâinile cuiva care se folosește, căci bănuiam noi că nu e a bine, deoarece ne-a ținut acolo aproape șase ore. Mai în fundul holului era și un atelier de tâmplărie unde am rugat pe maestru tâmplar să primească de la noi ceva cărți pe gratis. Când le-a văzut ce frumoase erau, a spus să-i dăm câte vrem, că le va da celor dornici să le citească. Ofițerul acela căruia i-am dat cărți prima dată, a mai venit odată cu o sacoșă mare și i-am umplut-o. După socoteala noastră, două părți din acele cărți pe care le-am luat din București au fost salvate, în sensul că au intrat în mâinile celor care le-au primit să se folosească de ele. După masă ne-au luat de acolo cu cărți cu tot și ne-au dus la securitate, unde am fost anchetati și

necăjiți cumplit nouă zile, după care ne-au pus în libertate. Auzind părintele Nicodim chiar din prima zi, că noi am fost arestați în Bacău de securitate, a plătit pentru noi slujbe cu privegheri de noapte la trei mănăstiri. Când s-au terminat de făcut slujbele, am fost și noi puși în libertate.

Necesitatea Bibliei

Când am văzut Bibliile tipărite la noi în țară pe vremea conducerii comuniste, am întrebat pe părintele Nicodim dacă este bine să răspândim și noi aceste Biblii. Părintele a răspuns:

- Unde nu avem posibilitatea de a le cumpăra pe toate și să le dăm celor dornici să le citească. Această carte minunată nu trebuie să lipsească de la nici unul dintre creștini.

Documentare asupra cărților

Am cumpărat niște cărți din București pentru mine. Și venind cu ele prin Bacău am lăsat una din ele la un prieten să o citească. Când a venit vremea să o iau de la el mi-a spus:

- Cartea pe care mi-ai dat-o s-o citesc are vreo câteva pagini cu niște învățături sucite. Bine, eu nu le-am pus la inimă, dar vezi ce faci! Dacă o duci unui om mai mic la suflet are să se smintească?

- Cum se poate, i-am răspuns eu, că doar poartă titlul de „Izvoarele ortodoxiei”.

Când mi-a arătat acele pagini, am rămas surprins. Când a fost vorba să merg la părintele Nicodim, i-am spus întâmplarea și i-am cerut explicații. Atunci el m-a întrebat:

- Dar înainte de a da această carte omului aceluia, frăția ta ai citit-o?
- Nu, eu n-am citit-o, deoarece atunci am cumpărat-o.
- Păi vezi că nu-i bine să dai o carte cuiva până n-o citești. Dacă o citeai, atunci observai greșeala ce s-a strecurat în ea și, ori rupeai acele două pagini, ori dădeai cu tuș peste acele rânduri. Așa că pe viitor să nu mai dai nici o carte la nimeni, până n-o citești frăția ta.

- Cuvioase Părinte, eu am avut o mare siguranță că acea carte, ce poartă titlul de „Izvoarele Ortodoxiei” volumul III traducere din limba greacă, e o carte minunată și nu aveam nici o îndoială că în ea s-ar fi putut strecura vreo greșeală.

Părintele care cunoștea bine cartea și greșeala din ea, mi-a zis:

- Acum te-ai convins. Celui ce a tradus-o din limba greacă i-a venit tare greu să reproducă textul întocmai după original. Și, pe ici, pe colo, a mai redus câte ceva, a mai modificat înțelesul ei. Deoarece el nu poartă podoabă bărbătească, ba nici mustață, era prea bătător la ochi, dacă scria întocmai după original.

Auzind aceste cuvinte de la părintele Nicodim, am înțeles de ce și pentru ce se mai strecoară, din când în când câte, o greșeală chiar și prin sfintele cărți, la fel cum s-a strecurat și în Sfânta Scriptură, ediția Sfântului Sinod de Patriarhul Nicodim 1936 la cap. 3, 38 din Sfânta Evanghelie de la Luca, unde numai printr-un singur cuvânt se răstoarnă o dogmă din cele mai de seamă. Și acel cuvânt din versetul notat mai sus, îi zice „făptură” lui Iisus Hristos în loc de „Fiu” după cum este cu adevărat. Dar toate greșelile ce se strecoară prin sfintele cărți sunt observate de cei ce cunosc bine învățătura Bisericii lui Dumnezeu și nu pot duce pe alții în nedumerire.

Nu vezi, frăția ta, cum la fasole dacă îi pui arac, ea se urcă pe el și face fasole mai multă? Iar dacă nu-i pui arac, ea nu se poate urca, n-are de ce să se sprijine. La fel și cu creștinul nostru. Dacă îi dai o carte bună să o citească, atunci el începe să se urce cu mintea la Dumnezeu, prin citirea acelei cărți. Și se apropie treptat-treptat de Dumnezeu, Creatorul său.

Nu poți cumpăra cărți sfinte cu bani necinstiți

A venit un tânăr care făcea serviciu la C.F.R. După ce s-a mărturisit, a zis:

- Cuvioase Părinte, după cum v-am spus, eu fac serviciul la C.F.R. și sunt controlor la bilete. După legile în vigoare noi trebuie să le facem proces-verbal de predare celor ce nu au bilete, însă ei spun că nu au buletin de identitate și nici legitimație de serviciu, ca astfel să nu le putem completa actul de predare. Până la urmă ne dau și nouă un bacșiș și astfel de cazuri se întâmplă adeseori. Bani pe care i-am primit de la asemenea călători, până acum nu m-am atins de ei, căci rândul trecut am uitat să vă întreb despre acest lucru. Și așa pe neobservate s-au adunat câteva mii de lei. Ce sfat îmi dați să fac cu ei?

Părintele Nicodim tăcea. Nu dădea nici un răspuns; atunci omul a reluat din nou cuvântul și a zis:

- Pot cumpăra cu ei cărți religioase să le dau de pomană, sau să fac alte fapte bune?

Și aștepta răspunsul. Atunci părintele Nicodim i-a zis:

- Cum să faci fapte bune sau să cumperi cărți sfinte cu niște bani care nu sunt agonisiți prin muncă cinstită. Dumneata ai la C.F.R. salariu pe fiecare lună, iar acei

bani pe care i-ai adunat, sunt bani străini, sunt bani cu păcate. Dar când e vorba ca cineva să facă o faptă bună și plăcută lui Dumnezeu, trebuie neapărat să țină cont ca temelia acelei fapte bune să nu fie șubredă, necinstită, sau din osteneli străine.

- Aunci ce pot să fac eu cu acei bani? a întrebat iarăși tânărul ceferist.

Părintele nu i-a mai dat nici un răspuns, încât ceferistul nostru a fost nevoit să-și schimbe cât mai curând funcția în care era. A luat apoi blagoslovenie și a plecat.

Cultivare sufletească prin copierea de texte duhovnicești

Părintele Nicodim a mers la Mitropolia din Iași pentru niște treburi și cu această ocazie a mers și la un dentist, pentru că-l supăra tare mult dantura. Pentru aceasta a trebuit să stea mai multe zile la o familie de oameni credincioși. Cele două camere pe care le-a pus gazda la dispoziția părintelui Nicodim erau neîncăpătoare pentru cei ce veneau să asculte cuvânt de mântuire. Între cei ce ascultau era și o maică de mănăstire. Văzând Părintele dorința ei de a afla mai amănunțit cele privitoare despre mântuire, a trimis-o la noi la Grigoreni pentru un timp ca să scrie caiete din Vămile Văzduhului. Și așa a socotit părintele Nicodim că se va folosi mult. Și așa a fost chiar. Când a ajuns cu scrisul la vama a patra s-a minunat mult de câte lucruri a aflat ea în această vamă. La fel și-n vama a cincea. Iar la vama a șasea a zis către noi cu lacrimi în ochi:

- Cât de minunat a lucrat părintele Nicodim trimițându-mă la dumneavoastră ca să scriu la vămi. Dar atâtea minunate învățături, unde puteam eu să le găsesc, dacă nu făceam ascultare de Părintele? Haina aceasta de monahie am purtat-o până acum cu nevrednicie. Am trăit până acum ca și cum aș fi fost legată la ochi. Și la prima vedere nu

mi-am putut da seamă de meritul și valoarea acestui minunat Părinte Duhovnic, dar simțeam o atracție deosebită de a renunța la orice, numai să-l ascult când vorbea.

Se lucra pe încredere și pe conștiință

Chiar de la prima mărturisire pe care am făcut-o la părintele Nicodim după ce am venit din prizonierat, mă trimitea în diferite localități să duc cărți sau să mai stau de vorbă cu unii din ei. Și de fiecare dată îmi dădea o sumă de bani să am de cheltuială după care îi aduceam Părintelui o notiță de banii dați la tren, la mașină și la mâncare, când era cazul. După vreo doi ani când a luat notița a rupt-o fără să mai urmărească cele scrise și uitându-se la mine a zis:

- De azi înainte să nu mai scrii ceea ce cheltuiești, pentru că am bună nădejde că vei fi om de bună credință. Să lucrăm pe bază de conștiință.

Părintele Nicodim, care economisea timpul, a socotit că de fiecare dată uitându-se la acele notițe, unde eu notam banii cheltuiți, se irosea, se pierdea câteva minute, în care timp se putea lucra altceva. Și cu mila lui Dumnezeu am lucrat cu multă frică pentru ca să nu mă împovărez de acest păcat care este, după cuvântul Sfântul Apostol Pavel, rădăcina tuturor răutăților. Așa că atunci când mergem la București sau la Bunești și luam de acolo cărți, umpleam sacoșele cu cărți fără să le mai numărăm. La fel lăsam sume de bani la București sau la părintele Nicodim fără să mai facem socoteală câte cărți am vândut. Și în felul aceasta ne-am ușurat mult deoarece din când în când securitatea avea grijă să ne aresteze, să ne facă percheziție prin sacoșă și prin buzunare chiar. Și dacă mai dădea cu ochii și de acele notițe cu banii luați de pe cărți și cu numele

unor persoane, e de la sine înțeles că le dădeam de lucru mai mult... Așa că părintele Nicodim s-a dovedit și de data asta om cu mintea luminată de Dumnezeu.

Fapte minunate și prevestiri

Cum a fost cu puțință să parcurg 7 km în câteva minute?

De multă vreme aveam dorința de a petrece sărbătorile Învierii Domnului la părintele Nicodim. În Sfânta și Marea Joi, după masă, am ajuns. Mai era acolo un tânăr. Pe la ora șase seara Părintele ne-a dat ceva de mâncare apoi ne-a trimis pe amândoi la mănăstirea Agapia. Nu știu cum s-a făcut că am avut un drum destul de greu, cu toate că mâncasem ceva la plecare. A doua zi am venit înapoi la Părintele care mi-a dat ceva de lucru.

Pe seară, când se aprindeau luminile, a venit la mine Părintele și mi-a zis:

- Trebuie să mergi numaidecât, în seara asta, la mănăstirea Agapia, iar mâine dimineață, înainte de a răsări soarele să fii aici.

Fără să mai fie vorba de ceva mâncare, că doar era Sfânta și Marea Vineri, am luat blagoslovenie și am plecat cu o teamă oarecare în inima mea, aducându-mi aminte de greutatea drumului pe care îl făcusem în ajun.

Credeți-mă, vă rog, că și acum când scriu această minunată întâmplare, mă cuprind niște fiori și oarecum re trăiesc acele clipe de acum 47 de ani în urmă. După cum am spus mai sus, am plecat de la Părintele seara, când se aprindeau luminile. Cum am

mers, nu știu, dar tot pe aceeași vreme m-am aflat și la porțile mănăstirii Agapia, când paznicii aprindeau felinarele la magazin. Am stat pe loc o clipă și nu știam ce să cred. Mi-am pus în minte să nu spun nimănui ceea ce s-a întâmplat cu mine în acest drum așa de minunat că și așa nu m-ar crede, chiar dacă aș încerca să mărturisesc lucrul acesta. Nu era ceva obișnuit. Era o minune. O curată minune de felul cum cei 7 km i-am parcurs fără nici o greutate și în câteva clipe. Dar nici n-aș fi încercat să spun cuiva. M-am culcat în podul grajdului cu o teamă în inima mea că nu voi reuși să fiu înapoi la Văratec mai înainte de a răsări soarele, așa după cum mi-a poruncit Părintele. Era în zorii zilei când m-am trezit. Mi-am făcut doar rugăciunea dimineții și am plecat. Nu răsărise soarele și ca-ntr-o minune m-am și trezit la ușa Părintelui. Nu știam ce să cred despre aceste două drumuri făcute în câteva clipe și cu atâta ușurință. Când m-am plecat înaintea Părintelui să iau blagoslovenie, că am venit cu gândul să nu-i spun nimic din cele ce s-au întâmplat, el m-a ținut de mână și mi-a zis, zâmbind:

- Ia să-mi spui drept, cum ai ajuns aseară la Agapia și cum ai venit în dimineața asta așa de ușor și repede.

Iar eu nemaiputând ține ascuns nimic din cele petrecute, am început a plânge fără să mai pot spune ceva. Părintele mângâindu-mă cu mâna pe cap, mi-a zis:

- Fii bărbătos și ai bună nădejde în Dumnezeu care te va ajuta.

Aceasta și încă multe alte întâmplări m-au făcut să cred că Părintele este un Sfânt și un mare Preot a lui Dumnezeu.

O minune care s-a produs în timpul Sfintei Împărtășiri

Părintele Nicodim avea acum un bun teren de lucru. După primul război mondial, a lucrat cu mult spor în parohia Schitu-Frumoasa. De data aceasta oamenii, trecând iarăși prin focul celui de al doilea război mondial și prin foametea care bântuise în țara noastră, erau oarecum pregătiți pentru a primi în sufletul lor sămânța Dumnezeiescului cuvânt. Și totodată Bunul Dumnezeu a arătat în mai multe rânduri că lucrarea pe care o făcea Părintele nu era omenească, ci o lucrare de luminare a sufletelor omenești, o lucrare smerită și plină de dar Dumnezeiesc. Și ca să ne putem încredința de acest adevăr, că așa este cu adevărat, Bunul Dumnezeu a arătat câteva semne și minuni chiar.

În anul 1947 luna lui octombrie, ziua 29, părintele Nicodim de la mănăstirea Văratec pleacă la București, strada Sfântul Petru Tei nr. 37, ca să dea Sfintele Taine ucenicilor săi, Vasile Poiștea, Ioan Măgirescu și fratelui său, Constantin Măgirescu, ipodiaconii. În timp ce ei primeau din mâna Părintelui Sfintele Taine de viață dătătoare și Dumnezeiești, s-a auzit un zgomot ca de tunet și casa a început a se cutremura. Văzând aceasta, s-au înspăimântat și se uitau unul la altul și apoi priveau la Părintele ca la un om sfânt. Părintele Nicodim însă era atât de liniștit de parcă nu se întâmplase nimic. Totuși, ca să arate către ei că a luat cunoștință de cele ce s-au petrecut, pe când ei îl priveau cu oarecare temere și nedumerire a zis:

- Stați liniștiți căci Bunul Dumnezeu este și va fi cu noi până la sfârșit.

Atunci cele trei suflete s-au liniștit complet și o pace nemaiîntâlnită până atunci a cuprins inimile. Și peste voia lor chiar, au lăsat să le cadă din ochi câteva lacrimi. Noi, cei ce citim aceste rânduri, ne punem întrebarea: oare această întâmplare e ceva obișnuit sau e chiar o minune făcută de Dumnezeu, în zilele noastre, ca să ne putem convinge noi despre marea lucrare ce o face Dumnezeu prin persoana părintelui

Nicodim? Putem sta oare nepăsători când cei ce erau de față s-au cutremurat de spaimă văzând cu ochii lor cum se legăna casa cu ei cu tot în plină zi?

Noi am citit și citim prin Sfânta Scriptură și prin Viețile Sfinților cum unii au oprit soarele de pe cer, de pildă: Isus Navi, până ce a biruit pe vrăjmașii lor, alții până ce au ajuns la destinație, iar alții când se rugau și lăudau pe Dumnezeu s-a cutremurat casa la miezul nopții. La fel s-a întâmplat și de data aceasta cu părintele Nicodim, ca să ne încredințăm și noi cei slabi în credință, că această lucrare ce o face Bunul Dumnezeu prin persoana lui nu este o lucrare obișnuită, ci este o lucrare apostolică de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu, atât în țara noastră cât și peste hotare (Iosua Navi 10, 13; Isus Sirah 46, 5; Faptele Apostolilor 16, 26; Viețile Sfinților din 9 iulie).

Prin această binecuvântată lucrare a lui Dumnezeu, prin persoana părintelui Nicodim Mândiță, mulți, foarte mulți s-au întors de pe căile pierzării la Dumnezeu, la Biserica Lui, la calea cea adevărată a Lui. Mulți tâlhari, mulți vameși, mulți zahei, mulți curvari, preacurvari, multe Marii Magdalene și, într-un cuvânt, mulți păcătoși au fost, care s-au întors la Dumnezeu datorită milei celei mari a Lui și ostenelii celui ce a luptat până la capăt lupta cea bună.

Am primit răspuns, mai înainte de a pune întrebări

Acele timpuri pentru noi au fost deosebite. Le plângem acum, le dorim, dar în zadar. Poate nu le-am prețuit atunci, după adevăratul lor merit. Abia acum, după ce a plecat de la noi în veșnicie, începem să ne dăm seama, cât de scump a fost pentru noi părintele Nicodim. Tânjim acum și simțim lipsa aceluia care, ne privea cu zâmbetul lui părintesc și plin de compătimire. Câtă siguranță aveam noi atunci în acea persoană pe

care ne-a trimis-o Părintele Ceresc, ca să ne învețe cu fapta și cu cuvântul și să ne rezolve atâtea și atâtea probleme, pe care le aveam fiecare din noi. Mă iertați, dragii mei cititori, căci iarăși m-am depărtat de subiect. Când scriu aceste rânduri, mă văd iarăși în camera părintelui Nicodim de la mănăstirea Văratec și parcă re trăiesc acele clipe, când mă aflam în fața lui cu o foaie de caiet plină de întrebări. Cum deschideam gura să pun întrebările, începea să-mi răspundă la fiecare, chiar așa, în ordinea în care erau scrise, fără ca să mai întreb eu ceva. Mutam degetul de la o întrebare la alta, ca să fiu sigur că nu mi-a scăpat nimic din foaia mea. Dar în același timp mă cuprindea și o frică mare, mare de tot, încât aș fi strigat și eu ca femeia samarineancă de altă dată, ce se afla la fântâna lui Iacob, în fața lui Iisus Hristos: „Veniți să vedeți om care mi-a spus mie toate...” (Ioan 4, 29). Am spus că m-a cuprins o frică și am început să mă tem, gândindu-mă că sunt om păcătos și stau înaintea unui sfânt, care cunoaște cele ascunse. Părintele a observat frământarea mea lăuntrică și, zâmbind ca și mai înainte, mi-a spus:

- Mai ai ceva de întrebat?

Atunci fără să vreau am început să plâng, dar știți așa cu hohote, așa cum plânge copilul înaintea mamei sale, când se simte vinovat cu ceva și mama sa l-a descoperit. M-am sculat de pe scaun și am căzut în genunchi la picioarele Părintelui, zicând doar atât:

- Sunt un păcătos, Cuvioase Părinte, și nu sunt vrednic să stau înaintea Sfinției voastre.

El însă mi-a pus mâinile amândouă pe cap și mi-a zis:

- Fii bărbătos, pentru că Domnul Dumnezeu te va ajuta!

Iar eu nu mai puteam zice nimic altceva, decât că sunt păcătos și nu mă puteam stăpâni din plâns. Mă aflam în cameră, în fața Părintelui celui Sfânt, dar de m-aș fi aflat în altă parte, aș fi plâns până mă săturam. Dar așa, Părintele m-a întrebat ceva, ca eu să-mi revin din acea stare. Ne-am sculat de la masă făcând rugăciunea de mulțumire

lui Dumnezeu și am și plecat la maica în deal, cugetând la cele petrecute... Oare, dumneavoastră care citiți aceste rânduri de mai sus, ce ați fi făcut în locul meu?!

Acum socotesc că e momentul cel mai potrivit să vă fac cunoscut un caz din viața mea.

Dacă de la început ați reușit să citiți rând cu rând cele ce am scris despre viața și activitatea acestui minunat și îmbunătățit Părinte, ați dat desigur și peste acel drum ce l-am făcut în câteva clipe și cu așa mare ușurință, de la mănăstirea Văratec la mănăstirea Agapia și retur, încât am rămas uimit și îngrozit. La fel și cu ceea ce s-a petrecut, când Părintele mi-a dat răspuns pe rând la toate întrebările pe care le aveam notate pe o foaie de caiet, chiar în ordinea în care erau ele scrise, fără ca Părintele să vadă hârtia, deoarece eu o țineam în mână. Și dacă veți reuși să mai citiți până la capăt, o să vedeți atâtea lucruri minunate care s-au petrecut și cu mulți alții, încât nu are să vă surprindă faptul că eu am avut îndemnul și îndrăzneala să scriu Părintelui o scrisoare care, de n-ar fi avut la bază cele petrecute, ar fi fost lipsită de sens și fără nici un temei, mai ales să amintesc de ea și să-i consemnez conținutul în această carte.

Vei scăpa de condamnare, dar să te lași de băutură

Era o femeie credincioasă, care a trecut deja la cele veșnice și avea un bărbat pătimăș și necredincios, de la care a suferit mult cât au fost împreună. Avea în schimb o credință puternică și o evlavie deosebită față de părintele Nicodim. Acest bărbat a venit beat de la restaurant și intrând la fratele său care era vecin cu el, l-a bătut așa de rău, de l-a luat salvarea și la internat în spital. După certificatul eliberat de medic, celui bătut, urma ca soțul femeii să fie condamnat la închisoare. Văzându-se într-o situație așa de grea,

soțul o rugă pe soția lui cea credincioasă, să meargă în grabă la părintele Nicodim, ca să-l scape de pedeapsa cu închisoarea, ce urma să o primească. Mai erau doar patru zile până la proces. Soția i-a spus:

- Nu mai merg la părintele Nicodim cu asemenea probleme, deoarece de atâtea ori te-a scăpat și tu tot necredincios și bețiv ai rămas.

Dar văzându-l pe el plângând ca un copil și făgăduind că se va face om de treabă dacă îl va scăpa Părintele, a plecat. Când a văzut-o plângând, părintele Nicodim a întrebat-o:

- Ce-ai mai pățit de data asta? și i-a povestit toată întâmplarea. Părintele i-a zis:

- Lasă-l să-și facă pedeapsa, că poate se va face credincios, și a plecat neprimind pomelnicul pentru el.

Ea a mers după Părintele plângând, rugându-l să-i primească pomelnicul. Părintele s-a întors spre ea și i-a zis:

- Doar știi de câte ori a repetat el această greșală și tot mereu a scăpat de pedeapsă, dar de beție nu s-a lăsat. Acum lasă să-și facă pedeapsa, după cum ți-am spus.

- Cuvioase Părinte, a zis femeia, rămân și eu și fata fără pâine, căci eu nu am servici.

Auzind acestea, Părintele a primit pomelnicul.

- Aș vrea să știu, Cuvioase Părinte, dacă v-a scăpa sau nu, a zis femeia.

- N-avea nici o grijă, a încredințat-o Părintele, mergi acasă liniștită și nu mai plânge, are să-l judece o femeie ca judecător, și nu va fi nici condamnat, nici amendat, ci va fi achitat. Vor plăti doar cheltuielile de judecată amândoi frații și atâta tot.

Atâta i-a trebuit femeii și, luând blagoslovenie, a plecat. El o aștepta cu nerăbdare, plimbându-se de colo până colo. Când a intrat ea pe ușă, a și întrebat-o:

- Ce-a zis Părintele, voi scăpa sau nu?

- Da, vei scăpa în mod precis, dar cu condiția să te lași de băutură, și i-a povestit, cuvânt cu cuvânt cele petrecute la Părintele.

El asculta plângând de bucurie că va scăpa. La ziua hotărâtă a mers și ea la proces. La primul proces când s-a judecat, el a văzut că era ca judecător un bărbat tare aspru. A venit numaidecât la ea în sală și i-a spus tremurând de frică:

- Vezi că e un bărbat tare sever ca judecător, iar tu ai spus că are să fie o femeie!

- Fii liniștit și mai zi câte o rugăciune în gândul tău, că eu cred în ceea ce am auzit de la Părintele.

El s-a mai liniștit puțin. Între timp, după ce s-au mai judecat vreo două procese, întâmplarea face că judecătorul este chemat de urgență să meargă pe teren, iar în locul lui a venit o femeie ca judecător, să-l înlocuiască. Văzând el acestea, îi jucau ochii în lacrimi de bucurie și a venit iar în sală ca să-i spună soției. Ea i-a zis:

- Ești mai rău ca un copil, stai liniștit, că ceea ce am auzit eu de la Părintele se va împlini cu sfințenie.

A venit la rând și procesul lor. Când la pronunțare, s-au auzit aceste cuvinte:

- Sunteți doar frați, inculpatul este achitat. Veți suporta cheltuielile de judecată amândoi.

Când reclamantul s-a arătat nemulțumit, i s-a răspuns:

- Ce vrei? Azi îl bagi dumneata pe el la închisoare, iar mâine te va băga el, pentru că sunteți, după cum se spune, nu numai frați ci și vecini. Și procesul s-a sfârșit.

Ea n-a mai putut sta o clipă, deși era vorba de aproape 160 km distanță, a plecat iar la Părintele ca să-i spună de cele petrecute la proces. Când a venit înapoi acasă, nu l-a găsit pe el. Cineva i-a spus că el n-a mai venit acasă de bucurie, ci spunea în gura mare celor cu care petrecea el la restaurant, cum a fost salvat cu rugăciunile părintelui Nicodim. După vreo cinci ani de zile amare petrecute cu el, ea l-a părăsit definitiv și s-a

dus la părintele Nicodim, dar nu la mănăstirea Agapia, ci acolo unde Bunul Dumnezeu i-a pregătit loc de odihnă, ștergându-i lacrimile de la ochii ei.

Acum vreau să mă adresez la acei care nu l-au cunoscut pe părintele Nicodim în persoană: ați văzut din întâmplarea de mai sus și o să mai vedeți și alte cazuri asemănătoare, dacă veți reuși să citiți până la capăt viața și activitatea acestui minunat și îmbunătățit Părinte, cine și ce fel de Părinte a fost, din mila lui Dumnezeu!

Rugăciunile Părintelui împlinesc neajunsurile

Trecuse multă vreme de când nu mai știam nimic despre Părintele. Când mă pregăteam să merg, am primit și un răspuns că are nevoie de mine. Când am ajuns la el, mi-a spus să stau ca să mai lucrez ceva. Știind că n-am lemne pe iarnă, am încercat să-i spun, ca mai întâi să-mi de-a voie să-mi aduc lemne pentru iarnă și apoi să vin ca să stau fără grijă, deoarece era luna octombrie.

- Nu avea nici o grijă, mi-a spus dânsul, căci cu lemnele pe care le ai acum acasă, vei ajunge în primăvară.

Am rămas mai departe și la sfârșitul lui martie, când am venit acasă, am găsit grămada de lemne tot așa de mare, deși cei de acasă făcuseră focul în timpul iernii, în mod obișnuit. Întâmplarea aceasta cu lemnele a fost pentru mine o minune. N-am mai spus nimănui, dar cei ai casei, soția, fata și mama soacră, au știut lipsa mea din sânul familiei, aproape șase luni de zile și au mai știut și faptul că atunci când am plecat i-am lăsat fără lemne pentru iarnă. Întâmplarea aceasta, desigur că ne-a mișcat pe fiecare, cunoscând cum s-au petrecut lucrurile. Lucrurile acestea nu se găsesc scrise prin sfintele

cărți, dar pentru noi care le-am văzut cu ochii noștri și le-am pipăit cu mâinile noastre, au aceeași valoare ca și cum ar fi scrise...

De aceea ne-am gândit că tot ce s-a petrecut cu noi sau cu alții de bună credință, lucruri într-adevăr mărunte, dar petrecute sub ochii noștri, să le adunăm una câte una, ca să știe și urmașii noștri ceea ce a lucrat Bunul Dumnezeu prin persoana părintelui Nicodim Măndiță în zilele noastre.

A prevăzut ceea ce va urma

Părintele avea o grabă mare, voia cu orice preț a termina un manuscris în cel mai scurt timp. Noi eram trei care stăteam într-o cameră și copiam; iar Părintele în a doua cameră. Deodată însă, a venit Părintele la noi din cealaltă cameră, foarte îngrijorat, ca și cum ar fi fost anunțat de cineva și ne-a spus:

- Hai plecați, plecați repede de aici.

Așa de repede am plecat, că ne-am îmbrăcat din mers și printre uși. Când am revenit, după vreo două săptămâni, ne-a povestit Părintele că la câteva minute după plecarea noastră, ne-a căutat cineva până și prin dulapul din bucătărie și prin grădină, în rugii de zmeură, zicând:

- Părinte, unde sunt, cei trei oameni pe care i-ai avut aici?

Ce s-a întâmplat? Cineva de la securitate ne-a căutat să ne aresteze, dar Părintele a avut presimțire de la Dumnezeu și ne-a salvat! Și din această întâmplare se vede destul de clar cât de minunat a lucrat Bunul Dumnezeu cu părintele Nicodim.

Cum s-a vindecat în chip minunat un bătrân?

Am vrut să mă duc la Butnărești-Roman, deși era o iarnă destul de grea, căci aveam ceva de rezolvat cu un bătrân îmbunătățit și înțelept, pe nume Vasile Asaftei. Când am ajuns la el, nu l-am găsit acasă. Între timp el s-a îmbolnăvit grav și, văzându-se slăbit de tot, avea mare dorință de a mai primi o dată Sfintele Taine din mâna părintelui Nicodim. O soră a lui și cu vreo doi oameni credincioși, l-au dus la mănăstirea Văratec cu o sanie cu cai. Când l-a văzut Părintele așa slăbit, l-a și mărturisit, și urma ca a doua zi să-i dea Sfintele Taine. A doua zi însă Părintele a fost chemat la stăreție pentru o consfătuire cu soborul și a întârziat să mai vină pentru a-l împărtăși.

Atunci Vasile Asaftei sprijinit de cei doi oameni care-l însoțeau, a coborât la locuința Părintelui. După puțin timp a sosit și Părintele de la stăreție. Au mers cu toții în grădină. Între timp, au mai venit câțiva oameni și femei la mărturisire. Vasile Asaftei stătea pe o bancă. Părintele s-a uitat la el și i-a zis:

- Stai mai aproape de mine, că am să-ți spun ceva: „În Pateric se spune că un preot bătrân mergea cu ucenicul său printr-o pădure. De la o vreme ucenicul slăbit de post și de îndelunga priveghere, a căzut jos. Bătrânul preot se afla ceva mai departe de el. Când l-a văzut căzut la pământ, i-a zis: „Fiule, apropie-te de mine”. Auzind ucenicul aceste cuvinte, s-a ostenit cum a putut și s-a apropiat de el. Când a atins mâna de piciorul Părintelui său, s-a făcut sănătos și tare ca mai înainte”. Așa fă și frăția ta. Apropie-te de mine. La auzul acestor cuvinte, Vasile Asaftei s-a apropiat de părintele Nicodim, însă tot cam cu sfială. Părintele a pus atunci mâna pe capul lui. O, minunile Tale, Doamne! Vasile Asaftei s-a făcut sănătos pe loc. S-a ridicat iute în picioare și strigă în auzul tuturor celor de față, făcând trei închinăciuni spre răsărit, cu mâna până la pământ:

- Slavă Ție, Doamne, pentru că m-am făcut sănătos și nu mă mai doare nimic! și sărută mâna părintelui Nicodim.

Atunci și cei de față au făcut închinăciuni spre răsărit, înspăimântați, oarecum, de ceea ce le-a fost dat să vadă și se uitau unul la altul plini de uimire. Părintele Nicodim a zis atunci lui Vasile Asaftei:

- Acum ce mai aștepți? Pleacă la lucru.

Luând blagoslovenie de la Părintele a plecat, fără să mai aibă nevoie de însoțitori sau de sanie.

Iată, vedeți? Minuni, petrecute în zilele noastre, văzute de noi. Când citim prin sfintele cărți și găsim că Dumnezeu a făcut cutare și cutare minune, cu sute sau mii de ani în urmă, ne minunăm. Dar Iisus Hristos ieri, azi și în vecii vecilor este cu noi și așa după cum spune Episcopul Gherasim Timuș în cartea sa „Note și meditațiuni asupra psalmilor” că n-a fost niciodată ca să nu existe pe pământ oameni sfinți. Doar pentru unii ca aceia ne menține Dumnezeu pe noi, cât de păcătoși suntem. Și uite așa și de data aceasta, și cum am mai citit până acum și cum vom mai citi până la capăt, s-a văzut și se vede că Dumnezeu a lucrat în mod vădit în persoana părintelui Nicodim, așa cum spune Proorocul David: „Sfinților celor de pe pământul Lui, minunate a făcut Domnul toate voile sale într-înșii” (Psalmi 15, 3). Iar Mântuitorul nostru Iisus Hristos, zice în Sfânta Evanghelie despre Apostoli și urmașii lor, că peste care mâinile își vor pune, bine le va fi.

Părintele Nicodim a pus mâna sa pe capul lui Vasile Asaftei când acesta s-a apropiat cu sfială și credință de el, iar Bunul Dumnezeu a lucrat în chip minunat, dând sănătate acestui bătrân care în viața lui, cât a trăit, a trăit pentru Dumnezeu și pentru aproapele...

Când Părintele i-a spus cuvintele: „Atunci ce mai aștepți? Pleacă la lucru”, e bine să știm că nu l-a trimis la tăiat lemne sau la săpat în grădină, ci l-a trimis să ducă sfinte cărți oamenilor sau să stea de vorbă cu ei pentru a-i aduce la pocăință, la Dumnezeu, căci de altfel acest bătrân era asemenea cu bătrânii cei din Patericul egiptean,

om care în viața lui a citit mult și a căutat ca ceea ce citea să traducă în fapte. Rar, rar de tot se mai găsesc astăzi bătrâni asemenea lui.

Părintele Nicodim obișnuia să vorbească mai acoperit, ca de pildă atunci când voia să facă rugăciune, zicea: „Mă duc să-mi mai citesc ceva”. Nu zicea: „Mă duc să fac rugăciune”, căci mulți auzind cuvântul „mă duc să-mi mai citesc ceva” nu înțelegeau că Părintele se duce să facă rugăciune. Așa și în cazul de mai sus, Părintele a spus acoperit: „Acum ce mai aștepți? Pleacă la lucru”. Erau mulți cei de față, dar nu toți au înțeles la ce fel de lucru l-a trimis Părintele, punându-i mâna pe cap lui Vasile Asaftei.

Spusele Părintelui se îndeplinesc

O femeie credincioasă, care a venit la părintele Nicodim, a povestit plângând cum un băiat al ei ce s-a căsătorit de curând, a plecat în satul soției și s-a stabilit acolo. După ce a ascultat-o, Părintele i-a zis:

- Fii liniștită că în curând va veni înapoi. Nu mai plânge, că înainte de a se împlini anul se va întoarce cu o lecție învățată pe de rost.

Și, într-adevăr, după șapte luni, tânărul acela cu soția lui s-au întoars acasă, de unde au plecat. În timpul cât a stat acolo, o rudă din cele mai apropiate, l-a amenințat că îl va omorî dacă nu se va duce de unde a venit. Când i-a văzut mama lui, și-a adus aminte de cuvintele pe care le-a auzit din gura părintelui Nicodim, care i-a spus cu siguranță, că va veni înapoi.

Acest tânăr credincios de care ne-a fost vorba mai sus și care era ucenic apropiat, din copilărie, a plecat într-o dimineață la Părintele, la mănăstirea Văratec, să se spovedească. Din satul natal până la tren, în Bacău, a mers pe jos, mai bine de 20 km,

căci acum vreo 40 de ani în urmă, prin 1956 nu erau atâtea mașini ca astăzi. Era invalid de un picior, deplasându-se ajutat de cârje. De la Bacău, a mers cu trenul până la Piatra Neamț, iar de aici cu autobuzul de Târgu-Neamț până la drumul care duce spre mănăstirea Văratec. Aici a coborât și cei 3 km i-a parcurs tot pe jos.

Ajuns la Părintele s-a mărturisit și a mai stat câteva ore la rugăciune. Pe la opt seara a cerut blagoslovenie să se ducă la maica Epraxia pentru a se odihni, simțindu-se tare obosit. Părintele a pus mâna pe umărul lui și i-a zis:

- În această noapte pe la ora 1, vei dormi acasă la frăția ta.

El auzind aceste cuvinte nu s-a îndoit cât de puțin, știindu-l pe Părintele că nu glumește, a luat blagoslovenie și a plecat, cu toate că începea să se înnopteze.

După ce a parcurs pe jos cei 3 km, a ajuns în șosea. Uitându-se să vadă vreo mașină venind dinspre Târgu-Neamț, după puțin timp de așteptare a zărit o lumină licărind în depărtare. După câteva minute mașina a sosit și fără să insiste a oprit în dreptul lui, zicându-i să urce în caroserie.

La Piatra Neamț șoferul a oprit și i-a strigat tânărului de sus:

- Noi mergem la Bacău, dumneata ce faci, cobori aici sau mergi cu noi? El a răspuns:

- Da. Merg și eu la Bacău!

După ce au ajuns și la Bacău l-a întrebat iarăși:

- Ce faci, cobori aici sau mergi cu noi la Moinești?

El a răspuns iarăși:

- Merg și eu spre Moinești, dar la Grigoreni vă rog să opriți, căci acolo cobor.

Când a ajuns în centrul satului, șoferul a oprit și tânărul a coborât. Vrând să plătească șoferului, el n-a vrut să-i ia nimic, zicându-i:

- Lasă, bre, că vreau să fac și eu un bine cu dumneata.

Când a ajuns acasă, soția l-a întrebat:

- Dar ce s-a întâmplat? N-ai mai fost la părintele Nicodim?

- Ba da. Am fost și am și venit, cu rugăciunile și blagoslovenia Sfinției sale, care mi-a zis că în noaptea aceasta voi dormi acasă la mine.

Și povestindu-i ei cum s-au împlinit întru totul cele prevestite, au dat slavă lui Dumnezeu.

Era ora unu și până dimineată a dormit la el acasă, după cum a zis părintele Nicodim.

Și așa, de fiecare dată, tot ce spunea Părintele se îplinea. Noi care vedeam și auzeam acestea toate, nu puteam rămâne nepăsători sau nesimțitori față de aceste minuni care se petreceau cu noi, căci doar eram oameni în toată firea.

Acum du-te unde ți-am spus

O femeie bolnavă, s-a învoit de la soțul ei să meargă la părintele Nicodim să se mărturisească de păcate.

La plecare, Părintele a găsit de cuviință să o trimită la mănăstirea Văratec cu un răspuns. Femeia se temea să meargă, deoarece trebuia să fie în seara aceea acasă, unde o aștepta soțul ei și niște rude care au venit de departe. A încercat să-i spună, așa cam cu sfială, că nu poate merge la Văratec arătând și pricina. Părintele i-a spus hotărât:

- Lasă-i pe ei și acum du-te unde ți-am spus.

Fără să mai zică ceva a și plecat, în speranța că va ajunge și acasă în seara aceea. Și într-adevăr, a ajuns acasă mai devreme cu vreo câteva ore de cum trebuia să ajungă. Acest lucru a făcut pe acea femeie să aibă mai multă evlavie către părintele Nicodim, cât a trăit.

Cineva din văzduh a răspuns: „Adevărat a înviat!”

Cineva mi-a povestit următoarea întâmplare: „Am fost vreo patru persoane la părintele Nicodim de ne-am mărturisit. Când să plecăm, l-am rugat să ne mai spună vreun cuvânt pentru mântuirea sufletului. El se grăbea să urce scările, dar văzând că noi tot mai stăruim, a zis:

- Îmi aduc aminte că după sărbătorile Învierii Domnului făceam o slujbă într-un sobor de mai mulți preoți. Când să cântăm „veșnica pomenire” după cum e rânduiala după Paști, noi am cântat „Hristos a înviat” în loc de „veșnica pomenire”. În același timp cineva din văzduh a răspuns: „Adevărat a înviat!”.

Auzind acestea de la părintele Nicodim, l-am întrebat:

- Dar cine a fost care a răspuns așa, Cuvioase Părinte?
- Cred că a fost îngerul păzitor, și de câte ori am cântat noi „Hristos a înviat” de atâtea ori a răspuns: „Adevărat a înviat!”.

Zicând acestea, a urcat pe scări, iar noi am rămas mirându-ne de cele ce am auzit de la el.

Prin rugăciune, a fost izgonit diavolul urâtului

Două femei care se mărturiseau de ani de zile la părintele Nicodim, văzând că de la o vreme le era tare urât, de nu mai puteau sta singure în casă nici chiar ziua, s-au sfătuit să aducă la cunoștință Părintelui. Auzind despre ce e vorba, le-a îndemnat să facă rugăciuni cu toată evlavia și credincioșia, că vor scăpa pe viitor de acel urât. Ele atunci s-

au rugat ca să le citească Părintele niște rugăciuni, în speranța că vor fi izbăvite mai sigur ca atunci când vor face ele. Părintele s-a învoit și, începând să le citească, după o vreme a văzut pe acel duh rău care le chinuia cum se depărta de ele. Și arătând cu degetul pe diavolul care a început a se depărta, le-a zis ca și cum ele l-ar vedea:

- Uitați-vă cum fuge de la voi diavolul! Uitați-vă și-l vedeți și voi cum fuge, fuge și se depărtează tare, de nu-l mai puteți vedea. Așa că atunci când vedeți că vă chinuie urâtul, cădeți numai decât la rugăciune și o să vedeți că scăpați de el. Diavolul nu poate suferi când cineva face rugăciuni cu smerenie și evlavie.

Auzind ele aceste cuvinte, s-au îmbărbătat și luând blagoslovenie au plecat la casele lor.

Neascultarea

Un om bătrân și credincios din părțile noastre, pe nume Gheorghe Marcu, care am putea spune că era cel mai vechi ucenic al părintelui Nicodim, mergea mai în fiecare an pe la mănăstiri de marele praznic al Înălțării Domnului. Odată, cu această ocazie, a trecut și pe la părintele Nicodim după cum obișnuia întotdeauna.

Când să plece, Părintele i-a zis:

- Vezi, dragul meu, să fii cu luare-aminte când stai la slujbă în biserică și să nu te uiți înapoi.

- Nu mă voi uita înapoi, Cinstite Părinte, l-a asigurat el și s-a dus mai departe.

După ce a trecut pe la toate mănăstirile, în sfârșit a ajuns seara la priveghere la mănăstirea Neamțului. Deși nu avea acest obicei, de a se uita înapoi în biserică, totuși

de data aceasta, când a sosit Mitropolitul, fără să-și dea seama și-a întors capul și a privit înapoi. La întoarcere, a trecut iarăși pe la părintele Nicodim.

Din vorbă în vorbă, părintele Nicodim l-a întrebat:

- De ce te-ai uitat înapoi? Doar ți-am spus când ai plecat, să nu te uiți înapoi în timpul slujbei?

La început n-a recunoscut, știind că nu-i obișnuit să facă așa ceva, dar Părintele i-a spus mai amănunțit, zicându-i:

- Cum, nu-ți mai aduci aminte, atunci când a venit Mitropolitul cum te-ai întors cu fața spre ușă ca să-l vezi?

Dacă a auzit acestea, atunci și-a adus aminte, a recunoscut și și-a cerut iertare cu lacrimi.

Și de data aceasta, ca și din alte împrejurări, iese în relief și ne face să înțelegem, că cele petrecute cu Gheorghe Marcu nu sunt fapte obișnuite. Și de aici rezultă că părintele Nicodim care s-a pus în slujba lui Dumnezeu cu trup și suflet, s-a dovedit a fi «un văzător cu duhul» deși întotdeauna s-a acoperit, pe cât a putut, cu vâlul adevăratei smerenii.

Respectarea ortodoxiei actuale

A fost o femeie care, după o vreme, s-a hotărât a-și petrece restul vieții sale după voia și plăcerea lui Dumnezeu. S-a pregătit bine după caietul cu păcatele omenești și a plecat să se mărturisească părintelui Nicodim, la mănăstirea Agapia.

Deși a făcut o pregătire bună de mărturisire, după cum am spus, dar într-un colț al inimii sale păstra în taină gândul de a ține până la moarte calendarul vechi

neîndreptat, așa după cum moștenise de la părinții ei. Cu alte cuvinte, ea ținea posturile și sărbătorile din cursul anului după stilul vechi și nu după Biserică.

Pe lângă această boală sufletească, mai avea și o boală în trupul ei de ani de zile. Avea un junghi, o durere în coaste, care o supăra rău de tot. Deși a fost la mulți doctori, n-a simțit nici o ameliorare.

Când a ajuns sub epitrahilul părintelui Nicodim și a reușit să-și mărturisească păcatele ei cu lacrimi amare, gândul că va rămâne mai departe tot pe stilul vechi, nu a părăsit-o nici atunci. În clipa când Părintele îi rostea dezlegarea păcatelor, binecuvântându-o cu Semnul Crucii pe cap, tot în acea clipă a părăsit-o și acea durere din coaste. Atunci i-a venit foarte ușor să se elibereze de acel gând, care o îndemna să țină și pe viitor calendarul vechi.

După cele petrecute cu ea, n-a mai putut ține ascuns acel gând, ci pe față și cu lacrimi în ochi și l-a mărturisit. Părintele a sfătuit-o să rămână ascultătoare întru toate ale Sfintei Biserici, pentru ca să nu-și piardă mântuirea sufletului ei... Și așa, biata femeie, a scăpat deodată de două boli ce o chinuiau, și de cea trupească, și de cea sufletească.

Câteva fapte minunate din viața unei fiice duhovnicești a Părintelui Nicodim

Printre credincioșii care se spovedeau la părintele Nicodim se aflau un număr destul de mare veniți dintr-un sat numit Calu-Iapa (în prezent Piatra-Șoimului), din apropiere de Roznov. Împreună cu aceștia a venit și o fată foarte credincioasă, râvnitoare și statornică. Cum l-a cunoscut pe părintele Nicodim și s-a spovedit, a căutat să împlinească toate sfaturile și îndemnurile pe care i le-a dat. Ea și-a arătat toată disponibilitatea sufletească să facă ascultare întru totul. Fiind necăsătorită, avea

posibilitatea să zăbovească mai mult la mănăstirea Văratec, fiind găzduită de maicile din deal (de la biserica Schimbării la Față a Domnului).

Văzând părintele Nicodim, că această fată credincioasă, Anica Țupu, din Piatra Șoimului, e statornică în dreapta credință și are scrisul clar, i-a propus să mai stea la maicile din deal și să copieze la manuscris. Ea s-a învoit și pe cât a putut s-a ostenit a face cu multă dragoste această ascultare. A zăbovit săptămâni și chiar luni de zile la scris, începând din anul 1950 până în anul 1964, când a intervenit arestarea. Ea copia de pe caietele scrise de Părintele, cu alte cuvinte transcria manuscrisele și aceste caiete erau trimise la București pentru dactilografare. Ea a participat la pregătirea celor 39 volume ale cărții „Priveliști Apocaliptice” și la cele două volume ale Cărții „Vămile văzduhului”. Ca o încununare a acestor osteneli, a fost și ea arestată și condamnată la cinci ani închisoare, din care a făcut trei ani. În rândurile ce urmează vom vedea câteva întâmplări mai deosebite, ca să nu le zicem chiar minuni, ce s-au petrecut cu ea în perioada de timp cât a stat la scris la mănăstirea Văratec.

Odată, pe când scria, se gândea acasă la tatăl ei bătrân și i-a zis Părintelui Nicodim:

- Cuvioase Părinte, mă gândesc la tatăl meu că e singur și bătrân și nu am nădejde prea mare în sora mea că îl va îngriji cu tot ce are el nevoie, la care Părintele i-a răspuns cu siguranță:

- Fii liniștită și nu purta nici o grijă de el, pentru că nu e singur. Poartă Dumnezeu grijă de el.

Când a venit vremea să plece și a ajuns acasă, l-a găsit pe tatăl ei înconjurat de mai mulți oameni credincioși și stând de vorbă.

- Iar când mi-am făcut rugăciunea de sosire - a povestit ea - și mi-am aruncat ochii spre sfintele icoane, ce credeți că am văzut?! Peretele pe care erau atârdate câteva icoane, era plin de sfinți. În frica lui Dumnezeu vă spun că în acel moment m-am cutremurat în sinea mea și mi-am adus totodată aminte de cuvintele părintelui Nicodim:

«... căci el nu e singur. Poartă Dumnezeu grijă de el». Aceasta s-a întâmplat datorită rugăciunilor dânsului pentru a mă încredința de purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

Ea a mai povestit dintre minunile Părintelui:

1. Hrișca așteaptă

Aveam pe o bucată de teren semănată hrișcă. Era vremea secerișului. Trebuia neapărat să plec la părintele Nicodim la Văratec. Ca să-mi dau bine seama cât timp mai este până să secer hrișcă, m-am dus la teren să văd. Hrișca mai dura vreo 3-4 zile până să o secer. Am plecat la Părintele cu gândul ca neapărat după 3-4 zile să mă reîntorc pentru a o secera. Când m-a văzut Părintele că am venit, mi-a zis:

- Bine că ai venit, că tare aveam nevoie de frăția la, și mi-a dat manuscrisul să copiez.

După 3-4 zile, deși nu terminasem de scris, am venit de la maicile unde găzduiam, la Părintele să-i spun că nu mai pot sta nici un minut. Atunci Părintele cu tonul puțin mai ridicat mi-a zis:

- Da. Poți pleca, și cam îngrijorat, s-a retras iarăși în camera sa, fără să-mi ia manuscrisul și fără să-mi dea blagoslovenie de plecare.

Stând eu acolo pe cerdac, în fața camerei, cu manuscrisul în mână, m-a cuprins o întristare, văzând că am supărat pe Părintele. Și după mai bine de jumătate de oră în care timp mi-am făcut fel de fel de probleme, am ajuns la hotărârea că, chiar de voi pierde recolta toată, voi sta la scris până când va socoti Părintele să mă trimită acasă. Nu a trecut mult după ce am luat această hotărâre în inima mea și s-a auzit ușa de la camera Părintelui, care deschizând m-a întrebat:

- Ce ai hotărât să faci? eu i-am răspuns:

- M-am hotărât să stau cât aveți nevoie.

Atunci Părintele m-a încredințat:

- N-ai nimic de pierdut, dacă lucrezi pentru Dumnezeu.

Și așa am luat blagoslovenie și am plecat la scris, la maici în deal.

După două săptămâni am terminat ceea ce am avut de scris și Părintele a zis atunci către mine:

- Da, acum poți pleca.

Când am ajuns acasă, am vorbit cu două femei ca să-mi ajute la secerat. Când am ajuns la câmp una din femei mi-a zis, după ce a început a secerat:

- Vezi, draga mea, că hrișca mai putea răbda vreo 3-4 zile, ca să fie coaptă mai bine.

Dar să vă spun ceva mai mult. Vecinul de alături semănase hrișcă mai târziu, după ce a noastră era răsărită, iar de secerat o secerase deja cu vreo săptămână mai înainte. Cum se explică faptul că a noastră era încă necoaptă bine și era tot așa cum am lăsat-o eu cu vreo două săptămâni și mai bine în urmă. Acest lucru văzut și pipăit de mine nu mă lasă să cred altceva decât că la mijloc stă o minune și nu o întâmplare oarbă. Și dacă Isus Navi a putut cu rugăciunea să oprească soarele pe loc până a biruit pe vrăjmași (Iosua Navi 10, 13) așa cred și eu că părintele Nicodim cu rugăciunea a făcut ca hrișca să stea pe loc până ce am terminat de scris după zisa Proorocului David că: „Dumnezeu face voia celor ce se tem de El” (Psalmi 144, 19) și că „N-ai nimic de pierdut dacă lucrezi pentru Dumnezeu”.

2. Canonul binefăcător!

Era în timpul postului Sfinților Apostoli, când în curtea casei la maica din deal, părintele Nicodim ținea predică oamenilor ce erau acolo. În acea mulțime era și un om gângav, ce nu putea vorbi clar, pe care îl chema Simion, de loc din partea Sucevei, care, ascultând cu multă dragoste și evlavie, se scula adeseori de pe scaun și încerca să spună din viața lui câte un păcat cu care se simțea el împovărat. Iar Părintele îl liniștea zicându-i:

- Lasă că mâine la spovedanie vei spune. Acuma stai și ascultă.

După ce a terminat de vorbit, părintele Nicodim mi-a încredințat pe acest om gângav, cu numele de Simion, zicându-mi:

- Ocupă-te de acest om și-i ajută să se pregătească de spovedanie cât mai bine.

A doua zi s-a mărturisit și a plecat acasă.

De Adormirea Maicii Domnului, la priveghere, eu ascultam prohodul care se cânta afară. Deodată cineva m-a chemat mai de o parte și mi-a zis:

- Mă cunoști?

Eu i-am răspuns:

- N-am de unde să te cunosc!
- Eu sunt omul acela gângav cu numele de Simion pe care în postul Sfinților Apostoli l-ai ajutat să se pregătească de mărturisire.

- Da, te recunosc. Dar cum de poți vorbi acum așa de clar? la care el mi-a povestit:

- M-am mărturisit la părintele Nicodim după cum știi și am primit de canon ca să citesc 72 de cărți și 15 ani să nu mă împărtășesc cu Sfintele Taine. Când am început să citesc, prima carte a fost Noul Testament. Și pe fiecare zi citeam cât puteam. Câte odată mai mult, altă dată mai puțin. Dar mare a fost cu mine mila lui Dumnezeu că din

prima zi când am început să citesc, în raport cu cititul mi s-a dezlegat și vorbirea încât acum după cum vezi pot vorbi și eu clar, încât nu am cuvinte să mulțumesc lui Dumnezeu. Poate nu veneam acum la Părintele, dar, dacă am văzut minunea ce s-a petrecut cu mine, n-am mai putut sta. Și venind de ieri la părintele Nicodim m-am mărturisit și, văzând și el minunea ce s-a petrecut cu mine, mi-a dat Sfintele Taine, deși mă oprise 15 ani să nu mă împărtășesc.

3. Îngăduință și ajutor celor ce păcătuiesc

După cum s-a spus mai sus, această fată credincioasă mai avea o soră mai mică care s-a mărturisit și ea la părintele Nicodim. După ce a mai trecut o vreme, din slăbiciune și din ispita diavolului, sora ei mai mică, a căzut cu cineva în păcat și a rămas însărcinată. Mai înainte de a naște, sorei mai mari i s-a umplut inima de atâta răutate, încât în cele din urmă a ajuns la hotărârea de a o alunga din casă sau să părăsească ea casa și să plece în altă localitate, dar în nici un caz nu ar fi fost de părere să mai locuiască amândouă sub același acoperământ. Dar mai înainte de a face acest pas, ea a socotit că ar fi bine să aducă la cunoștință părintelui Nicodim, ca duhovnic. Când a auzit Părintele despre acest caz, i-a zis:

- Așa se cade să ne purtăm noi cu cei ce cad în păcate? Dar dacă ea se va sinucide, ce faci atunci? În loc să o sfătuiești ca să facă pocăință pentru a căpăta iertare de la Dumnezeu, o arunci în prăpastie?! Nu-ți dau dezlegarea păcatelor până ce mai întâi nu arăți către ea compătimire și nu-i întinzi o mână de ajutor. Mergi la București, la părinți și spune-le că te-am trimis noi ca să-ți dea cărți despre „Comoara din cer” în valoare de 2000 lei fără bani, și pe măsură ce le distribui, cu banii de pe vânzarea lor să cumperi

pentru ea ceea ce este nevoie pentru trai. Iar de vorbit de rău despre ea te opresc cu desăvârșire.

Atunci ea a întrebat pe Părintele:

- Dar dacă întreabă cineva despre ea, ce să-i răspund? Iar Părintele i-a zis:
- Așa să-i răspunzi: ceea ce a fost a trecut. Ea stă acum și-și face canonul.

Dar au trecut doi ani de zile și nimeni nu a întrebat despre ea nimic. Rămâne acum să ne gândim noi care citim sau ascultăm, cum a procedat părintele Nicodim cu acest suflet căzut în păcat! De câtă înțelepciune și compătimire a dat dovadă, după cum zice și Proorocul David că: „Domnul ridică pe cei surpați” și „Domnul sprijină pe cei ce cad” (Psalmi 145, 8; 144, 14).

4. Să nu vorbim de rău preoții

În parohia noastră - zice fata credincioasă de mai sus - s-au auzit multe vorbe rele asupra unui preot din cei trei care slujesc la Biserică. Atunci, am zis către fratele meu:

- Dacă părintele o fi făcut așa cum se aude în sat, oare mai are dar asupra sa? iar fratele mi-a răspuns:

- Știu eu?

Atâta a fost toată discuția asupra preotului nostru, iar când a fost vorba să mă mărturisesc la părintele Nicodim, am spus - între alte păcate - și că am vorbit pe preotul nostru de rău, iar când a trebuit să-mi dea dezlegare de păcate, mi-a zis:

- Pentru toate păcatele ce le-ai mărturisit îți pot da dezlegare; iar dacă ai vorbit pe preot de rău, nu-ți pot da dezlegare. Trebuie neapărat să mergi la el ca să poți fi

cu adevărat iertată de acest păcat. Iar dacă n-ar fi el în viață atunci ar fi nevoie să mergi la Episcopul locului ca să poți căpăta dezlegare. Altfel nu! Numai el îți poate da dezlegare. Eu nu pot pentru că așa învață pravila. La început am spus că nu mă pot duce la el să-i spun că l-am vorbit de rău dar, până la urmă, am mers la el și ne-a dat dezlegare. Iar pe viitor, cu ajutorul lui Dumnezeu, m-am păzit de a mai vorbi de rău pe preoți, dacă e așa de mare păcat...

Părintele poate rezolva problemele

Mergeam odată cu o căruță plină cu alimente la mănăstirea Văratec. Apropiindu-ne de mănăstire nu știam unde ar trebui să descărcăm alimentele: în deal la maici sau la Părintele. Tocmai când eram nedumeriți pe unde să apucăm, a ieșit Părintele înaintea noastră și ne-a spus ca o parte din alimente să le ducem în deal la maici; iar o parte să le lăsăm la Sfinția sa. Când descărcăm alimentele, maica Maria, sora Părintelui, ne-a spus că stând Părintele la masă și scriind, deodată s-a sculat și a zis:

- Mă duc înaintea căruței cu alimente că se apropie de mănăstire.

Altă dată a zis către maicile din deal:

- Trebuie să vină numaidecât fratele Ionescu căci am nevoie de el.

Una din maici i-a răspuns:

- Cuvioase Părinte, fratele Ionescu, a zis către noi când a plecat de aici că nu mai poate veni vreo două luni de zile, deoarece va pleca la lucru în altă localitate.

Părintele a repetat:

- Ba nu se poate, trebuie să vină.

Aceasta s-a întâmplat seara; iar dimineața în zorii zilei, fratele Ionescu a sosit, încât maica a rămas tare mirată.

Puterea rugăciunii

Mi-a povestit un om de bună credință că s-a întâmplat în două rânduri să meargă la părintele Nicodim și de fiecare dată Părintele anunța pe maici de sosirea lui de vreo jumătate de oră mai înainte. Maicile curioase întrebau pe Părintele de unde știe că are să vină, deoarece nu se pomenea atunci de vreun telefon prin apropiere, cum se găsesc acum la tot pasul. El însă nu le-a dat atunci nici un răspuns, dar la ora precizată, omul sosea așa, după spusa părintelui Nicodim.

Un alt om mi-a povestit că într-o noapte s-a sculat și văzând că se simte bine dispus și odihnit, deși mai era mult până la ziuă, și-a făcut rugăciunile pe care le obișnuia. Și așa parcă împins de cineva a pus în rucsac cele două cărți pe care le avea cu împrumut de la părintele Nicodim după care a spus soției că el pleacă la mănăstirea Agapia. Soția a stăruit ca să mai amâne plecarea, dar nu a reușit. Până la urmă, văzând omul că ea tot stăruie, i-a zis:

- Crede-mă, nu știu ce-i cu mine, parcă mă împinge cineva de la spate. Iartă-mă, că nu mai pot sta nici un minut. Și a plecat.

Mai înainte de a ajunge, Părintele a zis către maici:

- Peste o oră va sosi la noi cutare om.

Ele au întrebat iarăși de unde știe. Părintele le-a spus de data aceasta:

- Am avut nevoie de cele două cărți pe care le-am dat lui cu împrumut și văzând că nu mai vine cu ele, l-am pus astă noapte la rugăciune. De aceea știu că va veni negreșit.

Sosind ora prezisă de Părintele, a venit și omul cu cele două cărți, iar maicile i-au spus lui cum Părintele a știut până și ora fixă când va sosi.

Desigur că acestea și altele asemenea acestora pe care le-am mai citit până aici sunt lucruri mărunte dar ne arată tuturor celor ce avem ochi de văzut, că așa de minunat a lucrat Bunul Dumnezeu încât noi nu putem spune altceva decât: „Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de-ajuns spre lauda minunilor Tale” și „Sfinților celor de pe pământ, minunate a făcut Domnul toate voile Sale într-o dănație” (Psalmi 15, 3).

Am văzut împrejurul capului său o lumină

Încă de pe vremea lui Ștefan cel Mare există o tradiție ca să se viziteze cele treisprezece mănăstiri din preajma mănăstirii Neamțului cu vreo săptămână mai înainte de marele praznic al Înălțării Domnului. Iar în ajunul acestui mare Praznic, miercuri seara, la priveghere, se aflau cu toții la mănăstirea Neamțului.

În acest fel am plecat și noi, un grup destul de mare, iar în drum spre mănăstire s-a mai atașat o familie care a mai fost de câteva ori pe la părintele Nicodim, dar nu a reușit niciodată să se mărturisească.

De data aceasta am găsit pe părintele Nicodim tot așa de slăbit ca și de altă dată. A reușit doar cu multă greutate să ne spună tuturor cuvânt de folos sufletesc, dar de mărturisit n-a mărturisit pe nimeni. Am plecat amărât în sufletul meu, pentru că nici acea

familie n-a reușit să se mărturisească. M-am apropiat de ei și încercam să-i încurajez, ca să aibă nădejdea în mila lui Dumnezeu. Ei însă m-au întrerupt, zicându-mi:

- Știi ceva? Noi nu ne lăsăm până când nu vom reuși să ne mărturisim la acest Părinte sfânt. În tot timpul cât ne-a vorbit, am văzut împrejurul capului său o aureolă, o lumină strălucitoare care-i lumina și fața și împrejurul capului, ca la Sfinții de pe icoane. Așa că chiar de vom face nenumărate drumuri până aici la Agapia, nu ne vom lăsa până când nu ne vom mărturisi de păcate. Mulțumim lui Dumnezeu că am avut și noi parte să vedem un asemenea Părinte în zilele noastre.

Au mai trecut câteva luni de zile de atunci și s-au mărturisit și ei părintelui Nicodim.

Despre această lumină ce-i strălucea fața și împrejurul capului mi-au spus mai mulți că au văzut. În mai multe rânduri, când părintele Nicodim slujea Sfânta Liturghie sau noaptea la priveghere în sobor de preoți, am văzut și eu, cel ce scriu acestea, cum fața lui strălucea de o lumină plăcută încât nu mă mai săturam privindu-l. Chiar și mama mea, care l-a cunoscut pe părintele Nicodim, în tinerețe, îmi spunea încă pe când eram copil de școală, că așa de mult strălucea fața părintelui Nicodim, încât unii veneau la biserică nu numai pentru a sta la slujbă și a asculta cuvânt de mântuire, ci și pentru a-i vedea cinstita lui față.

Deoarece el a iubit pe Dumnezeu din fragedă copilărie și s-a ostenit așa de mult să aducă la lumina cunoștinței de Dumnezeu și alte suflete, Bunul Dumnezeu a făcut ca chiar din viața aceasta să-i lumineze fața. Acum avem siguranță, că strălucește ca soarele întru împărăția lui Dumnezeu.

Prevestirea unor lucruri

Un tânăr, care la început prezenta o râvnă tare aprinsă la cele bune, s-a mărturisit cu multe lacrimi părintelui Nicodim. Deși el arăta o deosebită dragoste de cele bune, părintele Nicodim însă nu a pus bază pe aceste manifestări exterioare, căci prin fața lui în cei 55 de ani de preoție au trecut fel de fel de suflete și putea să-și dea seama destul de bine de valoarea acelor ce se mărturiseau la el și între altele a zis către cineva dintre cei mai apropiați aceste cuvinte:

- Nu văd în el o statornicie. Care o să mai trăiască, o să vadă ce mare cădere are să aibă acest tânăr.

Și așa s-a și întâmplat după cum a precizat părintele Nicodim. Căci după plecarea lui în veșnicie, la vreo doi ani, el și-a aruncat masca de creștin și luând prin înșelăciune de la mulți sume mari de bani și cărți Sfinte a lăsat în urma lui o dâră de întuneric, făcându-se cele de pe urmă ale lui mai rele ca cele dintâi...

O altă întâmplare precizată de părintele Nicodim cu câțiva ani mai înainte și care s-a împlinit întocmai. Prin anul 1962-1963, părintele Nicodim a făcut în țara noastră vreo patruzeci de centre dotate cu un număr mare de cărți religioase de Credință Ortodoxă, majoritatea din ele scrise de dânsul.

După trecerea a câțiva ani de la înființarea acestor centre în diferite localități ale țării, părintele Nicodim a socotit să mă trimită la acele centre pentru a putea constata la fața locului, în ce stare se află și dacă se pot folosi oamenii de acele cărți, căci menirea lor nu era numai să se păstreze acele patruzeci de centre cu cărți diferite, ci în paralel cu păstrarea lor, să fie de un real folos sufletesc și pentru acele suflete care se aflau în apropierea acelor.

De la unul din acele centre mi-a poruncit părintele Nicodim ca să mai iau un număr de cărți și să le duc în altă localitate. Când a auzit acel om, la care era în păstrare

acel stoc de cărți, că e cazul să mai iau din ele pentru a le duce în altă parte, mi-a zis categoric: „Nu pot să dau nici o carte părintelui Nicodim, deși nu sunt proprietatea mea, dar pentru faptul că eu am avut grijă de ele și le-am păstrat în condiții bune, le socotesc ca și cum ar fi ale mele. Așa că spune-i părintelui Nicodim să nu se supere pe mine, dar cât voi trăi eu, nu voi da la nimeni nici o carte”.

Auzind părintele Nicodim aceste cuvinte de la acel om care, din mila lui Dumnezeu, a fost și el mărturisit de câteva ori la dânsul și purta și podoaba bărbătească, a rămas puțin mirat și n-a zis nimic câteva minute, după care a spus cu inima îndurerată:

- Lasă, că o să piardă el mai mult, dacă nu vrea să dea măcar ceva, din acele cărți.

Acest lucru s-a întâmplat cam cu vreo 4-5 ani mai înainte de a pleca părintele Nicodim de la noi la cele veșnice...

Și ca de năpraznă au venit peste casa acelui om, rând pe rând, multe încercări împlinindu-se acele cuvinte zise de părintele Nicodim, că de nu va vrea să dea acele cărți, va pierde el mai mult. Și cine credeți că l-a păgubit așa de mult pe acel om?!? Chiar doi din nepoții lui. L-au lăsat gol-goluț, nu numai pe el, ci și pe cei din familia lui și pe toată casa lui, în câteva rânduri, de-ți venea să-i plângi de milă.

Și cine ne-a făcut nouă cunoscut aceste lucruri? Chiar soția lui ne-a spus fără să-și dea seama că noi ascultând cele zise de ea, în același timp făceam legătura cu cele precizate de părintele Nicodim cu 4-5 ani mai înainte: „că o să piardă el mai mult, dacă nu vrea să dea cărțile”.

Uite așa ne amăgim noi oamenii! Pentru că, la drept vorbind, ce s-a ales din toată această afacere. El este cu trupul de câțiva ani în țărâna pământului. Cărțile s-au risipit în toate părțile de nu mai știe nimeni unde se află. Singură fapta se mai ține strâns legată de sufletul bietului om, plecat de aici de la noi în veșnicie pentru totdeauna...

O previziune tristă

Era prin părțile noastre o familie de oameni credincioși care, deși trecuseră câțiva ani de la căsătoria lor, nu aveau copii. Iar când a apărut o fetiță, de bucurie au mers la părintele Nicodim și i-au făcut cunoscut despre apariția ei. La care Părintele a răspuns îndurerat:

- Mai bine nu mai venea pe lume.

Auzind aceste cuvinte, bieții părinți au rămas îndurerați și nu știau ce să creadă. Dar când fetița s-a făcut mare, le-a făcut părinților ei destulă supărare, încât adeseori ziceau printre suspine:

- A avut dreptate părintele Nicodim când a zis: că mai bine era să nu fi venit pe lume un asemenea copil, care calcă în picioare cu obraznicie Dumnezeieștile porunci și-i bagă pe părinți în mormânt mai înainte de vreme.

Și iată cum s-au împlinit cuvintele zise de părintele Nicodim cu mulți ani înainte...

Nerecunoștința prevestită

O mamă necăjită a fost dată în judecată la tribunal, fiind năpăstuită că a spart un magazin. Fiul ei, fiind pe vremea aceea credincios, a mers la părintele Nicodim și i-a spus de acel mare necaz. După care Părintele a rostit cu siguranță:

- Fii liniștit, pentru că nu se va întâmpla nimic. Mare-i Dumnezeu. Dar noi ce facem pe viitor?

Acest ultim cuvânt: „Dar noi ce facem pe viitor”, a fost oarecum o precizare. A arătat așa, oarecum acoperit, că atât mama lui cât și el care era așa de îngrijorat, în viitorul apropiat, ca drept recunoștință, vor întoarce spatele lui Dumnezeu. Și acest lucru așa s-a întâmplat în scurtă vreme, încât mulți au rămas uimiți de aceasta...

Puterea credinței l-a vindecat

Unui om, din apropierea Bacăului, i s-a îmbolnăvit un copil de vreo 10-12 ani. Cum era și firesc, l-a internat în spital. Băiatul, în timpul analizelor, a avut câteva crize puternice și medicii i-au făcut ieșirea cu diagnosticul epilepsie. Venind copilul acasă, nu mai putea merge la școală din cauză că în fiecare zi avea de câteva ori crize puternice. Bieții părinți suportau cu mare greutate suferința copilului, dar nu puteau să-l ajute cu nimic.

În cele din urmă au mers la un cumătru al lor din apropiere să se mai consulte cu el în această privință. Din vorbă în vorbă, cumătrul lui fiind ucenic apropiat al părintelui Nicodim, i-a zis la despărțire:

- Știi ce mă gândesc eu, măi cumetre? Ar fi bine să lași aici un pomelnic cu numele băiatului bolnav și am speranță că peste câțva zile mă voi duce la părintele Nicodim, care este acuma la mănăstirea Văratec. Cu nădejdea la Dumnezeu și cu rugăciunile părintelui Nicodim s-au făcut multe minuni.

Când a auzit, bietul om, fără să mai stea pe gânduri a făcut un pomelnic și dându-l în mâna cumătrului, a zis:

- Doamne, dacă s-ar face sănătos copilul, aș crede că toată lumea e a mea! și au început a-i da lacrimile.

- Așa-i cumetre, ce nu face un tată sau o mamă pentru copilul lor.

După aceea, tatăl copilului și-a luat rămas bun și a plecat.

Ajuns acasă, omul a povestit soției despre cele ce a pus la cale cu cumătrul lui. Ea, care a mai auzit despre adevărate minuni făcute prin rugăciunile părintelui Nicodim, s-a bucurat tare mult, dar a adăugat, zicând:

- Acum numai dacă n-ar întârzia cumătrul prea mult cu pomelnicul, că vezi, măi omule, mai mult sufăr eu decât copilul nostru. Nici mâncarea nu-mi mai tihnește, nici somnul, nici treabă nu mai fac cu curaj ca mai înainte. Mă usuc de supărare.

- Măi femeie, mare-i Dumnezeu. Așa după cum mi-a spus și cumătrul, s-au făcut multe minuni cu rugăciunile Părintelui, eu am nădejde.

A doua zi când se însera, când omul a venit de la muncă, copilul i-a ieșit înainte jucând de bucurie, și zicând cu voce tare:

- Tată astăzi nu mi-a fost rău deloc, mâine mă duc și eu la școală, ce bine îmi pare!

Tatăl a zis către copil, luându-l de mână:

- Bine tată, bine, mare-i Dumnezeu!

Soția i-a spus și ea la fel, însă mai cu frică:

- Știi ceva, bărbate? Copilul n-a mai avut astăzi nici o criză!

- Bine, să avem nădejde la Dumnezeu - a zis omul.

Au trecut mai bine de două săptămâni și copilul nu a mai arătat nici un semn de boală. Tatăl a simțit nevoia să-i mulțumească cumătrului său că a dus pomelnicul părintelui Nicodim și a mers până la el:

- Mulțumesc, cumetre, că ai dus pomelnicul, copilul s-a făcut sănătos. De altfel, din ziua când am lăsat pomelnicul la dumneata, copilul n-a mai avut nici o criză.

- Iartă-mă, dacă vrei să mă crezi, nici n-am reușit să-l duc până acum, deoarece m-au încurcat niște treburi - i-a răspuns cumătrul mirat.

A doua zi a plecat să ducă pomelnicul părintelui Nicodim și să-i spună și de această minune ce s-a întâmplat cu copilul. Când a auzit Părintele despre aceasta, a zis:

- Să dăm slavă lui Dumnezeu, pentru că El e milostiv și îndurător cu noi păcătoșii... Se vede lucru, că părinții copilului au avut mare credință.

Făgăduințele trebuie îndeplinite

În timp ce Părintele ținea cuvânt de învățătură, o femeie bătea la poartă. M-a trimis Părintele să-i deschid. Se vedea după înfățișare tare abătută, avea ceva necazuri grele, căci nu-și putea stăpâni plânsul. Părintele a întrebat-o:

- Ce s-a întâmplat? De ce plângi? Femeia s-a mai liniștit puțin și apoi a zis:

- Cuvioase Părinte, anul trecut, în Postul Mare, am venit cu soțul meu ca să ne mărturisiți. Sfinția voastră ați spus că nu mărturisiți decât numai pe oamenii care se hotărăsc a nu mai merge la petreceri lumești cu muzică și jocuri și a duce o viață creștinească, punând început bun de pocăință. Numai auzind despre acesta, ne-am hotărât și ne-ați mărturisit, am primit canon.

După ce am ajuns în locuința mea, am început a face o verificare prin casă pentru a nu mai profana semnul Sfintei Cruci și am ridicat de pe jos tot ce era cu acest Semn. Ne-am sfătuit cu băieții și fetele cele mai mari, să nu mai mergem la petreceri neîngăduite și păgânești. Am mers la preotul din sat și ne-a dat un ceaslov, ca să avem de pe ce face rugăciuni. Învățam pe copiii cei mai mari să învețe pe cei mai mici, rugăciuni și poezii religioase din cărțile pe care le citeam la canon. Soțul citea, iar noi ascultam și lucram ceva de mână și în liniște. La noi în casă parcă era în rai.

Acum, de mai bine de o săptămână în urmă, soțul și-a călcat făgăduința și a mers la o nuntă cu muzicanți, la un nepot al nostru. Au tăbărât pe el neamurile și nu l-au mai lăsat până nu a plecat cu ei la nuntă. Ce s-a întâmplat însă? Cum a pășit pe pragul casei unde era nunta și a pus mâna pe un pahar cu vin, a muțit pe loc. N-a mai putut zice măcar un cuvânt. Dar nici nu mai aude. Văzând aceasta, toți nuntașii s-au îngrozit, iar el a venit acasă numaidecât. Eu i-am spus să nu se ducă, dar el nu m-a înțeles. El a plecat și m-a lăsat pe mine plângând. Acum văd că-i pare și lui rău de cele ce a făcut. Plânge mereu, sărută sfintele icoane și face metanii și închinăciuni. N-a mâncat nimic de trei zile și nici nu doarme. Rudele și cunoscuții m-au sfătuit să vin la Sfinția voastră, să vă rugați pentru noi - și a început să plângă iar.

- Du-te acasă și nu-l lăsa singur. Spală-i cu Sfânta Agheasmă mică capul, mâinile și până la brâu. Noi vă pomenim aici la slujbe, iar dumneavoastră să faceți rugăciuni din ceaslov și o să vedeți că se face bine cu Darul lui Dumnezeu. Femeia a dat un pomelnic și a plecat acasă.

- Dumnezeu îl iubește pe acest om, a zis Părintele compătitor, deoarece s-a întâmplat așa cu el. Doar au mai fost cazuri care după mărturisire și-au călcat făgăduința mergând la petreceri, dar n-au pățimit nimic. Cei care nu pătimesc aici nimic rău, făcând păcate, îi așteaptă mare pedeapsă în veșnicie, de nu se vor îndrepta până în sfârșit. Așa a slobozit Dumnezeu, ca să mai ia și alții învățătură și să se părasească de păcate. Acesta e un canon ceva mai greu decât acela pe care îl dăm noi la Scaunul Sfintei Spovedanii. Dacă își aduce aminte de muncile cele veșnice ale iadului, atunci nu mai poate zice că e greu canonul de citit în sfintele cărți.

Cei ce erau de față, când a venit femeia aceea și a spus cele întâmplate cu soțul ei, au rămas îngroziți.

O minune

În camera unde a stat Părintele la mănăstirea Agapia, era pe peretele din partea stângă o pendulă mare. În anul 1945, părintele Nicodim a fost mutat la mănăstirea Văratec. După vreo câteva zile, a venit sora Părintelui, maica Maria și i-a spus că pendula a stat.

- Când voi veni la Agapia, voi vedea ce are, a zis Părintele.

Nu după mult timp Părintele a venit la Agapia și pendula a pornit singură, fără ca să pună mâna pe ea. După câteva ore Părintele a plecat, iar pendula s-a oprit iarăși și nici n-a mai mers până când s-a înapoiat la Agapia. Despre această întâmplare mi-a povestit chiar părintele Nicodim.

A prevăzut o mare cădere

Era o familie din Ardeal, care venea și se mărturisea regulat, în fiecare post, la părintele Nicodim. Când s-au făcut copiii lor mai mari, îi aduceau și pe ei la mărturisire. Ocazional am trecut cu cineva pe la ei și mi-au povestit cu părere de rău că Părintele n-a mai primit pe băiatul lor cel mare la mărturisire. Auzind acestea, nu știam ce să cred. Venind pe la Părintele, am întrebat dacă într-adevăr așa este. Părinte mi-a răspuns:

- N-ai ce mai face cu el, e cuprins în întregime de duhul mândriei. Am încercat de vreo câteva ori să-i vin în ajutor, dar m-a respins categoric. A făcut o facultate și acum face pe a doua. În curând v-a avea o mare cădere.

N-a durat mai mult de cinci ani, în care timp a terminat și a doua facultate, apoi s-a călugărit, după care s-a căsătorit. Și uite așa s-a împlinit, ceea ce a zis Părintele Nicodim.

Cunoștea cu ce se îndeletnicesc ucenicii săi

A trecut mai mult timp de când nu am mai fost pe la Părintele. Un gând mă tot necăjea să plec numaidecât, dar îi stăteam mereu împotrivă, fiindcă aveam niște treburi de terminat și ce mă oprea mai mult să plec, era că nu prea aveam bani de drum. Trei zile în șir m-am luptat cu acest gând, iar a patra zi a venit un prieten al meu din al patrulea sat și m-a silit să merg cu el la Părintele, pe cheltuiala lui. Atunci a trebuit să plec.

Ajunși la Părintele, după ce am luat blagoslovenie, mi-a zis uitându-se la mine cam mirat:

- De ce ai zăbovit așa de mult, pentru că de patru zile te-am pus la rugăciune ca să vii, pentru că am nevoie de frăția ta?

- Da, aveți dreptate, că m-a îndemnat gândul să vin de patru zile în urmă și i-am stat împotrivă din mai multe nevoi. Vă rog să mă iertați, pentru că dacă nu venea acest om să mă ia, mai zăboveam încă.

- Să nu mai faci așa niciodată, gândului celui bun să nu-i stăm împotrivă, căci ne păgubim vremelnic și veșnic.

Vorbind acestea către mine, a sosit o femeie din orașul Bacău. Această femeie a venit să se mărturisească. Pe drum, venind spre Părintele, se gândea mereu la

canon căci avea un număr mare de cărți de citit, din care nu a reușit să citească decât foarte puține.

La scaunul spovedaniei, după ce și-a mărturisit păcatele, înainte de a-i da dezlegare, Părintele i-a spus:

- De citit nu-ți mai dau până ce nu le termini pe cele pe care le ai, ca să nu te mai gândești mereu la ele. Să cumperi o Psaltire și să o dai de pomană la cineva dornic, care n-are cu ce cumpăra. Și dându-i dezlegare păcatelor, a plecat spre casă.

Când a venit a doua oară la spovedanie a întrebat-o:

- Ce carte ai acasă sub pernă pe care o citești la canon?

Ea socotea că are cartea „Dumnezeu Atotcreatorul” și i-a spus așa, cum a socotit ea. Părintele i-a zis din nou:

- Ba nu, cartea pe care o citești și se află sub pernă, este „Răscumpărarea Sufletului”, când vei merge acasă, ai să te convingi că așa este.

Și așa a fost, cum a zis Părintele. Desigur, că după toate acestea, femeia a rămas mirată și-l socotea pe părintele Nicodim ca pe un Sfânt... Căci cunoștea până și gândurile cele ascunse ale omului...

Urmare a mândriei

Cum era în ajunul Sfinților Voievozi și ne aflam în curtea Bisericii de la Schimbarea la față din mănăstirea Văratec, Părintele rostea un cuvânt de învățătură la vreo 10-12 oameni. Era mai înainte de priverghere. Părintele era de săptămână și știa că lăsase lemnele de foc răsturnate. Cum vremea se cam zburlise, Părintele m-a trimis să așez lemnele, deoarece erau sub cerul liber și dacă ninge pe ele ardeau mai greu. Când

le-am văzut așa răsturnate, am zis în sinea mea: „Desigur că omul care le-a tăiat, nu a avut nici un interes să le așeze mai bine, să nu se răstoarne, el nu se mărturisește la Părintele. Eu le voi așeza în așa fel, să nu se mai răstoarne până nu le va termina de ars”. Și cu acest gând, am început a le așeza. Când să plec, m-am uitat încă odată la ele să văd dacă le-am așezat bine. Un gând mi-a șoptit, așa ușurel, că ar fi bine să le mai pun niște proptele ca nu cumva să se răstoarne iarăși. M-am supărat foc pe acel gând așa de îndrăzneț și i-am răspuns:

- Dar ce? Eu sunt asemenea cu omul care le-a tăiat? El n-a avut nici un interes să le așeze bine, dar eu le-am așezat, așa ca pentru Părintele.

Fără să mai zăbovesc măcar un minut, am și plecat. Era ceva care mă atrăgea să fiu mereu aproape de dânsul.

Părintele era tot acolo unde l-am lăsat și, când m-a văzut că am venit așa repede, m-a întrebat neîncrezător:

- Cum? Ai terminat așa de repede? De așezat, le-ai așezat bine? Iar eu i-am răspuns:

- Da, bine, cum să nu!

După priveghere, urma să plec la maica în deal, să mă odihnesc, căci era ora zece și ceva noaptea. Așa târziu se termina pe vremuri privegherea! Aveam însă obiceiul să iau mai întâi blagoslovenie de la Părintele și după aceea să plec. Îl aștept la ușa veșmântăriei. După ce am luat blagoslovenie, Părintele m-a ținut de mână și zâmbind mi-a zis:

- Hai să vedem cum ai așezat lemnele.

Ca și cum ar fi știut ce s-a întâmplat cu ele.

Am plecat. După puțin timp, mergând în urma Părintelui, deoarece ulița era cam îngustă, am ajuns. De teamă că s-au răsturnat lemnele, nu eram bucuros să mai fac un pas. Părintele a priceput ce se întâmpla cu mine. În loc să mergem în casă, am făcut la stânga spre locul unde se aflau lemnele. Când am ajuns la portiță, aceasta nu se mai putea

deschide din cauza lemnului. Era lună ca ziua și lemnele erau răsturnate mai rău ca prima dată. Îmi era așa rușine de Părintele, că aș fi fost bucuros să intru în pământ nu alta. Părintele însă, era așa de liniștit, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. M-a mângâiat cu mâna pe cap și mi-a zis:

- Așează-le din nou, căci eu mă duc să mai citesc ceva.

Părintele când mergea să facă rugăciune, acoperea oarecum această virtute, această măreață faptă bună, cu cuvintele „mă duc să mai citesc ceva” în loc de „mă duc să fac rugăciune”. Dar văzându-mă așa de posomorât la față (căci m-a smerit Dumnezeu, pentru că l-am osândit aspru pe cel ce le-a tăiat și așezat), Părintele a vrut să mă ridice din acea stare de amărăciune, care era desigur tot o urmare a mândriei. Mi-a povestit următoarea întâmplare, zicând:

- Frația ta ai pățit la fel cu cei doi meșteri, care au făcut cuiva o sobă de cărămidă. Când a fost soba gata, unul din ei a observat că a început să se încline într-o parte. El a zis tovarășului său:

- Auzi mă? Soba noastră se duce într-o parte!
- Cum așa? a zis celălalt.

Când s-a uitat și el mai bine, a văzut că într-adevăr soba nu mai avea mult și urma să se răstoarne:

- Ține, bre, de ea, că eu mă duc la proprietar să-mi dea banii pentru lucru.

Când a ajuns și a cerut banii, proprietarul i-a zis:

- Bine, bre, dar să văd și eu ce fel de sobă ați făcut? Atunci sobarul a adăugat:

- Apoi, după ce ți-am lucrat, acum nu mai vrei să ne plătești lucrul?

Proprietarul auzind aceste cuvinte i-a dat banii. Când ajung amândoi la pragul ușii unde au lucrat soba, cel ce a primit banii, a zis tovarășului său:

- Haide, bre, că am primit banii!

Când celălalt s-a depărtat de sobă și când a ajuns la poartă, s-a auzit un zgomot în camera unde au lucrat ei. Ce s-a întâmplat? A căzut soba și toată camera s-a umplut de cărămizi. Atunci proprietarul văzând ce s-a întâmplat, a alergat după ei căci nu erau prea departe și a strigat:

- Ei! Ia mai stați puțin!

Oamenii au stat pe loc și au întrebat:

- Dar ce s-a întâmplat?

- Vedeți că soba pe care ați făcut-o, s-a răsturnat în mijlocul camerei.

- Dar ce? au răspuns ei, doar n-am făcut-o să țină cât lumea.

Și s-au depărtat mergând pe calea lor...

Această povestire este cam hazlie, dar s-a potrivit de minune la cele ce s-au întâmplat cu mine.

Felul cum vorbea părintele Nicodim, ai fi dorit parcă să nu mai lucrezi, să nu mai faci nimic, numai să-l asculți vorbind. Avea, desigur un dar deosebit, un dar Dumnezeuiesc, așa după cum găsim scris la proorocul Ieremia, care zice ca din partea lui Dumnezeu: „Cel ce va scoate cinstit din necinstit, va fi ca gura mea, zice Domnul” (Ieremia 15, 19). Iar Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Evanghelie zice: „Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă” (Luca 10, 16). După ce am așezat lemnele, am luat blagoslovenie și am plecat. A doua zi era sărbătoarea Sfinților Voievozi. Au fost foarte mulți credincioși la slujba Sfintei Liturghii, iar după-amiază au venit aproape toți la Părintele să asculte cuvânt de folos.

Lucrurile s-au schimbat în bine

O femeie avea trai foarte greu cu soțul în familie. Pentru aceasta a dorit să plătească rugăciuni la șapte biserici și în acest scop a dat bani unei credincioase să facă lucrul acesta. Ea având drum la Agapia și cunoscând pe părintele Nicodim a gândit că e mai bine să plătească toată suma numai aici, fără să știe persoana în cauză. Din momentul în care a gândit lucrul acesta, situația în acea familie a început să se schimbe în bine chiar și mai înainte de a ajunge la părintele Nicodim, banii fiind încă la acea creștină. Ei au scăpat de acele neazuri grele.

Cine a ieșit afară?

Pe vremea când se afla la Schitu-Frumoasa și citea molitfele Sfântului Vasile cel Mare, părintele Nicodim s-a oprit din citit și a întrebat pe cineva dintre cei prezenți, care era mai aproape:

- Frate Nicolae, cine a ieșit afară de aici? la care el a răspuns:
- Nimeni dintre noi nu a ieșit afară, Părinte!

Auzind acestea, toți și-au dat seama că acele persoane pe care numai părintele Nicodim le vedea că se retrăgeau dintre oameni, erau duhuri necurate, ce erau blestемate prin molitfe și li se porunca să plece din oameni și dintre ei.

E prea târziu să plece!

Odată, două creștine au venit la spovedanie, părintele Nicodim fiind la Agapia. După ce s-au spovedit, soarele fiind spre asfințit, Părintele le-a zis:

- De acum e bine să plecați la Văratec și să cercetați pe maica Epraxia.

Una din maicile din casă auzind acest cuvânt, a zis:

- Părinte, cum să plece la această oră la Văratec, cale de 7 km, căci le va prinde noaptea pe drum.

Părintele fără să dea vreo explicație, a rostit cu hotărâre:

- Să plece, să plece, e bine să plece.

Luând blagoslovenie au plecat spre Văratec după cum au avut îndrumarea. Cum au intrat pe un drum forestier ce ducea prin pădure la Văratec, a început să amurgescă. Mergând puțin înainte, le-a ajuns din urmă o mașină cu lemne, care trecea foarte rar pe acest drum. Fără să facă semn, șoferul singur a oprit și le-a luat în cabină și pe când s-a întunecat de-a binelea ele au ajuns la maica la care le-a trimis Părintele Nicodim.

Ajutorul lui Dumnezeu

O creștină ce avea de dus un sfânt epitaf la Iași, a trecut pe la părintele Nicodim, la mănăstirea Agapia, pentru spovedanie, blagoslovenie și rugăciune. Zăbovind cu spovedania, rugăciunea și sfătuirea duhovnicească, la un moment dat Părintele Nicodim a zis:

- Soro, ai scăpat mașina de Iași, dar bucură-te că ai să ajungi cu bine și la timp.

Luând blagoslovenie, a plecat grăbită, și pe când se apropia de stație a văzut cum mașina a pornit și se depărta. Stând la ocazie a luat-o pe gratis un autoturism până la șoseaua de Târgu-Neamț. Legăturile în Târgu-Neamț și Pașcani au fost atât de bune, încât contrar oricăror așteptări, prin rugăciunile și blagoslovenia părintelui Nicodim, a ajuns la timp la Iași, unde a dus Sfântul Epitaf acolo unde era așteptat, minunându-se mult cum a fost posibil să aibă o călătorie cu legături atât de perfecte.

O vindecare minunată

Era prin anul 1935. Părintele Nicodim se afla stabilit în mănăstirea Agapia. În acel timp, într-o familie a unui țăran care locuia într-un sat din împrejurimile mănăstirii (la 15 km distanță) s-a întâmplat un caz deosebit. I s-a îmbolnăvit o fetiță de șase ani, fără motiv și fără explicații. Boala se manifesta printr-o slăbiciune generală care o ținea imobilizată la pat. Începutul s-a făcut în urma unui vis înspăimântător. Se făcea că vine spre ea un șarpe uriaș cu gura căscată, vrând să o înghită, de care ea atât s-a înspăimântat, încât după ce s-a trezit nu s-a mai putut da jos din pat. Peste toate acestea, suferea și de insomnie, căci ori de câte ori încerca să închidă ochii și să adoarmă, apărea acel șarpe care o speria, și se trezea imediat. Această stare a durat un an de zile, în care timp părinții au umblat pe la toți medicii, dar fără se producă nici o schimbare în bine, spre marea lor îndurerare.

Într-una din zile, un medic care a consultat-o, neaflând nici o explicație a acestei boli, fiind inspirat de Dumnezeu, i-a zis mamei:

- Femeie, nu mai umbla cu fetița pe la doctori, căci pierzi vremea în zadar. Această boală nu este pentru doctori, ea este pentru Preoți. Ei pot să o îndepărteze prin rugăciuni. Deci mergi cu fetița pe la mănăstiri, stai la rugăciuni și se va face bine.

Primind acest îndemn, mama a venit cu fetița acasă și a spus soțului ce a îndemnat-o acel medic. Auzind acestea, a fost de acord să facă așa și după ce s-au sfătuit puțin, au înhamat calul la căruță și luând pe fetiță cu ei au plecat spre mănăstirea Agapia, la părintele Nicodim, de care se dusesse vestea și pe la ei. Ajungând aici s-au prezentat părintelui Nicodim, care văzând despre ce este vorba, le-a zis:

- Mai întâi trebuie să vă mărturisiți după carte și apoi să începem să facem rugăciuni pentru fetiță.

După ce a spovedit pe părinții copilei, Părintele a făcut rugăciuni stăruitoare cu toții împreună, timp de trei zile. A treia zi, după rugăciunile făcute în biserică, părintele Nicodim a zis către mama copilei:

- Aduceți fetița și așezați-o în fața icoanei Maicii Domnului și să facem o făgăduință.

Părinții fetei au făcut așa cum li s-a spus, după care Părintele a rostit următoarele cuvinte:

- Maica Domnului, dacă este voia lui Dumnezeu ca această fetiță să se facă sănătoasă, rânduiește tu ca, după ce va termina școala, să se ducă la mănăstire și să slujească toată viața lui Dumnezeu, iar dacă nu se va face bine, să rânduiască Dumnezeu să treacă din această viață.

După ce a rostit aceste cuvinte, s-a adresat în continuare către mama fetei:

- Soră Elisabetă, te duci acasă și speli fetița cu Sfânta Agheasmă mică pe care ți-o dau, pe cap și pe corp până la jumătate, o învelești într-o față de masă și o culci și Bunul Dumnezeu va face minuni.

Părinții au venit cu fetița acasă și mama a făcut așa cum a sfătuit-o părintele Nicodim. După aceasta fetița a adormit profund și a dormit până a doua zi la ora 10

dimineata, când s-a sculat singură și a mers în curte la mama ei, care văzând-o a rămas uimită și a dat slavă lui Dumnezeu pentru această vindecare minunată.

Fetița, după ce a terminat clasele primare, un an de zile a tot zis că merge la mănăstire, dar nu o lăsa tatăl ei. Dar prin rânduiala lui Dumnezeu, un frate al ei lucrând la mănăstirea Agapia Veche, la reparații, cu această ocazie a venit și fetița Maria, la mănăstire și, ajungând aici, a rămas pe toată viața în nevoință monahicească ducând și crucea suferinței trupesti pe parcursul a 42 de ani, fiind operată de trei ori și ținând un regim foarte aspru. Pe tot parcursul vieții a avut ca duhovnic și povățuitor sufletesc pe părintele Nicodim. Ducând o viață plină de smerenie, răbdare, ascultare și rugăciuni, la o vârstă nu prea înaintată a trecut cu pace la Domnul, făcându-i-se pomenirile cuvenite. Trupul ei a fost înmormântat în cimitirul mănăstirii Agapia Veche, la capul ei străjuind o cruce de stejar pe care scrie: „Aici odihnește, până la a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos, roaba lui Dumnezeu, monahia Macrina”.

Puterea rugăciunii

Era prin anul 1958. Părintele Nicodim se afla la mănăstirea Văratec. În acel timp s-a îmbolnăvit maica Macrina la Agapia Veche, fiica duhovnicească din relatarea de mai sus, și care a fost trimisă de urgență la Iași. Părintele trebuia să anunțe familia de cele întâmplate și pentru a merge cineva la Iași cu cele necesare pentru maică. Părintele neavând telefon, nici pe cine trimite acestei familii, (fiind vreo 15 Km) a început a face rugăciune, ca Dumnezeu să trimită de urgență pe cineva din familie la Văratec pentru a lua cunoștință de situația apărută.

În aceeași clipă în care părintele Nicodim făcea rugăciune, o fată din acea familie, soră cu maica bolnavă, care se spovedea la dânsul, a simțit îndemnul să vină la Văratec, la părintele Nicodim. Fiind reținută de anumite treburi pe care dorea să le termine mai întâi, a întârziat să răspundă imboldului ce l-a simțit și care stăruia puternic. De-abia rezistând până la prânz, a trebuit să lase toate treburile baltă și să plece în grabă, căci nu mai avea liniște deloc. Când a ajuns la mănăstirea Văratec, la părintele Nicodim, după ce a primit blagoslovenia de sosire, dânsul a dojenit-o, zicându-i:

- Soră Elenă, de ce ai întârziat să vii, căci de azi dimineață mă rog lui Dumnezeu ca să te trimită aici pentru a merge la Iași, la maica Macrina?

Atunci ea și-a cerut iertare pentru că nu a ascultat de la început îndemnul ce l-a simțit, de a veni la Văratec și, luând blagoslovenie și cele necesare, a plecat imediat la Iași, la spital, să cerceteze pe maica Macrina.

Puterea rugăciunii duhovnicului

În anul 1962 în luna octombrie, pe când părintele Nicodim se afla la mănăstirea Agapia, o fiică duhovnicească din împrejurimi, a venit și i-a cerut blagoslovenie pentru ca să meargă la București, în audiență, pentru a obține o pensie părinților ei de pe urma unui frate mort în război. Totodată a cerut părintelui Nicodim să facă rugăciuni pentru ea spre a se duce cu bine și să-i ajute Dumnezeu să obțină un rezultat favorabil. Părintele i-a dat blagoslovenie și i-a promis că se va ruga pentru ea.

Ajungând în București a început să meargă în audiențe pe la instituțiile unde era nevoie ca să rezolve problema. Aflându-se în zona Pieței Unirii și urmând să traverseze dinspre biserica Sfântului Ioan spre partea opusă, aștepta pe trotuar să se facă

trecerea liberă. Când aceasta s-a făcut și milițianul de la dirijare a fluierat, ea a început să traverseze spre partea opusă, fără să se mai asigure dinspre dreapta. Când a ajuns pe la mijlocul Bulevardului, a apărut, ca din senin, o motocicletă care în plină viteză fiind, a lovit-o dintr-o parte și a aruncat-o la pământ, lovindu-se puternic cu capul de asfalt. Motociclistul a frânat brusc și alb ca varul la față de emoție, pe moment a rămas cu mâinile înțepenite pe coarneau motocicletei, neștiind ce urmări va avea acea lovitură, pentru fata pe care a accidentat-o. Dar spre uimirea și uluirea tuturor celor ce au văzut și care sau adunat în jur, în număr foarte mare, inclusiv a milițianului de la dirijare și a motociclistului, în clipa următoare fata (care avea 30 de ani) s-a sculat de jos sănătoasă, fără să simtă nici o durere, sau să aibă vreo zgârietură cât de mică. Atunci milițianul și lumea din jur au întrebat-o dacă nu are vreo fractură sau nu simte vreo durere la cap. Ea a răspuns că nu are nimic, ci se simte perfect sănătoasă. Atunci unele femei adunate în jur, intrigate de acest răspuns, au început să o controleze, de nu cumva are vreo fractură, zicând că este scrintită la cap și că ar trebui dusă la Spitalul nr. 9 de Neurologie. Dar ea a răspuns că nu are nimic la cap și că ceea ce văd cu toții este o minune pe care Dumnezeu a făcut-o pentru cei care nu cred în El.

Atunci milițianul a cerut motociclistului suma de 1000 lei ca drept amendă, care i-a oferit-o fără nici o împotrivire. Fata, văzând lucrul acesta, s-a adresat către milițian zicând:

- Dumneata pentru ce amendezi cu 1000 de lei pe acest om? Dacă Dumnezeu a vrut să facă această minune cu mine și să scap nevătămată din această lovitură, nu se cuvine să iei bani pentru aceasta. Trebuie să-i dai înapoi, căci eu nu am nici o pretenție pentru aceasta.

Atunci milițianul, rămânând fără răspuns, i-a restituit banii motociclistului, după care toți cei adunați s-au răspândit, șocați de ceea ce au văzut cu ochii lor.

Creștina respectivă rezolvând cu bine treburile pentru care a venit la București, s-a întors acasă, dând slavă lui Dumnezeu pentru minunea pe care El a făcut-o pentru rugăciunile duhovnicului ei.

Voia lui Dumnezeu

Pe vremea când părintele Nicodim era duhovnic în mănăstirea Văratec, o maică care se spovedea la dânsul, îmbolnăvindu-se, a mers la medic la Târgu-Neamț. În urma analizelor și a controlului, medicul a constatat că are tuberculoză osoasă și că este necesară o internare într-un sanatoriu. Medicul, văzând gravitatea cazului, i-a făcut și trimiterea la acel sanatoriu. După ce a plecat, uitându-se pe trimitere a observat că data internării corespunde cu începutul Postului Mare și a considerat că este o ispită pentru ea, să plece pe drum în acest timp, când toate maicile din mănăstire și foarte mulți credincioși petrec în post și rugăciune și participă la slujba Canonului cel Mare. Cu acest gând, maica a venit la părintele Nicodim spre a-i cere sfat ce să facă, convinsă fiind că dânsul nu va fi de acord să plece acum. După ce a făcut cunoscută situația sănătății ei, și-a expus și punctul de vedere în legătură cu plecarea la sanatoriu. Spre surprinderea ei, părintele Nicodim a zis hotărât:

- Vei pleca acum la sanatoriu, căci așa este voia lui Dumnezeu.

Luându-și blagoslovenie, a făcut pregătirile necesare și a plecat la drum, făcând ascultare de duhovnic, neînțelegând cum poate să fie voia lui Dumnezeu într-o asemenea situație.

Ajungând la sanatoriu, a fost așezată într-un salon unde erau mai multe bolnave, unele mai credincioase și altele mai puțin credincioase. Una era grav bolnavă.

Maica apropiindu-se cu dragoste și milă de dânsa, a intrat în vorbă cu ea și a aflat că se afla aici de 17 ani, și că se simte foarte rău. A întrebat-o dacă are credință în Dumnezeu și dacă s-a spovedit vreodată. Ea a spus că crede în Dumnezeu, dar de spovedit nu s-a spovedit niciodată și nu s-a mai împărtășit de la vârsta de șase ani. A rămas de mică orfană de ambii părinți. După ce s-a făcut mai mărișoară a lucrat toată viața ei ca servitoare la diferite persoane, căzând în multe păcate. De 17 ani îmbolnăvinduse, zăcea uitată în acel sanatoriu, fără să aibă pe nimeni care să o cerceteze și să o mângâie.

Maica, apropiindu-se de dânsa cu multă milă și iubire, s-a legat atât de mult sufletește încât numirea de „maică” pentru ea nu era numai un atribut, ci o calitate, o realitate de care din pruncie a dus lipsă. Nefiind spovedită niciodată, maica a ajutat-o să se pregătească după pravilă, notându-și păcatele pe hârtie, și sfătuind-o cu cuvinte dulci și mângâietoare, care au făcut să curgă din ochii ei torente de lacrimi, de căință și regret. Apoi, chemând preotul de la Biserica din incinta sanatoriului, a spovedit-o, care constatând slăbirea ei a și împărtășit-o cu Sfintele Taine. După aceea, maica a organizat săvârșirea Sfântului Maslu de câteva ori pentru acea bolnavă care nu după mult timp - cu lacrimi în ochi - s-a despărțit de maica s-a iubită, care a ajutat-o să se împace cu Dumnezeu și să plece din această viață cu sufletul despovărat de păcate prin spovedanie, și împărtășită cu Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos. Apoi în cea mai profundă liniște și simplitate, fără rude și cunoștințe, a fost condusă și îngropată în cimitirul sanatoriului Bisericieni.

Acea bolnavă răposată i-a rămas pe toată viața ca o fiică duhovnicească, fiind pomenită la toate parastasele și Sfintele Liturghii.

Tot în această perioadă de internare, maica a ajutat pe o femeie, care se afla în sanatoriu de 16 ani, să se întoarcă la credință, care la început era foarte necredincioasă și îi făcea mari greutăți. În urma unei vedenii înfricoșătoare în vis, fiind bătută de demoni, ea s-a întors la Dumnezeu și, fiind ajutată de maică, s-a pregătit de spovedanie și în

Sfânta și marea Joi s-a spovedit cu mare căință și și-a schimbat viețuirea. După această întoarcere la Dumnezeu, până la Postul Sfinților Apostoli s-a făcut sănătoasă. Venind soțul la ea, a rămas uimit văzând-o sănătoasă, și cu mare bucurie au plecat amândoi acasă, după o lipsă de 16 ani.

După toate acestea, maica a înțeles sensul cuvintelor pe care le-a rostit părintele Nicodim: „Du-te acum la sanatoriu, căci așa este voia lui Dumnezeu”.

Prin rugăciune a fost vindecat

Eram în satul meu natal și a doua zi trebuia să plec la părintele Nicodim. Un frate al meu avea copilul cel mai mare bolnav de epilepsie, care îl chinuia grozav. Copilul avea vreo 9 ani și, nemaiputând suferi boala, a zis către părinții lui:

- Aș vrea să mor. Mă gândesc să mă urc într-un copac și de acolo să-mi dau drumul. Sau, când trece vreo mașină, să mă arunc înaintea ei, ca să mor.

Acest lucru se petrecea în fiecare zi. Aflând ei că eu merg a doua zi la Părintele, m-au rugat să iau și copilul pentru a sta la rugăciune, în speranța că se va tămădui de această boală cu rugăciunile părintelui Nicodim. Mama lui m-a rugat ca tot timpul să țin copilul de mână, ca nu cumva trecând pe vreun pod să se arunce în apă, sau înaintea unei mașini.

Când am ajuns la Părintele, mai erau acolo câțiva oameni. După ce a mai ascultat cuvânt de învățătură, ne-a făcut molitfa de mărturisire. Primul care s-a mărturisit a fost acest copil. Când a ieșit de la mărturisire, l-am întrebat:

- Ai spus Părintelui că ești bolnav?
- Nu. Nu i-am spus.

- Atunci du-te înapoi și-i spune, am zis eu.

Și copilul s-a dus numaidecât. Când a auzit Părintele de suferința lui, căci el a spus-o plângând, i-a zis:

- Stai să-ți citesc o rugăciune.

Copilul a stat în genunchi, neputându-și stăpâni plânsul. După o rugăciune de vreun sfert de oră, părintele Nicodim i-a zis iarăși, făcând semnul Sfintei Cruci pe capul lui:

- Fii liniștit. Nu mai plânge, căci de-acum încolo n-ai să mai fii bolnav, numai să faci ceea ce ți-am spus eu.

Părintele Nicodim i-a dat canon la mărturisire să facă rugăciunea de dimineață și cea de seară după Ceaslov, 30 de metanii pe zi timp de un an și să citească cartea cu „Păcatul înjurăturilor”. Împlinind acestea, copilul s-a făcut sănătos pe loc. Au trecut de atunci mai bine de 30 de ani.

Minunea Sfântului Nicolae

Cu adevărat putem spune noi românii: „Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de-ajuns spre lauda minunilor Tale”. Dacă Bunul Dumnezeu nu ne-ar fi salvat de fiecare dată de-a lungul istoriei din ghearele dușmanilor noștri, apoi de multe ori ne-am fi stins ca neam și ca Biserică Ortodoxă.

Cine nu știe despre atâtea războaie ce le-a avut Ștefan cel Mare cu turcii și tătarii și de atâtea ori i-a biruit, ca prin minune, cu ajutorul Celui de Sus.

Despre o mare minune ce s-a petrecut în timpul primului război mondial, am auzit-o prima dată de la tatăl meu, care o povestea cu lacrimi în ochi, atunci când eram

copil în casa părinților mei, după care am mai auzit-o și de la părintele Nicodim Mândiță, care au luat parte, și unul și altul, la primul război mondial. Iar a treia persoană de la care am mai auzit despre această mare minune, este părintele arhimandrit Ilie Cleopa de la mănăstirea Sihăstria, județul Neamț. Părintele Ilie Cleopa, este adevărat că nu a luat parte la primul război mondial, dar ne-a povestit că a auzit de la tatăl său. Și iată cum s-a întâmplat:

Când nemții au cucerit aproape toată țara noastră, de au mai rămas doar cinci județe neocupate, fiecare din noi își poate da seama ce jale mare era în țara noastră și cum se simțeau cei ce erau sub ocupație străină. Chiar și în armată între soldați pătrunsese o jalnică descurajare și nimeni nu mai putea crede că vor mai putea pune pe fugă pe barbari ca altă dată. Absolut în toate Bisericele din țara noastră se făceau slujbe cu privegheri de toată noaptea. Pe obrajii fiecărui locuitor al țării erau lacrimi și iar lacrimi. Preasfințiți Arhieri au dat dispoziție credincioșilor creștini în afară de bolnavi, femei lăuze și pruncii mici, să țină post până seara; iar seara să mănânce fără ulei și vin, petrecerile cu muzică și jocuri să fie interzise cu desăvârșire.

Dar în dimineața unei zile binecuvântate de Dumnezeu, un general, comandantul suprem al armatei germane, căutând să-și încurajeze trupele, a zis către ei:

- Astăzi după masă vom servi cafeaua în Iași (adică vom ajunge la biruința finală).

Bunul Dumnezeu întotdeauna stă împotriva celor mândri, iar celor smeriți le dă Har. În acest timp, armata germană la Mărășești a dat un atac, puțin mai având să-i scoată pe ostașii români de pe poziție. Deodată a apărut deasupra frontului Sfântul Nicolae înconjurat de un nor luminos cu un omofor în mâini. Din acel moment toate focurile de armă și proiectilele care erau îndreptate de nemți spre ostașii români, se întorceau spre ei și-i nimiceau cumplit. Paralel cu această situație, armata germană, care din primele clipe a văzut pe Sfântul Nicolae, s-a umplut de groază și de panică totodată și au dat bir cu fugiții. Iar îndurerații ostași români, privind cu multă evlavie spre Sfântul

Nicolae cum îi ocrotește, au sunat alarma și au sculat din somn și pe ostașii care nu de mult au fost scoși de pe poziție pentru a se reface. Iar ei, așa cum se aflau, în cămașă și izmană, au pus baioneta la armă, fugind ca niște disperați să alunge de pe pământul sfânt al țării noastre pe barbarii de altădată... și i-au biruit.

Acestea sunt isprăvile credinței noastre strămoșești care, de fiecare dată, atunci când ne-a fost viața mai amară, nu ne-a lăsat fără răspuns la rugăciunile și strigătul nostru, nu ne-a părăsit și, când ni se părea că suntem pe ultima treaptă, o mână nevăzută ne-a salvat, ne-a izbăvit în chip minunat. De aceea suntem datori ca să mulțumim lui Dumnezeu întotdeauna și pentru toate.

Să mergem în livadă să ne rugăm

În anul 1949, soția mea s-a îmbolnăvit și a fost internată la spital, dar după vreo săptămână i-a făcut ieșirea fără nici un rezultat mulțumitor. Urma după aceea să fie internată în alt oraș. Cu o zi mai înainte, cineva din cunoscuții noștri a mers la părintele Nicodim. Între altele, s-a făcut cunoscut Părintelui și de starea gravă a soției.

Era ora 12 când Părintele a spus către acel creștin:

- Să mergem în livadă să ne rugăm pentru sora Elena, ca să se facă sănătoasă.

Tot în acel timp, soția mea era în pat supravegheată de o asistentă medicală, pentru că avea crize puternice. Deodată s-a sculat din pat, și a zis către cei din jurul ei:

- Eu m-am făcut sănătoasă și nu mai merg mâine la alt spital, și a rupt biletul de internare.

La vreo două zile, am aflat de la acel creștin, că tocmai în acea zi și la acea oră, părintele Nicodim a făcut rugăciunea pentru izbăvirea ei din boală. Și așa am văzut minunea cu ochii, dacă ne este îngăduit să-i zicem chiar așa pe nume, că a fost o minune.

A lăsat-o durerea de măsele

O femeie bătrâna, care-l cunoștea pe Părintele încă din tinerețe, văzând că nu mai poate răbda durerea de măsele care o chinuia cumplit, s-a gândit să facă un drum până la el. Ajungând la mănăstirea Văratec, unde se afla atunci Părintele, a așteptat până a reușit să vorbească cu el, căci era așa de multă lume adunată în grădina cea mare de lângă casa unde locuia, de credeai că e zi de târg. Unii din ei așteptau să se mărturisească, alții să primească anumite sfaturi la întrebările ce aveau, alții să plătească anumite slujbe pentru vii și repauzați însă nu se putea vorbi cu Părintele așa de repede. Când femeia cu durerea de măsele a reușit să ajungă la Părintele a început a-i spune necazul ce-l avea. Părintele a ascultat-o, iar după ce femeia a terminat i-a zis, observând încă de la început că hainele cu care era îmbrăcată, aveau pe ele semnul Sfintei Cruci:

- Cum să nu te doară măselele, dacă dumneata profanezi semnul Sfintei Cruci, avându-l pe îmbrăcăminte. Dacă vei căuta să cinstești semnul Sfintei Cruci pe care îngerii în cer o înconjoară, după cum spune la Acatistul Sfintei Cruci, atunci vei scăpa de această durere de măsele, până atunci nu.

Acestea le-a zis Părintele către ea, care vrând să-i dea un pomelnic ca să se roage pentru ea, nu i l-a primit, zicându-i:

- Nu-ți primesc pomelnicul câtă vreme profanezi semnul Sfintei Cruci.

Ea a luat blagoslovenie și a plecat, dar nu acasă, căci avea vreo 120 de km, ci acolo, la o maică pe care o cunoștea. A rugat-o să-i dea niște haine cu care s-a schimbat ca să nu mai profaneze semnul Sfintei Cruci. Pe loc, ca prin minune, a și lăsat-o durerea de măsele. Iar ea, ca și samarineanul din Sfânta Evanghelie care plin de recunoștință s-a întors la Mântuitorul să-i mulțumească pentru facerea de bine ce a primit-o de la El, tot la fel văzându-se vindecată de acea suferință ce o chinuia cumplit, s-a întors iar la Părintele și cu lacrimi de bucurie i-a mulțumit din toată inima.

- Dă slavă lui Dumnezeu, i-a zis Părintele, și păzește-te pe cât poți, să nu mai profanezi semnul Sfintei Cruci, Semnul Biruinței, Sigiliul Dumnezeiesc cu care se sfîțesc toți și toate și fără de care nu se poate sfinți nimeni și nimic.

De data aceasta, i-a primit și pomelnicul, i-a dat blagoslovenie și a plecat cu inima plină de bucurie la casa ei. Până să ajungă acasă, pe drum, în mașină, în tren, a spus la toți această minune și de cinstirea semnului Sfintei Cruci. La fel a făcut și în satul ei.

Ascultarea de duhovnic și respectul față de preoți

Două examene de ascultare

Am coborât de la maica din deal, la casa unde locuia Părintele pentru a-mi explica o nedumerire ce o aveam la manuscrisul din care copiam. Am luat blagoslovenie și m-am așezat pe o bancă. După ce Părintele m-a lămurit în problema pe care o aveam, am vrut să plec iarăși în deal, ca nu cumva să-i răpesc prea mult timp. El însă m-a oprit și mi-a dat ceva de lucru. Între timp, mi-a arătat, prin câteva cuvinte, importanța ascultării. Au trecut câteva ore și după ce am terminat ceea ce mi-a dat să scriu, i-am spus iarăși că vreau să plec în deal. Atunci s-a dus în cealaltă cameră unde avea biblioteca și a adus de acolo o valiză mare și grea, în care se aflau manuscrisele cu „Priveliști apocaliptice” bătute la mașină pe amândouă părțile, vrând să le pună în ordine după capitole și a zis către mine, arătând cu mâna spre valiză:

- Pune înșirate una după alta aceste manuscrise, ținând cont să fie după numărul curent.

Atunci eu am întrebat:

- Unde să le înșir, Cuvioase Părinte?

Era acolo în cameră lângă geam o bancă lungă și lată. Părintele mi-a zis, arătând cu degetul:

- Colo pe bancă e bine să le înșiri, pentru că ai loc mai mult.
- Ba le pun pe pat, pentru că e mai lat ca banca, am zis eu.
- Socotesc că e mai bine să le așezi pe bancă, stăruî Părintele.

Pentru a doua oară repet:

- E bine și pe bancă, Cuvioase Părinte, dar eu le pun tot pe pat.

- De ce să faci așa, dacă ți-am spus să le înșiri pe bancă, a zis iarăși Părintele, tot așa de calm ca și mai înainte.

Auzind aceste cuvinte, m-am trezit ca dintr-un somn. Tot atunci mi-au apărut în minte și cuvintele pe care mi le-a spus mai înainte, în privința ascultării. În clipa aceea, mi-am dat seama că fac pe față neascultare Părintelui meu duhovnic, și aș fi fost mai bucuros să se desfacă pământul ca să fiu înghițit de viu, decât să comit un asemenea păcat. Pentru moment am rămas fără grai. Părintele a observat că mi-am dat seama de greșeala pe care am săvârșit-o și privea la mine compătitor. Eu am pierdut de data aceasta examenul. M-am ridicat din locul în care stăteam și venind mai aproape de Părintele, care sta la masa de scris, am căzut în genunchi înaintea lui și l-am rugat să mă ierte de această neascultare ce am făcut. Părintele a pus mâna pe capul meu și mi-a zis:

- Domnul Dumnezeu să te ierte pe tine, fiule Gheorghe, dar pe viitor să fii atent, ca să nu se mai repete acestea, căci te păgubești mult sufletește.

Am plecat apoi în deal, amărât în sufletul meu de cele petrecute. A doua zi am venit iarăși, căci terminasem de scris ceea ce mi-a dat. Când am ajuns, mi-a dat un coș mare și greu, dar care era închis și avea hârtie pusă deasupra. În el nu se putea observa ce este, decât numai dacă desfăceai hârtia cea de deasupra. Când mi-a dat coșul, mi-a zis:

- Mergi cu acest coș la mănăstirea Agapia. Când ajungi, cere de la sora mea o pielică de miel și să o pui deasupra coșului pe hârtie, ca să nu se cunoască ce ai în coș. Dormi acolo și mâine cu mașina de 11 să mergi la Piatra Neamț. Din Piatra să mergi în comuna Calu și să lași coșul la moș Alexandru Țupu, după care vii înapoi. Ai înțeles pe deplin ceea ce ți-am spus să faci?

- Da, am înțeles, i-am răspus eu, e destul de clar.

Și luând blagoslovenie, am plecat. Am ajuns la Agapia și mi-a dat sora Părintelui pielică pe care am pus-o deasupra coșului, dar când au auzit maicile că e vorba să plec a doua zi cu mașina de 11, mi-au zis:

- Vezi, frate Gheorghe, poate n-ai înțeles bine, dar ce rost are să aștepti până la ora 11, când ai o mașină la 5 și alta la 9.

Eu n-am zis nimic, dar nici nu m-am plecat la ceea ce mi-au spus ele, deoarece am auzit destul de clar cum mi-a spus Părintele. La ora zece fără un sfert, ne pomenim cu părintele Nicodim că deschide ușa la bucătărie, unde ne aflam. Când m-a văzut, mi-a zis:

- N-ai plecat încă?
- Nu, n-am plecat, am răspuns eu, am înțeles că la ora 11 trebuie să plec.
- Da, atunci trebuie să pleci, a zis Părintele, bine ai făcut că n-ai plecat. Nu cumva știi unde sunt „Comentariile la cele patrusprezece trimiteri”, de Sfântul Ioan Gură de Aur?

- Ba da, am răspuns eu, sunt pe masă, în camera unde aveți biblioteca.

Atunci Părintele a fost sigur că eu nu am umblat în coș, ca să văd ce este. Cărțile de care a întrebat erau în coș, dar eu nu știam pentru că nu am umblat în el, ca să văd ce este. Era acesta al doilea examen. Atunci Părintele mi-a zis:

- Nu te mai duci acolo unde ți-am spus, ci mergi la frăția ta acasă și tot ce este în coș să ai de blagoslovenie.

M-am apropiat de Părintele și sărutându-i mâna, i-am mulțumit frumos. Mi-a dat blagoslovenie, după care am plecat cu mașina de 11 la Piatra Neamț și de acolo spre casă.

Lucrează ca să rămână ceva pentru veșnicie

Părintele Nicodim prețuia foarte mult timpul și-i dădea o importanță deosebită, după adevăratul lui merit. Adeseori, ne spunea să nu omorâm timpul, să nu lăsăm să treacă timpul fără folos, pentru că timpul e scump ca și sufletul. Ai pierdut timpul, ai pierdut sufletul. Să folosim timpul numai la facerea faptelor bune, ca să avem cu ce ne arăta la înfricoșata Judecată. Chiar și canonul ce-l primeam la spovedanie avea ca scop, pe lângă luminarea noastră sufletească, să folosim și timpul în bine.

Mai aproape de Sfintele Sărbători ale Învierii Domnului, în Sfânta și Marea Miercuri din Săptămâna Patimilor, am plecat la părintele Nicodim, ca să mă mărturisesc și să stau acolo de Sfintele Paști. La mărturisire, i-am spus Părintelui dorința mea. Dar pentru că avea nevoie să mă trimită undeva, mi-a spus:

- Te pregătești ca de Sfânta și Marea Sâmbătă, la slujba Sfintei Liturghii, să primești Sfintele Taine, iar ca să rămâi aici de Sfintele Sărbători, o să mai vedem. Stai la Bacău în noaptea aceasta, la slujba Învierii, iar dimineață, cu primul tren să poți pleca la cei care te așteaptă. Nu sta deloc ca să omori timpul degeaba. Trebuie să lucrăm cu multă înțelepciune, după cum lucrează negustorii cei pricepuți, pentru a merge totdeauna în plin și cu mult câștig. La sărbători, creștinii noștri sunt pregătiți să asculte cu mai multă plăcere ceva bun și să-și hrănească sufletele lor cu cuvântul lui Dumnezeu. Dacă pierdem această ocazie, dacă nu ne ostenim puțin, atunci când avem prilej așa de nimerit ca să-i ajutăm și pe ei cu ceva? Mergi iute acolo unde poți lucra ceva, care să rămână pentru veșnicie și să avem cu ce ne arăta la înfricoșata Judecată.

Așa că, după slujba Sfintei Liturghii, m-am pregătit de plecare.

Neascultarea s-a răzbunat

Era în Sâmbăta Moșilor de vară prin anul 1959. Părintele se afla la mănăstirea Văratec și stăteam la rugăciune în grădină. Cu noi mai era un om. A venit un grup de vreo 25-30 de bărbați, femei și tineret de la Mărgineni-Itrinești, județul Neamț. După ce Părintele a terminat rugăciunile pe care obișnuia să le facă, ne-a mai vorbit cuvânt de folos vreo câteva ore. Grupul acela se grăbea, și cerând blagoslovenie, voia să plece pe la alte mănăstiri, dar Părintele i-a sfătuit, zicându-le:

- Nu aveți timp în seara aceasta să ajungeți acolo unde doriți. Mai bine mergeți mâine după slujbă. Mă tem că o să rătăciți drumul și o să rămâneți prin pădure toată noaptea și o să pierdeți chiar și slujba Sfintei Liturghii de mâine.

Vreo câțiva din ei, zâmbind puțin, au arătat o prea mare încredere în ei. Au căutat să convingă pe Părintele că nu se va întâmpla nimic din cele spuse. Părintele a mai încercat încă o dată să-i oprească, dar nu a reușit. Numaidecât plecară unul după altul, pășind cu încredere.

După vreo două ore a început o ploaie, de parcă ar fi fost rupere de nori de s-a ridicat apa prin curte de 20-30 de cm și a ținut așa până a două zi seara, de credeai că duce casa la vale.

În ziua de Duminica Mare a fost slujbă cu sobor mare de preoți, iar predica a ținut-o părintele Nicodim.

După masă s-a văzut cineva stând la poartă. Era oamenii aceia de la Mărgineni, dar nu mai îndrăzneau să ciocănească, ci stăteau și așteptau. Părintele Nicodim le-a dat drumul, i-a băgat în bucătărie, le-a făcut focul în sobă ca să-și poată usca hainele de pe ei, căci erau uzi până la piele.

Așa erau de umiliți și necăjiți, încât nu îndrăzneau nici privirile să le ridice spre Părintele, dar el se purta cu ei ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Mai târziu, unul din ei a luat curaj și a povestit rând pe rând cele petrecute:

- Cuvioase Părinte, noi avem evlavie către Sfinția voastră, pentru că doar de atâția ani ne mărturisim aici, însă drept să vă spun când am auzit că Sfinția voastră vă temeți să nu rătăcim și că nu avem timp să ajungem, mi-a venit să râd. Doar eu de când eram copil de școală am cutreierat acești munți și puteam merge de la o mănăstire la alta și cu ochii închiși. Și nu numai eu, ci aproape toți câți suntem aici, cunoaștem bine drumul, însă de data aceasta, vai de noi, ce am pățimit în noaptea aceasta, că avem de povestit la fiii și nepoții noștri.

După ce am plecat de aici, am mers noi ce am mers și când socoteam că suntem aproape de mănăstirea Agapia, ne-am dat seama că nu mai cunoaștem nimic... și apoi ne-am învârtit toată noaptea prin pădure. Chiar și după ce s-a făcut ziuă nu mai cunoaștem nimic. Până la urmă am pierdut slujba privegherii, Sfânta Liturghie, și după toate acestea ne-am trezit înaintea porții Sfinției voastre și acum suntem bolnavi de oboseală.

Părintele a avut de data aceasta cea mai bună ocazie pentru a le vorbi ce înseamnă ascultarea de Duhovnic:

- Dragii mei, toți, câți s-au mântuit, au făcut ascultare. Fără ascultare nu se poate ajunge acolo unde dorim să fim și să rămânem pentru veșnicie: ascultarea e mai mare ca jertfa, după învățătura Sfintelor Scripturi.

În Pateric se spune că Părintele Ruf, a văzut patru cete în cer. În cea dintâi ceată erau cei bolnavi care sufereau în răbdare boala și mulțumeau lui Dumnezeu. În cea de-a doua ceată erau cei ce primeau pe străini și le slujeau lor cu toată dragostea, în cea de-a treia ceată erau cei ce se duc în pustie și nu văd față de om (adică se fac pustnici). Iar în cea de-a patra ceată erau cei ce ascultă de Dumnezeu și stau și rămân în ascultare față de Părintele lor duhovnic. Și aceștia purtau lanț de aur și pavăză și mai strălucitori erau decât ceilalți toți.

Și am întrebat, zice Părintele Ruf, pe cel ce mă povățuia (adică pe îngerul care îi arată această vedenie): Cum, acest mai mic, mai multă slavă are decât ceilalți toți? și el mi-a răspuns:

„Pentru că celui bolnav, îi fac voia lui cei ce-l îngrijesc pe el. Cel ce primește pe străini, cu a sa voie îi primește. Asemenea și cel ce s-a dus în pustie, cu voia lui s-a dus. Iar cel ce face ascultare față de Duhovnicul lui, apoi unul ca acela toate voile sale lăsându-le, atârnă de Dumnezeu și de Duhovnicul său”.

Cel ce face ascultare față de Duhovnicul său, îl auzi mereu zicând așa: „Să vedem ce va zice Părintele meu Duhovnic!”; „Nu pot așa, pentru că nu-i de părere Duhovnicul meu!”; „Am să întreb pe Părintele meu duhovnic!”, „Așa fac pentru că așa m-a învățat Părintele meu Duhovnic!”.

Și acum, după ce ați avut această experiență dureroasă, ați văzut cât de periculos este să meargă cineva după capul său, când are ocazia să primească un sfat sănătos și înțelept și pe care îl refuză căzând în neascultare și cât de bună și sigură este ascultarea, mergeți cu pace în drumul vostru și vă feriți de a mai face asemenea experiențe!

După ce au primit aceste sfaturi și și-au uscat hainele, primind blagoslovenie au plecat spre casă, mult mai înțelepțiți și edificați sufletește, față de cum au venit.

Când faci ceva de capul tău

Un om din satul meu natal cu soția sa împreună, mergeau adeseori de se mărturiseau părintelui Nicodim, după Pravila Bisericii. Ei nu cunoșteau o buche de carte, dar plăteau altora de le citeau canonul; iar ei ascultau și se foloseau mult și ei și cei ce le citeau cărțile.

De la o vreme, satana, ucigașul de oameni, le-a semănat în inima lor o dorință străină, să meargă și ei cu puhoiul acela de lume la Vladimirești și să vadă și ei cu ochii cele ce se petreceau acolo. Neavând puterea de a deosebi binele de rău, și-au lipit inimile lor de acea lucrare înșelătoare. Venind acasă, au început a răscoli tot satul de la un capăt la altul și adunându-și câteva suflete slabe de înger, le-au dus acolo, socotind în mintea lor că săvârșesc un lucru plăcut lui Dumnezeu și așa au făcut de câteva ori la rând.

Aflând despre aceasta, părintele Nicodim m-a trimis la ei să le spun să se liniștească și să nu se mai încarce de păcate străine. Ei n-au vrut să înțeleagă și au continuat mai departe lucrarea lor atât de șubredă.

Nu a trecut mult timp și bietul om, simțind o durere în spate, a socotit că ar fi bine să se ungă cu benzină. A trimis soția afară să îngrijească de vite, în care timp s-a dezbrăcat până la jumătate și s-a uns cu benzină pe spate. Cum era vreme de iarnă și în cameră răcoare, s-a apropiat de gura sobei cu spatele, să se încălzească puțin, în clipa următoare însă o flacăra i-a cuprins tot corpul, și bietul om a căzut în mijlocul camerei îngrozit de acea văpaie ce îl ardea cumplit. Grajdul vitelor fiind mult mai departe de casă, soția lui nu știa nimic ce se petrecea cu soțul ei. Când s-a apropiat de casă a văzut fum ieșind pe fereastră, iar când a intrat și-a găsit soțul mort în mijlocul camerei, ars și negru ca un tăciune.

Când a auzit părintele Nicodim despre această întâmplare, a zis cu durere:

- Aceasta s-a întâmplat numai pentru faptul că el a dus atâtea suflete la Vladimirești. Căci dacă i-am trimis vorbă să se liniștească, n-a vrut să înțeleagă. Așa

pățește omul când face ceva de capul lui și nu dă atenție la sfatul duhovnicului. Intră cu zile în mormânt și cu sufletul în iad.

Acestea le-a zis părintele Nicodim despre el, iar eu am rămas gânditor și mi-am zis în sinea mea: „Cât de ușor își poate pierde cineva sufletul pentru veșnicie”.

Canonul

Fiind prizonier aproape șase ani de zile și trăind mereu zi și noapte într-o aglomerație mare, la un loc cu toate națiile din Europa, când m-am văzut iarăși în țara mea, în satul meu și în casa părinților mei, am ajuns să iau o hotărâre ca aceasta: restul vieții mele, cât o fi voia lui Dumnezeu să mai trăiesc, să fiu izolat complet de oameni. Să nu mă duc la nimeni și nicăieri, decât la Sfânta Biserică și la părintele Nicodim.

După două săptămâni am reușit să mă mărturisesc Părintelui, căci așa erau posibilitățile atunci, în 1948. După mărturisire mi-a zis:

- Să citești de 12 ori Noul Testament și să mai faci patru călătorii: la Șerbănești-Bacău, la Siliștea-Buhuși, la Sohodor-Bacău și la Grigoreni-Bacău. În fiecare din localitățile amintite mi-a dat adrese, la cine să mă duc, cât să stau și ce să fac.

- După ce vei termina de citit Noul Testament și de făcut aceste călătorii, vii la noi să primești Sfintele Taine.

După ce mi-a dat acest canon, mi-a dat și dezlegarea păcatelor și, luând blagoslovenie, am plecat...

Pe drum spre casă ziceam în sinea mea: „Na, că părintele Nicodim ți-a stricat tot planul pe care l-ai avut”. Dar îmi ziceam iarăși că, după ce voi termina cu aceste patru călătorii, părintele Nicodim o să mă lase în pace. Ce s-a întâmplat însă? La fiecare

mărturisire, pe lângă canonul de citit sau de scris, mi-a mai dat ca ascultare să mă duc colo sau dincolo, încât de la o mărturisire la alta nu reușeam să merg peste tot unde mă trimetea. Așa că planul meu a căzut și n-a mai putut sta în picioare, deoarece părintele Nicodim, ca duhovnic iscusit ce era, a socotit altfel de cum am gândit eu, om păcătos și nepriceput.

Graba strică treaba

De marele praznic al Înălțării Domnului, un grup de oameni au plecat să viziteze sfintele mănăstiri, începând cu mănăstirea Bistrița, de lângă Piatra Neamț și terminând cu mănăstirea Neamțului, potrivit unei tradiții rămasă de pe vremea domnitorului Ștefan cel Mare.

Ei au trecut și pe la mănăstirea Văratec, unde au stat mai mult decât la celelalte mănăstiri, deoarece aici auzeau cuvânt de folos pentru suflet de la părintele Nicodim Măndiță. La întoarcere aveau obiceiul ca iar să vină pe la părintele Nicodim, ca să ia blagoslovenie și totodată să mai audă câte ceva. Unul din ei s-a rupt de grup și voia, cu orice preț, să ajungă cât mai curând acasă. Cum aceste călătorii pe vremea aceea se făceau pe jos. Când grupul lui a apucat spre mănăstirea Văratec, el a continuat drumul înainte și, odată cu seara, a ajuns aproape de Piatra Neamț unde a dormit la un cetățean. Ceilalți, au ajuns la Văratec și au ascultat cuvânt de învățătură de la părintele Nicodim până după miezul nopții, apoi s-au odihnit și ei câteva ore. În zorii zilei grupul acela a plecat spre casă precum și omul care s-a rupt de grup. Ce s-a întâmplat însă? Omul acela când a plecat dimineață spre casă, în loc să meargă înainte spre Piatra Neamț, făcea acum

cale întoarsă. El mergea înapoi spre Târgu Neamț, fără să-și dea seama ce face. Pe la jumătatea căii s-au întâlnit unii cu alții.

- Da unde mergi, frate, așa grăbit? l-au întrebat cei din grup.
- Merg acasă, a zis el uitându-se la ei speriat.

Când și-a dat seama mai bine, s-a alăturat de grupul din care se rupsese în ajun, astfel au parcurs împreună drumul spre destinație, iar cel grăbit, mult a păgubit.

După Pravilă, trebuie să faci o mie de metanii

Am plecat de acasă la părintele Nicodim. Când mergeam cu trenul de la Bacău la Piatra Neamț, la stația Buhuși s-a urcat un preot care s-a așezat în fața mea pe o bancă. I-am sărutat mâna cu evlavie și respect după cum se cuvenea și, pentru că mai erau multe alte locuri libere, am ocupat un alt loc mai departe. La stația Podoleni s-au urcat câțiva oameni care au ocupat locurile libere din fața preotului. Când trenul a plecat, unul dintre ei a zis către preot, așa cam cu duh de ispitire și încredere în sine:

- Părinte, oare e așa de mare păcat să joace omul la petreceri cu muzică?!
- De ce să fie păcat, a zis preotul cu siguranță. Nu-i păcat deloc să joace și să petreacă oamenii. Doar nu vedeți că și mielul zburdă. Omul nu-i bine să fie posomorât. El trebuie să se distreze, să fie vesel, să joace, pentru ca să mai poată uita de necazurile care vin peste el în viața aceasta.

Atunci unul din ei s-a sculat de pe bancă și a venit lângă mine, a stat puțin și apoi mi-a zis:

- Ce zici, frate, despre jocuri? E bine să se distreze creștinul luând parte la asemenea petreceri sau nu?!

- Eu știu că nu-i bine, am răspuns.

Și văzând că preotul aduce mereu argumente, cum că ar fi îngăduite petrecherile cu muzică, n-am mai stat pe banca mea, ci m-am apropiat și eu și mi-am cerut voie de la preot ca să intru în discuție. Când am încercat să dovedesc că jocurile nu-s îngăduite creștinilor, preotul m-a întrerupt să vorbesc, zicându-mi:

- Lasă că eu știu mai bine decât dumneata. Am și eu dintre aceștia ca dumneata în parohia mea, care îmi dau mult de lucru.

La auzul acestor cuvinte mi-am cerut iertare de la preot și mi-am ocupat locul meu. De data aceasta am rămas amărât în sufletul meu că am supărat pe acest preot, lucru care nu s-a mai întâmplat niciodată în viața mea.

Când am apărut în fața părintelui Nicodim, parcă a știut ce s-a întâmplat și m-a întrebat:

- Ce? Ai pățit ceva pe drum, pentru că te văd cam abătut?

I-am povestit toată întâmplarea cum a fost. Atunci Părintele mi-a zis:

- Ce bine era dacă stăteai liniștit pe banca frăției tale. Acum, după cum zice Pravila, trebuie să faci o mie de metanii pentru că ai învățat pe preot. Numai atunci când preotul te întreba ceva, îi dădeai răspunsul cuvenit cu smerenie și la urmă îi cereai iertare. Dar pentru că el nu te-a întrebat nimic, era tare bine să fii tăcut.

Femeia trebuie să tacă în biserică

După vreo câțiva ani, mi s-a întâmplat un alt caz. A venit la noi preotul paroh, care ne vizita adeseori și, după ce i-am sărutat mâna, mi-a zis:

- Vezi, frate Gheorghe, că eu vin mereu pe la frăția ta, dar n-am îndrăznit să-ți spun ceva. De data asta am să-ți spun.
- Cucernice părinte, chiar vă rog să-mi spuneți orice ar fi.
- Să știi, că frăția ta faci un mare păcat că nu lași soția să cânte în biserică la slujbă, așa cum cântă și celelalte femei.

De teamă să nu greșesc, căci era în fața mea un preot, am stat câteva minute și m-am gândit ce să-i răspund, după care am zis:

- Cucernice Părinte, vă rog să-mi spuneți când ați venit, Sfinția Voastră, ca preot în acest sat?
- În anul 1948.
- Iar eu am venit în 1949. Prin urmare în 1948, când ați venit Sfinția Voastră, soția mea era fată în casa părinților ei. Atunci ea cânta în Biserică sau nu?
- Nu, nu cânta.
- Atunci dacă nu cânta, când era fată la părinții ei, va cânta oare acum, când este femeie căsătorită?! și cu aceasta s-a încheiat discuția purtată cu Părintele paroh.

Dacă a aflat părintele Nicodim și de întâmplarea aceasta, mi-a zis:

- Acum puteai să-i răspunzi preotului paroh că femeia trebuie să tacă în biserică, pentru că de data aceasta nu mai greșeai, după cum ne învață Sfântul Apostol Petru când zice: „Stând gata să dați răspuns oricui vă cere socoteală de credința voastră” (1 Petru 3, 15).

Prudența

Un al treilea caz. După plecarea preotului paroh în orașul Bacău, a venit un alt preot. Nu a trecut multă vreme după venirea lui și într-o bună zi m-a chemat la sine, zicându-mi:

- Te-am chemat ca să-ți dau ceva de lucru. Am observat că ai un scris frumos, de la pomelnicul care mi-l dai la slujbă. Așa că am nevoie să-mi faci niște tablouri scrise pe niște coli mari, pe care o să le pun în pridvorul bisericii ca să le citească oamenii.

Mi-a dat apoi o coală în care erau scrise cuvintele ce trebuiau să fie pe aceste tablouri. După ce le-am luat, am plecat să aduc la cunoștință părintelui Nicodim, care văzându-i conținutul mi-a dat sfatul ca să-mi văd de treabă, deoarece nu era în acestea o învățătură spre zidire sufletească. Atunci am întrebat pe părintele Nicodim ce să-i spun preotului paroh dacă mă întreabă de ce nu-i fac tablourile? Părintele Nicodim m-a învățat că ar fi bine să-i spun chiar așa cum este: că sunt tare ocupat și nu am timp disponibil pentru a face acele tablouri, care se lucrează așa de greu.

Dar lucrurile s-au petrecut în așa fel că preotul paroh, dacă a văzut că eu nu mai zic nimic, n-a mai zis nici el nimic, încât am ieșit bine cu el.

Fă ascultare și nu vei avea ce să mai rabzi

Trebuie să fim cu multă băgare de seamă și când dăm răspuns celor ce ne întreabă câte ceva, ca să nu ne împovărăm cumva de păcate străine.

- Mi s-a întâmplat, spunea părintele Nicodim, când eram diacon, să dau un sfat unui monah din mănăstirea Măgura, unde mă aflam atunci, la care am primit observație de la părintele Petrovici, starețul mănăstirii. Venea adeseori la chilia mea un monah mai în vârstă, care mă simpatiza și asculta cu plăcere ceea ce-i spuneam, sau îi citeam de prin sfintele cărți. De la o vreme, după ce ne-am mai împrietenit noi, a început a-și descărca sufletul spunându-mi că părintele stareț îi face fel de fel de necazuri și se ține de capul lui mereu. După ce l-am ascultat cu multă atenție, l-am sfătuit să aibă răbdare, să facă rugăciuni, să mai facă zile de post, de priveghere și altele.

Odată făceam un stog de fân cu acel monah. Eu eram sus pe stog; iar el îmi dădea fânul de jos. Fiind numai noi amândoi, el a căutat să se mai plângă către mine de necazurile ce socotea că le rabdă pe nedrept de la părintele stareț. La rândul meu, când a venit vremea, i-am spus tot ceea ce îi mai zisesem și altă dată: rabdă, părinte, se cere multă răbdare de la noi, dacă vrem să ne mântuim...

Părintele stareț care fusese de la început aproape de noi, pe după stog și pe care noi nu l-am observat, m-a întrerupt atunci când eu îi spuneam să rabde, cu cuvintele:

- Bine, părinte Nicodim, așa îl înveți, să rabde? Învăță-l mai bine să fie ascultător în tot ceea ce-i spun să facă și atunci nu mai are ce răbda. Chiar dacă va răbda ca un mucenic până la moarte și va fi mereu îndărătnic, nu-i va folosi la nimic acea răbdare, tot în iad va merge, cu toată răbdarea lui. Sfinția ta nu știi că răbdarea nesocotită seamănă greșeli? El ți-a spus că răbdă de la mine multe, dar nu ți-a spus și că el e un călugăr îndărătnic și neascultător...

Zicând acestea către mine, părintele Petrovici, care era, într-adevăr, stareț vrednic și iubitor de Dumnezeu, mi-am dat seama că eu am făcut greșeală și nu am

cercetat mai întâi în ce fel face acel călugăr ascultare de părintele stareț. Acea întâmplare mi-a servit ca lecție mai târziu. A avut mare și perfectă dreptate Alexandru Macedon când spune: „Ascult cu o ureche pe cel ce pârăște; iar cu cealaltă ascult pe cel pârât”.

Cine îl va asculta, se va mântui

Îmi povestea cineva că pe vremea când era părintele Nicodim preot paroh în Schitu-Frumoasa, județul Bacău, a mers într-o parohie în apropiere de Moinești ce se numea Poduri, la un cerc preoțesc, cum se obișnuia pe acele vremuri, între anii 1921-1923, cu scopul ca după slujbă să dea două piese religioase: „Baba vrăjitoare” și „Cârciumarul și Naie Ciocan”. Era la acel cerc preoțesc, ca de obicei, și protoiereul de atunci, părintele Cojan...

Mai înainte de a începe acele piese, pe când se făceau pregătirile, oamenii adunați acolo au început o discuție aprinsă între ei, făcându-se două partide opuse. Unii ziceau că mare lucrare face părintele Nicodim Măndiță, luminând sufletele creștinilor împătimiți, iar ceilalți ziceau că este adevărat că face mare lucrare, dar de ce nu-i lasă să joace la petreceri cu muzicanți, măcar cât de puțin, după cum au apucat din moși-strămoși... Făcându-se mare zarvă între ei, a venit Părintele protoiereu, Cojan, în mijlocul lor și făcându-le semn cu mâna, le-a zis:

- Oameni buni, ascultați ce vă spun eu. Cine va asculta pe părintele Nicodim în această viață și va face ceea ce învață el, va merge la fericire în viața cea fără de sfârșit, iar cel ce nu-l va asculta, își va pierde sufletul său pentru veșnicie.

Auzind acea mulțime de oameni și femei aceste cuvinte, spuse cu atâta convingere și pe înțelesul tuturor, de către părintele Cojan, s-a făcut tăcere și pace între ei.

Să asculți de Duhovnic până la sfârșit

Am mers la Părintele să ne mărturisim un grup de vreo 17 bărbați și femei și am ajuns în ajunul praznicului „Adormirii Maicii Domnului”. La spovedanie, Părintele a găsit de cuviință ca a doua zi să ne și împărtășim cu Sfintele Taine. Ziua Adormirii a căzut joia. Eu cu soția am rugat pe Părintele să ne dea blagoslovenie, ca să mergem la mănăstirea Agapia să ne putem pregăti ca să primim Sfintele Taine și pe sâmbătă dimineată să ne întoarcem, deoarece la mănăstirea Văratec era prea mare aglomerație. Cu noi a mai mers și o bătrână tare credincioasă. A doua zi, la sfârșitul Sfintei Liturghii, când a venit vremea să primim Sfintele Taine, bătrâna a spus că nu este vrednică să le primească. Deși a stăruit mult părintele Nicodim și noi, îndemnând-o să se împărtășească, ea nu s-a înduplecat nicidecum și a plecat acasă așa.

După puțin timp, bătrâna s-a îmbolnăvit grav de tot. Prima dată și-a pierdut mintea, apoi a fost cuprinsă de un duh rău, care a aruncat-o într-o fântână părăsită. A fost scoasă de acolo și atât de mult a chinuit-o acel duh necurat încât a ajuns la mărimea unui copil de șapte ani, deși era o femeie destul de voinică.

Auzind părintele Nicodim cele ce i s-au întâmplat acelei bătrâne, a zis îndurerat:

- Ce să-i fac acum, dacă n-a vrut să asculte când am sfătuit-o să primească Sfintele Taine. Dacă asculta, nu pătimea nimic, dar așa, prin ceea ce i sa întâmplat ei, vor

lua învățătură și ceilalți. Mare lucru este să rămână cineva în ascultare de duhovnic până la sfârșit.

După puțin timp, bătrâna a plecat în veșnicie neîmpărtășită, lăsând în urma ei o groază mare.

Ca o confirmare a celor zise mai sus, Părintele ne-a citit un pasaj din „Urmarea lui Iisus Hristos”, pagina 385, ediția 1901: „Prea adeseori aparentele muștrări de cuget ce lipsesc multă vreme de împărtășanie pe unele persoane, ascund o mare și vinovată mândrie. Trebuie ascultat duhovnicul lui Dumnezeu, nu să ne conducem și să ne judecăm pe noi înșine căzând în rătăcire al cărei sfârșit neînlăturabil e deznădejdea sau o înfricoșată îngâmfare. Nu părăsiți niciodată calea ascultării; toate celelalte căi duc la pierzare. De ți se oprește apropierea de Sfintele Taine, pocăiește-te și plângi, căci e calea cea dreaptă. De ți se va zice (de Duhovnic) *mergi la Iisus, în taina dragostei Sale, apropie-te cu veselie*”.

Nu te băga unde nu-ți fierbe oala

Venind o maică, l-a chemat pe părintele Nicodim la stăreție, iar noi am rămas pe loc. Când s-a întors de la stăreție, un om l-a înștiințat pe Părintele că la ei în sat s-au certat preotul paroh cu cântărețul, încât a trebuit să vină o comisie de la episcopie pentru a stabili care-i vinovat. Ce se cade a face în asemenea situație, deoarece oamenii din sat s-au grupat în două partide, unii ținând cu preotul, iar alții cu cântărețul, de nu știi ce să mai crezi?!

- Cel mai potrivit lucru este, a răspuns Părintele, ca după ce ai ascultat cu evlavie Sfânta Liturghie și după ce se dă binecuvântarea de terminare a slujbei, să-ți iei

pălăria sau căciula cu care ai venit și să pleci acasă, deoarece dacă stai la anchetă, s-ar putea să scapi un cuvânt, ori împotriva preotului, ori împotriva cântărețului, pentru care vei răspunde în ziua înfricoșatei Judecăți. Făcând așa, ești pus la adăpost de a greși în cuvânt, deoarece pentru asemenea cazuri episcopia trimite protoiereul la fața locului să cerceteze, iar de nu va reuși el singur, episcopia are o comisie de oameni bine pregătiți pentru a stabili și ameliora situația dintr-o parohie sau alta. Așa că nu-i de competența noastră să ne ocupăm de niște lucruri care ne depășesc și unde avem prilejul de a ne împovăra cu păcate.

În patericul egiptean se spune că era un monah care, după ce ieșea din biserică, de la slujbă, fugea repede la chilia lui, unde se ocupa cu osteneli și rugăciuni fierbinți către Dumnezeu. Făcând mereu așa, un alt monah îi zise:

- De ce fugi de noi? Înseamnă că nu ai dragoste de noi? El, fugind spre chilia lui, îi răspunse:

- Dumnezeu știe că vă iubesc pe toți, dar vezi, că voi sunteți mulți și aveți multe dorințe pe care eu nu le pot îndeplini, pe când Dumnezeu are numai o voie, pe care mă străduiesc după putere a o duce la îndeplinire.

Cel mai ușor putem greși în cuvânt, după cum ne învață și Sfântul Apostol Iacov, zicând: «De nu va greși cineva în cuvânt, acela este bărbat desăvârșit» (Iacov 3, 1-2). Să faceți după cum v-am spus și veți ieși bine...

Neascultarea l-a dus în primejdie de moarte

Un om din partea Bacăului a venit la părintele Nicodim la mănăstirea Văratec și s-a mărturisit. Când a vrut să plece, a luat blagoslovenie de la Părintele care l-a întrebat:

- Dar unde vrei să pleci acum în puterea nopții, pe vreme de iarnă?

El i-a răspuns:

- Mă voi duce la mănăstirea Agapia căci am ceva treabă acolo, iar mâine dimineață voi pleca spre casă.

Părintele i-a zis iarăși:

- Eu nu sunt de părere să pleci singur tocmai la mănăstirea Agapia, nu cumva să ai necazuri pe drum cu vreo dihanie, căci te poți odihni în deal la maici, unde mai sunt acolo vreo câțiva oameni, tot de la Bacău, iar mâine dimineața te vei putea duce și la Agapia dacă ai treabă. Eu așa te sfătuiesc să faci. E riscant acum pe vreme de iarnă să pleci singur pe drum.

El a rămas totuși la părerea sa și nu a ascultat de Părintele.

- Mă voi duce acum la Agapia, a zis el, după care a plecat încrezător.

Părintele văzând că nu reușește să-l convingă să nu plece, i-a zis iarăși:

- Dacă nu vrei să rămâi aici, cum te sfătuiesc, atunci cel puțin mergând spre Agapia să iei în mână un toiag mai gros.

După ce a plecat, Părintele a rămas îngrijorat.

Ce s-a întâmplat? Aproape de Agapia, când a vrut să treacă pârâul și să dea în șosea, a apărut în fața lui o dihanie de lup, care vrând să-l sfâșie s-a repezit asupra lui căscând gura mare. Dar Dumnezeu a făcut milă cu el, căci i s-a încheștat în așa fel gura lupului, încât nu a putut să-l sfâșie, dar îl lovea cu botul. Dacă ar fi avut un toiag mai gros, după cum l-a sfătuit Părintele ca să ia, ar fi putut lovi pe lup peste bot și ar fi scăpat mai ușor, dar așa îl lovea cu nuiua aceea, dar el nu simțea nimic. Lupul tot lovindu-l pe

bietul om cu botul, până la urmă slăbindu-i puterile l-ar fi biruit, dacă nu ar fi venit din fața lor pe șosea o sanie cu cai, în care erau câțiva bărbați. Fiind lună ca ziua, oamenii care veneau cu sania au putut observa de la mare distanță, lupta care se dădea între lup și omul acela. Apropiindu-se cu sania până aproape de acel pârau, au putut salva pe omul acesta care slăbise de tot. Oamenii au pus în sanie pe bietul om care era pierdut de tot și l-au dus la niște maici de s-a odihnit. Dar, vai și iar vai, de odihna care a mai avut-o, sărmanul om. Căci de câte ori adormea se trezea țipând, așa de mult s-a speriat. Nici că a mai fost om cât a trăit, așa de tare s-a distrus. De aici, precum și din alte cazuri, putem vedea ce urmări grele are, pentru fiecare din noi, neascultarea de duhovnic, atunci când vrem să facem ceva pe cont propriu, pe răspundere proprie. Ne putem pierde, atât viața aceasta vremelnică, cât și pe cea veșnică deodată...

Nu suntem proprietarii noștri și nici a vreunei avuții materiale

Părintele Nicodim vorbind despre Taina Spovedaniei, a venit o doamnă mai în vârstă, care se vedea de la distanță că avea o amărăciune mare pe sufletul ei. După ce a luat blagoslovenie, a zis:

- Cuvioase Părinte, de mult vă caut să vă găsesc, încât în ultima vreme mi-am pierdut speranța. Am căpătat de la cineva adresa Sfinției Voastre, dar a fost greșită. Acum am reușit să vă găsesc cu foarte multă greutate. Am eu o problemă mai complicată și după toate informațiile numai Sfinția Voastră o veți putea rezolva, ca să mă pot și eu liniști cât de puțin.

S-a făcut o pauză, în care timp se tot uita la mine, cu o oarecare îndoială. Părintele Nicodim a bănuțit ceva și i-a zis cu siguranță:

- Spune fără nici o teamă tot ce ai de spus, pentru că dânsul e un om de bună credință.

Atunci femeia, neputându-și stăpâni plânsul, Părintele s-a dus în camera unde avea biblioteca să aducă o carte, iar ea a continuat:

- Cuvioase Părinte, noi am fost oameni bogați și de neam mare dar, după cum vedeți, acum la bătrânețe am ajuns la mare necaz, (aici e vorba de conducerea comunistă care a asuprit grozav pe oamenii bogați). Am avut trei vile mari și câteva zeci de hectare de pământ cu păduri, cu vii, cu livezi și loc de agricultură. Acum am rămas și noi, din atâta bogăție, că nu mai avem nimic. Din cele trei vile stăm acuma într-o casă cu trei camere și o cămară, unde stăteau servitorii noștri. Soțul meu a murit într-un spital, mai mult de supărare, iar eu am vrut de câteva ori să mă otrăvesc și să termin cu viața asta. Cineva dintre ai noștri m-a îndemnat tare mult să vin la Sfinția voastră, în speranța că mă veți putea ajuta.

Părintele a mai stat câteva minute fără să zică un cuvânt apoi a început:

- Toate cele întâmplate în viața aceasta, sunt ori voite ori îngăduite de Dumnezeu, fie bune, fie rele. Noi însă nu cunoaștem de ce am venit pe acest pământ, ce trebuie să lucrăm pe acest pământ, și care e chemarea noastră înaintea lui Dumnezeu după plecarea de aici în veșnicie! Dacă noi am cunoaște măcar ceva din cele menționate mai sus, atunci desigur am rămâne liniștiți la toate cele ce se petrec cu noi în această vremelnică viață.

Și când doamna a observat că s-a făcut o mică pauză, și-a cerut voie să mai spună ceva:

- Cuvioase Părinte, am observat de la bun început, de când am pășit în această cameră și v-am auzit vorbind primele cuvinte, m-a cuprins o liniște, o pace lăuntrică, pe care nu am avut-o niciodată în viața mea, cu toate că posedam atât de mare bogăție. Să mă iertați, că v-am întrerupt cuvântul, dar sincer vă spun, că am o nădejde în

mila lui Dumnezeu și în cuvântul Sfinției voastre, că pe viitor, în tot restul vieții mele, voi fi mult mai fericită, de cum am fost până acum.

După aceea nu a mai zis nimic dar, ca drept dovadă că cele spuse își aveau izvorul în inima sa, ochii ei s-au umplut de lacrimi.

Părintele reluând cuvântul a zis:

- Bietul om! Făptura cea mai minunată, creată de mâna lui Dumnezeu după Chipul și asemănarea Sa, s-a înșelat și se înșeală amarnic, socotindu-se proprietarul bunurilor materiale în această vremelnică viață, când el este chemat să fie o veșnicie întreagă cetățeanul Împărăției Cerurilor și, laolaltă cu îngerii, să petreacă, săturându-se de bunătățile cele negrăite.

Și așa după cum se spune la Faptele Apostolilor 16, 14, că o femeie cu numele de Lidia, ascultând cele grăite de Apostolul Pavel, Dumnezeu i-a deschis inima, tot la fel s-a întâmplat și de data aceasta cu această doamnă. Ea ascultând cele spuse de părintele Nicodim, despre nimicnicia acestei vieți trecătoare și că noi aici nu suntem decât numai niște administratori ai bunurilor materiale, i s-a umplut inima de o dorință arzătoare de a iubi și a sluji în tot restul vieții pe Domnul Dumnezeu. Și înțelegând din cele ce auzea că are nevoie mai întâi de a-și mărturisi păcatele toate, a cerut de la Părintele o lămurire în această privință. Părintele a trimis-o la maicile din deal pentru a-i ajuta să se poată pregăti de spovedanie. Ce mult poate face un duhovnic iscusit cu Darul lui Dumnezeu! Căci după spovedanie așa de mult s-a transformat acea doamnă disperată încât nu o mai puteai cunoaște, iar la despărțire a zis către Părintele cu fața veselă și plină de bucurie, aceste cuvinte:

- Îngăduiți-mi, Cuvioase Părinte, să zic și eu acele cuvinte către Sfinția voastră pe care le-a zis oarecând împărăteasa de la Saba lui Solomon: „Multe am auzit eu despre Sfinția Voastră până a nu veni aici și nu le credeam că sunt toate adevărate. Dar venind aici, acum pot spune că am văzut și am auzit mai multe, decât auzeam spunându-se despre Sfinția voastră” (3 Regi 10, 7). Așa s-a întâmplat și cu mine. Unele din rudele

mele, văzându-mă cum eram de disperată și nimeni nu reușea să-mi vorbească ceva pentru a mă putea consola câtuși de puțin, mi-au recomandat în cele din urmă să vin aici, în speranța că numai Sfinția voastră veți putea să mă ajutați. Plec de aici cu inima plină de nădejde și bucurie totodată, mai mult decât dacă aș fi primit înapoi toată averea și soțul pe care l-am pierdut. Vă mulțumesc din toată inima, Cuvioase Părinte, pentru că v-ați ostenit și m-ați ajutat să mă pot ridica și reface din starea de decădere în care mă aflam și Bunul Dumnezeu să vă dea viață îndelungată, ca să ajutați și pe alții.

Și, sărutând mâna Părintelui, a plecat.

Să rămânem în ascultare de Biserică

În revista „Glasul Bisericii” am citit, în urmă cu vreo 30 de ani, cum că se intenționează ca la un viitor sobor ecumenic să se mai scurteze din durata celor patru posturi de peste an cu dezlegări mari. Am rămas în mare nedumerire și când am avut ocazie să merg la părintele Nicodim i-am arătat acea revistă, cam revoltat în inimă de cele scrise acolo. Atunci Părintele mi-a zis uitându-se la mine și parcă bănuind ceva:

- Frate Gheorghe! E bine să știm că prin soboare ecumenice s-a stabilit postul și tot un sobor ecumenic are putere să-l mai scurteze. Orice ar stabili soborul ecumenic noi trebuie să rămânem ascultători întru toate de Biserică, mama noastră duhovnicească. Cine rămâne în afară de Biserică, își pierde sufletul său, după cum și Mântuitorul ne spune în Sfânta Sa Evanghelie: „Cine nu ascultă de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș” (Matei 18, 17).

Cum să ne purtăm când stăm la masă cu un preot

Când am stat la masă prima dată cu părintele Nicodim, el și-a dat seama că pe mine n-are cine să mă învețe anumite rânduieli bune dacă nu-mi va spune dânsul. Și după ce Părintele a binecuvântat masa și ne-am așezat pe scaune, mi-a zis:

- Frate Gheorghe! Când se întâmplă să stai la masă și va fi și un preot, atunci după ce a binecuvântat masa este bine să mergi la acel preot și făcând plecăciune cu mâna până la pământ, fără să faci Sfânta Cruce, să ceri binecuvântare pentru ca să poți sta la masă, zicând aceste cuvinte cu umilință: „Binecuvântați, Sfințite Părinte, și mă iertați și vă rugați pentru mine păcătosul”. Și după ce îi săruți mâna, te așezi la locul tău. Iar după ce se face mulțumirea de după masă, iarăși mergi și îi ceri binecuvântare ca și înainte de masă.

Vă ocupați mai mult de mireni decât de călugări

Am observat și la noi, am observat și la alții, că atunci când creștinul dorește a pune început bun de pocăință, are un avânt mare, mare de tot, care ajunge până acolo, încât ar dori să părăsească viața din mijlocul societății unde se află, și să se refugieze la o mănăstire undeva, socotind în mintea lui că acolo, și numai acolo poate fi la adăpost de săgețile cele aprinse ale lui satan.

Părintele Nicodim având o bogată experiență de viață și de trăire duhovnicescă autentică și cunoscând toate ispitele cu care se confruntă pe calea mântuirii, atât mirenii din toate categoriile sociale, cât și cei ce au îmbrățișat cinul monahal, el

însuși fiind monah și confruntându-se cu ele, a menținut un minunat echilibru între cele două feluri de viață. Fiind conștient de răspunderea ce și-a asumat-o în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, în momentul când, părăsind lumea, a intrat în monahism și apoi când a fost ridicat la treapta de preot, de povățuitor de suflete, nu s-a jucat cu conștiința și viața oamenilor, care i s-au încredințat spre îngrijirea sufletească. Noi, cei care l-am cunoscut și ne-am bucurat de sfaturile și îngrijirea părintească în cele sufletești, acum când limba lui tace, dar vorbesc cărțile, să aducem și noi mărturia noastră despre acest om, care și-a onorat cu demnitate calitatea de creștin, de călugăr și apoi de pPreot duhovnic și povățuitor de suflete, atât pentru mireni cât și pentru călugări. Uneori am auzit glasuri care au rostit pe când el trăia: „Preacuvioase Părinte, Sfinția voastră sunteți mai mult pentru mireni decât pentru călugări, adică vă ocupați mai mult de mireni decât de călugări”.

Această obiecțiune a venit din partea unor persoane din aceeași tagmă. Părintele a răspuns cu următoarele cuvinte:

„Adevărat, așa este, că ne ocupăm mai mult de mireni și în special de oamenii de la țară, fiindcă din mijlocul lor ne tragem, dar mai cu seamă pentru că sunt cei mai lipsiți de sprijinul sufletesc și ei au dus în spate tot greul țării, de-a lungul tuturor timpurilor, și ei au fost cei mai neglijăți și nedreptățiți dintre toate categoriile sociale. Dar faptul că ne ocupăm mai mult de oamenii de la țară și de mireni în general, asta nu înseamnă că am îndepărtat pe cineva vreodată. Poarta curții și ușa casei sunt deschise pentru toți cei care cu sinceritate doresc mântuire și caută pe Dumnezeu, și cu încredere vin să le deschid”.

Acesta a fost răspunsul ce dânsul l-a dat celor ce i-au reproșat că se ocupă mai mult de mireni decât de călugări. Dacă s-a întâmplat așa, a fost pentru faptul că părintele Nicodim la rândul său a fost căutat mai mult de mireni decât de călugări (sau călugărițe). Și cauza a fost următoarea: dânsul dădea drept canon la spovedanie citirea unui număr de cărți sfinte sau copierea unor caiete cu învățături folositoare de suflet

(Vămile văzduhului) și recomanda citirea rugăciunilor de dimineață și de seară după ceaslov (sau *Dai voință iei putere*), precum și a celor șapte laude. Lucrul acesta a făcut să-i meargă faima că este prea aspru și să determine pe multe persoane să-l ocolească. Cu toate că oamenii simpli de la țară au avut mai puțină vocație și îndeletnicire la scris și la citit, dragostea și încrederea pe care i-au acordat-o duhovnicului lor, i-a ajutat să depășească toate greutățile acomodării cu noua ocupație. De multe ori prin stăruință, mulți dintre ei care aproape uitaseră să mai citească și să scrie, au citit zeci de volume și au scris zeci de caiete cu cele 24 de Vămi ale văzduhului, ajungând să învețe chiar pe de rost rugăciunile dimineții și ale serii și cele șapte Laude. Părintele a considerat că numai luminarea minții prin citirea cărților sfinte și printr-o pravilă de rugăciune zilnică, poate să lucreze o adevărată și temeinică transformare în bine a oamenilor. Acest crez al dânsului nu l-a părăsit nici măcar o clipă, chiar în cele mai grele momente ale vieții și activității sale preoțești și a fost binecuvântat de Dumnezeu, făcând adevărate minuni printre persoanele sincere și dornice de mântuire.

Contrar situației normale și firești, părintele Nicodim fiind monah și duhovnic în mănăstiri de maici, puține fiice duhovnicești a avut dintre acestea, chiar dacă a spovedit obștea în calitatea pe care o avea. Acest lucru îl mărturisim în cunoștință de cauză. Chiar și ucenicii cei mai apropiați, prin care și-a tipărit și difuzat toate cărțile sale scrise până în anul 1948, nu au fost monahi, ci numai ipodiaconi mireni. Cu toate că a scris foarte mult și a tipărit și difuzat cărțile în toată țara până la război și acum s-a reluat retipărirea și tipărirea unor manuscrise, totuși a fost și rămâne în continuare prea puțin prețuit la adevărata lui valoare. Părerea noastră este că așa a binevoit Dumnezeu, ca despre acest om să nu se vorbească de bine (cel mult de rău), de către nimeni, nici cât a trăit și nici după moarte, pentru ca să poată vorbi nestingherite faptele lui, osteneala lui și dragostea lui. Dar și aceste fapte sau roade ale faptelor lui sunt necunoscute acum în toată plinătatea lor, fiind tănuite în suspinurile acelor inimi și în lacrimile acelor ochi, care citindu-i cărțile, au cunoscut bunătatea lui Dumnezeu, față-n față cu înstrăinarea și

păcătoșenia lor. Atât când a trăit printre noi și cu atât mai mult acum, părintele Nicodim nu a avut și nu are nevoie de cuvinte de laudă și de recunoștință din partea nimănui. Singura laudă și bucurie în existența sa, a fost împlinirea voii lui Dumnezeu „Care voințește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (1 Timotei 2, 4).

Ne vine foarte greu să continuăm și să ducem până la capăt, acest capitol, al raportului și relațiilor ce le avea, atât cu fiii săi duhovnicești, cât și cu frații și surorile de aceeași haină. Ne vine greu pentru faptul că putem lăsa impresia că ne place să clevetim, vorbind despre comportarea unor persoane față de părintele Nicodim și nu atât față de persoană, cât față de lucrarea sa. Dar iubirea de adevăr și datoria ce avem de a mărturisi ceea ce am văzut cu ochii și am auzit cu urechile, ne silește să punem pe hârtie atât bucuriile cât și durerile pe care dânsul le-a suportat în viață și aceasta pentru faptul că nu s-a dat bătut, nu s-a oprit din predicat și nu a încetat a mai scrie.

Părintele Nicodim care cunoștea destul de bine acestea, ne-a adus la cunoștință din vreme, cum și ce putem să facem ca să ieșim cu bine și cu folos vremelnic și veșnic. Au fost mai multe cazuri când cei ce l-au ascultat pe părintele Nicodim au rămas pe temelie de piatră, iar cei ce i-au nesocotit sfaturile lui s-au prăbușit cu zile în mormânt cu trupul și cu sufletul unde numai Dumnezeu știe!

Adeseori, el ne spunea ca să rămânem acolo unde am făcut păcatul să facem și pocăința, pentru că nu locul sfințește omul, ci omul sfințește locul. Lucifer a fost în cer, iar Adam și Eva în Rai, însă dacă n-au rămas în ascultare de Dumnezeu, nu le-au folosit lor nici Cerul, nici Raiul. Pe când Iov a zăcut pe gunoi șapte ani de zile și cu nimic nu s-a vătămat de aceasta, ba s-a folosit mult pentru că a rămas statornic în ascultare și iubire de Dumnezeu.

Și fiindcă am ajuns aici la cuvântul despre ascultare, e bine să clarificăm acest cuvânt, că ascultarea îți asigură în mod precis mântuirea. Trebuie să cunoaștem mai întâi granițele ascultării, ca nu cumva având falsa nădejde că făcând ascultare, dar la voia

întâmplării, de oricine și orice ni s-ar spune să facem socotind că ne mântuim sufletul, să ne trezim la sfârșitul vieții petrecută într-o astfel de ascultare, că nu ne mântuim, că ne-am pierdut sufletul împlinindu-se cuvântul Mântuitorului care zice: „Orb pe orb de se vor conduce, cad amândoi în groapă” (Matei 15, 14).

Dacă deschidem cartea ce se numește: „Scurte reguli pentru monahi” la pag. 146, găsim acolo o învățătură a Sfântului Vasile cel Mare, care zicea așa despre ascultare: „Ascultarea este un ordin conform legii lui Dumnezeu dat de superiori, el trebuie împlinit cu prețul vieții. Dacă ordinul este contra Legii lui Dumnezeu, poate să fie el și de la un înger sau de la oricare dintre apostoli, nu trebuie să i ne supunem, chiar dacă nesupunerea aduce moartea”.

În aceste câteva rânduri avem destul de lămurit despre ce înseamnă cuvântul ascultare, și cât de greșit este înțeleasă de unii și de alții această ascultare. Unii socotesc greșit că dacă te duci să stai într-o mănăstire toată viața, lucrând din zori și până-n noapte la cele pământești și deșarte, fără să ai și timp de rugăciune cât de puțin, te mântuiești în mod precis, pentru că tu stai în ascultare, tu faci ascultare și cu ascultarea aceasta împotriva voii lui Dumnezeu, după cum spune Sfântul Vasile cel Mare, îți pierzi sufletul. Da. Adevărat este că a lucra, a face ceva, e după voia lui Dumnezeu, dar a fi robit de lucrul pe care îl faci, e cu totul altceva, e cu totul neplăcut lui Dumnezeu. Dacă tu monah, nu faci rugăciunea de dimineață și nici pe cea de seară după ceaslov în fiecare zi, atunci de ce mai porți haina aceea de monah?! Unde-i rânduiala ta? Care-i pravila ta? Toți știu că monahul se roagă mult mai mult decât un mirean, decât un muncitor, decât un plugar. Dacă vă spun ceva ce am văzut cu ochii mei, o să vă vină greu să mă puteți crede.

Prin anul 1955, mi-a recomandat medicul să stau undeva izolat și în mare liniște vreo lună de zile pentru durerea de cap ce mă chinuia. Am ales să stau la o mănăstire, unde aveam prieten pe un monah. El mi-a oferit camera lui și s-a dus la un alt monah să stea cu el. Dimineața, în zorii zilei, când se suna deșteptarea, ei părăseau camerele fără rugăciune și nu mai veneau până seară târziu, când făceau o Cruce pe

așternut și se culcau frânți de oboseală pentru munca ce o prestau în timpul zilei. Duminica mergeau în serii (prin rotații) la slujba Sfintei Liturghii, deoarece mai aveau și unele ascultări și nu puteau nici măcar duminica să meargă cu toți la Biserică. La sfârșitul lunii, când trebuia să plec acasă, am stat de vorbă cu ei la sala de mese câteva minute și văzând că am rămas așa de mirat pentru că ei au părăsit până și rugăciunea cea de dimineață și cea de seară, mi-au răspuns:

- Ce să facem? Suntem cam puțini în această mănăstire, iar treabă e așa de multă, că nu dovedim să o mai terminăm, nici vara, nici iarna. Mai plătim și oameni din sat cu ziua, dar nu-i prea găsim disponibili.

Unul din ei, mi-a zis:

- Eu sunt de trei ani aici, dar n-am reușit să fac rugăciunea de dimineață de trei ori după ceaslov. Nu ne oprește nimeni, dar dacă este așa de multă treabă, care trebuie făcută, nu poți să faci rugăciune.

De citit prin sfintele cărți nici pomeneală, ei rămân numai cu ceea ce mai aud duminica și sărbătoarea la slujba din biserică.

Un alt tânăr monah, de la altă mănăstire m-a chemat mai de-o parte și mi-a spus:

- Dragă frate, tare sunt amărât. Simt un gol în sufletul meu, mă simt descurajat, n-am nici o mulțumire!

- Dar de ce, părinte? l-am întrebat eu.

- Pentru că n-avem timp de făcut rugăciuni, de citit prin sfintele cărți, nu știu ce să mă fac.

O rudenie de aproape care stă de mulți ani la o mănăstire de maici, mi-a spus:

- Îmi pare tare rău că am venit la mănăstire! De citit cărți nu mai citesc, de făcut rugăciune nu mai fac! Am ajuns așa de descurajată încât am vrut să părăsesc mănăstirea și să mă duc prin pădure, prin munți, să stau acolo și să mor acolo. Doar mă știu că mi-a plăcut munca și îmi place. Nu mă mai săturam acasă când era de muncă.

Stăteam până după miezul nopții la lucru, dar când venea timpul de rugăciune lăsam totul baltă și-mi făceam rânduiala mea: cele șapte laude, ba și câte un acatist, un paraclis și din când în când așa mai rar, mai puneam mâna și mai citeam și la psaltire câteva catisme, dar aici la mănăstire, de când am venit, am terminat-o cu rugăciunea. Când văd Ceaslovul sau Mica Prăvilioară îmi vine să bocesc în gură mare.

Am căutat să-i mai spun câte ceva ca să o încurajez, dar ea mi-a spus:

- Dă-mi timp de rugăciune și de citit prin sfintele cărți, măcar două, trei ore într-o zi și o noapte și atunci îmi pot reveni, mă pot reface, mi-ar părea viața mai ușoară, mai plăcută, dar așa cum?

Nu este cazul să mai înșirăm aici atâtea și atâtea câte am auzit și văzut prin mănăstiri, din cauză că monahul nu are timp de rugăciune, de citit măcar cât de puțin pe fiecare zi din sfintele cărți. Cum va mai putea el răbda atâtea ispite care vin de la trup, de la lume și de la diavol, fără această hrană a sufletului: rugăciunea și citirea?! Care va fi oare cugetarea lui, dragostea lui față de Dumnezeu și de aproapele? Că trebuie să și muncească? Da. Acest lucru este prea adevărat. Se spune că monahul, când n-are de lucru, să-și descoase haina și să o coase la loc. Și înțeleptul Solomon: „Că multe rele a învățat pe om lenevia”. Dar dacă e bine să lucreze monahul, tot așa-i de bine ca să facă și rugăciune. Face opt ore de muncă să facă măcar patru ore de rugăciune. Munca să fie împletită cu rugăciunea, sau mai bine zis; rugăciunea să fie împletită cu munca. Dacă Marta cu Maria au fost surori, de ce să nu ne ocupăm cu rugăciunea ca și cu munca?

Unii ziceau că se pot ruga și muncind. Da. Adevărat este că omul, fie el monah sau mirean, se poate ruga și muncind, dar de regulă este nevoie ca în cele 24 de ore să aibă și câteva ore de rugăciune, să stea fiecare la rugăciune liniștit, să lase grija cea lumească și să se ocupe numai și numai de rugăciune. Pentru că și în timpul lucrului el este îndatorat să facă rugăciune, este adevărat, dar e deosebită rugăciunea omului, cea din timpul lucrului, de rugăciunea pe care o face fără să lucreze.

Atunci care este scopul bietului monah care a renunțat la căsătorie și a ales viața să trăiască în sărăcie de bună voie, dacă el aleargă după treburi mai ceva ca cel ce are 10-12 copii?

În Pateric, atât în cel egiptea cât și în cel românesc, nu se spune că monahul trebuie să fie rob de treburi, care îi răpesc lui timpul de rugăciune, de meditație și de alte îndeletniciri duhovnicești. Să nu ne jucăm cu veșnicia. Un singur suflet avem fiecare, pe care se cade a-l mântui, iar nu a-l pierde. Să ținem cont de cele ce ne învață Sfântul Vasile cel Mare. Părintele Nicodim având cunoștință despre acestea și despre alte învățături ale Sfinților Părinți, nu dădea și nu a dat vreodată blagoslovenie așa cu ușurință cuiva să se ducă la mănăstire. Acum ne întrebăm: Dacă omul lui Dumnezeu este omul rugăciunii și numai omul rugăciunii poate fi omul lui Dumnezeu, atunci monahul care este afierosit cu trup și suflet lui Dumnezeu, ce poate fi decât omul rugăciunii și nu rob de totul de lucru pentru cele pământești... Așa ne sfătuia Părintele:

- Decât să trăiești în mănăstire ca-n lume, mai bine să trăiești în lume ca-n mănăstire. Să fii călugăr alb.

Altă dată când cineva dintre noi stăruia ca să-i dea Părintele voie să meargă la mănăstire, să se facă monah, el ne-a povestit despre un tânăr care a voit să se lupte cu un urs. Mergând la o peșteră unde locuia ursul, a zis către cei ce-l însoțeau:

- Eu voi merge înăuntru să mă lupt cu acest urs.

Prietenii lui l-au sfătuit să nu facă una ca asta. El neținând seama de nimeni, a intrat înăuntru și cu mare îndrăzneală l-a cuprins pe urs de mijloc. Ursul văzând aceasta, l-a strâns și el pe bietul tânăr ceva mai tare. Tânărul ne mai putând suferi, a strigat cu glas mare:

- Va-a-ai! Va-a-ai! Scăpați-mă ca mă omoară!

Cei de la gura peșterii auzind acestea, au zis către el:

- Lasă-l mă! Lasă-l!

Tânărul a zis:

- Eu l-am lăsat, dar nu mă lasă el pe mine acum.

Și așa și-a pierdut viața, bietul tânăr, dacă n-a vrut să asculte de cei ce-l învățau de bine.

Grija Dumnezeiască pentru toți

Ne-am dus odată la părintele Nicodim să ne mărturisim. Eram noi destul de mulți, dar în drumul nostru s-a mai atașat de noi o doamnă. De la o vreme, după ce am văzut că stă cu noi la rugăciune, am întrebat-o unde merge. Ea ne-a răspuns că merge acolo unde mergem și noi. Noi i-am spus că mergem la un Părinte bătrân să ne mărturisim. Ea ne-a răspuns că vrea și ea să se mărturisească. Atunci noi i-am răspuns:

- Bine, dar preotul acela la care mergem noi nu mărturisește dacă nu ești pregătită, cu păcatele scrise pe hârtie și dacă nu renunți pe viitor să mai mergi la petreceri cu muzică și jocuri și dacă nu iubești să citești cărți sfinte, să te rogi, să postești, să te îmbraci cuviincios și cu broboadă pe cap și câte altele.

Atunci ea a răspuns că așa va face, numai să o primească Părintele acela și pe ea la mărturisire.

Cum noi eram atunci la mănăstirea Văratec, când ne-am înțeles cu ea, n-a fost așa greu ca soția și cu altă femeie să o ajute să se pregătească de mărturisire, după cum dorea părintele Nicodim. Și, când am ajuns la mănăstirea Agapia, ea a fost prima care s-a mărturisit... Mulțumirea ei a fost deplină și din acea zi în viața ei s-a produs o mare schimbare în bine.

Din ce cauză poate fi cineva tulburat?

Cu vreo trei-patru luni de zile înainte de a ne aresta, mă aflam la București, cu părintele Nicodim, la ucenicii săi apropiați și stăteam la masă, corectând împreună cu dânsul, niște manuscrise.

Simțind că vine cineva, Părintele s-a ridicat în picioare și a deschis ușa. A apărut o fată care era fiică duhovnicească și care s-a adresat, zicând:

- Cuvioase Părinte, nu știu ce să mai fac! Mă simt tare tulburată și neliniștită, de-mi vine să răcnesc în gura mare - și a început să plângă cu disperare.

După o mică pauză, părintele Nicodim i-a zis:

- Mă minunez de cele ce-mi spui frăția ta, deoarece te știu că ești necăsătorită, ai din mila lui Dumnezeu părinți credincioși și nu duci lipsă de nimic. Însemnează că este ceva la mijloc. Ai cumva vreun păcat nemărturisit sau umbli cu vicleșug, nu ești sinceră la scaunul Sfintei Spovedanii. Altfel nu se poate explica această stare sufletească pe care o ai. La noi vin femeii căsătorite cu bărbați bețivi și cu copii mulți care de multe ori n-au ce mânca și câte alte multe necazuri nu pătimesc ele de la bărbații lor, dar să le vezi când vin, parcă au soarele în față și dacă ele mai plâng atunci când vin la noi, apoi plâng de bucurie că au reușit să se poată mărturisi măcar o dată sau de două ori pe an, deoarece unele din ele sunt de la distanțe mari și mai vin și fără știrea bărbaților lor... Iar Sfântul Apostol Pavel spune, între altele, că: „Pacea și bucuria va veni peste tot sufletul care face binele” și „Necaz și strâmtoare va veni peste tot sufletul care face răul”. Așa că, vezi ce faci, că până la urmă Dumnezeu va descoperi ceea ce acum ții ascuns.

Ascultând cele spuse de Părintele, ea nu a spus nimic, apoi luând blagoslovenie a plecat plângând.

Mirenii se pot ajuta reciproc în toate

Pentru un păcat sau pentru mai multe păcate părintele Nicodim a găsit de cuviință să mă oprească de a mai veni la el o perioadă de timp. După ce a trecut vremea hotărâtă de dânsul, am mai zăbovit câțva timp să mă duc. Văzând că am mai întârziat, a trimis vorbă printr-o rudă de-a mea, zicând:

- Spune-i fratelui Gheorghe să nu ne dea uitării de tot. Să nu ne părăsească, pentru că și noi ne păgubim, dar și el se păgubește mult sufletește dacă zăbovește și nu vine mai curând. Căci ceea ce face un bărbat credincios printre bărbați, și ceea ce face o femeie credincioasă printre femei, și o fată credincioasă printre fete, nu pot face eu ca preot. Între noi preoții și mirenii este o oarecare distanță. Când credinciosul creștin face rugăciuni cu alții la un loc, apoi fiecare din ei poate să-l imite, să-l copieze, căci nu e nici o deosebire între ei. Când un preot face rugăciuni cu alți oameni, deosebirea între preot și oameni e mare. Nu poate să-l imite pe preot nici un om în nici o împrejurare. Deci spune-i fratelui Gheorghe să vină cât mai curând, căci noi îl așteptăm cu toată dragostea.

Când m-am văzut în fața părintelui Nicodim, nu îndrăzneam să ridic cât de puțin privirea și nici să rostesc vreun cuvânt. Mai era cineva acolo, dar părintele Nicodim se purta în așa fel, parcă nu se întâmplase nimic și prin acest fel de a se purta cu mine, care mă simțeam vinovat, dădea dovadă în plus de un adevărat părinte care e în stare oricând să plângă cu cei ce plâng și să se bucure cu cei ce se bucură.

Slujire în folosul altora

Desigur că pe vremea când părintele Nicodim petrecea în această lume, orice s-ar fi întâmplat cu fiecare dintre noi, îi aduceam numaidecât la cunoștință. Fie că mergeam noi personal la el, fie că trimiteam prin cineva răspuns ca să-l ținem la curent cu tot ce se petrecea între noi.

Când mă afluam într-o situație foarte grea, am trimis un pomelnic părintelui Nicodim și am rugat persoana căreia i-am dat pomelnicul să-i spună părintelui Nicodim situația noastră. Când acea persoană a dat pomelnicul Părintelui și i-a făcut cunoscut cele ce se petreceau cu noi, era singur, iar în fundul grădinii, ceva mai departe, erau câteva perechi de oameni care așteptau să le vină rândul să se mărturisească. Cu pomelnicul în mână, Părintele s-a apropiat de ei și le-a zis:

- Vedeți pomelnicul acesta, l-a trimis la noi fratele Gheorghe Ionescu de la Grigoreni. El știe ce pot rugăciunile noastre cu Darul lui Dumnezeu.

Dar oare pentru ce a fost nevoie ca să zică chiar părintele Nicodim aceste cuvinte către cei ce erau de față? Doar noi știm că nu s-a pomenit vreodată ca Părintele să vorbească și bune și rele, sau să se laude pe sine cu ceva. Nu. Cuvântul lui era întotdeauna dres cu sare ca să dea har celor ce-l aud. A spus aceste cuvinte de mare nevoie către oamenii aceia ca să-i folosească, deoarece ei aveau unele îndoieli în lucrarea de mântuire ce o făcea părintele Nicodim. A spus aceste cuvinte ca să fie spre zidirea altora, căci pe toate căile urmărea numai și numai folosul altora...

Prezența continuă a Părintelui

Frumoasă și de mare folos pentru sine și pentru aproapele a fost viața părintelui Nicodim Măndiță. Mereu căutat de alții, ca un doctor renumit, mereu întrebat de cei ce aveau încredere în el și siguranță că vor căpăta un răspuns mulțumitor la fel de fel de probleme care de cele mai multe ori nu se puteau rezolva numai de o minte isteasă, ci se cerea și o intervenție de natură Dumnezeiască. Așa că părintele Nicodim a fost acela care a căutat încă din copilărie să facă voia lui Dumnezeu și pentru acest fapt făcea și Dumnezeu voia lui, după cuvântul cel zis de proorocul David că: „Voia celor ce se tem de El va face și rugăciunea lor o va auzi” (Psalmi 144, 19).

Am observat și eu, și mulți alții care l-au cunoscut, că atunci când era cazul să spună cuiva că problema cutare se va rezolva așa sau altfel, apoi așa cum spunea Părintele se rezolva și nu altfel. Dacă trimitea pe cineva, undeva sau să facă ceva, și-i spunea să aibă bună nădejde că va reuși, apoi așa se petreceau lucrurile, încât nici un punct sau o virgulă nu trebuia adăugat la cuvântul ce-i ieșea din gură.

Cele ce scriu eu aici sunt confirmate nu de unu sau doi, ci de o sumedenie de oameni care au văzut cu propria lor persoană petrecându-se cele menționate mai sus. Cum stau puișorii în cuiburi așteptând cu nerăbdare să le aducă mama lor ceva hrană, așa stăteam și noi îii față părintelui Nicodim, așteptând răspunsurile la diversele noastre probleme. Și cum puișorii caută să nu le scape nici cea mai mică fărâmbă de hrană ce o primesc de la mama lor, tot așa și cei ce mergeau la Părintele, erau numai ochi și urechi, ca să nu le scape cumva vreun cuvânt cât de mic, din cele ce zicea Părintele către ei.

Mereu se auzea printre cei ce-l cunoșteau pe el: „De ce nu te-ai dus la Părintele?”; „Ce a spus Părintele că se va întâmpla?”; „Du-te, bre, și spune Părintelui!”; „Rău ai făcut că nu te-ai dus la Părintele!”; „Lasă că de acum mă duc la Părintele!”; „Numai Părintele m-a salvat...!”; „Muream de nu mă duceam la Părintele!”; „Mă țin de acum până la moarte de Părintele!”; „Ai trimis vreun răspuns Părintelui?”.

Părintele era atunci, este și azi, și va fi și mâine în centrul atenției noastre, a celor ce l-am cunoscut și dorim să-l cunoaștem. Nu se făcea atunci nici o nuntă, nici o înmormântare, nu se construia nici o casă sau nu pleca nimeni la o școală superioară sau la o meserie sau la armată, ori angajarea într-un serviciu sau renunțarea la el, ori să vândă ceva, ori să cumpere ceva mai de valoare, fără știrea sau consimțământul sau, mai bine zis, blagoslovenia părintelui Nicodim. Și s-a observat acest lucru de cei ce au avut ochi de văzut, că ceea ce se făcea cu blagoslovenia Părintelui, mergea tot înainte; iar ceea ce se făcea pe cont propriu dădea înapoi și nu era ceva de durată.

O discuție purtată într-un compartiment de tren

Eram în drum spre București și-l însoțeam pe părintele Nicodim. În fața noastră stătea un om cu soția lui. Omul ieșea din când în când pe coridor și fuma. De la bun început de când ne-am urcat în acceleratul care venea de la Bicăz și am intrat în compartiment, omul ne privea cu dispreț, în schimb soția lui i-a sărutat mâna părintelui Nicodim cu multă evlavie. Era îmbrăcată cuviincios, cu broboadă pe cap și de câte ori soțul ei ieșea pe coridor să fumeze, de fiecare dată ea întreba pe părintele Nicodim câte ceva. Când el intra înapoi ea tăcea. De la o vreme a îndrăznit și el să întrebe pe Părintele, zicând:

- Domnule Părinte, dacă vă întreb ceva, vă rog să-mi spuneți dacă vă deranjez? la care Părintele i-a zis:

- Nu, nu mă deranjați. Vă rog spuneți ce aveți de spus.

Părintele a închis cartea din care citea și stătea atent să vadă ce-i va spune omul acela.

- Dânsa e soția mea și anul acesta avem 25 de ani de când ne-am căsătorit. E o femeie vrednică, harnică și cinstită, dar de vreo doi ani de zile nu mai avem zi bună în casa noastră. Nu ne mai înțelegem unul cu altul ca mai înainte. Douăzeci și trei de ani ne-am înțeles ca de minune, dar, cum v-am spus, de vreo doi ani nu ne mai înțelegem. Înainte dacă îi spuneam hai în grădina publică să ne plimbăm, mergea. Dacă-i spuneam, hai la restaurant, mergea, hai la film, mergea. Mergea unde voiam eu. Acum nu mai merge. Și chiar dacă ar merge nu-mi vine mie să merg cu ea pe stradă, sau să merg în vizită la vreun prieten, la vreo cunoștință, deoarece ea nu mai este ca mai înainte, îmbrăcată la modă. Nu-și mai coafează părul, îmbracă haine închise la culoare, broboadă pe cap după cum o vedeți. Nici mama, care are 75 de ani, nu-i îmbrăcată așa. Acum, domnule Părinte, vă văd că sunteți mai în vârstă și vă rog tare mult să-i spuneți, că așa nu se poate trăi în societatea de azi. Am uitat să spun că ea mereu se roagă, mereu citește prin cărți. Dar oare se poate trăi în lumea aceasta așa cum face ea de vreo doi ani în urmă?

Părintele îl întrebă:

- Aveți copii?

- Da, avem cinci copii, două fete și trei băieți.

- Dar de când s-a întâmplat această schimbare cu soția?

- Domnule Părinte, acum vreo doi ani soția a mers să cumpere ceva de la piață și venind înapoi a adus cu sine două maici. Eu am plecat la serviciu, iar ea a rămas cu maicile de vorbă. Când am venit seara de la serviciu maicile plecaseră, dar i-au lăsat vreo cinci cărți care aveau ca autor pe părintele Nicodim Măndiță. Și de atunci, treptat-treptat, a început să-și schimbe portul. A pus broboadă pe cap, a dat jos cerceii, mărgелеle și nu le mai poartă nici fetele. A fost de s-a mărturisit la mănăstirea Văratec. Cărțile le-am citit și eu ca să văd dacă nu cumva învață ceva rău. Însă cărțile sunt bune, mi-au plăcut și mie.

Acum aștepta să vadă ce o să mai spună părintele Nicodim, dar care l-a mai întrebat:

- La biserică merge?
- Da, a răspuns el, la biserică merge cu toți din casă. Mergeam și eu înainte de a veni acele maici al noi.

După care el nu a mai zis nimic. Părintele până aproape de Ploiești a vorbit cu ei și le-a spus multe învățături și sfaturi încât, bietul om, s-a schimbat mult din starea lui. Și mai înainte de a coborî ei la Ploiești, soția a luat îndrăzneală și i-a zis lui:

- Uite bre, arătând cu degetul, Părintelui acestuia m-am mărturisit eu, la mănăstirea Văratec de vreo trei-patru ori.

De data asta când au coborât din tren a sărutat și el mâna părintelui Nicodim și i-a mulțumit de câteva ori pentru învățăturile și sfaturile pe care le-a auzit de la el. Și așa ne-am despărțit, iar femeii îi jucau ochii în lacrimi de bucurie că soțul ei, care acum se lămurise pe deplin, a avut fericita ocazie să-l cunoască pe duhovnicul ei cel atât de iscusit și să-l asculte vorbind atâtea ore...

Puterea rugăciunii prin acatiste

Într-un sat, aproape de mănăstirea Văratec, era o familie de oameni care se mărturiseau părintelui Nicodim și își ducea viața așa cum o învăța el. Într-o zi, feciorul lor cel mai mare a zis către tatăl său:

- Tată, vreau să mă duc la facultate la Iași! Matale ce zici, e bine sau nu?

- Nu știu cât o fi de bine, dar eu zic să-i spui părintelui Nicodim, despre ce vrei tu să faci, atunci când mergi la spovedanie. Dacă îți va spune să te duci, du-te, iar de nu, atunci să-ți vezi de treabă.

Când a venit vremea să meargă la spovedanie, tânărul a zis:

- Cuvioase Părinte, am și eu o întrebare: aș vrea să mă înscriu la facultate la Iași, îmi dați blagoslovenie, sau nu sunteți de părere?

- Ba da, a răspuns Părintele, îți dau blagoslovenie cu toată bunăvoința dar, dacă vrei să reușești, să citești 40 de Acatiste către Domnul nostru Iisus Hristos și să mai scrii cinci caiete din Vămile văzduhului, doar mai ai până la examen.

- Mai am, cum să nu, a răspuns tânărul bucuros, și voi face așa cum m-ați învățat. Îmi pare bine că mi-ați spus că voi reuși.

Într-adevăr, tânărul a reușit printre primii și în toți anii de facultate a primit bursă, iar când a terminat a obținut medie mare și a devenit profesor de desen și a rămas și credincios lui Dumnezeu, având o mare evlavie către părintele Nicodim...

Judecățile lui Dumnezeu sunt bune

Ne pregăteam să mergem la slujba de vecernie, într-o după amiază. Când să ieșim pe ușă, o maică de la Agapia Veche a cerut blagoslovenie și s-a arătat tare îngrijorată. Văzând-o Părintele așa, i-a zis:

- Ce este maică? Ce s-a mai întâmplat?

- Necazuri, Cuvioase Părinte, și altceva nimic, a zis maica suspinând. A venit un ordin de la Mitropolie, ca toate maicile mai tinere să se ducă înapoi în satele sau orașele de unde fac parte. Să se ducă la părinții lor.

Aici e vorba de cele petrecute în 1959, când conducerea comunistă a scos din mănăstiri pe călugării și călugărițele ce aveau vârsta sub 50 de ani. Atunci a fost mare plângere prin mănăstiri... Părintele i-a zis:

- De ce vă amărăți așa de mult, că doar nu locul sfințește pe om, ci omul sfințește locul. Dacă o să vă duceți prin satele și orașele de unde aparțineți, asta poate așa este voia lui Dumnezeu. E atâta întuneric sufletesc prin satele și orașele noastre!

Atunci maica a întrerupt pe Părintele, zicând:

- Dar ce, ai voie să spui ceva?

Părintele i-a răspuns:

- Doar n-o să vă pună lacăt la gură și nici n-o să vă suiți pe tribună să vorbiți. Nu vă aduceți aminte de pustnicul acela care a zis către ucenicul său: „Fiule, astăzi vom merge prin cetate să vestim oamenilor cuvântul lui Dumnezeu, învățătura cea Sfântă a Bisericii”. Ucenicul, auzind aceste cuvinte de la Părintele său, s-a bucurat, în speranța că v-a auzi multe cuvinte bune.

Plecând prin cetate, pustnicul cu ucenicul său, au mers pe străzi, prin piață, prin centru și prin cartierele cetății fără să vestească măcar un cuvânt cuiva. Seara târziu, când au ajuns în pustie și au intrat în chilie au zis rugăciunea de mulțumire, dând slavă lui Dumnezeu care l-a ajutat să vestească poporului învățătura cea Sfântă. Atunci ucenicul mirându-se de cele ce a auzit de la bătrânul, a zis: „Părinte! Cum de zici acestea, că doar n-ai vorbit nimic prin cetate”. Bătrânul pustnic i-a răspuns: „Fiule, omul nu vorbește numai cu cuvântul, ci și cu fapta, și cu mersul, și cu privirea, și cu tot ce face el. Mergând noi prin cetate astăzi, oamenii ne-au văzut îmbrăcați cuviincios, purtând podoabă bărbătească, vorbind unul cu altul liniștiți, dând milostenie celor săraci și neputincioși, apoi când am stat la masă în piață, am făcut rugăciune înainte de masă și după masă cu Sfânta Cruce dreaptă. La masă n-am râs, n-am vorbit deșertăciune și nici alte neorânduieli n-am făcut. Trecând pe lângă sfintele biserici am făcut Sfânta Cruce dreaptă. Apoi am sărutat mâna preotului când ne-am întâlnit cu el. Toate acestea la un loc

formează răspândirea învățăturilor Sfinte în poporul nostru creștinesc”. În felul și în sensul acesta a explicat Părintele din Pateric ucenicului său, că au predicat prin cetate, fără să rostească nici un cuvânt. Căci este adevărat lucrul acesta, ne-o adeverează chiar Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care arată că trăirea sau traducerea în fapte a cuvântului Evangheliei are mai mare putere, decât vorbirea singură fără trăire, după cum se spune: „Cel ce va face și va învăța, acela mare se va chema” (Matei 5, 19). Vedeți că trăirea cuvântului lui Dumnezeu ocupă primul loc; iar răspândirea prin cuvânt ocupă locul doi. Așa că nu e cu cale să ne supărăm, deoarece «al Domnului este pământul și plinirea Lui» (Psalmi 23, 1). Oriunde vom fi, să căutăm a trăi după învățătura pe care o avem după cuvântul din Apocalipsă, care zice: „Vin curând; țin ce ai primit, ca nimeni să nu-ți ia cununa” (Apocalipsa 3, 11). De altă parte Sfântul Apostol Pavel zice că: „Celor credincioși, toate se lucrează spre bine” (Romani 8, 28). Când a venit poruncă de la Cezarul, ca fiecare să meargă în cetatea sa de unde făceau parte și să se scrie, Maica Domnului s-a supus și mergând din Nazaret la Betleem, după porunca Cezarului, s-a împlinit vremea și a născut pe Mântuitorul Iisus Hristos în Betleem, după cum fusese proorocit pentru El. Dacă Maica Domnului nu se supunea acestei porunci împărătești, avea să greșească. Așa vă sfătuiesc și eu, să fiți liniștite, știind că tot ce sloboade Dumnezeu este spre binele nostru, chiar dacă noi deocamdată nu pricepem. La spălarea picioarelor din Sfânta și Marea Joi, Domnul nostru Iisus Hristos i-a zis Apostolului Petru: „Cele ce fac eu cu tine acum, tu nu pricepi, mai târziu vei vedea” (Ioan 13, 7). Așa și noi. Nu putem pricepe acum tot ceea ce lucrează Dumnezeu cu noi. Dar să avem bună nădejde că, tot ceea ce face El cu noi, are să fie bine.

Auzind aceste cuvinte, acelei maici i s-a schimbat înfățișarea feței și, mulțumind din inimă Părintelui, a luat blagoslovenie și a plect cu voie bună la mănăstire. Noi am pierdut slujba Vecerniei în seara aceea.

Bunăcuviință față de preot

Când părintele Nicodim ne sfătuia, a venit un om cu soția lui să se mărturisească. După ce s-a mărturisit, a zis către Părintele:

- La noi în sat a venit un preot tânăr în locul celui ce a murit anul trecut. Și văzându-mă că port barbă și sunt cel mai bătrân din sat, ba sunt și epitropul bisericii, m-a întrebat dacă am ceva de spus. Atunci eu l-am sfătuit ca să ne pomenească la ieșirea cu Sfintele Daruri și să iasă cu ele până în Pridvorul bisericii după cum am mai văzut și la alte biserici. Și de atunci iese cu Sfintele Daruri până și în pridvorul bisericii de rămân oamenii și femeile tare mulțumiți, iar pentru pomenit viii și morții la ieșirea cu Sfintele Daruri a întocmit cântărețul bisericii un tabel și care au dat bani au fost notați pe acest tabel după care la fiecare slujbă ne pomenește.

Auzind acestea, părintele Nicodim i-a zis cam îndurerat:

- Apoi, dacă-i așa, ai făcut deodată trei păcate. Mai întâi mireanul nu are voie de a învăța pe preotul bisericii. În al doilea rând, preotul după ce dă binecuvântarea de Sfânta Liturghie, nu mai are voie să iasă decât numai în naosul bisericii iar, de a pomeni la ieșirea cu Sfintele Daruri pe enoriașii din parohie, este o abatere gravă, deoarece mireanului care aduce pomelnicul cu viii și repauzații și-l dă preotului liturghisitor, nu-i este îngăduit a-i spune preotului unde să-l pomenească, deoarece, ori unde l-ar pomeni, are aceeași valoare; ori la Sfânta Proskomidie, ori la Sfânta Masă, ori la ieșirea cu Sfintele Daruri. Este pomenit în tot timpul Sfintei Liturghii. Aici, pe lângă evlavia ce o are mireanul de a fi pomenit, mai intervine și îndrăzneala, sau mai bine zis obraznicia de a învăța pe preot unde să-l pomenească, ca și cum el n-ar ști ce are de făcut. Și așa, fără să-și dea seama, omul se încarcă de păcate, dacă încearcă să facă ceva ce nu-i aparține lui. Este o carte ce poartă titlul „Să stăm bine, să stăm cu frică”, unde se arată

clar că nu este bine a se pomeni la ieșirea cu Sfintele Daruri, decât Episcopul locului, conducătorii țării, ctitorii bisericii, eroii țării și se încheie cu cuvintele: „Și pe voi pe toți...”, iar de a se pomeni și enoriașii parohiei, acest obicei a apărut în zilele noastre. De aceea pe cât de bine fac creștinii noștri că dau pomelnice preotului în timpul slujbei, pe atât de rău fac având și pretenția să fie pomeniți unde vor ei, fără să-și dea bine seama ce vor.

Omul, auzind aceste sfaturi de la părintele Nicodim, și-a cerut iertare cu multă părere de rău și a plecat cu soția sa acasă.

Cei ce s-au opus învățăturii, au avut de suferit!

Pe vremea când era preot în satul Schitu-Frumoasa, părintele Nicodim a mers într-o comună vecină într-o zi de duminică la un cerc pastoral, așa cum se obișnuia pe vremea aceea.

După masă s-au adunat cu toții la școala din sat. Preoții, care erau de față, au rugat pe părintele Nicodim să spună cuvânt de învățătură. Când s-a făcut o mică pauză, o femeie cam îndrăzneată sau mai bine zis cuprinsă de un duh străin, a zis către părintele Nicodim, cam ironic:

- Părinte, ceea ce ne înveți sfinția ta, noi nu putem face!

Atunci Părintele, privindu-o compătimitor și dându-și bine seama că însuși duhul cel rău vorbește prin ea, i-a zis:

- Dacă zici așa, apoi nici că ai să mai poți face ceva!

Femeia când a auzit aceste cuvinte s-a schimbat la față și a cuprins-o teama, pentru că era tânără, de vreo 35 de ani și cu șase copii. A doua zi prin sat a străbătut ca

fulgerul vestea, că femeia aceea nu s-a mai putut ridica din patul ei. O parte din oameni, ziceau:

- De când i-a zis părintele Nicodim cuvintele acelea, ne-am dat seama că de ea nu va fi bine.

Deși soțul ei a cheltuit o groază de bani pe la mulți doctori din toată țara, starea ei de boală a rămas aceeași. Și aproape 40 de ani, până la moartea ei, a petrecut în acea paralizie, fără nici un folos, deoarece ea a rămas tot în acea stare de necredință pe care o avea mai înainte de a se îmbolnăvi.

Tot în acel sat două cumnate tinere care petreceau la o nuntă cu muzicanți, jucând și lovind cu piciorul în dușumea, zice una către alta:

„Să nu ne lăsăm deloc
Și să jucăm cu mult foc
În ciuda lui popa Nicodim
Care vrea de la joc să ne oprească...”

Nu a trecut decât câteva zile și acele cumnate au căzut într-o paralizie ceva mai ușoară, de se puteau purta de ici colo în cârje. N-au mai putut nici lucra, dar nici juca, până la moartea lor. Cine a fost atunci la acea nuntă și le-a auzit pe ele vorbind împotriva părintelui Nicodim a avut o explicație de ce au ajuns în acea suferință. Dar nici ele nu s-au folosit deloc pentru că au petrecut tot în necredință până la moartea lor.

Au trecut mai bine de patruzeci de ani și un tânăr tot din acel sat s-a mărturisit părintelui Nicodim. A primit canon, dar continua viața de mai înainte, mergând la petreceri neîngăduite. Când am început să-i spun ceva în legătură cu aceste lucruri, el mi-a răspuns:

- E greu de tot canonul ce mi l-a dat părintele Nicodim.
Când a auzit Părintele, a zis:

- Să-i spui așa, că de nu va face canonul pe care l-a primit la Scaunul Sfintei Spovedanii, o să-i rânduiască Bunul Dumnezeu un canon tot în această viață, ceva mai greu. Și dacă nici atunci nu se va hotărî să-și ducă viața după voia lui Dumnezeu, desigur va urma pedeapsa cea veșnică.

Auzind el aceste cuvinte zise de părintele Nicodim, s-a îngrozit pe moment, dar nici de data aceasta nu a încercat să-și schimbe viața câtuși de puțin. Și-a căsătorit copiii făcând fiecăruia din ei nuntă cu muzicanți. După o vreme însă o fată a lui s-a îmbolnăvit grav încât a fost scoasă din câmpul muncii și pensionată. Totuși, nu și-a schimbat drumul ce ducea în mod precis la prăpastie, ci se arătă cu mult curaj.

A urmat apoi ca și soția lui să bea din acel pahar al suferinței, din care a băut fiică-sa, dar el ținea tot capul sus, urmând mai departe șoaptele vrăjmașului diavol. Canonul prezis de părintele Nicodim că-l va primi din partea lui Dumnezeu în această viață, sosise de mult în casa lui, dar el se arăta nepăsător față de această situație jalnică, urmând tot pe drumul bătătorit de el din tinerețe.

În ultimă instanță am fost la el împreună cu cineva dintre credincioși și discutând despre situația în care se prezenta familia lui, ne-a promis cu multă siguranță, că pe viitor va părăsi cu desăvârșire calea lui satan.

Și iată așa s-a petrecut cu omul care n-a voit de bunăvoie să urmeze calea vieții și să părăsească pe cea a morții, ca să fie oarecum silit de împrejurări a sluji pe viitor lui Dumnezeu după cuvântul Evanghelie care zice: „Ieșiți la drumuri și la garduri și siliți-i să intre ca să mi se umple casa” (Luca 14, 23).

Această întâmplare de mai sus, lasă a se înțelege că omul poate face ceva pentru a ajuta pe alții la mântuire, indiferent în ce stare se află, căsătorit sau necăsătorit, numai dacă are bunăvoință și e sprijinit de Darul lui Dumnezeu...

Omul este în primejdie să greșească mult, atunci când nu cunoaște clar învățătura Bisericii Ortodoxe. Ba având curajul să învețe și pe alții.

Îndrăzneală păcătoasă

Undeva într-un sat a venit ca paroh un preot tinerel. În prima duminică, când a slujit Sfânta Liturghie, a dat cu ochii de doi bărbați care la înfățișare păreau a fi oamenii cei mai de bază ai bisericii, dar care, în realitate, nu cunoșteau prea mult. Văzând ei că tânărul preot le-a dat o atenție mai deosebită, s-au sfătuit între ei să încerce să facă unele modificări. Și au sfătuit pe preot ca atunci când iese cu Sfintele Daruri prin naosul Bisericii să meargă cu ele și prin pronaos până la ușă, ca să atingă cu Sfântul Potir și pe femeile care se aflau acolo. Văzând că tânărul preot le-a făcut voia lor, mulțumiți oarecum de această ispravă, au mers la părintele Nicodim ca să-i aducă la cunoștință. După ce i-a ascultat, le-a zis:

- N-ați făcut bine de loc ceea ce ați făcut, deoarece mireanului nu-i este îngăduit să învețe pe preotul lui Dumnezeu. Așa că vă dau de canon să faceți câte o mie de metanii fiecare după cum spune Pravila Bisericii. Numai dacă te întreabă ceva preotul poți să-i spui, însă cu mare smerenie. În al doilea rând l-ați învățat ceva greșit căci cu sfintele Daruri nu trebuie să se ducă preotul și prin pronaos, ci numai prin naos, deoarece obiceiul de a ieși cu Sfintele Daruri a rămas de atunci când între Sfânta Masă și Sfânta Proscomidie era un perete și nu se putea trece cu ele de la Sfânta Proscomidie la Sfânta Masă din cauza acestui perete și trebuia să vină cu ele prin mijlocul Bisericii pentru a le duce la Sfânta Masă. Acest obicei a rămas mai departe pentru mângâierea credincioșilor. N-ați observat acest lucru, că preotul după ce a dat binecuvântarea pentru începerea Sfintei Liturghii, nu mai are voie să tămâieze decât numai până în naosul Bisericii, iar nu și prin pronaos cum de obicei se face în timpul utreniei și la alte slujbe. Nu-i bine să vă apucați de lucruri care nu vă aparțin. Ce credeți că dacă ați încerca să mai spuneți preotului că ați greșit, poate el să mai facă altfel, deoarece a obișnuit pe oameni așa.

Și într-adevăr, până azi în acel sat a rămas obiceiul ca preotul să ducă Sfintele Daruri până la ușa bisericii, deși preotul care a fost înaintea lui, nu făcea așa.

Dumnezeu l-a întors la dreapta credință

Un grup de oameni mergeau să se mărturisească părintelui Nicodim care era atunci la mănăstirea Văratec. Un consătean, care ținea calendarul pe stil vechi, i-a văzut și i-a întrebat:

- Da, unde mergeți, oameni buni?
- Unde să mergem? La un părinte duhovnic, să ne mărturisim de păcate, au răspuns oamenii, dar e un preot iscusit și tare minunat.
- Cât de iscusit ziceți dumneavoastră că este, dar dacă aş vorbi cu el, lasă că l-aş lămuri eu, adăugă stilistul.

Oamenii nu au mai zis nimic și au plecat mai departe, iar stilistul a rămas gânditor...

După vreo câteva zile oamenii s-au reîntoars de la mănăstire și, văzându-i, stilistul le-a arătat dorința că ar vrea să meargă și el la acel părinte, cu gândul că-l va putea combate. Când a mai trecut un alt grup de bărbați și femei care mergeau la părintele Nicodim, s-a atașat și el de ei. Era pe vremea postului Adormirii Maicii Domnului când stiliștii n-au post.

Ajungând la Părintele, stilistul n-a vrut să intre în cameră cu ceilalți, ci a rămas afară.

Într-un târziu, Părintele, uitându-se pe fereastră, a văzut pe acest om afară. El a întrebat pe ceilalți de ce stă el afară. Ei i-au spus atunci situația lui. Totuși, Părintele a

trimis pe cineva să-l cheme înăuntru. După ce a venit s-a așezat și el pe un scaun, fără să ia blagoslovenie de la Părintele, după cum au făcut ceilalți.

După un timp tot ascultând el cuvânt de învățătură, s-a sculat de pe scaun în picioare și cu lacrimi în ochi și cu suspine din inimă, a zis către el:

- Iertați-mă, Cuvioase Părinte, că astfel de cuvinte care au mers la inimă, nu am auzit niciodată în viața mea. Vreau și eu să ascult până la moarte de Sfinția voastră, îmi dau seama că până acum am petrecut în întuneric.

Și iată cum, omul care a venit cu scopul de a combate pe Părintele, a rămas uimit de cuvintele pe care le-a auzit și s-a hotărât, ca pe viitor, să urmeze învățătura dreaptă a Bisericii lui Dumnezeu.

Primeam cuvântul ca din gura lui Dumnezeu

Noi, cei care l-am cunoscut pe părintele Nicodim Măndiță, avem o convingere deplină că el ne-a iubit mult, foarte mult, pe fiecare dintre noi, fără părtinire și avem dovezi destul de multe care scot aceasta în relief. El ne-a iubit nu numai cu cuvântul, ci și cu fapta și cu adevărul. El ne-a iubit cu o iubire mai mare decât a unei mame devotată pentru copilul ei. Ne-a iubit cu o iubire Dumnezeiască, după exemplul iubirii lui Iisus Hristos, pecetluind această iubire prin suferință și jertfă. Și ce să vă spun mai mult, căci sunt sărac și nu găsesc cuvinte suficiente și potrivite ca să spun, despre această iubire, pe care am văzut-o și am simțit-o că a avut-o Părintele față de noi toți și de tot sufletul dornic a se mântui.

Cât a viețuit el pe acest pământ s-a rugat pentru noi și a căutat pe toate căile, posibile și imposibile, de a ne ajuta și de a căuta toate mijloacele pentru a ne scoate la lumină, a ne pune în lumină, ca să trăim, să fim și să rămânem în lumină.

Cât a trăit el pe acest pământ, când se ivea ceva, vreun necaz sau altceva, alergam la dânsul sau la nevoie trimiteam pe cineva din rude sau cunoscuți să-i spună cum se prezintă situația cu noi și să ne aducă și răspunsul ce trebuie să facem și cam ce s-ar putea întâmpla.

Și orice ne spunea părintele Nicodim, primeam ca din gura lui Dumnezeu. „Cel ce va deosebi cele de cinste de cele de necinste, va fi ca gura Mea...” - zice Domnul prin proorocul Ieremia (Ieremia 15, 19). Și nimeni din cei ce l-au ascultat pe el, nu pot să spună că le pare rău, sau că nu au reușit cu bine pentru că au ascultat de el.

Au fost desigur și cazuri, pe ici, pe colo, când unii din ucenicii părintelui Nicodim, mai mici la suflet și la ascultarea sfatului său, să mai știrbească sau să mai adauge ceva la ceea ce a spus el, și atunci desigur că lucrurile au ieșit cum nu trebuia. Nu mai pot uita niciodată că, de câte ori am fost mai amenințat și mai în nesiguranță, iar Părintele s-a rugat pentru noi, de atâtea ori am ieșit cu bine, încât s-au depășit cu mult așteptările noastre.

Așa că, acum, la încheierea acestui capitol, ar fi de dorit să punem și noi, fără nici o sfială, întrebarea: oare am răspus cu o iubire tot atât de mare și arzătoare ca și iubirea ce ne-a arătat-o nouă părintele Nicodim?

La drept vorbind, eu nu pot să zic ceva despre alții ci numai despre mine. Da. Eu l-am iubit, căci adeseori îmi era așa de dor să-l văd, mai mult decât de mama mea. Și când ascultam cuvântul de învățătură pentru mântuirea sufletului ce ieșea din gura lui, nu mă mai săturam.

Dar pentru faptul că de multe ori l-am supărat cu neascultarea, cu păcatele și îndărătnicia mea, mă rușinez când scriu aceste rânduri, cum că eu cu adevărat l-am iubit

pe el, tot așa cum m-a iubit și el pe mine. Capitolul rămâne deschis pentru ceilalți, care l-au iubit fără să-l jignească cu ceva.

Credinciosul nu trebuie să ajungă la tribunal

Părintele Nicodim se întrista când afla că vreun om credincios a căzut în păcat de moarte; sau când auzea că cineva se dușmănește cu altul. Iar când i-am povestit că un om credincios a ajuns la atâta neînțelegere cu un vecin al său, încât s-a hotărât să-l dea în judecată la tribunal, Părintele m-a întrebat cam ce pagubă i-a făcut vecinul. De vreo 700-800 de lei, am răspuns eu. Atunci el a scos o mie de lei și mi-a spus să o dau vecinului, zicându-i:

- A spus părintele Nicodim, care e și duhovnicul dumatăle, să primești acești bani pentru paguba ce ți-a făcut-o vecinul, deoarece omului credincios nu-i este îngăduit să urce treptele tribunalului, ci mai bine să rabde paguba (1 Corinteni 6, 1-8; Matei 5, 39; Romani 12, 19).

Omul a primit banii de la Părintele cu bucurie, însă de dat în judecată tot l-a dat, căci era un om răzbunător. Așa se ostenea Părintele a face pace și cu fapta și cu cuvântul.

Dacă la spovedanie afla că acel creștin trăiește în dușmănie cu cineva, nu-i dădea dezlegare de păcatele spovedite până ce nu se împăca cu cel învrăjbit, iar de cumva afla mai înainte, nu-l primea să se spovedească până nu se împăca cu el. Foarte multe pagini a scris, și a dat și multe explicații verbale, arătând greutatea acestui uriaș păcat al urii și al dușmăniei. Cu durere în inimă trebuie să recunoaștem că foarte mulți creștini,

chiar și dintre cei mai credincioși fii și fiice ale Bisericii lui Dumnezeu, ba și dintre cei ce se socotesc a fi povățuitori celor din întuneric, sunt robiți de acest păcat.

În raport cu această stare de lucruri, Bunul Dumnezeu, Care pe toate le-a făcut și le face bune foarte, a iconomisit cu înțelepciunea Lui cea negrăită și a trimis în vremea noastră, în persoana părintelui Nicodim, un apostol al zilelor noastre, care să ne arate și cu fapta și cu cuvântul, în mod precis și deslușit, calea care duce la viață, la împărăția lui Dumnezeu.

Nu ar trebui să ne ocupăm de nimic altceva, decât numai de a mulțumi, lăuda și slavoslovi pe Dumnezeu, care nu ne-a lăsat în întunericul necunoștinței, nici să murim în păcatele noastre.

Încă nu ne putem da bine seama în ce măsură și cum ar trebui să mulțumim lui Dumnezeu pentru mila cea mare cu care am fost miluiți de El, prin venirea pe lume, în țara noastră și în zilele noastre a părintelui Nicodim. Nici muncile gheenei nu ar fi de ajuns pentru noi, dacă am rămâne nerecunoscători față de mila cea mare a lui Dumnezeu ce a arătat-o către noi, prin atâtea și atâtea învățături pe care le-am primit prin trimisul Lui, prin străjerul Lui care a sunat așa de clar și tare: „să ne pregătim pentru veșnicie”.

Părintele Nicodim Măndiță, mare predicator

Un om bătrân, care în tinerețile lui a deținut o funcție mare în societatea de atunci, mi-a povestit următoarea întâmplare:

- Într-o duminică, după Sfintele Paști, părintele Nicodim a slujit Sfânta Liturghie în orașul nostru, în sobor mare de preoți. După masă, Părintele a plecat la gară înconjurat de o mulțime de oameni, printre care mă aflu și eu cu toată familia mea.

Înainte de venirea trenul, Părintele a socotit că ar fi bine să vorbească ceva acelor suflete așa de însetate după apa cea vie. Când a început să vorbească, s-au adunat și ceilalți pasageri de pe peronul gării și ascultau... Niște suflete negre au pus la cale arestarea lui. Venind un ofițer de la legiunea de jandarmi și dând cu ochii de mine, m-a întrebat:

- Ce este, ce s-a întâmplat?

Părintele Nicodim și-a dat seama despre ce este vorba și a întrerupt cuvântul. Atunci eu, în auzul tuturor, am zis cu voce tare, ca să mă poată auzi toată mulțimea aceea de oameni:

- Domnule comandant, părintele Nicodim Măndiță este un mare predicator al zilelor noastre. Sfinția sa este totdeauna un apărător înfocat al ortodoxiei, îndrumător al celor rătăciți, iar păcătoșilor mare folositor. Este un al doilea Sfânt Ioan Gură de Aur și ca o trâmbiță a lui Dumnezeu răsună în urechile surzilor. Mă simt fericit în sufletul meu că-i pot face în fața dumneavoastră această recomandare.

Acel ofițer care era însuși comandantul legiunii de jandarmi, auzind de la mine aceste cuvinte, a mers și a dat mâna cu părintele Nicodim, cerându-și scuze că l-a întrerupt de la predică. Părintele Nicodim l-a binecuvântat și a continuat mai departe cuvântul până a sosit trenul. Acea întâmplare n-o pot uita până la moarte.

Preotul comparat cu profesorul și cu judecătorul

Între ani 1944-1945, cu ocazia retragerii din fața armatelor rusești, părintele Nicodim a slujit câteva luni în parohia Schitu-Frumoasa, județul Bacău. Preotul paroh l-a rugat atunci când slujea împreună Sfânta Liturghie, ca la predică să arate cât e de păcat, ca partea femeiască să stea la strană de-a valma cu cântăreții Bisericii și că locul lor e

rezervat în pronaos. Ce se întâmplase? Câteva femei mai de elită, cu mai multe pretenții, și-au găsit locul cel mai potrivit lângă strana cântăreților, înaintea oamenilor mai bătrâni. Preotul paroh a încercat de vreo câteva ori să le spună, dar ele n-au vrut să înțeleagă. Tocmai acesta a fost motivul de a rugat pe părintele Nicodim, în speranța că el va reuși să facă acest lucru. Printre acele femei mai cu mofturi de cucoane, se nimerise să fie și fata cântărețului de la strană care era pe post de învățătoare la școală. În predică, părintele Nicodim, așa ușurel și cu multă finețe, a atins punctul despre care i-a spus preotul paroh. Și chiar după primele cuvinte, femeile cele cu pretenții au înțeles lecția și una câte una s-au tot retras în spatele bărbaților, unde era locul rezervat pentru ele. Însă numai fata cântărețului n-a vrut să părăsească locul. De la o vreme, Părintele obosind cu explicațiile, face câțiva pași din ușa Sfântului Altar și, apropiindu-se de ea, o ia de haină și îi zice:

- Și dumneata poți să faci ceea ce au făcut celelalte.

Văzând aceasta, ea a ieșit ca glonțul din biserică și s-a tot dus bodogănind și amenințând pe părintele Nicodim!...

Ca să se poată răzbuna, l-a dat pe Părintele în judecată la tribunalul din Iași. La proces ea s-a prezentat, curioasă și nerăbdătoare, să vadă cât de aspru va fi pedepsit Părintele. Căci ea din vreme aranjase niște treburi cu vreo doi avocați din cei mai de seamă. Părintele nu s-a prezentat, ci și-a trimis un delegat, care nu a dat nici un ban nimănui. Ce credeți că s-a întâmplat? După judecarea procesului a urmat sentința pe care judecătorul a rostit-o zicând:

- Preotul Nicodim Măndiță este achitat, iar cheltuielile de judecată le va suporta reclamanta, deoarece preotul în biserică este la fel ca profesorul la catedră și ca judecătorul la tribunal. Cui nu-i place ceea ce face preotul în biserică, n-are ce căuta acolo.

Și așa s-a terminat procesul.

Gustul paharului neascultării!

Aș dori ca întâmplarea ce urmează, care s-a petrecut cu un tânăr credincios, să o pot zugrăvi în culori cât mai vii, pentru a servi ca lecție pentru alți tineri credincioși, ba chiar pentru cei mai bătrâni. În părțile noastre s-a ridicat așa ca din apă, dintr-o familie de oameni temători de Dumnezeu, un tânăr dornic de a se angaja cu trup și suflet în slujba lui Dumnezeu. Și ca o probă vie și grăitoare că în inima lui s-a aprins o văpaie din focul cel ceresc, a avut curajul să mărturisească pe față, atunci când a fost tras la răspundere de puternicii zilei (adică securitatea comunistă), că el a aflat pe Mântuitorul și că vrea ca în viitor să-i slujească Lui din toată inima sa, încât cei ce l-au auzit au rămas uimiți de atâta curaj și pe moment i-au dat dreptate...

Prima lui grijă a fost ca să facă părintelui Nicodim o mărturisire adevărată după Pravila Bisericii care să poarte în sine pecetea Dumnezeiescului Botez. După ce a primit canonul în scaunul spovedaniei, s-a ostenit să-l facă pe cât s-a putut mai repede...

Văzând părintele Nicodim râvna cea bună de care era stăpânită inima lui, i-a dat blagoslovenie să stea la un loc cu ucenicii pe care îi avea la București, măcar așa provizoriu, de probă... Și așa după cum o plantă bine îngrijită se dezvoltă de la o zi la alta uimitor, tot așa acest tânăr creștea și se dezvolta minunat în viață duhovnicească... Dar satana, începătorul răutății, nu vedea cu ochi buni cum sporea acest tânăr și a încercat pe toate căile să-i bareze calea, să-i împiedice pașii și să-i strice lucrarea cea bună pe care a început-o... Și puțin a fost ca ucigașul de oameni să nu-i vâneze sufletul lui... și am zis și zic așa, că puțin a fost ca acest tânăr să nu fie prins de mrejele lui satan cele multe și de multe feluri, pentru faptul că s-a încâlcit în niște lucruri așa de mult, încât eu nu mai aveam nici o speranță că pe viitor se vor mai putea reface lucrurile spre bine... Căci în timpul ce stătea el la București, după cum am menționat mai sus și le era tuturor supus și

ascultător, mai lucra în timpul liber niște versuri religioase de o rară frumusețe. Dar despre acest lucru nu s-a cerut binecuvântare de la părintele Nicodim, nici de către acest tânăr care le lucra și nici de cel mai bătrân din grup care știa și care îl încuraja.

Fără să bănuiesc ceva, cum că aceste versuri sunt rodul neascultării față de părintele Nicodim, am luat o parte din aceste versuri cu învoirea celui mai bătrân din grup și le-am dus părintelui Nicodim, ca să-mi pot da seama ce urmări va avea acest lucru. După ce Părintele le-a verificat, rînd cu rînd, mi-a arătat în câteva locuri niște greșeli mari, zicându-mi:

- Cine l-a pus pe el să lucreze așa ceva, deoarece ca tânăr nu poate să cunoască în întregime învățătura Bisericii lui Dumnezeu și e în primejdie de a da o învățătură greșită care îl poate vătăma și pe sine și pe alții.

Aceste cuvinte le-a zis părintele Nicodim către mine ca o mustrare și abia atunci mi-am putut da seama că lucrurile nu sunt în regulă. Și, deși am făcut cunoscut celor din grup despre cum se prezintă situația, s-a constatat mai târziu că ei nu au luat măsuri pentru recunoașterea greșelii și a neascultării ce o făcuse față de părintele Nicodim - duhovnicul lor, ca să poată reveni lucrurile la normal, deși părintele Nicodim aștepta acest lucru.

Întâmplarea face, sau mai bine zis, că Dumnezeu a slobozit tot pentru binele nostru ca o vreme de vreo trei ani și jumătate să fim duși la închisoare o parte din noi, în care timp lucrurile și unele persoane și-au mai schimbat înfățișarea lor, iar tânărul de care ne-a fost vorba mai sus a rămas suspendat și fără nici un punct de sprijin.

Aici e vorba de vremea când am fost la închisoare. Revenind de la închisoare, a fost nevoie ca să dau mai întâi pe la părintele Nicodim. Între altele Părintele mi-a făcut cunoscut despre acest tânăr și despre căderea lui în păcatul neascultării și mi-a poruncit ca să-i fac cunoscut că pe viitor nu mai are ce căuta la dînsul, ci să-și caute alt duhovnic. Aceste cuvinte le-a repetat părintele Nicodim de două ori către mine.

Când am ajuns acasă, am găsit pe acest tânăr de parcă mă aștepta anume. Făcându-i cunoscute acele cuvinte zise de părintele Nicodim pentru el, n-a făcut altceva decât a plâns și iar a plâns, fără să-și poată da seama ce ar putea face în cazul acesta pentru stabilirea și refacerea lui sufletească. Mai zăbovind la noi câteva zile, i-am făcut o propunere în felul următor:

- Uite ce m-am gândit că ar fi bine să încercăm. Ca să te mai duci, frăția ta, înaintea părintelui Nicodim, acest lucru este cu neputință și fără să obții vreun rezultat mulțumitor. Ba dimpotrivă, îl superi și mai mult. Pentru că am constatat că părintele Nicodim nu e așa de supărat că ai săvârșit acest păcat al neascultării, pe cât e de supărat că nu-ți recunoști păcatul în întregime și nici nu-ți ceri iertare după cuviință. Așa că rămâne, după părerea mea să te ostenești a scrie părintelui Nicodim o scrisoare de câteva pagini în care să arăți cu sinceritate și smerenie că îți recunoști păcatul neascultării în întregime și ești gata a face orice fel de canon, numai să fii reprimat ca cel din urmă, să fii și să rămâi în ascultare de Sfinția sa până la moarte. Faptul că ai întârziat atâția ani de zile de a recunoaște păcatul săvârșit a fost încrederea pe care ai avut-o că, dacă cel mai bătrân are cunoștință de cele ce lucrezi, ai socotit ca ceva de prisos de a mai aduce și frăția ta la cunoștință părintelui Nicodim. Această scrisoare o dai soției mele să o ducă părintelui Nicodim și tot ea îți va aduce și răspunsul scrisorii.

Răspunsul pe care l-a adus soția mea de la părintele Nicodim a fost acesta: ca tânărul care se afla deja la noi, să plece cât mai repede la București și să stea cu cei din grupul pe care îl avea acolo părintele Nicodim. Să se angajeze la un serviciu și în felul acesta se socotea desigur iarăși reprimat în ascultarea Părintelui. Pe viitor această întâmplare i-a servit lui nu numai ca o lecție, ci a fost și a rămas pentru el ca o temelie de bază a mântuirii sale. I-a străpuns inima în așa măsură, încât și după douăzeci de ani de atunci își amintea despre acea întâmplare suspinând și lăcrimând. El n-a putut suporta ușor despărțirea pentru câțiva ani de părintele Nicodim, duhovnicul lui, pe care îl iubea mai mult decât pe părinții lui, care l-au născut, crescut și îngrijit...

Eu mă ostenesc în zadar și nu reușesc nici pe departe să scriu, în aceste rânduri, starea de umilință și de zdrobire a inimii lui pe care a avut-o în cei vreo patru ani de zile, știindu-se pe sine înstrăinat față de cel pe care îl iubea și se făgăduise să asculte de el până la moarte. După ce însă părintele Nicodim l-a reprimat și i-a dat o ascultare de făcut, apoi fiecare își poate da seama, cum căuta el să îndeplinească această ascultare fără a știrbi din ea cât de puțin.

Așa economisește Dumnezeu mântuirea fiecăruia din noi. Pentru unul într-un fel, pentru altul în alt fel, după cum se spune și la rugăciunea ultimă de la Ceasul al 3-lea când se zice: „Stăpâne Dumnezeule, Părinte Atotputernice, Doamne, Fiule Unule-Născut, Iisuse Hristoase și Duhule Sfinte, o Dumnezeire, o Putere, miluiește-mă pe mine păcătosul și cu judecățile care știi mântuiește-mă pe mine nevrednicul robul Tău, că bine ești cuvântat în vecii vecilor, Amin”.

Preotul este răspunzător de păstoria sufletelor

Mergând odată la părinții mei pe când erau în această viață, m-am întâlnit cu preotul paroh. După ce i-am sărutat mâna, mi-a zis:

- Numai Dumnezeu te-a scos în calea mea, deoarece te știu că ești unul dintre ucenicii apropiați ai părintelui Nicodim. Vreau să trimit un răspuns și nu am prin cine. Să-i spui Părintelui că îl rog tare mult să-mi recomande un preot călugăr mai bătrân și dacă se poate să fie chiar din ucenicii lui, pentru a sta în parohia mea câțiva ani să facă în locul meu serviciul preoției de care au nevoie parohienii mei. Îi aduc eu aprobare de la Episcopie. Îi asigur cazare și tot ce are nevoie. Căci doar și dumneata știi că eu sunt tare ocupat cu treburile cele gospodărești ale parohienilor mei. Dacă eu nu m-aș îngriji de ei,

ar însemna să moară de foame. Așa că, te rog tare mult, să nu uiți să-i spui Părintelui să-mi scrie câteva rânduri.

I-am sărutat mâna și ne-am despărțit unul de altul, însă preotul a mai repetat de vreo două ori:

- Vezi, să nu uiți ce te-am rugat.

Când am dat ochii cu părintele Nicodim i-am spus cele ce m-a rugat preotul paroh din satul meu natal, la care el a dat acest răspuns, oarecum îndurerat în sufletul lui, că unii preoți din zilele noastre părăsesc Sfântul Altar și se ocupă de niște treburi care nu le aparțin lor.

- Vai de noi preoții, dacă ne mai ocupăm și de altceva înafară de misiunea noastră pe care o avem. Căci atunci nu știu ce răspuns vom da la înfricoșata Judecată, pentru acele suflete care s-au pierdut din cauză că noi nu ne îngrijim de ele așa cum trebuie. Unui preot conștient și iubitor de a sluji lui Dumnezeu cu trup și suflet, nu-i ajunge timpul de a studia tezaurul de învățătură al Bisericii noastre Ortodoxe, de a se pregăti cât mai bine atunci când e nevoie de a sluji Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, de a sfătui și îndruma pe cei ce trăiesc în patimi și păcate grele, de a se pregăti pentru predică, atât în biserică, cât și în alte ocazii și mai presus de toate, de a ține în permanență o strânsă legătură de comuniune cu Dumnezeu prin rugăciune. Așa că preotului nu-i mai rămâne timp nici să mai gândească la altceva decât la marea lui răspundere ce o are înaintea lui Dumnezeu ca preot...

Iar dacă preotul este căsătorit, mai are o sarcină în plus, de a griji de nevoile casei sale. Unde mai pui că preotului i se cere a se ocupa, după puterea lui, să scrie și ceva învățături folositoare de suflet pe care să le lase urmașilor, sau să le trimită acolo unde se simte nevoia, însă a se ocupa de alte treburi în afară de cele ce se cer unui preot, acest lucru este o înșelăciune de la vrăjmașul diavol. Mai anul trecut a venit la noi un preot credincios care de mulți ani se mărturisește la noi. Între altele s-a plâns că i s-a uscat toată livada de pomi fructiferi, care i-a rămas de la tatăl său ca moștenire. Nu a

beneficiat de ea decât doi ani, căci ca la comandă, când era încărcată de roade mai să dea în copt, s-au uscat absolut toți pomii, vreo 700 la număr. Dar spunea preotul că în cei doi ani cât a îngrijit de livadă, cu greu și cu mare oboseală mai reușea să facă serviciile din parohie. Iar de citit sau de făcut rugăciuni, se rușina să mai spună cât și cum făcea. Și recunoștea preotul că numai Bunul Dumnezeu a iconomisit de a scăpat de livadă. Locul, unde a fost livada, îl dădea în fiecare an oamenilor săraci din parohie, ca să-l folosească ei.

Un alt preot din părțile Neamțului, care și el se mărturisește de multă vreme la noi, mi-a cerut să-i dau blagoslovenie ca să-și cumpere câțiva stupi cu albine. Iar eu l-am întrebat:

- Dar cu sufletele celor din parohie ce ai de gând să faci, dacă vrei să te ocupi de albine?

Auzind acestea, preotul s-a rușinat și n-a mai zis nimic. După câțiva ani mi-a spus:

- Cuvioase Părinte, cum voia satana să mă înșele, atunci când am vrut să-mi cumpăr stupi cu albine. Eu mă gândeam numai la miere că e bună, dar uitam cu totul de acele suflete din parohie, de care voi da seama la înfricoșata Judecată. Au fost bine venite și la timp potrivit acele cuvinte de ușoară mustrare ce mi le-ați zis, Cuvioșia voastră, așa că, pe noi preoții, caută vrăjmașul să ne sustragă de la îndatoririle noastre preoțești, ca el să poată avea mai mult spor să piardă sufletele oamenilor.

Așa că, frăția ta, când te vei mai întâlni cu preotul paroh din satul natal, să-i spui așa: Părintele Nicodim nu-i de părere ca Sfînția voastră să vă părăsiți Sfântul Altar și grija de sufletele pe care le aveți în parohie și să vă ocupați de un lucru care nu vă aparține. Atâta să-i spui lui.

Eu am zis atunci:

- Cuvioase Părinte, oare n-ar fi bine să-i scrieți câteva rânduri, căci așa v-a rugat preotul paroh?

Părintele Nicodim a răspuns:

- Nu-i scriu nimic, deoarece el m-a întrebat verbal prin frăția ta și noi îi dăm răspunsul tot verbal.

Despre Sfânta Împărtășanie

Pregătirea pentru primirea celor sfinte

În cele opt zile, începând cu Botezul Domnului, 6 ianuarie și până la 13 ianuarie inclusiv, Sfânta Agheasmă Mare se poate lua în fiecare zi; chiar dacă nu ar reuși cineva să facă mai mult de rugăciunea dimineții și cea de seară. Nu-i bine să ne lipsim de această sfințenie pe care Biserica, mama noastră duhovnicească, ne-o oferă în aceste opt zile.

Se mai poate lua și în cele patru posturi de peste an, însă după spovedania făcută la preot, câte odată în fiecare post, dar cu o bună rânduială pe care o vom nota mai jos.

Se mai poate lua sfânta Agheasmă Mare și în ajunul zilei când ne vom împărtăși cu Sfintele Taine și imediat după ce am primit Sfintele Taine (Vezi despre aceasta, în cartea de învățătură Creștină Ortodoxă, ediția 1952, pag. 359).

Pentru ca să primim cu cât mai mult folos Agheasma Mare și Sfânta Împărtășanie, părintele Nicodim ne-a învățat cum să ne pregătim în posturi pentru lucrul acesta: mai întâi de toate să fim împăcați cu toți și spovediți de preot. Sfânta Agheasmă

Mare se poate lua și fără spovedanie, dacă nu am săvârșit vreun păcat de moarte de la ultima spovedanie până la momentul când vrem să o luăm. Să nu mâncăm sau să bem ceva din seara aceasta până mâine seară. Apoi seara facem în afară de cele șapte laude: 1) Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos; 2) Acatistul Bunei Vestiri; 3) Acatistul Sfântului Nicolae și trei rugăciuni: prima a Sfântului Vasile și cele două următoare, care se găsesc în Ceaslov, la urmă, în Rânduiala Sfintei Împărtășanii, și 300 de metanii. Când asfințește soarele, se ia Agheasma Mare, apoi Anafora și agheasmă Mică, după care facem rugăciunile de mulțumire tot din Ceaslov. Când răsar stelele mâncăm cumpătat și numai pe jumătate de cum mâncăm obișnuit și numai un singur fel. Ținem o zi să nu scuipăm. Dacă cineva se află într-o situație grea și nu reușește să facă întocmai cum este această rânduială, atunci face cum poate și cât poate și completează restul cu căință și smerenie mare.

Dar dacă dorim să primim a doua zi Sfânta Împărtășanie, trebuie să citim complet toată rânduiala rugăciunilor și dacă sănătatea îngăduie, după ce am luat seara Agheasma Mare, nu mai luăm nimic și nici nu mâncăm nimic. După ce am primit Sfânta Împărtășanie, luăm Anafora într-o hârtie și venind acasă luăm iarăși Agheasma Mare, apoi Sfânta Anaforă și Sfânta Agheasmă Mică și citim rugăciunile de mulțumire din Ceaslov. Ne odihnim după aceea măcar o oră, după care putem sta la masă. Avem grijă să nu scuipăm trei zile și batista ce am folosit-o sau vasele și lingura cu care am mâncat, când le spălăm, punem apa în fântâniță.

Anafora o putem lua în fiecare zi, dar se recomandă să fim ajunși cu cele șapte laude la ceasul nouă și să ne simțim curați de visuri cu închipuiri pătimase și de întinăciuni trupești și sufletești.

Agheasma Mică o putem lua după Anaforă, dacă am făcut post până la ora trei după masă, căci așa ne-a îndrumat părintele Nicodim. Pentru că ne-am ostenit a face cele 7 laude până la ceasul al nouălea, suntem îndreptățiți să luăm Anaforă. Mai vrem o altă sfințenie în afară de Anaforă, atunci ne ostenim să amânăm masa până după ora trei

(ora 15) și atunci putem lua și Agheasmă Mică. Cine nu va putea ține atât, va ține cât poate și tot trebuie să se împărtășească de aceste sfințenii, pentru a fi ocrotiți de lucrările răufăcătoare ale vrăjmașilor văzuți și nevăzuți. Este adevărat că așa se obișnuiește la mănăstiri, ca atunci când primesc Sfânta Anaforă să primească imediat și Sfânta Agheasmă Mică, pentru faptul că s-a participat la Sfânta Liturghie. Pe noi așa ne-a sfătuit părintele Nicodim și ne place să ținem această rânduială.

Condiția primirii Sfintelor Taine

O femeie drept-credincioasă, care mergea adeseori pe la mănăstiri, avea cu sine o fetiță ca de trei ani, care a învățat pe de rost „Crezul” și îl zicea la slujba Sfintei Liturghii. Mergând cu ea la părintele Nicodim, l-a rugat ca a doua zi la slujba Sfintei Liturghii să-i dea Sfintele Taine. Era chiar marele praznic al Adormirii Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. Părintele a întrebat-o:

- Fetița a postit tot postul?
- Da, Cuvioase Părinte, a postit, a zis femeia, dar când a coborât din mașină aici la Văratec, o cucoană din București care venea în urma ei, i-a dat o prăjitură și până să observ eu, ea a mâncat-o. Am întrebat pe cucoană dacă prăjitura era de dulce și mi-a spus că da. Deci, chiar azi ultima zi, s-a înfruptat, a zis femeia cu amărăciune.
- Atunci nu poate primi Sfintele Taine pentru că a mâncat de fruct, a zis Părintele către femeie.

Când a spus aceste cuvinte, mai era de față o femeie cu fata ei, care a venit pentru prima dată și, auzind aceste cuvinte de la Părintele, s-a îngrozit și luând îndrăzneală a zis către dânsul:

- Cuvioase Părinte, mă minunez de cele ce am auzit de la Sfinția voastră, că o fetiță de trei ani nu poate primi Sfintele Taine dacă a postit tot postul și la urmă a gustat ceva de fruct! Ce va fi oare cu noi, care până mai ieri am postit doar o săptămână la începutul postului și una la sfârșitul lui și am primit fără nici o căință Sfintele Taine? Și apoi câtă deosebire este între copilul nevinovat și noi care suntem plini de păcate!

- Bietul creștin, a zis Părintele, care trăiește în întunericul patimilor, face pe cele rele ca pe cele bune, iar creștinul care se alimentează zilnic cu hrană sufletească, cu cuvântul lui Dumnezeu, vede lucrurile așa cum trebuie să le vadă!

Cele trei împărtășiri nevăzute

Părintele Nicodim Măndiță, când era vorba să dea Sfintele Taine la cineva, nu le dădea așa cu ușurință și fără vreo socoteală. El îndemna pe oameni să se pregătească bine și, numai după o bună pregătire, putea să primească cineva de la el Sfintele Taine. La o spovedanie am arătat către părintele Nicodim Măndiță dorința de a mă împărtăși, căci a trecut multă vreme de când nu a mai primit Sfintele Taine. Iar el mi-a răspuns:

- Oare, frăția ta, socotești că numai atunci când primești în chip văzut din mâna preotului Sfintele Taine ești cu Dumnezeu? Petreci împreună cu El? Iar în restul timpului ești lipsit cu totul de prezența Lui?! Acestea să nu le mai ai în mintea frăției tale, căci nu te folosesc, ci te păgubesc. Omul credincios, care se ostenește după buna rânduială a păzi cu sfințenie legea lui Dumnezeu, apoi unul ca acela se poate împărtăși cu Dumnezeu în chip nevăzut pe trei căi posibile. Iar împărtășirea în chip văzut, primind Sfintele Taine din partea preotului, este ca o pecete a celor trei împărtășiri care se fac în

chip nevăzut. Omul fiind creat de Dumnezeu cu sufletul nemuritor, se împărtășește cu El în chip nevăzut pe trei căi:

1. Când creștinul drept-credincios se ostenește zi și noapte a păzi cu sfințenie poruncile lui Dumnezeu, ferindu-se de rău și făcând binele, unul ca acela are mereu pe Dumnezeu petrecând în inima lui, după cuvântul Evangheliei care zice: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe mine, va fi iubit de Tatăl Meu și-L voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui... Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi și vom veni la el și vom face lăcaș la el” (Ioan 14, 21-23). Așa că, de vom păzi cu adevărat poruncile lui Dumnezeu, vom avea întotdeauna pe Dumnezeu în noi, făcând locaș chiar în inima noastră, după cum s-a făgăduit în Sfânta Sa Evanghelie către Sfinții Apostoli: „...iată Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacului” (Matei 28, 20).

2. A doua cale posibilă de a ne împărtăși cu Dumnezeu în chip nevăzut este atunci când facem rugăciune cu toată luarea-aminte, cu umilință și evlavie și ajungem într-o stare de lacrimi. Atunci e bine să rămânem aici și să nu continuăm mai departe cu rugăciunea, deoarece Însuși Domnul nostru Iisus Hristos este prezent în inima noastră. De nu vom continua mai departe cu rugăciunea, atunci pierdem această stare de umilință și evlavie și rugăciunea noastră nu mai are nici o valoare, ba se preface chiar în păcat și se cheamă rugăciune blestemată. De vom rămâne în această stare de umilință, evlavie și lacrimi chiar ore întregi, ea are așa de mare valoare înaintea lui Dumnezeu și e socotită ca mii și zeci de mii de pravile. Tocmai acesta este rostul rugăciunii celor șapte Laude pe care suntem datori să le facem noi zilnic, de a putea ajunge la această stare, adică de a ne împărtăși cu Dumnezeu pe calea rugăciunii sau, mai bine zis, să ne întâlnim cu El rugându-ne. Dacă ne-am întâlnit cu Dumnezeu pe calea rugăciunii, atunci ce rost mai are să nu continuăm rugăciunea și să fim împreună cu El...

3. A treia cale posibilă de a ne împărtăși cu Dumnezeu în chip nevăzut este atunci când ascultăm cuvântul lui Dumnezeu: în predici, cântări religioase sau când citim prin cărțile sfinte și ne vin lacrimi de umilință, gândindu-ne la marea bunătate a lui Dumnezeu și la ticăloșia vieții noastre, la cât de mult Îl supărăm noi pe Dumnezeu cu păcatele. În această stare de umilință, evlavie și lacrimi, Dumnezeu, în marea lui dragoste, coboară în inima noastră. Ne cercetează, ne mângâie cu prezența Sa și ne asigură totodată că, de vom fi și vom rămâne cu El în această vremelnică viață, vom petrece cu El în veșnicie...

Așa se înțelege cuvântul pe care l-a zis Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Evanghelie la Matei 4, 4: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu”. De aici înțelegem că pentru a trăi omul în împărtășire cu Dumnezeu, este mare nevoie de a se hrăni zilnic cu cuvântul lui Dumnezeu.

Așa s-a împărtășit cu Dumnezeu Maria Egipteanca, în cei 47 de ani cât a viețuit în pustie, de stătea la rugăciune ridicată în văzduh ca de trei palme și numai o singură dată s-a împărtășit în chip văzut cu Sfintele Taine de la părintele Zosima.

Așa s-a împărtășit cu Dumnezeu în chip nevăzut pe aceste trei căi posibile atâția și atâtea pustnici și pustnice care au viețuit prin pustietăți toată viața lor, nevăzând față de om; iar acum strălucesc ca soarele întru împărăția lui Dumnezeu, în vecii vecilor.

În cartea „Urmarea lui Iisus Hristos” ediția 1901 pag. 383 scrie așa: „Iar când creștinul este oprit de la cuminecătură (adică de la Sfintele Taine de către preotul duhovnic) pentru cuvinte canonice, însă are bunăvoință și dorință aprinsă ca să se cuminece (împărtășească), el nu va fi de tot lipsit de rodul Sfintelor Taine. Cel care are evlavie adevărată întru sine, acela poate în tot ceasul a se apropia cu duhul de Sfânta Masă și a se cumineca, a se uni cu Hristos fără să fie oprit”.

De câte ori creștinul gândește cu evlavie în mintea sa la marea Taină a întrupării și la Patimile lui Hristos și cu chipul acesta se aprinde de dragostea Lui, de atâtea ori el se cuminecă (împărtășește) în duh cu Domnul nostru Iisus Hristos.

Sfântul Pavel cel simplu, stând în pridvorul Bisericii și luând seama la cei ce intrau și ieșeau, a văzut pe un om negru ca smoala, condus de duhuri necurate că a intrat în biserică. Iar după terminarea slujbei l-a văzut tot pe acel om curat și luminat la față și condus de îngerii lui Dumnezeu. Când a fost întrebat omul acela de Sfântul Pavel cum s-a putut face o schimbare ca aceasta, el a răspuns că mai înainte de a intra el în biserică și-a petrecut viața în desfrânări și în mari ticăloșii; iar auzind acolo cântările și citirile sfinte, a venit la așa de mare umilință și lacrimi amare, pline de durere încât s-a hotărât înaintea lui Dumnezeu ca mai bine să moară decât să mai trăiască în păcate. Și în felul acesta s-a făcut o schimbare așa de mare, că omul cel ce mai înainte era în împărtășire cu diavolii și rob al lor de bunăvoie, a devenit alb în chip minunat și scăpat din această robie, intrând direct în împărtășire cu Dumnezeu. S-a împărtășit în chip nevăzut cu Dumnezeu, de care mai înainte era cu totul străin.

De aceea și Sfântul Ioan Gură de Aur arată cum se plânge diavolul zicând: „Mari vase mi-a răpit mie pocăința”, iar în „Mântuirea Păcătoșilor” se zice că: „Înfrângerea inimii are atâta putere încât iartă păcatul mai înainte de a ajunge omul să se mărturisească la preot, pe care singură mărturisirea păcatelor - fără această înfrângere a inimii - nu are putere să ierte păcatele” (Mântuirea Păcătoșilor pag. 320).

În această carte de mai sus la pag: 63-64 se vede clar cum acel mare pustnic care s-a ostenit atâția ani în pustie și a ajuns către sfârșitul vieții, s-a împărtășit cu Preacuratele Taine de la preotul care a venit la chilia lui. De față fiind atunci un mare tâlhar, a zis către pustnic: „Sfinte al lui Dumnezeu, ferice de tine!” la care pustnicul i-a răspuns: „Fiecare pofteste binele”.

Întorcându-se preotul la mănăstire, urma după el și acel tâlhar plângând cu lacrimi amare. Și așa plângând din toată inima lui, cerea să se mărturisească, având în inima lui hotărâre adevărată și statornică. Și așa urmând după el, a murit. Iar ucenicul preotului ce avea dar de la Dumnezeu de a cunoaște cele ascunse, a plâns când a murit pustnicul ce s-a împărtășit cu Sfintele Taine de către preot și s-a bucurat când a murit

tâlharul ce și-a plâns cu amar păcatele sale. În aceste rânduri de mai sus se văd două feluri de împărtășiri cu Dumnezeu. Tâlharul s-a împărtășit în chip nevăzut cu Dumnezeu, vărsând din ochii lui lacrimi amare pentru păcatele sale, având totodată și o statornică hotărâre în inima sa de a părăsi cu desăvârșire păcatul și de a petrece restul vieții lui în aspră pocăință și așa, prin astfel de împărtășire în chip nevăzut cu Dumnezeu, s-a mântuit.

De altă parte vedem pe pustnicul, ce și-a petrecut o viață întreagă în osteneli pustnicești, dar fără a se împărtăși cu Dumnezeu în chip nevăzut, cum la sfârșitul vieții lui a primit din mâna preotului Sfintele Taine fără pregătirea cuviincioasă și așa și-a pierdut pentru totdeauna sufletul său. S-a înălțat cu mintea pentru pustnicia sa și a osândit pe tâlharul care îl ferecea pentru sfințenia vieții sale și plângea pentru fărădelegile lui.

Doi creștini merg la biserică. Unul e pregătit să primească de la preot Sfintele Taine, celălalt merge să asculte cu evlavie slujba Sfintei Liturghii.

În timpul când credincioșii creștini primesc de la preotul liturghisitor Preacuratele Taine, creștinul care poate este oprit de duhovnicul lui să primească Sfintele Taine sau din alte motive nu s-a putut pregăti pentru a le primi, gândind cu durere despre acestea, de ce mare dar s-a lipsit, și este atât de umilit și evlavios, încât îi curg lacrimi din ochi cu multă prisosință. Și în așa stare petrecând el, se împărtășește în chip nevăzut cu Domnul Hristos. Iar cel ce se împărtășește din mâna preotului fără o pregătire cuviincioasă, rămâne îndoielnică starea lui, dacă un asemenea creștin s-a împărtășit cu Domnul Hristos sau numai de către preot, care după cum zice Sfântul Ioan Gură de Aur că: „mulți se împărtășesc de preot, dar nu și de Domnul Hristos”.

Ca încheiere la acest capitol despre împărtășirea cu Hristos, ar fi de dorit să rămânem statornici în păzirea poruncilor lui Dumnezeu. Să facem rugăciuni cu umilință și evlavie către El. Să citim prin sfintele cărți, zi de zi, ca astfel făcând, să avem și noi parte de împărtășirea cu Dumnezeu pe cele trei căi nevăzute. Iar ca o pecete a tuturor

celor trei feluri de împărtășiri să avem parte întotdeauna a primi Sfintele Taine și din mâna preotului cu o bună pregătire, ca să avem nădejde de mântuire.

Ascultând această învățătură despre împărtășirea cea nevăzută cu Hristos, m-am folosit foarte mult sufletește și m-am încurajat.

Ce înseamnă vindecarea lui Neeman Sirianul?

Într-o zi, când am venit, am găsit pe Părintele în grădină cu câțiva oameni. Unul din ei a întrebat:

- Cuvioase Părinte! Eu nu înțeleg așa de bine acele cuvinte din Sfânta Evanghelie, «că mulți leproși erau pe vremea lui Elisei și nici unul din ei nu s-a vindecat, decât numai Neeman Sirianul».

Părintele i-a răspuns:

- Acei leproși de pe vremea lui Elisei, proorocul, care nu s-au vindecat, au fost oameni care n-au socotit sfaturile și învățăturile Proorocului, ci le-au disprețuit. Pentru aceasta au rămas toată viața lor în suferință și n-au mai scăpat de lepră până la moartea lor. Numai Neeman Sirianul a fost cel ce a scăpat de lepră și s-a putut vindeca de această cumplită boală deoarece a dat ascultare Proorocului Elisei. Restul de oameni cuprinși de această groaznică boală, neascultând de proorocul, nu s-au putut tămădui, deși doreau acest lucru din toată inima lor.

Proorocul Elisei din Legea Vechiului Testament, este icoana Preotului Duhovnic din Legea Noului Testament. Iar oamenii cei plini de lepră din vremea aceea sunt oamenii păcătoși, plini de lepra păcatelor, din vremea noastră. Dacă din mulțimea acelor leproși nu s-a vindecat decât numai Neeman Sirianul, care a pus la inimă cuvintele

proorocului **și le-a tradus în faptă**, iar restul au rămas pe mai departe în suferința lor, este că n-au dat ascultare proorocului. Astfel se întâmplă și cu cei ce nu dau ascultare preotului duhovnic din vremea noastră și mor în păcatele lor, mergând în munca de veci...

S-a auzit cum cineva a deschis poarta. Era un tânăr cu o fată și cu o femeie care-i însoțeau. Au luat toți trei blagoslovenie și s-au așezat pe bancă. Ei au venit la părintele Nicodim să ia blagoslovenie pentru căsătorie.

Tânăra fată era ucenică apropiată a Părintelui care până atunci nu-i călcase piciorul în joc și nici nu luase parte la vreo petrecere lumească. De la bun început, fata i-a arătat tânărului Mica Prăvălioară și pasiunea ei de a face cele șapte Laude. Părintele, care îi cunoștea bine pe amândoi, le-a dat blagoslovenie să se căsătorească și unele sfaturi cum să-și ducă ei viața de căsnicie. După ce i-a spovedit, le-a dat drumul să plece spre casă, unde-i așteptau treburile lor.

Respectarea Sfintei înmărtășanii

Primind de la părintele Nicodim Sfintele Taine, l-am întrebat despre niște lucruri de ordin gospodăresc la care mi-a răspuns privindu-mă cu oarecare milă:

- Acum lasă aceste griji pământești, deoarece ai primit în ființa frăției tale pe Împăratul a toată făptura cea văzută și cea nevăzută și ai pe îngerii lui Dumnezeu care stau nevăzut aproape de Stăpânul lor cel Ceresc.

Auzind acestea, mi-am cerut iertare de la părintele Nicodim și mi-am putut da seama și de data aceasta de nimicnicia mea...

Am fost trimis o dată de părintele Nicodim într-o grea ascultare și timp de vreo trei ani și jumătate n-am mai dat pe la mănăstirea Agapia. Când a rânduit Bunul

Dumnezeu să mă reîntorc, a trebuit să trec pe la părintele Nicodim mai înainte de a ajunge acasă. Aici e vorba de timpul când am stat la închisoare.

Era pe la ora 10 dimineața când am ajuns și părintele Nicodim a socotit să-mi dea Sfintele Taine, pentru aceea m-am dus în camera paraclis ca să mă împărtășescă. Din nefericire însă, eu băusem apă după miezul nopții, deoarece călătorisem cu trenul cale lungă, așa că am fost lipsit de acest scump mărgăritar pentru păcatele mele. Totuși, spre mângâiere, mi-a dat Sfânta Aghiasmă Mare.

Smerenie și dragoste desăvârșită

Noi obișnuiam ca atunci când vizitam sfintele mănăstiri, de praznicul Înălțării Domnului, să poposim la mănăstirea Văratec sau Agapia, acolo unde se afla părintele Nicodim, de sâmbătă seara până luni după masă. Și nu numai noi, ci toți care îl aveam pe părintele Nicodim de duhovnic. De altfel, numai în doi ani, în anul 1957 și 1958, am căpătat blagoslovenie de la Părintele și am vizitat toate mănăstirile, 13 la număr, care se țin ca și cu un lanț de mănăstirea Neamțului. La Văratec sau Agapia, unde se afla atunci părintele Nicodim, trebuia să rămân la lucrul. Dacă mai stăruiam să-mi dea blagoslovenie să merg mai departe, îmi zicea cu inima îndurerată:

- Da. Poți să mergi, dar noi nu-ți dăm blagoslovenie.

Iar alte ori îmi zicea:

- Ai fost odată, le-ai văzut, e de ajuns. Ce folos ai, să vezi mereu acele ziduri?

Era mai de folos să rămân să scriu.

În primăvara anului 1956, de praznicul Înălțării Domnului, ne formăm noi o echipă numai de trei: Gheorghe Marcu, un frate al soției și cu mine. Ajungem la părintele Nicodim, așa după cum obișnuiam, de sâmbătă seara. Duminică seara ne-a întrebat Părintele pe toți trei dacă avem cumva de gând să mergem mai departe. Atunci, cel mai bătrân dintre noi a răspuns:

- Da, cinstite Părinte, vom merge mai departe, dacă ne dați blagoslovenie.

Atunci Părintele a zis:

- Eu am o propunere, dacă sunteți cu toții de părere, mai sunt trei zile până la ziua de Înălțare. Faceți post în aceste trei zile, ca miercuri să vă mărturisiți, iar joi în ziua de Înălțarea Domnului să primiți Sfintele Taine.

- Da, am răspuns cu toții în cor.

- În aceste zile, a continuat Părintele, veți rămâne în această cameră unde veți face rugăciune pentru a vă pregăti cât se poate mai bine.

Am rămas toți trei după zisa Părintelui însă cu toată bunăvoință. Miercuri ne-am mărturisit, iar miercuri seara vine la noi cu Sfânta Agheasmă Mare, însă fără a mai mânca ceva. Apoi Părintele ne-a vorbit de însemnătatea Sfintelor Taine. La plecare, Părintele ne-a sfătuit ca în noaptea aceea să dormim mai puțin ca de obicei, dacă nu se poate a nu dormi deloc. La priveghere n-am mai fost, am rămas acolo.

- E recomandat să faceți priveghere toată noaptea, dar fiecare face cum poate, numai să fie din dragoste, a zis el către noi.

Nu pot trece cu vederea un caz aparte pe care nu l-am mai văzut niciodată în viața mea și pe care îl socotesc că e un dar deosebit pe care îl dă Dumnezeu acelor ce-L iubesc pe El cu adevărat, se ostenesc a-i păzi poruncile Lui și se feresc din rășputeri de a osândi pe alții. În cele trei zile cât am stat în acea cameră modestă, în care adeseori stăteam la scris, folosită de maica gazdă ca bucătărie de vară, ne-am ocupat cel mai mult de rugăciune. Cum eu eram cel mai tânăr, am fost rânduit de Gheorghe Marcu să citesc din Ceaslov, iar ei să mai zică pe de rost ceea ce știaș fiecare. Din când în când se simțea

nevoia a face câte o pauză. Cum pe jos nu era dușumea, ci pământ galben lipit frumos, căci doar e vorba de vreo 40 de ani în urmă, în dreptul lui Gheorghe Marcu se putea vedea, atunci când stăteam în pauză pe pat, câte o bălțiță de lacrimi, ca și cum ai turna apă cu cana. Biserica avea dușumea vopsită. Când venea vremea să stăm în genunchi se putea vedea deasemenea pe dușumea o bălțiță de lacrimi. Cât am stat în acea bucătărie și lacrimile lui curgeau pe pământ, o parte din ele le absorbea pământul. În Biserică unde dușumeaua era vopsită, cu toate că el căuta să le șteargă când sta în genunchi, totuși se puteau observa. Ca să acopere cumva, făcea un pas mai înainte și stătea cu picioarele pe locul unde lacrimile lui îl dădeau de gol.

Ceva mai băttător la ochi s-a petrecut la primirea Sfintelor Taine. Atât în cele trei zile, cât am stat în acea bucătărie, cât și în timpul slujbei din Biserică, pricina cu lacrimile era cunoscută doar de mine și de cei din apropierea lui, dar cele petrecute la primirea Sfintelor Taine a fost cunoscută de toți cei ce participau la acea slujbă. Cei ce primeau în acea zi Sfintele Taine, eram doar numai noi trei. Ca cel mai în vârstă, el era primul, al doilea era cumnatul meu și la urmă eu. Când s-au deschis ușile împărătești de către preotul liturghisitor, care era părintele Nicodim și a zis cuvintele: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați”, a rostit apoi mărturisirea: „Cred, Doamne, și mărturisec...”.

Pe când Gheorghe Marcu se apropia ca să primească Sfintele Taine, aud o muștrare ușoară rostită de părintele Nicodim către dânsul:

- Ce faci? Fii bărbătos, stăpânește-te! Nu-i bine așa... n-am să pot să-ți dau Sfintele Taine... Ce? Nu te poți stăpâni... Atunci o să vii mai târziu.

Și așa a plecat Gheorghe Marcu din fața părintelui Nicodim fără a putea primi Sfintele Taine.

Ce se întâmplase? La rostirea de către părintele Nicodim a cuvintelor: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați”, după care a urmat: „Cred,

Doamne, și mărturisesc că Tu ești cu adevărat Hristos Fiul lui Dumnezeu Celui Viu, Care ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu”.

Darul lui Dumnezeu a umplut de umilință și dragoste inima lui Gheorghe Marcu, care se făcuse de multă vreme lăcașul Preasfintei Treimi, Mântuitorul nostru Iisus Hristos s-a atins de genele lui, ca oarecând toiagul lui Moise de piatră în pustie și cum din piatra aceea au izvorât pâraie de apă, așa și din ochii lui au izvorât lacrimi cu îmbelșugare, de parcă ar fi turnat cineva deasupra apă cu cana. Deoarece părintele Nicodim s-a temut să apropie Sfânta Linguriță cu Sfintele Taine de gura lui, ca nu cumva din mulțimea aceea de lacrimi, să cadă o parte în Sfântul Trup și Sânge mai înainte de a ajunge în gura lui, a fost nevoit să-l împărtășească cu Sfintele Taine după terminarea slujbei.

Am socotit că nu e bine să trecem cu vederea și să dăm uitării această întâmplare neobișnuită. Ci am notat-o pentru a ne folosi și noi cu ceva, făcând un mic popas duhovnicesc. Această întâmplare e strâns legată de viața părintelui Nicodim care a petrecut cu zeci de ani în urmă în satul Schitu-Frumoasa și a cultivat smerenia, credința și dragostea acestui fiu duhovnicesc și a altora mulți. Bunul Dumnezeu a vrut să arate prin aceasta, că El este prezent și lucrător și azi ca și ieri. Gheorghe Marcu era un om obișnuit și nu prezenta la arătare ceva deosebit, de altfel așa cum s-a petrecut întotdeauna cu oamenii care într-adevăr s-au dovedit a fi și rămâne vase alese.

Despre rugăciune și cele șapte laude

Ajutorul rugăciunilor

Un om din satul vecin cu mănăstirea Văratec, din când în când, mergea la părintele Nicodim pentru a asculta cuvinte de ale vieții veșnice și totodată își mai descărca și sufletul de necazurile, care de multe ori îl inundau. În sfaturile ce le primea de la Părintele, s-a observat și un îndemn pentru a se hotărî odată să facă cele șapte laude.

După ce a mai trecut o vreme, Părintele a observat că omul de altădată, care se plângea mereu că nu mai scapă de necazuri, s-a liniștit de-a binelea. Ca să fie încredințat pe deplin dacă omul nostru se ocupă serios cu rugăciunea și în special cu cele șapte laude, Părintele l-a întrebat:

- Așa-i că de când faci cele șapte laude nu mai ai așa necazuri grele, ca mai înainte?
- Da, Cuvioase Părinte, așa este, a zis omul.

De atunci până astăzi omul nostru a preferat să se culce flămând, decât să-i rămână ceva din cele șapte laude nefăcute.

Oare necazurile omului de care am vorbit, fugeau de el și nu-l mai necăjeau pentru că el făcea cele șapte laude? Nu. Necazurile veneau și atunci când făcea el cele șapte laude, ca și mai-nainte, numai că atunci când nu făcea cele șapte laude, el nu le putea ține piept, nu avea nici o rezistență în fața necazurilor, ca să le poată suporta; îl doborau la pământ, nefiind întărit de sus. Îi era groază de ele, se speria numai când își aducea aminte de ele, căci nu avea întărire de la Dumnezeu, care se capătă numai prin rugăciune, propriu-zis, nu avea pe Dumnezeu petrecând cu el și vorbind adeseori prin rugăciuni fierbinți făcute în Duh și adevăr. Acum, când ținea o legătură permanentă cu Dumnezeu prin rugăciuni, prin cele 7 laude, desigur că lucrurile s-au schimbat, au luat

altă înfățișare. Nu se mai plângea de necazuri ca mai-nainte. Necazuri veneau și acum destule, după cum zice psalmistul David: „Multe sunt necazurile dreptilor și din toate acelea va izbăvi pe ei Domnul” (Psalmi 33, 18). La necazurile care veneau, el nu le mai dădea așa mare atenție, nu le mai simțea ca altădată. Dumnezeu cel bun și milostiv îl întărea, pentru că și el se ruga, cerea, Îi mulțumea, Îl lăuda pe Dumnezeu. Omul lui Dumnezeu e omul rugăciunii și numai omul rugăciunii poate să fie omul lui Dumnezeu.

Iată ce ne spune nouă Cazania, ediția 1960, fila 322: „și fiindcă acest Dumnezeuiesc drum merge în sus, iar voința omului din tinerețe până la bătrânețe trage în jos, pentru aceasta mulți încep a se sui cu râvnă, dar numai aceia nu cad și într-una se suie, care stau tari și neclintiți în cea dintâi râvnă a lor. Te rogi cu credință și cu evlavie, căci rugăciunea este o bună întrarmare împotriva înfocatelor săgeți ale diavolului. Dacă te vei ruga neîncetat, vei fi biruitor asupra diavolilor, vrăjmașilor tăi cei aducători de moarte, iar dacă din cauza grijilor pământești vei înceta să te rogi, atunci vei primi săgeți și răni cumplite de la diavolul”.

Sfaturi pentru cei neștiutori de carte

Un om, care asculta de la început cu mare atenție cele ce vorbea Părintele, a zis:

- Dar cel care nu știe carte, ce să mai facă? Cum poate el să facă cele șapte laude sau rugăciunile de dimineață și cele de seară?
- Acela să asculte, a răspuns Părintele uitându-se la el zâmbind, iar dacă n-are cine să-i citească, să facă în felul următor: să ia în buzunarul drept al hainei șapte boabe de porumb sau de fasole și începând cu cuvintele: în numele Tatălui și al Fiului și

al Sfântului Duh, Slavă Ție Dumnezeu nostru, Slavă Ție (de trei ori). Doamne Iisuse Hristoase, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu Celui Viu, pentru rugăciunile Prea Curatei Maicii Tale și ale prea cuvioșilor Părinților noștri și ale tuturor Sfinților Tăi, miluiește-mă pe mine păcătosul, apoi: Împărate Ceresc..., Sfinte Dumnezeule... (de trei ori), Slavă... Și acum.. Prea Sfântă Treime... Doamne miluiește (de trei ori). Slavă... Și acum... Tatăl nostru... acestea se cheamă rugăciuni începătoare, după care: Veniți să ne închinăm (de trei ori) și Psalmul 50 (Miluiește-mă Dumnezeule, de trei ori) sau dacă mai știe vreun psalm îl poate zice în numărul acesta de trei psalmi, după care mai zice Crezul... Cuvine-se cu adevărat... și cu aceasta se cheamă o laudă pentru acela care nu știe carte, sau și pentru acela care știe carte, dar nu are posibilitatea să le citească după carte... După fiecare laudă făcută în felul arătat mai sus, ia din buzunarul drept al hainei o boabă și o pune în buzunarul stâng, arătând cu aceasta că el cu cele bune biruiește pe cele rele.

Dacă reușește să facă în cele 24 de ore, adică într-o zi și o noapte, lauda de mai sus de șapte ori, are mângâierea că și el a făcut ce a putut și Bunul Dumnezeu - în iubirea Lui de oameni - îi va răsplăti după osteneala pe care a făcut-o. Și așa se află și el sub scutul lui Dumnezeu întru ajutorul Celui Preaînalt și întru Acoperământul Dumnezeului Cerului se va sălășlui (Psalmi 90, 1), dar să le facă cu toată evlavie și credincioșia...

Dacă creștinul nu se pune cu trup și suflet în slujba lui Dumnezeu, cu nimic nu se deosebește de dobitoc. Muncește omul, muncește și dobitocul, se odihnește omul, se odihnește și dobitocul, mănâncă omul, mănâncă și dobitocul. Aici se potrivește ceea ce spune Proorocul David când zice: „Omul în cinste fiind, n-a cunoscut, alăturatu-s-a cu dobitoacele fără de minte și s-a asemănat lor”.

Omul, când se roagă, stă de vorbă cu Dumnezeu. Care cinste vrei mai mare, ca atunci când omul stă de vorbă cu Dumnezeu Creatorul, purtătorul lui de grijă și Făcătorul lui de bine. Iar când citește sau ascultă învățături de prin sfintele cărți, stă de vorbă Dumnezeu cu omul și-i descoperă voia Sa cea Sfântă.

Observând că Părintele vrea să plece, am luat rând pe rând blagoslovenie și ne-am despărțit de el, ca după masă să mărturisească iar eu am plecat la maica în deal.

După masă, Părintele a mărturisit pe toți câți erau și pe seară a venit în deal la maica să vadă dacă mai am de lucru.

Posibilități de săvârșire a Laudelor

Un tânăr crescut în frica lui Dumnezeu în casa părinților săi, s-a obișnuit să facă cele șapte Laude încă din școala primară. După ce s-a căsătorit, a observat că a fi cu cele șapte Laude la zi nu se mai poate. Speriat de această stare, s-a văzut silit să aducă la cunoștință Părintelui, zicând:

- Cuvioase Părinte, înainte de a mă căsători, nu aveam nici o problemă cu cele șapte Laude. Căsătorit însă, cerințele familiei sunt mai multe; iar ca să țin aproape cu cele șapte Laude, îmi vine tare greu. Ce aș putea oare să fac, pentru a-mi continua obișnuința?

Părintele Nicodim, văzându-l așa de îngrijorat și frământat de această problemă, l-a privit cu multă plăcere apoi i-a zis:

- Acolo unde faci servicii nu ai deloc timp liber ca să mai faci ceva din ele?
- Nu, n-am nici un minut liber. Aproape două ore fac dus și două ore la venit cu mașina și pe jos.

Părintele i-a zis:

- Mergând pe jos și cu mașina, faci ceea ce știi pe de rost din psalmi sau din rugăciuni, iar restul îți completezi când ajungi acasă. Când faci rugăciuni pe drum sau în mașină, nu te descoperi, nu faci semnul Sfintei Cruci și nici nu-ți miști buzele, ca să nu fii

observat de cineva. Rugăciunile făcute pe drum, și cele pe care le faci pe acasă, trebuie spuse cu atenție, cu evlavie și cu toată credincioșia.

Tânărul a ascultat cu toată atenția și, după ce s-a mărturisit, a luat blagoslovenie și a plecat. Deși Părintele era tare ocupat, însă l-a petrecut pe acest tânăr până dincolo de poartă, urmărindu-l cu privirile. Tânărul a iuțit pasul, să nu scape mașina, uitându-se de câteva ori înapoi, vrând parcă să-și întipărească figura părintelui Nicodim în memoria sa, ca să-i mai treacă de dor atunci când va simți nevoia... Astfel, între ucenici și părintele, era o iubire reciprocă.

Închinăciunile si metaniile alungă somnul

Am mers pe jos la mănăstirea Văratec așa cum se călătorea pe vremea aceea. Eram vreo douăsprezece persoane. Cel mai bătrân era tata-socru, om trecut de șaptezeci de ani. Odată cu seara, am ajuns aproape de mănăstirea Văratec, dar am dormit în Valea Seacă să nu mai deranjăm pe maici.

Dimineața, când se lumina de ziuă, am ajuns la părintele Nicodim, care se afla la rugăciune în grădină înconjurat de mulți oameni veniți de seara.

După vreo două ore de rugăciune, părintele Nicodim a început a face închinăciuni cu metaniile în mâna stângă, așa cum se cere monahilor. O parte din noi eram oameni tineri în jurul a 30 de ani dar nimeni n-a reușit să facă închinăciunile ca Părintele, așa de repede și corecte, cu mâna până la pământ și Sfânta Cruce dreaptă.

După o vreme de făcut închinăciuni fără întrerupere, Părintele s-a întors spre noi și ne-a întrebat:

- Cine știe câte închinăciuni am făcut acum?

Noi am dat din umeri că nu știm. Atunci, părintele Nicodim care a avut ața de mătăanii în mână sa știa precis și a spus:

- Opt sute s-au făcut.

Ceea ce înseamnă că s-au făcut opt ațe, deoarece ața avea o sută de bobite (sau noduri) pentru a-și putea da seama monahul de numărul metaniilor și închinăciunilor ce erau datori să le facă fiecare după rânduiala lor monahală.

Am întrebat atunci:

- Cuvioase Părinte, ce să fac pentru că mă chinuiește cumplit somnul când încep rugăciunea de seară, încât adorm de-a binelea?

Părintele zâmbind mi-a zis:

- Încearcă să faci vreo douăzeci sau treizeci de ațe de metanii sau închinăciuni și să vezi cum fuge somnul de nu-l mai zărești o bucată de vreme.

Douăzeci sau treizeci de ațe de metanii sau închinăciuni înseamnă două sau trei mii de metanii sau închinăciuni. După ce am venit acasă, am încercat după îndrumarea părintelui Nicodim și am văzut că se poate. E mai greu la început, vreo șase-șapte sute, dar după aceea se obișnuiește trupul cu asemenea exerciții și le faci cu multă ușurință și sunt de mare valoare înaintea lui Dumnezeu.

- Vezi, frăția ta, casa aceasta unde stăm noi - a zis părintele Nicodim către mine - a fost construită de niște arhieriei credincioși cu viață îmbunătățită. Am cercetat în arhiva mănăstirii Văratec planul clădirilor. Această casă este fondată de aproape 200 de ani. Doi arhieriei credincioși, când au ajuns la adânci bătrâneți, s-au retras aici în această mănăstire, unde au murit și sunt îngropați în tinda bisericii Adormirii Maicii Domnului. Din vreme ei și-au construit această casă, așa cum obișnuiesc să se retragă arhieriei în vreo mănăstire după dorința lor. Fiind amândoi plini de evlavie și plăcuți lui Dumnezeu, prin viața lor curată și plină de fapte bune, Dumnezeu, în mila Lui cea mare, a rânduit ca în casa, construită cu a lor cheltuială, să se facă această mare lucrare de luminare și mântuire a multor suflete omenești, ce erau și petreceau în întuneric, înstrăinați de

Creatorul. Pentru că așa de mult iubește Dumnezeu pe omul credincios care i-a slujit Lui cu trup și suflet, încât și după trecerea lui la cele veșnice îi rânduiește și-i face parte de mai multă slavă și cinste...

Cu această ocazie am aflat și noi istoricul acestei case în care locuia, cu chirie, părintele Nicodim în mănăstirea Văratec, aproape de biserica Sfântul Ioan Botezătorul.

Pomenirea în rugăciunile noastre

După ce a plecat o doamnă care s-a spovedit, am întrebat pe părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, noi ca simpli creștini avem datoria de a ne ruga pentru părintele duhovnic și pentru rudele și cunoscuții care sunt în bună credință? Vă rugăm să ne spuneți cum trebuie să ne rugăm pentru ei și de câte ori? Ce rugăciuni ar trebui să zicem când plecăm sau venim de undeva?!

Părintele mi-a răspuns:

- Măcar o dată pe zi să pomenim în rugăciunile noastre pe rudele, prietenii și pe binefăcătorii noștri. Iar pe duhovnic de două ori. Pentru că nu există o apropiere sau intimitate după Dumnezeu, mai mare ca aceea ce există între ucenic și duhovnic. Rugăciunea pentru duhovnic o puteți spune așa: «Pomenește, Doamne, pe părintele meu duhovnic (numele) dă-i lui putere și înțelepciune ca să binevestească cuvântul Tău și să supună sub picioarele lui pe tot vrăjmașul și potrivnicul care se ridică contra Sfântului Tău Adevăr, și-i dăruiește lui toate cererile cele către mântuire și viață veșnică».

Când plecați undeva, să ziceți o rugăciune mai pe scurt, deoarece rugăciunea de călătorie ați făcut-o la rugăciunea de dimineață. Ziceți așa: «În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin. Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt, Treime Sfântă slavă Ție». «Toată nădejdea mea spre Tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzește-mă sub Sfânt acoperământul Tău». «Mai Marilor Voievozi ai Oștirilor Cerești rugămu-vă pe voi, noi nevrednicii, ca prin rugăciunile voastre să ne acoperiți pe noi cu acoperământul aripilor slavei voastre celei netrupești; păzindu-ne pe noi cei ce cădem cu dinadinsul și strigăm: Izbăviți-ne din nevoi ca niște mai mari peste cetele puterilor celor de sus».

Iar în încheiere ziceți: «Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Doamne miluiește (de trei ori), Doamne binecuvintează». «Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisus Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul». Iar când sosiți de undeva ziceți: «Cuvine-se cu adevărat...».

- Cuvioase Părinte - am întrebat iarăși -, unii oameni m-au întrebat de ce zic eu acest cuvânt «Doamne binecuvântează»?!

Părintele Nicodim mi-a răspuns:

- Așa se zice când nu este preotul de față; iar când este preot atunci trebuie să zici: «Părinte binecuvântează». Și noi preoții când suntem singuri, zicem acest cuvânt: «Doamne binecuvântează», adică cerem binecuvântarea de la Dumnezeu. Așa să faceți și frațiiile voastre, după cum este rânduiala pusă de Sfinții Părinți ai Bisericii. Oamenii care nu cunosc, pot să zică ce vor. Nu poți să oprești și nu poți nici să lămurești pe unii care au idei fixe și nu renunță la părerea lor pe care o au. Creștinul drept-credincios care s-a pus cu trup și suflet în slujba lui Dumnezeu e asemenea cu soba în care arde focul. Este mereu plină de căldură și răspândește în jurul ei valuri, valuri de căldură binefăcătoare. Creștinul care stă nepăsător și nu se grijește de mântuirea sa, se aseamănă cu soba în care

nu arde foc. Este mereu rece, rece de tot. Nici ea nu e caldă și nici în jurul ei nu răspândește vreun pic de căldură.

Se mai aseamănă creștinul și cu fierul pus în foc. Dacă arunci în foc o bucată de fier, poate fi el și plin de rugină, dar stând și rămânând în foc, de la o bucată de vreme, sub privirile noastre, nu deodată ci treptat, treptat, capătă și culoarea și fierbințeala focului. Cu mâna l-ai aruncat atunci când era rece și ruginit, dar acum, când el a căpătat culoarea și fierbințeala focului, nu te mai poți atinge de el, căci este și el tot ca și focul în care stă și rămâne. La fel este și creștinul care se dă de partea luminii, de partea lui Dumnezeu, chiar dacă mai înainte a fost plin de rugina păcatelor, odată ce s-a mărturisit cu pocăință și hotărâre statornică, treptat se luminează, se scutură de zgura păcatelor și a patimilor și, umplându-se de focul dragostei de Dumnezeu și de aproapele, ajunge în așa stare, încât nimeni și nimic nu mai poate vătăma pe un astfel de creștin. Nici chiar diavolul nu-i mai poate face vreun rău și nici năimiții lui.

Cele șapte laude ocupă primul loc

Un tinerel, care obișnuia în casa părintească să citească mai mult Acatiste decât cele șapte laude, s-a căsătorit cu o fată care era obișnuită cu cele Șapte Laude în loc de Acatiste.

Pentru a stabili ce rugăciuni aveau cea mai mare valoare, m-a întrebat într-o zi despre aceasta. Eu i-am răspuns că aş putea să-i dau o lămurire, așa mai pe scurt, dar de voi întreba pe părintele Nicodim, atunci vom căpăta o explicație mai bogată. Am notat această întrebare pe foaia unde mai aveam și alte întrebări și, când m-am dus la Părintele, m-am documentat:

- E de la sine înțelese - zicea el - că cele șapte laude ocupă primul loc, deoarece în cartea cu păcatele omenești găsim afirmația: «N-am făcut cele șapte laude în fiecare zi», iar în cartea VIII cap. 34 din «Constituțiile Apostolice» se arată clar că fiecare creștin sau creștină sunt datori să facă cele șapte Laude în fiecare zi. Fericitul Teodorit zice că: «mă minunez dacă creștinul, care într-o zi și o noapte nu va reuși să facă cele șapte laude, va avea parte să petreacă în veșnicie cu Dumnezeu»; și că: «Cel ce se lenevește a slăvi pe Dumnezeu, slava veșnică nu va moșteni». Iar după ce va face cele șapte Laude, atunci e bine să citească și acatiste; însă, a citi acatiste și a neglija facerea celor șapte laude, nu e bine, deoarece cele șapte laude au aproape cincizeci de Psalmi și multe alte rugăciuni, încât creștinul care se ostenește a le face zilnic păstrează neconținut legătura cu Dumnezeu, urcând pe scara virtuților și ajungând acolo unde dorește și acolo unde trebuie să ajungă. Numai cine ține legătura de comuniune cu Dumnezeu prin rugăciuni va putea ieși biruitor în această eficientă luptă cu duhurile răutății, cu atâtea patimi și păcate care lesne ne înconjoară și de care ne izbim la tot pasul.

Omul, care neglijează facerea celor șapte laude, ridică steag de pace cu diavolul, și chiar de i se pare că avansează pe calea vieții, în realitate însă el bate pasul pe loc. Omul care nu se ostenește zi de zi a face cele șapte laude, i se lipește inima lui tare ușor de cele materiale, vremelnice și putregăioase, iar pe patul de moarte se va căi amar văzând cu ochii cum le părăsește pe toate și pleacă în veșnicie sărac de roadele rugăciunii.

Rugăciunea cu mintea răspândită

Am corectat după aceea niște manuscrise cu părintele Nicodim, după care a mai venit o femeie. După ce s-a mărturisit și ea, a întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, am auzit de la cineva că, dacă noi rostim rugăciunile mai repede, nu sunt primite la Dumnezeu. Zicea că trebuie să rostim rugăciunile rar, rar de tot și cu pauze dese printre ele, ca să fie bine primite la Dumnezeu. Altfel nu. Nu sunt primite, ci respinse. Ne ostenim în zadar. Pierdem vremea fără nici un folos dacă nu le rostim rar. Noi de la Sfinția voastră n-am auzit așa ceva. Tocmai de aceea am venit să vă întreb.

Părintele Nicodim a răspuns:

- De unde a mai scos acela o învățătură ca aceasta? Da. Este adevărat că nu e bine a rosti cineva rugăciunile repezite, fără de evlavie, ca și cum l-ar fugări cineva. Le rostim mai repede, dar să fim liniștiți atunci când le rostim, încât să ne dăm seama de orice cuvânt pe care l-am rostit. Dacă nu avem timp de zis toate rugăciunile pe care suntem datori a le zice, atunci spunem numai câteva dintre ele, și rămâne ca restul să le rostim după ce am rezolvat problemele ce nu îngăduie așteptare, după cum am notat noi la „Sfârșitul Rugăciunilor Dimineții”, din cartea de rugăciuni „Dai voință, iei putere” pag. 54, așa: „Vezi, dacă ești chemat la datoria și slujba ta, așa că ai vreme puțină, mai bine este pentru tine ca, din rugăciunile puse aici să citești numai pe unele din ele, însă cu luare-aminte, din inimă curată, fără grăbire, în Duh și în adevăr”.

Dar nicăieri nu se spune că rugăciunile rostite rar se primesc, iar cele rostite repede nu sunt primite. Noi așa știm din învățătura Sfinților Părinți că toate rugăciunile pe care le rostim către Dumnezeu, să fie făcute cu smerenie, cu evlavie și cu mintea la ceea ce zice gura. Fie că rostim mai rar, fie că rostim mai repede, dar dacă nu suntem atenți la cuvintele pe care le zicem, ci lăsăm mintea să hoinărească înapoi și încolo la deșertăciuni, sau să cugete la cele rele, apoi o rugăciune cu mintea răspândită poate să fie

zisă cât de rar, tot nu este primită la Dumnezeu. Dar de vom zice rugăciunile mai repede, însă cu mintea noastră urmărim cuvânt cu cuvânt, adică luăm parte la rugăciuni cu toată ființa noastră, apoi astfel de rugăciuni pot să fie făcute și mai repede, avem siguranța că vor fi bine primite.

Femeia a mulțumit Părintelui din toată inima ei și, luând blagoslovenie, a plecat acasă liniștită!

Despre cele șapte laude și despre «epistolia căzută din cer»

După ce s-a terminat de citit un fragment dintr-o carte cu literă chirilică, un om mai bătrân a întrebat:

- Cuvioase Părintele, oare noi mirenii suntem obligați a face cele șapte laude? Căci tare mai suntem ocupați cu treburile. Alergăm mereu după ele și nu ne mai rămâne timp pentru cele șapte laude. Eu socotesc că numai pentru călugări și maici se cere a face cele șapte laude, dar nu și pentru noi. Sfinția voastră ce ziceți?

- Eu ce să zic, să vedem ce zice cartea, care se cheamă „Constituțiile Apostolice”.

Și mergând în veșmântărie, a luat-o din dulap și ne-a citit clar și rar cum că nu numai monahii, ci și mirenii sunt datori a face în fiecare zi cele șapte laude (vezi „Constituțiile Apostolice”, cartea a VIII-a, capitolul 34 și cele șapte laude, de autor). În continuare ne-a explicat mai pe larg despre această datorie a noastră, a mirenilor, de a face cele șapte laude, zicând:

- Nu vedeți, dumneavoastră, că tot ce există pe pământ sunt puse în slujba omului? Iar rațiune, voie liberă și grai cuvântător, au de la Dumnezeu numai îngerii și

oamenii. Pentru că Dumnezeu l-a creat pe om și l-a pus stăpânitor peste toate cele de pe pământ, iar el este și rămâne pururea dator lui Dumnezeu de a-L lăuda, de a-I mulțumi, fiind plin de recunoștință către Făcătorul lui de bine. Mai mult decât atât, după căderea omului în păcatul strămoșesc, l-a răscumpărat cu scump sângele Fiului Său și i-a pregătit și fericire veșnică în Împărăția Cerurilor. Iar pe pământ câte sunt, pentru om le-a făcut și omul le stăpânește și se folosește de ele după bunul său plac. Dacă omul va fi așa de nesimțitor la atâtea faceri de bine din partea lui Dumnezeu, va rămâne desigur răspunzător la ieșirea sufletului său și trecerea lui prin Vămile văzduhului.

- Atunci însemnează ca omul să nu mai facă treabă, dacă trebuie să se țină numai de rugăciune, a zis omul acela bătrân.

- Ba poate să facă treabă câtă vrea, i-a răspuns Părintele, numai să nu se mai țină de povești, vorbe deșarte, glume necuviincioase și de a mai cleveti pe alții, lucru care răpește timpul bieților oameni și-i împiedică a face cele șapte laude... Să nu mai stea oamenii prin cârciumi sau pe drumuri, pe la porți, pe marginea șanțurilor și atunci vom vedea că este timp destul pentru a face cele șapte laude. Ba ne mai rămâne timp și de citit prin sfintele cărți.

- Aveți dreptate, cinstite Părinte, a zis omul, lămurindu-se din cele ce a auzit, stăteam câte o dată de vorbă cu vecinii până după miezul nopții și tot nu mai terminam de povestit. Luam satul de la un capăt la altul. Oare câte rânduri de laude nu am fi putut face noi atunci, dacă știam de ele?! Numai Sfinția ta ne-ai deschis ochii, de am mai auzit și noi de cele șapte laude, dar mai înainte nici pomeneală. Sunt om bătrân, trecut de 80 de ani, dacă nu veneam la Sfinția ta, poate muream fără să știu măcar ce sunt cele șapte laude. Am auzit de la bietul tata de o epistolă căzută din cer și altceva nimic.

- Stai puțin, l-a întrerupt Părintele pe omul acela vorbăreț, să lămurim și problema cu epistolia aceea care se spune că e căzută din cer. Noi știm că Sfânta Evanghelie pe care o poartă preotul deasupra capului și pe care o sărutăm cu toții cu multă evlavie, nu se spune despre ea că ar fi căzută din cer, dar știm bine că altă carte mai

Sfântă nu este și nici nu poate fi decât Sfânta Evanghelie. Așa că nu e potrivit a mai spune despre această cărticică, străină cu totul de ortodoxie și de învățătura cea adevărată, că e căzută din cer. Atât această epistolă care se spune pe nedrept că e căzută din cer, cât și cărticica aceea cu cele 12 Vineri, cu Sfântul Sisoie, cu Visul Maicii Domnului, cartea de samcă, cartea cu explicarea visurilor, și altele multe care nu au pe copertă nici un autor și nici aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe, se cheamă și sunt cărți mincinoase, care duc pe bieții creștini în rătăcire și sunt bune de pus pe foc să ardă. Noi creștinii, trebuie să cinstim toate miercurile și vinerile de peste an și nu numai 12, cum greșit învață aceea mincinoasă carte. Toate vinerile în număr de 52 trebuiesc respectate cu post, curăție, rugăciuni și fapte de milostenie, cu deosebire Sfânta și Marea Vineri a Patimilor celor de bună voie ale Domnului nostru Iisus Hristos. Toate vinerile trebuie respectate deopotrivă.

Creștinii care nu fac în fiecare zi rugăciunea de dimineață și de seară după ceaslov sau cartea de rugăciuni completă, nu se pot numi creștini, iar cei care nu se ostenesc a face în fiecare zi cele șapte laude, nu pot să se lupte lupta cea bună până la sfârșit și, după o vreme, cad, se prăbușesc, rămân istoviți, fără putere de a mai lupta; pentru că „orice dare bună și orice dar desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor” (Iacov 1, 17) iar conducta prin care Darul lui Dumnezeu se pogoară asupra noastră, este rugăciunea.

Auzind aceste învățături minunate, s-au bucurat și s-au folosit cu toții și, mulțumind Părintelui, au luat blagoslovenie și au plecat la casele lor.

Să nu ținem la poartă pe cel ce vine la noi

În timp ce stăteam la masă, a venit un om credincios de prin părțile Romanului. Părintele i-a făcut loc să stea și el cu noi la masă. Omul a întrebat:

- Cuvioase Părinte, oare e bine ca atunci când noi facem rugăciunea și bate cineva la poartă să-i deschidem? Sau să-l lăsăm acolo să aștepte până ce terminăm rugăciunea?

Părintele i-a zis lui:

- Dar, frăția ta, ce zici? E bine să lăsăm să aștepte sau să punem semn cărții unde am rămas și apoi să deschidem?

- Eu socotesc că-i mai bine să punem semn cărții, unde am rămas cu rugăciunea și să-i deschidem degrabă. Dacă noi nu-i vom deschide poarta degrabă și vom lăsa să bată mereu în poartă, apoi nu ne tihnește nici nouă rugăciunea, auzind cum ciocănește el mereu, iar pe de altă parte vecinii îl vor potoli pe cel ce bate în poartă, zicându-i: „Lasă-l bre, nu mai bate în poartă degeaba, că și așa el nu-ți deschide. El se roagă acum, face slujbe, e pocăit, poți muri acolo la poartă și ăsta tot nu-ți deschide până nu-și termină el slujbele lui”. Ca să punem capăt acestor vorbe, mă gândesc că ar fi bine să-i deschidem.

- Da. Bine ai socotit, a zis Părintele, el poartă chipul lui Dumnezeu. Trebuie neapărat să-i deschidem. Dacă observăm că e un om străin de Dumnezeu, de cele religioase, atunci rezolvăm cu el problema acolo la poartă, ca nu cumva poftindu-l în casă să ne rețină prea mult și să rămânem cu rugăciunea în urmă. De observăm că omul sau persoana de la poartă e un suflet a lui Dumnezeu, atunci îl poftim în casă, deoarece el va fi de părere să stea cu noi la rugăciune sau, dacă nu-i permite timpul, ne va lăsa cel puțin pe noi să continuăm rugăciunea.

Importanța memorării rugăciunilor

A venit într-o zi o bătrână cu o nepoată a ei. Bătrâna avea un fecior la armată. În scrisoarea pe care o primise de la el, îi cerea bătrânei o carte de rugăciuni. Ea a venit să întrebe pe Părintele ce să facă, să-i trimită sau nu. Părintele Nicodim a sfătuit-o, zicând:

- Nu, să nu-i trimiți la armată nici o carte.

Aici este vorba de vremea aceea când nu era îngăduit militarului să aibă în armată cărți religioase, deoarece atunci era conducerea comunistă...

- Trebuia ca mai înainte de a pleca la armată, să fi învățat rugăciunea de dimineață și pe cea de seară pe de rost.

Mama lui a intervenit din nou și a zis:

- Da, așa este, dar băiatul meu e slab de carte și nu a putut să învețe. Știe doar rugăciunile începătoare... Miluiește-mă Dumnezeu..., Crezul... și câteva rugăciuni mai scurte.

Atunci Părintele i-a zis:

- Să le spună de mai multe ori pe acestea care le știe, până ce socotește că a trecut vremea în care putea să facă rugăciunea după carte. El e militar și are programul lui destul de încărcat, așa că va folosi cartea când va veni acasă.

Femeia s-a mărturisit și a plecat acasă cu nepoata ei, cu gândul să facă așa cum a învățat-o părintele Nicodim...

Corectitudinea semnului Sfintei Cruci

Nu mai era nimeni. Părintele a adus din camera sa epitrafirul și ceaslovul și se pregătea să facă rugăciune. Nu începuse, mai erau doar câteva minute dar, așa ca din senin, a venit un grup mare de oameni, femei și tineret. Totuși, după ce ei au luat blagoslovenie, Părintele a început rugăciunea ca de obicei în grădina cea mare de lângă casa unde locuia el. Era, cum am spus, o grădină mare cu pomi fructiferi și iarbă verde, parcă anume așa bine pregătită pentru a avea unde sta oameni să asculte cuvânt de mântuire, să se mărturisească, să stea la rugăciuni. Vară-iarnă, acolo își făcea Părintele rugăciunile când era singur, cât și atunci când era însoțit de câțiva oameni sau de o mulțime.

De ar fi avut ochi spirituali, ea ne ar putea spune în mod precis, pe câți din cei ce veneau la spovedanie nu i-a văzut venind negri ca tăciunele sau ca smoala și după spovedania făcută după pravila bisericii, cu înfrângerea inimii și hotărârea statornică de îndreptare, plecau așa de albi și curați, de nu-ti venea a crede că sunt ei. Mari taine s-au petrecut în această grădină! Dacă ar putea ea să spună tot, absolut tot ce a văzut, ce a auzit și ce a simțit, noi credem că s-ar putea scrie volume întregi.

Noi ne minunăm când citim sau auzim că sfântul Antonie cel Mare a avut 25.000 de ucenici. Dar oare părintele Nicodim câți va fi avut în cei 55 de ani de preoție? Despre Sfântul Antonie ni se spune că numai după opt zile puteau ucenicii lui să asculte cuvânt pentru folosul sufletului. Șapte zile sta închis în chilia sa, iar a opta zi se arăta ucenicilor. Se spune că ucenicii lui, au făcut chiar un gard de piatră în jurul chiliei sfântului Antonie, ca să poată avea liniște și să nu-l întrerupă nimeni de la rugăciunile ce la făcea el către Dumnezeu. Să revenim...

Părintele Nicodim făcând rugăciune în grădină cu acea mulțime, a observat că unii din ei nu-și făceau semnul Sfintei Cruci drept pe fețele lor.

După ce a terminat Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos, Canonul de Pocăință al Domnului nostru Iisus Hristos și Al doilea Paraclis al Maicii Domnului, și restul de la cele șapte Laude: Ceasul IX, Vecernia și Pavecernița, a făcut o pauză. Ne-am așezat pe cele două bănci, iar unii s-au așezat pe iarbă. Părintele a început să țină cuvânt de învățătură:

- Am observat că sunt mulți dintre dumneavoastră și unii chiar bătrâni, care nu-și fac semnul Sfintei Cruci drept pe fețele lor. Auziți ce spune Sfântul Ioan Gură de Aur despre cum se cade a-și face creștinul drept-credincios semnul Sfintei Cruci pe fața lui.

Luând „Mântuirea Păcătoșilor” care era pe masă, a deschis-o la pag. 523 și a citit din ea aceste cuvinte: „Mulți, adică din cei fără de socoteală, fluturând cu mâna își fac semnul Sfintei Cruci pe fețele lor, și se ostenesc în deșert, de vreme ce nu închipuiesc Crucea dreaptă pe fețele lor, căci numai dracii se bucură de îngâmfarea aceea. Iar dacă își va face cineva crucea dreaptă având împreunate cele trei degete ale mâinii drepte și punând mâna sa pe frunte, apoi la piept și de aici la umărul drept, iar la urmă la umărul stâng, atunci îngerul văzând, se veselește de adevărata închipuire a Sfintei Cruci pe fețele noastre și îngerul Domnului scrie pe cei ce intră în Biserică cu frică și cu credință.

- Așa că se cade a fi cu băgare de seamă când faceți semnul Sfintei Cruci ca să vă folosiți vremelnic și veșnic.

Prin rugăciune s-a izbăvit de frică

O fată credincioasă suferea de urât, căpătat dintr-o spaimă. La amiază avea frică să intre în casă. A mers la părintele Nicodim și i-a spus despre aceasta, cum că era terorizată, până la epuizare. El a luat epitrafirul și a făcut rugăciune, persoana stând în genunchi. După ce s-a terminat rugăciunea, fata s-a ridicat, sărutând Sfânta Cruce și mâna dreaptă a Părintelui. Apoi el i-a zis:

- Mergi acasă, aprinde candela, aprinde tămâie și tămâiază, fă rugăciune și diavolul va fugi. Iată-l cum fuge!

În acel timp arăta cu mâna dreaptă spre apus, căci vedea pe diavolul spaimei care fugea de la acea persoană izgonit de puterea dumnezeiască. După aceea i-a mai zis:

- Să citești pentru aceasta zece cărți: Tâlcuirea Sfintei Liturghii, Poarta Raiului, Mântuirea Păcătoșilor, Ușa Pocăinței și cele șase volume ale Oglinzii duhovnicești.

Făcând aceasta, a scăpat pentru totdeauna de acea frică care o tortura.

Capuri fără trupuri

O creștină care lucra duminica la servicii, a întrebat pe părintele Nicodim cu multă întristare, ce să facă. Dânsul i-a dat următorul sfat:

- Dați lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu, iar cezarului dați ce este al cezarului. Unde vă pune să faceți treabă, acolo să faceți, dar să vă duceți mai întâi la Biserică să vă închinați, dați darul vostru acolo, apoi mergeți la serviciu și vă faceți conștiincios datoria, să nu fiți vicleni, să nu vă certați cu colegii de muncă, să nu pârați,

să vă gândiți la Dumnezeu ca și cum ați fi în biserică, pentru că sunt capuri fără trupuri și sunt trupuri fără capuri. Cei ce sunt la servicii cu trupul, dar mintea și inima lor este în Biserică, ei au trupurile la servicii și capul în Biserică, iar cei ce sunt cu trupul în Biserică, dar cu mintea risipită la deșertăciuni, aceștia sunt trupuri fără capuri, trupul în biserică și mintea, capul, afară. Și mai mult se folosesc cei ce au trupul la servicii și mintea în Biserică, decât cei ce-și duc trupul în biserică, iar mintea o lasă afară, în lume. Însă când veniți acasă, să vă feriți de a lucra ceva și să prăznuiți cu toată sfințenia.

Condițiile îndeplinirii faptelor bune

Era la începutul Postului Nașterii Domnului când am venit să ne mărturisim la părintele Nicodim. Și după ce ne-a mărturisit, a venit iarăși la noi să ne mai spună câte ceva de folos pentru mântuire. Eram vreo 20 la număr bărbați și femei. Mai înainte de a se așeza pe scaun, Părintele ne-a privit pe fiecare în parte cu zâmbetul acela de adevărat Părinte duhovnicesc, după care s-a așezat. S-a făcut tăcere timp de câteva minute, după care Părintele ne-a întrebat:

- Mai aveți ceva de întrebat?

Un tânăr, care purta podoabă bărbătească, a zis:

- Cuvioase Părinte, aș vrea, dacă se poate, să ne dați o explicație mai pe larg cuvintelor psalmistului, care zice: „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați de El cu cutremur” (Psalmi 2, 11) căci eu nu pricep așa bine cum se înțelege.

- Da, în câteva cuvinte rostite de proorocul David se înțelege și se cuprinde aproape toată viața unui creștin care se ostenește a trăi după plăcerea și voia lui Dumnezeu. Omul greșeste înaintea lui Dumnezeu nu numai atunci când face păcate, ci el

poate greși, dacă nu umblă cu băgare de seamă, chiar și atunci când se ostenește a face fapte bune. Și iată cum: se așază omul la rugăciune. Desigur am putea spune că rugăciunea este cea mai mare faptă bună. Dar vezi, are și ea niște condiții și dacă omul nu ține seama de ele, atunci rugăciunea își pierde valoarea ei. Ba ceva mai mult, ea se poate preface chiar și în păcat. De pildă, dacă omul, făcând rugăciune, trăiește în dușmănie cu alții sau trăiește în concubinaj, sau lasă mintea să hoinărească la alte deșertăciuni, sau ține lucrul străin și nu-l dă înapoi, sau rostește rugăciunea fără evlavie, cu multă grabă și nu pronunță cuvântul întreg, sau dormitează, sau nu face Sfânta Cruce dreptă pe fața sa, sau, făcând metanii, zice și rugăciuni în același timp și câte altele. Vedeți! Că ne putem împovăra cu multe păcate, chiar și atunci când ne ostenim a sluji lui Dumnezeu. De aceea proorocul David ne spune ca să slujim lui Dumnezeu cu frică. Adică să fim cu multă băgare de seamă, ca să nu greșim cu ceva chiar și atunci când săvârșim fapta bună. La fel se poate să greșim și atunci când facem milostenie, post sau alte fapte bune, dacă nu băgăm de seamă, sau nu ținem cont de condițiile care se cer la acea faptă bună. Căci fapta bună dacă se face la voia întâmplării, fără să ținem cont de unele condiții ale ei, ea nu-i primită la Dumnezeu, iar noi nu avem nici un folos de pe urma lor, poate să fie ele cât de multe și de mari.

De pildă, dacă dăm milostenie la rudele noastre, mai avute decât alți săraci mai lipsiți sau dacă milostenia pe care o facem nu provine din munca noastră cinstită, ci este agonisită cu nedreptate, sau dacă facem în văzul altora pentru ca să fim lăudați de ei, iată că și-a pierdut valoarea ei și este neprimată înaintea lui Dumnezeu. În schimb noi ne putem amăgi, socotind că am făcut o așa faptă de milostenie. De aceea proorocul David ne sfătuiește ca și atunci când ne ostenim a sluji Domnului, făcând fapte bune, să slujim cu frică, nu cumva socotind că ne adunăm comoară în cer prin săvârșirea faptelor bune, să ne trezim împovărați de păcate. Desigur că acest lucru nu se poate întâmpla omului ce are în vedere ca la orice faptă bună ce o săvârșește să țină cont să îndeplinească toate

condițiile ce i se cer. Și atunci se cheamă că omul slujește Domnului cu frică, iar Darul Lui îl ajută.

Când e vorba ca „să ne bucurăm de El cu cutremur” se înțelege ca să nu facem abateri, în timpul veseliei și al petrecerilor, de la buna cuviință, adică să petrecem creștinește, să bem, să mâncăm cumpătat, nu cu muzică și jocuri ca păgânii și ca cei necredincioși care n-au pe Dumnezeu. Să nu vorbim vorbe deșarte sau să cântăm cântări lumești... Și atunci se înțelege că noi, precum creștinii, ne-am bucurat cu cutremur.

Tânărul acela a rămas tare mulțumit auzind aceste cuvinte de la părintele Nicodim. În plus ne-am folosit și noi care am auzit... După ce a primit răspuns la întrebarea pusă, tânărul acela luând blagoslovenie, plin de bucurie, a plecat spre casă.

Leac pentru oboseală

A venit un om care după îmbrăcăminte și vorbă părea a fi bucovinean. Avea mare dragoste de Dumnezeu și o evlavie deosebită pentru părintele Nicodim. După ce a mai ascultă de la el multe învățături, i-a zis:

- Cuvioase Părinte, noi avem mare nevoie, cât vom trăi, de astfel de învățături și sfaturi pe care le auzim de la Sfinția voastră. Așa că noi n-am vrea să fim vreodată pe lumea aceasta fără Sfinția voastră. Chiar și atunci când vom vedea că ați trecut la cele veșnice, vă vom rezema de zidul Sfintei Biserici și nici mort nu vă vom lăsa în pace. Nu știu ce vom face atunci când Sfinția voastră ne veți părăsi.

Zicând el aceste cuvinte, a lăsat să-i cadă din ochi câteva lacrimi calde, în semn că cele zise de el își au izvorul chiar de la inima sa. Părintele l-a mângâiat punându-i mâna pe cap și i-a zis:

- Bunul Dumnezeu nu voiește nicidecum moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu. Să dăm slavă lui Dumnezeu pentru toată purtarea lui de grijă ce a avut-o și o are pentru noi. Să nu slăbim în a ne osteni lucrând ceva bun cât mai suntem pe acest pământ. Să facem roade vrednice de pocăință, căci nu știm când vine ceasul să plecăm de aici.

După ce s-a mărturisit, a mai întrebat pe Părintele:

- Ce să facem, Cuvioase Părinte, când ne doboară oboseala și nu mai putem face rugăciune? Părintele i-a răspuns:

- Să facem câteva sute de metanii sau măcar închinăciuni și atunci ne mai refacem puțin din această oboseală, sau poate fi chiar ispită de la vrăjmașul, care este tare necăjit când creștinul începe a face rugăciune. Ar fi în stare să-l taie cu sabia dacă n-ar fi oprit de puterea lui Dumnezeu.

Mai privind spre Părintele câțva timp, a luat blagoslovenie și a plecat căci, dacă mai zăbovea puțin, scăpa mașina.

În necazuri, să ne rugăm fără încetare!

Câțiva bărbați și vreo câteva femei au venit la Părintele în zorii zilei. Părintele făcea rugăciuni. După vreo două ore a venit și Părintele la ei.

O femeie văduvă a povestit în fața tuturor celor de față, cum a fost în sat la ei o mare inundație de apă.

- La vreo două ceasuri de noapte, a spus acea femeie, a început o ploaie mare și se bănuiește că ar fi fost o rupere de nori, încât în câteva ore a început să acopere chiar și unele case. Oamenii urcau pe dealuri cu bagaje în spate cu copii de mână sau în

brațe. Se auzea așa un vuiet străin, îngrozitor și fioros. Vuia toată valea satului parcă era la sfârșitul lumii. Oamenii se grăbeau să urce tot mai sus, căci din urmă îi ajungeau valurile apelor. Cât vedeai cu ochii era numai apă. Însă nu o apă liniștită, ci cu valuri înfuriate care duceau cu ele copaci mari, cotețe de porci, garduri, ba și unele case cu grajduri mai mici, cu animale, cu păsări în ele și cu oameni și femei care țipau îngrozitor cerând ajutor. Urlau toți câinii din sat, mugeau vitele cu glasuri străine de disperare. Era o priveliște groaznică și mare jale pe care cred că nu o voi mai putea uita până la moarte.

- Și ce făceați atunci? a întrebat Părintele.

- Cuvioase Părinte, stam gata de plecare cu bagajul făcut. În bagaj nu aveam altceva decât numai cărți și icoane. Plângeam nemângâiați și ne tot uitam cum se ridică apa.

Auzind acestea, Părintele ne-a zis:

- Vedeți, când ne aflăm în asemenea situații, să nu dormim, dar nici să ne uităm unul la altul sau să ne purtăm, de colo până colo, fără nici un rost. Să ne așezăm în genunchi sau chiar cu fața la pământ făcând rugăciuni cu lacrimi. Să facem rugăciuni fără întrerupere. De va fi cazul să nu mai putem scăpa cu viață, atunci să fim cu grijă, să ne găsească moartea rugându-ne, ci nu dormind sau văicărindu-ne de parcă n-am avea nici o nădejde la Dumnezeu. Căci în ce ne va găsi moartea, în aceea ne va și judeca. Și așa s-a întâmplat atunci...

Nu e bine să treci pe sub sfintele icoane

În timp ce mă aflam la Părintele, a venit un om care nu a mai fost niciodată. După ce a luat blagoslovenie, s-a așezat și el pe o bancă. Se vedea un om tare dornic de a asculta iar cuvintele, pe care le auzea, le așeza frumos în primele rafturi ale inimii sale, iar de acolo scotea lacrimi de pocăință. De la o vreme, văzând că Părintele îl privea cu un zâmbet părintesc, a luat și el îndrăzneală și a zis:

- Cuvioase Părinte, cum de nu v-am cunoscut eu mai de multă vreme! Aș vrea să știu dacă e bine să treacă creștinul pe sub sfintele icoane, cum de pildă e cazul la mănăstirea Bistrița, la icoana Sfintei Ana, la mănăstirea Neamț și prin alte părți? Sau cum se trece iarăși în Sfânta și Marea Vineri pe sub Sfântul Aer în sfintele biserici?

Părintele i-a răspuns:

- Nu este nici o rânduială scrisă care să îndrumeze spre a se face aceasta. De aceea, practica aceasta nu poate să fie obligatorie pentru cei ce se închină la sfintele icoane sau la Sfântul Aer. Întrucât de multe ori această trecere creează neorânduială, mai ales atunci când este aglomerație și se mai trece și de mai multe ori la rând, dând ocazie celor slabi în credință să facă haz de aceasta, lucrul acesta ne aduce aminte de unele practici necreștine. De aceea orice act de închinăciune din sfânta biserică trebuie să fie săvârșit în cunoștință de cauză și cu evlavie cuvenită. Spre exemplu, nu e bun nici obiceiul de a atinge sfintele icoane cu mâna și apoi fruntea, ca și cum s-ar înțelege că se ia sfințenia pe mână ca apoi să o ducem la frunte. Acestea toate le fac creștinii noștri fără să știe de ce fac așa. Dacă a făcut unul, poate mai slab de minte, fac toți cei ce îl văd. Se iau unul după altul, precum oile... E bine de trecut pe sub Sfântul Aer, seara la denie, când îl ține preotul la ușa bisericii ridicat în sus. Da. Atunci e bine.

Diferite învățături și rânduieli bisericești

Sfintele Sărbători cu ținere

Mergând odată la părintele Nicodim, l-am întrebat:

- Cuvioase Părinte, am vrea să știm care sărbători sunt cu ținere și care nu?

Atunci, Părintele mi-a zis:

- În cartea „Explicarea celor șapte laude” este scris un tabel de unde poți să te documentezi în această privință.

În rândurile de mai jos, pentru folosul credincioșilor, am copiat acel tabel care conține toate sărbătorile bisericești cu ținere și sărbătorile păgânești, idolatre, care nu trebuie nici de cum respectate...

Articolul 1. Sărbătorile religioase în România, care se recunosc și se stabilesc, sunt următoarele:

1. Toate duminicile de peste an, în care se cuprinde și duminica Paștilor, a căreia serbare se continuă trei zile: duminică, luni și marți.

2. Cele 12 Praznice Împărătești, și anume:

- a) Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, la 8 septembrie;
- b) Înălțarea Sfintei Cruci, la 14 septembrie;
- c) Intrarea în Biserică la 21 noiembrie;
- d) Nașterea Mântuitorului, la 25, 26 și la 27 decembrie;

- e) Botezul Domnului la 6 ianuarie;
- f) Întâmpinarea Domnului, la 2 februarie;
- g) Buna Vestire, la 25 martie;
- h) Schimbarea la față, la 6 august
- i) Adormirea Maicii Domnului, la 15 august
- j) Intrarea Domnului în Ierusalim sau Duminica dinaintea Paștilor (Floriile).
- k) Înălțarea Domnului, Joi la 40 de zile după Paști;
- l) Pogorârea Duhului Sfânt și Sfânta Treime, Duminică și luni la 50 de zile după Paști.

3. Următoarele zile ale Sfinților, pe care cu deosebire i-a respectat creștinătatea pentru virtuțile lor cele mari:

- a) Sfântul ierarh Vasile cel Mare, la 1 ianuarie, când se serbează și Anul Nou, împreună cu tăierea-împrejur a Domnului.
- b) Sfântul Ioan Botezătorul, la 7 ianuarie.
- c) Sfinții Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Hrisostom, la 30 ianuarie;
- d) Sfântul Mare Mucenic Gheorghe la 23 aprilie;
- e) Sfinții împărați Constantin și Elena, la 21 mai;
- f) Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, la 24 iunie;
- g) Sfinții Apostoli Petru și Pavel, la 29 iunie;
- h) Sfântul Prooroc Ilie, la 20 iulie;
- i) Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul, la 29 august;
- k) Cuvioasa Parascheva, la 14 octombrie;
- l) Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, la 26 octombrie;
- m) Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, la 8 noiembrie;

n) Sfântul ierarh Nicolae, la 6 decembrie;

4. Afară de acestea, sunt sărbători locale, precum: zilele hramurilor sau aniversării bisericilor fiecărei localități, aniversările Sfinților ale căror sfinte moaște se află depuse pe alocurea; aceste zile se serbează numai în localitățile respective.

Toate aceste zile sfinte, enumerate până acum, se serbează prin repaus de alte lucrări, și petrecând în îndeletniciri duhovnicești, precum: mergerea la Biserică spre rugăciune și ascultarea cuvântului lui Dumnezeu, acasă prin citirea cărților folositoare de suflet, pentru buna educare a familiei, prin facerea de bine la cei nevoiași, prin cercetarea bolnavilor, mai ales a celor fără de ajutor, și prin alte fapte bune; căci sărbătorile sunt destinate de Biserică anume pentru cultura spirituală și pentru îmbunătățirea moravurilor.

Articolul 2: Sărbătorile Naționale.

Articolul 3: Orice alte sărbători superstițioase, precum: Joile după Paști, Rusaliile, Foca, Ilie Pălie, Pintilie Călătorul, Ropotinul, Drăgaica, Paparuda, Circovii, Fipii, Chirica Șchiopul, Sântoader, Călușul, vinerea, sunt oprite a se serba, ca niște rămășițe din timpurile idolatriei, și care nu aduc nici un folos sufletesc, ci numai pagube celor ce le serbează, împiedicându-i de la lucrări folositoare și dând ocazie la petreceri deșarte și vătămătoare.

Preoților se pune în datorie a sfătui pe enoriașii lor de a părăsi asemenea sărbători păgânești, care nu sunt potrivite cu demnitatea creștinilor, cu bunele moravuri și cu învățăturile Sfinte ale Evangheliei și ale Bisericii.

Articolul 4. Acest regulament se va tipări și se va împărți pe la toate Bisericele Ortodoxe din România, spre a se citi în auzul poporului și a servi de regulă pururea clerului și pentru deosebirea zilelor de sărbătoare de cele lucrătoare. Regulamentul se va încadra și atârna pe perete în Altar (Acest regulament a fost sancționat cu Decretul Regal numărul 1391 din 3 iunie 1874 și publicat în „Monitorul Oficial”, No. 136 din 18 iulie 1873).

«Paștile Crucii» și «Paștile Învierii»

Părintele a venit într-o dimineață în deal la maici cu o carte pe slove chirilice (slove vechi) care se numea „Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur”, și mi-a zis:

- Mergi acasă cu această carte și citește-o și când vei da de cuvântul ce zice „din zece mii de creștini, unul se mântuiește, și din o mie de preoți unul se mântuiește”, notează pagina și o aduci la mine căci îmi trebuie.

În timp ce citeam am ajuns la explicația poruncii a III-a unde scrie: „În Sfânta și Marea Vineri și în Sfânta și Marea Sâmbătă lucru să nu faci, căci acestea sunt începutul Praznicilor Stăpânești”. Citind aceste rânduri, desigur că am rămas în mare nedumerire și, când a venit vremea să merg la părintele Nicodim, i-am cerut o lămurire despre aceasta. Atunci Părintele, plin de mirare mi-a zis:

- Cum? Ați lucrat în aceste zile?
- Da, am lucrat, poate și mai mult ca altădată.
- În aceste zile nu se lucrează, a zis Părintele. Aceste zile ne aduc nouă aminte de Patimile cele de bunăvoie ale Domnului nostru Iisus Hristos, răstignirea și moartea Sa pe Cruce, punerea în mormânt și pogorârea în iad. De aceea, aceste zile Sfinte

mai poartă și numirea de Paștile Crucii, Paștile suferinței (Vezi despre aceasta în Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, la explicarea poruncii a III-a din Decalog). Evreii, primăvara și toamna, aveau câte două săptămâni de sărbători, deși erau în umbra legii; iar noi care suntem în Legea Harului și adevărului, oare este de mirare de vom avea și noi mai multe zile de sărbători?

Din duminica Învierii Domnului și până la duminica Tomii, adică opt zile, care se mai numește și săptămâna luminată, simbolizează veacul al optulea. Șapte săptămâni din postul mare sunt cele șapte veacuri ale acestei lumi trecătoare, iar săptămâna luminată e veacul al optulea; veacul veșniciei, veacul fericirii și al bucuriei de-a pururea și fără de sfârșit.

În Cazania de la Duminica Tomii se zice așa: „Deci această Duminică se cheamă și întâia și a opta Duminică. Întâia este căci de la Paști aceasta este întâia Duminică și începătura altor Duminici. Iar a opta, căci astăzi sunt opt zile de la Paști... care închipuie veacul ce va să fie de la ziua Judecării înainte, care se cheamă al optulea veac, netrecut și nesfârșit, după aceste șapte veacuri ale lumii”.

Iar în Cazania de la Duminica Mironosițelor, iarăși adevărește același lucru când zice: „După acea bucurie și după acele cântări de veselie ce am cântat întru slăvită zi a învierii Domnului nostru Iisus Hristos, nu o zi, nici două, ci tocmai opt zile, una ca alta sunt” (Vezi despre aceasta la Cazania Bisericii ediția a III-a 1929 o.c. pag. 129-130; 134). Adică toate cele opt zile din săptămâna luminată nu se deosebesc cu nimic una de alta, aceeași sfințenie au toate. În rânduiala slujbelor, de asemenea, nu se observă nici o deosebire, ci cum scrie în Tipicul Bisericii, rânduiala slujbei din prima zi a învierii Domnului, aceeași o au toate cele opt zile.

În Săptămâna Luminată nu se stă în genunchi, nici chiar în timpul slujbelor de la Biserică. Nu se fac nici cele șapte laude; ci în locul lor se citesc Ceasurile Paștilor, după cum arată la Ceaslov și Mica prăvilioară.

De asemenea nu se zic psalmi nici chiar la rugăciunea de dimineață sau la Acatist... și nici rugăciunea Sfântului Efrem Sirul: „Doamne și Stăpânul vieții mele...”. De la Paști până la Duminica Mare nu se fac metanii mari, ci numai închinăciuni. Lunea se mănâncă de fruct iar Miercurea și Vinerea ulei, vin și pește.

În loc de „Slavă Ție, Dumnezeu nostru, Slavă Ție” sau „Veniți să ne închinăm...” se zice: „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”, de trei ori. Aceasta zicem și când venim sau plecăm de undeva, și la gustarea: de dimineață, sau la orice început de rugăciune și la terminarea ei și în loc de „Cuvine-se cu adevărat” se zice „Îngerul a strigat celei pline de dar: Curată Fecioară, bucură-te, și iarăși zic: bucură-te, căci Fiul tău a înviat a treia zi din mormânt! Luminează-te, luminează-te, Noule Ierusalime, căci slava Domnului peste tine-a răsărit! Saltă, saltă acum și te bucură, Sioane! Iar tu, Curată Născătoare de Dumnezeu, veselește-te întru învierea Celui născut al tău!...”, până la Înălțarea Domnului... După cum ne salutăm unii cu alții, de la Paști până la Înălțarea Domnului, - 40 de zile - cu „Hristos a înviat” și cu răspunsul. „Adevărat că a înviat”, iar de la Înălțarea Domnului până la Duminica Mare ne salutăm cu salutul „Hristos s-a înălțat” și cu răspunsul „Adevărat că s-a înălțat”, încă zece zile, așa după cum făceau primii creștini.

Duminica ce poartă cinci nume

Duminica Mare e socotită ca ziua de întemeiere a Bisericii lui Hristos Dumnezeu și poartă cinci nume: 1. Duminica Mare; 2. Duminica Cincizecimii; 3. Duminica Teiului; 4. Duminica Pogorârii Duhului Sfânt; 5. Duminica Rusaliilor. Aceste cinci denumiri ale acestei Duminici, au următoarea însemnătate:

1. Duminica Mare se zice, pentru că e socotită într-adevăr ca o Duminică Mare, căci în această zi s-a pus temelia Bisericii lui Hristos Dumnezeu, adică Biserica Noului Așezământ, Biserica creștină.

2. Duminica Cincizecimii înseamnă că cincizeci de zile sunt de la Slăvita zi a învierii Domnului și până astăzi. Deci s-a încheiat praznicul de cincizeci de zile.

3. Duminica Teiului arată că inima omului are forma unei frunze de tei, iar Duhul Sfânt pogorându-se peste Sfinții Apostoli în chip de limbi de foc, ar fi avut tot forma unei frunze de tei, care intrând în inima omului care are aceeași formă, îl umple de tot binele vremelnic și veșnic:

4. Duminica Pogorării Duhului Sfânt arată împlinirea făgăduinței făcută de Mântuitorul către Sfinții Apostoli, când le-a poruncit lor să nu se depărteze de Ierusalim până ce se vor îmbrăca cu putere de sus. În această zi s-a împlinit făgăduința...

5. Duminica Rusaliilor. Cuvântul „Rusalii” e cuvânt grecesc care arată unitate, așa după cum zice și Condacul: „Când s-au pogorât amestecând limbile, despărțit-a neamurile Cel Preaînalt, iar când a împărțit limbi de foc, într-o unire pe toți i-a chemat:.” (Condacul din Duminica Pogorării Duhului Sfânt, din Ceaslov).

Așa ne-a explicat părintele Nicodim însemnătatea acestei zile.

Banii obținuți Duminica au adus necazuri după 20 de ani

Când să plec la maici în deal, a venit un om credincios și s-a plâns Părintelui, zicând:

- Cuvioase Părinte, am cumpărat acum vreo 20 de ani în urmă o bucată de pământ cu acte în regulă. Acum vreo trei ani, s-au ridicat niște urmași ai fostului proprietar și m-au dat în judecată. De atunci încoace, merg mereu la tribunal și procesul nu se mai termină. Cheltuiesc o groază de bani. Ce mă învățați să fac?

După ce l-a ascultat cu atenție, Părintele a zis către el:

- Oare ce să fie aceasta? și a mai întrebat pe om dacă banii ce i-a dat pe pământ nu cumva au fost agonisiți pe căi nedrepte.

După mai multă sfătuire omul a zis:

- Cuvioase Părinte, aveți dreptate. Banii i-am luat de pe o pereche de boi, pe care i-am vândut în ziua de Duminica Floriilor.

- Mergi acum acasă și fă rugăciune cu cei din familie, 40 de Acatiste către Domnul nostru Iisus Hristos, iar noi o să vă punem aici la slujbe și să avem bună nădejde că o să ieșim cu bine, i-a indicat Părintele.

Omul a revenit după vreo două săptămâni și i-a spus Părintelui că la prima înfățișare, după rugăciuni, procesul a luat sfârșit în favoarea lui.

Atenție la lucrurile sfinte

În paragraful de mai jos, dăm curs la unele sfaturi pe care le-am primit de la părintele Nicodim, despre felul cum trebuie să procedăm când avem ofrande sau obiecte sfintite, deteriorate.

Dacă se întâmplă vreodată de se mucegăiește Sfânta Anaforă, o punem în fântâniță. Când e vorba de fântâniță aș vrea să nu se înțeleagă cumva greșit; fântâniță se face în felul următor: la un loc curat în grădină sau lângă casă, săpăm o gropiță de 30-40 cm, ca și cum am vrea să îngropăm un stâlp, iar pentru întărirea pereților acestei fântânițe o căptușim cu patru capete de scândură, astfel încât să rămână afară vreo 20-30 de cm mai sus de suprafața pământului, iar deasupra punem o lespede de piatră sau alt capac. Când avem Sfânta Anaforă mucegăită sau spălăm batista, șervețelul, vasele pe care le-am folosit în acele trei zile după ce am primit Sfintele Taine sau în ziua când am primit Sfânta Agheasmă Mare, punem în fântâniță apa de la spălat. Pentru că în raport cu sfiala și buna cucernicie și evlavie ce o avem către cele sfinte, așa ne și folosim mai mult sau mai puțin de această sfințenie. Și în raport cu grija și pregătirea pe care o facem înainte de a primi cele sfinte, și paza pe care o avem după ce le-am primit, în aceeași măsură ne folosim vremelnic și veșnic. Așa ne-a spus și ne-a învățat părintele Nicodim cu fapta și cu cuvântul și așa lăsăm și noi urmașilor noștri care vor avea dragoste și bunăvoință a le săvârși în viața lor și a le lăsa și ei urmașilor lor pentru a se folosi. În felul acesta respectăm cele sfinte după adevăratul lor merit.

În cazul când avem o icoană prea veche, uzată și nu se cunoaște ce Sfânt reprezintă, să o ducem la Biserică și va fi depusă în camera unde sunt veșminte, cărți și icoane vechi care nu se mai folosesc. Nu avem voie să ținem în casa noastră o icoană, dacă nu știm ce Sfânt reprezintă ea. Icoanele fotografiate sau lucrate numai într-o singură culoare, nu le putem folosi decât ca tablouri, iar nu ca icoane pentru a ne închina la ele. Astfel de icoane le punem pe peretele de miazăzi sau de miazănoapte în cameră. De

asemenea nu folosim în casa noastră icoane străine, catolice, ci numai Ortodoxe. Nu punem în rama sfintei icoane fotografii sau podoabe idolești ca: mărgele, inele, brățări și altele, și nici nu le acoperim cu perdele. Copiii care au dragoste să picteze e bine să se învețe la alte figuri, nicicum la chipurile Sfinților. Deoarece făcând acest lucru fără să cunoască bine această meserie, ar putea ușor să deformeze aceste chipuri ale sfinților, păcat cu care se împovărează, nu atât de mult cei care le fac, ci cu mult mai mult părinții lor, care îi lasă să facă așa ceva. Dacă avem posibilitate, e bine să ținem candela aprinsă totdeauna, ziua și noaptea.

Folosirea metaniilor de către mireni

Maica Maria mi-a dat de pomană o ață de făcut metanii, în prezența părintelui Nicodim. Eu am primit-o și i-am mulțumit frumos și stăteam cu ea în mână uitându-mă spre Părintele ca și cum aș fi vrut să-l întreb dacă și noi mireni, care nu facem parte din cinul monahal, o putem folosi. Și fără ca să deschid gura pentru a întreba, Părintele mi-a și dat răspunsul:

- Da, le puteți folosi și frățiile voastre ca mireni, cu singura condiție ca să le tăiați capătul cel ce are Semnul Crucii, ca să vă deosebiți cu aceasta de cei ce primesc metaniile întregi, când sunt tunși în cinul monahal.

Am scris și acest amănunt aici, deoarece am mai văzut pe undeva la mireni, metanii care aveau și capătul cu Semnul Crucii.

Să se păstreze curați, cei ce lucrează obiecte bisericești

Un om, care lucra tâmplărie, făcea și cruciulițe de lemn de purtat la gât. Trecând odată pe la el, m-a rugat să întreb pe părintele Nicodim dacă lui, ca om păcătos, îi este îngăduit să facă cruciulițe de lemn, deoarece se căutau foarte mult.

Când am întrebat pe Părintele despre aceasta, el mi-a răspuns:

- Cel ce lucrează cruciulițe de lemn de purtat la gât, ca și cei ce pictează sfinte icoane sau alte obiecte bisericești, se recomandă a se păstra cât mai curați trupește și sufletește și a-și petrece viața în mare sfințenie.

Femeia să stea la locul ei în pronaos

O bătrână mai de elită, m-a rugat să-l întreb pe părintele Nicodim dacă îi dă voie să stea la slujbă mai aproape de Sfântul Altar, sau cel puțin lângă strana cântăreților, pentru că și așa ea nu aude bine și dacă mai stă și în urma bărbaților, nu se folosește cu nimic, mai bine stă acasă. Auzind părintele Nicodim acestea și cunoscând-o pe ea cine a fost și este, mi-a zis să-i spun așa:

- Atunci ce să facem cu bătrânul acela care nu aude deloc? Ca să poată auzi și el ceva, ar trebui să meargă în Sfântul Altar și să stea chiar lângă preot. Și din când în când să mai repete odată ceea ce a zis, pentru că el nu aude deloc. Nu. Nu se poate călca buna rânduială, ori de auzim, ori de nu auzim, stăm fiecare la locul nostru și ne mulțumim atât pe cât auzim, deoarece a fost și timpul când auzeam bine, dar poate atunci nu ne plăcea să luăm parte la slujbele Bisericii.

Să nu împodobim Sfintele Icoane

O doamnă profesoară pensionară a adresat părintelui Nicodim prin mine, o întrebare, dacă e bine sau nu să pună perdele la sfintele icoane, sau diferite zorzoane ca: inele, cercei, mărgelă, beteală, panglici, canafi și altele. La care Părintele a răspuns:

- Nu e bine deloc, iar cei care pun la sfintele icoane diferite zorzoane sau perdele, săvârșesc un mare păcat. În cele trei volume cu luxul am scris mai amănunțit despre aceasta și, de va reuși să le citească, se poate convinge pe deplin.

Stropirea cu agheasmă

Am fost rugat să întreb pe părintele Nicodim dacă va putea stropi și femeia în lipsa bărbatului, la ziua întâi a lunii cu sfânta agheasmă mică, la care părintele Nicodim a răspuns:

- Se poate stropi la nevoie și de către femeie, pentru sfințirea caselor. Dar casele creștinilor nu se sfințesc numai atunci când sunt stropite cu Agheasmă la ziua întâi a lunii, ci ele se mai sfințesc și atunci când cei ce locuiesc într-însele respectă cu strictețe poruncile lui Dumnezeu și își petrec viața după voia și plăcerea Lui. Atât bărbatul cât și femeia creștină și cu toți copiii care au primit Sfântul Botez și care trăiesc cu frică de Dumnezeu, au primit asupra lor o preoție tainică, după cuvântul Sfântului Apostol Petru (1 Petru 2, 5-9) și după cum învață Cazania, ediția veche, la Botezul Domnului din 6 ianuarie. Casele creștinilor în care se fac zilnic rugăciuni, cele șapte laude, citiri prin

cărțile sfinte, se sfințesc mereu, deoarece în acele case nu se vorbesc cuvinte de rușine, glume, drăcuiele, înjurături, clevetiri, minciunării, povești deșarte, jocuri idolatre cu muzicanți și multe alte blestemății. Așa zice Sfântul Efrem Sirul în Tom III pag. 37 că unde este psalmul cu umilință, acolo este și Dumnezeu cu îngerii; iar unde sunt cântările celui străin, acolo este urgia lui Dumnezeu și vaiul este răsplătirea răsului. Unde sunt sfintele cărți și citirile, acolo este veselia dreptilor și mântuirea auzitorilor, iar unde sunt alăute (adică muzică) și hore, acolo e întunecare a bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului.

Da. Acele case, în care petrec creștinii cei înțelepți și luminați cu învățătura sfântă a Bisericii lui Dumnezeu, se sfințesc în fiecare zi prin petrecerea cea bună a celor ce locuiesc în ea, după cuvântul zis de înțelepciunea bătrânilor «că nu locul sfințește pe om, ci omul sfințește locul».

Să nu stingem candela sau lumânarea suflând asupra lor

Cineva m-a rugat să pun și această întrebare curioasă, dacă e bine a sufla asupra lumânării sau asupra candelăi care sunt aprinse, când e nevoie să le stingem, la care Părintele a răspuns:

- Cred că nu e bine să le stingem suflând asupra lor, deoarece atât lumina de la lumânare, cât și cea de la candelă, reprezintă sau simbolizează pe Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Poți să sufli asupra unui felinar, chibrit sau foc, dar să nu sufli asupra lumânării sau asupra candelăi aprinse.

Cinstirea Sfintelor icoane

S-a întâmplat odată ca părintele Nicodim să-mi dea de blagoslovenie mai multe iconițe de mărimea cărților poștale. Între aceste iconițe era una a Maicii Domnului care era străpunsă în obraz. Necunoscând pricina, întreb pe părintele Nicodim, care mi-a dat explicația cuvenită.

Atunci am găsit prilejul să întreb și despre cazul în care la unele Biserici lanțul de care este susținut policandrul este înfipt tocmai în sfânta icoană a Mântuitorului nostru Iisus Hristos de pe bolta bisericii. La care părintele Nicodim mi-a răspuns:

- E un păcat mare de tot, dar nu-l văd toți, decât numai cei ce au ochi de văzut, aceia îl văd. Diferența este că pe icoana Maicii Domnului a străpuns-o un păgân, iar icoana Mântuitorului este străpunsă de creștini. Se mai poate considera că noi cinstim cu evlavie sfintele icoane dacă le străpungem la fel ca păgânii? Cinstea și evlavia pe care o arătăm către icoane trece la persoana pe care o reprezintă. La fel se întâmplă și cu profanarea lor, conștient sau inconștient... La fel ca și semnul Sfintei Cruci peste care pășesc și îl calcă în picioare, fără pic de simț, mulți și multe persoane care se pretind că sunt oamenii Bisericii lui Dumnezeu.

Părintele Nicodim a săvârșit slujba Sfintei Liturghii la mănăstirea Agapia Veche. La predica pe care a ținut-o vreo oră și ceva, între altele, a spus ca să avem o deosebită grijă atunci când așezăm icoanele pe peretele de la răsărit. Nu înseamnă, că icoana unui sfânt sau chiar a Maicii Domnului, o putem pune sus pentru că e mai mare și are o ramă mai frumoasă, iar icoana Prea Sfintei Treimi fiind mai mică în dimensiuni și poate că și rama e mai veche, să o punem sub icoana Maicii Domnului sau a Sfântului. Să fim cu mare băgare de seamă în tot ce facem, ca să nu ne împovărăm de unele păcate, chiar și când ne ostenim să facem ceva bun.

După ce s-a terminat slujba, am coborât de la Agapia Veche în vale și era un om care aștepta să se mărturisească. După ce s-a mărturisit, a întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, cei căsătoriți, care nu au copii, se cade a mai fi unul cu altul, pentru că doar împreunarea soțului cu soția este numai pentru nașterea de copii!

- Da. Adevărat este cum spui dumneata, însă aceste lucruri se discută numai la scaunul spovedaniei și nu trebuie mireanul să se ocupe cu așa ceva.

Când a auzit aceste cuvinte, omul nostru a plecat fruntea și nu a mai zis nimic. După aceea a luat blagoslovenie și a plecat.

Să cântăm cântări bisericești ortodoxe

Corectam cu cineva niște manuscrise în bucătărie la mănăstirea Agapia și vedeam pe părintele Nicodim coborând pe scări cu un braț de cărți pe care le-a pus pe masă în fața noastră, zicând:

- Lăsați puțin manuscrisul și uitați-vă la aceste cărți. Fiecare carte are cântece care aparțin unui cult religios. Uitați-vă, nu cântați și frățiile voastre din cărțile lor? Pe vremea Sfântului Ioan Gură de Aur ereticii atrăgeau multe suflete slabe și neîntărite la credințele lor rătăcite prin cântări. La fel fac și azi sectarii, care se înrudesesc de minune cu ereticii de altă dată, deoarece au fost și sunt conduși și unii și alții de același duh demonicesc. Noi ne ferim pe cât putem să folosim cântările lor, pentru că cine cântă cântări sectare se umple de duh străin, de duh demonicesc, iar cine cântă cântări bisericești religioase, după învățătura Bisericii Ortodoxe, se umple de duh Dumnezeiesc.

Auzind acestea am întrebat:

- Cuvioase Părinte, cum putem noi cunoaște care cântare e bună și care nu e bună?

Părintele a răspuns:

- Tocmai de aceea am adus aici cărți, ca să stabilim care nu se pot cânta. Noi, ortodocșii, avem o mulțime de cântări bisericești care sunt întocmite de Sfinții Părinți și scriitori ai Bisericii, așa că nu e bine să cântăm altele străine ortodoxiei. Cântările de bază ale unui credincios creștin trebuie să fie cântările bisericești ca: tropare, condace, irmoase, podobii, mărimuri, catavasii, binecuvântări, axioane și toate cântările care se află în cărțile bisericești. Se mai folosesc și cântările din cele două cărți întocmite de Petre Dulfu, prima fiind „Iisus Mântuitorul”, iar a doua „Dumnezeu și oamenii” și „Psaltirea în versuri” de Vasile Militaru. Se pot cânta și toate cântările care sunt cuprinse în cărțile pe care le-am scris. Să faci un tabel unde să arăți pagina și cântarea din fiecare carte.

Dăm mai jos un tabel cu titlul și numărul de pagină al cântărilor care se pot cânta și care se află în cărțile părintelui Nicodim, tipărite înainte de anul 1948:

Oglinda Duhovnicească:

Volumul 2 pag. 696: „Să se îndrepteze rugăciunea mea”

Volumul 2 pag. 868: „În străvechea carte Sfântă”

Volumul 3 pag. 1449: „Iosif și frații lui”

Volumul 3 pag. 1540: „Învierea lui Lazăr”

Volumul 3 pag. 1542: „Întărirea osândeii lui Iisus”.

Volumul 3 pag. 1545: „Un lung tren ne pare viața”.

Volumul 3 pag. 1608: „Dragostea Dumnezeiască”, „Hai să trăim creștinește”

Volumul 3 pag. 1609: „Adormirea Maicii Domnului”.

Volumul 3 pag. 1672: „Răsplata lumii amăgitoare”.

Volumul 3 pag. 1672: „Ispitirea lui Iisus”.

Volumul 4 pag. 1736: „Înmulțirea pâinilor”.

Volumul 4 pag. 1736: „Trâmbița Judecății”

Volumul 4 pag. 1800: „Botezul Domnului”.

Volumul 4 pag. 1864: „Cum să ne rugăm”.

Volumul 4 pag. 2073: „Zaheu”.

Volumul 4 pag. 2168: „Despre plata Domnului”.

Volumul 4 pag. 2296: „Căința omului păcătos”

Volumul 5 pag. 2297: „Îngerii”

Volumul 5 pag. 2362: „Pe Tine, Dumnezeule, Te lăudăm”

Volumul 5 pag. 2713: „Pilda Fiului risipitor”. „David păcătuiește și e pedepsit”.

Icoana vie a Dumnezeirii: pag. 192: „Scoală suflete”.

Răscumpărarea sufletelor:

pag. 646: „Glasul înțelepciunii”

pag. 647: „Spre veșnicie”.

Lupta împotriva lui satana:

pag. 2 „Profetul din Nazaret”.

pag. 373 „În viața lipsită de credință”

pag. 375 „Răsplata lumii amăgitoare”

pag. 376 „Hai să trăim creștinește”

pag. 377 „Adormirea Maicii Domnului”

pag. 378 „Sărbătoarea Domnească”

pag. 380 „Trâmbița Judecății”
pag. 382 „Mai am un singur dor”
pag. 382 „Veniți creștini la rugăciune”
pag. 384 „Viața” („Un lung tren ne pare viața”).

Păcatul înjurăturilor:

pag. 128 „Miluiește-mă Stăpâne”
pag. 193 „Unde mergi creștine, dragă”
pag. 292 „Prilejuri nefericite”.

Credința în Dumnezeu:

pag. 938 „Bogatul zgârcit”
pag. 1027 „Blândul Păstor”

Crucea feciorelnicelor:

pag. 591: „Pilda celor 10 fecioare”
pag. 684: „Pilda fiului risipitor”
pag. 750: „Iar în zilele din urmă”

Semnul Sfintei Cruci în vremile apostolice:

pag. 522: „Crucea”

Izvorul răutăților:

pag. 394: „Imnul Sfântului Nicolae”

pag. 338: „Fiul risipitor”

pag. 314: „Cheile raiului”

Părăsiți calea pierzării:

pag. 31: „Căința omului păcătos”.

pag. 58 „Fapt minunat de mulți oameni așteptat”.

pag. 104 „Maica Sfântă Preacurată”.

pag. 164: „Imn la Nașterea Domnului Iisus Hristos”.

pag. 197: „Vestirea Evangheliei”.

pag. 198: „Răbdarea”.

pag. 222: „Doamne, Doamne, Ceresc Tată”.

Pag. 224: „Îndură-Te, Părinte”.

pag. 276: „Nădejdea”.

pag. 277: „Nimicnicia omenirii”.

pag. 279: „Imnul nebunilor după averi”.

pag. 322: „De ești creștin”.

pag. 327: „Amar și grea durere”.

pag. 348: „Tânguirea sufletelor”.

pag. 373: „Profetul din Nazaret”.

pag. 375: „Căința Sfântului Apostol Petru”.

pag. 396: „Sfântul mucenic Haralambie”.

Iar din cărțile de cântări religioase putem cânta aceste cântări:

1. Haideți spre Patria Cerească
2. Cruce Sfântă părăsită
3. Mă duc la Golgota
4. Bate moartea la fereastră
5. Tatăl nostru Cel Ceresc
6. Pilda celor 10 fecioare
7. Doamne, Doamne, Ceresc Tată
8. O, vai, lume-nșelătoare
9. Un lung tren ne pare viața
10. Fiul rătăcit
11. Cina cea de taină
12. Cântarea lui Iosif
13. Să se îndrepteze rugăciunea mea.
14. Veniți creștini la rugăciune.
15. Vai te miri cu câtă trudă.
16. Fiul cel pierdut.
17. Veniți, veniți.
18. Profetul din Nazaret.
19. Păstorul cel bun.
- 20 Spre Emaus.
21. Unde mergi, creștine dragă?
22. Bogatul nemilostiv.
23. Iov.
24. Lasă azi, lasă pe mâine.
25. Ferice va fi omul.

26. Cântarea Sfintei Cruci.
27. Iisuse, vino la mine.
28. Judecata de pe urmă.
29. Cer și mare pe pământ.
30. La ce-mi folosește oare?
31. Pentru ce te zbați?
32. O zi trece, alta vine.
33. Anul nou.
34. Doamne Iisuse Hristoase.
35. Lume, lume-nșelătoare.

În timpul în care am întocmit acest tabel, a venit un om la părintele Nicodim ca să se mărturisească și, înțelegând că se face o alegere a cântărilor, a scos și el din buzunar o foaie de hârtie pe care avea scrisă o cântare. Și arătând-o Părintelui să o verifice dacă e bună, acesta i-a răspuns:

- Cântări sunt multe, dar am socotit că acelea pe care le-am prezentat sunt destule, că n-o să ne ocupăm toată vremea de cântat. Sfântul Apostol Iacov ne sfătuiește să cântăm atunci când avem inimă bună (Iacov 5, 13). Dar dacă am supărat pe Dumnezeu cu păcatele, trebuie să mai și plângem, ca să ne curățăm de ele. Am găsit undeva scris că trebuie să avem așa de multe lacrimi, pe câtă apă a fost în cristelniță, atunci când ne-a botezat preotul. Tot Sfântul Apostol Iacov, care ne sfătuiește să cântăm atunci când avem inimă bună, ne sfătuiește, zicând: „întristați-vă și vă jertfiți. Râsul vostru să se întoarcă în plâns și bucuria voastră în întristare” (Iacov 4, 9). Da. A lăuda pe Dumnezeu prin cântări, este bun lucru și plăcut dar, ca să fie primite aceste cântări înaintea lui Dumnezeu, trebuie să cântăm cu smerenie, cu evlavie, iar nu cu glas mare, acoperind cu vocea noastră pe ceilalți care cântă împreună cu noi. Căci atunci nu cântăm lui Dumnezeu, ci oamenilor.

Dacă atunci când ne rugăm trebuie să avem mintea la Dumnezeu, tot așa se cere și la cântare. Căci ce este cântarea, decât o rugăciune cântată, dacă împlinește toate condițiile care se cer.

- Cuvioase Părinte ce să facem atunci când vine cineva la noi și vrea să cânte o melodie sectară?

- Poate nu-și dă seama că acea cântare nu e bună, a zis Părintele. De aceea trebuie lucrat cu multă îngăduință. Doar știi ce spune în Patericul egiptean, că atunci când poruncești cuiva cu duh de mândrie (adică tu ești mândru și vrei să sfătuiești pe alții, Dumnezeu nu-ți va ajuta), chiar de va fi acela ascultător, Dumnezeu îi împietrește inima, ca să nu te asculte, deoarece Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă. Și de vei ruga pe cineva cu multă smerenie și sfială, chiar de va fi acela îndărătnic, Dumnezeu îi înmoaie inima lui cea împietrită și te va asculta pe tine, pentru că Dumnezeu celor smeriți le dă har (1 Petru 5, 5). În raport cu dorința pe care o ai în inima ta, de a păzi cu sfințenie cele bune, lucrează cu harul lui Dumnezeu, căci altfel noi nu putem face nimic bun de nu ne va sprijini harul lui Dumnezeu.

Dumnezeu nu primește laudă din tinichea

Discutând cu părintele Nicodim despre cântările pe care ni le recomanda să le folosim, l-am mai întrebat:

- Cuvioase Părinte, am auzit pe unii că laudă pe Dumnezeu din instrumente muzicale, oare e bine așa?

- Cum să fie bine. Dar dacă omul nu mai ține cont de învățătura Bisericii, atunci face ceea ce îi vine lui la socoteală. Este adevărat că toate confesiunile religioase

în frunte cu papistașii, folosesc instrumente muzicale în cultul lor. Singură Biserica Ortodoxă n-a folosit și nici nu folosește așa ceva, pentru că Dumnezeu nu primește laudă din tinichea, ci din inimă curată. Dumnezeu se laudă prin cuvinte cântate cu evlavie și nu numai din sunetul care este lipsit de cuvinte! Dumnezeu a înzestrat pe om cu acest mare dar al cuvântului și cu voie liberă, dar instrumentul este lipsit de acestea toate. Este adevărat că în legea veche aduceau laudă lui Dumnezeu din harfă, precum a făcut Proorocul David și alții, dar cei din legea veche erau socotiți ca niște prunci în Hristos, dar acum suntem socotiți ca bărbați desăvârșiți. Și dacă am căuta să facem cum au făcut ei, unde am ajunge?! Căci legea și proorocii până la Ioan Botezătorul au fost, iar de atunci încoace e harul și adevărul. Legea cea veche e ca umbra și a fost neîmplinită. A venit Mântuitorul nu ca să o strice, ci ca să o plinească pe ea.

Despre dormitul prin mănăstiri

Părintele Nicodim, care ne-a fost atâția ani duhovnic, ne-a adus la cunoștință că nu este îngăduit ca partea femeiască să doarmă în mănăstire de călugări și nici partea bărbătească să doarmă în mănăstire de maici.

Într-un an, de marele praznic al Înălțării Domnului, o fată care se mărturisea la părintele Nicodim, împreună cu părinții ei drept-credincioși, a dormit într-o mănăstire de călugări. Dimineața, vrând să coboare pe niște scări, a alunecat și a căzut, frângându-și o mână.

Aflând despre aceasta părintele Nicodim, a zis cu durere către cei care i-au adus vestea:

- Ce să fac, dacă nu vor să înțeleagă ceea ce le-am spus din Pravila Bisericii?

Această întâmplare a îngrozit pe mulți din ucenicii lui.

O altă învățătură pe care ne-a lăsat-o Părintele, a fost și aceasta: Că nu e bine, în calitate de creștin drept-credincios, să urci pe treptele tribunalului, adică nu e bine să te răzbuni pe cineva dându-l în judecată la tribunal, chiar de-o fi să pierzi cât de mult.

Dacă se spală rufe după Botezul Domnului?

M-a întrebat cineva dacă este adevărat că opt zile după Botezul Domnului nu e voie să speli rufe, deoarece se crede că toate apele sunt sfințite. Eu n-am știut ce să-i răspund, dar când am fost la părintele Nicodim, l-am întrebat. Părintele mi-a răspuns că nu a găsit nicăieri scris despre aceasta, deoarece numai firea apelor s-a sfințit, dar nu toate apele. Atunci oamenii n-ar mai veni să ia Sfânta Agheasmă de la Biserică, dacă într-adevăr ar fi toate apele sfințite. În acest obicei se vede destul de clar tradiția poporului; după cum zice și Sfântul Ioan Gură de Aur că: „Este obicei care nici nu strică, dar nici nu folosește, pe acela lasă-l; iar de este obicei care vatămă, pe acela strică-l, poate să fie el cât de vechi”.

Să se poarte Sfânta Cruce pe sub cămașă

Un om dornic de învățătură, după ce a primit răspuns la o întrebare, văzând că s-a făcut o pauză s-a mai adresat iarăși:

- Cuvioase Părinte, dar Sfânta Cruce e bine să o poarte creștinul?
- Da. E bine a purta creștinul Sfânta Cruce pe sub cămașă, fără să fie observată de cineva. Sfânta Cruce e bine a o purta creștinul permanent în afară de timpul când femeile au rânduiala lunară și bărbații nu sunt demni de a intra în Biserică. Femeile n-au voie nici să pună mâna pe Noul Testament atunci când nu au voie a purta Sfânta Cruce. E bine de a mai purta creștinul în afară de Sfânta Cruce și Noul Testament format mic într-un buzunar în dreptul inimii.

Omul acela a mai întrebat iarăși:

- Este adevărat, Cuvioase Părinte, că avem datoria de a ține permanent candela aprinsă?
- Da. Așa e bine ca în fiecare casă unde locuiesc creștinii, să se păstreze măcar o candelă aprinsă ziua și noaptea. Să nu fie nici prea mare ca să ardă ca o lumânare, dar nici prea micuță ca să arate ca o lumină aproape stinsă. Să ne gândim câți bani nu cheltuiesc oamenii noștri care se lasă robiți de patima fumatului? S-ar putea arde șapte candelă cu banii pe care-i cheltuiește un fumător pasionat pe țigări și chibrituri!

Vin pentru parastase

Prin anul 1960 la moșii de iarnă, ziua în care se face de obicei pomenirea morților era Părintele de rând la Biserica mare din mănăstirea Văratec. La slujba parastasului am asistat și eu. M-am uitat cu atenție la mesele unde se aflau prinoase mai mari sau mai mici și colive frumos împodobite cu bomboane, dar spre mirarea mea n-am văzut sticle de vin de 1 litru sau măcar 1/2 litri, ci numai niște sticlute mici de 0,100 litri sau 0,150 litri și unele din ele și mai mici, parcă erau cu medicamente.

În timpul când stam la masă cu Părintele, l-am întrebat:

- Cuvioase Părinte, oare așa se cade, ca la parastas să se aducă vin în sticlute mici, sau e lipsă de vin aici la mănăstire?

- Da, așa trebuie să se aducă la parastas, puțin vin, ca simbol al Sângelui Domnului nostru Iisus Hristos. Nu trebuie a se aduce vin mult, ca nu cumva să se dea prilej de a se îmbăta slujitorii Bisericii.

- Cuvioase Părinte, la noi se aduce câte 1 litru de vin. Rar de tot, doar câte o femeie văduvă sau vreun om necăjit cumva să aducă vreo sticlă de jumătate.

- Frăția ta să nu duci mai mult de 1/4 litri de vin, ca să nu te faci părtaș la păcate străine și nici la alții să nu le spui nimic, ca să faci tulburare în parohie. Dacă ai bază pe cineva, poți să-i spui, iar de nu, lasă-i în pace!

- Cuvioase Părinte, la noi la Biserică, după ce se termină slujba panahizilor, își ia fiecare prinosul și sticla cu vin și merge de la duce la ușa Sfântului Altar. Acolo în Sfântul Altar sunt pregătite damigene unde omul de serviciu deșartă din fiecare sticlă și apoi o dă omului înapoi.

- Dacă așa stau lucrurile, a zis iarăși Părintele, să nu duci cumva panahida cu vin acolo, că te împovărezi de mari păcate. Las-o acolo pe masă, că până la urmă o ia omul de serviciu dacă-i va trebui, însă frăția ta să nu o duci la Sfântul Altar.

Auzind acestea, le-am pus la inimă și am făcut cunoscut și la cei de aproape care m-au înțeles. Și de atunci, cu ajutorul lui Dumnezeu, am făcut așa după cum m-a învățat părintele Nicodim.

Despre ștergerea Sfintei Lingurițe

A trimis părintele Nicodim pe cineva ca să-l ajut la pregătire de spovedanie. El era epitropul bisericii și, din vorbă în vorbă, tot trecând cu pregătirea de la un păcat la altul, el mi-a spus că preotul paroh are mare bază pe el, și-l pune întotdeauna când e vorba să dea Sfânta împărtășanie la enoriașii săi, să stea cât mai aproape cu un șervet curat în mână, ca după ce omul primește Sfânta împărtășanie, să șteargă cu multă atenție Sfânta Linguriță, ca să poată împărtăși pe următorul, care e nevoit să mai aștepte puțin. Auzind eu acestea de la el, i-am spus, pe cât am putut, în ce primejdie se află și cum el, inconștient, profanează cele Sfinte. La spovedanie a primit de la Părintele sfaturi cum și în ce chip poate scăpa de această profanare.

Profanarea Sfintei împărtășanii se poate face în mai multe feluri, ca de pildă: prin folosirea mai multor lingurițe atunci când se împărtășesc oamenii, sau prin arderea sfintei lingurițe la lumânare sau la o lampă cu spirt sau așa cum se făcea în parohia acestui epitrop, căci se ștergea sfânta linguriță cu un șervețel după fiecare om care se împărtășea.

Mai târziu, după câțiva ani, am văzut și o broșură editată de arhitectul Mihail Urzică din București, care trata mai pe larg despre această problemă a profanării Sfintei împărtășanii.

Nu este îngăduit a lovi cu Crucea în ușa Bisericii

A venit o familie de oameni credincioși și, după ce s-au mărturisit toți ai casei, bărbatul a întrebat pe Părintele câte ceva. Între altele, au zis:

- Cuvioase Părinte, anul acesta am fost în noaptea Învierii la biserica din satul soției. Am observat la slujbă ceva deosebit de cum se face la noi în sat. După ce preotul a zis: «Veniți de luați lumină», a ieșit în fața sfintei biserici și a citit Sfânta Evanghelie. Când a intrat înapoi în biserică, ușile erau deschise și nu a mai ciocănit cu Crucea în ușa bisericii și să zică acele cuvinte: «Deschideți boieri porțile voastre...» așa cum zice preotul din satul nostru. M-am gândit atunci la Sfinția Voastră că o să-mi dați explicația cuvenită. De ce un preot a făcut așa și celălalt altfel? Doar cartea este la fel la toate bisericile!

Părintele a răspuns:

- Se vede lucru că frăția ta n-ai ajuns cu cititul la Vămile Văzduhului. Dacă le citeai, aveai explicația mai pe larg acolo. O să-ți spunem și acum ceva mai pe scurt, iar când vei reuși să citești învățătura din vămi, o să fii mulțumit complet. După cum ai văzut că s-a făcut slujba în satul soției, așa trebuie să se facă la toate bisericile ortodoxe. Nu este îngăduit a lovi cu Crucea în ușa bisericii și a zice: «Deschideți boieri porțile voastre...» și celelalte... deoarece aceste cuvinte le zice numai arhiereul la sfințirea bisericii, când biserica nu este sfințită, ci o sfințește atunci. Iar boierii aceia închipuiesc pe diavoli, și împăratul slavei este Însuși Domnul nostru Iisus Hristos care este Biruitorul iadului. La slujba învierii, ce se săvârșește noaptea, nu mai poate zice acele cuvinte nici arhiereul, deoarece acum biserica este sfințită; iar pe sfânta Masă din sfântul Altar tronează, prin prezența Sfintelor Taine din sfântul chivot, Însuși Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu Omul. Iar de îndrăznește careva în afară de rânduiala scrisă să facă altfel, va da seama, desigur, în ziua cea mare a Judecății. Această neorânduială este o

abatere foarte gravă de la buna rânduială care trebuie să domnească în Biserica lui Dumnezeu.

Omul, auzind aceste cuvinte de la părintele Nicodim, s-a minunat mult.

Trecând odată prin mănăstirea Văratec, m-am întâlnit cu duhovnicul mănăstirii care mă cunoștea și m-a chemat pe la dânsul. Din vorbă în vorbă, am ajuns să discutăm despre obiceiul care se practică în noaptea Sfintei Învieri, de a se lovi cu Sfânta Cruce în ușa bisericii, zicând cuvintele: „Deschideți boieri porțile voastre...” și celelalte, pe care le zice arhiereul la Sfințirea Bisericilor. Eu l-am întrebat ce părere are, dacă e bine. Preotul a zis către mine:

- Ei, dragul meu, aceasta nu-i nimic, decât tradiția poporului. Eu așa fac ca să am pace cu maicile căci lor le place că e slujba mai pompoasă, însă nu-i nimic asta, decât tradiția poporului.

Eu n-am mai zis nimic, dar am rămas amărât în sufletul meu pentru acest lucru. Uitându-se la mine, mi-a zis:

- Dar de ce ai întrebat? Atunci am răspuns:
- Știu că părintele Nicodim a avut mereu neînțelegere cu maicile în această privință. Ele stăruiau ca să facă slujba învierii după placul lor și nu după cum scrie în carte. Dar Părintele nu s-a învoit nicicum. El se uita la rânduiala scrisă în carte. Unele din maici mai îndrăznețe, îi ziceau Părintelui:

- Cum ceilalți preoți fac așa, iar Sfinția ta nu vrei? la care Părintele le răspundea:

- La încheierea oricărei slujbe, eu zic: «Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri...» dar eu nu zic atunci pentru părinții cei de azi, care calcă rânduiala, ci pentru părinții aceia de atunci, care au făcut această rânduială pentru ca noi să o păzim cu sfințenie și nicidecum să o nesocotim sau să o călcăm.

Când am ajuns la Părintele, i-am povestit despre cele discutate, la care dânsul a zis:

- La prima vedere s-ar părea că a ciocăni cu Sfânta Cruce în ușa sfintei biserici și a zice cuvintele: „Deschideți boieri porțile voastre...” și celelalte, e o nimica toată. Dar această rânduială se face numai la sfințirea de biserică de către arhiereu când biserica nu e sfințită și e socotită ca iad, iar boieri sunt socotiți diavolii. Însă în noaptea Învierii, când pe Sfânta Masă în Sfântul Altar tronează Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cum mai putem face așa ceva? De ce nu ne orientăm după carte, unde arată clar și pe înțelesul tuturor cum trebuie să se facă slujba Învierii? A! E vorba că făcând slujba Învierii după plăcerea unora și a altora, nemaiținând seama de buna rânduială, e slujba mai pompoasă, mai frumoasă?! Dar nu degeaba se cântă în Biserică la Înălțarea Sfintei Cruci, svetelna Crucii, că: „Frumos era la vedere și bun la gustare rodul ce m-a omorât”.

Poate va zice cineva că: „Dacă zici ca ei, dacă faci așa cum zic ei, atunci ai pace, atunci trăiești în pace. Da, acest lucru așa este. Dar oare, pe Mântuitorul, de ce L-au răstignit fariseii și cărturarii? Tocmai pentru că n-a zis ca ei. Iar Sfântul Ioan Gură de Aur, zice: „Mie nu-mi vorbi de pace, că ești iubitor de pace, unde Legea lui Dumnezeu se calcă, se nesocotește dreptatea și se profanează cele Sfinte”. Da. Așa este, că nu mai ai pace dacă nu zici ca ei, dar Mântuitorul ne spune că: „Veți fi urâți de toți, pentru Numele Meu” (Matei 24, 9).

Noi am făcut și facem așa cum ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur, că: „De este obicei care nici nu folosește și nici nu vatămă, lasă-l pe el, iar de este obicei care vatămă, strică-l, oricât de vechi ar fi el”. Noi socotim tradiția poporului acele obiceiuri care nici nu folosesc și nici nu vatămă. Cu acele obiceiuri nu avem nimic împotrivă.

Auzind acestea de la părintele Nicodim, am luat blagoslovenie și am plecat...

În Rusia respectă calendarul lor

Un tânăr, care se mărturisea părintelui Nicodim încă din copilărie, a venit la Părintele și l-a întrebat:

- Cuvioase Părinte, de șase luni de zile lucrez în Rusia și abia am așteptat să vin pe la Sfinția voastră ca să vă întreb. Ce să fac, pentru că în Biserica Ortodoxă din Rusia se ține calendarul vechi. Rușii, după cum știți și Sfinția voastră, nu și-au îndreptat calendarul. Eu merg duminica la slujbă la Biserică. Cum mă învățați să țin calendarul, pe stil vechi s-au pe stil nou?

Părintele a zis:

- Când stai în Rusia, respectă calendarul lor, iar când vii în România, atunci respectă calendarul nostru. Așa este cu cale. Ei n-au reușit să-și îndrepte calendarul din mai multe motive, dar nici nu sunt împotriva Bisericii noastre pentru că ne-am îndreptat calendarul.

Să nu legăm când Biserica dezleagă

Un om bătrân cu barbă albă își căuta prin mănăstirea Văratec un preot duhovnic deoarece îi murise duhovnicul lui. Cineva l-a trimis la părintele Nicodim Măndiță.

După ce a primit blagoslovenie de bun sosît, i-a zis:

- Părinte, drept să vă spun că eu în viața mea n-am putut și nici nu pot să mănânc de fruct (de dulce) nici chiar atunci când la calendar scrie (harți), când eu știam

că atunci este zi de miercuri sau vineri. Sfinția voastră ce mă învățați? Este păcat mare ceea ce fac eu sau nu? Și aștepta cu nerăbdare răspunsul.

Părintele, după puțin timp, i-a răspuns:

- Se înțelege de la sine că este păcat mare, deoarece creștinul este fiu al Bisericii, iar Biserica ne este mama noastră duhovnicească și noi rostim Crezul de câteva ori pe zi și zicem între altele că credem și întruna sfânta Sobornicească și Apostolească Biserică, iar dacă nu ascultăm de ea însemnează că încetăm de a mai fi fiii ei...

Și apoi Sfinții Părinți ai Bisericii tocmai de aceea au rânduit ca să mâncăm de fruct în acele zile de miercuri și vineri ca să nu ne asemănăm cu unii eretici care în acele zile de miercuri și vineri țin post aspru și nu mâncăm nimic. Dacă totuși spui că nu ai mâncat niciodată în viața dumitale miercuri sau vineri mâncare de fruct (de dulce) atunci fă așa: mănânci în acea zi de miercuri sau vineri la prima masă mâncare de post iar la a doua masă mănânci de fruct (de dulce) și așa înseamnă că ai ascultat și de obișnuința ce o ai și ai rămas și în ascultare față de Biserică. În sfintele canoane zice: „Să nu legi când Biserica dezleagă și nici să nu dezlegi când Biserica leagă”. Într-un cuvânt mai cuprinzător, omul trebuie să fie și să rămână ascultător față de învățătura Bisericii lui Dumnezeu întru toate dacă vrea să fie la adăpost și să-și mântuiască sufletul.

Auzind aceste învățături, omului nostru i-a fost teamă să se mărturisească la părintele Nicodim socotind în mintea sa că este prea aspru. Luând blagoslovenie, a plecat să-și caute un alt duhovnic.

Să nu pictezi Sfinte icoane dacă ești pătimaș

Un pictor de meserie care era cuprins de patima beției a venit la părintele Nicodim. După ce a primit blagoslovenia de bun venit, l-a întrebat:

- Ce mai faci? Mai pictezi cumva și acum sfinte biserici?

El a răspuns:

- Da, cum să nu, dacă asta e meseria mea de bază.

Atunci după o mică pauză îl întreabă iarăși:

- Dar de patima beției ai scăpat?

El rușinându-se a plecat privirile în jos și i-a răspuns cam cu jumătate de gură:

- Da de unde, Cuvioase Părinte, n-am scăpat și nici nu cred că voi putea scăpa vreodată! la care Părintele i-a zis:

- E bine să te hotărăști odată. Ori te lași de beție și pictezi mai departe, ori te ferești a mai picta sfinte icoane pe la biserici, dacă nu te ostenești a te părăsi de această urâcioasă patimă blestemată. Dacă pictezi și te mai superi de vin, superi pe Dumnezeu, din pricină că mai ai curajul și obrăznicia de a mai picta. Trebuie să fii, pe cât se poate, om cu viață sfântă, ca să ai îndrăzneală de a mai picta icoane sfinte. Vezi ce faci, pentru că te văd om în vârstă și nu-i bine să te joci cu veșnicia.

Omul nu a mai zis nimic și luându-și rămas bun a plecat de la părintele Nicodim îngândurat...

Cinstirea Sfintei Cruci și vremea sfârșitului

Am plecat odată cu părintele Nicodim la București ca să-l însoțesc. După ce am ajuns în Gara de Nord, părintele Nicodim a zis către mine:

- Frate Gheorghe, eu stau aici pe peron cu bagajul, iar frăția ta mergi să cauți un taxi, dar să observi bine ca nu cumva să aibă scaunele cu semnul Sfintei Cruci.

Prin anul 1952 nu erau așa de multe taxiuri ca astăzi. Și m-am tot învârtit de colo până colo căutând un taxi fără cruci pe scaune, m-am întors la Părintele și i-am spus că nu găsesc. Atunci Părintele zise:

- Nu-i nimic, o să mergem cu tramvaiul.

După ce am coborât din tramvai, a trebuit să mai mergem pe jos vreo 500 de metri. Și mergând pe stradă a trebuit să mergem pe întuneric deoarece două becuri la rând erau arse. Atunci eu am spus Părintelui că aceia care sunt angajați și au răspundere de a asigura iluminatul străzilor nu e nevoie să mai vină cineva la fața locului ca să-și dea seama unde nu mai luminează becurile, ci ei au acolo un tablou care le indică strada și numărul unde becul este ars, la care Părintele a zis:

- Da, știința avansează cu pași uriași, de la o zi la alta, iar când va ajunge la culme și desfrânarea pe față (adică fără pic de rușine) atunci va veni sfârșitul.

Maica Domnului nu se pictează stând culcată la Nașterea Domnului

Pe când părintele Nicodim se afla în mănăstirea Văratec, a venit la dânsul un pictor credincios din București, care i-a arătat diferite icoane pictate de el cu multă măiestrie. Uitându-se Părintele la fiecare icoană, a dat cu ochii de icoana Maicii Domnului cu Pruncul în ieslea din Betleem culcată pe un așternut. Atunci Părintele l-a întrebat:

- Dar de ce ați pictat această icoană în care Maica Domnului stă culcată pe pat la Nașterea Domnului, deoarece Maica Domnului nu a fost lăuză, nu a avut nevoie de ajutorul moașei și nu a suferit durerile nașterii ca celelalte femei?

Deschizând Sfânta Scriptură, i-a citit pictorului din Sfânta Evanghelie de la Luca la cap. 12, versetele 6 și 7, așa: „Dar, pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca să nască. Și a născut pe Fiul său cel Unul-Născut și L-a înfășat și L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei”.

- E destul de clar că Maica Domnului nu a avut nevoie de moașă, ci ea L-a înfășat pe Pruncul ei și l-a culcat în iesle, așa că nu este îngăduit de a se picta Maica Domnului culcată pe pat la Nașterea Domnului.

Atunci pictorul a zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, vă rog să mă iertați, căci eu nu mi-am dat seama de acest lucru. Vă promit că pe viitor nu voi mai face așa ceva.

După ce s-a mărturisit de păcatele sale, a plecat.

Să nu scriem numele nostru oriunde

Când ne aflam la închisoarea din Aiud, era un plutonier cu inimă de creștin care, atunci când făcea el de pază, ne oferea din când în când un ac cu ață ca să ne putem coase nasturii și repara hainele rupte. Cu această ocazie am încercat să confecționez papuci de cameră și sacoșe mici pentru fiecare din cei din grupul nostru. Pentru Părintele Nicodim când a fost vorba să-i fac papuci de cameră m-am străduit să-i fac talpa mai groasă și din stofă mai frumoasă încât atunci când a fost controlul periodic pe la celule, un maior de securitate care făcea parte din comisie a zis către părintele Nicodim:

- Cine ți-a confecționat acești papuci?

Părintele arătă spre mine, zicând:

- Ionescu Jorj mi i-a făcut!

Atunci ofițerul a zis către mine:

- Să-i faci domnului Părinte alți papuci, că pe aceștia îi iau la mine acasă!

Am mai făcut părintelui Nicodim și o sacoșă în formă de servietă mică și am scris pe ea, cusut cu ață roșie: „Preot Nicodim Măndiță”. Și atunci când am dat Părintelui sacoșa, mi-a zis:

- Da. Îmi face trebuință așa ceva, dar mai întâi să ștergi numele meu de pe sacoșă și să lași numai cuvântul „Preot” deoarece nu e bine ca numele nostru să fie scris pe toate nimicurile. Noi dorim ca numele nostru să fie scris în „Cartea Vieții”. Și dacă mai sunt cazuri când e absolută nevoie să scriem numele nostru, îl putem scrie însă nu cu ușurință, așa cum fac unii oameni din neștiință, că își scriu numele lor pe ziduri sau pe copaci, atunci când trec pe la mănăstiri în vizită.

Să nu vindem lapte în zilele de post

Într-o zi de duminică, părintele Nicodim a făcut slujba Sfintei Liturghii la Biserica mare din mănăstirea Văratec și la sfârșit mergeam spre casa unde locuia. Cineva din spate ne-a ajuns. Era o femeie cu port cuviincios și credincioasă din părțile Moineștiului. Se arăta cam supărată. Când să intrăm în casă, ea a luat blagoslovenie și voia să-i spună și necazul ce-l avea. Părintele a întrebat-o:

- Ce necazuri te-a adus pe la noi? Femeia a răspuns:
- Cuvioase Părinte! Avem o vacă tare bună de lapte, pe care a mușcat-o un șarpe. Am fost cu ea la doctorul veterinar și mi-a spus să o dăm la tăiat. Drept să vă spun că nu ne îndurăm de o asemenea vacă așa de bună.

Părintele atunci a întrebat-o:

- Nu cumva mâncați luna de fruct?
- Nu, nu mâncăm, Cuvioase Părinte, de când eram fată la părinții mei, a zis femeia.
- Dar de vândut lapte la alții luna, sau în alte zile oprite, ați vândut?
- Da, la alții am vândut cu bani și am mai dat și de pomană.

Părintele a zis din nou:

- Vedeți că asta e pricina! Să nu mai vindeți lapte la nimeni și nici de pomană să nu dați în zilele în care nu se mănâncă de fruct (de dulce) și vaca se va vindeca. Dați cu Sfânta Agheasmă mică pe pulpă și faceți rugăciuni cu toată evlavia și credincioșia și veți vedea cu ochii cum vaca se va vindeca.

A dat femeia un pomelnic și, luând blagoslovenie, a plecat acasă. Mai târziu a venit iarăși femeia și a spus că vaca s-a vindecat încât s-a minunat și doctorul veterinar auzind de aceasta și a venit să vadă și el cu ochii.

- Da, a zis Părintele către femeie, în zilele oprite: luni, miercuri, vineri, în cele patru posturi, în ajunuri, la 29 august, 14 septembrie (înălțarea Sfintei Cruci), 5

ianuarie (ajunul Botezului). Dacă noi păzim aceste zile cu post desăvârșit, adică nu mâncăm nimic sau cum se mai zice cu postul negru sau mâncând de post, dacă e cineva bolnav, ca să fie complet acest post, atunci nici nu vindem, nici nu dăm de pomană în aceste zile mâncăruri de fruct (de dulce), ca: păsări, ouă, lapte, brânză, cărnuri, miei și alte animale, ca să nu ne facem părtași la păcate străine. Dacă noi vindem sau dăm de pomană mâncăruri de fruct (de dulce) în zilele îngăduite și el va mânca din ele în zilele de post, atunci noi nu mai răspundem de păcatul acela. Putem da și în zilele de post mâncăruri de fruct, dar numai la acei oameni de bună credință în care avem siguranță că respectă posturile... Altfel ne împovăram de păcate străine, ne facem părtași la păcatele lor.

După ce a ascultat de la părintele Nicodim aceste sfaturi, femeia a mulțumit și a plecat.

Jertfa dusă la biserică

A venit la Părintele Nicodim o bătrână care, după ce s-a mărturisit, a întrebat:

- Cuvioase Părinte, aș vrea tare mult să ne spuneți cum e mai bine să facem cu jertfa pe care o ducem la Biserică, deoarece am văzut pe unii oameni că după ce sfințește preotul acele daruri, apoi fiecare își ia coșul cu jertfă și le împarte oamenilor care au asistat la slujbă.

Părintele i-a răspuns:

- Așa ceva nu este bine să facem, deoarece cel ce slujește la Altar, de la Altar trebuie să se hrănească, după cum știm cu toții, iar dacă oamenii care aduc jertfă la

biserică și-o iau înapoi și o împart ei la alții, însemnează că ei nu cunosc rânduiala care este deja pusă de Sfinții Părinți.

Și luând cartea „Pravila bisericească”, ediția veche, de Nicodim Sachelarie, a citit așa: „Preotul este dator să dea credincioșilor o parte din darurile aduse de ei la Biserică” (pagina 127).

- Dar nici într-un caz nu este îngăduit omului care a adus jertfă la biserică să o ia înapoi și să o împartă oamenilor după bunul plac. Dacă totuși vrea să o împartă el la oameni, acest lucru îl poate face mai înainte de a veni cu jertfa la biserică. Iar dacă a adus jertfa la biserică de bunăvoia sa, atunci să o lase acolo, chiar dacă preotul nu i-ar da nimic din acea jertfă pe care el a adus-o.

Îngenuncherile de la Sfânta Liturghie

Când tânărul a observat că s-a făcut o tăcere de câteva minute, a mai pus o întrebare:

- Cuvioase Părinte, este vreo rânduială scrisă de câte ori trebuie să îngenuncheze omul la Sfânta Liturghie, deoarece văd pe unii că îngenunchează sau se scoală din genunchi, așa după evlavia lor, când socotesc ei, alții stau tot timpul Sfintei Liturghii numai în genunchi. Sfinția voastră cum ne învățați să facem.

Atunci Părintele a răspuns:

- Da, este, desigur, o rânduială când și cum trebuie să se facă aceste îngenuncheri în timpul Sfintei Liturghii și la alte slujbe bisericești. Creștinul care din pricina unei suferințe nu poate să îngenuncheze, unul ca acela pleacă puțin capul. Cine

vrea și are evlavie, să țină cont de această bună rânduială. În timpul Sfintei Liturghii avem datoria să înngenunchem de opt ori și anume:

1) Când se dă binecuvântarea de începerea Sfintei Liturghii, imediat după terminarea Utreniei în parohii sau după citirea Ceasului șase la mănăstiri. Când zice preotul cuvintele: „Binecuvântată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

2) Când iese preotul prin ușa laterală din stânga, ținând Sfânta Evanghelie sus și ajungând în fața ușilor împărătești, face Semnul Crucii cu Sfânta Evanghelie și zice cuvintele: „Cu înțelepciune, drepti” la ultimul cuvânt de drepti, noi ne ridicăm din genunchi. I se mai zice ieșirea cu vohodul mic.

3) La citirea Sfintei Evanghelii.

4) La Vohodul Mare sau ieșirea cu Cinstitele Daruri.

5) La rostirea Crezului însă nu ne ridicăm imediat. Când preotul rostește cuvintele: „Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfânta Jertfă în pace a o aduce”, ne ridicăm imediat din genunchi.

6) Când preotul rostește cuvintele: „Ale Tale dintru ale Tale, Ție Îți aducem de toate și pentru toate”. La rostirea acestor cuvinte, noi să fim deja în genunchi și dacă ne permite spațiul este bine ca să ne plecăm cu fruntea spre pământ, deoarece aceste momente sunt cele mai solemne, căci atunci coboară Duhul Sfânt și transformă cinstitele Daruri, adică pâinea de pe Sfântul Disc și vinul din Sfântul Potir, în Preasfântul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Atunci avem și noi fericita ocazie de a ne ruga cu lacrimi fierbinți, pentru a ne transforma și noi, din omul cel vechi în cel nou, ca să putem petrece o veșnicie întreagă cu Dumnezeu și cu Sfinții Săi în stare de fericire și de negrăită bucurie. Și continuăm să stăm în genunchi până ce se termină cântarea Axionului, cântare de laudă adusă Maicii Domnului.

7) La cântarea sau rostirea „Tatăl nostru”.

8) La arătarea Dumnezeieștilor Taine, când se dau de către preot celor bine pregătiți.

Stând în Biserică, e bine să privim numai la Sfântul Altar, ascultând cu atenție cuvintele rostite de preoți și răspunsurile de la strană. Privirea într-o parte și în alta, ascultarea la cele ce se vorbesc împrejurul nostru și vorbirea cu alții, rupe firul rugăciunilor și legătura cu Dumnezeu și, în loc să ne folosim, ne păgubim groaznic, ne împovărăm cu multe păcate grele.

Starea la slujba Sfintei Liturghii, cu atenție și evlavie, este valabilă cât șapte ani de pocăință petrecuți în pustie (zic unii sfinți Părinți ai Patericului, făcând o comparație).

La slujba utreniei este rânduială de a înngenunchea creștinul de patru ori și anume:

- 1) La citirea celor șase Psalmi
- 2) La citirea Sfintei Evanghelii.
- 3) La scoaterea Sfintei Evanghelii în mijlocul bisericii.
- 4) La luarea Sfintei Evanghelii din mijlocul bisericii și aducerea ei în Sfântul Altar, după care urmează Sfânta Liturghie.

Este regulă ca să mai stea în genunchi creștinul dreptcredincios atunci când preotul, la înmormântare sau la slujba parastasului, citește cele două dezlegări mari pentru cei repauzați, sau când preotul citește vreun Acatist sau când preotul face molitfa de spovedanie, sau când se spovedește preotului de păcatele sale, sau când vine oreotul cu molitfa oostului pe la casele credincioșilor, sau când creștinul ascultă slujba Sfântului Maslu ș.a.

Comportare superstițioasă

O femeie a pus o întrebare:

- Cuvioase Părinte, la noi acum câteva zile a fost o mare cumpănă și a bătut gheața de a distrus tot. Câțiva oameni au mers la cel ce trebuia să tragă clopotele de la biserică să ne scape de acea cumpănă, ca să-l bată. Preotul a pus cuvânt și i-a luat apărarea. De nu intervenea preotul, oamenii aceia erau în stare să-l și omoare în bătaie. Sfinția voastră ce ne învățați să facem?

Părintele i-a răspuns:

- Când vedeți că pregătește să vină o grindină mare, atunci e bine să aprindeți candela și să faceți rugăciune ca să scăpați de acea cumpănă. Nu este bine să faceți ceartă cu omul pe care îl aveți plătit să tragă clopotele. E bine să cerem iertare de la Dumnezeu, că pentru păcatele noastre sloboade Dumnezeu să se strice recolta. Clopotele când se sfințesc de preot capătă un dar de la Dumnezeu și atunci când se trag pentru a ne izbăvi de grindină, mila lui Dumnezeu ne scapă. Dar trebuie să ne rugăm și noi cu toată credincioșia.

Întâietatea părții de-a dreapta

Un om credincios a venit la părintele Nicodim și, după ce s-a mărturisit, a scos niște fotografii și le-a arătat Părintelui. După ce s-a uitat puțin la ele, a dat cu ochii de o fotografie în care era un credincios creștin cu o carte religioasă deschisă în mâna stângă. Părintele a zis:

- Bun lucru este să țină creștinul o carte sfântă în mâna sa atunci când face o fotografie, însă cartea sfântă să o aibă în mâna dreaptă și nu în mâna stângă. Și mireanul trebuie să țină cartea închisă nu deschisă pentru că el nu are voie să predice în public, numai arhiereul și preotul au voie să predice. Este o mare îndrăzneală și o călcare a rânduieli pusă de Sfinții Părinți ca mireanul să țină predică în Biserică sau în alte ocazii. Așa că arhiereul și preotul au voie să țină cartea deschisă atunci când scoate fotografie. Iar cartea trebuie să o ținem în mâna dreaptă când scoatem fotografie sau în alte ocazii. S-a observat de multe ori că atunci când vine cineva cu vreun copil în brațe la biserică și îl ține din neatenție în partea stângă, preotul nu-i dă Sfintele Taine până ce persoana respectivă nu schimbă copilul din partea stângă în partea dreaptă. La fel se întâmplă și atunci când primesc credincioșii Sfânta Anaforă, preotul zice: „Ține mâna dreaptă”. De altfel și la botezul copiilor preotul, când pecetluiește cu Sfântul Mir pe copilul botezat, ține cont tot de partea dreaptă. La fel și la Sfântul Maslu.

Dar lucrul acesta îl găsim și în Psalmii lui David; ba chiar și în Sfintele Evanghelii (Psalmi 43, 5; 47, 9; 88, 14, 41; 17, 7, 16). După cum spune Mântuitorul nostru Iisus Hristos: „Să nu știe stânga ce face dreapta” „Dreptii vor sta de-a dreapta și păcătoșii de-a stânga”. Și când poruncește Apostolilor Săi să arunce mreaja de-a dreapta parte, la pescuirea minunată (Matei 6, 3; 25, 33; Luca 5, 4-7).

Ne-a spus că fasolea pe arac se înfășoară întotdeauna de la dreapta spre stânga, chiar dacă noi am încerca să-i schimbăm sensul.

Mai avem obiligația ca la fiecare zi întâi a fiecărei luni din cursul anului să stropim cu agheasmă mică tot în forma Sfintei Cruci, iar mai înainte de a stropi locuința e bine să ne stropim pe noi înșine fiecare. Noi nu avem voie a stropi cu agheasmă nici pe pruncul mic din fașă! Îi punem crenguța de busuioc în mânăuța lui și o ducem până la frunte, ca și cum s-ar stropi el singur. Și așa cu candela aprinsă stropim în forma Sfintei Cruci fiecare cameră dând cu crenguță de busuioc în cele patru părți ale ei, iar a cincea oară dăm și pe partea de sus a camerei. Și așa în afară de baie, stropim fiecare încăpere, ba chiar și în grajd la vite și în coteț la porci, la păsări, la fântână, în grădina din apropierea casei. În cele opt zile de după Botezul Domnului, adică între 6 și 13 ianuarie inclusiv, este bine ca să stropim măcar o dată cu agheasma mare pentru îndepărtarea a tot lucrul rău și duhurile necurate de la casa noastră. Dacă avem posibilitatea este bine a citi și acatistul sfântului Ciprian pentru îndepărtarea vrăjilor și a farmecelor de la casa noastră... Dacă în prima zi a lunii am uitat să stropim cu Sfânta Agheasmă, atunci putem stropi în următoarele zile până pe ziua de opt a lunii.

Ne spuneau bătrânii noștri că acum câteva decenii în urmă erau 4-5 preoți la o singură biserică și aveau posibilitate ca la începutul fiecărei luni din cursul anului să umble pe la casele oamenilor și să le stropească cu agheasmă.

Iar când creștinul pleca de acasă la târg sau în altă parte, mergea pe la preotul paroh și îi citea rugăciunea de călătorie, îi dădea sfaturi și binecuvântare. Omul, când se rețrăgea acasă, mai întâi mergea pe la părintele paroh și îi spunea tot ce a întâmpinat în acea călătorie. Așa că era o legătură permanentă între credincioșii parohiei cu păstorul lor, deoarece în fiecare lună preotul vizita casa fiecăruia din enoriașii săi și creștinul simțea nevoia adeseori să meargă la preot. Pe vremea aceea parohia era ca o cetate întărită și sectarii nu puteau să-și facă cuib acolo.

Pe vremea aceea, îmi povesteau oamenii mai bătrâni că nu se pomenea ca cineva să îndrăznească de a vorbi de rău pe preotul lor sau pe alți preoți însă astăzi în zilele noastre au fost cazuri în unele locuri de au și bătut chiar pe preotul lor pe nedrept

însă o parte din ei au fost groaznic pedepsiți de Dumnezeu; iar cei care au mai rămas nepedepsiți vor fi cu siguranță pedepsiți la judecata generală...

Pentru ce unele persoane sunt stăpânite de urât?

Având o nedumerire, am întrebat într-o zi pe părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, sunt unele persoane cărora le este tare urât. Care să fie pricina și ce anume să facă pentru a scăpa de urât?

Părintele mi-a răspuns:

- Le este urât pentru că atunci când au fost botezați, preotul n-a reușit să le citească complet molitfele. Iar aceste molitfe se pot citi și după botez și de alt preot. E bine să mai citească adeseori canonul către îngerul păzitor și alte rugăciuni...

Frica de persecuție și despre venirea lui antihrist

În perioada 1948-1964, am fost arestat de 14 ori de securitate și ținut, ba câteva ore, ba câteva zile. În anul 1951, luna noiembrie ne-a arestat, ne-a confiscat cărțile și ne-au reținut nouă zile. De fiecare dată, când era cazul să dăm declarație, nu le promiteam că pe viitor nu vom mai răspândi asemenea cărți. Era de așteptat din partea noastră că, mai de vreme sau mai târziu, vom fi și condamnați cu închisoare, după cum s-a și întâmplat în luna lui august 1964. Și, de vreme ce eu eram așa de fricos și timid, încât de fiecare dată când era cazul să mă întâlnesc cu vreun milițian, chiar dacă nu aveam la

mine cărți, simțeam cum mă străpunge la inimă un cuțit. Lucrul acesta l-am adus la cunoștință părintelui Nicodim de vreo câteva ori, în speranța că Părintele mă va înlocui cu cineva mai cu mult curaj. Părintele fiind tare ocupat, ba cu manuscrisul, ba cu slujba care se făcea la mănăstire, mi se părea că nu lua în seamă cele ce spuneam eu. Și dacă a observat că eu încerc iarăși să mă plâng despre teama ce o aveam de autoritățile ce erau cu ochii mereu pe noi, odată ne-a spus:

- Frate Gheorghe, de ce ești așa de fricos și te sperii așa de tare, căci doar și ei sunt tot oameni ca și noi. Doar ești om în toată firea, ai făcut armată și ai mai fost și prizonier. Aceasta e ispită mare pe capul frăției tale. Eu i-am răspuns:

- Da, Cuvioase Părinte, așa este cum spuneți Sfinția voastră, dar această frică, această teamă care mă chinuiește, e peste voia mea.

Atunci Părintele a stat câțva timp gânditor, după care mi-a zis:

- Frate Gheorghe, ia un creion și scrie aceste două rugăciuni: „Doamne, ajută-mă și mă întărește, acoperă-mă și mă păzește, luminează-mă și mă îmbărbătează”. A doua rugăciune: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu Celui Viu, Cel ce te-ai răstignit de bună voie, pentru rugăciunile părintelui meu duhovnic, ajută-mă”. Dacă îți aduci aminte din Patericul egiptean, că era un părinte care avea un ucenic tare fricos și care a spus părintelui său că el se teme să meargă în cetate, ca să vândă lucrul mâinilor, ca să aducă la chilie cele de trebuință. Părintele său l-a învățat ca, la nevoie, să zică această rugăciune cu toată credincioșia și va fi izbăvit cu siguranță. Și, fiind ucenicul acela povățuit de părintele său, în acest chip a primit curaj. Și atunci când o femeie i-a spus că îi va cumpăra toată marfa, dacă va merge la casa ei, el s-a dus. Și când acea femeie vicleană a tras de el ca să păcătuiască cu ea, atunci a zis această rugăciune cu glas tare și cu lacrimi către Dumnezeu. Iar când a terminat de zis rugăciunea și i-a făcut încheierea cu cuvântul „Amin”, s-a văzut înaintea Părintelui său în pustie. Acesta, văzându-l așa de speriat, l-a întrebat: „Ce este, fiule?”. Iar el, căzând la picioarele părintelui său duhovnic, i-a povestit toată întâmplarea.

Atunci eu i-am răspuns:

- Da, Cuvioase Părinte, îmi aduc aminte că mi-ați mai spus și altă dată această întâmplare din Patericul egiptean.

Atunci Părintele mi-a zis iarăși:

- Uite ce mai ai de făcut. Să te grăbești ca, în scurtă vreme, să citești cele 12 volume cu Viețile Sfinților și să te încurajezi și să te mai îmbărbătezi.

Aceasta s-a petrecut cu vreo câteva luni mai înainte de arestarea mea, în care timp am reușit să citesc cele 12 volume cu Viețile Sfinților, care mi-au fost de mare folos atunci când am căzut în mâinile lor. Și, dacă a mai rânduit Bunul Dumnezeu ca în ajunul arestării mele să ascult, fără întrerupere, timp de vreo șase ore, cuvinte de încurajare din gura acestuia și să plec cu binecuvântare de la Sfinția sa, care știa, cu siguranță, că voi cădea în mâinile aceloră, care mă așteptau, vă puteți da seama cât de mult s-a rugat pentru mine părintele Nicodim.

Am plecat de la Părintele vineri după masă, la ora 14. Sâmbătă dimineață am fost arestat. Ce vreau să spun cu aceasta? Timp de 16 ani, adică din septembrie 1948 și până în august 1964, am demonstrat că sunt un om de nimic, un om mai rău decât un copil fricos și timid. În dimineața zilei de sâmbătă, 2 august 1964, când au sunat în urechile mele cuvintele ca de tunet ale unui securist, ce mă privea cu ochi dușmănoși: „în numele legii, ești arestat, mâinile sus” și după ce mi s-a făcut percheziție prin buzunare, din clipa aceea zic, cu mine s-a petrecut o schimbare, o transformare radicală, încât nu puteam să mă mai recunosc eu, pe mine însumi. Am devenit un om, cu mult curaj, cu multă bărbăție, care la întrebările pe care mi le puneau ei, le răspundeam prompt, cu cuvinte așezate, dar pline de înțelepciune, încât, de ar fi putut, erau în stare să mă sfârtece cu dinții. Si câte metode n-au folosit ei, ca să mă poată îngrozi cumva, să mă facă a tremura înaintea lor. Dar slavă lui Dumnezeu care, prin rugăciunile Părintelui meu scump și drag, a făcut din mine, omul de nimic de altădată, un om care a reușit cu adevărat să facă față, vreme de trei luni, zi și noapte, la întrebările puse cu mult vicleșug diavolesc de cei șapte

anchetatori, ca să mă poată răsturna în prăpastie. Tocmai de aceia am zis și iarăși zic, că părintele Nicodim s-a rugat lui Dumnezeu mult, mult de tot, știindu-mă pe mine că nu prezentam nici o garanție ca să fiu așa cum se cerea în asemenea cazuri. Și tocmai de aceea au pus în celulă, cu mine, vreme de un an și opt luni, pe un tânăr voinic, bolnav de nervi, pe care l-au înzestrat cu un cuțit mare. Văzând, că în trei luni n-a reușit să mă omoare, a luat înapoi cuțitul alt plutonier, care făcea de pază. Pe mine, cu mila cea mare a Bunului Dumnezeu, nu m-a atins nici cu un deget, deși acel tânăr repeta adeseori către mine: „Domnule Ionescu, la noapte tăiem gâtul la dumneata”...

Trecând prin aceste încercări grele, slobozite de Dumnezeu, am ajuns la convingerea că și atunci când va veni antihrist, Bunul Dumnezeu nu ne va părăsi, nu ne va lăsa să ne pierdem sufletul dacă vom fi și vom rămâne credincioși, deși atunci vor fi, desigur, încercări cu mult mai grele. Și fiindcă veni vorba de antihrist, eu am întrebat cândva pe Părintele:

- Oare cum va fi atunci când va veni antihrist? la care Părintele mi-a răspuns:

- Frate Gheorghe, lumea noastră e tare curioasă să afle, dacă s-ar putea și ziua și ceasul când va veni Fiul Omului. Cu câțiva ani mai înainte de anul o mie, s-a făcut o mare panică, chiar și între cei mai credincioși, că va veni Mântuitorul. Iar dacă a trecut și anul o mie, oamenii au început a se liniști de-a binelea. Acum iarăși, după cum vedem, se face zarvă mare în vederea venirii lui antihrist și a venirii Mântuitorului, dar nu trebuie să ne frământa pe noi această problemă, ca să putem afla timpul precis când se vor întâmpla toate acestea, deoarece când Sfinții Apostoli au întrebat pe Mântuitorul: „Doamne, în acest an vei așeza împărăția lui Israel?”, Mântuitorul le-a răspuns: „Nu este al vostru a ști vremile și anii pe care Tatăl le-a pus întru a Sa stăpânire” (Faptele Apostolilor 1, 7). Așa că e destul de clar că nu este bine să ne ocupăm de niște lucruri care nu ne aparțin. Este prea adevărat că sunt multe semne care s-au împlinit și se împlinesc de la o zi la alta, dar mai sunt încă multe care urmează să se îplinească. Cel

mai sigur și cel mai bine este ca noi să ne pregătim pentru ziua despărțirii sufletului nostru de trup, care desigur că va fi groaznică, dacă ne va afla nepregătiți cum trebuie.

Conștiinciozitate la strană

În toamna anului 1948, am venit din prizonierat. Abia după două săptămâni am reușit să merg la părintele Nicodim, care pe atunci era la mănăstirea Văratec, pentru a mă mărturisi de păcate, după un interval de aproape șase ani.

Așa ca după război se simțeau multe lipsuri. Un frate de al tatălui meu a ieșit la pensie din funcția de cântăreț al bisericii. Așa că postul era vacant. Preotul paroh de atunci, care știa că eu absolvisem școala de cântăreți mai înainte de armată, m-a îndemnat să ocup acest post. Nu i-am dat nici un răspuns pentru ca mai întâi să vedem părerea părintelui meu duhovnic. După mărturisirea păcatelor și primirea canonului cuvenit, am scos din buzunar notița cu întrebări. Pe primul loc era întrebarea, dacă e bine sau nu să fii cântăreț la biserică. Când a auzit părintele Nicodim această întrebare, mi-a dat răspunsul după o mică pauză și cam cu jumătate de gură: „Da... poți să fii”. Eu văzând cum s-a pronunțat și câtă îndoială și nesiguranță a arătat, rostind aceste cuvinte, n-am fost mulțumit deloc, și în clipa următoare fără să mai zăbovesc un minut, am reluat iarăși cuvântul:

- Cuvioase Părinte, dacă socotiți că nu e bine pentru mine să fiu cântăreț, vă rog să-mi spuneți clar, căci eu vreau să mă mântuiesc.

Atunci Părintele a prins mai mult curaj, auzind aceste cuvinte de la mine, și mi-a zis:

- Noi nu-ți dăm blagoslovenie să fii cântăreț la Biserică, deoarece cântărețul e ca și soția preotului, trebuie să facă tot ce-i va spune, vrute și nevrute. Iar în ziua înfricoșatei Judecăți, cântărețul va da seamă de tot ceea ce n-a cântat sau n-a citit în timpul slujbelor. Așa că, rar, rar de tot, se mai poate face astăzi slujbă completă în afară de mănăstiri. Când eram preot paroh la Schitu-Frumoasa, a trebuit să schimb pe primul cântăreț, deoarece nu voia să cânte sau să citească tot ceea ce-i aparținea lui, iar în cele patru parohii din Ardeal am avut mare necaz cu cântăreții în timpul slujbelor. Trebuia să-i urmăresc mereu ca să nu lase din carte ceva necitit. Doar Sfinții Părinți și scriitorii bisericești care au întocmit aceste cărți, de pe care se fac slujbele, nu le-au făcut așa numai să fie făcute, de dragul de a scrie, ci atât preoții cât și cântăreții trebuie să-și facă slujba deplin după cuvântul Sfântului Apostol Pavel care zice către Timotei: „Slujba să o faci deplin” (2 Timotei 4, 5) și nu pe jumătate sau pe sfert. După cum scrie și la „Mântuirea păcătoșilor” despre preotul acela care nu și-a citit pomelnicele pentru vii și repauzați, că era legat cu lanțuri grele și după ce preotul respectiv i le-a citit a scăpat de acele lanțuri. Așa că funcția de preot și cântăreț are o mare răspundere înaintea lui Dumnezeu la înfricoșata Judecată, dacă nu se va face completă și cu multă evlavie. Deci să înțelegi clar. Eu nu te opresc să te faci cântăreț, ci numai ți-am amintit cum trebuie să-ți împlinești datoria, pentru răspunderea ce ți-o asumi. Dacă nu te cutezi că îți vei îndeplini datoria, atunci mai bine este să te ferești, căci altfel nu vei scăpa de pedeapsă, pentru că nu te-a silit nimeni să-ți iei această obligație. Psalmistul David zice: „Blestemați sunt cei ce se abat de la poruncile Tale, cel ce face lucrul Domnului cu nebăgare de seamă” (Psalmi 118, 21).

Auzind aceste cuvinte de la părintele meu duhovnic, le-am primit și le-am așezat la loc de cinste în inima mea, iar după aceea, mai văzând și unele conflicte între preoții și cântăreții din parohiile învecinate, aș fi fost în stare să-i mai mulțumesc odată din toată inima mea, cu o metanie mare, ca o completare la mulțumirea pe care i-am făcut-o atunci. Și abia acum îmi pot da seama pe deplin câtă valoare au cuvintele unui

duhovnic iscusit, zise la timp către penitentul care e în primejdie la orice pas, de a apuca pe o cale greșită, socotindu-o bună după părerea lui...

E bine să fii cântăreț, cum să nu!

Un alt caz asemănător s-a petrecut după aproape douăzeci de ani. Un tânăr binecredincios și ucenic apropiat al părintelui Nicodim, căruia îi plăcea să cânte cu cântărețul la slujbe, în biserică, duminica și sărbătoarea, a fost rugat de preotul paroh să ocupe postul de cântăreț, care a rămas vacant. A mers atunci la părintele Nicodim ca să ia blagoslovenie, pentru așa ceva, deoarece așa obișnuiau să facă toți ucenicii lui, cât a trăit și ne-a fost duhovnic.

Ascultându-l, Părintele i-a zis:

- E bine să fii cântăreț, cum să nu. Să lauzi pe Dumnezeu. Numai că preotul și cântărețul trebuie să fie ca soarele și ca luna de pe cer în fața oamenilor.

Și dacă răspunsul primit de la duhovnic este de mare valoare, apoi și întrebarea făcută la vreme are tot același merit...

Valoarea sufletului

Am povestit părintelui Nicodim o întâmplare care s-a petrecut în satul vecin la hramul bisericii. La plecare, un tânăr s-a rugat de noi să ne așezăm în așa fel, ca să ne poată scoate niște fotografii. La ziua stabilită de el, fotografiile au fost developate, dar ce folos. În toate pozițiile eram scoși fără cap. Fiecare ne puteam recunoaște după hainele cu care am fost îmbrăcați, pentru că ne lipsea partea cea mai de valoare, capul. Auzind acestea, părintele Nicodim a zis:

- Vedeți câtă valoare are capul? De le scotea fără restul corpului, în care se putea recunoaște figura fiecăruia, ar fi fost bune. Dar dacă le-a lipsit partea cea mai de valoare, ele n-au mai fost de nici un folos. Ceea ce este capul pentru corpul omului, aceea este sufletul în comparație cu toate bogățiile lumii. Orice am dobândi în lumea aceasta nu ne folosește la nimic, nu rămânem cu nimic, dacă ne-am pierdut sufletul, care are cea mai mare valoare. Când va veni vremea să ne pună lumânarea în mână la sfârșitul vieții, abia atunci ne vom putea da mai bine seama de marea valoare a sufletului nostru. Dacă ne-am îngrijit de mântuirea lui, ne vom bucura atunci, iar de ne-am ocupat numai de cele ale lumii și am neglijat pe cele bune, ne vom căi amarnic, dar fără nici un folos.

Dezlegări

Am rămas singur cu părintele Nicodim și, aducându-mi aminte de un caz întâmplat, am întrebat:

- Cuvioase Părinte, am fost la fratele Vasile Paloșanu să-mi dea o carte de citit și l-am găsit stând la masă. A stăruit tare mult să stau și eu cu ei la masă, dar când am observat că ei mâncau friptură și brânză, nu m-am dus. Ei mi-au spus ca să fac dragoste, dar ce fel de dragoste să fac, doar era zi de post. Era într-o zi de luni, la două săptămâni după Paști.

- Trebuia să faci dragoste, a zis Părintele, că doar se mănâncă de fruct (de dulce) după Paști în zilele de luni, până la Duminica Mare, iar miercurea și vinerea se mănâncă pește.

- Cuvioase Părinte, n-am știut că e dezlegare. În mintea mea i-am osândit și m-am și smintit de ei, zicând: „Cum ei, oameni credincioși, cu barbă, calcă fără nici o sfială zilele de post. Ba mai stăruie să mănânc și eu”.

Atunci Părintele mi-a zis:

- Du-te și ia un carnețel de pe dulapul cu cărți din camera unde e biblioteca și vezi că la urma lui sunt notate mai multe reguli. Scrie-le și frăția ta, ca să le ai la nevoie.

Atunci am scris acele reguli pe care cu timpul le-am învățat pe de rost, iar acum le notez aici și, cel ce vrea să le aibă, le poate nota la fel cum le-am notat și eu cu vreo 55 de ani în urmă... (1947).

Și pentru că a fost vorba de ziua de luni, apoi e bine să știm cu toții că se mănâncă de fruct (de dulce) în zilele de luni, de la Paști până la Duminica Mare. De asemenea se mai mănâncă de dulce și în ziua de 29 iunie, ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel și în ziua de 15 august - Adormirea Maicii Domnului, dacă aceste zile cad în zi de luni. De-asemenea se mai mănâncă de dulce în zilele de luni la hramul bisericii, dacă nu

este vremea postului, orice Sfânt ar fi pomenit. Dar se mănâncă de fruct numai în parohia unde este hramul bisericii. Dacă am trecut cumva hotarul acelei parohii, nu mai putem mânca de dulce. La fel se întâmplă și cu miercurea și vinerea, când într-o parohie va fi hramul bisericii. Deși la Ceaslov vom găsi dezlegare numai la ulei și vin (la ziua acelui sfânt) însă în parohia cu hramul bisericii se poate și este dezlegare la pește, ulei și vin, în tot cursul anului (acolo unde este hramul bisericii), afară de cele două posturi: Postul Paștelui și postul Adormirii Maicii Domnului.

În Sfântul și Marele Post al Paștelui se mănâncă numai de două ori pește: la Buna Vestire (25 martie), și la Duminica Floriilor, iar în ajunul Duminicii Floriilor sau sâmbăta lui Lazăr cum i se mai zice, se pot mânca numai icre de pește (nu și peștele) așa cum se pot mânca și în săptămâna brânzei, ouă de găină, nu și carnea ei. În Postul cel Mare al Paștelui, de va cădea Buna Vestire în zi de miercuri sau vineri, pește se poate mânca însă numai o dată în zi și nu mai de multe ori, cum se poate mânca în restul zilelor de peste săptămână. Iar de va cădea Buna Vestire în Sfânta și Marea săptămână a Patimilor, atunci este dezlegare numai la ulei și vin.

În săptămâna albă sau a brânzei, cum i se mai zice, se poate mânca: brânză, lapte, ouă și pește, ori în ce zi din această săptămână. Iar în zilele de miercuri și vineri se mănâncă o singură dată, după ora trei (15) (Pravila Bisericească pag. 258).

Cine va mânca carne sau untură în săptămâna brânzei, este oprit a primi Sfintele Taine patru ani și metanii 300 (Vezi Pravila Bisericească de Nicodim Sachelarie pag. 256, 6-7).

Iar cine va mânca carne, brânză sau ouă în Postul Mare să facă pocăință și să nu se împărtășească trei ani și metanii 150 (Pravila bisericească, pag. 256).

În Postul Nașterii Domnului și cel al Sfinților Apostoli se dezleagă marțea și joia la ulei și vin; iar sâmbăta și duminica și la pește. Intrarea Maicii Domnului în Biserică (21 noiembrie), ori în ce zi ar cădea, e dezlegare la pește ulei și vin. În zilele de 23 și 30 noiembrie și în zilele de 4; 5; 6; 9; 12; 17 și 20 decembrie de va cădea în zilele

de marți și joi, se dezleagă și la pește; iar de va cădea luni, miercuri sau vineri, atunci se dezleagă numai la ulei și vin și numai dacă în vreo parohie va fi hramul bisericii se dezleagă și la pește. Deasemenea se mai dezlegă la vin și ulei în săptămâna a cincea din Postul Mare, Joia Canonului celui Mare, Vinerea Acatistului (adică joi și vineri) și din Sfânta și Marea Săptămână a Patimilor în Sfânta și Marea Joi se dezleagă tot la ulei și vin (Vezi Pravila Bisericească, de Nicodim Sachelarie, pag. 260). Aceste notițe erau în acel carnețel al părintelui Nicodim care ne pune în lumină cu aceste dezlegări din timpul anului.

Să postim cu dreaptă socoteală

Am observat din anii copilăriei că erau prin multe sate unii oameni care, la începutul Postului Mare, posteau câte trei zile fără întrerupere. Ca să fim siguri de este bine a ține și noi așa, am întrebat pe părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, este bine ca și noi, mirenii, să postim la începutul Postului Mare trei zile fără întrerupere?

- Nu e bine, deoarece dumneavoastră sunteți mireni și cu obligații către familie. Pentru cine îl ajută sănătatea, eu vă dau blagoslovenie să postiți astfel: luni în prima zi nu mâncați nimic. Marți la amiază să mâncați numai un fel de bucate și mai puțin decât obișnuiți să mâncați; apoi miercuri nu mâncați nimic ci abia joi la amiază să mâncați tot la fel ca și marți; iar de joi la amiază să mai mâncați sâmbătă la amiază și atunci aveți post de două zile fără întrerupere adică: de marți de la 12 și până joi la 12 aveți două zile, iar de joi de la 12 până sâmbăta la 12 aveți iarăși două zile. Și de câte ori facem zile de post este bine ca atunci când este vorba să stăm la masă, să mâncăm mai

puțin ca de obicei și să mâncăm numai un fel de mâncare ca să ținem cont să plăcem lui Dumnezeu... Postul, dacă nu este însoțit și de rugăciune, nu are așa de mare valoare înaintea lui Dumnezeu deoarece acest soi de draci (adică patimile care ne stăpânesc pe noi) nu ies, nu ne părăsește pe noi decât cu post și cu rugăciune, așa după cum ne învață pe noi Sfânta Evanghelie. De pe urma postului ne putem reface sănătatea, așa după cum recomandă știința medicală și ne prelungim chiar viața...

Cum să se comporte cei credincioși

Stăpânirea de sine

În timp ce Părintele vorbea, a venit o maică și, după ce a primit blagoslovenie, a zis:

- Să mă iertați, Cuvioase Părinte, că v-am întrerupt, dar am o întrebare: un frate al meu e credincios și nu a cumpărat până acum televizor, căci i-am spus că e păcat și m-a înțeles. Acum însă când copii s-au făcut mai mari, se duc adeseori pe la vecini de se uită la televizor și nu-i mai poate stăpâni. M-a întrebat iarăși pe mine ca să-i spun, dacă nu e mai bine să cumpere televizor, ca să poată vedea acasă, decât să se ducă mereu prin vecini?

Părintele i-a răspuns:

- Fratele sfinției tale vrea să-și vadă copiii morți acasă la el, decât să-i vadă morți prin vecini. Am mai spus și iarăși spun, în casa în care există televizor, acolo nu

tronează Dumnezeu, nu petrece Dumnezeu în acea casă. E mare lucru ca să ne putem stăpâni ochii de a nu privi deșertăciuni. De aceea și Proorocul David se ruga adeseori, zicând: „întoarce ochii mei să nu vadă deșertăciune” (Psalmi 118, 37) deoarece prin acest simț al vederii intră cel mai ușor păcatul în sufletul nostru. Și cu toate că David a biruit pe Goliat însă, când era vorba să-și poată stăpâni ochii lui de a nu privi la deșertăciuni, a simțit o mare slăbiciune în ființa sa încât s-a văzut nevoit de a ruga pe Dumnezeu cu lacrimi, de a-i întoarce ochii lui să nu privească deșertăciuni.

Oare nu știm cu toții că acest minunat prooroc a căzut în groaznicul păcat al preacurviei, tocmai prin acest simț al vederii?! De aceea e bine, ca și noi să rugăm pe Bunul Dumnezeu cu lacrimi, de a întoarce ochii noștri de a nu privi la deșertăciuni, ori de câte ori observăm că suntem ispitiți. Căci tot ce poate vedea omul la televizor, la filme, la tablouri necuviincioase sau la frumusețile femeilor, nu aduce în sufletul nostru altceva, decât pe duhul desfrânării. Ori de câte ori omul nu-și stăpânește privirea ochilor, cugetarea lui se depărtează de la Dumnezeu, se înstrăinează de El.

Cele mai mari căderi ale oamenilor celor credincioși, au venit prin privirea cea cu iscodire a ochilor nestăpâniți. Iar Sfântul Ioan Evanghelistul numără și „pofa ochilor” între cele trei pricini de păcătuire a omului (1 Ioan 2, 16). Omul care privește la deșertăciuni, pe lângă faptul că se umple de duhul demonicesc al desfrânării, dar pierde și timpul cel atât de scump în care ar putea face cele șapte laude sau de a citi prin sfintele cărți, de a face metanii sau închinăciuni, de a cerceta pe bolnavi, sau de a lucra ceva pentru folosul său, sau al altora. Omul cel credincios și temător de Dumnezeu se ferește și de umbra răului. El nu-și găsește plăcerea decât în îndeletniciri și exerciții duhovnicești care îl îmbogățesc sufletește și îl unesc cu Dumnezeu. Iar a privi la televizor sau alte spectacole drăcești îl sărăcește de tot pe bietul sufletul și-l înstrăinează de Dumnezeu.

Comportamentul credincioșilor

Părintele Nicodim, vrând să afle ce facem noi la hramuri sau în alte ocazii când ne adunăm mai mulți, m-a întrebat:

- Cum faceți când vă adunați mai mulți la un loc?

Eu am răspuns:

- Când venim de la biserică și intrăm în casă, cântăm „Cuvine-se cu adevărat” și apoi facem și rugăciunea pentru masă și stăm la masă. După ce ne sculăm de la masă, facem rugăciunea de mulțumire, după care citim dintr-o carte sfântă sau vorbim ceva tot din sfintele cărți, așa cum ne-ați învățat Sfinția voastră.

- Dar sticlele cu vin și paharele pline mai stau pe masă după ce ați făcut rugăciunea de mulțumire? m-a întrebat Părintele.

- Da, sunt mereu sticlele cu vin pe masă, iar gazda din când în când ne mai îndeamnă să mai luăm câte un pahar.

- Așa nu-i bine deloc ce faceți, a zis Părintele cam îndurerat. E un aspect urât ca să vorbiți cuvântul lui Dumnezeu și să petreceți ca la cârciumă. Nu mergeți la cârciumă dar, așa ușurel, pe nebăgate în seamă, aduceți cârciuma acolo de față. Ai mâncat, ai băut un pahar sau două cu vin și ai terminat, până vine rândul să se așeze masa de seară. Atunci, după ce ai mâncat și băut cumpătat și ai făcut rugăciunea de mulțumire pentru masă, ai încheiat cu socotelile pentru pânțele. Noi nu trăim ca să mâncăm, ci mâncăm ca să putem trăi, după cuvântul Sf. Ap. Pavel. Dacă vorbești cuvânt de mântuire din sfintele cărți și ai în fața ta sticla cu vin, atunci gândul fuge la cele trupesti. Dacă mai iei din când în când câte un pahar, mintea se întunecă în loc să se lumineze. Să nu mai faceți așa, pentru că nu-i bine de loc. Vă cuprinde duhul beției și în loc să vă folosiți, vă păgubiți.

Au trecut câteva minute fără să mai zică Părintele ceva, după care iarăși a întrebat:

- Dar când vă așezați la masă, cum stați? Stați amestecați, ca la cârciumă, sau bărbații de o parte și femeile de cealaltă parte?

- Da - am răspuns. Când stăm la masă, sau când ascultăm, nu stăm amestecați, ci bărbații stau de o parte de masă și femeile de cealaltă parte. La fel și după ce ne sculăm de la masă. Dacă sunt două camere, atunci în una stă partea femeiască, iar în alta partea bărbătească.

Auzind așa, Părintele s-a mai înviorat și a zis:

- Da, așa să faceți totdeauna, ca să vă folosiți vremelnic și veșnic.

Cum să se salute și să se numească între ei credincioșii

Un om credincios a întrebat pe părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, oare cum ar fi mai bine să ne salutăm noi creștinii. Îi auzim adeseori pe cei din „Oastea Domnului” că se salută unii pe alții cu „Slăvit să fie Domnul” și răspund: „În veci, amin”. Părintele a zis:

- Socotesc că mai potrivit ar fi să zicem: „Preamărit să fie Dumnezeu” în loc de „Slăvit să fie Domnul”, deoarece noi creștinii ortodocși pe Dumnezeu Îl adorăm, iar pe Sfinți nu-i adorăm, ci îi venerăm. Pe Maica Domnului o supravenerăm, adică o cinstim mai mult decât pe toți sfinții, dar nici pe ea n-o adorăm. Am citit mai de mult într-o carte cu slove vechi (chirilice) că cel mai vechi salut creștinesc, folosit încă din primele veacuri, a fost salutul creștinesc, cum de altfel este și până astăzi, de: „Bună dimineța”, „Bună ziua”, „Bună seara”, „Noapte bună”, „Drum bun”, „Bine ați venit”, „Bine v-am găsit” și altele. A zice cineva: „Bună dimineța”, „Bună ziua”, „Drum bun”, prin aceasta noi vestim pe Dumnezeu, Care este Singur bun și de oameni iubitor... Dacă vei zice

unuia: „Preamărit să fie Dumnezeu” iar altuia, „Bună ziua”, am putea aduce cuiva jignire, considerând că îl tratăm în mod diferit. Este mare filozofie de a ne putea păzi ca să nu jignim pe nimeni, pe cât vom putea...

Omul reluă cuvântul și întrebă iarăși:

- Cuvioase Părinte, e bine să ne numim între noi frate și soră, sau e mai bine să ne numim așa cum ne-am obișnuit din moși-strămoși cu numirea de: nene, bădie, moșule, domnule, doamnă, vecinule, cumetre, și altele? Părintele Nicodim a răspuns:

- Că suntem frați și surori, unii cu alții, e de la sine înțeles, deoarece cu toții numim pe Părintele Ceresc: Tatăl nostru și nu Tatăl meu. Dar dacă ne zicem unii altora „frați”, apoi frați să fim cu adevărat, trăind în dragoste unii față de alții, iar nu dușmănindu-ne și clevetindu-ne unii pe alții. Dar dacă ne numim numai cu cuvântul de frate și în realitate nu suntem, ne dovedim a fi niște mincinoși. Poate este mult mai bine să ne numim unii pe alții așa cum ne-am obișnuit a ne numi: nene, bădie, domnule, doamnă, vecinule, cumetre, și să fie inimile noastre pline de dragoste și de bunătate, dovedind prin această comportare că suntem cu adevărat frați, decât să rămânem numai cu numirea de frați, fără să dovedim cu fapta că suntem cu adevărat.

Auzind aceste sfaturi, omul acela a rămas foarte mulțumit și edificat, după care, luând blagoslovenie, a plecat spre casă.

Ca mirean, nu ai voie să predici

Vrând să cunoască cum ne petrecem timpul când suntem adunați pe la hramuri, nunți, botezuri, priveghiuri, Părintele m-a întrebat:

- Ce faceți când vă adunați pe la hramuri sau cu alte ocazii? Citește cineva prin sfintele cărți, spune cineva ceva sau nu? Atunci eu am răspuns:

- Nu prea se vorbește, Cuvioase Părinte, nici nu se citește nimic. Se mai cântă cântări religioase, dar de vorbit mai puțin. După ce stăm la masă, ne formăm grupuri-grupuri de doi-trei, de patru-cinci și vorbim despre treburile și necazurile petrecute în decursul vremii. Unii se plâng de copii, că s-au făcut mari și nu vor să mai asculte, alții se plâng de cei bătrâni că au ajuns la neputință și n-are cine-i îngriji și cu astfel de vorbe se scurge timpul. Vine apoi vremea să ne despărțim unii de alții, luând fiecare cu sine mai nimic.

- Păi așa nu-i bine deloc, a zis Părintele, făcând astfel nu vă folosiți cu nimic. Doar de aceea vă adunați, ca să vă folosiți unii pe alții. Dar, frăția ta, de ce nu vorbești nimic? De ce nu citești ceva? De ce nu spui ceva?

- Cuvioase Părinte eu sunt mai mic cu vârsta. Sunt alții mai bătrâni și care cunosc mai mult ca mine de prin sfintele cărți. Cum să mă ridic eu peste alții? Parcă nu mă simt bine.

- Dar așa te simți bine, dacă nu se lucrează nimic bun pentru folosul de obște? Știi cum să faci? Ascultă: după ce ați stat la masă, mai stai puțin și dacă vezi că nu spune nimeni nimic, atunci zi către ei: „Aș vrea să vă spun ceva”. Atunci toți vor fi atenți să vadă ce vrei să le spui și după aceea zici mai departe: „Nu sunteți de părere să facem Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos și apoi să vorbim ceva sau să citim ceva de prin sfintele cărți, ca să ne folosim cu toții?”. Desigur că ei vor zice „da”. Atunci faceți cu toții Acatistul, începând cu cititul de la dreapta spre stânga și zice fiecare dintre cei ce știu carte câte o pagină sau două și apoi dă la altul. După terminarea Acatistului, începeți să

citiți din Hristoitie, sau din Oglinda Duhovnicească, sau din Viețile Sfinților, sau din Învățătura de Credință. Când observați pe unii că-s mai obosiți și încep a ațipi, mai cântați vreo cântare bisericească sau religioasă, după aceea iar mai ziceți ceva. Când e timpul de plecare, faceți cu toții Canonul de Pocăință către Domnul nostru Iisus Hristos și așa faceți încheierea... Așa făcând, ori de câte ori vă adunați, la hramuri, la nunți, botezuri și în alte ocazii, vă folosiți foarte mult pe voi înșivă și pe alții.

A trecut după aceea multă vreme și cu toții ne-am obișnuit cu această bună rânduială, așezată de părintele Nicodim în mijlocul nostru. În timp ce citeam, eu sau altul, care avea plăcere, se găseau unii dintre noi care aveau câte o nelămurire sau voiau să întrebe ceva. Ceea ce nu știam să răspundem, notam pe o foaie de caiet și, când mergeam la Părintele, căpătăm răspunsul dorit, pe care îl aduceam și îl dădeam omului. Mai era între noi un bătrân, Gheorghe Marcu, care cunoștea multe învățături de prin cărțile sfinte și răspundea și el la întrebări, dar cu mai multă greutate, din cauza smereniei ce-o avea. Nu-i plăcea să iasă în relief, să se arate că știe... Când mergeam după cărți la București, iar ne foloseam tare mult. Cei ce ne dădeau nouă cărțile, părinții ipodiaconi Vasile Poiștelea, Ioan Măgirescu și Constantin Măgirescu, cei mai apropiați ucenici ai Părintelui erau în măsură să ne răspundă la orice nedumerire sau întrebare pe care o aveam. Și de multe ori când aveam ocazie să mergem la ei, îi întrebam ba de una, ba de alta, căci așa-i la început, ca pruncul, obosești părinții cu întrebările. Și ca să scutim pe părintele Nicodim, toate întrebările mai mici le rezervam pentru ei, iar pe cele mai grele le puneam tot părintelui Nicodim, deoarece mai des mergeam la dânsul, decât la București. Oricum ne-am folosit tare mult și de la ei... Și pentru că ei erau hirotesiți ca ipodiaconi, noi, după sfatul părintelui Nicodim, le ziceam *părinte* la fiecare din cei trei. Este adevărat că ei nu aveau voie să poarte reverendă sau culion ca preoții și nici să le sărute mâna cineva sau să binecuvinteze, deoarece ei nu erau hirotonisiți, ci numai hirotesiți. Dar pentru că ei au făcut în viața lor o activitate așa de strălucită, meritau chiar și din această viață un deosebit respect și evlavie din partea noastră. Părintele Nicodim, când le trimetea vreo

scrisoare prin poștă sau prin cineva și se nimerea să fiu și eu acolo, la Văratec sau Agapia, mă puneă pe mine să le scriu, iar el dicta. Când se adresa lor zicea: „Cinstiți părinți și iubiți frați”, pentru că în afară de cei trei mai erau acolo cu ei încă doi frați, care nu erau ipodiaconi. Când spuneam că vrem să mergem la ei, spuneam că mergem „la părinți”. Până astăzi a rămas acest cuvânt, deși ei au trecut în veșnicie. În locul celor ce au plecat de la ei în veșnicie, Bunul Dumnezeu a economisit ca să completeze numărul lor tot cu niște suflete alese și iubitoare de Dumnezeu și de aproapele, asemănător cu cei ce au plecat în veșnicie.

Ca și altă dată, m-am îndepărtat cam mult de subiect, dar putem totuși reveni și suntem la cuvântul acela că părintele Nicodim a așezat o bună rânduială în adunările noastre care se făceau pe la hramuri, nunți, botezuri și cu alte ocazii. Cum Părintele m-a îndemnat pe mine, dacă nu se ridică altul, să citesc sau să spun ceva din sfintele cărți, de la o vreme însă mi-a venit un gând care mă îndemna să mă retrag de la acea ascultare, ce mi-a dat-o și, dacă nu descoperea el acel gând năstrușnic, sigur că luam o hotărâre greșită. Nu că făceam eu mare ispravă dacă citeam în adunarea noastră ceva dintr-o carte sau spuneam niște istorioare morale, tot din sfintele cărți, dar oricum ceva era. În primul rând făceam o ascultare dată de părintele Nicodim, duhovnicul nostru, în al doilea rând adunarea noastră s-a mărit văzând cu ochii și când plecam la casele noastre, plecam fiecare cu ceva învățătură și nu ca mai înainte. Oamenilor, care erau nelipsiți de la acele adunări, le puteai citi pe fețe o bucurie lăuntrică și păreau parcă mai luminate. Cu aceste ocazii mulți se hotărau să meargă la părintele Nicodim să se spovedească.

Ceva mai mult. Ca o dovadă mai grăitoare că acele adunări erau lucrătoare și aduceau celor ce participau la ele o mulțumire de negrăit, s-a stabilit ca acele adunări să se facă în mod obișnuit, nu numai cu ocazia hramului sau a nunților, ci în fiecare duminică și sărbătoare din cursul săptămânii. Așa că atunci când ne despărțeam unii de alții, se hotăra unde se va face adunare în duminica sau sărbătoarea următoare. În ce sat? La ce familie? Căci eram vreo șapte sate care ne țineam legați unii de alții, ca și cu un

lanț. Deși nu aveam un grafic stabilit, se ținea cont să se respecte rândul fiecărui sat sau localitate. Luaseră o mare amploare acele adunări, încât unii din credincioși aveau așa de mare dragoste, că de s-ar fi putut ar fi dorit să se facă adunare numai la ei în sat. Mai la început când dădeam pomelnicele preotului la slujbă sau când luam anaforă ne întreba de unde suntem și la cine mergem. De la o vreme însă s-a obișnuit cu noi și îi făcea mare plăcere când ne vedea.

În satul în care se făcea adunarea, acea familie care se oferea să ne ospăteze în ziua respectivă, după Slujba Sfintei Liturghii, făcea așa o mare pregătire mai ceva ca la hram.

Când scriu aceste rânduri, retrăiesc oarecum acele vremuri așa de blagoslovite și zic și eu ca Proorocul David: „Cu ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă” (Psalmi 115, 3).

În intervalul de timp, de la o adunare până la cealaltă adunare, mergând fiecare la locul nostru de muncă, se repeta în mintea noastră tot acel material care s-a citit, vorbit sau cântat la adunarea trecută. Și așteptam cu nerăbdare următoarea adunare.

Și iată așa s-a depănat din firul vieții noastre de tinerețe o bună parte, până ce a venit acel *viscol* din 1964, arestarea și condamnarea noastră la închisoare. Dăm slavă lui Dumnezeu pentru toate căci numai datorită acestui binecuvântat Părinte care ne-a îndrumat așa de minunat, s-a făcut ce s-a făcut, însă lăsați pe cont propriu nu eram buni de nici o treabă.

Oamenii care mergeau la Părintele de se spovedeau, între altele informau pe Părintele despre cum se desfășurau acele adunări și ce foloase aduc. Atunci Părintele, ne-a trimis și prin alte localități ca să se poată și alții obișnui, la fel cu cei din părțile noastre. Dacă se nimerea să lipsesc, fiind dus la Părintele, se ridica altul care citea sau spunea ceva. De la bun început, eu le-am povestit că ceea ce făceam nu era din inițiativă proprie, ci e o ascultare de la părintele Nicodim. Așa că ei, având către Părintele un respect deosebit și o mare evlavie, le făceau plăcere, ca-n lipsa mea să ducă mai departe acestă

ascultare. Căci, la drept vorbind, acea ascultare care se spunea că era a mea, nu mai puțin era și a altora. De la o vreme, văzând Părintele rezultatele care se obțineau de la acele adunări, a întocmit chiar și un caiet cu acest titlu: „Cum se cade a serba, creștinul ortodox, vremea zilelor sfinte”. Acest caiet s-a pierdut cu vremea, dar după câte îmi amintesc, era ca un ghid după care trebuia să se desfășoare acele adunări, Părintele a întocmit acel caiet și pentru faptul că se ridicau unii din alte localități mai îndepărtate, care veneau la noi, în acele adunări, cu aere de mari predicatori. De teamă ca în acele adunări să nu se strecoare ceva străin de duhul Bisericii Ortodoxe, ne-a dat Părintele acel caiet, ca să avem, la nevoie, ce arăta celor ce ar fi căutat să ne răstoarne sau să ne înstrăineze. Căci așa cum are cloșca puii sub aripi, pe care îi încălzește, îi cheamă la mâncare și îi apără în vreme de primejdie, tot la fel și părintele Nicodim a fost cu noi și pentru noi în toată vremea. Și chiar și acum el e nedespărțit de noi, căci noi trăim cu nădejdea că el se roagă pentru noi cum de altfel făcea și când era pe pământ.

Și așa, după cum am spus mai sus, de la o vreme, mă îndemna un gând ca să mă sustrag de la această ascultare dată de Părintele. Când am mers prima dată sau a doua oară la spovedanie, unde trebuiau mărturisite și gândurile, i-am spus Părintelui:

- Cuvioase Părinte, de la o vreme mă chinuiește un gând, că mai bine ar fi să stau retras cum stăteam și mai înainte. Aveam atunci mai multă pace. Eu sunt cam pripit, doar cuvioșia voastră mă cunoașteți mai bine, decât mă cunosc eu. Eu nu am o tactică la vorbit. Poate vorbesc cu patimă și jignesc pe altul. Când mă despart de ei și merg spre casă, îmi apar în față o sumedenie de greșeli, pe care le-am făcut eu la adunare, când citeam sau spuneam ceva din sfintele cărți. Nu mai pot avea acea pace lăuntrică, pe care o aveam mai înainte... Și acest lucru mă determină să mă retrag și să ascult și eu de la altul. Dar acest lucru nu-l fac fără voia Cuvioșiei voastre.

Părintele a tăcut puțin, parcă așteptând să-i vină vreo inspirație. După cum știm, Părintele era foarte calculat la vorbă. Dacă-i spuneai ceva și terminai de spus, el nu-ți dădea răspunsul imediat ca și cum ar ieși glonțul din pușcă. Te mai lăsa, poate îți mai

aduceai aminte de ceva și să completezi. În acel timp, desigur, și Părintele verifica în taina inimii sale orice cuvânt pe care era hotărât să-l dea ca răspuns, căci o dată rostit un cuvânt, nu-l mai poți retrage. Și ca o siguranță că acel cuvânt va avea un efect bun, Părintele mergea cu mintea după el, ca să nu-l scape cumva necontrolat în auzul celui care sta gata să-l primească și să-i aducă primejdie, în loc de ameliorare sau alinare. Mai mult decât atât, el era conștient că penitentul în mâna Dduhovnicului este ca și pruncul în mâna mamei. Mama, cum s-a întâmplat de multe ori, poate să-și ucidă pruncul și fără voia ei. Așa și duhovnicul. Cu sfatul sau răspunsul ce ți-l dă la o întrebare, te poate ține mereu în smerenie sau te poate descuraja de tot. Te poate arunca în păcatul mândriei sau te poate îmbărbăta și încuraja, atunci când se simte nevoia. Atunci Părintele a răspuns:

- Da, ai dreptate. Ai putea să greșești mult vorbind oamenilor. Dar dacă spui numai din cele ce ai citit prin sfintele cărți și numești chiar și cartea din care ai citit, chiar dacă nu-ți mai aduci aminte de pagină, atunci nu poți greși în materie de credință. Mai poți greși în felul cum te exprimi. Ca mirean nu ai voie să predici. Canoanele opresc așa ceva. Însă de sfătuit unii pe alții e de trebuință și este îngăduit mirenilor. Arhiereul și preotul când învață pe oameni, ei zic cu autoritate de învățător, de predicator, dar mireanul ocupă treapta cea mai de jos și el nu trebuie să vorbească. De pildă, cel ce predică, zice: „Să vă lăsați, să vă părăsiți de curvie, de beție, de nedreptate, de petreceri idolatre și altele” iar mireanul are voie numai a sfătui, iar nu a învăța în public, prin biserici, sau a se băga în învățături dogmatice, lucru care aparține numai Episcopilor și preoților. Când vrea să spună ceva, trebuie să nu folosească ton poruncitor, sau direct, ci indirect, prin vreo istorioară, în așa fel ca să nu se simtă cineva jignit. Nu trebuie să arăți pe om cu degetul. Cel căzut într-o patimă e ca un sac cu porumb sau cu grâu, înaintea noastră. De vrem să-l ridicăm pe umăr, este nevoie să ne aplecăm spre el ca să-l putem ridica. Nu-i destul să-i facem doar semn, ca el să se urce pe umărul nostru... Noi trebuie să ne apropiem la nivelul lui, să-l compătimim, să ne fie milă de el. Nu vezi ce fac mamele când vor să ia pruncul în brațe? Cum se apleacă, se lasă jos, vorbesc cu ei, îi

dădăcesc și astfel reușesc a-i crește mari. La fel ni se cere și nouă, a fi îndemânatici pentru a ajuta pe aproapele nostru care zace în întuneric. Ai mai spus că nu ai carte multă, nu ai citit așa de mult prin sfintele cărți? Așa este. Dar cei care au carte multă și cunosc multe de prin sfintele cărți, nu sunt aici printre noi. Trebuie să facem pe cât putem și pe cât avem. Ne folosim de vasele slabe, dacă nu se află printre noi vase mai tari. Omul dacă are de transportat ceva și nu are mașină, atunci folosește o căruță și dacă nu găsește nici o căruță, folosește căruciorul, roaba și până la urmă aduce și cu spatele, și tot duce ceva. La nevoie faci cum poți, nu cum vrei sau cum ar trebui să faci. De nu vorbim sau nu citim ceva, atunci când sunt adunați oameni la hram, nunți sau alte ocazii, atunci cum ne vom putea întări în credință, sau să aflăm cum ne putem izbăvi de anumite patimi? De vom tăcea și nu ne vom sfătui unul pe altul în credința Ortodoxă, atunci ne amăgesc sectarii cu mincinoasele lor învățături. Ai mai spus că după, ce pleci de la adunare spre casă, îți apar în minte unele slăbiciuni cu care ai jignit poate pe cineva. Da. Se poate ca omul să fie cuprins de multe slăbiciuni și neputințe. Dar Bunul Dumnezeu cu a Sa iconomie, acoperă fața de cei ce ascultă cuvânt de mântuire, lipsurile și slăbiciunile frăției tale, ca să-i poată folosi pe ei; iar în fața frăției tale, le descoperă pe toate, ca nu cumva să te umfli de mândrie și așa să-ți pierzi osteneala...

Așa că, urmează să nu slăbești în a face binele și a ajuta pe toate căile pe aproapele nostru. Dumnezeu ne-a miluit și ne miluiește pe fiecare zi cu al Său har și ne cere ca și noi să ne grijim de aproapele nostru cu ceea ce putem.

Dumnezeu veghează toate

Părintele Nicodim a observat la mine încă o slăbiciune. De câte ori mă trimitea undeva, sau să aduc cărți de la București, sau să duc cuiva prin orașe sau sate, îmi era tare frică. Inima mea servea atunci ca un câmp deschis pentru o luptă crâncenă. Dorință aveam să mă duc acolo unde spunea părintele Nicodim, cunoscând folosul cel mare de a da o mână de ajutor aproapelui ce zăcea în întuneric; dar pe de altă parte, peste voia mea, mă cuprindea o frică, o groază, de nu știam pentru moment ce hotărâre să iau. Părintele Nicodim, care s-a dovedit în repetate rânduri a cunoaște starea mea lăuntrică, până și gândurile mele cele mai ascunse, într-o zi când i-a venit bine, mi-a zis:

- Frate Gheorghe, am observat de multe ori la frăția ta, o teamă, o groază care te stăpânește, ori de câte ori te trimit undeva cu cărți, să aduci sau să duci!

- Da, aveți dreptate, Cuvioase Părinte, am răspuns eu, ori de câte ori sfinția voastră îmi dați o ascultare de felul acesta, să duc sau să aduc cărți, mă cuprinde, fără voia mea, un fior de teamă. Câteva minute mă învălui de această frică. Nu îndrăznesc să spun că nu mă duc, deoarece tot de la sfinția voastră am aflat că e mare folos de a ajuta pe aproapele să poată ieși la lumină din întunericul care petrece. Dar fiind slab și neputincios mă cuprinde acest duh de frică, nu numai aici când îmi spuneți, ci și pe drum.

Părintele s-a uitat puțin la mine și zâmbind mi-a zis:

- Nu trebuie să te temi de niște oameni muritori, fii bărbătos că răsplată multă este pentru această puțină osteneală. Îmi aduc aminte că am găsit scris într-o carte, că era undeva un credincios creștin tare râvnitor. Dar pe lângă cât era de râvnitor, pe atâta era de fricos. Odată vede pe Mântuitorul că i se artă, muștrându-l oarecum pentru această frică de care se lăsa stăpânit, zicându-i:

- Omule, de ce te temi așa de mult și te lași stăpânit de acest duh al temerii?
- și arată cu degetul în spate pe acest duh al temerii în chipul unui taur legat cu un lanț

gros de un stâlp. Când omul a dat cu ochii de acel taur înfricoșat, a început a tremura ca varga de groază. Atunci Mântuitorul, cu vocea lui blândă, i-a zis:

- De ce te temi, omule? Nu vezi că l-am legat și nu poate să-ți facă nici un rău?

Acel taur înfricoșat care inspira numai groază și teamă în jurul lui, a început a se zbate în lanț și a boncălui îngrozitor. Omul, văzând aceste figuri pe care le făcea acel taur, a început iar a se teme, chiar peste voia lui, dar Mântuitorul l-a luat de mână, zicându-i iarăși:

- Nu te teme, omule, căci iată Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor.

Omul, trezindu-se din aceasta minunată vedenie cerească, s-a îmbărbătat mult după aceea.

Se mai află în Pateric încă o întâmplare ca aceasta. Un bătrân pustnic avea un ucenic cam timid și fricos, pe care adeseori l-a trimis în cetate să vândă lucrul mâinilor sale, și să aducă cele de trebuință. Ucenicul văzând atâtea răutăți și fapte necuviincioase prin cetate, a început a se teme de la o vreme și când bătrânul l-a trimis iarăși în cetate, el i-a răspuns:

- Cuvioase Părinte, mă tem să mai merg în cetate, deoarece sunt multe ispite și-mi este frică de cădere.

Atunci bătrânul i-a zis:

- O, nu te teme deloc, ci atunci când vei vedea că te împresoară vreo ispită și ești în primejdie de cădere, să strigi către Dumnezeu cu toată inima, zicând aceste cuvinte: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu celui Viu, pentru rugăciunile părintelui meu duhovnic, izbăvește-mă de această ispită. Amin”. Așa să faci cum te am învățat eu și nu vei pătimi nici un rău.

Auzind acestea, ucenicul acela a prins curaj. Luând blagoslovenie de la părintele său duhovnic, a plecat spre cetate, zicând mereu rugăciuni către Dumnezeu. Când a venit vremea să-și vândă lucrul mâinilor, a zis către el o femeie:

- De vrei să-ți cumpăr tot ce ai de vânzare, hai cu mine până acasă și-ți voi plăti cum ți se cuvine.

Ucenicul a plecat în urma ei și când a ajuns acasă, ea fiind singură, îl trăgea pe ucenic la păcat cu sila. Ucenicul, văzându-se în primejdie de cădere și-a adus aminte de ceea ce l-a învățat părintele său. Și în clipa următoare a zis cu lacrimi rugăciunea pe care părintele său l-a învățat să o zică: „Doamne Iisuse Hristoase Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu celui Viu, pentru rugăciunile părintelui meu duhovnic, izbăvește-mă de această ispită. Amin”. Și când a rostit cuvântul „Amin”, s-a aflat în fața părintelui său din pustie. Văzându-l părintele său cu lacrimi pe obraz și tremurând de groază, l-a întrebat:

- Ce este, fiule? Ce-ai pățit?

Iar el i-a povestit rând pe rând cele petrecute. Atunci Părintele său i-a zis:

- Vezi, fiule, că Dumnezeu te-a izbăvit de aceea cădere dacă te-ai rugat așa cum te am învățat?

Zicând acestea, părintele Nicodim s-a uitat la mine și de teamă că nu am înțeles bine mi-a zis:

- Așa fă și frăția ta. Când vezi că te copleșește această teamă sau te îngrozești cumva că vei cădea în mâinile lor, zi cu toată evlavia rugăciunea de mai sus și ai să vezi cu ochii cum Bunul Dumnezeu te salvează din cădere și te îmbărbătează, ca să poți trece cu ușurință peste toate greutățile acestea de aici, căci fără voia și slobozenia lui Dumnezeu nu se întâmplă nimic.

După aceasta, a urmat să stăm la masă.

Cunoaște omul... apoi slujește-i

Odată, pe când mă aflam la Părintele, a venit vremea să plec acasă. Cineva, care locuia în mănăstirea Văratec, a observat acest lucru și m-a întrebat:

- De unde ești, frate?
- Din partea Bacăului- i-am răspuns.
- Când mergi acasă treci cumva prin orașul Bacău?
- Da, trec prin oraș.
- Atunci uite ce te rog, să-mi duci un plic la cineva, aproape de gară.
- Da, îl voi duce, cum să nu!

Ea a plecat atunci să aducă plicul, în care timp părintele Nicodim s-a uitat la mine compătimitor, văzând că fac o greșală din nepriceperea mea. Apoi mi-a zis:

- De ce te făgăduiești cu așa ușurință să-i duci scrisoarea la Bacău, că doar este serviciul poștal?! Apoi, frăția ta, îți poți da seama ce este scris în acea scrisoare? Dacă în cuprinsul acelei scrisori se află minciuni, clewetiri, batjocuri și câte altele, așa-i că te împovărezi cu păcate străine? Câtă vreme nu cunoști bine persoana și felul ei de a fi, nu poți să-i duci scrisorile de ici colo, căci fără să-ți dai seama te împovărezi cu păcate străine. Ea are însă la îndemână cutia poștei. Frăția ta fă servicii unde ai toată siguranța că faci ceva bun. Împarte cărți cât mai multe în dreapta și în stânga, pentru că prin aceasta ești sigur că faci ceva folositor și plăcut lui Dumnezeu.

În timp ce Părintele mă sfătuia, apare și persoana cu plicul și mi-l întinde zicând:

- Mulțumesc frumos!

Eu n-am luat plicul și nici nu știam ce să-i răspund, dar părintele Nicodim mi-a venit în ajutor și a zis către ea:

- Dumneata pune plicul la poștă, că doar de aceea este poștă, și nu-l mai necăji pe fratele.

Ea și-a luat ziua bună de la noi dar, îndepărtându-se puțin, a început a bodogăni cuvinte de nemulțumire asupra noastră. Iar eu, luând blagoslovenie, am plecat spre casă cu gândul la cele petrecute, din care am avut de învățat ceva și pentru mine și pentru alții.

Altădată, m-a trimis părintele Nicodim să aduc niște cărți de la București, de la ucenicii lui cei mai apropiați. Când eram aproape gata să mă întorc, a venit cineva care la înfățișare părea a fi om de bună credință și mi-a zis:

- De unde ești?
- De la Moldova, i-am răspuns.
- Ai vrea să-mi duci și mie un pachetel mic de vreo 2-3 kg la cutare maică

de la Văratec?

- Da, cum să nu.

El a mers să aducă pachetul, iar părintele Vasile Poiștelea m-a întrebat:

- Cine te-a trimis aici la noi?
- Părintele Nicodim m-a trimis ca să-i aduc cărți, i-am răspuns.
- Atunci de ce te mai angajezi să duci și la alții pachete, pe câtă vreme nici

nu știi ce pune el acolo în pachet?

- Acum ce să fac?
- Să spui că nu-l poți duce, deoarece ai bagaj mare.

În timp ce vorbeam noi, a sosit omul cu un pachet mare de tot, zicând:

- Uite, ți-am adus pachetul.

Atunci eu am spus că nu-l pot duce. Când a auzit așa, a plecat izbind ușa cu putere și lăsând să curgă în urma lui o droaie de ocări și blesteme, de nu știa unde să te ascunzi.

A trecut după aceea câteva luni și întâmplarea a făcut să mă regăsesc cu el la mănăstirea Sihăstria. Cum a dat cu ochii de mine a început a mă batjocori în fel și chip,

de nu știau ce să creadă cei ce se aflau în preajma noastră. Altădată chiar în fața părintelui Nicodim m-a batjocorit cu multă ură și dușmănie, încât nici el nu a reușit să-l potolească.

A sosit timpul să primesc Sfintele Taine. A trebuit să-mi spăl acolo la maici un rând de rufe, căci eram de multă vreme la Părintele și ele s-au priceput că mă pregătesc pentru a mă împărtăși. După ce am primit Sfintele Taine, mi-a zis maica cea mai bătrână:

- Nu cumva ai primit Sfintele Taine?
- Da, cu nevrednicie, am răspuns eu.
- Dar nu trebuia să le primești, doar știi ce mare dușmănie are omul acela, că nu ai vrut să-i duci pachetul?

Când am auzit așa ceva, am și plecat la părintele Nicodim să-i spun. Părintele mi-a zis:

- Doar auzi ce spune Sfântul Apostol Pavel: «Cât depinde de voi, trăiți în pace cu toți oamenii». Frăția ta, cu nimic nu erai dator să-i duci pachetul, deoarece noi am suportat cheltuiala drumului și pentru noi trebuia să aduci cât mai multe cărți. Dacă luai și pachetul lui, făceai o greșală față de noi. Fii liniștit, pentru că față de el nu ai greșit cu nimic. El se încarcă de păcate dacă te batjocorește fără temei.

Am scris această întâmplare aici, ca să ne putem da fiecare seama, că nu suntem cu nimic vinovați atunci când cineva ne batjocorește fără pricină, fără ca noi să fi contribuit cu ceva la aceasta.

Păcatul mândriei pierde sufletul

Acum cincizeci sau șaiszeci de ani în urmă era în satul Măstacăn, județul Neamț, un om cu profunde cunoștințe religioase în lumea de atunci și care se numea Ioan Baghiu. De când a apărut părintele Nicodim Măndiță la Schitu-Frumoasa, el îl avea de duhovnic.

Mergând odată la mănăstirea Agapia la părintele Nicodim și trecând prin orașul Piatra Neamț, s-a întâlnit cu preotul protoiereu de Piatra Neamț.

- Unde mergi, domnule Baghiu? l-a întrebat părintele protoiereu.
- Merg la părintele Nicodim Măndiță, la mănăstirea Agapia.
- Domnule Baghiu, ce cauți la părintele Nicodim Măndiță, când dumneata îl depășești cu mult în cunoștințe și din toate punctele de vedere, i-a zis protoiereul.

El, ascultând acele cuvinte zise de protoiereu, le-a pus la inimă și a căzut de acord cu ele. Dar căzând de acord cu acele cuvinte, a căzut totodată și în urâciosul și groaznicul păcat al mândriei. A căzut după aceea într-o suferință de nu putea nici să doarmă noaptea. Îl chinuiau niște duhuri rele și așa după vreo cinci ani de rele pătimiri, a murit.

Să nu facem comparație între oamenii buni și oamenii răi

Într-una din zile, părintele Nicodim, ținând cuvânt de învățătură, a rostit următoarele:

- Nu toți creștinii care se lasă robiți de păcatul mândriei și a altor patimi sunt chinuiți de duhurile rele, căci atunci s-ar afla mai la tot pasul asemenea cazuri. Dar să luăm aminte că în păcatul mândriei putem și noi cădea foarte ușor. Cea mai greșită comparație o facem atunci când ne punem alături de oamenii răi, de oamenii care nu au nimic comun cu religia, cu Dumnezeu. Atunci noi suntem mult mai deosebiți decât ei. Ne asemănăm cu legiuitorul din Sfânta Evanghelie căruia i-a zis Mântuitorul acele cuvinte: „Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu” (Marcu 12, 34). Însă aceste cuvinte „că nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu” care par dulci și mângâietoare, sunt așa de aspre și pline de întristare, dacă le punem alături de cele petrecute cu cele zece fecioare. Cele înțelepte, la venirea Marelui, au intrat cu El la ospățul nunții; iar celelalte cinci, nebune, neavând untdelemn în candelă la venirea Marelui au mers să-și cumpere de la cei ce vând; iar când au venit, au rămas în fața ușii închise rugându-se: „Doamne, deschide-ne nouă”, dar li s-a răspuns: „Nu vă cunosc pe voi”. Și așa s-au pierdut, deși nu erau nici ele departe, ci chiar lângă ușă.

Și unii din cei ce s-au înecat pe vremea potopului erau lângă corabia lui Noe. Nu erau așa departe, dar nu le-a folosit la nimic că erau aproape de corabie, deoarece s-au pierdut. A nu fi departe de împărăția lui Dumnezeu, nu trebuie să ne facă pe noi a sta nepăsători cu falsa nădejde că nu suntem departe; ci trebuie să ne silim a fi și a rămâne chiar în împărăția lui Dumnezeu, de aici de pe pământ, căci pășind pragul mormântului situația noastră nu se schimbă, de la rău la bine sau invers, ci numai se desăvârșește starea aceea în care ne prinde moartea. De pildă, dacă am iubit pe Dumnezeu în lumea aceasta, cât am trăit pe acest pământ, după ce pășim pragul mormântului, după ce trecem în veșnicie, iubirea noastră față de Dumnezeu ajunge la desăvârșire, se desăvârșește.

Adeseori auzim pe unii părinți lăudându-se oarecum cu copiii lor și făcând o comparație greșită zic:

- Da, noi suntem tare mulțumiți cu copiii noștri. Sunt copii în sat la noi care beau băuturi alcoolice, de se îmbată, fac după aceea scandal, sunt amendați și penalizați de autorități, ba stau ani de zile prin pușcării pentru faptele lor cele rele; pe când ai noștri sunt tare cuminți și liniștiți, de nu putem mulțumi lui Dumnezeu pe cât ar trebui.

Adevărat este că fiii lor, puși alături de cei mai răi copii din sat, sunt desigur mult mai buni, așa după cum spune și Isus Sirah, că: „Mai bun este furul decât cel ce pururea minte, însă amândoi pierzarea vor moșteni” (Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah (Ecclesiasticul) 20, 26). Ce-i folosește hoțului că este mai bun decât mincinosul, dacă vor avea amândoi aceeași soartă. Așa și cu copiii unor oameni care sunt mult mai buni decât cei mai răi, însă nu vor avea alt merit decât același pe care îl au și cei răi. De pildă. De vom pune un lemn de răchită lângă un putregai, suntem îndreptățiți să zicem: da, lemnul de răchită e mult mai bun decât acest putregai. Dar dacă vom pune lemnul de răchită lângă cel de stejar, atunci putem cunoaște ce merit are lemnul de răchită față de cel de stejar. Tot la fel trebuie să gândim și de copiii noștri și de noi chiar. În comparație cu cei mai răi din sat părem și chiar suntem oarecum mai buni. Dacă ne vom alătura de oamenii sfinți, atunci putem să ne vedem ceea ce suntem noi în realitate.

Noi suntem chemați să petrecem în veșnicie cu sfinții, așa după cum vedem că se cântă la înmormântarea creștinilor: „Cu sfinții fă odihnă, Doamne, sufletelor adormiților robilor tăi”. De aceea trebuie să facem mereu o comparație între noi și sfinți, ca să ne putem da seama în primul rând cât de departe ne aflăm noi de ei și în al doilea rând să ne ostenim a merge pe urmele lor, ca să ne facă Dumnezeu parte cu ei, completând lipsurile noastre.

Scara faptelor bune pe care ne urcăm, ca să ajungem la odihnă cu sfinții, cere ca noi să avem privirea numai sus la ei, ostenindu-ne zi și noapte în lucrarea cea bună. Dar dacă noi, urcându-ne pe această scară a virtuților, vom pironi privirea noastră în jos,

de unde am plecat, chiar de nu vom mai face noi faptele cele rele pe care le-am făcut mai înainte, însă Dumnezeu va slobozi să avem parte cu cei răi, spre care am privit și cu care ne-am comparat.

Fă ce vrei, dar gândește-te unde ai să ajungi!

În timp ce vorbea părintele Nicodim, a venit o femeie și, după ce a luat blagoslovenie, a zis:

- Cuvioase Părinte, anul trecut am venit aici cu un om. După ce m-am mărturisit la Sfinția Voastră, mi-ați dat un Ceaslov. N-am avut atunci bani, dar i-am adus după aceea. V-am rugat să-i dați și acelui om, că are să vă aducă banii, dar el nici gând n-are. Eu am făcut rău că m-am pus garant pentru el, căci s-ar putea să nu-i mai aducă.

- Lasă, că de nu-i va da acum cât trăiește, are să plătească Ceaslovul la înfricoșata Judecată și tot plătește, a afirmat Părintele.

Auzind femeia aceste cuvinte, nu înțelegea și a întrebat:

- Cuvioase Părinte, nu înțeleg cum îl va plăti la înfricoșata Judecată?
- Iată cum. La înfricoșata Judecată se vor lua din faptele lui cele bune și se va acoperi pagubele pe care el nu s-a străduit să le achite cât a trăit pe pământ - a răspuns Părintele.

Nu pot să-mi dau seama de a fost cumva vreo întrebare a cuiva, căci după ce mi-am luat blagoslovenie și m-am așezat pe o bancă, Părintele a început a zice:

- Am citit undeva că un împărat avea obicei, ca din vreme în vreme, să meargă prin orașele țării sale și să cerceteze stradă cu stradă și piață cu piață unde oamenii cumpărau și vindeau produsele lor. Pe o străduță mai mică de la marginea pieții,

împăratul a dat cu ochii de un bărbat voinic și prezentabil care avea o măsuță cu niște lucruri mărunte și fără prea mare însemnătate, expuse pentru vânzare. S-a oprit în fața lui și, mirându-se de ce i-a fost dat să vadă, i-a zis:

- Omule, oare nu e păcat ca dumneata, om în toată puterea cuvântului, să-ți pierzi vremea cu nimica toată. Aș vrea să cumpăr ceva de la dumneata și n-am ce.

Atunci omul i-a răspuns calm și fără să se intimideze:

- Și totuși, înălțate împărate, socotesc că de la mine vei cumpăra ceva ce n-ai putut găsi în toată țara pe care o conduci. Luați notesul și scrieți acolo aceste cuvinte, pe care v-aș ruga să le spuneți ori cu cine vă veți întâlni de acum înainte. Aceste cuvinte sunt de mare valoare pentru tot omul trăitor pe pământ, iar pe dumneavoastră vă va salva de la moarte, de le veți zice fiecăruia în parte. Scrieți așa: „Ceea ce ai de gând să faci, fă, dar gândește-te bine unde ai să ajungi”.

Împăratul a plecat de la acest om cu aceste cuvinte scrise pe notes, iar în scurtă vreme le-a învățat pe de rost - și le zicea oricărui om cu care se întâlnea. Între timp dușmanii lui au pus la cale să-i curme firul vieții, chiar prin acel om care îl bărbiera pe el.

Frizerul, venind să-l tundă și să-l bărbierească pe împărat, pe când deschidea ușa camerei lui, împăratul a rostit cu multă seriozitate aceste cuvinte:

- Ceea ce ai de gând să faci, fă, dar gândește-te bine unde ai să ajungi!

Cum au pătruns aceste cuvinte în urechile frizerului, a început a tremura de frică și socotind că împăratul a aflat despre trădarea care era pusă la cale prin el, căzând la picioarele lui a cerut cu lacrimi iertare pentru greșeala lui. Abia atunci a putut să prețuiască împăratul, după adevăratul merit, acele cuvinte pe care le-a scris de la acel om disprețuit de el. Dacă ne întoarcem spre noi, însușindu-ne acele cuvinte care au avut puterea să scape de la moarte sigură pe împărat, ne putem folosi, scăpând de muncile cele veșnice, care se mai numesc și moartea a doua.

Omului care își petrece viața în patimi și păcate grele i se pot spune aceste cuvinte:

- Ceea ce ai de gând să faci, fă, dar gândește-te bine unde ai să ajungi!

Omului, care stă împotriva adevărului și nu vrea să vină la pocăință, iarăși i se pot spune aceste cuvinte:

- Ceea ce ai de gând să faci, fă, dar gândește-te bine unde ai să ajungi.

Și celui ce se ceartă cu Dumnezeu de fiecare dată, că nu-i place cum l-a creat Ziditorul, cu barbă, ci o aruncă la gunoi, ca să fie la modă cu ceilalți, deși ar putea să o poarte, și lui, zic, i se potrivesc aceste cuvinte, ca și femeii care își sulimenește fața:

- Ceea ce ai de gând să faci, fă, dar gândește-te bine unde ai să ajungi.

Gândește-te bine, omule, ce faci, pentru că vezi doar că această viață trece ca visul celui ce se deșteaptă dimineața și, pășind pragul mormântului, ai de-a face cu o viață care nu se mai sfârșește niciodată și nici nu mai poți schimba ceva din stare în care te-a găsit moartea.

Nu-i păcat oare să pierzi pentru totdeauna legătura cu Dumnezeu, Cel ce așa de mult te-a iubit și te iubește? Acum ai destul timp să te gândești bine la ceea ce faci și ceea ce ar trebui să faci pe viitor, ca să nu-ți pară rău în vecii vecilor, fără de nici un folos.

Noi, cei care ascultăm, ne uimeam de aceste învățături minunate!

Să ne luptăm cu gândurile rele

Atunci, un tânăr a zis către părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, ne putem pierde și pentru gânduri rele, care ne luptă ziua și noaptea, sau numai pentru fapte și cuvinte?

Părintele s-a uitat la el cu multă plăcere, căci nu avea mai mult de 15 ani, și i-a răspuns:

- Omul nu se poate pierde pentru gânduri rele, dacă se luptă împotriva lor și nu le lasă să se localizeze în mintea și în inima lui, ca să se îndulcească de ele. Dar de pierdut se pierd foarte multe suflete care la arătare se feresc de faptele rele și de cuvinte vătămătoare, dar în inima și mintea lor foiesc, ca viermii în rană, fel de fel de gânduri de desfrânare, de dușmănie, de lăcomie, mândrie și trăiesc fără să se socotească vinovați înaintea lui Dumnezeu pentru ele și nici măcar nu se spovedesc de ele. Desigur că aceste suflete sunt lepădate și nu au nici o părtășie cu Dumnezeu, nici în viața aceasta și nici în veșnicie, de vor muri fără adevărata pocăință. În „Mântuirea păcătoșilor” se spune despre o fecioară care era în mănăstire, nepoată a maicii starețe, care murind de tânără a mers în chinurile veșnice, pentru că avea gânduri de desfrânare către un tânăr. Deși a păcătuit numai cu gândul, însă și-a pierdut sufletul ei, pentru că de rușine nu le-a spovedit niciodată și a prins-o moartea în această stare.

Găsim iarăși în „Viețile Sfinților”, la 20 ianuarie, că era un creștin care era socotit sfânt de către oameni, dar în ascunsul inimii sale supăra pe Dumnezeu, prin învoirea cu gândurile urâte și necurate spre păcat. Din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a venit în cetatea aceea un om care cunoștea cele ascunse, un văzător cu duhul. Acel om socotit sfânt, era tare bolnav. Oamenii din cetate se căiau zicând: „Dacă acest sfânt se va săvârși, nu ne este nouă de aici înainte nădejde de mântuire”.

Ba chiar și Episcopul locului a venit la acel om, cu mulțime mare de preoți și diaconi.

Înainte-văzătorul a intrat la acel om, socotit sfânt, ca să ia binecuvântare de la el. Când a intrat, a văzut pe tartarul iadului înfigând o sulită de foc în inima lui și cu multe feluri de torturi smulgându-i din corp sufletul. După aceea a auzit un glas din cer zicând: „În ce chip nu M-a odihnit pe Mine sufletul lui o zi, nici tu să nu încetezi a munci sufletul lui în vecii vecilor!” (Vezi mai pe larg Viețile Sfinților la 20 ianuarie).

Așa că cea mai mare grijă a noastră este să ne luptăm de-a pururea ca să ne stăpânim gândurile rele, ca nu din pricina neastâmpărării lor să ne osândim în munci.

Părinte... e păcat să omori păianjenii?

În timp ce părintele Nicodim ținea cuvânt de învățătură, a apărut o bătrână și a cerut ca Părintele să o mărturisească căci era destul de departe casa ei unde trebuia să se întoarcă. Părintele a și mărturisit-o, iar când să plece s-a întors puțin înapoi. Uitase ceva să întrebe, și-a dat seama despre acest lucru și Părintele voind a-i veni în ajutor, a mers spre ea și a întrebat-o:

- Ce? Ai mai uitat ceva?
- Da, Cuvioase Părinte, am vrut să vă întreb dacă e păcat sau nu să omori păianjenii?

Părintele nevrând să o mai țină pe loc, pentru că se grăbea, i-a dat un răspuns pe scurt, dar în același timp sigur și precis:

- Să citești „Vămile Văzduhului” pentru că acolo ai să găsești și despre acest lucru.

- Cuvioase Părinte, de ani de zile am avut această dorință să le citesc dar n-am reușit. Se vede lucru că n-am avut blagoslovenie până acum. Vă mulțumesc din toată inima că mi le-ați dat să le citesc.

A mai sărutat încă odată mâna părintelui Nicodim văzându-se pe fața ei, îmbătrânită de mulțimea anilor, licărind razele luminoase ale unei bucurii lăuntrice și a plecat tare mulțumită la casa ei...

Cele trupești se pierd, iar cele sufletești rămân

Un om, care era din partea de sud a țării, a rămas după mărturisire să mai întrebe câte ceva pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, pe la noi nu se prea găsește fasole; iar aici, în Moldova, văd că este multă. Oare n-ar fi bine să cumpăr de aici mai multă, ca să avem și noi? Căci, după cum se știe, sunt mai multe zile de post în cursul anului decât zile de dulce (de fruct). Părintele s-a uitat la el și a zâmbit puțin, după care a zis:

- Nu-i bine să ne ostenim prea mult pentru cele trupești și trecătoare. Dacă într-adevăr pe la dumneavoastră nu se prea găsește fasole, aveți în schimb de celelalte de toate: orez, poame, cartofi, halva, măslina, varză, ceapă, marmeladă, fructe și câte altele. Țara noastră e un adevărat rai. Slavă lui Dumnezeu pentru toate câte ne-a dat să ne îndulcim în această viață. E bine în schimb să ne îngrijim de cele ale sufletului decât de cele ale trupului.

Omul rămase mulțumit și zise și el, ca încheiere:

- Da. Aveți perfectă dreptate, Cuvioase Părinte. Multe cheltuieli mai facem noi pentru cele ale trupului.

Și când se uită la ceas și a văzut că ora era întârziată, s-a grăbit de a lua blagoslovenie și a plecat iute, pentru a nu scăpa mașina. Părintele a mers în grădină să-și facă rugăciunea.

Să spoim locuința cu var

Părinții și frații de la București au fost nevoiți în ultima vreme să-și cumpere o casă, pentru că prima casă pe care au făcut-o ei a fost confiscată în 9 ianuarie 1965. Și fiind vreme de iarnă, Părintele nu se cuteza să meargă așa drum lung. M-a trimis pe mine să o văd și să-i spun cum se prezintă.

Între altele, m-a întrebat cum sunt camerele spoite cu var alb sau zugrăvite? I-am spus că sunt zugrăvite, căci așa cumpărase casa, și fiind vreme de iarnă, au lăsat-o așa până ce se va mai încălzi. Auzind Părintele că încăperile sunt zugrăvite, m-a trimis să le spun ca să le spoiască în alb cu var, fără să le mai zugrăvească.

Atunci eu l-am întrebat:

- Dar de ce să fie spoite cu var?

Părintele mi-a răspuns:

- E ceva lumesc cu atâtea flori pe pereți și oprește mintea tot uitându-te la ele. Tot ce e cu flori, înflorat, e lumesc. N-ai văzut cum prin spitale, școli, e spoit numai cu o singură culoare, cu alb? Când cineva privește ceva simplu, o singură culoare, atunci mintea lui rămâne liniștită, odihnită; iar cine privește ceva înflorat, mintea lui se obosește. Așa că e nevoie ca mintea creștinului să fie mereu liniștită, ca să poată cugeta la Legea lui Dumnezeu.

Acesta a fost sfatul Părintelui în această privință.

Să nu ascultăm clevetirile altora

- Cuvioase Părinte, am acum în celulă un bătrân, fost profesor de matematică și istorie, care are asupra preoților ortodocși o ură de moarte. Cum să procedez căci, de câte ori deschide gura, nu vorbește altceva decât contra preoților. L-am rugat frumos de câteva ori să nu mai vorbească de preoți, pentru că mie nu-mi place să ascult așa ceva, dar el nu ține cont. Ce să fac și cum să procedez cu el?

Părintele a răspuns:

- Dacă vezi că nu se poate ca el să nu mai vorbească împotriva preoților, atunci spune-i așa: „Domnule profesor! De azi înainte cu mine nu mai aveți ce discuta. Eu nu pot să vă mai ascult”.

Și așa am făcut și am ieșit bine. Am mai stat șase luni de zile fără să vorbim unul cu altul, dar nici nu ne-am dușmănit. Eu îi făceam anumite servicii pentru că era bătrân și neputincios și când ne-am desprățit unul de altul ne-am sărutat și am rămas tot prieteni, cum de altfel am fost și în cele șase luni de zile cât am stat în celulă și nu am vorbit unul cu altul...

Cum trebuie să facem baie?

Mai înainte de sărbătorile Nașterii Domnului din anul 1961, Părintele a revenit la mănăstirea Agapia. Când eram la Văratec, noi ne făceam baie într-o bucătărie. Aici la Agapia, stând noi mai mult, a trebuit să ne facem baie. Așa că într-o vineri seara, coborând la noi părintele Nicodim, ne-a zis:

- În seara asta o să faceți baie pe rând fiecare. Pe plita sobei vedeți este un căzânel curat cu apă fierbinte și la nevoie o potriviți cu apă rece din aceste două căldări. Mai aveți aici după cum vedeți două ligheane. Unul de la Văratec, curat, și altul mai mic pentru picioare. Mai aveți aici și săpun separat pentru ligheanul curat și altul pentru ligheanul de picioare. Având puse la dispoziție cele necesare și îndrumarea cum să le folosim, am făcut baie pe rând și am luat învățătură de felul cum trebuie, noi creștinii, să ținem cont și să facem deosebire între vasele curate și cele necurate. Mai jos vom nota și alte îndrumări, tot în această privință, primite de la părintele Nicodim, pe parcursul anilor de ucenicie.

Este bine ca batistele și prosoapele de față să le spălăm în vase curate și nu la un loc cu alte rufe, deoarece de fiecare dată când luăm parte la Sfântul Maslu, preotul ne face pe frunte semnul Sfintei Cruci cu untdelemn sfințit în timpul Tainei Sfântului Maslu, apoi ne mai stropește cu Sfânta Agheasmă mare și mică. Mai trebuie să ținem cont atunci când ne facem baie în cadă, să nu ne spălăm și pe cap cu apă din cadă, ci să folosim apa de la duș. Și tot așa trebuie să avem grijă și atunci când ne ștergem, să folosim două prosoape, pentru partea de sus și pentru partea de jos a corpului, separat, pentru faptul că noi suntem creștini și trebuie să tindem către sfințenie și cu sufletul și cu trupul. Pentru că și trupul nostru este sfințit de la Sfântul Botez și socotit ca Biserică a lui Dumnezeu și casă a sufletului, iar sufletul e socotit ca mireasă a Domnului nostru Iisus Hristos. La așa mare cinste și vrednicie ne-am ridicat prin Sfântul Botez. Și este bine să ținem cont de acest lucru.

Să nu mai facem caricaturi ale chipului omenesc

Părintele m-a trimis într-o zi la Bacău, la un pictor care lucra clișee pentru „Priveliști apocaliptice”. Printre altele, mi-a mai spus de asemenea să-i comunic pictorului să înceteze să mai schimonosească chipul omenesc făcând diferite caricaturi. Spunea de asemenea Părintele, că toate cele făcute de Dumnezeu sunt bune foarte, iar omul este coroana tuturor făpturilor și nu este îngăduit nimănui a face iarna oameni de zăpadă, nici a face stâlpii de la porți în chipul omului, nici a pune manechini cu chip de om ca sperietori pentru păsări prin parcelele cu cânepă sau în preajma cireșilor sau la vii când se coc strugurii. Omul e om și e singura făptură creată de Dumnezeu după Chipul și asemănarea Sa. Pentru aceasta e de trebuință ca și la morminte să se facă grilaje ceva mai înalte pentru a nu călca nimeni pe mormânt.

Comportarea corectă

Pentru a treia oară, acel tinerel s-a sculat în picioare și a întrebat iarăși:

- Cuvioase Părinte, m-a rugat tata să vă întreb, dacă e nevoie să ceară iertare de la un nepot al lui pentru că i-a făcut o mustrare. Anul trecut, un nepot de-al tatălui a luat în căsătorie o fată din sat, fără să se învoiască cu părinții ei, după care un an și mai bine nu s-a cununat religios cu ea, trăind în păcat. Tata s-a supărat pe el și l-a muștrat. După această mustrare, s-a cununat cu ea mai mult de zisa lui tata pentru că el nu

are părinți, e orfan. Acum tata observă că el nu se uită cu ochi buni asupra lui și m-a rugat să vă întreb, dacă e cazul să-și ceară iertare de la el sau nu?

- Nu, nu e bine, a zis Părintele, să se ceară iertare, deoarece nu l-a muștrat pe nedrept. Că el pare supărat, aceasta provine din pricina muștrării de cuget pe care o are. După cum ai spus, ei s-au cununat după ce tata le-a făcut muștrare. Dacă nu-i muștra poate nu se cununau nici acum. Și Mântuitorul nostru Iisus Hristos muștra adeseori pe farisei și pe cărturari pentru că erau fățarnici, dar nu spune nicăieri în Sfintele Evanghelii că Mântuitorul ar fi cerut iertare de la ei după ce le făcea muștrare. Să-i spui tatălui frăției tale să fie liniștit și să nu-și ceară iertare de la el, căci atunci el face rău. Numai atunci e cu cale să-și ceară cineva iertare de la acela, dacă muștrarea i-a făcut-o cu nemilostivire, pe nedrept, cu amenințări, aruncând asupra lui cuvinte necontrolate, jignitoare, cu înjurături, sau poate l-a și lovit. Dar când muștrarea se face cuiva care zace cu nerușinare în păcate de moarte, acea muștrare este aducătoare de roadele pocăinței și nu e cu cale să ceară iertare.

Primind acest răspuns, el a rămas foarte mulțumit.

E păcat și când se înjură de lucruri mici

Cu toate că se grăbea să plece, totuși a mai pus o întrebare:

- Cuvioase Părinte, mi-a spus mama mea să vă mai întreb dacă e păcat când cineva înjură de lucruri mici, adică de mamă, de ceară și de alte... deoarece tata mai are obiceiul de înjură așa și mama îl ceartă. El îi spune că nu-i nici un păcat, dacă înjură de lucruri mici. Tocmai de aceea mama mi-a spus, ca să vă întreb pe Sfinția voastră, dacă este păcat sau nu? Părintele i-a răspuns:

- Da, este păcat. Desigur că nu este un păcat așa de mare, ca atunci când omul înjură de lucruri sfinte, dar este și acesta un păcat destul de mare. De pildă noi numim partea de sus a gurii „cerul gurii” deoarece gura creștinului este un vas sfințit în care primim, ori de câte ori ne împărtășim, Sfintele Taine adică Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul. Iar dacă mai rostim primul cuvânt atunci când înjurăm, ne putem da seama fiecare că acest cuvânt pe care îl rostim este o spurcăciune. Fie că înjurăm de lucruri sfinte, fie că înjurăm de lucruri mici, începutul oricărei înjurături e o spurcăciune și prin urmare ne spurcăm vasul gurii noastre, pe care trebuie să-l purtăm întotdeauna curat, pentru că ori ce cuvânt spurcat ne poate spurca gura, prin care primim în ființa noastră orice sfințenie ca: Sfânta Agheasmă, Sfânta Anaforă și mai presus de toate, Sfintele Taine.

De aceea se cere ca să fim cu multă băgare de seamă, de a ne păstra gura noastră curată și pentru faptul că la rugăciunile de cerere, de mulțumire și de laudă pe care le facem către Dumnezeu, tot de gură ne folosim, după cum zice și Psalmistul David: „Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta”. Și în clipa când se va despărți sufletul de trup, tot prin gură va ieși din trup. Așa să spui părinților frăției tale, că nici înjurături de lucruri mici nu ne este nouă îngăduit a zice, deoarece se spurcă gura noastră.

Comportare corectă

Văzând că se face o mică pauză, tânărul a mai pus o ultimă întrebare:

- Cuvioase Părinte, când am lucrat la un om credincios, în satul vecin, seara, când a venit timpul să ne culcăm, am observat că, în camera unde trebuia să dormim, avea numai un pat. Gazda când a pregătit așternutul, a pus amândouă pernele la un capăt de pat, iar când ne-am dus noi să ne culcăm, omul acela a luat o pernă și a pus-o la celălalt capăt de pat zicând:

- Nu este bine ca să ne culcăm alături, ci frăția ta dormi la un capăt de pat, iar eu la celălalt capăt. Eu nu am mai zis nimic și m-am gândit ca să vă mai întreb pe sfinția voastră ca să știu și eu mai lămurit de ce nu este bine.

Atunci Părintele îi răspunse citând din Sfânta Scriptură de la Levitic 18 cu 22 așa: „Să nu se culce bărbat cu alt bărbat ca și cu femeia lui, aceasta este spurcăciune”. Așa ne învață pe noi Sfânta Scriptură și așa este bine să facem... Chiar dacă nu ar fi vorba de păcatul sodomiei, de care face amintire în acest loc citat, totuși este bine să se evite atingerea de un alt trup străin, chiar și de același sex, pentru a nu da loc ispitei celui viclean. Fac o mare greșeală mamele care culcă cu ele băieții până se fac mărișori, sau tații fetele până se fac mărișoare.

Tânărul a rugat pe părintele Nicodim să-l spovedească, după care a plecat bucuros la casa lui.

Creștinul trebuie să fie cinstit și milostiv

Condițiile milosteniei

Când e vorba de un ban, de o haină, de încălțăminte sau de alte lucruri de valoare, atunci cauți pe omul cel cu adevărat temător de Dumnezeu și necăjit și-i dai lui, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel care zice: „Faceți bine tuturor, dar mai cu seamă celor de-o credință cu voi” (Galateni 6, 10). Chiar dacă celui necredincios și pătimăș nu-i dăm bani sau lucruri de valoare, însă nu-i bine nici să-l muștrăm în față sau să-l judecăm, ci mai bine să ne vedem de păcatele noastre, căci are cine să-l judece la ziua hotărâtă...

Asta se înțelege când e vorba de milostenia cea trupească, dar mai este o milostenie superioară acesteia, milostenia cea sufletească. Astăzi, mai tot omul care muncește are asigurată pâinea cea de toate zilele, dar cu durere trebuie să recunoaștem că mai la tot pasul găsești oameni care suferă de hrana cea sufletească, de o carte de învățătură, de o carte de rugăciuni...

A doua condiție a milosteniei este „cât să dai”. Dăm fiecare după cât avem. De avem puțin, dăm mai puțin, iar de avem mai mult, dăm atunci mai mult, dar să fie din muncă cinstită.

A treia condiție este „când să dăm”. Dăm când avem de unde da și când are omul necăjit nevoie. Nu însemnează dacă cineva are azi nevoie de ceva și noi îi putem da, să-l amânăm pe mâine.

În Sfânta Evanghelie Mântuitorul ne învață zicând: „Întrucât ați făcut unuia din acești frați ai Mei mai mici, Mie Mi-ați făcut”. Iar care sunt frații Mântuitorului, tot El ne spune: „Căci, oricine va face voia Tatălui Meu Cel din Ceruri, acela este fratele Meu și sora și mama Mea” (Matei 12, 50). Așa că cel ce va face milostenie cu cel credincios și temător de Dumnezeu, va fi mult mai primită înaintea lui Dumnezeu ca

atunci când dai fără nici o socoteală celor necredincioși și pătimiși... Tocmai pentru aceasta - spunea Părintele - v-am dat ca ascultare și canon la Scaunul Sfintei Spovedanii citirea sfintelor cărți, care vă luminează mintea și ceea ce veți face: ori rugăciune, ori post, ori milostenie sau alte fapte bune, le veți face cu dragoste cunoscând meritul și valoarea lor cea mare. Iar când creștinul nu cunoaște nimic, chiar dacă face și el vreo faptă bună, dar nu o face din dragoste ca pentru Dumnezeu și - după ce o face - poate ușor cădea în păcatul mândriei, socotind greșit că el cu a lui pricepere și putere a săvârșit acea faptă bună. Acesta, în loc să se folosească, se păgubește pierzând folosul ei din cauza întunericii în care petrece.

Creștinul, care își împletește firul vieții lui cu rugăciuni și citirea cuvântului Dumnezeiesc zi de zi, treptat, treptat se dezbracă de omul cel vechi și se îmbracă în omul cel nou, urcând pe treptele virtuților prin înnoirea vieții și luptând lupta cea bună până la sacrificiu, ajunge cu harul lui Dumnezeu, acolo unde dorește să ajungă, în Patria Luminii celei de sus. Cine părăsește rugăciunea și cuvântul lui Dumnezeu, încetul cu încetul se lasă la vale ca peștele cel mort, după valul lumii, și se robește inima lui de patimi și de dulceața acestei lumi trecătoare, depărtându-se de scopul pentru care a fost creat de Dumnezeu.

Nu trebuia să-i plătești morarului vama

Eu, care stăteam într-o zi de față și ascultam cele ce se vorbeau, despre câștigarea unor bani pe căi necinstite, mi-am dat seama că mă aflu și eu însumi într-o astfel de situație. După ce a primit răspunsurile cuvenite o femeie și a plecat, am început să-l întreb pe Părintele:

- Dar eu, Cuvioase Părinte, cum să fac ca să scap de unele păcate străine, cu care mă simt împovărat?

- De care păcate este vorba, a întrebat Părintele, apropiindu-se de mine.

Eu am început a-i spune:

- Cuvioase Părinte, când am mers la moară să fac făină, mai întotdeauna am plătit vama morarului.

- Dar moara era a lui, sau era a statului? a zis Părintele.

- Desigur moara era a statului, iar el era plătit de stat pentru serviciul pe care-l făcea ca morar, am zis eu cu siguranță către Părintele.

- Dacă moara era de stat, se înțelege că nu trebuia să-i plătești lui vama, deoarece el folosind acei bani care nu-i aparțineau, se încărca și de păcate, aducând pagubă statului. Numai în cazul când el ar fi fost proprietarul morii, îi puteai plăti lui vama. Aceasta înseamnă că te-ai împovărat cu păcate străine.

Să faci milostenie pentru banii câștigați pe nedrept

În timp ce Părintele mă sfătuia în legătură cu banii ce îi dădeam morarului pentru vamă, mi-am adus aminte de altă întâmplare din viața mea și, pentru că Părintele terminase de vorbit, am început să întreb:

- Cuvioase Părinte, mai am o întrebare! Când eram copil ca de 15-16 ani, părinții mei au închiriat cele două grădini care erau aproape de casa părintească, a unui mare proprietar ce avea o fabrică de cherestea. El a depozitat pe acel teren stive mari de scânduri. Adeseori, fără nici o teamă, chiar și în prezența paznicilor sau a șefului de depozit, mă duceam și aduceam acasă scânduri de care îmi plăceau. Tatăl meu le-a vândut pe timpul foametei din 1947, când eu eram prizonier în Rusia și eu am rămas doar cu păcatul. Cum aș putea oare scăpa de aceste păcate, cu care mă simt împovărat?

- Să faci socoteală, așa după putere, a zis Părintele, cam câți bani ai dat morarului pe vamă și valoarea acelor scânduri pe care le-ai adus acasă din depozit. După această socoteală, să cumperi cărți sfinte, religioase și să le dai în dar celor dornici să le citească și așa, socotim că după ce vei reuși să răspândești în popor acea hrană sufletească, în valoarea sumei respective, te vei ușura și de acele păcate cu care te simți împovărat. Până atunci, nu... chiar de vei face alte fapte de milostenie, dar până nu dai în popor acele cărți sfinte, nu te poți ușura.

Sinceritate în faptele bune

După ce Părintele a terminat de spus cele în legătură cu scândurile luate din depozit, s-a uitat la mine, ca și cum ar fi bănuir că aș mai avea ceva de spus și chiar așa era:

- Vă mulțumesc pentru sfaturile pe care mi le-ați dat, am zis către Părintele, dar vă rog să mă îngăduiți puțin, căci mai am ceva pe suflet. Tot cam pe la acea vârstă, când mă aflam în casa părintească, mai citeam cărți religioase pe care le primeam de canon de la Cuvioșia voastră, care mă puneau în lumină despre marea valoare a milosteniei către cei săraci. Înflăcărat de acele învățături sfinte, fără să mai stau la tocmeală, dădeam milostenie, în dreapta și în stânga, la cei săraci: văduve, orfani, neputincioși, din agoniseala părinților și fără știrea lor. Cum tatăl meu avea cârciumă și se găseau în casa părintească de toate, dădeam unuia o traistă de fasole, altuia un ulcior cu vin, celuilalt câteva pâini, sau slănină, brânză, ouă și așa făcând, socoteam că mă număr și eu cu cei ce făceau milostenie. Abia acum, îmi dau seama că făceam ceva după capul meu. Vă rog și de data aceasta să-mi dați un sfat.

După ce am terminat de spus, am simțit nevoia să ridic privirea spre Părintele, care se gândea desigur la cele spuse de mine. După o mică pauză, Părintele a început să-mi spună:

- Aici se potrivește cuvântul Psalmistului David, care zice: „Păcatele tinereților mele și ale neștiinței mele, nu le pomeni, Doamne” (Psalmi 24, 7). Știu pe tatăl tău că e un om larg la suflet, așa că e bine să păzești momentul când el e bine dispus și spune-i lui chiar așa cum ai făcut și cere-i iertare pentru toate acestea. Dacă vei reuși să capeți de la el iertare, atunci să știi că ești iertat și de Dumnezeu, iar dacă el va avea pretenția să-i mai restitui ceva din această pagubă, rămâne la buna înțelegere dintre amândoi.

Cu aceste zise, Părintele s-a grăbit să plece la slujbă, căci era de săptămână, iar eu am rămas un timp cugetând la cele ce am auzit de la dâsul...

Nu putem face milostenie din bani nemuncii

Am cunoscut pe un om care a făcut servicii la C.F.R. prestând munca de controlor de bilete și care era ucenic al părintelui Nicodim. În zadar a cerut blagoslovenie ca să cumpere cărți ortodoxe cu banii adunați de la oamenii ce călătoreau pe tren fără bilete, ca să le dea de pomană. Părintele i-a zis:

- Nu poți să faci fapte bune din agoniseală străină, din bani care nu sunt ai tăi.

El a întrebat iarăși:

- Dar ce să fac cu banii care mi-i dau călătorii care n-au bilete?
- Fă ce știi cu ei, dar mai întâi nu trebuie să iei de la nimeni bani, căci doar ai salariu pentru serviciul care-l faci.

Acum nu mai știu ce a făcut el, dar așa i-a spus duhovnicul de fiecare dată, când se mărturisea de păcatele sale.

Părintele Nicodim dădea blagoslovenie ca cel ce lucrează la fabrica de pâine să mănânce pâine de la servicii, cât timp lucrează în schimbul lui; ba mai poate lua și acasă o pâine sau două, cu știrea șefului său, deoarece la fabricare iese un spor de mai multe pâini în raport cu umiditatea făinii. De pildă este făină de grâu care are umiditate mai puțină. Din făina aceea iese pâine mai multă, pentru că i se adaugă apă mai multă, iar din făina care are mai multă umiditate, iese pâine mai puțină, pentru că i se adaugă apă mai puțină. Asta se întâmplă numai la pâine. De aceea, ca muncitor poți lua o pâine sau

două, cu voia șefului care are răspundere. Dar dacă șeful de la fabrica de pâine se învoiește cu cel care cântărește pâinea, să ia câteva grame, adică să facă pâinea mai mică decât trebuie, au amândoi păcat și vor da seamă de el în ziua judecății.

Așa se pune problema și cu cei ce lucrează în fabricile de ulei, de zahăr, de bomboane, etc., pot să mănânce în timp ce lucrează în schimbul lui, dar nu pot să ia și acasă fără voia celui ce răspunde de bunul mers al fabricii sau al întreprinderii unde lucrează. Chiar și la grădina de legume sau la livezi de pomi fructiferi, tot așa trebuie, să fim cu băgare de seamă, ca să nu ne împovăram cu păcate.

Jocul de noroc este un păcat mare

O maică a pus o întrebare pentru un frate al său, de al cărui răspuns a fost foarte mulțumită. Făcându-se o pauză, s-a grăbit să mai pună o alta:

- Cuvioase Părinte, vă mulțumesc tare mult pentru cele ce ați spus, dar aș mai avea o întrebare: oare este păcat că fratele meu a depus bani la C.E.C., câte cinci mii de lei pentru fiecare copil, pentru a câștiga cu ei? Și anul trecut, o fetița a lui, care este în clasa a II-a la școala generală, a câștigat o mașină. Însă de atunci încoace nu mai merg treburile bine în casa lor. Atunci, la început, au avut cu toții o mare bucurie, dar pe urmă au început a da tot înapoi, ca racul. Am auzit de la cineva că ar fi păcat de jucat la jocuri de noroc. Eu n-am știut că e păcat. Sfinția voastră ce spuneți în privința aceasta?

Părintele Nicodim a stat puțin pe gânduri, după care a răspuns:

- Păi, eu ce vă spun! Să vedem ce spune Pravila Bisericii.

Și luând de pe masă cartea care era în fața lui, a citit aceste cuvinte: „Jocul de noroc, sub orice formă ar fi și cu orice scop de câștig... se canonisește ca și furtul și uciderea” (Pravila Bisericească, Nicodim Sachelarie, pag. 174).

- Dacă porunca a zecea din decalog oprește până și de a pofti orice lucru al aproapelui, cu cât mai vătămător este a-ți însuși un lucru care nu-ți aparține. Fratele Sfinției tale, când a adus mașina în curtea casei sale, a adus odată cu ea și o sumedenie de blesteme și s-a împovărat sufletul său cu o groază de păcate străine. Dacă cel ce primește ceva de pomană, se încarcă de păcate, ce se poate întâmpla cu cel ce joacă jocuri de noroc? Ia să vedem ce spune Pravila Bisericii despre cei ce cerșesc.

Și deschizând cartea a citit aceste cuvinte: „Cel lipsit de cele trebuincioase vieții, are îngăduința să ceară. Dar să bage bine de seamă că el își va agonisi o comoară de mânie în ziua mâniei și a dreptei Judecăți a lui Dumnezeu, dacă cere din lenevie sau din lăcomie” (Pravila Bisericească, Nicodim Sachelarie, pag 113).

- Da, pot juca jocuri de noroc, păgânii, necredincioșii, turcii, care nu au dorința de a petrece cu Dumnezeu aici și în veșnicie, dar fratele sfinției tale care, după cum spui e un om cu frica lui Dumnezeu și se ostenește după putere a face voia lui Dumnezeu, cum de s-a înșelat să facă așa ceva?

- S-a luat și el după alții, a zis maica.

Părintele a reluat cuvântul:

- Sfinția ta să nu mergi în acea mașină blestemată, căci orice lucru ar dobândi omul pe căi nedrepte și neplăcute lui Dumnezeu, sunt lucruri blestemate. Numai lucru din muncă cinstită este blagoslovit de Dumnezeu. Una din cele cinci condiții prin care creștinul drept-credincios petrece cu Dumnezeu este și acesta, ca să trăiască din muncă cinstită, care place lui Dumnezeu. Doar sfinția ta ai văzut cum se spune în Patericul egiptean că era un monah credincios care nu primea milostenie de la nimeni. Întâmplându-se să vină în aceea mănăstire un boier mare ce avea stăpânire mare, l-a silit și pe el să primească un galben.

Peste noapte, monahul a avut o vedenie înfricoșată. Se făcea în fața lui un câmp mare plin de spini și măracini. Toți monahii din mănăstirea lui secerau de zor acei spini; iar el îi privea cu mirare și nedumerire. În acel timp a venit un ostaș și cu o voce aspră îi zise: „Ce stai de te uiți la ei? Oare n-ai primit și tu un galben de la boier? Treci repede și seceră și tu la spini împreună cu ceilalți”. Când si-a revenit din acea vedenie, a dus numai decât galbenul acelui boier, zicându-i: „Nu pot să primesc nimic de la nimeni, deoarece am și eu de secerat la spinii mei” (Patericul Egiptean).

Dacă Sfântul Apostol Pavel spune că: „Nu am mâncat de la cineva pâine în dar, cu muncă și trudă am lucrat ziua și noaptea ca să nu fiu povară la nimeni și am dat și poruncă în privința aceasta: Că cine nu vrea să muncească, nici să nu mănânce” (2 Tesaloniceii 3, 8-10, 12). Iar în alt loc zice „ca să ne ostenim a lucra cu mâinile noastre” în ceea ce privește trebuințele pentru această viață, pentru că n-am adus nimic în această lume și nici nu putem scoate ceva din ea când vom pleca de aici în veșnicie, având hrană și îmbrăcăminte, cu acestea să fim mulțumiți. Iar cei ce vor să se îmbogățească, dimpotrivă cad în ispite și în curse și în multe pofte nebunești și vătămătoare, ca unele care cufundă pe oameni în ruină și în pierzare. Dat tu, o, omule a lui Dumnezeu, fugi de acestea și urmează dreptatea, evlavia, credincioșia, dragostea, răbdarea, blândețea. Luptă-te lupta cea bună a credinței, cucerește viața veșnică la care ai fost chemat... Pentru că „în adevăr, evlavia este mare câștig, doar atunci când ea se îndestulează cu ceea ce are...” (1 Timotei 6, 6-12).

Și dacă pâinea, care este strictul necesar pentru a putea trăi în această viață, ni se recomandă a o mânca din muncă cinstită, ce va fi oare cu omul acela care caută prin jocuri de noroc a-și agonisi alte lucruri. Tocmai de aceea, Sfinții Părinți ne-au lăsat scris în Pravila Bisericească: „Jocul de noroc sub orice formă ar fi și cu orice fel de scop de câștig... se canonisește ca și furtul și uciderea (Pravila Bisericească, Nicodim Sachelarie, pag. 174). Deoarece atunci când s-a luat această hotărâre de către Sfinții Părinți, nu era pe vremea aceea această formă de joc de noroc, cum este de pildă astăzi, de aceea s-a zis că,

sub orice formă ar fi, jocul de noroc este un lucru străin de viața creștinilor, deoarece cine crede norocului, unul ca acela s-a lepădat de creștinătate.

Maica a primit bucuroasă aceste sfaturi, mulțumind Părintelui.

Răbdarea, dar Dumnezeuiesc

O femeie văduvă și tare necăjită s-a plâns părintelui Nicodim că nu știe ce ar putea să facă și cum să se poarte cu un vecin al ei, care o dușmănește. Și-a cerut iertare, ca să poată merge la Biserică cu inimă bună, dar nu vrea să o ierte.

Părintele, după ce a ascultat-o, i-a zis:

- Dar de când s-a întâmplat aceasta?
- De anul trecut, Cuvioase Părinte!
- Din ce cauză? L-ai vorbit cumva de rău, l-ai nedreptățit cu ceva?
- Cuvioase Părinte, anul trecut i-a dat băiatului celui mai mare să-i păzească oile, pentru ca să-mi dea atâta lână, atâta brânză și atâția bani.

Când a sosit toamna, el nu s-a mai ținut de tocmeala pe care am făcut-o amândoi și mi-a dat cât a vrut el. Eu m-am dus la postul de poliție unde mi-au făcut dreptate. De atunci încoace nu mă mai poate vedea cu ochi buni. Sfinția voastră ce mă învățați să fac, ca să pot avea pace cu el?

- Apoi uite ce te învățăm noi să faci, ca să poți reuși a căpăta iertare. Dă-i înapoi lâna, și brânza, și banii pe care i-ai luat și după aceea spune-i: «Omule, am greșit de am venit cu polițiștii să-ți iau datoria. Acum, după cum vezi, ți-am adus înapoi tot ce ți-am luat, te rog însă iartă-mă din inimă pentru greșeala ce am comis-o față de dumneata și dă-mi și mie numai atât cât voiești, dar să fim împăcați pe viitor, că doar n-o să trăim

cât lumea». Așa de vei face, vei reuși să capeți iertare. Că la drept vorbind, băiatul n-a păscut oile în prezența polițistului. Pentru că noi creștinii suntem datori a răbda orice nedreptate pe care ne-ar face-o oamenii, după cum ne învață Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în Sfânta Sa Evanghelie, zicând: „întru răbdarea voastră, vă veți dobândi sufletele voastre... și cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui” (Matei 10, 22).

Femeia a fost tare mulțumită și, ca dovadă grăitoare, a zis aceste cuvinte:

- Bunul Dumnezeu să vă țină mulți ani pe pământ, ca să avem unde veni și asculta cele ce ne sunt nouă de folos; și sărutând mâna părintelui Nicodim, a plecat la casa ei...

Cât de ușor cădem în păcate străine

Odată, mergând la Părintele și trecând prin Piatra Neamț, am cumpărat o sacoșă de pâine, pentru că la mănăstirea Văratec nu se găsea și, stând acolo mai mult, îmi trebuia. Aproape de mănăstire, mai era doar vreun km. Mă întâlnesc cu o căruță care venea cu lemne. În urma ei mergea un băiețaș cam de 12 ani. Când a văzut că am în sacoșă pâine, căci sacoșă era cu ochiuri, confecționată din ață, iar pâinea nu era învelită și se vedea de la distanță, a cerut de câteva ori să-i dau și lui o bucată de pâine. La început n-am luat în seamă cererea lui, iar când m-am hotărât să-i dau, era prea târziu, deoarece el se urcase în căruță și cum era pantă, căruța luase mare viteză, încât se depărtase mult și nu-l mai puteam ajunge. Așa că am reluat iar drumul spre mănăstire și după vreo 10-15 minute am ajuns la părintele Nicodim, amărât de cele ce s-au petrecut cu băiețașul.

Părintele Nicodim m-a privit ca de obicei și, văzându-mă așa cum eram, m-a întrebat:

- Dar ce ai mai pățit și de data aceasta?

Eu i-am povestit tot ce-am pățit cu băiețașul și cu pâinea. Atunci Părintele mi-a zis:

- Trebuia să-i dai, mai ales că a și cerut. Totuși nu-i o greșeală mare. Copilul era cu tatăl său și mergea acasă unde îl aștepta cu mâncare. Dacă nu vedea pâinea, el nu cerea. Asta e partea de vină ce îți aparține frăției tale, pentru că trebuia să învelești pâinea cu hârtie sau cu un șervet ca să nu se vadă. Sacoșele de ață prin care se vede ce ai pus în ele nu sunt bune de folosit decât numai în casă. Dacă mergem cu trenul sau cu alte mijloace de transport, sau stând prin stații, prin piețe și în orice alte ocazii unde se află mulțime de lume și acolo scoatem în prezența lor fructe sau orice altă mâncare și mâncăm, s-ar putea ca vreo femeie gravidă să poftască ceea ce mâncăm noi și, de rușine, să nu ceară, ca mai târziu să piardă sarcina și ne putem împovăra de păcate străine, cu foarte mare ușurință, fără să ne dăm seama.

Am găsit undeva într-o carte veche că a fost un om pe care, în toată viața lui, nu l-a văzut nimeni mâncând. A mâncat, căci nu a putut să trăiască fără mâncare, dar a făcut în așa fel, încât nimenea nu l-a văzut pe el mâncând. Oare noi n-am putea face cumva, ca să ne putem păzi, când cei din jurul nostru nu mănâncă, să nu mâncăm nici noi, ca să avem siguranță că n-am dat ocazie nimănui a pofti ceea ce mâncăm noi. Sau dacă sunt mai puțini cei din jurul nostru atunci când mâncăm, să le putem da și lor din ceea ce mâncăm noi. Căci a da ocazie ca să păcătuiască cel ce ne vede pe noi, atunci ne împovărăm și noi de păcate străine la care ne-am făcut părtași, fără să ne dăm seama. Se pot da și alte exemple.

Dacă avem în casă niște bani stătători pentru cazuri neprevăzute și nu îi punem sub cheie, adică undeva încuiati, atunci dăm ocazie copiilor naivi sau oamenilor răi să ni-i fure. Și iată că ne-am făcut părtași la păcatul lor. La fel trebuie ținut cont și cu alte lucruri de valoare. Dacă avem vin, orice copil al nostru poate, când vrea, să meargă și să bea fără să fie observat de noi, astfel devenind pe viitor un bețiv notoriu, numai din

cauza noastră, că am fost nebăgători de seamă. Câte nu s-au întâmplat chiar și în casa oamenilor credincioși, din cauza părinților care au tratat niște probleme cu indiferență. În primul rând mama trebuie să aibă ochi de heruvimi, căci nu puțini sunt tinerii aceia care și-au pierdut fecioria mai înainte de căsătorie, căzând în păcatul amestecării de sânge, chiar frați cu surori, pentru că mama nu a vegheat, dormitând în postul ei de mamă creștină, luând astfel parte la păcatul cel atât de groaznic al copiilor ei.

De unde muncești, de acolo mănânci

Stând cu părintele Nicodim la rugăciune în grădină, s-a auzit un zgomot la poartă. Părintele a întrerupt rugăciunea și mi-a dat cheia să descui. Era o femeie cu două fete ale ei. După ce s-a terminat rugăciunea, le-a mărturisit pe toate trei, apoi Părintele a mai vorbit cuvinte de folos. Când a făcut o pauză, femeia a găsit prilejul să întrebe ceva:

- Cuvioase Părinte, am mai venit de vreo câteva ori la Sfinția Voastră cu o nelămurire, dar n-am îndrăznit să vă întreb, pentru că v-am văzut tare ocupat și era atunci și multă lume aici. Dar acum îndrăznesc să vă întreb; eu cu aceste două fete ale mele lucrăm din zori până în noapte la grădinărie, la colectiv, de cum se ia zăpada și până dă bruma. E păcat dacă mai luăm din ceea ce se face acolo și mâncăm și mai luăm câte ceva și acasă?

După o mică pauză, le-a răspuns:

- Că mâncați acolo din ceea ce crește, nu poate fi nici un păcat, căci doar acolo munciți; iar înțelepciunea bătrânilor zice că: «Găina, de unde scurmă, de acolo mănâncă». Iar Sfântul Apostol Pavel învața pe creștinii din vremea sa, zicând: «Cine sădește vie și din rodul ei nu mănâncă?». În Sfânta Evanghelie de asemenea găsim scris:

«Cine slujește la Altar, de la Altar să se hrănească». Chiar și în Legea Vechiului Testament se scrie că: «Să nu legi gura bouului care treieră...». Așa că e de la sine înțeles că dacă acolo lucrați, nu e nici un păcat dacă mai luați și mâncați câte ceva de acolo. Și cred că nici cel ce este cu organizarea muncii, nu vă zice ceva dacă mâncați. Iar ca să mai luați și acasă câte ceva, e bine să faceți cunoscut celui ce are răspunderea cu grădinăria. Și dacă vă dă voie, puteți lua; iar altfel, nu.

Femeia a fost tare mulțumită cu sfatul ce l-a primit și, luând blagoslovenie, a plecat spre casă cu fetele ei.

Părintele a scos din dulap mâncare și a pus-o pe masă înaintea ei

O văduvă credincioasă și ucenică a părintelui Nicodim, fiind învăluită de unele necazuri, a venit la Părintele. După vreo câteva ore, acesta a coborât din camera sa și a venit în bucătărie, unde a găsit pe acea femeie văduvă plângând. El nu se pricepea ce are și a zis către ea:

- Ți-a zis maica ceva?

Ea nu îndrăznește să-i răspundă. Părintele i-a zis iarăși:

- Nu se împacă duhurile.

Femeia văduvă nu a zis nimic nici de data aceasta, dar nu înceta de a plânge continuu. Părintele a întrebat-o iarăși:

- Ai mâncat ceva astăzi?!

Nici de data aceasta nu a răspuns nimic. Atunci Părintele a scos din dulap mâncare și a pus pe masă înaintea ei, după care s-a urcat pe scări și a intrat în camera sa unde îl așteptau manuscrisele.

Ce se întâmplase? Cât timp a stat părintele Nicodim la mănăstirea Văratec, era maica Macaria, care avea ucenice două surori tot maici, mai tinere și fiindcă erau suferinde și aveau și pe maica bătrână de care îngrijeau, erau scutite de la ascultarea mănăstirii și se puteau ocupa și de cei ce veneau la Părintele. Aceste maici aveau o casă mare cu vreo cinci camere. Și pentru că mai aveau și bunăvoință, au pus toată casa la dispoziția celor ce veneau la părintele Nicodim să se mărturisească. Așa că cei ce nu reușeau să se mărturisească în ziua când soseau, rămâneau pe a doua zi. Mergeau în deal la maici și dormeau acolo. Tot una din aceste maici era cea care mai ajuta la pregătirea celor care veneau să se mărturisească și nu erau pregătiți cu păcatele scrise pe hârtie după caietul cu păcatele omenești. Erau cazuri când cei veniți pentru spovedanie erau atât de mulți, încât dormeau nu numai pe paturi, ci și pe dușumele, ba și în podul casei.

Această maică bătrână a văzut, cum în una din camerele sale stătea pe pat, un bolnav plin de răni grele; iar pe părintele Nicodim Măndiță l-a văzut cum îngrijea de El. Când s-a apropiat de pat ca să poată vedea mai bine cine este bolnavul, s-a îngrozit de spaimă. Bolnavul era Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. După acea vedenie minunată, ea a întrebat pe părintele Nicodim:

- Cum se poate ca Mântuitorul nostru Iisus Hristos să fie plin de răni?
- Da - a răspuns părintele Nicodim - oamenii care vin la mărturisire fac parte din trupul lui Hristos. Păcătuiind, ei provoacă răni sângerânde acestui Trup; iar noi preoții duhovnici, suntem rânduiți de a tămădui pe creștini, prin spovedanie, rugăciuni și învățături folositoare, de aceste răni.

Așa că la mănăstirea Văratec era o mai bună îndemânare și spațiul era mult mai mare. Pe când la mănăstirea Agapia maicile aveau ascultări grele pe care se osteneau a le face în fiecare zi, iar în ceea ce privește spațiul, era mult mai mic. Cei care veneau zi de zi la părintele Nicodim pentru mărturisire și alte trebuințe, îngreunau oarecum pe maici.

Secretul trebuie păstrat

Un bătrân a întrebat:

- Cuvioase Părinte, e mare păcat a destăinui un secret, o taină pe care ți-a încredințat-o cineva?

- Taina pe care ți-a încredințat-o cineva e lucru mare, a răspuns Părintele. Și dacă o spui la alții e un păcat atât de mare, asemănător cu crima. De aceea e bine ca taina inimii tale să n-o spui la tot omul pe care-l întâlnești în cale. Noi, oamenii, nu prea folosim ciurul decât rareori, la anumite trebuințe. Iar când vrem să păstrăm ceva, nu punem în ciur, pentru că în el nu se poate păstra. De datoria noastră este ca atunci când observăm pe cineva care se aseamănă cu ciurul, mai bine nu-i mai spunem lui nimic din ceea ce socotim că ar trebui păstrat ca o taină, decât după ce i-am spus, să nu avem siguranță că va păstra și să avem nemulțumire din partea lui.

Ne folosim de oameni, la fel cum ne folosim de unele vase, după cum face asemănarea și Sfântul Apostol Pavel când zice: «Că sunt unele vase de cinste, iar altele de ocară». Se înțelege că avem și noi partea noastră de vină, mai mică sau mai mare, dacă încredințăm o taină la cineva care nu prezintă nici o siguranță că o va păstra.

De pildă: dacă punem cifra 1 lângă 1 se face deodată 11, adică dacă noi spunem o taină cuiva, care-i asemenea cu ciurul și acela mai are un prieten căruia la prima sau la a doua întâlnire i-o încredințează și acela la rândul lui mai are și el un prieten sau doi și le spune și lor, iată cum se face suma de 11. Mai multă siguranță ai dacă pui un pachet în mijlocul drumului. Cine va trece pe acolo și va vrea să ia pachetul, mai întâi de toate se va uita în toate părțile, de teamă să nu fie observat de cineva, apoi va lua pachetul și-l va ascunde bine. Da. Așa făcând vom avea mai mare siguranță decât atunci când

spunem cuiva din cei ce se aseamănă cu ciurul, din cei care nu pot păstra secretul. Isus Sirah ne învață, zicând: „Ai auzit cuvânt? Să moară la tine. Fii jără grijă că nu te va sparge” (Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah (Ecclesiasticul) 19, 10).

Adevărata milostenie

Un tânăr stând mai aproape de Părintele și observând că e încălțat cu papuci de stofă și lucrați de mână, m-a tras deoparte și mi-a spus:

- Dacă îi duc Părintelui o pereche de încălțări, le va primi? Căci îl văd cu papuci de stofă în picioare.

Eu i-am răspuns:

- Încearcă și ai să vezi. Dar știu că Părintelui îi plac lucruri mai smerite, care se cer călugărului.

La vreo câteva zile a adus o pereche de încălțăminte nouă. Părintele i-a mulțumit frumos, dar odată cu seara a sosit și un om credincios din partea Sucevei cu o încălțăminte tare distrusă în picioare. Uitându-se la el, s-a gândit la încălțăminte aceea și, chemându-mă mai deoparte, mi-a zis:

- Vezi, să nu uiți să dai acea pereche de încălțări acestui om, dar să nu-i spui că-i de la mine, ci spune chiar așa cum este, că azi dimineață a adus-o cineva aici.

Părintele a lucrat cu multă înțelepciune și smerenie

Rar de venea cineva la Părintele cu mâna goală. A venit cineva de la Năsăud cu atâta bagaj, de nu-l putea cineva ridica de jos. Fel de fel de prăjituri și bunătăți, dar Părintele n-a avut timp și nici n-a fost curios măcar să le vadă. Sora lui, maica Maria, le-a împărțit la maicile sărace. El nici nu se uita la cele aduse de oameni, pentru că nu iubea darurile, dar de primit primea, ca să nu jignească pe cineva. Însă el nu le da cu mâna lui milostenie, ci prin altul, ca să nu fie cumva lăudat, și totodată să nu dea ocazie la cineva care ar fi umblat cu vicleșug și prefăcătorie, știindu-l că-i milostiv, să ceară, și așa prin nebăgare de seamă să se împărtășească de păcate străine.

A făcut părintele Nicodim și câteva case: unei fete orfane, unor oameni necăjiți și bolnavi, unei femei cu trei copii, pe care o alungase soțul și la alții. Însă așa a lucrat Părintele, încât cei ce sunt acum proprietari nu-l pot recunoaște pe Părintele ca binefăcător, deoarece el a suportat cheltuielile pentru materialul și construcția casei, însă prin oamenii lui de încredere, așa cum a fost cazul și cu acele icoane mari pe care le-a făcut la biserica Schimbarea la Față de la mănăstirea Văratec.

Am plecat odată la părintele Nicodim și, trecând prin orașul Bacău, am auzit că o femeie - pe care o cunoșteam - a murit într-un accident de mașină. Ea avea o locuință în marginea orașului și de vreo câteva ori ne-a primit niște pachete cu cărți spre păstrare.

Când am ajuns la părintele Nicodim, i-am spus despre ea cum a murit.

- S-o ajutăm și noi pe ea cu ce putem - a zis Părintele.

Și a scris numele ei la slujbe pentru 40 de Sfinte Liturghii cu panahizi.

Auzind soțul ei, s-a bucurat și a zis către mine:

- Ca părintele Nicodim Măndiță nu mai găsești în toată țara românească.

Să nu ne bucurăm prea mult când primim milostenie

Când m-am întors de la închisoare, părintele Nicodim și-a dat seama că o parte din oameni care vor veni să mă vadă, unii din ei o să-mi dea bani și, ca să nu mă împovărez cu păcate străine, mi-a zis:

- Vezi, frate Gheorghe, că o să te viziteze mulți din cei ce vor auzi că ai venit. Și mă gândesc că unii din ei o să-ți dea bani din dragostea lor. Să nu-i refuzi, pentru că-i jighești, dar nici să-i cheltuiești pentru trebuințele casei, deoarece aveți cu ce trăi, ca să nu vă împovărați de păcate străine, ci cu banii ce se vor aduna să plătești la cineva care are scrisul corect și să-ți scrie un rând sau două din Vămile Văzduhului, pe care să le dai de citit.

Și într-adevăr s-a adunat o sumă mare de bani pe care i-am folosit așa cum m-a sfătuit părintele Nicodim.

Compătimire

În curtea mănăstirii de la Văratec era multă lume. Era înainte de sfânta Înălțare, pe vremea când moldovenii noștri vizitează cele 13 mănăstiri din părțile Neamțului. Părintele Nicodim era de săptămână și ieșise din biserică. Se uita la lumea aceea care forfotea ca furnicile în mușuroi, de colo până colo. Mai mergea câțiva pași și iar privea spre ei compătimitor. Apoi, întorcându-se spre mine, a zis:

- Mă uit la lumea asta, parcă fierbe ca într-o căldare...

„Din prisosința inimii grăiește gura” - zice Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Sa Evanghelie (Matei 12, 34). Și așa este. Câte nu cugeta părintele Nicodim în

inima sa. Înaintea ochilor săi vedea adunate la un loc atâtea suflete zbuciumate și frământate între ele. Căuta parcă ceva, dar dacă întrebai pe fiecare în parte, nici ei singuri nu știau ce caută. Dar faptul că au plecat de la casele lor, cale atât de lungă și anevoioasă, purtând fiecare desaga sa în spate, lasă a se înțelege că un dor lăuntric i-a făcut să plece de acasă. Să pășească pe acele urme sfințite ale sihaștrilor de odinioară. Să mai audă ceva cuvinte sfinte cu care să-și hrănească sufletul înfometat.

Părintele Nicodim, zicând despre acea mulțime de oameni, că-i vede fierbând ca-ntr-o căldare, se gândea și iar se gândea, oare cum ar putea să-i ajute, ca să nu le fie ostenea lor în zadar. Și din această prisosință a inimii sale a slobozit prin gura sa acele cuvinte.

Învățăături despre milostenie

Părintele a zis către noi în mai multe rânduri:

- Iată, am căutat pe toate căile să vorbesc în așa fel, că să mă puteți înțelege.

În Pateric, Filocalie și în alte cărți sfinte, sunt unele locuri cu greu de înțeles. Am socotit însă să vă dau ca ascultare: citirea, ascultarea și scrisul cuvântului lui Dumnezeu. Pentru că de veți citi și asculta învățătura sfântă, vă veți lumina mintea și veți fi capabili să duceți o viață plină de fapte bune și plăcută lui Dumnezeu. De vă dau să postiți mult, desigur că nu vă cunosc puterea voastră și starea sănătății. Și ursul și șarpele postesc, dar după un post așa îndelungat, ursul e tot urs și șarpele tot șarpe. Așa și voi. De veți rămânea numai cu postul iar învățătura sfântă o nesocotiți și nu vă hrăniți sufletele voastre cu ea zi de zi, sunteți în întuneric, petreceți în întuneric, rămâneți pe mai departe în întuneric și muriți chiar în întuneric cu singura speranță că ați postit mult până v-ați

uscat de post. Dar numai cu singură această faptă a postului n-ați reușit să trăiți în lumină, să fiți în lumină și să rămâneți de-a pururea în lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume.

Toată fapta bună este o za din întregul lanț al faptelor bune. Numai una singură nu folosește și dacă lipsește una, face nefolositor întregul lanț al faptelor bune după cuvântul sfântul apostol Iacov care zice: „Pentru că oricine va păzi toată legea și va greși într-una, s-a făcut tuturor vinovat” (Iacov 2, 10). De vă voi da ca să faceți milostenie, nu vă cunosc prea bine starea voastră materială. Și oricâtă milostenie veți face, n-are valoare, dacă nu miluiți mai întâi sufletul vostru, care este icoană vie a lui Dumnezeu, ci-l lăsați flămând și zdrențaros, ca și bogatul nemilostiv din Evanghelie pe săracul Lazăr. Și chiar milostenie dacă face cineva, dacă n-o face cu dreaptă socoteală, nu numai că nu se folosește, dar își agonisește chiar și păcate cu ea, în loc de faptă bună.

Cineva întreabă:

- Cuvioase Părinte, cum adică, să se facă milostenia cu dreaptă-socoteală?

Părintele a răspuns:

- În psalmul 101 versetul 1, zice Proorocul David că: „Milă și judecată voi cânta Ție, Dumnezeule”. Adică mila pe care o facem noi să fie cu dreaptă-socoteală cu dreaptă-judecată. Dacă dai milostenie celui care poate să muncească dar nu vrea să muncească, te faci părtaș la păcatul lenevirii lui, care e un păcat de moarte. N-auzi ce spune Sfântul Apostol Pavel că: „cine nu vrea să muncească, nici să nu mănânce” (2 Tesaloniceni 3, 10). Așa că, dacă tu îi dai să mănânce celui ce ar putea să muncească dar nu vrea, te-ai făcut călcător de cuvânt a celui ce a învățat acestea și ai încurajat și păcatul lenevirii, păcat de moarte, în care petrece cel ce nu vrea să muncească.

Cel ce nu poate munci, este vrednic a primi milostenie de la noi cu singura condiție ca el să se roage pentru cel ce i-a dat lui milostenia. Dar dacă el nu se roagă nici pentru el cum trebuie, cum va ușura de păcate pe cel repauzat, sau pe cel ce i-a dat lui milostenie?! Ba îl poate și îngreua de păcate pe cel ce ia dat-o. Și iată cum: folosind el

milostenia pe care a primit-o, haina sau încălțăminte, la felurite păcate, de pildă: de va merge cu haina și încălțăminte la jocuri și petreceri idolatre, spune-mi, nu va împovăra de păcate pe cel repauzat pentru care a primit milostenia, ba și pe cel ce i-a dat-o?!

Ilie Miniati, în predicile sale, învăța, ca milostenia să fie bine primită la Dumnezeu, trebuie ca cel ce o face să țină cont de trei condiții: cui să dai, cât să dai, și când să dai. Să dai celui necăjit care nu poate să muncească și are frică de Dumnezeu. Când cineva cere o bucată de pâine sau un blid de mâncare, îi dai, chiar dacă el nu e așa de credincios. Dar atunci când îi dai, îl și sfătuiești să părăsească anumite patimi și păcate, să meargă la Biserică, să fie un bun creștin. Dacă „cel ce nu vrea să muncească, nici să nu mănânce” - după cuvântul Sfântul Apostol Pavel (2 Tesaloniceni 3, 10), oare cel ce înjură și încă de lucruri sfinte sau hulește, sau drăcuie, sau vorbește cuvinte rușinoase sau glume necuviincioase, sau clevețește pe alții, se cade să-i dea lui cineva să mănânce? Oare dacă hrănește o gură așa de blestemată, nu se face și el părtaș de păcatele lui? Iar de vrem, să aducem aici cuvântul Sfântul Ioan Gură de Aur să vedem ce ne sfătuiește el să facem cu cel ce hulește (înjură): „Dacă auzi pe cineva hulind și înjurând pe Dumnezeu în mijlocul târgului, apropie-te de el și ceartă-l, și de este trebuință, lovește-l peste obraz și zdrobește-i gura și se va sfinți mâna ta prin această lovire. Și de te vor duce la judecată, du-te și, de va căuta să te pedepsească judecătorul pentru aceasta, zi cu îndrăzneală, că l-ai lovit pentru că a hulit pe Împăratul îngerilor. Iar de va fi trebuință, să suferi și moarte pentru că ai înțeleptit pe fratele tău „răbdă aceasta și în loc de mucenie se va socoti ție” (Vezi Hristoitia pag. 255 la cuv. VIII). Așa ne sfătuiește Sfântul Ioan Gură de Aur ca, în loc de hrană, să-i zdrobim gura aceea blestemată care înjură de cele Sfinte și de Dumnezeu. Nu se cade să hrănim o asemenea gură, ba se merită să o zdrobim, ca să se sfințească mâna aceea. Iar noi, care avem pretenția să iubim pe Dumnezeu, suntem prieteni buni cu cei ce înjură pe Împăratul îngerilor. Vai de noi, dacă este așa!

Iar când e vorba de un ban, de o haină, de o încălțăminte sau alte lucruri de valoare, atunci caută pe omul cel cu adevărat temător de Dumnezeu și necăjit și-i dai lui, după cuvântul Sfântul Apostol Pavel: „Faceți bine tuturor, dar mai cu seamă celor de o credință cu voi” (Galateni 6, 10). Dar dacă celui necredincios și pătimăș nu-i dăm bani și lucru de valoare, însă nu-i bine nici să-l muștrăm în față sau să-l judecăm, ci mai bine să ne vedem de păcatele noastre, pentru că are cine să-l judece la ziua hotărâtă... Asta se înțelege când e vorba de milostenia cea trupească, dar mai este o milostenie superioară acesteia. Este milostenia cea sufletească. Astăzi, mai tot omul, care muncește, are asigurată pâinea cea de toate zilele, dar cu durere trebuie să recunoaștem că mai la tot pasul găsești și oameni care suferă de hrana cea sufletească, de o carte de învățătură, de o carte de rugăciuni...

A doua condiție a milosteniei este „cât să dai”. Dăm fiecare după cât avem. De avem puțin, dăm mai puțin, iar de avem mai mult, dăm atunci mai mult, dar să fie din muncă cinstită.

A treia condiție este „când să dăm”. Dăm când avem de unde da și când are omul necăjit nevoie. Nu însemnează, dacă cineva are azi nevoie de ceva și noi îi putem da, să-l amânăm pe mâine.

În Sfânta Evanghelie, Mântuitorul ne învață zicând: „Întrucât ați făcut unuia din acești frați ai Mei mai mici, Mie mi-ați făcut”. Iar care sunt frații Mântuitorului, tot El ne spune: „Căci oricine va face voia Tatălui Meu celui din ceruri, acela este fratele meu, și sora, și mama Mea (Matei 12, 50). Așa că cel ce va face milostenie cu cel credincios și temător de Dumnezeu, va fi mult mai primită înaintea lui Dumnezeu ca atunci când dai fără nici o socoteală celor necredincioși și pătimiși. Tocmai pentru aceasta v-am dat ca ascultare și canon la scaunul Sfintei Spovedanii citirea sfintelor cărți, care vă luminează mintea și ceea ce veți face: ori rugăciune, ori post, ori milostenie sau alte fapte bune, le veți face cu dragoste, cunoscând meritul și valoarea lor cea mare. Iar când creștinul nu cunoaște nimic, chiar dacă face și el vreo faptă bună, dar n-o face din dragoste ca pentru

Dumnezeu, după ce o face, poate ușor cădea în păcatul mândriei, socotind greșit că el cu a lui pricepere și putere a săvârșit acea faptă bună și în loc să se folosească, se păgubește, pierzând folosul ei, din cauza întunericii în care petrece.

Creștinul care își împletește firul vieții lui cu rugăciunea și citirea cuvântului Dumnezeiesc zi de zi, treptat-treptat, se dezbracă de omul cel vechi și se îmbracă în omul cel nou, urcând pe treptele virtuților prin înnoirea vieții și luptând lupta cea bună până la sacrificiu, ajunge cu darul lui Dumnezeu acolo unde dorește să ajungă, în Patria Luminii celei de sus. Cine părăsește rugăciunea și cuvântul lui Dumnezeu, încetul cu încetul se lasă la vale, dus de valul lumii, ca peștele cel mort de apă și se robește inima lui de patimi și de dulceața acestei lumi trecătoare, depărtându-se de scopul pentru care a fost creat de Dumnezeu.

Aceasta a fost învățătura pe care părintele Nicodim ne-a dat-o despre milostenie.

Lucrul făcut de mâna unui om temător de Dumnezeu, e blagoslovit

Într-o zi, a sosit un tinerel care, după ce a sărutat mâna Părintelui, s-a grăbit să-i spună:

- Cuvioase Părinte, m-a trimis tatăl meu la Sfinția voastră, căci el e cam bolnav, să ne dați blagoslovenie pentru a construi o casă. Pentru că mâine plec în armată și, când voi veni, o găsesc gata.

- Da, a zis Părintele măsurându-l cu privirea, bine v-ați gândit. Noi vă dăm blagoslovenie cu toată bunăvoința și Bunul Dumnezeu să vă ajute de a o termina cu bine. Acum mai stai puțin să-ți spun ceva în legătură cu construirea unei case noi. E bine ca

atunci când săpați pentru temelie, la fiecare colț, jos în pământ, să puneți o sticlă cu Sfânta Agheasmă Mică. În sticlă aceea, peste Sfânta Agheasmă puneți și câte o firimitură din Sfântul Artos care se sfințește de preot în noaptea Învierii Domnului și se împarte la credincioșii creștini pentru sporul casei și se folosește în asemenea cazuri. Cine vă construiește casa?

Tânărul a răspuns:

- Cineva din satul vecin. E un om credincios și lucrează bine.
- Da, așa trebuie, a zis din nou Părintele, atât la construirea unei case, cât și la alte lucruri de care avem noi nevoie în viață, e bine să ținem cont ca să fie lucrat de o mână de creștin drept-credincios. Fie că avem nevoie de o haină sau încălțăminte, sau de construirea unei case sau grajd, sau a unei sobe, sau a unui gard, a unui pat, masă, scaun, sau avem nevoie la săpat, prășit, cosit, adunat, sau de ajutat la vreo nuntă, înmormântare, absolut de toate lucrurile de care avem noi nevoie în viață, să fie lucrate de un creștin sau creștină cu adevărat drept-credincioși și temători de Dumnezeu. Pentru că tot ce este lucrat de un creștin drept-credincios, este blagoslovit de Dumnezeu, pentru că el nu lucrează duminica sau sărbătoarea, nu ne pretinde să-i dăm mâncare de fruct în zilele oprite, nu afumă cu tutun aceste lucruri, în timpul lucrului nu înjură, nu drăcuie, nu spune minciuni, nu se laudă, nu clevetește pe alții, nu vorbește măscăriciuni sau glume necuviincioase, nu lucrează cu nedreptate, nu ia scump pentru lucru, nu lucrează fals, face lucru sănătos și gospodăresc, se ține de cuvânt și face lucrul la timp și câte altele. Tocmai de aceea lucrul, făcut de mâna unui om temător de Dumnezeu, e blagoslovit.

Tânărul era foarte atent la ceea ce-i spunea Părintele. Desigur că cei de acasă îl așteptau și el trebuia să spună tot ce a auzit de la Părintele în legătură cu construirea casei. Tânărul a plecat, iar Părintele a socotit să ne mai spună ceva în legătură cu cele ce ne-a spus mai înainte.

- Vedeți, așa făceau creștinii din veacurile primare. Nu îndrăzneau să vândă sau să cumpere sau să construiască ceva, sau să meargă la doctor, sau să facă nuntă, sau botez, până nu mergeau la preotul lor duhovnic ca să ia binecuvântare de la el...

Îngăduința Părintelui

Într-o zi, terminând de copiat ce mi s-a dat, am adus caietele Părintelui. În timpul acela, a sosit un bătrân credincios și foarte simplu, care cunoștea pe părintele Nicodim de mulți ani. După ce a luat blagoslovenie, i-a zis:

- Cuvioase Părinte, vitele noastre s-au îmbolnăvit și aș vrea să dau un pomelnic pentru slujba Sfântului Maslu.

- Da, se poate, a răspuns Părintele.

- Dar aș vrea să vă întreb, se poate să trec pe pomelnic și vitele?

- Vitele nu le poți trece pe pomelnic, a zis Părintele puțin zâmbind, deoarece ele nu sunt oameni! Poți trece doar atât, la încheierea pomelnicului „pentru sporul casei”.

- Cuvioase Părinte, a revenit din nou bătrânul, am mereu discuții cu o fată a mea. Prăjește pâinea și măămăliga pe plită și mereu îi spun să nu mai facă așa, dar degeaba. I-am spus că am să vă întreb pe Sfinția voastră. Mă tem să nu fie păcat, dacă arde pe plită pâinea și măămăliga, pe care ne-a dat-o Dumnezeu. Doar se poate mânca și neprăjită. Sfinția voastră ce spuneți? E păcat sau nu?

- Nu e nici un păcat, a zis Părintele oarecum mulțumit de astfel de întrebări, numai atunci e păcat, dacă ar pune pâinea sau măămăliga pe plită să ardă degeaba. Dar dacă o prăjește pe plită, capătă o calitate care ajută stomacului la digestie.

Bătrânul a mulțumit din toată inima părintelui Nicodim și a plecat spre casă.

Pacea sufletească

O femeie îl aștepta în poartă. A auzit de multă vreme de părintele Nicodim, dar nu a reușit să vină până acum. Avea doi copii cu ea. Fetița care era mai mare, era îmbrăcată ca băieții, cu pantaloni; iar pe cap avea multe panglici și funde. În urechi avea cercei. Femeia avea niște nelămuriri și voia să întrebe pe Părintele. Nu era pentru mărturisire. A mers în grădină după Părintele și s-a așezat pe bancă. Părintele a întrebat-o:

- De unde ești?

- Sunt din partea Buzăului și de mulți ani am dorit să vin la Sfinția voastră!

Eu mă ostenesc a face multe fapte de milostenie la cei săraci, mai dau pentru repararea bisericilor, merg adeseori la mănăstiri și plătesc slujbe pentru casa noastră, pentru cei repauzați, dar tot nu am pacea sufletească, n-am niciodată mulțumire lăuntrică, sunt întotdeauna tulburată... Oare ce să fie? Copiii îmi sunt mereu bolnavi și apoi câte necazuri am în gospodărie! Aș vrea tare mult să cunosc pricina acestora? și aștepta acum răspunsul. Părintele i-a zis:

- Omul e creat de Dumnezeu, după cum știm cu toții și nu poate avea pacea sufletului său până nu reușește să se apropie și să se unească în sfârșit cu Creatorul său. Orice ar face, ori unde s-ar duce sau s-ar întoarce, e veșnic amărât și tulburat. Când reușește să se apropie și să se unească prin iubire cu Dumnezeu, atunci el nu-și mai face probleme, nu mai este tulburat, orice s-ar întâmpla cu el, după cum spune Proorocul David: „Aruncă spre Domnul grija ta și El te va hrăni...” (Psalmi 54, 25).

Ai spus că faci multe fapte de milostenie. Dar până nu se pune omul cu trup și suflet în slujba lui Dumnezeu, acele fapte nu au valoare prea mare, după cum auzim adeseori la Biserică, atunci când preotul zice ectenia: „Pe noi înșine și unul pe altul și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”. Dumneata dacă vrei cu adevărat să capeți o lămurire amănunțită asupra tuturor problemelor pe care le ai, este de trebuință să faci o pregătire serioasă de mărturisire din copilărie, după cartea cu păcatele omenești și după ce te vei mărturisi cu căință și hotărâre statornică și vei pune început bun de viață cu adevărat creștinească, treptat-treptat vei cunoaște foarte lămurit ceea ce nu cunoști acum. În câteva cuvinte nu se pot lămuri acestea, ci numai dacă încercăm a ne apropia de Dumnezeu și a-I face voia Lui ce Sfântă.

Ea a înțeles ceea ce i-a spus Părintele și apoi i-a mai cerut o lămurire:

- Cuvioase Părinte, unde pot să mă duc ca să fac o pregătire de spovedanie așa cum m-ați învățat?

Părintele a stat puțin și s-a gândit, apoi m-a trimis pe mine cu ea în deal la maici, căci acolo era cineva care putea să o ajute.

Atât la pregătire cât și în timpul spovedaniei, ea a primit multe sfaturi încât, atunci când a plecat de la Părintele spre casă, mergea asemenea cu o albină ce zboară încărcată spre stupul ei. Iar când s-a despărțit de Părintele, a zis aceste cuvinte:

- Cuvioase Părinte, Bunul Dumnezeu mi-a dat acum mai mult decât am dorit!

După ce a plecat femeia, Părintele m-a trimis la Roznov, ca să duc niște cărți unui om, după care m-am întors acasă, căci mă așteptau niște treburi.

Grija față de aproapele

În timp ce părintele Nicodim dădea răspunsuri la întrebările puse de credincioșii care îl înconjurau, a venit sora sa, maica Maria, și a zis:

- Cuvioase Părinte, vă rog să-mi dați niște bani pentru a cumpăra câteva altoaie de mere, pere, ca să pun în grădină!

Părintele i-a răspuns:

- Da, bucuros îți dau ca să plantezi pomi fructiferi, căci după cum noi am mâncat și mâncăm din pomii plantați de alți oameni, așa e cu cale să mănânce și alții din pomii plantați de noi.

După ce i-a dat bani să cumpere, i-a zis:

- Vezi, maică Marie, mâine să nu te duci nicăieri, ci să stai acasă, pentru că au să vină niște oameni la mărturisire, din cealaltă parte a țării și e nevoie să le pregătești ceva de mâncare!

Maica Maria i-a răspuns:

- Cuvioase Părinte, noi am părăsit lumea și am venit la mănăstire și nici aici nu putem să avem liniște din cauza lor!

Părintele Nicodim s-a uitat spre ea compătimator și i-a zis:

- Ce spui Sfinția ta, maică Marie? Nu-ți aduci aminte ce spune Sfântul Antonie cel Mare: „De la câștigarea sau pierderea aproapelui, este viața ori moartea. Pentru că de vom dobândi pe fratele, pe Dumnezeu dobândim, iar dacă vom sminti pe fratele, lui Hristos greșim”. La fiecare ectenie rostită de diacon sau preot, auzim cuvintele: „Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Iisus Hristos să o dăm”. Trebuie să facem tot ce e posibil și imposibil pentru salvarea aproapelui nostru, ca să-l putem aduce la lumină, la Dumnezeu, altfel nu putem avea nădejde de mântuire. Iisus Hristos, Domnul nostru, și-a vărsat ultima picătură de sânge pentru răscumpărarea neamului omenesc din robia satanei. Să facem și noi tot ce ne stă în putință pentru

salvarea omului din robia patimilor care-l stăpânesc. Căci de nu vom urma dragostei pe care a arătat-o Mântuitorul față de om, nu putem să ne mântuim, măcar de vom săvârși toate faptele cele bune. Pentru că nu-i mare ispravă a se îngriji omul numai de mântuirea sa, dacă nu poartă grijă și de mântuirea aproapelui său. Da. E bine să ne ferim de oamenii care ne trag la păcat, însă nu și de oamenii care se trudesesc a pune început bun, a se părăsi de răutăți și a sluji lui Dumnezeu cu trup și suflet. Căci nu e mare lucru a te îngriji numai de mântuirea ta și a fi nepăsător față de cei ce trăiesc în răutăți, mai ales când vezi că ei au nevoie de ajutorul tău ca să poată ieși la lumină.

Maica Maria i-a cerut iertare Părintelui și, luând blagoslovenie, a plecat mirându-se în sine de cele ce a auzit...

Exercițiul rugăciunii

Ne sculăm de la masă și iată că apare un om care a venit cu căruța plină cu cereale. Părintele a întrebat:

- Mai ai pe cineva sau ai venit singur?
- Da, mai sunt cu mine încă doi oameni și trei femei. S-au dus la niște maici, rude cu ei, să le ducă ceva, iar eu am venit singur și vin și ei. Cuvioase Părinte, știți că eu am mai adus aici de vreo două săptămâni o căruță de cereale? Atunci am plecat ziua pe la 12 și, când am înnoptat, am rugat pe un om în capătul satului să ne primească peste noapte la el, căci era cam frig și nu puteam merge noaptea. Omul ne-a primit, după ce am vorbit vreo oră și ceva cu ei, am stat la masă. După masă, ca să nu pierdem vremea în zadar căci rămăsesem cu laudele la Ceasul IX, am rugat gazda să ne dea voie să facem rugăciune. Gazda ne-a răspuns nouă:

- Da, cu toată bunăvoința, că doar și noi suntem creștini și niciodată nu ne culcăm fără a ne închina mai întâi lui Dumnezeu.

Aprindem candela, dăm cu tămâie și ne-am apucat de rugăciune. Ziceam așa cum ne-ați învățat Sfinția voastră, de la dreapta spre stânga, unul Ceasul IX, altul Vecernia și așa mai departe. După ce am terminat și Rugăciunea de seară, am început Miezonoptica cu Utrenia și Ceasul I, după care ne-am culcat.

Dimineața ne-am sculat mai devreme să ne punem la punct cu rugăciunea, știind că pe drum nu mai putem face. După rugăciunea de dimineață am făcut: Ceasul III, Ceasul VI și Obednița, am făcut Acatistul Mântuitorului, Canonul către Domnul nostru Iisus Hristos și al doilea Paraclis al Maicii Domnului, după care, mulțumind gazdei că ne-a primit, am și plecat pentru că începea să se facă ziuă.

După plecarea noastră, el a rămas să închidă poarta. Un vecin de al său, care ne-a văzut și seara când am intrat și dimineața când am ieșit de la el, l-a întrebat:

- Măi vecine, parcă au fost la voi niște oameni cu barbă și cu o căruță, unde mergeau?

- Da, au fost, a răspuns gazda, veneau de la mănăstire, au dus cereale maicilor.

- Și ce ziceau, ce noutăți au mai spus? a întrebat din nou vecinul.

- Nu prea multe, căci erau cam obosiți. Un lucru cam ciudat vă pot spune despre ei. După ce au stat la masă, când să ne culcăm, ei ne-au cerut voie să facă rugăciune. Noi le-am spus că da, au voie. Și au început a se închina așa la fel ca noi, cu Tatăl nostru..., făceau cruce tot ca noi, dar mai târziu ce să vezi: Slujbă și slujbă, măi tată, ca la biserică, mai toată noaptea. Ziceau „Amin” și iar începeau. „Amin” și iar începeau, de credeai că nu se mai termină. Dimineața s-au sculat, mai erau până la ziuă vreo trei-patru ceasuri și au făcut tot la fel. Așa ceva eu n-am mai auzit. Uite, că doar sunt de acum bătrân, așa ceva n-am mai pomenit de când mama m-a făcut. Se vor fi rugând ei și acasă

tot așa? Nu aş crede, pentru că dacă te ții numai de rugăciune, atunci unde ajungi? Cât trăiești, multe ai să mai vezi în lumea asta!

Auzind părintele Nicodim cele povestite de acel om, a zis către noi compătimator:

- Este bine ca atunci când ai pe cineva care nu cunoaște rostul rugăciunilor, să-i spunem de la bun început. Noi vrem să face o rugăciune care va dura o jumătate de oră sau o oră. Sau facem pauze mai dese și rugăciuni mai scurte, ca cel mult 20-30 minute. Deoarece în privința aceasta ei sunt ca și pruncii. Își pierd răbdarea. N-au exercițiul rugăciunii, nu sunt obișnuiți cu rugăciune multă. Ei, săracii, sunt obișnuiți să stea mai mult la petreceri, la jocuri, la beții toată noaptea, iar nu la rugăciune. Noi trebuie să-i înțelegem pe ei și nu ei pe noi. Trebuie să ne coborâm la nivelul lor de înțelegere, în cazuri de felul acesta, ca și ei să prindă dragoste de rugăciune. Bietul nostru popor! A ajuns la sapă de lemn. A ajuns la ideea că a se ruga, a face rugăciuni e atât numai, să rostești un „Tatăl nostru...” și a face câteva cruci și poate și acelea schimonosite, ca vai de ele și cu gândul cine știe unde. Dacă mai zic cumva și din psalmi, sau alte rugăciuni, aceea se cheamă, după ei, slujbă ca la biserică. Un ceas, două de rugăciune i se par bietului om slujbă de toată noaptea. Și dacă ai mai zis cumva și „Amin” și iar începi, înseamnă că nu te mai rogi ca ei. Cât este de lucru în poporul nostru creștinesc și cât sunt de puțini cei ce se îngrijesc de a da o mână de ajutor aproapelui. E bogat poporul nostru în cele materiale, în cele trecătoare și nestatornice dar, vai, e tare sărac în cele sufletești și în cele ale credinței. De aş avea o putere, aş umbla din sat în sat, din oraș în oraș și din casă în casă, să fac rugăciuni cu ei, să vorbesc cu ei, să-i mângâi în necazurile lor și să mă bucur împreună cu ei. Tare mă doare inima de ei, că pier în necunoștință de Dumnezeu. Fac pe cele rele ca pe cele bune, pentru că n-are cine să-i învețe, să-i mângâie, să-i îndrumeze pe calea cea bună care duce la fericire, la Dumnezeu.

Zicând acestea, părintele Nicodim s-a dus în camera sa, unde îl aștepta manuscrisul... iar noi am rămas câteva minute cugetând la cele ce a zis...

Dumnezeu are grijă de cei ce-L iubesc

Când au observat părinții mei că eu stau așa de mult pe la părintele Nicodim la scris, mi-au zis într-o bună zi:

- Măi, băiete, vezi ce faci! Ai stat șase ani de zile ca prizonier în Rusia, iar acum stai pe la părintele Nicodim și pierzi vremea, iar ca mâine ai să ajungi bătrân și n-ai să mai poți munci. Parcă te văd stând la un colț de stradă să cerșești un ban, dacă nu muncești undeva să capeți și tu o pensie.

Desigur toate acestea le-am adus la cunoștință Părintelui, care mi-a zis cu siguranță:

- Nu avea nici o grijă, frate Gheorghe, că Dumnezeu poartă de grijă, dacă ajuți pe cât poți la lucrul cel bun.

Așa s-a și întâmplat. Și iată cum s-au împlinit cuvintele zise atunci de părintele Nicodim, după trecerea a zeci de ani, când a venit vremea de pensionare și apoi cele ce s-au adăugat până astăzi: dacă am șase ani și ceva din prizonierat și cu patru ani de la închisoare se fac zece, pentru care am primit, după legile în vigoare, cincisprezece ani vechime în muncă; iar pentru că am mai lucrat la un depozit de ambalaje al cooperație 12 ani, primesc o pensie destul de bună și, pentru că mai am ceva teren agricol și stau la țară, pot mulțumi lui Dumnezeu pentru purtarea Lui de grijă ce-a avut-o și o are pentru mine, păcătosul. Astfel s-au împlinit cuvintele părintelui Nicodim zise către mine.

Creștinul nu se răzbună

Două femei credincioase care se mărturiseau părintelui Nicodim din copilărie, văzând că sunt năpăstuite de un consătean, au mers numaidecât la Părintele să plătească slujbe ca să fie pedepsit acel om care le-a năpăstuit pe nedrept. Auzind de la ele cele petrecute, Părintele le-a răspuns:

- Nu este bine să plățiți slujbe pentru acel om care vă năpăstuiește pe nedrept, deoarece s-ar putea ca el să moară. Dacă frațiiile voastre suferiți pe nedrept, iar el murind, nefiind pregătit prin pocăință, va merge la chin. Atunci când frațiiile voastre veți muri, el va fi eliberat de la chinurile iadului și veți merge în locul lui frațiiile voastre; deoarece creștinului nu-i este îngăduit să se răzbune pe vrăjmași lui... Noi auzim cum se ruga adeseori Proorocul David: „Izbăvește-mă de clevetirea oamenilor și voi păzi poruncile Tale” (Psalmi 118, 134). Trebuie să ne rugăm adeseori lui Dumnezeu ca să ne dea răbdarea de a putea suferi mai cu ușurință necazurile care vin de la alții. Răbdarea este o virtute, un dar al lui Dumnezeu pe care îl putem dobândi prin rugăciuni stăruitoare făcute cu umilință și credincioșie. De altfel, în Sfânta Evanghelie, Mântuitorul ne sfătuiește, zicând: „Întru răbdarea voastră vă veți dobândi sufletele voastre. Și cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui”. Știm cu toții cât de mult a răbdat Mântuitorul nostru Iisus Hristos pentru păcatele noastre, ca să ne răscumpere din robia satanei, pildă făcându-se nouă, ca și noi, care ne aflăm în această vale a plângerii, să răbdăm cu bărbăție orice necazuri ne fac nouă oamenii, orice ispite ne vin nouă de la diavolul și orice boală și suferință sloboade Dumnezeu asupra trupurilor noastre, pentru curățirea noastră de murdăria păcatelor pe care le-am săvârșit în această viață, deoarece nimic spurcat sau necurat nu va intra întru Împărăția lui Dumnezeu.

Auzind cele spuse de părintele Nicodim, s-au mărturisit, după care au plecat la casele lor cu mult folos sufletesc.

Animale păgubitoare

Un tânăr asculta cu mult interes când vorbea Părintele și încerca chiar să-și noteze pe carnețel cele spuse, după care a întrebat iarăși:

- Cuvioase Părinte, mi-a spus mama să vă întreb dacă e păcat să omorâm o pisică care ne mănâncă puii mici de la cloșcă.

Părintele i-a răspuns:

- Nu e bine să omorâm pisica sau câinele care ne fac stricăciuni. Ci e bine să le ducem departe de la casa noastră, într-o pădure. Și așa putem scăpa de aceste animale care ne fac pagubă în gospodărie. Dacă omorâm animalele care ne aduc pagubă, sau ne oferim să tăiem porci, viței, miei, păsări, de la o vreme pierdem sentimentul milei și al compătimirii față de semenii noștri care sunt în suferință. Nu e nici un păcat dacă cineva taie o pasăre, un animal, pentru că are nevoie de carne, dar e păcat dacă cineva ar chinui un animal sau cum fac copiii needucați care prind păsări și le rup câte o aripă, le scot ochii sau le iau puișorii din cuib și-i omoară. Atunci desigur că e păcat, și acest păcat aparține și părinților care îi lasă de capul lor și nu-i supraveghează.

Părintele binecuvintează casa

Părintele Nicodim obișnuia ca mai în fiecare an să viziteze satul natal, Bunești-Argeș. Dar nu numai de dorul meleagurilor sau a rudeniilor făcea el această călătorie lungă, ci altul îi era scopul principal. Mergea să-și ajute consătenii, să-i mai trezească din somnul păcatelor, să sune din trâmbița cuvântului Sfintei Evanghelii pentru a-i pregăti de luptă pentru cucerirea Împărăției Cerurilor.

În călătorii mai lungi, pleca de obicei cu cineva, cu un însoțitor. Într-un an, l-am întovărășit într-o asemenea călătorie. La Roznov a trebuit să coboare din mașină pentru a urca în tren. Și pentru că mai erau câteva ore până la sosirea trenului, părintele Nicodim a găsit de cuviință să viziteze pe o soră a mea, care avea locuința în apropiere de gară. Cândva s-a mărturisit și ea la Părintele, dar grijile lumii acesteia au dus-o la vale cum e dus peștele cel mort. Soțul ei era complet străin de Dumnezeu și privea cu ochi dușmănoși pe preoții Bisericii.

Cum a apărut părintele Nicodim la poarta casei, sora mea, observând ce musafir de elită a sosit la ei, a lăsat totul baltă și l-a primit cu cea mai mare dragoste și evlavie și ne-a servit cu struguri. Soțul ei însă trata toate acestea cu indiferență.

Părintele, văzând atât de multă bunăvoință din partea surorii mele, la plecare a făcut o scurtă rugăciune și a binecuvântat casa și pe cei ce locuiau în ea...

După plecarea Părintelui, lucrurile s-au schimbat în mod vădit. Se înțelegeau mai bine între ei. Copiii pe care-i aveau pe la școli superioare au început să scrie acasă că primeau note așa de bune, încât nu puteau pricepe de unde vine aceasta. Nu mai vorbim că belșugul în casa lor era uimitor și fiecare dintre ei se minuna văzând aceasta. Chiar soțul ei, deși nu era religios, s-a văzut silit și peste voia sa a recunoaște această minune petrecută la ei în casă și a zis soției:

- Bre, mare dar de la Dumnezeu are părintele Nicodim, căci după cum se vede, odată cu sosirea lui în casa noastră, toate s-au schimbat spre bine și belșug!

- Da, eu am cunoscut aceasta mai demult. De când m-am mărturisit la el, am simțit o stare deosebită în toată ființa mea. Dar ce folos, pentru că eu nu l-am ascultat și am petrecut anii vieții mele, după voia lumii acesteia deșartă... Vai de sufletul meu!

După trei ani, s-a nimerit ca să însoțesc iarăși pe părintele Nicodim în drum spre satul său natal. La Roznov, având iarăși câteva ore disponibile până la sosirea trenului, părintele Nicodim și-a adus aminte de sora mea și am mers la ea. Când ne apropiam de poarta casei, soțul ei, care prima dată nu i-a dat nici o atenție, acum i-a ieșit înaintea, i-a sărutat mâna și i-a luat bagajul cu cea mai mare dragoste, poftindu-l de câteva ori la rând, în casa lor, prin ușile din față. De o așa primire din partea cumnatului meu, arătată către părintele Nicodim, eu nu mă așteptam și nici nu găseam vreo explicație, cât de cât, până ce nu mi-a povestit mai târziu sora mea, referitor la prosperitatea familiei.

Continuu în acțiune pentru semeni

Părintele Nicodim Măndiță a avut multă înțelepciune. A avut vederi largi și pătrunzătoare, îndată ce a văzut că nu se mai pot răspândi în țara noastră cărți ca mai înainte, a recurs la alte mijloace. Și, fără să descopere cuiva planul său, a și plecat la lucru, așa după cum ne spunea adeseori și nouă: „Când vezi și vezi că nu se mai poate lucra așa după cum gândești și după cum ar trebui, atunci te mulțumești cu mai puțin. Dar tot trebuie să mergi înainte. Căci cea mai mare lucrare pe care o poate face omul pe pământ este a se îngriji de sufletul său și al aproapelui. Dacă vezi că ești strâmtorat dintr-o parte și nu se mai poate, fă-ți loc să te poți strecura pe cealaltă parte. De pildă: când ai de transportat ceva marfă sau bagaje mai mari, de la un loc la altul, atunci cauți o mașină, un camion. Dacă vezi că nu găsești, atunci te mulțumești să găsești măcar o căruță, sau în

cel mai rău caz, un cărucior sau o roabă. Până la urmă, dacă nu găsești nimic, începi a căra cu spatele și tot nu te lași. Așa să facem și noi când e vorba să ajutăm pe aproapele nostru ca să-l scoatem la lumină, să întrebuițăm orice mijloc în acest scop binecuvântat. Numai să nu stăm nepăsători cu mâinile în sân, iar el să piară în întuneric”.

Să ne purtăm cu înțelepciune și smerenie

Să ne ferim de păcatul cel mai mare

O femeie tânără, îmbrăcată cuviincios, care stătea ceva mai departe pe o bancă, se frământa de multă vreme, vrând să întrebe și ea ceva pe Părintele, dar nu îndrăznea. Cunosând Părintele frământarea ei lăuntrică, a zis către mulțimea aceea care stătea în fața lui:

- Mai are cineva vreo întrebare?

Femeia auzind, a luat îndrăzneală, s-a sculat de pe bancă, s-a mai apropiat puțin de Părintele și, cu privirea căutând în jos, a zis cu sfială:

- Cuvioase Părinte, vă rog frumos să-mi îngăduiți a vă întreba și eu ceva.
- Da, a zis Părintele, întreabă tot ce ai de întrebat.

Ea a reluat cuvântul și a zis:

- Ce să facă omul când stă în fața a două păcate și este oarecum silit să facă unul din ele? Sau stă în fața a două fapte bune și ar dori să le facă pe amândouă, dar nu poate?

Părintele s-a gândit puțin și apoi a răspuns:

- Când creștinul stă în fața a două păcate și este oarecum silit să facă unul din ele, atunci e bine să aleagă pe cel mai mic ca să poată scăpa de păcatul cel mai mare. De pildă: O femeie credincioasă și temătoare de Dumnezeu are un bărbat necredincios și bețiv. Atunci când vine beat de la cârciumă, el e ca și o fiară. Nu vrea să știe de nimic. Nu vrea să știe că e zi de sărbătoare, sau e zi de post, sau că femeia lui e însărcinată, sau lăuză și câte altele. Vrea fără nici o teamă de Dumnezeu să păcătuiască cu ea. Iar femeia care nu e stăpână pe trupul său, după cuvântul sfântul apostol Pavel, stă în fața a două păcate: unul mai mare și altul mai mic. Neavând cu cine se înțelege, e nevoită chiar și peste voia ei de a face păcatul cel mai mic, pentru a scăpa de cel mai mare. Nu trebuie a se înțelege că a păcătui soțul cu soția în zile oprite, e un păcat mic, dar în comparație cu celălalt, adică de a-și părăsi soțul pe soția legitimă și a păcătui cu altă femeie străină, desigur că primul e un păcat mai mic, față de al doilea. Așa că, fiind cineva în fața a două păcate de care nu poate scăpa cu nici un preț, după cum e cazul de mai sus, e bine de a alege pe cel mai mic, pentru a putea scăpa de cel mai mare. Nu trebuie a se înțelege însă greșit că omului îi este îngăduit în toate împrejurările, atunci când se află în fața a două păcate și nu este silit de nici o nevoie, de a alege pe cel mai mic. De altfel, omul creștin care luptă pentru a cuceri Patria Cerească, mereu se află în fața păcatului, după cuvântul sfântul prooroc David care zice: „că păcatul meu înaintea mea este pururea” (Psalmi 50, 4; Isaia 59, 12). Omului numai atunci îi este îngăduit să aleagă păcatul cel mai mic, pentru a nu cădea în cel mai mare, când este silit. Căci sunt multe valuri în viața omului, și cel care se luptă lupta cea bună pentru a-și mântui sufletul, îl va mântui.

Pentru o mai bună lămurire, mai dăm încă două exemple spre a ne putea edifica. De pildă: Cineva s-a îmbolnăvit grav. Pentru a-și putea recăpăta sănătatea e absolută nevoie să se interneze într-un spital. Întâmplându-se aceasta, într-unul din cele patru posturi de peste an, bolnavul se află în fața a două păcate. De va merge în spital, e silit chiar peste voia lui de a călca postul cel rânduit, mâncând de fruct și profanând chiar

semnul Sfintei Cruci, dormind pe patul ce are dedesubt acest semn. Păturile cu care te învelești, de asemenea, majoritatea lor, au pe ele semnul Sfintei Cruci. Temându-se de acest păcat mare, de a nesocoti postul și a profana semnul Sfintei Cruci și renunțând de a mai merge la spital, va fi silit de a se împovăra cu alt păcat mai mare; boala agravându-se îl va coborî în mormânt cu zile, făcându-se vinovat înaintea lui Dumnezeu că nu și-a căutat sănătatea așa cum era dator.

Un alt exemplu: Vine o foamete mare peste lume. De la o vreme, omul nu mai găsește nimic din cele ale mâncării. În cele din urmă este nevoit să taie din curtea casei lui, rând pe rând, toate animalele pe care le are, pentru a-și putea salva viața sa și a familiei sale din ghiara morții. Ce se întâmplă însă? E chiar vremea postului. Ca să mănânce carne în vremea postului e păcat mare, iar de nu va mânca, atunci urmează ca peste câteva zile să moară și el și familia sa. Făcându-se vinovat înaintea lui Dumnezeu că nu și-a salvat viața lui și a familiei sale, a păcătuیت mai mult decât atunci când a mâncat carne în vremea postului. Iată am în față două păcate, omul este silit și peste voia sa de a alege pe cel mai mic, pentru a scăpa de cel mai mare. Situații de felul acesta sunt multe, pe care le putem întâlni în cursul vieții noastre. Datoria noastră este de a alege păcatul cel mai mic, pentru a scăpa de cel mai mare.

Ai mai întrebat și de cazul când omul se află în fața a două fapte bune, ce să facă dacă nu reușește să le facă pe amândouă. În cazul acesta, omul e dator să lase fapta bună cea mai mică și să o facă pe cea mai mare. De pildă: Ai vrea să cumperi o haină sau o pereche de încălțăminte să dai de pomană. Desigur, această faptă a milosteniei este o faptă bună, dar e mică pe lângă fapta cea mare, dacă ai da cuiva o carte bună cu învățături folositoare pentru suflet. Lași fapta milosteniei trupesti, de a da o haină sau încălțăminte de pomană și dai o milostenie pentru suflet care, desigur, e cu mult mai de valoare decât prima. Și așa ai lăsat fapta bună mică nefăcută și o faci pe cea mai mare.

Nu este potrivit niciodată a face un păcat mic, pentru a putea face o faptă bună. De pildă: dacă ai înșelat pe cineva de bani sau i-ai procurat pe căi nedrepte și

necinstite și îndrăznești apoi să dai din ei pentru zidirea sau repararea unei biserici. Ce socotești oare, că ai făcut o faptă bună, dacă temelia ei este șubredă? Când socotești să faci o faptă bună, se cere să o faci din muncă cinstită. Când o femeie desfrânată, cu banii pe care-i primește de la ibovnici, va da din ei săracilor sau la biserici, socotind că prin această faptă a milosteniei își va putea acoperi păcatele ei, se amăgește groaznic. Chiar din muncă cinstită și din agoniseală dreaptă de va da cineva milostenie la renovarea bisericilor sau celor săraci, tot nu se folosește, dacă își petrece viața în păcate de moarte.

Femeia a mulțumit părintelui Nicodim pentru învățăturile date.

Viețuitoare comestibile

Un bătrân a mai pus o întrebare:

- Cuvioase Părinte! Carnea de iepure se mănâncă?
- Carnea de iepure se mănâncă, a zis Părintele, deoarece el rumează.

Animalul cu copita despicață și cel care rumează, se mănâncă. Iepurele n-are copita despicață, dar rumează. Porcul are copita despicață, dar nu rumează. Oaia are și copita despicață și rumează. Calul nici nu rumează, nici nu are copita despicață. Așa că animalul care are copita despicață sau rumează, se mănâncă.

- Dar melcii, culbecii cum le mai spunem noi, a zis iar bătrânul, se mănâncă?

- Nu. Aceștia nu se mănâncă, a răspuns Părintele, căci fac parte din lumea târâtoarelor. Nici melcii, nici racii, nici țiparii (chișcarii, acei pești cu capul ca de șarpe) nu se mănâncă.

- Dar lumea îi mănâncă, a zis bătrânul.

- Câte nu face lumea, care nu sunt plăcute lui Dumnezeu. Noi însă nu trebuie să ne luăm după lume, căci lumea zace în cel rău.

Bătrânul, mulțumind Părintelui pentru răspunsurile primite, a luat blagoslovenie și a plecat uitându-se de câteva a ori înapoi.

Cum se smintește cel smintit

Părintele se pregătea să plece la biserică, dar un om care a venit mai la urmă l-a întrebat:

- Cuvioase Părinte, aș vrea să vă întreb cum este cu sminteala?

Părintele a zis atunci către maica gazdă:

- Cuvioasă maică, adu-mi, te rog, Cazania cea nouă.

Maica a adus numaidecât cartea, iar Părintele i-a spus să caute la tabla de materii și să citească cuvântul despre sminteală. Maica a început să citească, în care timp Părintele grăbindu-se a și plecat la biserică. Iar noi acum îl notăm aici în speranța că va fi de folos multora...

Smintească-se omul plin de păcate, văzându-te pe tine că păzești poruncile lui Dumnezeu. Lasă-l pe el și nu avea nici o mâhnire pentru sminteala lui. Smintească-se fățarnicii și mincinoșii, văzându-te pe tine că păzești legile lui Dumnezeu. Lasă-i pe ei și nu fi îngrijorat și mâhnit pentru sminteala lor, căci sunt călăuze oarbe celor orbi. Frați creștini, din această învățătură înțelege oricine că suntem datori să ne cercetăm faptele, nu numai după judecata conștiinței noastre, ci și după urmările lor și după judecata celor mai simpli frați ai noștri. Când după Dumnezeieștile Legi, după socoteala conștiinței noastre și a conștiinței aproapelui tău, fapta ta nu se socotește nici păcat, nici

neorânduială, atunci fapta este fără de păcat. Când însă fapta ta, după legi și după conștiința ta nu se socotește nici păcat, nici neorânduială, dar pricinuieste sminteală aproapelui tău, atunci de vei face-o, păcătuiești, fiindcă smintești pe aproapele tău, după cum ne arată Sfântul Apostol Pavel, zicând: „Și așa păcătuind împotriva fraților și zăpăcind cugetul lor neputincios, împotriva lui Hristos păcătuiți” (1 Corinteni 8, 12).

Deci, dacă este atât de mare păcat sminteala când nu se face nici din păcat și nici din neorânduială, ci ea se pricinuieste numai din socoteala celui care se smintește, cât de mare este păcatul acela, când prin el și prin neorânduiala noastră, smintim pe frații noștri? Cât de mare păcat fac aceia care intră și ies din cârciumi, sau trăiesc în fărădelegi cu femei, sau nedreptătesc pe săraci și pe văduve, sau asupresc pe cel neputincios, sau vrăjmășesc pe cel care nu are pe nimeni într-ajutor, sau nu poartă grijă pentru buna creștere a copiilor lor, sau nu păzesc posturile cele rânduite... Într-adevăr, orice călcare de lege este păcat, însă păcatul săvârșit în văzul tuturor, vatămă pe toți câți îl văd și îl aud. Pentru aceasta, păcatul săvârșit în ascuns este numai un păcat, iar cel săvârșit în fața oamenilor, se face însutit și înmiit, pe potrivea celor ce-l văd și-l aud, vătămându-se de dânsul. Vai, părinților acelora, căroră Dumnezeu le-a încredințat purtarea de grijă pentru buna creștere a copiilor lor iar ei, în loc să-i povățuiască prin pilda faptelor bune, îi duc la pierzare prin sminteala vieții lor rele. Noi însă de vom vedea că lucrul nostru, fapta noastră, smintește pe fratele nostru, de aceeași credință cu noi, atunci să lăsăm lucrul acela nefăcut, numai și numai să nu smintim pe alții.

Într-adevăr, cine este omul acela care nu a smintit niciodată pe nimeni? Dar numai pricinuatorul de sminteală este osândit? Cel ce se smintește și cade în păcat, rămâne fără vină? Ba nu. Amândoi se vor osândi, de nu se vor îndrepta și pocăi cu adevărat. Noi însă, fraților, e bine să ne păzim, cu harul lui Dumnezeu, pe cât vom putea, a nu păcătui și a nu aduce altora sminteală, iar de cumva am căzut în acest păcat, să cerem de la Dumnezeu iertare cu lacrimi.

Cine pleacă urechea la toate, stă de vorbă cu diavolul

O maică îi spusese Părintelui că la o oarecare mănăstire ar fi un preot călugăr, care nu mănâncă decât odată la 40 de zile. Face Sfânta Liturghie în fiecare zi, însă la trapeză, la sala de mese, merge după 40 de zile. Așa trăiește el de ani de zile. Auzind acestea, Părintele a mers să vadă dacă este așa sau nu. La acea mănăstire, a slujit împreună cu acel preot Sfânta Liturghie și atunci s-a convins de cele ce se vorbeau.

- Da, adevărat era că preotul acela nu mergea la masă decât după 40 de zile și nici la chilie nu mânca nimic, dar slujind în fiecare zi Sfânta Liturghie, rămânea la urma slujbei câte o prescură și un pahar cu vin pe care le consuma. Acestea erau suficiente pentru a se menține ca să nu slăbească de tot. Adevărat era ceea ce se vorbea, dar nu complet. Așa că e bine a nu pleca urechea cu ușurință la tot ce se aude în popor. Cel ce pleacă urechea la tot ce se aude, stă de vorbă cu diavolul, iar cel ce-și pleacă genunchii la rugăciune, se pune sub scutul lui Dumnezeu.

Acestea le-a zis părintele, învățându-ne a nu ne ocupa cu cele ce gândesc sau zic unii și alții și nici să ducem vorba de ici, colo.

S-a făcut seară și Părintele a coborât la vale.

Cumpătare în vorbire!

Oare, ne-am pus noi întrebarea, de ce părintele Nicodim nu ne-a povestit nimic din viața de copilărie, din tinerețe, din armată, sau din grozăviile războiului prin care a trecut, ba nici din viața de 55 de ani de preoție? Totuși, rareori ne-a povestit, cu mare scumpătate, doar unele frânturi din viața sa, de mare nevoie și numai spre zidire. Dar cine poate spune că l-a auzit vreodată zicând: „Tare-i frig” sau „tare-i cald”, „mult mai plouă” și alte vorbe pe care le spune aproape tot omul? Nu l-am auzit nici căinându-se: „Tare sunt bolnav sau obosit”, sau mă doare capul, sau picioarele sau câte altele. De aici reiese clar că Părintele se ferea foarte mult să spună vorbe deșarte. Se orienta în orice clipă a vieții pe care o trăia, după cuvântul cel zis de Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Evanghelie: „Deci grăiesc vouă: că pentru tot cuvântul deșert, pe care-l vor grăi oamenii, vor da seama în ziua Judecății” (Matei 12, 36-37). „Căci din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi”. Cu adevărat că din cuvintele sale Părintele s-a îndreptat și ne-a fost o pildă pentru fiecare din noi, vrednică de urmat și niciodată cuvântul său nu s-a întâmplat să nu fie „dres cu sare, ca să dea har celor ce-l aud” (Coloseni 4, 6).

E drept că Părintele, din frageda copilărie, s-a ocupat numai cu: rugăciunea, cititul prin sfintele cărți, cu scrisul ori cu sfătuirea și predicarea cuvântului lui Dumnezeu până la adânci bătrâneți, așa că nu mai aveau loc acele povestiri sau cuvinte deșarte. Avea ceva mai bun în visteria inimii sale, adunate ca și albina, o viață întreagă, de unde scotea la nevoie și dădea fiecăruia când trebuința cerea. De la Părintele am avut ce învăța, nu numai atunci când ne învăța, ci și atunci când tăcea și în toate împrejurările, așa după cum ne spune Sfântul Apostol Pavel la Epistola către Evrei 13, 7: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri care v-au vestit cuvântul lui Dumnezeu. Uitați-vă cu băgare de seamă la sfârșitul felului lor de viețuire și urmați-le credința”. Ferice și de trei ori ferice de cel care l-a cunoscut pe părintele Nicodim și l-a urmat întru toate până la moarte, căci unul ca

acela n-a trăit în zadar zilele vieții lui pe acest pământ. Dar, vai și iar vai, de cel ce l-a cunoscut pe părintele Nicodim, a ascultat învățătură de la el, a avut și pilda vieții lui în față, dar s-a amăgit de dulcele acestei vieți trecătoare, s-a robit de patimile cele trupești și și-a sfârșit viața fără pocăință, căci unul ca acela va avea o osândă mai grea, decât cel ce nu l-a cunoscut. Unul ca acela nu poate zice: „Doamne, mântuiește-mă că a lipsit cel cuvios” (Psalmi 11, 1).

Obiceiuri bune neschimbate

Un om credincios a venit într-o vară și a stat câteva zile la noi. În acest timp, au venit de la un nepot, pe care l-am cununat, vreo câțiva copii, iar el, observând că ei mi se adresează cu cuvântul „naș”, m-a întrebat:

- Dar ce? Ai botezat așa de mulți copii, că îi aud pe toți că te numesc „naș”?
eu am răspuns:

- Nu am botezat pe nici unul dintre ei, dar pentru faptul că am cununat pe tatăl lor, ei îmi zic „naș”.

- Dar este oare îngăduit așa ceva? m-a întrebat el.

- Nu știu dacă este îngăduit sau nu, am să întreb pe părintele Nicodim.

Când a venit vremea să mă duc la Părintele, i-am povestit cele petrecute mai sus. Când a auzit Părintele, a zâmbit și după câteva minute a zis:

- Nu-i nici un păcat. Asta înseamnă că finul pe care l-ați cununat are o dragoste și un respect deosebit față de naș, față de frățiile voastre, deoarece a învățat pe toți copiii să vă zică naș. La noi, la Argeș, e un obicei ca acesta: dacă cineva botează un copil, apoi nu numai copilul îi zice naș pentru că l-a botezat pe el, ci și părinții copilului îi

zic naș, în loc de a-i zice cumetre, cum se zice aici în Moldova. Sfântul Ioan Gură de Aur zice că de este un obicei care nici nu folosește, dar nici nu vatămă, lasă-l pe el (pe acest obicei neutru), iar pe cel rău (obiceiul rău) caută să-l strici sau să-l distrugi. Ba chiar și în Sfânta Evanghelie vedem că pe verii primari îi numeau frați, iar Sfinții Evangheliști nu au căutat să modifice acest cuvânt. Așa l-au găsit, așa l-au lăsat. Nu trebuie ca noi să ne ocupăm mereu a strecura țânțarul și a înghiți cămila, ca să nu cădem în muștrarea aspră a Mântuitorului... Fratele G. n-are pe nimeni care să-i zică și lui „naș” și poate de asta nu s-a simțit bine văzând că frăției tale îți zic prea mulți copii „nașule”. Astfel de întrebări au mai venit la noi. În părțile Neamțului sunt bătrâni care zic „naș” copiilor de școală pentru faptul că tatăl lui a fost botezat de un bunic al copilului căruia el îi zice „naș” după obiceiul locului. Aceste lucruri pe noi nu trebuie să ne preocupe, ci cum le-am găsit așa să le lăsăm, deoarece acest cuvânt provine din respect și nu din vreo pricină de defăimare a cuiva.

Nu-i bine să-i zicem cuiva în loc de numele și prenumele pe care îl are, o poreclă pe care i-au dat-o oamenii din sat; după cum zice și se arată acest lucru și în cartea păcatelor omenești prin cuvintele: „Am stricat numele cel bun al cuiva”. Adică l-am defăimat, i-am zis în loc de numele pe care respectivul îl are, o poreclă pe care i-au născocit-o oamenii lumești cărora le place a batjocori pe alții. Sau în loc de numele ce l-a primit la Sfântul Botez, să-i zicem un nume stâlcit ca de pildă: în loc de Elena, Lenuța sau Nuța, în loc de Gheorghe, Gheorghită, ș.a.m.d. Da. A vorbi așa, a chema sau a numi pe cineva cu alt nume decât cel pe care-l are primit la Sfântul Botez, aceasta înseamnă a spune de fiecare dată o minciună. Iar dacă îi zici după porecla pe care i-a dat-o satul, atunci înseamnă că îl defaimi, îl batjocorești și acest lucru constituie un păcat, o jignire a aproapelui nostru.

Sunt oameni ce aduc pagubă?

Eram cu părintele Nicodim, în grădină, la rugăciune. S-a auzit un zgomot la poartă. Părintele a mers să dea drumul. Câțiva bărbați și mai multe femei au venit pentru mărturisire. Până să facă molitfa, Părintele obișnuia adeseori să spună cuvânt de folos. Când s-a făcut o pauză, un om mai bătrân a întrebat:

- Cuvioase Părinte, poate să fie om rău la mână și om bun la mână? Este adevărat sau sunt numai vorbe?

- Omul fiind din firea lui iubitor de sine, a zis Părintele, îi vine tare ușor să învinuiască pe alții, în loc să se învinuiască pe sine afirmând că pentru păcatele sale a pierdut sau a pățimit așa sau altfel. El găsește îndată pricină că din cauza cutărui om rău la mână s-a păgubit. Când omul este credincios lui Dumnezeu și-și petrece viața după voia Lui cea sfântă, casa și tot avutul lui este binecuvântat. Cel ce petrece viața în necredință, cum nu trebuie și cu obrăznicie, calcă poruncile lui Dumnezeu. Casa aceluia și avutul său nu mai sunt binecuvântate de Dumnezeu, căci el nu are nici o comuniune cu El.

Părintele Nicodim s-a grăbit și, după ce a mărturisit pe toți cei ce au venit, le-a dat drumul și au plecat spre casele lor.

Învățătură înțeleaptă

Mi-a povestit părintele Nicodim că, atunci când era într-o parohie din Ardeal ca preot paroh, i-au promis niște învățători de la școala primară că vor veni și ei la biserică pentru a asculta Sfânta Liturghie. Și într-adevăr au venit. Dar după ce au aprins câteva lumânări și au dat pomelnice, au mai stat puțin și au plecat.

Când s-au întâlnit cu Părintele prin sat, i-au zis:

- Vezi, Părinte, că noi am venit la biserică, să veniți și Sfinția voastră la noi la școală, că avem o serbare cu copiii duminica viitoare.

Părintele Nicodim le-a promis și a fost. Dar după puțin timp, a plecat. Când a venit vremea să se întâlnească cu părintele Nicodim, i-au zis:

- Părinte, de ce ați stat așa de puțin?

Părintele le-a răspuns:

- Cât ați stat dumneavoastră la biserică, atât am stat și eu la școală.

Ei auzind acestea, n-au mai zis nimic.

Unele tradiții pot fi înlocuite

În timp ce părintele Nicodim vorbea cu omul ce venise de curând, o droaie de copii gălăgioși mai mari și mai mici, au deschis poarta și au dat năvală să intre în casă cu colinda de Anul Nou. Părintele a ieșit înaintea lor și făcându-le semn cu mâna să tacă, le-a zis: „Care din voi știe rugăciuni să le zică, fiecare pe rând”. Și au început câțiva din ei să zică: Tatăl nostru... Crezul... Miluiește-mă Dumnezeu...; iar restul au plecat numaidecât când au auzit că e vorba de rugăciuni. Celor ce au zis rugăciuni, Părintele le-a

dat fructe... după care a intrat iarăși în casă. Cunosând Părintele că noi am vrea lămuriri în privința acestor obiceiuri de Anul Nou, a zis:

- Aceste obiceiuri sunt de origine păgână și datează de mii de ani în urmă. Ca să le smulgi din rădăcină, nu se poate așa ușor, decât doar numai să le înlocuiești cu alte obiceiuri mai bune.

După un an, chiar Părintele s-a ocupat de noi și ne-a învățat unele colinde, cum ar fi: „Doamne Iisuse Hristoase”, „Anul nou” și „O, vai, lume-nșelătoare” pe care le vom scrie la sfârșitul acestui capitol. Ne-a învățat apoi și cum să le cântăm. În satele unde era obiceiul de a merge și în ajunul Nașterii Domnului, acolo se cânta și „Al Iudeii împărat” cu refrenul „Hristos de nu se năștea, lumea-a iadului era”.

- Când porniți cu colinda și ajungeți la fereastra omului, nu întrebați dacă vă primește sau nu; ci începeți a cânta. După ce terminați de cântat, nu mai stați, ci plecați la altă casă, iar dacă oamenii au dragoste, vă poftesc în casă la ei. Desigur că nu e bine să cântați la casa aceea unde proprietarul ei și cu cei ce locuiesc în ea nu merg la biserică, sau sunt cu totul străini de Dumnezeu, ne spunea părintele Nicodim.

Dacă ne-a învățat să mergem să colindăm, am mers mai întâi în sat la noi și după aceea am mers și în alte sate. S-au format și învățat și alții să meargă cu aceste colinde. Mulți copii de prin multe sate, ba chiar și oamenii în vârstă și tineret, au umblat și mai umblă și azi de Nașterea Domnului și de Anul Nou cu aceste colinde așa de frumoase.

COLINDE

Al Iudeii împărat

Al Iudeii împărat
Într-o zi, porunc-a dat
Ca la locul de naștere
Să se-nscrie fiecare.

Refren:

Hristos de nu Se naștea
Lumea-a iadului era.

Iosif merse să se-nscrie
El cu Fecioara Maria
De la ei, din Galileia,
La Betleem, în Iudeia.

Refren:

Hristos de nu Se naștea
Lumea-a iadului era.

Acolo cum au sosit
Mamei ceasul i-a venit
Ca să nască pe Iisus
Cătă loc în jos și-n sus.

Refren:

Hristos de nu Se naștea

Lumea-a iadului era.

Geaba cată prin cetate,
Hanuri, case-s pline toate,
Lângă Betleem afară,
Într-un staul vechi intrară.

Refren:

Hristos de nu Se năştea
Lumea-a iadului era.

Acolo Maria jos
Naşte pe Iisus Hristos
În scutce l-a înfăşat
Şi în iesle l-a culcat.

Refren:

Hristos de nu Se năştea
Lumea-a iadului era.

Pe un deal, păstori şedeau
Noaptea oile-şi păzeau
Şi cum stau... din slavă... iată,
Că un înger li s-arată.

Refren:

Hristos de nu Se năştea
Lumea-a iadului era.

Faţa lui când au zărit

Frica-n loc i-a ținuit
Iar al Domnului trimis
„Nu vă-nspăimântați”, le-a zis

Refren:

Hristos de nu Se năștea
Lumea-a iadului era.

„Vă vestesc o bucurie
Vesel azi tot omul fie
Saltă fericit poporul
S-a născut Mântuitorul.

Refren:

Hristos de nu Se năștea
Lumea-a iadului era.

Jos la staul coborâți
Și în iesle-o să găsiți
Prunc în scutece-nfășat.
E Iisus cel așteptat”.

Refren:

Hristos de nu Se năștea
Lumea-a iadului era.

Astea îngerul spunând
Îngeri alții vin pe rând
Mulți, o-ntreagă oaste sfântă
Zboară prin văzduh și cântă.

Refren:

Hristos de nu Se năştea
Lumea-a iadului era.

„Slavă-n ceruri celui Sfânt
Vouă pace pe pământ”.
Iar când îngerii plecară
Cei de lângă oi strigară:

Refren:

Hristos de nu Se năştea
Lumea-a iadului era.

„Haideţi toţi la Vitleem
Pruncu-n iesle să-L vedem”,
Mers-au şi s-au închinat
Ca şi unui împărat.

Refren:

Hristos de nu Se năştea
Lumea-a iadului era.

Cu mirare povestiră
De la îngeri ce-auziră
Mamei, care-i asculta,
Îi creştea-n piept inima.

Refren:

Hristos de nu Se năştea
Lumea-a iadului era.

Și păstorii înapoi
Lângă turma lor de oi
Fericiți apoi s-au dus,
Lăudând pe Cel de sus.

Doamne Iisuse Hristoase

Doamne Iisuse Hristoase,
Tu ești zori prea luminoase,
Tu ești raza cea curată
Și lumină adevărată.

Tu ești soare și lumină
Cale, Adevăr, Viață lină,
Tu ești soarele ceresc
Și Raiul Dumnezeiesc. Aliluia.

Doamne Iisuse Hristoase,
Raza sufletelor noastre,
Luceafăr din veci născut
De oameni, Prunc ai fost văzut.

Azi nouă ne-a strălucit,
Sufletele Le-au mărit
În biserici am venit,

Sufletește ne-am grijit. Aliluia.

Azi lumea-i groaznic orbită,
De păcat greu chinuită,
Sculați-vă frați creștini,
Tineri copii și bătrâni.

Intrați în biserici sfinte,
Ascultați bune cuvinte
Și precum ne-a spus Iisus
Să ne naștem toți de sus. Aliluia.

Noi acum călătorim
Spre Iisus, Pruncul divin,
Călătorim cu grăbire
Spre a noastră mântuire.

Calea pierzării lăsând,
Pe-urmele Sale-apucând,
Că satan, duhul cel rău,
Duce lumea-n păcat greu. Aliluia.

Anul nou

Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun și viață nouă
Noi, voi și toți să trăim
Creștini tot mai buni să fim.

Fericit e omul care,
Cât trăiește-aici sub soare,
Stăruiește-n rugăciune
Cântări, rugă, fapte bune.

Dumnezeu îl ocrotește
Și-n tot binele sporește,
Dumnezeu cu blânde șoapte
Îl învață zi și noapte.

El trece cu ușurință,
Peste orice suferință
Învinge orice-ncercare
Fie mică, fie mare.

El vorbește cu blândețe
Până la adânci bătrânețe,
Pe cei din jur îi iubește
Tot la bine-i sfătuiește.

Ziua morții lui când vine
Trece-n slăvile senine
Privește cu bucurie
Zicând „Doamne, slavă Ție”.

O, vai lume înșelătoare

O, vai, lume-nșelătoare
Ce te-arăți tu ca o floare
Tu ești roată-nvârtitoare
De suflete pierzătoare.

Ca o roată te-nvârtești
De Hristos ne despărțești
Și ne-amâni din vreme-n vreme
Pân-ne-ncarci cu sarcini grele.

Sarcini grele de păcate
Cum vom da seama de toate
Când ne-o judeca Hristos
Că el ne-o plăti la toți.

Nu ne-o plăti tot o plată,
Ci ne-o plăti după faptă
Care și cum vom lucra
Așa plată vom lua.

Care-a făcut fapte bune
Va merge la Rai cu bine,
Care-a făcut fapte rele
Va merge la iad cu jele.

Râvna sfântă se cere împletită cu înțelepciunea

În anul 1962, părintele Nicodim a primit două scrisori, una după alta, de la un preot pe nume Gheorghe Constantinescu din Bordeienii Mari, jud. Prahova. Acest preot a avut prilejul să citească două cărți scrise de părintele Nicodim: „Lupta împotriva lui satan” și „Părășiți calea pierzării”, pe care le-a găsit la o bătrână din parohia sa. Aceste cărți au avut puterea de a-l determina pe acest preot să se ridice cu război împotriva multor obiceiuri rele.

Părintele Nicodim, în a cărui inimă ardea focul sfânt al dragostei de Dumnezeu și de aproapele, n-a putut sta nepăsător, citind acele două scrisori pe care le-a primit de la părintele Gheorghe. A trimis numai decât răspuns să vin la Sfînția sa. Dacă am venit, mi-a dat cele două scrisori și mi-a zis:

- Citește aceste două scrisori cu atenție și vezi cum Bunul Dumnezeu a mai ridicat un preot plin de râvnă pentru adevăr.

După ce le-am citit, mi-a zis iarăși:

- Îți dau ca ascultare să mergi până la acest preot ca să-i duci o sacoșă plină cu cărți diferite, câte una din fiecare. Stând de vorbă cu el, să-i dai răspuns la aceste două scrisori. După cum ai văzut din cuprinsul scrisorilor, că el nu mai face slujba cununiei la

tineri care fac petrecerea de la nuntă cu muzică, ci le dă bilet să se ducă la preotul vecin. Nu, nu trebuie să facă așa. Nu trebuie să-i trimită pe tineri să se cunune la alt preot, deoarece slujba cununiei nu are nimic comun cu muzica.

El care este preot paroh, să officieze slujba cununiei la toți deoarece nu putem pretinde prea mult poporului nostru, care nu cunoaște că nunta trebuie să se facă fără muzică și jocuri. Numai că, la fiecare cununie să se pregătească bine pentru a ține o predică în care să arate clar, pe înțelesul tuturor, de ce nu e bine ca să facă creștinul nunta cu muzică și jocuri. În felul acesta, are prilejul cel mai potrivit să bage învățătura Sfânta între enoriașii parohiei sale. Iar dacă îi trimite la preotul vecin, atunci când ar mai avea ocazia să le spună cele ce sunt în legătură cu taina nunții? În al doilea rând, cei ce îl vor auzi predicând că e așa de păcat de jucat sau de luat parte la acele petreceri idolatre și urâte lui Dumnezeu, chiar de nu vor înțelege atunci pe deplin, însă el ca preot a semănat ceva în sufletele lor și vor avea pe conștiință. El și-a făcut datoria de a le spune cuvântul lui Dumnezeu. Rămâne în răspunderea lor de nu vor face.

De asemenea, după cum ai văzut în acele scrisori, se spune că el stă la ușa bisericii și nu lasă să intre la slujba cununiei pe femeile care nu sunt acoperite pe cap sau pe cele ce sunt îmbrăcate necuviincios. Le trimite înapoi să se îmbrace cuviincios. Nu, nu e bine a face așa, deoarece biserica e asemenea cu năvodul care prinde tot felul de pești. Dacă le trimite acasă, ele nu mai vin deloc și atunci când mai are ocazie să le dea învățătură? Să-i lase pe toți să intre în biserică. Bine că vin. Numai așa, după cum am spus, să fie întotdeauna pregătit pentru a le spune ceva din învățătura bisericii, pentru că ei dacă nu aud de la preot, nu mai au de unde auzi. În lumea noastră de azi se vorbesc multe, dar numai cele ce privesc mântuirea sufletului nu se vorbesc deloc sau prea puțin.

Am luat blagoslovenie și am plecat. Am luat o sacoșă mare, plină cu cărți, după cum mi-a spus părintele Nicodim. După ce am coborât din tren la ultima stație, așteptam mașina pentru Bordeienii Mari.

Era într-o zi de toamnă a anului 1962 și mă aflam singur în acea stație. Nu a trecut mult și a apărut o doamnă, îmbrăcată la modă, care după ce a aflat unde merg eu și la cine, mi-a zis:

- Cunoașteți cumva schimbarea părintelui Constantinescu sau nu?

Eu am răspuns cam cu îndoială:

- Da, da, cunosc, desigur cunosc.

Atunci ea, ca să mă încredințeze pe deplin și din partea ei, mi-a zis cu toată convingerea:

- Auzi dumneata ce-ți spun eu! Părintele Constantinescu e ca un sfânt de pe icoană sau ca un sfânt din calendar și nimic mai mult!

Aceste cuvinte le-a zis către mine, nu numai cu toată convingerea, dar și cu o oarecare mulțumire în sufletul ei, că a avut fericirea să vadă cu ochii, în zilele noastre, un sfânt în carne și oase și chiar în localitatea ei.

În cinstea părintelui Constantinescu, la care mergeam eu, această doamnă care părea a fi „cineva”, s-a oferit de câteva ori să-mi ducă sacoșa, căci am mers împreună 2 km de unde ne-a lăsat mașina până la casa dânsului.

Când scriu aceste rânduri retrăiesc parcă acele clipe fericite pe care le-am avut atunci când m-am văzut în fața acestui preot a lui Dumnezeu. Atunci mi s-a împlinit dorința pe care o aveam de mulți ani de a mai vedea un preot asemenea părintelui Nicodim Măndiță. Am stat la el din dimineața zilei când am ajuns, până a doua zi de dimineață, în care timp Părintele era tare dornic să audă cum a lucrat și lucrează părintele Nicodim la convertirea sufletelor. Punea întrebări și lua notițe.

Tot în toamna aceea, părintele Gheorghe a stat trei zile de vorbă cu părintele Nicodim la București, la casa unde locuiau ucenicii cei mai apropiați ai săi. Din toate acele convorbiri pe care le-a avut cu părintele Gheorghe Constantinescu, părintele Nicodim ne-a spus doar atât:

- N-am întâlnit nici un preot până acum, așa râvnitor pentru Dumnezeu și pe toată linia împotriva jocurilor și a petrecerilor, cum este părintele Gheorghe Constantinescu.

Aici este vorba după ce au făcut cunoștință cu în 1963, a urmat în 1964 arestarea și condamnarea. Abia după șase ani m-a trimis părintele Nicodim iarăși la Bordeieni. Și pentru că acest preot al lui Dumnezeu a avut atâta curaj și îndrăzneală să se ridice cu război împotriva lui satan, e de la sine înțeles că și el cu năimiții lui i-au dat lovituri puternice. Însă cu toate că a suferit atât de multe neazuri, totuși n-a vrut să ridice steag de pace cu năimiții lui.

În ultimii ani, Părintele Gheorghe venea cu doamna preoteasă și se mărturisea la părintele Nicodim, de două ori pe an. Cu această ocazie mai primea și alte sfaturi și învățături de care avea nevoie.

Cum putem noi cunoaște păcatul mândriei?

Altă dată, am luat parte la privegherea de praznicul Adormirii Maicii Domnului, la Văratec. Era mare sobor de preoți și Episcopul Teofil al Romanului a călugărit 12 surori de mănăstire, adică s-au afierosit lui Dumnezeu cu trup și suflet. A fost o slujbă deosebit de înălțătoare, cântările de strană ale maicilor erau acompaniate de plânsetele și suspinurile celor ce luau parte la această sfântă slujbă. Lacrimile curgeau din ochii lor din abundență, ca o dovadă grăitoare că Iisus Hristos, Domnul și Dumnezeul nostru este cu adevărat cu noi în toate zilele, așa cum s-a făgăduit în Sfânta Evanghelie... Un om, care după port și vorbă părea a fi bucovinean, m-a rugat să-i arăt cine este părintele Nicodim.

Era aproape ora două noaptea. Eu am vrut să iau doar blagoslovenie și să mă duc în deal la maici să mă odihnesc, dar Părintele a zis să merg mai întâi pe la dânsul. Numai cât am închis ușa și s-au și auzit ciocănituri în poartă. Căci la mănăstirile de maici, porțile stau încuiate zi și noapte. Părintele a mers să vadă cine este și deschizând a intrat acel bucovinean de care am amintit mai sus, pe care l-a poftit în casă. După ce a intrat în cameră și s-a așezat pe bancă, Părintele îl privea țintă în față și cu privire veselă și zâmbind. După obicei, l-a întrebat:

- Ce necazuri te-au adus pe la noi?

Omul avea încă ochii umezi de lacrimi, pentru cele ce a văzut și a auzit la slujba privegherii din biserică și a zis așa printre suspine:

- Sfințite Părinte, eu sunt unul dintre cei care am citit toate cărțile pe care le-ați scos Sfinția voastră, însă nu m-am învrednicit să vă văd până în seara aceasta la biserică. De teamă că mâine vor fi mulți oameni la Sfinția voastră, am venit în seara acesta, măcar așa, ca să iau blagoslovenie. Aș vrea, desigur, să mă mărturisesc, dar știu că acum nu se poate. Voi rămâne aici în mănăstire câteva zile, ca să plec mulțumit acasă. Acum, dacă-mi îngăduiți, aș avea o întrebare, care mă frământă de ani de zile:

- Cum putem noi cunoaște păcatul mândriei?

- Păcatul mândriei se cunoaște foarte greu, deoarece acest păcat îmbracă o sumedenie de forme. Cea mai grea stare, este atunci când omul se mândrește făcând bine, deoarece se socotește îndreptățit. Căci cel dintâi care se depărtează de Dumnezeu, este omul mândru și cel din urmă care vine la pocăință este tot omul mândru. Așa că despre acest păcat se pot spune multe și nu încap vremea acum însă, ce vom putea face, vom face, iar ceea ce rămâne, vom face altădată... Când omul scoate în relief, adică la arătare, toate calitățile lui, toate faptele cele bune pe care le-a făcut și le face, în dorința de a se arăta mai bun decât alții, atunci el este cuprins de acest păcat al mândriei. Este și cazul când omul se simte obligat a-și arăta unele fapte bune, cu scopul de a putea folosi pe altul, însă atunci nu mai este vinovat de acest păcat.

Când cineva îți arată vițelul cel îngrășat, sau vaca cea bună de lapte, sau ori ce alt animal cât este de frumos și bine îngrijit, atunci se află pe treapta fariseului. Când îți arată costume de haine sau biblioteca de cărți sau icoanele și candelarele aprinse din toate camerele, cu scopul de a arăta că el este un pios creștin, el se află atunci tot pe treapta fariseului. Când se tulbură groaznic pe cel ce-i face vreo muștrare în față sau se simte măgulit la aprecierile făcute de alții la persoana lui, atunci cu nimic nu-i mai prejos de treapta fariseului. Când se umple de întristare, văzând cum alții progresează, iar el rămâne în urmă sau se bucură când cineva e defăimat, se află și atunci pe treapta fariseului. Și câte n-ar fi de spus despre acest uricios păcat, care ne desparte pe noi de Dumnezeu. Acest păcat se cuibărește, nu numai în inima celui pătimăș, ci chiar și în inima celui ce urcă pe treptele sfințeniei și numai Bunul Dumnezeu, cu harul Său, ne poate scăpa de acest groaznic păcat, care a aruncat și aruncă sumedenie de suflete în muncile cele nesfârșite ale iadului. Dar văzând că timpul e destul de întârziat, să rămânem aici pentru seara aceasta, iar mâine, de va rândui Bunul Dumnezeu, vom continua. Ca să pleci cu ceva de la noi, îți vom da să scrii mâine, după amiază, vreo două pagini dintr-un caiet, din care să afli care sunt semnele omului care are adevărata smerenie. Iar cel care nu are aceste semne ale smereniei, înseamnă că e stăpânit, mai mult sau mai puțin, de păcatul mândriei.

Omul a luat blagoslovenie și a plecat la arhondaric (camera de oaspeți a sfintei mănăstiri) să doarmă, iar eu am plecat la maici în deal.

A doua zi, la mănăstirea Văratec a fost un adevărat colț de rai, sfânta slujbă a fost oficiată de un arhiereu cu sobor mare de preoți și cu participarea a o mulțime de credincioși, de prin diferite localități, deoarece de Adormirea Maicii Domnului se serba hramul bisericii mari. După masă, a venit multă lume la părintele Nicodim, care a rostit câteva ore, cuvânt de învățătură pentru folosul sufletesc, iar mai spre seară a început a mărturisi.

Acel bucovinean, de care am pomenit mai sus, a primit de la Părintele, un carnet, unde erau notate semnele omului care are adevărata smerenie. A mers în bucătărie la maica proprietară și a scris pe niște foi de caiet ca să le ia cu el. Am notat și eu atunci și, așa ca prin minune, acele foi au rămas până acum și nu s-au pierdut, deși peste casa noastră au trecut de atunci atâtea valuri, adică controale ale securității comuniste...

Condițiile și semnele smereniei

Omul smerit se socotește pe sine mai păcătos decât toți păcătoșii și că nici un bine n-a făcut înaintea lui Dumnezeu. Se prihănește (adică se ocărăște) pe sine în toată vremea și în tot locul și lucrul. Nu dosădește pe nimeni și nici nu crede că este pe pământ cineva mai păcătos și mai leneș ca dânsul și de-a pururea laudă și slăvește pe toți. Nu judecă, nu defaimă și nu grăiește de rău pe nimeni vreodată; tace de-a pururea și nu vorbește ceva fără poruncă, fără de trebuință sau mare nevoie, iar când este întrebat și vrea să grăiască sau este să răspundă ceva, o face cu liniște și rar, ca și cum ar fi silit și rușinându-se grăiește; nu se ceartă cu nimenea, nici pentru credință, nici pentru altceva; și, dacă bine zice cineva, zice și el așa; iar dacă rău grăiește, apoi zice: tu știi; are de-a pururea privirea în jos; are înaintea ochilor moartea; nu cugetă în deșert sau deșertăciuni și nici nu minte vreodată; nu vorbește împotriva celui mai mare; suferă cu bucurie ocările, defăimările și pagubele; urăște odihna și iubește osteneala; nu întărită pe cineva și nu rănește conștiința nimănui.

Acestea sunt semnele și cunoștințele smereniei celei adevărate...

Când omul își aduce aminte de păcatele sale cu care a supărat pe Dumnezeu și din această aducere aminte îi vine lui căință și mare mâhnire și începe a suspina și a

plânge cu durere de inimă înaintea lui Dumnezeu și, din această mare căință și plângere, se smeresc mintea și inima lui. Așa s-a smerit vameșul din Sfânta Evanghelie care, aducându-și aminte de păcatele sale, stătea departe în biserică, adică mai la urmă decât toți: „nu îndrăznește nici ochii să-i ridice la cer și bătându-și pieptul zicea: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului” (Luca 18, 9-14).

Așadar, precum vezi, nu prin smerenia cea desăvârșită a plăcut vameșul lui Dumnezeu și s-a îndreptat înaintea Lui, ci prin cunoștința de sine. Însă, cum am zis și mai sus, această cunoștință de sine nu este adevărata smerenie, ci numai una din treptele ei. Iar adevărata smerenie o au numai cei ce se smeresc întru dreptate, adică acei care au plinit poruncile lui Dumnezeu și toate faptele cele bune și totuși se socotesc pe sine a fi niște slugi netrebnice, precum a zis Domnul (Luca 17, 10).

Prima care a intrat la spovedanie a fost o femeie care se grăbea să meargă cu ceilalți tovarăși de drum. Când Părintele a văzut că abia mai sufla de oboseală, a întrebat-o:

- De ce te grăbești așa? Ce necazuri te-a adus pe la noi?
- Aș vrea să mă mărturisesc, Părinte, pentru că de când învățam la școală nu m-am mărturisit și n-aș vrea să rămân nici de tovarășii mei de drum, care se grăbesc să plece, a zis femeia.

- Bun lucru dorești, a zis Părintele, dar vezi că așa pripit nu se poate, graba strică treaba. Te poți grăbi la adunat fân și la alte treburi, care se cer făcute cu grabă, dar nu când e vorba să te curățești de păcatele făcute din copilărie și până acum. Dacă vei rămâne de unii tovarăși de drum, vei găsi pe alții, căci acum sunt pline drumurile și pădurile de oameni din toate părțile Moldovei, cu ocazia hramului de la Văratec!

- Da, Părinte, e drept că mai găsesc tovarăși de drum, că din sat de la noi sunt multe grupuri de oameni veniți acum de hram dar, drept să vă spun, cu unii din ei nu vorbesc de ani de zile, deși sunt rude apropiate cu mine, ne-am luat la ceartă, ba de una ba de alta și stăm așa învrăjbiți. O fi poate păcat, dar ce să fac?

- După ce, Părintele a ascultat-o, i-a zis:

- Ba e chiar mare păcat a petrece ani de zile în vrajbă cu cineva, deoarece Sfântul Apostol Pavel ne învață: „Să nu apună soarele întru mânia voastră” (Efeseni 4, 26); iar Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Sa Evanghelie ne spune că: „De nu veți fi ca pruncii, nu veți intra întru împărăția lui Dumnezeu” (Marcu 10, 15).

Sfântul Efrem Sirul de asemenea ne învață că: „Celui ce i se pare că aduce jertfă lui Dumnezeu, dar are vrajbă asupra cuiva, jertfa lui este ca un câine împruțit și ca prețul unei curve se va socoti” (Tomul III, Sf. Efrem Sirul). Așa că nu poți mărturisi păcatele și să primești de la Dumnezeu iertare, dacă dumneata nu te împaci cu cei ce te-au certat, după cuvântul Sfintei Evanghelii: „Iartă și ți se va ierta”. Dar de pregătit, te-ai pregătit de mărturisire? a întrebat-o părintele Nicodim pe femeia aceea.

- Cum adică, să mă pregătesc, Părinte? a răspuns ea, căci nici nu a auzit de așa ceva.

Ea a văzut multă lume care venea la Părintele să se mărturisească și s-a luat și ea după ei, fără să-și dea seama că trebuia mai întâi să-și scrie păcatele pe hârtie. Când Părintele i-a explicat cum trebuie să se pregătească, a mai rămas două zile în mănăstire și s-a pregătit, timp în care au venit și cei cu care ea era certată și s-a împăcat cu ei, după care s-a mărturisit și a plecat mulțumită la casa ei. Pe drum spre casă, a povestit și altora ce fel de mărturisire a făcut la părintele Nicodim și cum se simțea de mulțumită în sufletul ei, de parcă s-ar fi născut din nou.

Despre ținuta bărbaților și a femeilor

Corectitudine în îmbrăcăminte

La scris nu stăteam numai eu singur. Erau cazuri când eram doi, trei, ba cinci, șase. Din cei ce veneau la mărturisire și aveau scrisul clar, Părintele îi oprea pe unii mai multe zile sau chiar săptămâni, iar pe alții mai puțin timp, după posibilități. Când venea Părintele la noi sau când pleca, ne luam blagoslovenie. O tânără care stătea de vreo câteva zile la scris, avea pe cap broboadă cuviincioasă, dar nu știu cum își împletea părul capului, că se formau parcă două cornițe în vârful capului.

Când a venit vremea să ia blagoslovenie, Părintele a observat mai bine și punând mâna pe capul ei, pe cele două cornițe, a zis zâmbind:

- Dar ce? Nu cumva ți-au crescut cornițe?

Ea într-adevăr s-a rușinat mult de Părintele, de maica și de noi și a încercat să-i dea niște explicații cam neîntemeiate. Părintele a reluat cuvântul și i-a zis tot așa zâmbind:

- Am avut și eu pe mama mea și trei surori care se împleteau și ele și nu se vedeau pe sub broboadă așa cornițe. O să-ți arate maica cum să te împletești ca să nu se mai formeze acele cornițe...

Și văzând-o că s-a rușinat așa de mult, Părintele a schimbat subiectul și a luat vorbă despre altceva.

Creștinul adevărat

Într-o după-amiază apar înaintea părintelui Nicodim, parcă se sfătuiseră între ele, vreo 7-8 femei mai tinere și vreo câteva fete de școală cu aceeași pricină, deși ele erau din mai multe localități ale țării. Au venit, desigur, în primul rând să se mărturisească, iar în al doilea rând să întrebe pe părintele Nicodim, cum ar fi bine să facă, pentru că atât la servicii cât și la școală, nu le lasă să poarte îmbrăcăminte cuviincioasă, adică să fie cu fusta lungă și cu capul acoperit.

Părintele le-a sfătuit ca la servicii și la școală, dacă nu le lasă să se îmbrace cuviincios, atunci acolo să se îmbrace ca acolo, dar până la servicii și după ieșirea din servicii până acasă, cât și acasă, să se îmbrace cuviincios. Au fost cazuri când la servicii sau la școală, acele femei și fete, care au avut dragoste mai mare de Dumnezeu și de bunăcuviință, au reușit să se poarte cu haine cât mai cuviincioase și acoperite pe cap. Acesta a fost sfatul pe care l-a dat părintele Nicodim acelor femei și fete care i l-au cerut.

Astăzi, după mai bine de trei decenii, acest îndemn poate fi înțeles foarte greșit. Sunt servicii unde se impun pretenții foarte opuse buneicuvinițe și moralei, în schimbul unor avantaje materiale. În asemenea situații, pentru cine iubește pe Dumnezeu și vrea să-i respecte și urmeze sfaturile și poruncile Lui, se împlinește cuvântul Mântuitorului, care zice: „largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care apucă pe ea. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află” (Matei 7, 13-14). Un creștin ce vrea să fie adevărat creștin, în toate timpurile, va trebui să trăiască strâtorat în această lume.

Într-o carte din Viețile Sfinților se spune că pe vremea prigoanelor au fost arestate o mamă creștină cu trei fiice ale ei și după ce s-au sfătuit prigonitorii păgâni ce muncă mai aspră să le dea, au hotărât să le poarte prin cetate cu capul descoperit. Căci își ziceau ei: „Cât pentru femeile și fetele creștine, nu poate fi altă muncă mai grea și mai rușinoasă, decât a fi purtate în văzul tuturor cu capul descoperit”.

Pe acea mamă cu fiicele ei le-au purtat prin cetate fără voia lor prigonitorii creștinilor, dar oare astăzi cine le mai poartă pe femeile și fetele zis-creștine pe străzi, prin oraș, pe la sate, ba chiar și prin sfintele biserici, cu capul descoperit, cu părul tăiat, ba chiar și coafat? Vai de noi, creștinii de azi, ce zile am mai ajuns!

Cunoaștere reciprocă

Un om, care nu era așa departe de mănăstirea Văratec, venea adeseori să se mărturisească la Părintele, lua canon, citea prin sfintele cărți, făcea cele Șapte Laude, dar încă nu era hotărât să poarte podoabă bărbătească.

Odată, când a venit să se mărturisească, s-a nimerit să fie la părintele Nicodim un om tânăr care purta podoabă bărbătească și stătea ascultând sfaturi de la el și punându-i și unele întrebări.

Când a apărut și el în fața Părintelui, a luat blagoslovenie și s-a așezat pe o bancă. Lui i s-a părut că Părintele nu i-a dat prea mare atenție și văzându-se cam izolat, a încercat să intre nepoftit în vorbă, zicând:

- Cuvioase Părinte! Se vede lucru că vă cunoașteți mai de demult cu fratele?

Părintele a răspuns, scurt și cuprinzător:

- Se cunoaște, cine mă cunoaște. Răspunsul pe care l-a primit de la Părintele i-a servit drept lecție pe care a învățat-o pe de rost. Și de atunci înainte nici că a mai pus briciul pe față cât a trăit. El era un om tare ager la minte și iute în mișcări. De atâția ani se mărturisea la Părintele și repeta la fiecare mărturisire cuvintele: „Am lepădat podoaba bărbătească, barba și mustățile”. Deoarece nu-i zicea nici un cuvânt când el

mărturisea acest păcat, el îl repeta mereu. Faptul că Părintele nu i-a dat atenția cuvenită la bun sosire, ci își continua mai departe cuvântul, s-a simțit jignit. Iar când a mai fost cazul să audă și acele cuvinte ca de tunet în urechile lui, i-a pătruns toată ființa și pe loc s-a văzut și pe el de acum înaintea om cu barbă, ca și alți oameni credincioși.

Cum să-ți pui firmă, când prăvălia e goală?

Un alt tânăr, de curând căsătorit, îndemnat de o soră a lui, a venit să se mărturisească la părintele Nicodim. A primit canon și sfaturi multe cum să lupte lupta cea bună, pentru a câștiga mântuirea sufletului. S-a întors acasă unde îl aștepta soția și cei doi copilași. Punând la locul de cinste al inimii sale cele auzite de la dânsul, se lupta din greu pentru a putea traduce în faptă sfaturile primite la spovedania pe care a făcut-o la un duhovnic atât de iscusit.

De la bun început, chiar din clipa când a mărturisit acest păcat, adică bărbieritul, a dorit cu multă ardoare să nu-l mai repete, să nu se mai certe cu Dumnezeu, Creatorul său, să nu-I mai corecteze opera Lui.

Când soția și celelalte rude au observat planul lui, l-au înconjurat de jur-împrejur, asaltându-l cu fel de fel de sfaturi ispititoare:

- Tu vrei cu orice preț să porți și barbă? Da, suntem și noi de părere, dar nu chiar acum, așa de tânăr și de nepriceput în cele ale religiei. Omului ce poartă barbă, i se cere să aibă ceva agonisit, ca de pildă: să știe pe de rost anumite rugăciuni, să știe și el cât de cât să povestească și altora câte ceva din sfintele cărți, să poată răspunde celor ce-l vor întreba, pe când tu, care până mai ieri ai jucat la nunți cu muzică și ți-ai făcut de cap,

acuma să-ți lași barbă? Unde s-a mai auzit una ca asta? Cum să-ți pui firmă, când tu nu ai nimic în prăvălie? Ești gol-goluț.

Cu astfel de sfaturi l-a putut convinge să renunțe deocamdată la gândul și dorința de a mai purta barbă.

După aproape un an de zile a reușit să meargă iar la mărturisire la părintele Nicodim. Când l-a văzut că apare în fața lui, i-a zis:

- De unde ești, frate?!

El a răspuns, avându-și privirea plecată în jos precum copilul ce se simte vinovat înaintea mamei sale:

- Dar nu mă mai cunoașteți, Cuvioase Părinte?!

Prefăcându-se că nu-l cunoaște, Părintele l-a întrebat iarăși:

- Ai mai fost cumva pe la noi vreodată?

- Am fost, cum să nu. Am fost anul trecut. Eu sunt din cutare loc!

- Dumneata spui că ai mai fost pe la noi, dar nu se cunoaște nimic! a zis

Părintele cu fața și graiul serios.

Atunci tânărul a priceput despre ce este vorba și s-a grăbit să răspundă:

- Da. Este adevărat că nu se cunoaște nimic, dar m-am gândit, Cuvioase Părinte, că nu e bine să-mi las barbă, adică să-mi pun firmă, când eu nu am nimic în prăvălie. M-am gândit ca mai întâi să am ceva marfă, și după aceea să-mi pun și firma. Ca să vă spun așa de la inimă, eu sunt sărac de fapte bune, nu mi-am agonisit deocamdată decât foarte puține și dacă voi mai purta și barbă, mă vădesc a fi un fățarnic. La arătare creștin bun, însă în realitate nu se găsește nimic bun la mine.

Și aștepta acum cu nerăbdare cum îi va tâlcui cele spuse de el și ce răspuns va primi. Părintele Nicodim l-a privit de câteva ori, după care i-a pus mâna pe cap mângâindu-l compătimitor, constatând că cele spuse de el sunt adunate din mulțimea vorbelor și sfaturilor semănate de lumea care petrece în păcate și i-a zis:

- Vezi, dragul meu, că nu este așa cum zici. Este adevărat și ar fi de dorit, ca omul care poartă barbă să fie un creștin model, de exemplu și pentru alții, după cum spui că barba la om se aseamănă cu o firmă pusă în fața prăvăliei. Dar dacă în prăvălie ar fi de toate, și ar fi dotată cu tot ceea ce-i trebuie omului, dar i-ar lipsi firma, așa-i că nimeni n-ar putea să se aștepte că acolo există ceva? Dar dacă într-o prăvălie n-ar fi nimic, absolut nimic, după cum spui, dar dacă ar avea firmă, atunci una-două, oamenii i-ar deschide ușa și ar întreba: „cutare lucru se găsește?” și dacă ar trebui să răspundă „nu”, „nu”, apoi de la o vreme, vrând-nevrând ar trebui să aducă marfa cerută și să-și umple prăvălia, că altfel, de gura lor nu ar mai putea să locuiască în sat. Așa-i și cu omul care poartă barbă și n-ar avea nimic bun în sufletul lui, apoi de la o vreme și nevrând chiar, ar trebui să-și modeleze viața, căci altfel l-ar trage oamenii de haină, zicându-i: cum, dumneata care porți barbă, mai îndrăznești să spui minciuni, să mănânci de fruct în zile oprite, să glumești, să te îmbeți de vin, să intri în cârciumă, să mergi la petreceri lumești, să faci nedreptate cuiva și câte altele? Apoi vezi, dragul meu, că însăși barba te ferește de căderea în multe păcate, pe care le-ai face cu multă ușurință, dacă n-ai purta barbă. Ba, mai mult decât atât, tu care porți barbă ești mereu o piedică vie pentru cei ce te văd. Chiar tăcând, tu arăți tuturor cum a făcut Dumnezeu Atotcreatorul pe om la început, și cum se slujește, bietul om, și nu-i mai place azi cum l-a creat El. Căci, de câte ori se bărbierește, de atâtea ori se ceartă cu Dumnezeu, arată că nu-i place cum l-a făcut și corectează lucrarea Lui cea bună. Ori unde merge omul cu barbă și oricine îl vede, își reamintește indirect de Rai, de iad, de răsplătirea faptelor bune și rele, de faptul că noi aici nu suntem decât niște călători, și de câte altele. De aceea e bine să facem așa cum găsim scris în sfintele cărți și să nu ne lăsăm amăgiți de vorbele lumești, după cum ne învață pe noi și Proorocul David, când zice: „Spusu-mi-au mie călcătorii de lege bârfeli, dar nu sunt ca legea Ta, Doamne” (Psalmi 118, 85). Ca să poată avea omul nădejde de mântuirea sa, pe lângă o viață rodnică în fapte bune, trebuie să poarte și podoabă bărbătească.

Auzind tânărul aceste sfaturi și alte multe îndemnuri de la părintele Nicodim, s-a reîntors acasă și fără să se mai consulte cu cineva din cei de-a stânga, a lăsat să-i crească barba ca să nu mai supere pe Dumnezeu și cu acest păcat atât de ofensator lui Dumnezeu.

Femeile trebuie să-și acopere capul

Nu s-a depărtat prea mult bătrâna, care a întrebat despre păianjeni, de casa unde stătea părintele Nicodim și grădina s-a umplut parcă, mai mult ca oricând, de mulțimea celor care au sosit. Majoritatea erau femei tinere și mai în vârstă, fete tinere cărora mamele lor le tot așezau broboada pe cap, în semn de respect și evlavie față de Părintele. Una din femei, mai curajoasă, a îndrăznit a-și cere voie de la Părintele să-i pună o întrebare chiar din primele clipe, când încă nu s-au așezat la locul lor.

- Cuvioase Părinte, avem mare necaz cu fetele și nepoatele noastre. Nu vor să-și mai acopere capul, cu broboadă. Chiar dacă pun pe cap un batic însă îl pun numai așa de formă, încât jumătate din părul capului rămâne în afară de se vede. Mamele noastre ne-au crescut în frica lui Dumnezeu și într-o mare sfială față de oameni. Astăzi a pierit buna-cuviință și vă rugăm, dacă se poate, să ne spuneți ceva în această privință, ca să auzim cu toții.

Părintele nu a zis nimic, dar a adus din camera unde era biblioteca o carte groasă, cu coperti negre și când să o deschidă, o femeie îmbrăcată cuviincios i-a cerut blagoslovenie, căci a sosit în timp ce era dus după carte. I-a dat blagoslovenie, dar cum era și cu cartea deschisă la cuvântul pe care-l căuta, i-a zis:

- Ia citește, frăția ta, aceste rânduri subliniate cu roșu.

Femeia a început să citească:

- Câte fire de păr din capul femeii rămân neacoperite, atâția diavoli joacă în capul ei.

Auzind aceste cuvinte, femeile și fetele care erau de față s-au îngrozit și a început fiecare să-și potrivească broboada pe cap... după care părintele Nicodim a mai adăugat:

- E vremea de apoi, așa după cum spune sfântul apostol Pavel: «și aceasta să știi, că în zilele din urmă vor veni vremuri grele, că vor fi oamenii iubitori de sine... având forma credinței, dar puterea ei tăgăduind» (2 Timotei 3, 5). Mai sunt suflete care țin cu tărie la buna-cuviință, dar sunt mai puține. Majoritatea femeilor de azi nu mai țin cont de buna-cuviință. Se iau unele după altele, după moda lumii. Cine va rămâne în lumina învățăturilor existente în Biserica lui Dumnezeu, acela va avea desigur de luptat, mai întâi cu el însuși, cu pornirile inimii lui la cele rele, dar va primi totodată și o putere de sus, de la Dumnezeu, Care-l va întări în această luptă sfântă. În Sfânta Evanghelie, Mântuitorul nostru Iisus Hristos amintește de Noe, zicând: „Și precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și în zilele Fiului Omului, oamenii mâncau, beau, se însurau, se măritau până în ziua când a intrat Noe în corabie, și a venit potopul și i-a nimicit pe toți... Tot așa va fi și în ziua când se va arăta Fiul Omului” (Luca 17, 26).

Răspunsuri la întrebări

După ce a plecat o bătrână, a venit o femeie cu două fete ale ei. Una mai mare și alta mai mică. După ce s-au mărturisit toate trei, femeia a întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, e chiar așa mare păcat pentru partea femeiască, a-și tăia părul capului. Căci mereu am în casă discuție cu fetele mele despre acest lucru și soțul meu mi-a spus să vă întreb pe Sfinția voastră?!

- Da este încă un păcat destul de mare, deoarece cade sub afurisenie acea mamă, care îngăduie sau chiar îndrăznește a tăia părul capului la fetițele ce au trecut de trei ani. Până la vârsta de trei ani nu-i păcat, dar de la această vârstă nu mai este îngăduit deoarece acea mamă cade sub afurisenie; iar fetița căreia i s-a tăiat părul nu mai are voie a se împărtăși cu Sfintele Taine, până nu-i crește părul la loc.

Atunci maica de casă, care era de față și asculta, a zis:

- Cuvioase Părinte! Eu am îndrăznit a tăia părul capului fetei care stă la noi, căci are părul prea des și când trebuie să-i facem baie la cap, ne chinuim cu ea ceasuri întregi, dar n-am știut că e chiar așa de păcat. De acum înainte nu vom mai cădea în acest mare păcat. Vă mulțumim tare mult că ne-ați adus la cunoștință.

Femeia a mai pus o întrebare, când a observat că s-a făcut o pauză:

- Cuvioase Părinte, pe fetele mele le cheamă pe aceasta mai mare Aurica, iar pe aceasta mai mică Aurelia și mereu mă întreb, când pot ele să-și serbeze ziua patronului?

- Cei ce poartă nume care nu corespund Sfinților din calendar este bine, atât partea bărbătească cât și partea femeiască, să-și serbeze ziua numelui la Duminica tuturor Sfinților care cade întotdeauna la lăsatul secului de postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, dar părinții sunt datori să nu pună copiilor nume care nu au corespondent în calendarul bisericesc. Ziua patronului nu trebuie serbată lumește cu petreceri neplăcute lui Dumnezeu, cu mâncăruri și băuturi multe spre defăimarea noastră a creștinilor, ci cu

mergerea la slujbă, la biserică, cu mâncare și băutură cumpătată, cu cercetarea bolnavilor, citirea prin sfintele cărți, cu rugăciuni și fapte bune. Iar a serba cineva dintre creștini ziua nașterii, unul ca acela se aseamănă lui Irod și e un lucru cu totul păgânesc și străin de duhul creștinesc. Vă sfătuiesc să nu îndrăzniți a face serbare de ziua nașterii, nici copiilor voștri și nici vouă. Ba nici să vă duceți la cei care vă cheamă la asemenea petreceri de ziua nașterii cuiva...

În timp ce ascultau cu atenție și evlavie, femeia s-a gândit să mai pună încă o întrebare:

- Dar metanii se pot face oricând, Cuvioase Părinte, căci văd pe unii dintre credincioși că fac când vin la biserică; iar pe alții că nu fac?!

Părintele i-a răspuns:

- Metanii nu se fac în orice zi. Sfinții Părinți au rânduit ca sâmbăta și duminica din cursul anului, adică de vineri seara și până duminică seara, să nu se facă metanii mari, ci numai închinăciuni. Din ziua de Paști și până la Duminica Mare, de la Nașterea Domnului și până la Botezul Domnului și în toate Praznicile Împărătești să nu se facă metanii, ci numai închinăciuni.

Văzând femeia că a venit ora plecării, a luat blagoslovenie de la Părintele, împreună cu fiicele ei, după care au plecat mulțumite la casa lor.

Am plecat și eu în deal la maici și n-am mai venit câteva zile la Părintele până nu am terminat ceea ce mi-a dat de lucru.

Te-am hrănit cu lapte și nu cu bucate tari...

Un tânăr îmbrăcat luxos și ager în mișcări, auzind de strălucita activitate a părintelui Nicodim, s-a alăturat și el de un grup care mergea la mărturisire. După ce a ajuns la Părintele și a ascultat cuvânt de mântuire, s-a întors acasă. Din vorbă în vorbă a aflat, de la unii și de la alții, că a juca la horă, a purta haine luxoase, a lepăda omul podoaba bărbătească și multe altele, sunt lucruri neplăcute lui Dumnezeu și se înțelege că unul ca acela nu se află pe calea vieții, pe calea mântuirii...

Nu a stat mult acasă și a revenit la Părintele, zicându-i:

- Cuvioase Părinte, am auzit multe lucruri de la alții încât m-am îngrozit; iar de la Sfinția voastră n-am auzit așa ceva.

Părintele i-a răspuns zâmbind:

- Te-am văzut tare ager în mișcări și la vorbă și m-am temut să nu te depărtezi. Te-am hrănit cu lapte și nu cu bucate tari, până ce vei prinde dragoste de cele bune, de Dumnezeu.

Așa că duhovnicul iscusit are mai multe metode pe care le folosește cu fiecare în mod deosebit.

Noi știm că fapta cea bună de a ne îngriji de mântuirea altora, ne poate salva și pe noi în ziua cea mare a Judecății. Dar atunci când mergi să duci o carte cuiva, ne spunea adeseori părintele Nicodim, și dacă știi că acea familie este lipsită, atunci să-i duci și o pâine, două, sau ceva de mâncare, căci doar știm că peștele nu vine la undița goală. Dar dacă acea familie este îndestulată, atunci e bine să dai vreo iconiță sau vreo cruciuliță de pus la gât la cei din casă, ca ei - văzând dragostea ta - să poată primi mai cu ușurință cele ale credinței.

Purtând barbă și mustăți, a intrat în dificultate

Un om credincios s-a hotărât de la o vreme să poarte și el podoabă bărbătească, barbă și mustăți, așa după cum se cuvine a purta fiecare creștin care dorește a câștiga Patria Cerească și a petrece fericit în viața veșnică împreună cu Dumnezeu și cu Sfinții Lui.

Din cauză că avea mustățile prea mari, care îi acopereau gura de tot, îi venea tare greu să stea la masă cu alții. Unii îl sfătuiau ca să mai taie din mustăți cu foarfeca, așa după cum făceau și ei, dar el nu i-a ascultat.

Mergând la părintele Nicodim și mărturisindu-și păcatele, după ce a primit canon de dezlegare, a întrebat și despre aceasta, zicând:

- Cuvioase Părinte, v-aș întreba ceva dacă îmi îngăduiți? după care și-a plecat privirile în jos.

- Întreabă și spune tot ce te apasă, că doar de aceea ai venit la noi, ca să te folosești și pe tine și pe alții, i-a răspuns Părintele, privindu-l cu multă plăcere.

- Din cărțile pe care le-am primit de canon la Sfânta Mărturisire (spovedanie), am găsit o comoară de învățături despre felul cum trebuie să-și petreacă creștinul viața pe acest pământ, ca să poată avea nădejde în mila lui Dumnezeu, după ce va păși pragul mormântului. Când am găsit scris că fiecare credincios creștin trebuie să poarte barbă și mustăți pentru a se deosebi de femei, drept să vă spun, mi-a venit tare greu să mă hotărâsc a nu mai sluți chipul pe care mi l-a dat Dumnezeu. Chiar și femeia mea, cu toate că este o bună creștină și a citit și ea, ca și mine, însă nu îndrăznea să-mi spună ca să mă las cu barbă. Se temea că eu nu voi putea suporta batjocura din partea lumii. Eu însă mă temeam de altceva și parcă îmi vine tare greu să vă mai spun. Mă gândeam ce am să fac atunci când va veni vremea să stau la masă cu mai mulți oameni. Unii dintre ei m-au sfătuit ca să mai tai din mustăți și din barbă, însă eu m-am temut să fac așa ceva.

După ce Părintele l-a ascultat, i-a răspuns cam zâmbind:

- Nu trebuie să te temi de acest lucru; în mâna dreaptă ai lingura cu care mănânci; iar în cea stângă să ai o batistă cu care să te ștergi la gură ori de câte ori simți nevoia. Iar cu foarfeca să nu te apuci să tai din mustăți, că nu e bine. Sfinții Părinți în Pidalion opresc așa ceva.

Omul nostru, auzind acestea, nu a mai zis nimic, iar Părintele a mai adăugat:

- Aici se potrivește ceea zice Proorocul David, că: «Se temea de frică acolo unde nu era frică» (Psalmi 13, 5).

Omul, luând blagoslovenie de la Părintele, a plecat spre casă mulțumit și liniștit în sufletul lui, iar părintele Nicodim a plecat la biserică, fiind de servici.

Să porți în buzunar un pieptene

De foarte multe ori părintele Nicodim s-a confruntat cu întrebări foarte naive și cu comportamente foarte dificile, cărora a trebuit să le facă față și să sfătuiască de bine pe fiecare după nivelul său de înțelegere, dar totodată să rămână și părinte pentru fiecare dintre cei ce-l căutau cu atâta încredere. Acest lucru îl realiza coborându-se la nivelul de înțelegere al fiecăruia și de acolo încercând să-l îndrume cu cuvinte simple însoțite de multă căldură sufletească, precum și în cazul ce urmează mai jos.

Un om, tot de prin părțile Moldovei, deși purta și el podoabă bărbătească, barbă și mustăți, le lăsa în voia întâmplării. Nu se îngrijea câtuși de puțin a se spăla și pieptăna, după cum cerea buna cuviință. Având cu soția niște discuții mai aprinse, a simțit nevoia să plece la părintele Nicodim, să-l mai sfătuiască în această privință. Cum l-a văzut părintele Nicodim așa ciufulit și nepieptănat de luni de zile, a înțeles din primele

cuvinte despre ce era vorba. L-a lăsat totuși să-și spună rând pe rând necazurile pe care le-a îndurat de la soție și, când a terminat, i-a zis:

- Uite ce ai să faci, ca să poți reuși să mai potolești discuțiile pe care le ai cu soția în privința aceasta. Pe viitor e bine să porți în buzunar un pieptene. Și, din când în când, mai dai cu el pe cap și pe barbă, spre a nu părea așa de zburlit și fără bună-cuviință, înjosind astfel demnitatea de bărbat ordonat și cu bun simț. Dacă ai locui în pădure singur, ar fi cum ar fi, dar dacă stai cu oamenii în sat, trebuie să ai întotdeauna o bună cuviință. De vei face așa cum te sfătuim noi, o să-i placă și soției și n-are să mai zică nimic.

Auzind omul aceste sfaturi, a sărutat mâna Părintelui și a plecat mulțumit și întărit sufletește.

Bărbații să poarte podoaba lor

Părintele Nicodim Măndiță fiind un mare și iscusit duhovnic, cunoscător al pravilei bisericești, ne-a învățat pe toți și pe fiecare în parte în scaunul Sfintei Spovedanii, ca să nu aruncăm la gunoi podoaba bărbătească. Dacă Dumnezeu Atotcreatorul ne-a făcut pe noi bărbați, apoi bărbați să rămânem până la moarte și să nu ne mai slușim după moda lumii care zace în cel rău.

Văzând părintele Nicodim cât de mult s-au înstrăinat creștinii noștri și că majoritatea nu mai vor să poarte podoabă bărbătească, barbă și mustăți, a scris sute de pagini, arătând cât de mare păcat este a se sluși oamenii după moda lumii și a lepăda la gunoi podoaba bărbătească. A arătat deslușit că noi bărbații suntem datorii a urma

Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Sfinților Apostoli, Sfinților Părinți și voievozilor neamului nostru până după primul război mondial.

Ne povestea părintele Nicodim că, atunci când era copil, îl aduceau părinții lui de mână la biserică și, copil fiind, privea cu multă plăcere la bărbații care purtau podoabă bărbătească, căci pe vremea aceea mai toți bărbații purtau barbă și mustăți. De aici vine și cuvântul acela, că: «de la cutare casă nimeni nu iese cu fărâmitura în barbă», adică de la casa aceea unde proprietarii ei sunt zgârciți.

- Dar astăzi, zicea Părintele, când mă duc la biserică din satul meu, privesc cu multă durere în inima mea la bărbații care nu mai poartă podoabă bărbătească, parcă sunt niște babe turcoaice. Odată cu pretenția că ne-am civilizat, călcăm în picioare fără nici o sfiială rânduiala pusă de Dumnezeu în Sfânta Scriptură și în cartea Bisericii (Levitic 19, 27; 21, 5; Pidalion canonul 96, Sinodul 6 ecumenic; Oglinda Duhovnicească, pagina 504).

O discuție aprinsă despre barbă

Era prin anul 1950. În parohia Siliștea, județul Neamț, se serba hramul bisericii „Sfânta Treime”, unde s-au adunat, ca de obicei, mulți preoți și, de data aceasta, a venit și părintele protoiereu. Și dacă au venit mulți preoți din parohiile vecine, cu ei au venit și mulți credincioși creștini. O bună parte dintre ei purtau podoabă bărbătească. Preotul protoiereu de Buhuși, când a văzut că la slujbă sunt o mulțime de oameni cu barbă, s-a gândit ca după terminarea slujbei să facă o ședință cu ei. Și când împărțea oamenilor Sfânta Anaforă zicea la fiecare din ei, care avea barbă, să rămână la urmă, că

după masă va avea loc o consfătuire. Mai erau și vreo trei preoți care purtau barbă dar pe aceia nu i-a anunțat ca să rămână.

Așa că după masă ne-am adunat cu toții în biserică, unde au mai venit și trei preoți care nu purtau barbă. După aceea s-a închis ușa și părintele protoiereu, a zis:

- Iubiți credincioși, v-am adunat aici ca să clarificăm și să lămurim problema cu barba. Mă minunez tare mult, cum de v-ați luat așa orbește după părintele Nicodim Măndiță, care v-a învățat să purtați barbă. El poartă barbă pentru că este preot-călugăr dar dumneavoastră de ce să purtați?! Eu am speranța că voi reuși, în scurtă vreme, ca în tot protopopiatul meu, să nu mai rămână nici un om cu barbă. Că, la drept vorbind, nu se găsește nicăieri scris că omul trebuie să poarte barbă.

Atunci venerabilul preot paroh Vasile Dumitriu, s-a ridicat în picioare și a zis:

- Părinte protoiereu, mă iertați că îndrăznesc să vă spun. Eu, după cum mă vedeți nu port barbă, din mai multe motive, dar aș dori ca toți enoriașii mei să poarte barbă. Am și eu în parohie câțiva oameni care poartă barbă și sunt tare mulțumit de ei.

Atunci, un om din parohie, care purta și el barbă, pe nume Nicolae Ciobanu, a rugat pe preotul lui paroh să aducă Sfânta Scriptură și Pidalionul de Neamț, tipărit cu litere chirilice. După ce le-a adus, deschizând Sfânta Scriptură, și-a cerut voie ca să citească la Levetic capitolul 19, versetul 27, și primind a început a citi:

„Să nu vă tundeți rotund părul capului vostru, nici să vă radeți fața bărbii voastre”. Iar din Pidalionul cu slove chirilice la pag. 205-206, a citit numai nota canonului 96 de la Sinodul VI ecumenic: „Acestei afurisenii se supun și cei ce își rad bărbile ca să se facă drepte și frumoase în urmă și nu crețe, sau să se arate totdeauna ca niște tineri fără de barbă; și cei ce cu cărămida înfocată își rad perii barbei când sunt mai lungi decât ceilalți, sau mai strâmbi, sau își smulg perii feței ca să se arate frumoși; sau își vopsesc bărbile ca să nu se arate bătrâni. Așijderea și femeile, ce se sulimenesc și pun dresuri pe fețele lor, ca să se arate frumoase și să tragă pe bărbați spre sataniceasca iubire

a lor. O! și cum ticăloasele și ticăloșii îndrăznesc a necinsti chipul ce l-a dat Dumnezeu, cu aceste mici împodobiri. Ah! Și cum îi va cunoaște Dumnezeu de sunt făpturi și chipuri ale Sale când ei poartă altă față diavolească, și alt chip satanicesc!”.

După ce a citit, a închis Pidalionul și a zis către protoiereu:

- Ați auzit, Părinte protoiereu? Aceste rânduri nu sunt scrise de părintele Nicodim Măndiță, ci după cum vedeți e cartea de bază care se numește: „Cârma Bisericii de răsărit”.

Auzind aceste cuvinte, protoiereul de Buhuși s-a ridicat de pe scaun și a plecat singur fără să mai zică nici un cuvânt.

Îmbrăcăminte cuviincioasă

Când Părintele îmi dădea unele sfaturi, s-a auzit cineva la poartă. Era o doamnă mai în vârstă, din părțile Sucevei, care îl cunoștea pe părintele Nicodim de multă vreme. Având ocazia să treacă prin mănăstirea Agapia, s-a gândit să se abată puțin pe la el, măcar așa din treacăt. Avea cu ea o fată pe care a lăsat-o la poartă și a venit numai ea singură la Părintele.

După ce au vorbit un timp, i-a spus că are cu sine o fată care așteaptă la poartă și i-a cerut voie să o aducă și pe ea. Părintele la început s-a minunat și i-a zis:

- De ce nu ați venit amândouă de prima dată?!

După câteva minute au sosit amândouă, dar în loc de fată părea a fi băiat și nimic mai mult.

Când s-a apropiat de Părintele, bătrâna a repetat iarăși:

- Aceasta este fata mea.

Iar fata voia să-i sărute mâna. Părintele necăjit, s-a adresat bătrânei:

- De ce mă amăgești și spui că vii cu fata, căci acesta este băiat și nu fată? - și a urcat scările, lăsând pe bătrână cu fata ei cu tot. Căci la drept vorbind, aceasta era recunoscută numai de mama ei că este cu adevărat fată, dar nimeni nu putea bănuî nici pe departe că este cu adevărat fată, deoarece era îmbrăcată cu costum bărbătesc, iar părul capului îl avea tuns, tot la fel ca bărbații, ba unde mai pui, că avea și o față la fel ca bărbații. Chiar și corpul ei semăna cu al bărbaților.

Atunci, sora printelui Nicodim, maica Maria, care a observat de la început cele petrecute, s-a adresat bătrânei, zicând:

- Draga mea, oare nu vă mai dați seama că aici e sfântă mănăstire și nu sală de teatru? N-ați văzut afișat la poarta mănăstirii că partea femeiască trebuie să fie îmbrăcată cuviincios? Cum ați îndrăznit să apăreți în fața unui preot bătrân îmbrăcate așa, ca pe scenă?

Doamna cea mai bătrână a încercat să mai zică maicii că doar e profesoară și de aceea s-a îmbrăcat așa. Atunci maica i-a spus:

- Ce dacă e profesoară, nu-i tot parte femeiască? S-a făcut bărbat? Dumneavoastră n-ați citit în Sfânta Scriptură «că urâciune este înaintea lui Dumnezeu bărbatul care îmbracă haine femeiești și femeia care îmbracă haine bărbătești» (Deuteronom 22, 5).

Auzind ele aceste cuvinte de la maica Maria, s-au uitat una la alta, dându-i oarecum dreptate, și au plecat pășind una după alta tăcute, fără să-și mai ia rămas bun.

Calea mântuirii e plină de necazuri și suferințe

A venit după aceea o fată credincioasă și, după ce a luat blagoslovenie, a zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, tare multe necazuri îmi fac părinții mei pentru că mă port îmbrăcată cuviincios și cu broboadă pe cap, nu știu ce să mă mai fac și unde să mă mai duc. Cred că așa necazuri de mari cum am eu, nu mai are nimeni.

Părintele i-a răspuns:

- Numai așa, prin felurite necazuri se poate ajunge la împărăția lui Dumnezeu. O, de ar ști creștinii noștri ce fericire îi așteaptă pe ei după ce vor păși pragul mormântului, apoi ar suferi cu bucurie orice necaz ce li s-ar întâmpla lor în această lume. Calea care duce la ceruri e plină de spinii feluritelor necazuri și suferințe. Calea care duce pe creștini la împărăția lui Dumnezeu, la fericirea cea fără de sfârșit, e calea Crucii, pe care a mers - primul - Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos; iar după El, apostolii, mucenicii și toți cei care s-au ostenit în bine și au dorit să se învrednicească de fericirea veșnică.

Căutând Părintele să o încurajeze mai mult pe acea fată, care își închipuia că are necazuri mari, a adus la mijloc o istorioară ca aceasta:

- Se spune că undeva într-o țară, împăratul de acolo avea obicei, ca o dată pe lună, să stea pe tronul său într-o mare piață din capitala țării, unde rând pe rând veneau oamenii din cuprinsul împărăției sale și îi aduceau la cunoștință necazurile pe care le avea fiecare din ei.

Un cetățean, care încă nu aflase de acest obicei al împăratului și căruia i se părea că necazul lui era cel mai mare, a mers într-o zi la palatul împăratului, zicând:

- Înălțate împărate, nu știu dacă în toată împărăția ta ai vreun om care să aibă așa de mari necazuri ca mine.

Împăratul, vrând să-i spulbere din mintea lui acea părere năstrușnică, l-a întrerupt, zicându-i:

- Uite ce-ți spun, eu am un obicei ca o dată pe lună să ascult necazurile pe care le au cei din împărăția mea. Așa că ai venit la timp potrivit și tocmai mâine e ziua aceea. Vino în piața cea mare a capitalei, unde vei sta aproape de tronul meu și vei asculta pe fiecare din cei ce vor veni să-mi aducă la cunoștință necazurile lor. La urmă vei spune și dumneata necazul, care ți se pare că e cel mai mare.

A doua zi dimineată, omul nostru a fost cel dintâi în acea piață, și, când a sosit împăratul cu suita sa, el s-a așezat pe un scaun în apropiere ca să poată auzi. Din când în când, arăta semne de uimire și când a luat sfârșit acea mare audiență, împăratul s-a adresat lui, zicându-i:

- Ei, acum spune și tu necazul cel mare pe care îl ai.

Bietul om, speriat oarecum de ceea ce i-a fost dat să audă în acea zi, și-a cerut cu umilință iertare de la împărat, zicând:

- Să mă iertați, înălțate împărate, că drept să vă spun, deși mi se părea că necazul meu e cel mai mare, dar acum îmi este rușine să vi-l aduc la cunoștință, că mi se pare o nimica toată în comparație cu necazurile celor ce au venit și le-au spus înaintea ta.

Și a plecat bietul om mulțumit oarecum că s-a folosit așa de mult. Așa și frăția ta. Alungă din minte acel gând care te împinge la descurajare, deoarece în lumea asta sunt necazuri cu mult mai grele față de necazul pe care îl suporti din partea părinților.

Atunci, fata părea că s-a schimbat chiar și la față, odată cu bucuria și nădejdea ce i-a umplut inima ei, auzind aceste cuvinte de la părintele Nicodim. Și ca să-l poată încredința și pe Părintele că ea s-a folosit mult, a zis:

- Cuvioase Părinte, sunt neprețuite cuvintele pe care mi le-ați spus și cât de mult face ca să ai la cine te duce să-ți descarci sufletul. Dumnezeu să vă țină în viață mulți ani, ca să avem și noi la cine veni.

Și, sărutând mâna Părintelui, a plecat cu fața veselă.

A fost de multe ori cazul să plec și eu, cel ce scriu acestea, la părintele Nicodim cu gândul de a mă jelui de anumite necazuri care mi se păreau mari de tot. Dar venind alți oameni acolo cu necazurile lor, ce păreau a fi mult mai mari ca ale mele, mă rușinam să le mai spun pe ale mele. Și plecam acasă ușurat.

Cu cine se aseamănă femeile îmbrăcate la modă?

În timp ce Părintele vorbea, a venit o femeie să se mărturisească. Dar mai întâi i-a pus o întrebare:

- Cuvioase Părinte, oare e așa de mare păcat să se poarte femeia îmbrăcată la modă?

- Da, e un păcat mare, a răspuns Părintele, deoarece prin simțul văzului multe păcate face omul. În poporul nostru se spune că diavolul îndeamnă pe bărbați să-și lepede podoaba și să se poarte ca femeile, fără de barbă, iar pe femei să se poarte goale ca diavoli, căci numai ei sunt goi de darul lui Dumnezeu. Îmi aduc aminte că am citit undeva că un preot din Franța, misionar, care a predicat Sfânta Evanghelie în Africa printre oamenii sălbatici care se poartă goi ca și animalele, a revenit după un timp la el în Franța. Oameni cunoscuți, rude și prieteni au dorit să audă de la acel preot câte ceva și cum a reușit să convertească pe acei sălbatici la credință. Așa s-a stabilit să se adune într-o sală mare cei ce doreau să audă lucruri deosebite. Când a sosit preotul misionar care era așa de mult așteptat, mai multe doamne îmbrăcate la modă, semidespuiate, și-au cerut scuze pentru ținuta lor indecentă, la care preotul liniștit și calm le-a răspuns: „Nu face nimic, pentru că eu stând atâția ani de zile printre sălbaticii care umblă goi ca și

animalele, m-am obișnuit cu ei”. Și așa ușurel și indirect le-a dat lor să înțeleagă că deși au avansat mult și se pretind cu civilizația, totuși, au rămas în urmă cu bunul simț și cu nimic nu se deosebesc de animalele cele necuvântătoare. Așa că femeile care doresc a petrece cu îngerii lui Dumnezeu care umblă întotdeauna înveșmântați, să se poarte în viața aceasta cuviincios îmbrăcate, ca să placă lui Dumnezeu și îngerilor Lui. Iar acele femei și fete care umblă semidespuiate ca animalele cele fără de minte și ca diavolii și nu se vor întoarce la pocăință până la moartea lor, se vor lipsi pentru o veșnicie de petrecerea cea fericită, pregătită pentru om de la întemeierea lumii.

Hainele înflorate sunt lumești

A trecut pe la noi o fată tânără care mergea la mănăstirea Văratec să se mărturisească părintelui Nicodim. Când să plece de la poartă, s-a întors și ne-a întrebat dacă e cuviincios să poarte haine înflorate. Noi i-am răspuns:

- Dacă mergi să te mărturisești Părintelui, e bine să-l întrebi pe el de orice nelămurire, deoarece cuvântul Sfinției sale, ca preot duhovnic, are mai multă putere de convingere, decât ceea ce-ți spunem noi.

Între alte întrebări pe care le-a pus Părintelui, a fost și cea despre hainele înflorate. Părintele i-a răspuns:

- Bine ai făcut că ai întrebat, ca să mai spui și altora. Cu cât omul va fi mai aproape cu inima sa de cele lumești și deșarte, cu atât e mai departe de Dumnezeu și de sfințenie; cu cât e mai departe de cele lumești, cu atât este mai aproape de Dumnezeu. Deci tot ce este înflorat, e lumesc, iar în cartea Bisericii se spune că atât bărbații cât și femeile să nu poarte haine împestrițate, adică înflorate.

Fata mai întrebă:

- Dar cu acestea pe care le avem, ce să facem?
- Se pot vopsi și le folosești noaptea când dormi.

Venind acasă fata, a spus celor din familia sa și altor persoane cunoscute.

O femeie a venit cu vreo șase fete ale ei la părintele Nicodim. După ce s-a mărturisit, s-a plâns lui despre fetele sale, că mereu are discuție cu ele din pricina hainelor. Ele voiesc haine înflorate, după cum văd pe celelalte fete că poartă. Părintele i-a zis:

- Cele ce poartă haine înflorate se împotrivesc așezămintelor Sfinților Părinți care au legiuit ca nici partea bărbătească și nici cea femeiască să nu poarte haine împestrițate sau înflorate. Cei ce poartă haine înflorate sunt stăpâniți de duhul lumii și nu le folosește lor să se mai mărturisească.

Fetele ascultau cu atenție, dar totodată se și rușinau. Mergând acasă cu astfel de învățături, au ascultat pe mama lor și totodată și pe mama cea duhovnicească care este Biserica, cu tezaurul ei de învățături sfinte și folositoare și vremelnic și veșnic.

Adevărata curățenie

Un tânăr, mulțumit de cele ce a auzit de la Părintele, a luat îndrăzneală și a mai pus o întrebare:

- Cuvioase Părinte, am o soră mai mare care trage la lume și văzând că mă trimite mama după cumpărături la oraș, mi-a zis să-i cumpăr și ei o soluție de dat subsuori, pentru ca să dispară mirosul de transpirație. Mama a spus să nu-i cumpăr pentru că e păcat a da banii munciți pe fleacuri. Sfinția voastră ce spuneți e păcat, așa cum spune mama, sau nu este păcat?

Părintele Nicodim, privindu-l cu multă plăcere, i-a zis:

- Da! Este păcat, așa cum spune mama frăției tale, deoarece pentru a dispărea mirosul ce provine din transpirație avem la îndemână destulă apă și săpun și de câte ori ne spălăm fața e bine a da cu apă și pe subsuori, iar acea soluție, de care spui, să o folosească păgânii și toți cei care n-au primit ungerea cu Sfântul Mir la Taina Sfântului Botez. Noi creștinii folosim apa și săpunul pentru a face să dispară mirosul de transpirație.

Sfaturi și învățături diverse

Gândurile de hulă

Într-o zi, au venit mai mulți oameni la părintele Nicodim. Unul dintre ei l-a întrebat, zicând:

- Ce să fac, Cuvioase Părinte! Căci rău mă chinuiesc gândurile de hulă asupra lui Dumnezeu de mă îngrozesc și mă tem chiar să nu mă trăsnească Dumnezeu. Ce să fac, Cuvioase Părinte, că sfînția voastră mă puteți învăța ce trebuie să fac?

Părintele i-a zis:

- Nu te necăji, frate, când vin asemenea gânduri zi: «Eu nu am vină; hula ta, asupra ta, satano! Căci acest lucru nu-l voiește sufletul meu». Caută în cartea Patericul Egiptean la capitolul care vorbește despre hulă mai pe larg.

Auzind aceste cuvinte de la Părintele, s-a folosit mult și după ce s-a mărturisit a plecat singur, căci se grăbea. A doua zi s-au mărturisit și ceilalți.

Respectarea orelor de masă

Un om i-a spus Părintelui că, la sfintele sărbători ale Învierii Domnului cât și la cele ale Nașterii Domnului, e un obicei. Dacă cineva vine la tine sau te duci la cineva, să-l servești sau să te servească cu mâncare și băutură așa printre mese, ca și cum ne-am răzbuna pe postul care a trecut. Cum să procedăm?

Părintele a stat puțin pe gânduri și apoi a zis:

- Pentru cei ce nu sunt creștini, este indiferent cum își petrec zilele vieții lor pe acest pământ; însă pentru noi, care suntem creștini și care am făgăduit și făgăduim mereu ca toată viața noastră lui Iisus Hristos să o dăm, e bine să ne ferim pe cât vom putea de a sluji pânteceleui, căci nu trăim ca să mâncăm, ci mâncăm ca să putem trăi. Așa printre mese dacă mâncăm, ne dovedim a sluji pânteceleui ca unui Dumnezeu. Trebuie dusă o luptă aprigă de a ne dezobișnui de a mânca printre prânzuri. La molitfa de spovedanie ați auzit cum citește preotul că «a doua oară am mâncat». Dacă la sărbătorile cele mai mari noi ne îndemnăm unii pe alții la mâncăruri și băuturi, atunci cu nimic nu ne deosebim de turci, care și ei postesc un timp oarecare, dar după post mănâncă și beau la disperare. Sfântul Apostol Pavel ne sfătuiește, zicând: «Ca ziua cu bun chip să umblăm, nu în ospețe și în beții».

Paharul cu vin și ursul

A venit un tânăr la Părintele și s-a mărturisit. După aceea a mai întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, cum poate omul cunoaște că s-a îmbătat de vin? Pentru că sunt oameni care beau câteva pahare cu vin la rând, dar nu recunosc că s-au îmbătat, însă eu am observat că dacă beau un pahar de vin mă tem să mai beau pe al doilea ca să nu supăr pe Dumnezeu.

Părintele a stat puțin pe gânduri, după cum obișnuia mai întotdeauna, după care a zis, privindu-l cu plăcere:

- Da, așa e bine ca stând la masa obișnuită să bei un pahar de vin, iar de cumva te afli la vreo nuntă sau cumetrie, atunci poți să bei două sau chiar trei pahare,

depinde și de timpul cât zăbovești și de tăria vinului care se servește atunci la acea petrecere, ba și de om, cât e de credincios. Dar dacă ar rămâne să consumi numai un singur pahar, n-ai nimic de pierdut. Ai mai multă siguranță că nu superi pe Dumnezeu dacă te înfrânezi și ești cumpătat... Mă gândesc la o întâmplare.

Se spune că un bătrân, care în toată viața lui a fost vânător, s-a dus la pădure cu un nepot al lui după bureți. După ce a umplut panerul cu bureți, a simțit nevoia să se odihnească puțin mai înainte de a pleca spre casă. Stând ei acolo pe iarbă verde, bunicul s-a gândit să-i pună micuțului nepot o întrebare:

- Măi, nepoate! Dacă ai fi rămas aici singur fără bunicul și ar fi apărut în fața ta un urs mare, mare de tot, ce ai fi făcut?

Nepotul s-a gândit puțin după care a răspuns cu mult curaj:

- Bunicule! Dacă eu mă aflu aici singur în pădure și văd că vine la mine un urs mare., atunci i-au pușca și buf, l-am omorât pe urs.

- Măi, dragul bunicului, să presupunem că nu ai pușcă... atunci ce faci?

- Bunicule, n-am pușcă?

- Să presupunem că n-ai... atunci ce faci?

- Dacă n-am pușcă, răspunse copilul, atunci i-au un ciomag mare și-i dau una în cap... și gata l-am omorât pe el.

După puțin timp, i-a zis bătrânul iarăși:

- Dar dacă nu ai un ciomag mare, ia gândește-te atunci ce faci? Așa-i că te mănâncă ursul?

- Bunicule, zici că mă mănâncă ursul?

- Păi sigur, dacă n-ai ciomag mare să-l omori.

Atunci a zis copilul, tremurând de mânie:

- Dacă n-am ciomag mare, atunci iau un cuțit și merg la gâtul lui și-l bag într-însul și gata l-am omorât.

Atunci bătrânul i-a mai zis iar:

- Dar dacă n-ai nici cuțit, atunci ce faci?

Atunci copilul, nemaiputându-și stăpâni plânsul, a zis:

- Lasă, bunicule, lasă... vād că mata ții cu ursul. Da. Mata ții cu ursul... lasă că vād eu ce faci mata.

Așa e și cu omul care neputându-se stăpâni când este în fața lui un pahar de vin mai mult și îl bea, însemnează că el ține cu ursul. Uită de buna cuviință, de cumpătare, de înfrânare, uită de toate și precum Isav și-a pierdut dreptul de întâi născut pentru un blid de linte, așa și bietul om care se lasă ispitit și bea un pahar mai mult pierzând lucrarea Duhului Sfânt. Căci precum albina fuge de fum, așa și Duhul Sfânt fuge de omul bețiv...

Atunci tânărul a zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, după cum v-am spus, sunt oameni care nu țin cont de câte pahare cu vin au băut, însă nu recunosc că s-au îmbătat.

- Frăția ta să te ferești întotdeauna de a avea prietenie cu astfel de oameni, și rămâi ca să folosești întotdeauna câte puțin vin după cum sfătuiește sfântul apostol Pavel pe ucenicul său Timotei.

Tânărul mai întreabă iarăși:

- Cuvioase Părinte, dacă îmi îngăduiți, aș mai avea o întrebare. De fiecare dată de când mă trezesc din somn, nu mă pot hotărî ca să mă scol imediat, ci mai stau câteva minute, mai amân scularea și de multe ori mă prinde iar somnul și mă trezesc după câteva ore după care îmi vine să strig în gura mare de necaz că mi-am pierdut timpul în care trebuia să-mi fac rugăciunile. Ce mă sfătuiți să fac ca să scap de această ispită? - și aștepta răspunsul. Părintele i-a zis:

- Cea mai mare luptă pe care o are creștinul, este lupta cu trupul. De datorita noastră este ca atunci când ne-am trezit din somn să sărim așa de repede din pat, ca și cum ne-ar înțepa cineva cu acul. Iar dacă mai zăbovim de a ne scula însemnează că noi atunci ținem cu ursul, ca și bunicul din întâmplarea povestită mai înainte. Și timpul odată

pierdut, este pierdut pentru totdeauna. Cu el nu ne mai întâlnim niciodată, pentru că nu-l putem recupera. Așa că cel mai înțelept este acela care folosește timpul în bine. Vai de noi dacă lăsăm ca timpul să treacă fără nici un folos.

Tânărul, grăbindu-se, a luat după aceea blagoslovenie și a plecat.

Respectarea meselor

Mi-a povestit cineva din bătrânii satului Schitu-Frumoasa că pe vremea când părintele Nicodim era preot paroh în sat la ei, copiii de școală îi aduceau vara ulcele de lut pline cu fragi, cireșe sau zmeură, iar el le primea, îi binecuvânta, le mulțumea, dar de gustat nu gusta din ele până la vremea mesei.

O femeie evlavioasă s-a pregătit să plece la părintele Nicodim. Trecând prin piață, și-a pus în gând ca să cumpere ceva fructe știind că Părintelui îi plăceau foarte mult. Tot uitându-se, a văzut niște pere, cum nu a mai întâlnit niciodată.

Ajungând la mănăstire, a dat Părintelui perele cu pungă cu tot. Părintele a scos o pară din pungă și biruit parcă de frumusețea ei, a apropiat-o de gură, vrând parcă să o mănânce, dar în clipa următoare a pus-o înapoi în pungă, zicând:

- Vai, cum a vrut satana să mă ispitească! și așa a renunțat de a mai mânca para aceea până la vremea mesei.

E așa mare păcat a purta mărtișor?

Un om care a pus mai multe întrebări Părintelui, a mai continuat:

- Cuvioase Părinte, un nepot al meu, căruia îi place mult să citească prin cărțile religioase, a găsit într-o carte, care se numește «Îndrumătorul bunului creștin», că cel care poartă mărtișor de 1 martie nu are voie să mai primească Sfintele Taine 6 ani... Eu n-aș putea să cred că-i așa mare păcat a purta mărtișor de 1 martie. Doar nu faci rău la nimeni dacă porți mărtișor. Sfinția Voastră ce ziceți în privința aceasta?

- Da. Așa este, că nu faci rău nimănui, dar îți faci destul rău ție, că te întorci la credința demonicească, de care te-ai lepădat la Sfântul Botez... De altfel și când te lepezi de credința creștină sau mergi la vrăjitori și fermecători nu faci rău nimănui, dar îți faci rău ție, căci te rupi de Trupul Bisericii lui Hristos și te unești cu diavolul.

Omul nu a mai zis nimic și s-a lămurit și în această privință. Au luat blagoslovenie și au plecat cu toții spre casă.

O rețetă de băi cu plante

Au venit la Părintele două familii din partea Sucevei. După ce s-au mărturisit de păcate, au mai stat câteva ore pentru a mai întreba câte ceva. Unul din ei a zis:

- Cuvioase Părinte, mă dor tare picioarele și aș vrea să mă duc la băi, ca să-mi mai cârlesc puțin sănătatea. Sfinția Voastră ce ziceți? Îmi dați blagoslovenie, sau nu?!

- Păi, de ce să te duci la băi când te poți vindeca acasă de această boală? Iată ce trebuie să faci. În luna lui iunie sau iulie, pui într-un cazan vreo două găleți de

pleavă de fân (adică ceea ce se scutură de la fân și rămâne în podul grajdului) mai pui câteva frunze de nuc și un smoc de răchită pletoasă care a crescut în acel an, paie de ovăz, după care mai adaugi câteva căldări de apă și lași să fiarbă vreo două sau trei ore. Atât pleava de fân, cât și frunzele de nuc cu paiele de ovăz, le poți pune la fiert într-un sac de pânză anume făcut. Torni din acel cazan în vasul anume pregătit, unde urmează să faci baie. Mai adaugi apă rece, ca să poți intra acolo și stai vreo patruzeci de minute. Dacă n-ai vas mare ca să fii acoperit peste tot cu apă, atunci părțile corpului care stau afară din apă trebuie să le învelești cu ceva, iar pe cap să ai o căciulă.

Aceste băi se fac de obicei seara, mai înainte de a merge să dormi. Peste noapte vei transpira de câteva ori, încât va fi nevoie să te schimbi de fiecare dată.

În primul an sunt recomandate vreo zece băi, pe care le poți face în fiecare seară la rând, una după alta. În al doilea an poți face cincisprezece, iar în anul următor douăzeci.

După ce te așezi în pat, poți să bei o cană de ceai fierbinte. Băile să fie la fel de fierbinți pe cât poți suferi.

După prima baie, adică a doua seară, se iau două sau trei găleți de apă din vasul în care am făcut baie, și se încălzește bine, după care se toarnă înapoi în acel vas unde vei face baie și astfel se procedează până la sfârșitul săptămânii.

După o săptămână arunci apa în care ai făcut cele șase băi și se repetă iarăși de la început. În tot timpul cât faci aceste băi, ba și o lună de zile după ce le-ai terminat de făcut, te ferești să te speli cu apă rece sau să folosești băuturi alcoolice.

După primul an, singur te vei îndemna ca să repeți aceste băi și în anii următori. Și așa vei putea îndemna și pe alții să facă la fel asemenea băi, fără ca să te mai duci undeva.

Este adevărat că sunt și boli la care nu le poți găsi leacul fără a te duce la medic sau la spital. Dar în ceea ce privește reumatismul, e mult mai sigur și convenabil, așa după cum am arătat mai sus. Numai cu singura condiție, ca după ce ai terminat de

făcut aceste băi, vreo lună de zile să te ferești de răceală, de apă rece și de băuturi alcoolice.

Un circuit prin țară

Am mai spus și altă dată că eu, de la închisoarea din Aiud, am venit direct la Agapia la părintele Nicodim care între altele mi-a spus:

- Mai pe toamnă să iei soția și încă pe cineva și să mergi într-un circuit pe la mănăstiri și pe la cunoștințe prin țară.

Așa că la începutul lui noiembrie am plecat noi doi și cu fratele Ioan Bocancea de la Băltătești, județul Neamț. Am plecat din Bacău.

Într-o dimineață, la începutul lui noiembrie, ne-am prezentat la agenția de voiaj CFR Bacău. Când am intrat am dat „Bună dimineața” și doamnele care erau acolo văzând că nu le-am zis: „sărut mâna” s-au supărat pe noi și, cu un ton respingător, ne-a întrebat una dintre ele:

- Și ce anume vreți?

Noi i-am răspuns cu o voce mai domoală:

- Am vrea, dacă se poate trei bilete circuit la tren personal. Ne-a răspuns tot așa ca de prima dată:

- Luați de aici o coală de hârtie și scrieți pe ea unde vreți să călătoriți și după bilet veniți mâine.

Fratele Ioan Bocancea i-a răspuns și el cu ton ridicat:

- Asta se întâmplă pentru că la intrare nu v-am zis „sărut mâna” ci v-am zis „bună dimineața”. Dar dacă vreți să știți, eu vă pot spune de ce nu v-am zis „sărut mâna”.

Pentru că nu-i este îngăduit unui bărbat să zică la partea femeiască „sărut mâna” decât numai mamei sale, nașei de la Botez, nașei de la cununie și la mama soacră, dacă este căsătorit îi este îngăduit de a le zice „sărut mâna”. În rest nu-i este îngăduit, deoarece femeia trebuie să respecte pe bărbat, iar nu bărbatul pe femeie, deoarece bărbatul este cap femeii.

Auzind ele așa ceva, s-au mai potolit și ne-au dat biletele atunci imediat și am plecat.

După o lună de zile, ne-am întors la părintele Nicodim și i-am povestit cele petrecute în acest circuit.

- Cuvioase Părinte, a zis fratele Ion Bocancea către părintele Nicodim, vă mulțumim din toată inima că ați fost de părere și ne-ați dat și blagoslovenie să mergem în circuit prin țară, pentru că multe mănăstiri am văzut și ne-am închinat la multe sfinte moaște. Dacă ne îngăduiți acum să vă povestim așa pe scurt câte ceva: cel mai mult am zăbovit la Episcopia din Râmnicul Vâlcea. În prima seară când am ajuns aici la episcopie și am găsit o cameră unde să dormim, am văzut cum se plimba pe alee Prea Sfințitul Episcop. Când am mers să luăm binecuvântare de la Prea Sfinția Sa, ne-a întrebat de unde suntem și dacă vă cunoaștem pe Sfinția voastră. Și dacă a auzit de la noi că ne mărturisim la Sfinția voastră, s-a bucurat mult și ne-a trimis să chemăm pe maica iconoamă. Și, dacă a venit maica, i-a spus:

- Vezi oamenii aceștia? Să le dai o cameră cu trei paturi și să nu le iei nici o taxă, chiar de ar sta aici la noi și o lună de zile. Să mergi cu ieii la magazie și să le dai alimente pentru drum cât vor ei să ia, căci acești oameni sunt ucenici ai Cuviosului părinte Nicodim Mândiță de la mănăstirea Agapia, argeșeanul nostru care atât de mult s-a luptat și se luptă pentru a răspândi lumina învățăturii Ortodoxe în țara noastră.

Apoi, luând blagoslovenie de la Prea Sfințitul, am plecat.

Îndrumări pentru ucenici

După ce s-a întors de la închisoare, părintele Nicodim a transmis, prin mine, ucenicilor săi de la București unele îndrumări care să-i ajute a se chivernisi și conduce, atât gospodărește cât și duhovnicește. Aceste sfaturi au avut un caracter particular și au fost adresate strict ucenicilor săi care se aflau sub îndrumarea și ascultarea sa. După întreruperea activității autorizate care s-a întâmplat în anul 1948, ei au rămas în București unde aveau trei depozite de carte și au dus o activitate clandestină de difuzare a lor și de transcriere dactilografată, corectare și pregătire pentru tipar a textelor pe care le primeau de la părintele Nicodim. Considerând că poate va aduce oarecare folos sufletesc celor ce vor citi aceste sfaturi, chiar dacă sunt adresate numai ucenicilor săi, le-am scris și în această carte pentru a fi cunoscute de cititori și a-și da seama de înțelepciunea cu care lucra Părintele și de grija ce o purta pentru sufletele pe care Dumnezeu i le-a încredințat spre povățuire. Și acum, în cele de mai jos, vom citi următoarele:

Cei ce trăiesc în comun cu toate, își au începutul viețuirii lor din vremurile apostolice, când toți cei ce credeau în Iisus Hristos aveau toate de obște. Nimeni dintre ei nu avea nimic al său (Faptele Apostolilor 4, 32). Aceasta este cea mai înaltă formă de viețuire creștinească. Numai că în această comunitate nu poate intra și rămâne cel ce este stăpânit de iubirea de argint, de mândrie și de dorința de a conduce pe alții. Îi trebuie foarte multă sinceritate și lepădare de sine celui ce vrea să petreacă în această obște.

Sfatul făcut de către cei din obște și hotărârile ce se iau de toți, poate avea rolul de conducere și o mare binefacere. În primul rând, fiecare se va simți obligat să ducă la bun sfârșit împlinirea hotărârilor care s-au luat. Fiecare în parte va putea constata dacă se respectă în întregime sau nu aceste hotărâri și pe viitor nu va mai fi nici o umbră

de bănuială asupra cuiva în ceea ce privește rezultatul împlinirii hotărârilor luate, deoarece ei le-au luat și tot ei trebuie să ducă până la capăt împlinirea lor.

Am întrebat pe Părintele dacă nu e mai bine ca cel mai bătrân să se pronunțe, iar ceilalți toți să asculte de el.

- Nu, ci cu toții la un loc să asculte de sfatul făcut între ei. Nu vezi că și la conducerea oricărei mănăstiri este ales dintre ei unul care, ajutat de un grup de călugări din cei mai vrednici, conduce, cu toate că cel ales de comunitate este întotdeauna preot. Unul singur poate greși ca om, iar Mântuitorul ne-a făgăduit că El va fi acolo unde sunt doi sau trei, adică mai mulți de aceeași părere bună.

Nu vezi cum la Simbolul Credinței, alcătuit de Sfinții Părinți ai celor două Sinoade ecumenice sub inspirația Duhului Sfânt, au zis: „Cred... Într-una Sfântă Sobornicească și Apostolească Biserică”, arătând prin aceea că sobornicitatea (soborul, sfatul), e mai presus de Apostoli, deoarece a fost numită mai întâi Biserica sobornicească, și apoi apostolească. Mai vedem iarăși cum la început, când Dumnezeu a vrut să creeze pe om, a făcut mai întâi sfat: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, și numai după aceea au făcut pe om. Și dacă Sfânta Treime, care este întru tot desăvârșită, a făcut sfat, atunci cu cât mai mult noi, care suntem nedesăvârșiți și cu atâtea lipsuri și neputințe, trebuie ca, mai înainte de a face ceva, să stăm la sfat.

După ce am fost lămurit pe deplin în ceea ce privește necesitatea sfatului, am rugat pe părintele Nicodim să-mi spună mai amănunțit cum și în ce fel se face sfatul. Atunci Părintele mi-a dat un caiet și mi-a spus să scriu, ca să nu uit ceva. Părintele Nicodim, îngrijorat oarecum, s-a mai gândit puțin, s-a sculat apoi în picioare și făcând semnul Sfintei Cruci de trei ori cu închinăciune mică, s-a așezat iar pe scaun și mi-a zis:

- Orice lucru bun cu greu se câștigă. Trebuie să suflete mari, suflete alese la așa ceva. În această viețuire în grup se oglindește viața primilor creștini. E de absolută trebuință ca în ei să fie întotdeauna aprins focul dragostei de Dumnezeu și de aproapele. Mă gândesc că dacă în mulțimea primilor creștini a fost și un Anania și Safira care au

dosit o parte din bani, iar în ceata apostolilor a fost un Iuda iubitor de argint, nu va mai fi de mirare ca și în vremurile noastre, ici colo, să se arate așa ceva.

Dacă cineva va dosi, va ascunde ceva fără știrea tuturor celor din grup, partea lui va fi cu a lui Anania și Safira și cu a lui Iuda Iscarioteanul. Tot ce se câștigă de cei din grup, nu numai salariul, ci tot banul ce intră pe mâna lor, sub orice formă ar fi, să se pună tot la grămadă. În tot timpul n-are voie nimeni din ei să cumpere ceva după cum le cere pofta, fără știrea celorlalți. Un caiet va sta la vedere în care să noteze fiecare ceea ce a cumpărat în acea zi. Nu vor amesteca banii de pe o lună pe alta, ci fiecare lună își va purta cheltuielile sale. Dacă într-o lună cheltuielile vor depăși venitul acelei luni, atunci restanța se va împărți în mod egal pe 6 sau pe 12 luni ce vor urma după luna respectivă. Oricine din grup va cumpăra ceva pentru folosul de obște, va fi notat în caiet la luna și ziua respectivă.

Părintele chiar mi-a arătat în caiet cum să se scrie. La începutul lunii se scrie sus luna respectivă, după care se pune data zilei curente, unde urmează să se noteze cheltuielile din acea zi, obiectul și prețul. Seara se trage linie pe dedesubt și se scrie data zilei următoare, unde la fel se procedează. La încheierea lunii se face socoteala tuturor cheltuielilor din acea lună.

Și dacă cei din grup vor trebui să stabilească orice amănunt, la consumul de alimente, ca să se facă cu dreaptă socoteală și cu economie, cu atât mai mult vor avea grijă ca nimeni din ei să nu-și petreacă orele libere fără vreun folos.

Chiar când e vorba să meargă la biserică, e bine să meargă prin rotație doi câte doi; iar de va fi unul fără pereche, să meargă și el cu unii din ei, iar singur să nu meargă. Să se stabilească tot prin sfat unde și cine să meargă la aceasta sau la cealaltă biserică.

Mâncarea se va pregăti de cel care este de serviciu în felul următor: vara se va pregăti de trei ori pe săptămână, iar în perioada rece, octombrie-martie, de două ori pe săptămână. Nu se va servi la masă mai mult de două feluri de mâncare la amiază, iar un

singur fel seara, așa cum s-a scris în cartea de rugăciuni „Dai voință, iei putere,” după buna rânduială. De se va întâmpla să nu ajungă cele două feluri de mâncare, atunci se poate servi și al treilea fel la amiază, cât și al doilea fel seara. Pentru a putea petrece în dragoste cu adevărat creștinească, nimeni din grup să nu aibă pretenția că e mai vechi, că e mai mare. În cazul acesta e bine să ne aducem aminte de ceea ce au pățit călugării greci când au fost dezvăluiți printr-o vedenie că se aflau în urma tuturor, numai pentru faptul că în această lume disprețuiau pe cei de alt neam și doreau să fie ei înaintea tuturor. Chiar și Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne-a învățat că „cel ce vrea să fie mai mare, să fie tuturor slugă”.

Toate aceste pretenții lumești au căzut și nu mai pot sta în picioare o dată ce s-a așezat o regulă ca toate să se stabilească prin sfat. E de la sine înțeles că omul lui Dumnezeu nu-și va permite să aibă o atitudine necuviincioasă față de cei mai în vârstă decât el și să nu le dea respectul cuvenit.

În afară de caietul ce va sta în cameră la dispoziția fiecăruia, va avea fiecare un carnețel unde își va nota, ca să nu uite, sau să înțeleagă cumva greșit și unele hotărâri luate în timpul sfatului. În carnețel se pot nota și unele abateri observate care se vor arăta pentru dezbateri în următorul sfat.

După ce se fac socotelile banilor cheltuiți pe luna trecută, se pun deoparte mai întâi banii pe sărbătorile și duminicile lucrate începând cu ora 6 dimineața și până seara la 6. Așa se scot banii de pe sărbători după orele notate mai sus, adică de la 6-18 în zi de duminică sau sărbătoare cu ținere; iar orele de noapte nu se socotesc.

Dacă într-o lună nu va lucra nici o zi de duminică sau sărbătoare, desigur că nu va opri nici un ban pe acea lună; dar dacă într-o lună va lucra 10-12 zile, cum e cazul la sărbătorile Învierii Domnului cu săptămâna luminată și cu Paștele Crucii de Sfânta și Marea Vineri și Sfânta și Marea Sâmbătă. Acești bani nu se pot folosi decât numai pentru cumpărarea sfintelor cărți pentru hrana sufletului creștinesc.

Cei care nu sunt căsătoriți, ca să se poată folosi vremelnic și veșnic, e bine să se gândească cum și în ce fel își cheltuiesc banii. Sunt îndatorați să facă o mare economie și să nu dea banii pe lucruri de prisos. Să-și adune comoară în ceruri. Să-și pună mereu întrebarea, că de ar avea femeie și copii, oare n-ar trebui să-i hrănească, să-l îmbrace și să le dea toate cele de trebuință?

De aceea ei vor trebui să aibă la sfârșit de lună o sumă mai mărișoară, pe care o vor împărți în mod egal (după ce mai întâi au scos banii de pe sărbători și celelalte cheltuieli). Da. O vor împărți în mod egal cu cel ce are o pensie mai mică, și cu cel bolnav sau bătrân care nu poate lucra. În felul acesta își arată dragostea unul față de altul și fiecare din ei, cu banii pe care îi are, face mai mult milostenie sufletească decât trupească. Dar e bine să se socotească fiecare cum își va chivernisi banii, că de va milui pe rude, pe sine se miluiește, iar de va milui pe cel sărac și temător de Dumnezeu, cu adevărat miluiește pe Domnul Hristos care a luat chipul săracului. Vor putea ajuta pe cei care se zbat a ieși de la întuneric la lumină, pe cei ce scriu vămile văzduhului și alte cărți sfinte, pe văduve și pe orfani care nu au cele de trebuință, așa după cum învață Sfântul Apostol Pavel, mai cu seamă pe cei de o credință cu voi. Tot din acești bani, poate fiecare să-și adune o sumă mai mică pentru cazuri neprevăzute.

S-a făcut o pauză, după care părintele Nicodim mi-a spus să citesc ceea ce am scris, în care timp m-a întrebat cam ce-ar mai trebui să scriem, la care eu am răspuns:

- Nu mă pricep ce să spun, Cuvioase Părinte.

Și văzând că Părintele se tot gândea, am întrebat iarăși:

- Cum și în ce fel se va face sfatul și de câte ori pe lună? la care mi-a răspuns:

- Sfatul se va face ori de câte ori se simte nevoia, dar obligatoriu măcar o dată pe lună pentru cei ce trăiesc în comun, ca să poată justifica cheltuielile cu veniturile. Iar forma sfatului va fi așa:

Mai întâi de toate trebuie neapărat să fie cu toții prezenți, numai în cazul când cineva ar fi internat în spital și ar lipsi toată luna.

- Dar duminica și sărbătoarea se poate ține acest sfat?

- Da, deoarece acest sfat nu e sfat negustoresc sau lumesc, e un sfat unde prezența Mântuitorului o simte fiecare. E tocmai sfatul care are ca scop armonia și buna înțelegere. Să nu se facă în timpul Sfintei Liturghii. După ce sunt toți prezenți și candela e aprinsă, se așează pe masă Sfânta Cruce sau Noul Testament. Se tămâiază și cel mai bătrân și mai înțelept face începutul cu cuvintele: în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, apoi rugăciunile începătoare, după care urmează Canonul de pocăință către Domnul nostru Iisus Hristos și al doilea Paraclis al Maicii Domnului. Rugăciunea zice fiecare, începând de la dreapta spre stânga, însă e recomandat a se pronunța cu evlavie și elan. Se citește apoi un capitol din Noul Testament. De este acest capitol din cele patru Sfinte Evanghelii, stau cu toții în picioare; iar de nu, atunci stau pe scaune.

Cel ce va citi acel capitol, va face și rânduială la cele ce se discută, făcând semn cu mâna la cel ce urmează. De la cel mai în vârstă și până la cel mai tânăr, își spune fiecare părerea sa fără să și-o impună, chiar de i se va părea că este cea mai bună. Nu este bine deloc când cineva, în mod automat și fără zăbavă, își dă și el părerea pentru cutare sau cutare lucru, scuzându-se oarecum că vrea să mențină pacea, că este iubitor de pace. Oare nu auzi pe Sfântul Ioan Gură de Aur ce zice: Mie nu-mi vorbi că ești iubitor de pace unde Legea lui Dumnezeu se calcă, se nesocotește dreptatea și se profanează cele sfinte. Se înscăunează mândria și suferă pe nedrept frații tăi. După cum știm, că și Pilat cu Irod s-au împăcat între ei, dar această pace n-a fost plăcută lui Dumnezeu, deoarece s-au înmulțit mai mult batjocurile și suferințele aduse lui Iisus Hristos. Oare nu se spune și în Sfânta Evanghelie că Iisus Hristos dă pacea Sa, nu precum dă lumea, o pace falsă, o pace unită cu păcatul și cu nedreptatea, o pace care nu este spre Slava lui Dumnezeu; ci o pace adevărată și plăcută lui Dumnezeu.

Desigur că nu vor fi valabile hotărârile care se iau numai de câțiva. La acele hotărâri, care nu se iau de majoritatea celor din grup, n-a fost și nu poate fi Mântuitorul Iisus Hristos.

- Cuvioase Părinte, am întrebat eu, dar dacă cinci din ei iau o hotărâre, dar nu este justificată, iar cei rămași, vreo trei, au păreri sănătoase, dar nu sunt luați în seamă, ce ar putea să facă în cazul acesta?

Părintele a răspuns:

- Nimic nu pot face, decât să rabde nedreptatea, rugându-se lui Dumnezeu pentru ei ca să le lumineze mintea și înțelegerea lor. «Căci a mea este răzbunarea» zice Domnul. Totuși pentru mângâierea și încurajarea lor, e bine să citească 40 de Acatiste către Domnul nostru Iisus Hristos. În urma acestor Acatiste, citite cu evlavie și credință, vor primi de la Dumnezeu ușurare și mângâiere; iar cei care au făcut nedreptate, își vor recunoaște greșeala și se vor îndrepta. Dacă nu se limpezesc lucrurile, e bine să se mai repete Acatistele. Și așa, stăruind în rugăciuni, mereu vor ieși cu bine, cu Darul lui Dumnezeu.

Când cineva suferă nedreptate de la alții fără să cârtească, și se ferește de a cleveti și batjocori, apoi unul ca acela se folosește mult, foarte mult, după cum se spune și în cartea «Mântuirea Păcătoșilor» că „viața creștinului trăită după Evanghelie se socotește ca și mucenicia”. Iar într-o altă carte pe slove vechi se spune că: „A trăi pentru Hristos, e mai greu ca atunci când mori pentru El. Căci a muri pentru Hristos, după un chin și suferință de câteva zile, ți s-a tăiat capul și te-ai făcut mucenic; iar a trăi pentru Hristos, conform Evangheliei Lui, trebuie să mori în fiecare zi, așa după cum spune și Proorocul David: „Făcutu-m-am ca un mort la inimă și m-am făcut ca un om ce nu aude și nu are în gura lui muștrări... iar eu, ca un surd, nu auzeam, și ca un mut, ce nu-și deschide gura sa” (Psalmi 37, 13-14). Suferind cineva nedreptate fără să amenințe, se curăță de multe păcate.

Se spune undeva că un Episcop a făcut o vizită canonică la o mănăstire de maici. Acolo a văzut el o icoană făcătoare de minuni care i-a plăcut foarte mult. A poruncit iconomului său să o ia pentru a o duce la episcopie. Maicile de la acea mănăstire s-au rugat de Episcop să nu o ia, dar Episcopul, neținând seamă de rugămintea lor, a luat acea icoană, lăsând pe maici plângând.

După plecarea Episcopului, maicile au făcut rugăciuni către Dumnezeu, cu priveghere de toată noaptea în câteva rânduri, pentru a căpăta sfânta icoană. În urma acestor rugăciuni stăruitoare, Episcopul a avut o vedenie. Un tânăr plin de strălucire i-a poruncit cu glas înfricoșat să trimită icoana făcătoare de minuni la mănăstirea de unde a luat-o. Deși la început n-a voit, dar pentru că acea vedenie s-a repetat, amenințându-l groaznic pe Episcop, a fost nevoit să o trimită. Vedeți ce poate face rugăciunea stăruitoare către Dumnezeu? Și dacă am încerca să le adunăm pe toate, atunci s-ar putea scrie volume întregi.

Căci acolo unde omul nu mai poate rezolva o problemă, o rezolvă Dumnezeu dacă încercăm să facem rugăciuni stăruitoare și cu toată credincioșia.

Și ca să aibă toată siguranța că, la acele sfaturi pe care le fac, e prezent Mântuitorul nostru Iisus Hristos, să caute să nu vorbească cu ironie, sau să scoată în relief unele scăderi, sau greșeli din trecut, ci să vorbească întotdeauna cu dragoste și compătimire față de greșeala și abaterea unuia sau altuia.

Și când se termină de discutat problemele pe care le au și se iau și hotărârile care trebuie, la urmă să se facă rugăciunea de încheiere cu: „Canonul de rugăciune către Puterile Cerești și către toți Sfinții”.

Ca să economisească timpul cel atât de scump, să nu lungească vorba cu istorisiri și povestiri ce nu sunt legate de problemele curente. Cam acestea ar putea fi punctele cele mai însemnate pentru ca să reușească să facă un sfat după voia lui Dumnezeu și folosul cel de obște.

Date biografice ale celor mai apropiați ucenici

Primii trei ucenici și colaboratori

Ca o dovadă că părintele Nicodim a avut, în mulțimea miilor de ucenici, unii mai râvnitori decât alții, vom încerca în rândurile ce urmează să redăm așa mai pe scurt viața unora din cei mai apropiați ucenici.

După socoteala noastră omenească, părintele Vasile Poiștelea a fost cel mai apropiat ucenic; al doilea, părintele Ioan Măgirescu; iar al treilea, părintele Constantin Măgirescu frate mai mic al lui Ioan Măgirescu. Și așa pe rând vom număra apoi pe fratele Vasile Asaftei, Ioan Marcu, Elena I. Marcu, Gheorghe Marcu, Gheorghe Pascaru, Maria Gheorghe Pascaru, Neculai Șerban, Aglaia Apostol și părintele Neculai Chiuaru.

Când auzim de părintele Vasile Poiștelea, părintele Ioan Măgirescu, de părintele Constantin Măgirescu, de părintele Neculai Chiuaru, e bine să știm că ei n-au fost hirotonisiți ca preoți ci numai hirotesiți ca ipodiaconi, pentru viața lor curată și răspândirea cu multă dărnicie a cărților religioase. Și dacă pe trei din ei i-am pus la începutul acestui capitol, iar pe al patrulea l-am pus tocmai la urmă, aceasta s-a întâmplat pentru că primii trei au colaborat cu părintele Nicodim pentru că au fost și necăsătoriți și fără grijă de familie. Ei au trecut la cele veșnice, primul în anul 1974 și al doilea în 1963, părintele Constantin Măgirescu a decedat în 1990, iar părintele Nicolae Chiuaru a fost căsătorit cu familie și a părăsit lumea acesta trecând la cele veșnice în anul 1987.

Nu aveam prea multe cunoștințe la îndemână despre cei amintiți mai sus, dar știm cu precizie că au fost ucenici devotați, și unii din ei au pus chiar umărul la marea lucrare ce a realizat-o părintele Nicodim pentru luminarea sufletelor omenești.

În ordinea de mai sus vom scrie despre fiecare din acești eroi ai credinței noastre strămoșești, care vor servi altora ca o dovadă vie și grăitoare că învățătura dată de părintele Nicodim Măndiță fiilor și fiicelor sale duhovnicești, ce a scos-o din vistieria Bisericii lui Dumnezeu, a fost primită și tradusă în faptă cu multă plăcere, de sufletele dornice de mântuire...

Iar acești câțiva ucenici și ucenițe devotați fac parte din suma celorlalți ucenici de ordinul zecilor de mii...

Părintele Vasile Poișelea

Părintele Vasile Poișelea s-a născut pe 24 noiembrie 1897, în satul Mastacăn, comuna Borlești, județul Neamț din părinți drept-credincioși, Constantin și Anghelina.

Încă din copilărie i-a plăcut să citească cărți cu conținut religios, pe care le primea de la un bătrân temător de Dumnezeu.

După armată, avea multe planuri pe care dorea să le realizeze în ceea ce privește viața aceasta. Bunul Dumnezeu însă l-a chemat în slujba Sa pentru a contribui și el cu ceva la luminarea poporului român și creștin.

Cunoscându-l pe părintele Nicodim Măndiță și mărturisindu-se de câteva ori la el, s-a hotărât să fie și să rămână până la moarte ucenic al lui... Acest lucru s-a întâmplat chiar în primii ani pe când părintele Nicodim se afla ca preot paroh și duhovnic

în parohia Schitu-Frumoasa și lupta din răputeri pe toate căile posibile și imposibile de-a smulge din ghearele satanei sufletele robite.

Pentru faptul că Vasile Poiștelea și-a ales o viață pașnică și liniștită și s-a retras pentru totdeauna din grupul oamenilor zgomotoși și petrecăreți și pentru că nici nu juca, nici nu fuma și nici nu petrecea în beții și în felul cum își duceau viața cei de-o seamă cu el, ci dimpotrivă el mergea regulat la biserică în fiecare duminică și sărbătoare, citea adeseori prin sfintele cărți, făcea rugăciuni, unii oameni s-au scandalizat sau, mai bine zis, s-au tulburat și au ridicat împotriva lui niște oameni din sat care ziceau în gura mare că Vasile Poiștelea este rătăcit și sectar. Ba mai mult. I-au făcut un referat către protoierie, în care era menționat că un tânăr pe nume Vasile Poiștelea s-a rătăcit de la dreapta credință și s-a făcut sectar.

Auzind de una ca astea, părintele protoiereu de la Piatra Neamț s-a hotărât să vină în satul Mastacăn cu un sobor de preoți și să facă ancheta la fața locului. În duminica stabilită, a sosit atât protoiereul cât și soborul de preoți la biserica din Mastacăn unde au stat cu toții la slujba Sfintei Liturghii și după aceea urma să facă ancheta.

Tânărul Vasile Poiștelea era înzestrat de Dumnezeu cu o voce plăcută și cu darul de a vorbi. El își formase un grup de tineret cu care dădea răspunsurile la Sfânta Liturghie la biserica din satul natal...

Fiind anunțat din vreme de preotul paroh că în ziua de... va veni protoiereul cu soborul de preoți pentru a-i cere socoteală de credința și viața pe care și-a ales-o, era tare îngrijorat și nu-și putea da seama ce va ieși de la acea anchetă. Pentru aceea s-a și pregătit din vreme, aducând cu sine la biserică cărțile ce și le-a cumpărat, punând la fiecare din ele semne pentru a putea răspunde la nevoie, adică atunci când i se va cere socoteală: de ce nu joacă la horă, de ce nu se îmbată de vin, de ce nu fumează și într-un cuvânt vorbind, de ce își petrece viața ca un bun creștin.

După slujbă, a mers protoiereul cu soborul de preoți în curtea bisericii unde era amenajată o scenă. Tânărul Vasile Poiștelea sta în apropierea scenei cu capul plecat și

foarte îngrijorat. Protoiereul cu soborul și-a dat seama de la bun început că tânărul Vasile Poiștea nu-i sectar, ci este un bun creștin, văzând la el cărți ortodoxe. L-a chemat Protoiereul să urce și el pe scenă cu grupul lui de tineret. Cu învoirea protoiereului, a cântat cu grupul lui câteva cântări și a recitat și niște poezii morale edificatoare. Atât în cântări cât și în poezii se biciuiau fără milă patimile și păcatele care stăpâneau oamenii vremii aceleia, cu toate că se pretindeau a fi creștini... Și așa a putut cunoaște părintele protoiereu că tânărul Vasile Poiștea nu este sectar...

Deoarece mai înainte de a veni părintele Nicodim Măndiță prin părțile noastre, nu se mai auzise de nicăieri ca un tânăr să poarte barbă, să nu mai meargă la petreceri idolatre cu muzicanți, să respecte cele patru posturi și cele trei zile de peste săptămână cu post și fără ulei și vin, atunci când nu este dezlegare și mai pe scurt vorbind, să trăiască în toată viața ca un bun creștin plăcut lui Dumnezeu. Astfel petrecând, tânărul Vasile Poiștea a devenit ca ceva suspect pentru satul Mastacăn în care trăia și era văzut din toate părțile, așa după cum zice Mântuitorul în Sfânta Sa Evanghelie că: „Cetatea pe munte stând, nu poate fi acoperită”. Era mereu arătat cu degetul de rude, cunoscuți și prieteni, și muștrat, batjocorit la orice pas.

Dar inima lui Vasile Poiștea era plină de focul dragostei de Dumnezeu și de duhovnicul său și cugetarea lui era de-a pururea la Legea Domnului, încât nu băga de seamă nici de muștrări, nici de amenințări, nici de batjocuri, ci pe toate le socotea ca pe niște nimicuri, ca pe niște gunoaie, numai și numai să poată plăcea lui Dumnezeu.

Mama lui Vasile Poiștea era bolnavă. Ea a observat cât de mult iubea fiul ei pe părintele Nicodim. Mai mult stătea la părintele Nicodim decât acasă. De teamă că n-o să mai vină deloc acasă, i-a zis:

- Măi, Vasile, mă vezi că sunt bolnavă ca vai de mine și nu știu câte zile voi mai trăi. De aceea te rog să rămâi acasă până voi muri eu. După aceea ești liber, ai să faci ce voiești. Dacă vei încerca să pleci cât timp eu trăiesc, să știi că te blestem.

Nu mult după aceea mama lui a murit și el s-a dus după aceea la părintele Nicodim ca să-l ajute la tot ce avea el trebuință. Asta s-a întâmplat când părintele Nicodim s-a transferat la mănăstirea Giurgeni - Roman, Vasile Poiștea i-a urmat.

Din satul Mastacăn și până în satul Schitu-Frumoasa sunt vreo 25-30 km, iar pe de-a dreptul, pe o cărare, prin pădure, sunt numai 20 km. Pe această cărare de multe ori mergea el singur sau cu alții, cântând cântări religioase sau cugetând la sfaturile și învățăturile pe care le primea de la părintele Nicodim.

Pe părintele Vasile Poiștea l-am cunoscut prin anul 1938 la mănăstirea Agapia, la părintele Nicodim, și am venit amândoi pe jos până la Piatra Neamț. Multe sfaturi și îndemnuri am căpătat cu această ocazie, de care eu aveam absolută trebuință. Avea un dar deosebit în a sfătui pe alții la cele bune... Era un om cunoscător al Sfintei Scripturi și a învățăturilor Sfinților Părinți.

Era de statură potrivită, cu fața senină și plină de un zâmbet duhovnicesc. Își ducea viața în cumpătare, în înfrânare și se ostenea mult pentru răspândirea cărților bune. Renunțase la căsătorie pentru a fi mai sprinten de a alerga pe calea vieții. Era stăpânit de dragoste către tot omul.

Venind mereu pe la Schitu-Frumoasa, de fiecare dată făcea cunoștință cu oamenii de bună credință de prin diferite localități. Acolo s-a împrietenit și cu părintele Ioan Măgirescu cu care a colaborat sub îndrumarea directă a părintelui Nicodim la marea lucrare de luminare a sufletelor creștinești din țara noastră.

Frații Ioan și Constantin Măgirescu

Părintele Ioan Măgirescu s-a născut în satul Cetățuia, comuna Strugari, județul Bacău în anul 1898 din părinți drept-credincioși Constantin și Maria. După ce s-a eliberat din armată, avea și el, ca și Vasile Poițelea, mari planuri pentru viitor, dorind a se căsători cu o fată din orașul Cernăuți. Sora lui cea mai mare i-a zis între altele:

- Măi, Ioane, Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne spune în Sfânta Sa Evanghelie: „Ce ar folosi omul de ar dobândi lumea toată și ar pierde sufletul său, sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său dacă îl va pierde?”. De aceea eu zic: rămâi aici în satul nostru, decât să te duci așa departe, cu scopul de a agonisi avere.

Deși la început nu a luat în seamă acele cuvinte ale surorii lui, dar mai târziu a renunțat la hotărârea sa și a rămas în satul natal.

Bunul Dumnezeu, Care este de-a pururea preamărit, a economisit ca și acest tânăr, Ioan Măgirescu, să fie și să rămână până la moarte în slujba Lui. Sora lui cea mai mare a auzit de ici de colo că la Schitu-Frumoasa se află un preot minunat cum nu s-a mai auzit și cum nu s-a mai văzut niciodată până acum. Venind pe la ea fratele ei, i-a zis:

- Măi Ioane! Tu ca mâine ai să te însori. Ce bine ar fi ca mai întâi să mergi și tu la Schitu-Frumoasa, căci se află acolo un minunat preot al lui Dumnezeu, cum nu s-a mai văzut de când e lumea pe la noi. Ai să primești de la el vreun sfat, are să se roage pentru tine ca să poți reuși cu bine în căsătoria ta.

Și de data aceasta tânărul Ioan a ascultat de sora lui și a mers numaidecât la părintele Nicodim de la Schitu-Frumoasa împreună cu tatăl său. Când a văzut părintele Nicodim pe tânărul Ioan Măgirescu îmbrăcat cam luxos și foarte ager la minte și în mișcările lui, l-a hrănit la început cu lapte și nu cu bucate tari, ca nu cumva să se descurajeze. Nu i-a amintit nici de jocuri și nici de barbă, ci i-a dat de canon să citească un număr de cărți religioase care se găseau pe vremea aceea și în care se cuprindea și

învățătura de cele zise mai sus. A început a citi cu multă dragoste prin sfintele cărți și a găsit învățătură despre multe lucruri dar nu le-a înțeles clar.

Mergând a doua oară la părintele Nicodim, l-a întrebat dacă într-adevăr e mare păcat a juca sau a lepăda podoaba bărbătească.

- Da, într-adevăr e foarte mare păcat, i-a zis Părintele.

Atunci el a întrebat din nou:

- Dar de ce nu mi-ați spus de prima dată?

- Nu ți-am spus de la început, ca să nu te depărtezi.

Întorcându-se acasă tânărul Ioan, nu s-a mai dus la nunți cu muzică și jocuri și nu și-a mai pus briciul pe față. Văzând rudele, vecinii și prietenii lui o schimbare ca aceasta la tânărul Ioan Măgirescu, ziceau: „că s-a prostit, că a înnebunit, că s-a stricat la cap, că se pocăiește, că în armată ar fi făcut cine știe ce păcate mari, de moarte” și câte altele. Tânărul Ioan, care și-a reînnoit făgăduința dată la Sfântul Botez printr-o spovedanie adevărată, nici nu auzea acele vorbe aruncate asupra lui, căci el era acum mereu preocupat cu mintea, cugetând ziua și noaptea numai la Legea Domnului. Voia cu tot dinadinsul și se ostenea ca să traducă în fapte tot ceea ce citea prin Sfintele Cărți sau auzea din gura Părintelui său duhovnic.

De la o vreme, între părintele Nicodim Măndiță și tânărul Ioan Măgirescu, s-a statornicit o dragoste și legătură sfântă, care încă de la început a dat destule dovezi că ea va dura în veci de veci, după cum s-a și întâmplat.

În poporul nostru român și creștin pe vremea aceea se simțea o lipsă totală de cărți bune cu învățătură curat ortodoxă, pentru poporul de rând îndeosebi. Cei străini de credință, pentru scopuri materiale și personale, au tipărit niște cărți, pentru care făceau mare paradă că ar fi bune, dar în realitate ele răspândeau în poporul nostru o învățătură amestecată și chiar vătămătoare ca: „Epistolia Domnului Hristos” care se spunea că ar fi căzută din cer și că cine o va purta la sine va fi scutit de multe rele, dar nu arăta de cine a

fost editată. La fel era și „Visul Maicii Domnului”, apoi „Cele 12 Vineri”, „Sfântul Sisoe”, „Carte de samă” ș.a.

Părintele Nicodim dorea din toată inima să umple acest gol cu cărți bune și folositoare și să arate totodată că acele cărți, care purtau pe nedrept nume de cărți religioase, erau false și vătămătoare. Și a început a scoate la lumină, tot cu aceleași titluri, cărțile religioase și anume: „Epistola Sfintei Duminici”, „Visul Maicii Domnului”. Dar aceste cărțile, scrise și editate de părintele Nicodim, aveau în ele o învățătură curat ortodoxă și combăteau pe cele false.

După cum se spune în poporul nostru că adevărul este olog, iar minciuna are aripi, părintele Nicodim dorea ca aceste cărțile, care au văzut lumina tiparului, să fie puse cât mai curând în mâna creștinilor ca să se poată folosi de ele.

Pentru distribuirea acestor cărțile și a celor ce au mai urmat după ele, părintele Nicodim avea nevoie de vreo câțiva oameni credincioși, sinceri și devotați ca să ducă la îndeplinire această lucrare de colportaj.

Bunul Dumnezeu, care poartă grijă de toată suflarea, a rânduit ca să se angajeze la această sfântă lucrare mai mulți tineri. Dar când s-a făcut cernerea din partea lui satan, au rămas până la sfârșit acești trei oameni devotați: Vasile Poiștea, Ioan Măgirescu și Constantin Măgirescu - fratele lui care din anul 1935 s-a asociat cu cei doi și au rămas nedespărțiți până la moarte. Ei au rămas credincioși lui Dumnezeu și ascultători față de părintele Nicodim întru toate.

La început au dus prin orașe și sate cărți cu ranița (rucsacul) în spate. Au mers cu ranița în spate plină de cărți acești oameni plini de dragoste. Mergeau din sat în sat și din oraș în oraș îndemnând și sfătuind pe oameni să părăsească slujba lui satan, prin patimi și păcate și să se angajeze cu trup și suflet în slujba lui Dumnezeu. Lăsau peste tot, pe unde treceau, cărți bune, cărți sfinte cu învățături folositoare de suflet. În afară de cărți, ei mai dă deau oamenilor și sfaturi, îndemnuri și o pildă de viață vrednică de urmat....

Ce frumoasă slujbă au mai făcut ei pe fața pământului, cât au trăit! Au trăit cu folos și s-au folosit și pe ei și pe alții. Și, dacă au trecut la cele veșnice, au primit cu vârf și îndesat plată pentru osteneala ce au făcut-o. Ferice de părinții lor care i-au născut și crescut pe acești eroi ai Bisericii lui Dumnezeu. Ferice și de rudeniile lor și de cei care le-au făcut lor bine în această viață.

S-a întâmplat odată ca părintele Ioan Măgirescu să meargă în satul natal și să ia parte la înmormântarea unei rudeni a apropiate. Acolo s-a regăsit cu o nepoată a lui care era îmbrăcată în haine de doliu (negre) pe care văzându-o, el i-a zis:

- Dar ce te-ai îmbrăcat cu haine de doliu? Nu știi că e păcat? la care nepoata i-a răspuns:

- Unde scrie că e păcat a te îmbrăca în haine de doliu?

Părintele Ioan i-a zis, cu o ușoară mustrare:

- Dar ce? Nu crezi că e păcat? Doar n-am să umblu cu sacul cu cărți, să-ți arăt ție unde scrie că e păcat.

Atunci ea s-a rușinat și plecând privirea în jos și-a cerut iertare cu umilință, dându-și seama că a greșit față de unchiul său...

Ne-am pus sau ne punem noi vreodată întrebarea cu ce ne vom arăta în ziua înfricoșatei Judecăți înaintea lui Dumnezeu? Căci după cum știm și vedem că atunci când vom pleca din această lume rămân toate de noi și nu vom lua decât faptele noastre, bune sau rele, pe care le-am agonisit fiecare cât am trăit.

Acești oameni mai sus amintiți: Părintele Vasile Poiștelea și frații Ioan și Constantin Măgirescu au plecat din lumea aceasta în veșnicie cu o prea frumoasă zestre sufletească. Au plecat de aici către Patria Cerească încărcăți cu fapte bune. Căci ce altă faptă poate să fie mai bună ca atunci când te ostenești a salva pe fratele tău, pe aproapele tău din prăpastia pierzării și a-l scoate la lumină... Sunt multe fapte bune pe care le poate face omul pe acest pământ, dar nici una din ele n-are și nu poate avea un așa de mare preț înaintea lui Dumnezeu, ca această faptă bună, adică de a căuta pe toate căile, posibile și

imposibile, să poți veni în ajutorul fratelui tău, pentru a-l scoate din întuneric la lumină, din robia satanei să-l aduci la Dumnezeu, după cum au făcut părinții ipodiaconi Vasile Poiștelea, Ioan Măgirescu și Constantin Măgirescu, îndrumați și dirijați direct de părintele Nicodim Măndiță, marele duhovnic iscusit al veacului douăzeci.

Un om credincios și ucenic apropiat al părintelui Nicodim, pe nume Vasile Asaftei din Butnărești-Roman, văzând cu câtă greutate în spate, merg de colo până colo acești râvnitori colportori, le-a oferit în dar o căruță cu cal pentru a putea transporta cărțile.

După aceea, au reușit să cumpere o mașină mai veche și un aparat de filmat. Cu mașina au făcut o mare lucrare, deoarece se deplasau mai cu multă înlesnire și colindau orașele și satele din țara noastră, lăsând în urma lor o dâră de lumină cu vizionarea filmului religios, cu predicarea cuvântului Dumnezeiesc și cu cărțile Sfinte.

Dar să ne întoarcem spre noi și să ne punem întrebarea: „Dacă această sfântă lucrare de luminare a sufletelor omenești s-a făcut în țara noastră și chiar în zilele noastre, oare putem noi trage vreun folos sau nu?!”. Da. Putem să ne folosim foarte mult, dacă vom trăi pe viitor după învățătura pe care ne-a lăsat-o părintele Nicodim. Aș dori, să nu înțelegem cumva greșit acest cuvânt, că părintele Nicodim ne-a lăsat o învățătură deosebită; ci această învățătură, pe care ne-a lăsat-o el, era deja existentă în tezaurul Bisericii lui Dumnezeu, numai că noi nu puteam ajunge la acea învățătură fiind mici de statură, ca Zahau vameșul și a trebuit ca Bunul Dumnezeu să ne trimită pe cineva. Această învățătură, pe care ne-a lăsat-o nouă părintele Nicodim, este o învățătură Apostolică, curată, neamestecată cu superstiții sau idei sectare și pe înțelesul nostru, așa după cum a spus mai sus maica stareță de la mănăstirea Agapia că „Părintele Nicodim, deși a fost monah, dar a fost mai mult al oamenilor mireni, decât al monahilor”. Iar în Patericul Românesc părintele Ioanichie Bălan de la mănăstirea Sihăstria zice așa: „Protosinghelul Nicodim Măndiță a fost un mare apărător al Ortodoxiei și un călugăr misionar fără egal în monahismul românesc” (Patericul Românesc, pagina 689).

Vasile Poiștelea, Ioan Măgirescu și Constantin Măgirescu au renunțat la căsătorie pentru a face lucrarea cea sfințită și plăcută lui Dumnezeu mai cu mult spor. Ei răspândeau în toată țara nu numai cărțile părintelui Nicodim, ci tot felul de cărți bune aprobate de Biserica Ortodoxă Română, ce se găseau la vremea aceea.

Acești tineri au lepădat toată grija cea lumească ca să se poată ocupa numai și numai de răspândirea cărților. De la bun început s-au înțeles între ei și s-au ajutat reciproc. Ei n-au avut scopuri străine de a se îmbogăți, căci între ei și părintele Nicodim era aceeași armonie și înțelegere ca între tată și feciori... și fiecare bănuț îl socoteau ca și cum ar fi fost ceva din averea Bisericii. Nimeni din ei nu-și permiteau să dea, din banii adunați, la rude sau prieteni, căci dacă ar fi făcut așa, ar fi stagnat mersul normal al lucrării. Și numai așa s-a putut realiza și menține această lucrare până la răsufierea cea mai de pe urmă a celor ce făceau parte din acest grup. Cei care au încercat a sustrage ceva din bani pe ascuns, fără știrea celorlalți, au rămas de cârd și s-au înrolat în altă ceată care are în frunte pe Iuda trădătorul iar nu pe Iisus Mântuitorul.

Nu le-a fost nici lor ușor de a fi și rămâne credincioși lui Dumnezeu și sinceri și devotați față de părintele Nicodim. A trebuit să ducă o luptă pe viață și pe moarte împotriva celor trei dușmani ca să rămână în picioare. Ei au fost în fața publicului tipuri originale de adevărați creștini din primele veacuri. Se asemănau de minune cu creștinii apostolici, având toate de obște. Ei se corectau cu duhul blândeții unul pe altul, atunci când greșeau ceva. Se îmbrăcau în haine modeste, simple, și nu s-a pomenit vreodată, în toată viața lor, ca să cheltuiască banii pe bomboane, pe dulciuri sau pe ceva care nu satură după cuvântul proorocului care zice: „Pentru ce cheltuiți argintul vostru pentru un lucru care nu hrănește și dați câștigul muncii voastre pentru ceva care nu vă satură?!” (Isaia 55, 2). Și nu numai de la mâncări se înfrâneau, ci și de la băutură. Era mare sărbătoare ca ei să folosească un păhăruț mic cu vin. Iar ca să vorbească unul pe altul de rău, acest lucru nu s-a întâmplat nici cu gândul în toată viața lor. O dragoste fierbinte de Dumnezeu și de aproapele clocotea mereu în inimile lor. Mereu se frământau cum ar putea veni în ajutorul

aproapelui. Îmi povestea tata-socru, Neculai Șerban, că trecând frații Vasile Poiștelea, Ioan Măgirescu și Constantin Măgirescu prin Grigoreni (când încă nu erau ipodiaconi) cu mașina plină de cărți și văzând pe marginea șoselei oameni și femei prășind la porumb, au început a arunca în dreapta și în stânga cărți sfinte. Oamenii și femeile văzând, au alergat și strângeau una câte una cărțile de pe marginea șoselei, uitându-se după mașină și făcând semne de mulțumire pentru cărțile primite pe gratis.

Ei au mângâiat cu cuvântul lui Dumnezeu, cu filmul religios și cu sfintele cărți, nu numai pe cei din orașele și satele pe unde treceau, ci și pe cei din spitale și pe cei din închisori, căci după ce terminau în localitatea respectivă, mergeau în spitale la cei ce se aflau pe patul de suferință, ba și la cei ce își executau pedeapsa prin închisori, care primeau gratuit o carte de rugăciuni sau de învățătură, vizionarea filmului și predică. De câtă mângâiere și încurajare nu se umplea inima celui suferind pe patul spitalului, cât și a celor ce erau prin închisori. Tocmai aici putem găsi explicația de ce au putut ei rezista ispitelor și greutăților care au atras după sine, o așa de mare lucrare de luminare și mântuire a sufletelor, toată viața până ce au pășit pragul mormântului.

În ultimii ani a fost o vreme (în timpul conducerii comuniste) când n-au mai putut umbla cu mașina și filmul religios; dar n-au putut sta nici cu mâinile în sân. Au activat pe cât s-a putut, într-un mod mai restrâns. S-au organizat între ei căci erau șase la număr și au început să citească la Psaltire zi și noapte fără întrerupere câte două ore fiecare prin rotație. Au deschis un mic atelier de legătorie de cărți, special numai pentru cărți religioase. În fiecare duminică și sărbătoare luau parte la adunări în sfânta biserică, organizate de preoții din raza orașului după amiaza, deoarece dimineața stăteau cu toții la slujba Sfintei Liturghii. La aceste adunări spunea cuvânt de zidire sufletească atât părintele Vasile cât și părintele Ioan.

Văzând Patriarhul Nicodim activitatea lor, a vrut să-i facă preoți dar ei n-au primit, ci au rămas numai hirotesiți ca ipodiaconi ca să poată fi liberi.

Părintele Ioan Măgirescu, cu vreo doi ani înainte de a trece în veșnicie a avut de suferit cu ochii, dar în această suferință mulțumea lui Dumnezeu și era plin de recunoștință față de acest Mare Binefăcător Care L-a ajutat așa de mult.

Părintele Ioan Măgirescu și cu fratele său Constantin au adus o nepoată a lor, prin anul 1960, ca să le pregătească mâncare, pentru faptul că părintele Ioan s-a îmbolnăvit și avea nevoie de o îngrijire mai deosebită. Nepoata vrând să afle de la ei dacă într-adevăr reușește să le facă mâncarea după plac, i-a întrebat:

- Vă rog să-mi spuneți dacă vă place mâncarea sau nu, ca să știu.

Ei au răspuns:

- Noi nu suntem pretențioși la mâncare și ne mulțumim cu ea așa cum este, i-au răspuns ei.

De aici putem trage și noi o învățătură, că nu e bine a lăuda pe alții, pentru a nu-i arunca pe ei în prăpastia urâciosului păcat al mândriei și să ne facem și noi părtași... Cât de înțelept a fost acest cuvânt, încât a scutit pe nepoata lor de a se mândri și totodată s-au păzit să nu o jignească...

Dacă într-adevăr pe oamenii lui Dumnezeu îi poți cunoaște după acest semn, care nu poate fi altul decât dragostea, apoi cine a cunoscut pe părintele Vasile Poișelea și pe părintele Ioan Măgirescu și-a putut da seama că acești oameni erau cuprinși și stăpâniți de acest foc al dragostei, și nu-ți puteai da seama care din ei cântărește mai mult unul față de celălalt, deoarece ei erau ca doi brazi într-o tulpină și ca doi ochi într-o lumină. M-am nimerit odată la ei, tocmai când trebuia să mergem la slujba Învierii la Sfintele Paști. Părintele Vasile și-a luat încălțăminte și mai înainte de a pleca, l-a călcat pe picior pe părintele Ioan care sta desculț la marginea patului, căci nu putea merge la Biserică fiind bolnav. L-a călcat așa de tare încât părintelui Ioan i-au dat lacrimile de durere. Și așa cu lacrimi în ochi și cu voce dulce i-a zis:

- Vai, Părinte Vasile, tare mă doare piciorul pentru că m-ai călcat așa de rău.

Atunci Părintele Vasile, care nu și-a dat seama ce s-a întâmplat s-a dus repede la el și mângâindu-l, punându-i amândouă mâinile pe cap, i-a zis așa printre suspine:

- Din dragoste te-am călcat, părinte Ioane, fără să-mi dau seama, dar să știi că numai din dragoste te-am călcat așa de rău. Te rog tare mult să mă ierți, căci numai din dragoste am făcut acest lucru!

La care Părintele Ioan în semn de aprobare îngână:

- Da, adevărat este că din dragoste.

Și au început amândoi a plânge ca doi copii, iar lacrimile unuia se amestecau cu ale celuilalt, când plângeau... Și ne-a făcut și pe noi să lăcrimăm văzând o asemenea scenă plină de nevinovăție pe care nu am mai văzut-o niciodată în viața mea.

Despre asemenea figuri de oameni nu putem avea nici o îndoială că nu le-a făcut Dumnezeu parte de fericirea cea cerească. Și dacă Mântuitorul nostru Iisus Hristos a hotărât că: „De nu veți fi ca pruncii, nu veți putea intra în împărăția lui Dumnezeu”, apoi se vede de la distanță că acești eroi ai credinței au reușit, cu darul Lui, să împlinească acest cuvânt Dumnezeiesc.

În anul 1963, luna lui mai, părintele Ioan Măgirescu a fost chemat la Cel pe Care L-a iubit, să-și ia plata ostanelilor sale, în vârstă de 64 de ani.

După un an și trei luni de la trecerea la cele veșnice a părintelui Ioan Măgirescu, părintele Vasile Poiștelea a trecut printr-o grea încercare. În 1964 a fost arestat și condamnat pe șapte ani la închisoare. În acest timp a fost și operat. După acest necaz a mai trăit zece ani tot în suferință. Ultimii ani i-a petrecut stând chiar pe patul de suferință. Chiar în această suferință în care se afla, era plin de speranță, cu fața senină și plină de un zâmbet duhovnicesc, adeverind prin aceasta celor din jurul lui că în inimă tronează Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe care L-au iubit așa de mult și L-au făcut cunoscut multora.

Așa că pe data de 20 septembrie 1974, părintele Vasile Poiștelea este și el chemat să înceapă o nouă viață fericită, acolo unde nu este durere, nici întristare și nici suspin.

În ultimele clipe ale vieții sale, își îndemna frații, care erau lângă patul lui de suferință, la dragostea de Dumnezeu și de aproapele. A ajuns la vârsta de 77 de ani pe care i-a folosit slujind lui Dumnezeu și ajutând pe aproapele.

Părintele Constantin Măgirescu s-a născut în satul Cetățuia, comuna Strugari, județul Bacău, în anul 1910 din părinți drept credincioși, Constantin și Maria, și frate de trup cu Părintele Ioan Măgirescu, mai mic cu 12 ani.

Părintele Ioan Măgirescu, care împreună cu părintele Vasile Poiștelea umblau prin țară răspândind cărți folositoare de suflet, l-a îndemnat și pe fratele său mai mic să colaboreze împreună cu ei. Părintele Constantin a căzut de acord și până la moarte a rămas cu ei în ascultare față de părintele Nicodim care le-a fost și părinte duhovnic până la moartea lor.

Ceea ce are părintele Constantin mai mult decât fratele său mai mare este că el și cu părintele Vasile Poiștelea au fost condamnați cu 7 ani închisoare pentru că a făcut toată viața ceea ce comuniștilor nu le plăcea: răspândirea cărților religioase ortodoxe în țara noastră. Ca și fratele său Ioan, era credincios și râvnitor și cu spirit gospodăresc.

În anul 1963 l-a părăsit fratele său Ioan, trecând la cele veșnice, iar în anul 1974 l-a părăsit și părintele Vasile Poiștelea. Rămas singur din acea echipă binecuvântată de Dumnezeu, ne-a fost pentru noi cei rămași de o mare mângâiere, deoarece în anul 1975 a trecut la cele veșnice și părintele Nicodim Măndiță.

În anul 1990, pentru ultima dată a fost părintele Constantin, pe data de 6 iulie, la parastasul părintelui Nicodim, ca după două luni, pe 4 septembrie, să treacă și el la viața de veci și să se regăsească cu fratele său, părintele Ioan Măgirescu, cu părintele

Vasile Poiștelea cu care a colaborat o viață și cu părintele Nicodim, duhovnicul lor cel iubit, să cânte cântarea Preasfintei Treimi o veșnicie întreagă.

Un bătrân cu viață îmbunătățită

Vasile Asaftei s-a născut în Butnărești, județul Roman (Neamț) în anul 1879. Despre el știm foarte multe lucruri frumoase și vom încerca să scriem aici, în rândurile ce urmează, o parte din ele spre folosul nostru.

Mai înainte de a se căsători, ardea inima lui de dorința de a se duce la Sfântul Munte Athos și să se facă monah. După ce și-a pregătit actele, a mers în portul Constanța. Ajuns în port și vrând să se urce în vapor, l-a cuprins o frică mare, mare de tot. S-a întors de la vapor și nu știa ce hotărâre să ia. Până la urmă a socotit, ca pe cel pe care îl v-a întâlni mai întâi în cale să-l întrebe ce să facă, și cum îl va învăța acela, așa să facă.

Întâmplarea a făcut ca în calea lui să apară un preot al lui Dumnezeu. I-a povestit lui ceea ce a vrut să facă și cum de l-a cuprins o frică așa de mare încât nu mai avu curajul să urce în vaporul ce plecă la Sfântul Munte. După ce preotul l-a ascultat, a stat puțin pe gânduri, apoi l-a sfătuit așa:

- Dragă tinere, mergi acasă, te căsătorește, fii credincios lui Dumnezeu, făcând voia Lui cea sfântă și așa să ai nădejde în mila lui Dumnezeu că te vei mântui.

Vasile Asaftei a ascultat de preotul acela ca de glasul lui Dumnezeu. S-a reîntoars la casa sa și s-a căsătorit.

O altă dorință a început a-l chinui zi și noapte, ca să găsească un preot iscusit.

În cele din urmă a găsit la mănăstirea Giurgeni în persoana părintelui Nicodim Măndiță, un preot iscusit, așa după cum dorea inima lui.

Călăuzit de sfaturile părintelui Nicodim pe care l-a avut de duhovnic până la moarte, și-a petrecut viața sa ca un bun creștin, aducând o contribuție însemnată la lucrarea de mântuire a sufletelor omenești.

Văzând că părintele Nicodim are nevoie de sume mari de bani pentru a putea scoate la lumină cărți cu învățătură sfântă din tezaurul Bisericii lui Dumnezeu pe înțelesul tuturor, a luat în arendă în fiecare an de la boieri câteva hectare de pământ pe care le-a cultivat cu ceapă, in, cânepă ș.a. iar ceea ce a câștigat din toată această afacere pune la tipărirea cărților. Văzând până la urmă că încă ar mai trebui, și-a vândut chiar și casa cu pământ și cu tot ce se afla pe lângă ea, și banii ce i-a primit i-a dat pentru tipărirea cărților. Avea așa de mare dragoste ca să ajute la tipărirea cărților, încât de ar fi fost cu puțință s-ar fi vândut și pe sine ca să poată ajuta această blagoslovită lucrare de mântuire dirijată de părintele Nicodim Măndiță și ocrotită de mâna lui Dumnezeu.

Dorința lui moșu Vasile Asaftei de a se tipări cât mai multe cărți se ramifică în două. El dorea într-adevăr să se tipărească, dar tot în aceeași măsură dorea ca aceste minunate cărți să nu stea prea multă vreme prin magazii, ci să ajungă cât mai repede în mâinile celor ce le doreau și le așteptau ca pâinea caldă.

Când a văzut în 1948, că s-a oprit de către comuniști tipărirea lor, iar în stoc se aflau cărți multe și de multe feluri, s-a dus numaidecât la părintele Nicodim și i-a cerut blagoslovenie pentru a răspândi în popor cărți. Părintele i-a dat blagoslovenie cu cea mai mare plăcere, ba i-a mai și citit câteva rugăciuni pentru a fi acoperit și sprijinit de Darul lui Dumnezeu și de a face cu mult spor această lucrare sfântă și plăcută lui Dumnezeu.

Văzând moșu Vasile cu câtă bunăvoință i-a dat părintele Nicodim blagoslovenie să distribuie cărți în popor, la întoarcerea spre casă i se părea că nici nu mai atinge pământul cu picioarele și, dacă ar fi încercat cineva să-l întrebe ceva, apoi el nu mai era în stare să mai răspundă, pentru că nici nu mai vedea și nici nu mai auzea de bucuria ce-i cuprinsese inima.

Unii din noi, văzând pe moșu Vasile cum dădea cărți în dreapta și în stânga fără nici o sfiială, îi ziceam:

- Ai grijă ce faci, moșu Vasile! S-ar putea să ai necazuri. Lucrează mai acoperit, mai cu perdea.

La care el răspundea cu lacrimi în ochi:

- Ei, dragii mei! Unde am eu parte de la Dumnezeu, să mor în vreo pușcărie pentru faptul că am dat oamenilor hrană pentru suflet.

Și să vedeți până unde îl ducea pe moșu Vasile acel foc sfânt ce ardea de-a pururea în inima lui. Într-o bună zi luând în spate un sac cu cărți, și, tiptil-tiptil, a îndrăznit să intre pe poarta din spate în cazarma unui regiment din orașul Sibiu.

Și ca să nu oprească circulația cu distribuirea cărților, s-a dat puțin mai în dreapta, și, dezlegându-și sacul la gură, a ținut cont că se află într-o cazarmă de ostași, de aceea își făcea reclamă mai în șoaptă. Bieții ostași! Când se uitau la moșu Vasile nu le venea să creadă, cum un moș bătrân cu sacul plin de cărți a reușit să pătrundă până la ei. Cum era moșu Vasile încălțat cu opinci, îmbrăcat cu cojoc, cu barba albă ca zăpada, cu fața senină, cam zâmbind, și când mai vedeau că le dădea și cărțile de pomană îl credeau unii din ei că ar fi chiar Sfântul Ilie.

De mulțimea ostașilor ce se strânseseră în jurul lui, și cum el sta plecat spre sac și scotea cărți pe care le dădea celor cu mâinile întinse, moșu Vasile se camuflase de-a binelea. Fiecare ostaș își desfăcea haina și își băga cărțile în sân, pentru orice eventualitate.

Într-un târziu a trecut pe acolo un ofițer (care se vedea a avea o inimă de creștin) și care văzând isprava lui moșu Vasile, dar respectându-i totodată și bătrânețile lui, i-a spus să plece din cazarmă, iar lui moșu Vasile i-a convenit să asculte de ofițer, deoarece în sac îi rămaseră numai câteva cărți. Ofițerul, care după cum am spus, a dat dovadă de la început că avea o inimă de creștin, s-a uitat cu multă părere de rău la moșu Vasile și la sacul lui, în care se vedea că mai sunt câteva cărți pe care le socotea că ar fi

tocmai porția lui. Dar dacă moșu Vasile nu a îndrăznit să i le ofere, ofițerul la rândul lui nu a îndrăznit să le ceară, din cauza ostașilor care-l vedeau. Și așa s-au despărțit unul de altul.

Au trecut mai bine de patruzeci de ani de când moșu Vasile a reușit să facă această ispravă, care în momentul de față nici nu s-ar mai putea crede așa ceva. Cu toate acestea, dacă ne gândim de câtă bucurie și mulțumire sufletească s-a umplut inima lui văzându-și visul împlinit, când i s-a golit sacul cu cărți, atunci putem fiecare din noi să ne bucurăm de bucuria lui, chiar și în momentul de față.

Încă o dovadă în plus despre dragostea pe care o avea el de a răspândi în popor cărți bune, este că atunci când pleca undeva să le ducă, nu lua așa ca noi, o sacoșă sau două, ci doi sau chiar trei saci odată. Plătea la o căruță, sau la o mașină de ocazie, și avea curajul să-i lase în păstrare pentru un timp pe la magazine sau chiar la restaurante, până reușea să le ducă acolo unde era nevoie. Numai el a știut câte neazuri a întâmpinat răspândind în popor atâtea cărți, dar desigur a avut și destule bucurii, pentru că Dumnezeu era cu el și-l ajuta.

Slavă lui Dumnezeu, că în zilele noastre am avut parte de un adevărat Apostol în persoana părintelui Nicodim Măndiță, dar am mai văzut cu ochii noștri și creștini adevărați ca și cei dintâi creștini în persoana părintelui Vasile Poițelea, părintelui Ioan Măgirescu, Vasile Asaftei, Ioan Marcu, Gheorghe Marcu și mulți alții.

Venind odată moșu Vasile Asaftei în părțile noastre cu o căruță trasă de un cal, el a umplut-o până sus cu cărți, așa cum aduceau odinioară oamenii căruțele cu știuleți de porumb de la câmp. Când să coboare printr-o pădure, și vrând să treacă peste un pârâu, căruța fiind tare încărcată cu o greutate așa de mare, roțile s-au cufundat în noroi până în butuci. Cum drumul nu era umblat de nimeni și soarele se lăsa spre asfințit, moșu Vasile Asaftei fiind singur și neputincios și în mijlocul pădurii, s-a uitat puțin în sus, apoi în apropierea căruței a îngenuncheat pentru a se ruga lui Dumnezeu deoarece altceva nu mai era de făcut. Punându-și toată nădejdea sa în Adevăratul Dumnezeu, moșu

Vasile Asaftei a făcut de data aceasta o rugăciune ce îndeplinea toate condițiile, în Duh și Adevăr, așa după cum Îi place lui Dumnezeu. Și ce să vezi! Din spatele lui a apărut un cioban tinerel cu un cojoc mare în spate și un toiag în mână.

- Ce faci aici, bătrânule? i-a zis cu o voce dulce.

Moșu Vasile a tresărit, s-a ridicat din genunchi și ștergându-se la ochi cu batista i-a arătat căruța cufundată în nămol. Atunci tânărul cioban i-a zis:

- Ia calul de căpăstru și eu voi ridica căruța din spate și numaidecât o să ieșim cu bine.

Atunci, moșu Vasile, de bucurie că i-a venit ajutor, a uitat că mai era bătrân. Și, încurajat de cuvintele ciobanului tânăr, a făcut câteva mișcări iuți, a luat calul de căpăstru și în clipa următoare cu mare ușurință s-a văzut ieșit la drum bun. A oprit calul și s-a întors numaidecât înapoi să-i plătească tânărului cioban și să-i mulțumească. Dar cum nu l-am văzut eu (care scriu aceste rânduri), așa nu l-a mai văzut nici moșu Vasile. A dispărut cu totul. Dacă ne întrebăm cine a fost și cum a dispărut fără urmă, e ușor de răspuns: „A fost fără îndoială îngerul lui Dumnezeu, care ajută în asemenea cazuri pe oamenii lui Dumnezeu când se află la strâmtoare...”.

Dorința de a se face monah pe care a avut-o în tinerețe și de a sluji lui Dumnezeu ziua și noaptea, cu post aspru, cu privegheri de toată noaptea, a reînviat iarăși în inima lui moșu Vasile și găsindu-și un loc potrivit într-o pădure puțin umblată de piciorul omenesc s-a gândit să se retragă acolo. În acea pădure și-a construit o mică colibă și intrând într-însa a început a se osteni numai în a sluji lui Dumnezeu. Citea la Psaltire, postea, făcea metanii și închinăciuni și cugeta la legea lui Dumnezeu.

Nu au trecut multe zile de astfel de nevoințe pustincești pe care le săvârșea moșu Vasile și, într-o noapte, pe când el citea la Psaltire în liniștea pădurii, a apărut ca la comandă o mulțime nenumărată de catări și, înconjurându-i coliba lui, băteau din picioare

de credeai că se cutremură pământul. Moșu Vasile, a fost cuprins atunci de o teamă groaznică și a început a striga din toate puterile:

- Nu! Eu nu sunt călugăr. Sunt un om păcătos. Da. Sunt un om păcătos. Nu sunt călugăr!

După aceea catării aceia au dispărut și s-a făcut iarăși liniște. Abia aștepta moșul Vasile Asaftei să se facă ziuă și să părăsească acea pădure cu colibă cu tot și a nu se mai opri până la mănăstirea Giurgeni. Când l-a văzut părintele Nicodim așa de tulburat sufletește, i-a zis:

- Iată așa! Unii oameni fac asemenea puilor care încearcă să zboare din cuib mai înainte de vreme și cad pradă altor jivini. Așa și frăția ta! Ai lăsat casa și te-ai ascuns acolo în pădure, să o faci pe pustnicul fără să fi urcat mai întâi pe primele trepte!

Auzind Vasile Asaftei aceste cuvinte de la părintele Nicodim și-a dat seama că numai Bunul Dumnezeu i-a descoperit lucrarea lui, deoarece nimeni nu știa că el s-a dus în acea pădure. Nemaiputând să-și stăpânească plânsul, a căzut numaidecât la picioarele Părintelui, cerându-i iertare.

Vasile Asaftei își citea zilnic cele șapte laude și se ocupa și cu cititul la Psaltire. Era om tăcut și gânditor. Vorbea puțin și cu folos. Se asemena tare mult cu părinții din „Patericul egiptean”.

Venea la el din când în când un om tare necăjit din cealaltă parte de sat care primea de la el un boț de brânză, 5-6 ouă și o oală cu lapte.

La plecare, omul acela necăjit, căuta să-și împacheteze oala cu lapte, brânza și ouăle în așa fel încât nimeni să nu aibă vreo bănuială, că a primit ceva de pomană. Observând acest lucru de mai multe ori, Vasile Asaftei s-a gândit la cuvintele înțeleptului Sirah care zice că: „Trei lucruri urăște Domnul: săracul trufaș, bogatul mincinos și bătrânul desfrânat și lipsit de înțelepciune” (Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah

(Ecclesiasticul) 25, 4) și voi să-l pună la probă pe omul acela necăjit în acest fel, zicându-i:

- Omule, să facem noi o tocmeală, până acum veneai mai rar la noi, îți dădeam ce puteam, căci văd că ești necăjit și ai și mulți copii. De acum înainte să vii în fiecare zi și vei primi totdeauna: o oală cu lapte, un boț de brânză, 10 ouă și 3 kg făină de porumb cu singura condiție: să nu mai camuflezi ceea ce noi îți dăm. De cumva te va întreba cineva de unde vii sau unde ai fost, să zici: Am fost la moșu Vasile Asaftei și mi-a dat de toate: și făină și ouă și brânză și lapte.

Auzind el acestea de la moșu Vasile Asaftei, îngână câteva cuvinte în semn de aprobare, dar de venit la el, n-a mai venit niciodată, pentru că deși era necăjit, dar era stăpânit de duhul mândriei.

Un om căzuse din credință și, lăsându-și femeia legitimă, trăia cu alta în satul vecin, unde își construisese casă nouă. Nimeni nu se gândea la el și la pierderea sufletului său, ci fiecare își vedea de ale sale. Moșu Vasile Asaftei, care îl cunoștea pe el din tinerețe, deși era la mare distanță, și-a pus într-o traistă o sticlă cu apă și câteva turte din făină de grâu și a pornit la drum în căutarea fratelui rătăcit de la calea cea bună.

Ajuns în sfârșit la poarta casei lui, nu a îndrăznit să intre, dar omul nostru, de care ne este vorba, trebuia să plece undeva. Și ieșind pe poartă a dat numaidecât cu ochii de moșu Vasile Asaftei pe care l-a întrebat cu voce aspră:

- Ce-i cu dumneata aici și ce vrei de la mine?

Atunci moșu Vasile Asaftei, care mai înainte de a pleca la el a postit câteva zile post aspru și a citit în câteva nopți Psaltirea, i-a spus cu glas dulce și rugător:

- Am venit la dumneata ca să mergi cu mine la părintele Nicodim să te mărturisești!

- Da ce ai dumneata cu păcatele mele?

- Ba am, căci amândoi facem parte din Trupul lui Iisus Hristos!

- Lasă-mă în pace, pentru că eu nu mai fac parte din Trupul lui Iisus Hristos! Te rog să pleci de la poarta mea. Ai înțeles?

Vasile Asaftei i-a răspuns:

- Eu voi pleca, dacă mergi cu mine la Părintele care te așteaptă! Iar de nu vrei să mergi, aici îmi vor putrezi oasele mele, la poarta dumatăle.

Și așa a petrecut, aproape toată săptămâna. Și, de câte ori ieșea omul pe poartă, avea asemenea discuții fără să-i dea lui moșu Vasile vreun cuvânt mai bun.

Știind pe moșu Vasile stând de pază, zi și noapte, la poarta casei sale, vă închipuiți câte probleme de conștiință nu-și făcea el. Și în ultima zi din săptămână a venit gata pregătit să plece cu el la părintele Nicodim.

Eu nu pot spune cele ce s-au petrecut atunci când omul căzut a ajuns cu moșu Vasile în fața părintelui Nicodim căci eu nu am fost de față. Dar, dintre cei ce au fost de față, mi-au povestit că omul acela, când l-a zărit pe părintele Nicodim, a și căzut în genunchi și a mers după aceea ca animalele în patru labe până când a ajuns la Părintele care era în fundul grădinii, la mănăstirea Văratec distanță de vreo 15-20 m și gema așa de jalnic încât a făcut pe toți cei ce erau de față să plângă.

După ce s-a mărturisit, a primit de canon între altele, ca la casa de unde a plecat cu moșu Vasile să nu se mai întoarcă niciodată. Și pe cea de-a doua femeie să o lase în casă, iar el să nu mai ia nimic de acolo. Să se întoarcă la femeia dintâi și să-și petreacă restul vieții într-o adevărată pocăință. Și așa a făcut omul de mai sus. A ascultat de părintele Nicodim întru toate, iar către moșu Vasile a avut permanent o vie recunoștință. Oare să se mai găsească în zilele noastre un așa om de talia lui moșu Vasile?! Nu mă gândesc la nimeni, ci mă gândesc la mine, dacă aș fi în stare să fac, nu ceea ce a făcut el, ci măcar pe jumătate, pentru a câștiga un suflet pierdut...

Vasile Asaftei a luat parte la primul război mondial. Văzând acolo pe unii soldați răniți și pe alții morți, s-a îngrozit așa de tare încât a făgăduit lui Dumnezeu, că de va mai scăpa cu zile, n-are să mai mănânce carne toată viața lui. Și venind acasă de la

război, a ținut făgăduința, însă nu-i venea chiar așa de ușor, mai ales atunci când mergea la vreun hram de biserică, la vreo nuntă sau în altă parte. Căci el fiind om smerit nu se simțea bine de l-ar fi arătat cineva cu degetul, că el nu mănâncă carne. Când a găsit în persoana părintelui Nicodim pe duhovnicul cel adevărat pe care îl căutase de ani de zile, s-a gândit să-i facă cunoscut și despre această făgăduință, în speranța că el îl va putea dezlega de ea. La care părintele Nicodim i-a răspuns:

- Nimeni nu te poate dezlega de făgăduința pe care ai făcut-o înaintea lui Dumnezeu. Dar ca să nu fii observat de alții că nu mănânci carne, e bine să mănânci numai ciorba, supa sau mâncarea aceea care e făcută cu carne, iar de carne să te ferești pe cât poți și așa poți să ții făgăduința pe care ai făcut-o și poți să fii și acoperit în fața altora. Și așa a făcut moșu Vasile Asaftei până la moarte...

Soția lui, pe nume Maria, a fost o bună creștină și a trecut la cele veșnice cu câțiva ani înainte de soțul ei...

Vasile Asaftei simțindu-se odată tare slăbit și socotind în mintea lui că i-a sosit sfârșitul, a rugat pe cineva din cunoscuții lui să-l ducă la părintele Nicodim, deoarece singur nu mai putea. Cum era iarna în toi, un prieten al lui a pus calul la sanie și a plecat la mănăstirea Văratec unde se afla atunci părintele Nicodim.

Când l-a văzut Părintele așa de slăbit, că nu mai putea să merge de colo până colo singur fără să fie ajutat de cineva, i-a zis:

- Te mărturisesc acum și mâine îți voi da Sfintele Taine.

Vasile Asaftei a rămas acolo sus la maici, iar Părintele a coborât la vale și s-a dus la gazda sa. A doua zi, venind mai mulți oameni la Părintele și ocupându-se de ei, Vasile Asaftei a rămas așteptând până la ora 12, și, văzând că părintele Nicodim nu a mai venit, a coborât la vale ajutat de prietenul său. A găsit pe părintele Nicodim stând în grădină pe o bancă și vorbind oamenilor cuvânt de mântuire.

Când s-a apropiat și Vasile Asaftei, Părintele i-a zis să stea și el pe bancă. El s-a așezat cu multă sfială pe capătul băncii. Atunci părintele Nicodim a început a-i spune o întâmplare din Patericul egiptean, zicând:

- Un părinte bătrân a plecat cu ucenicul său prin pădure. Mergând ei așa, de la o vreme, ucenicul a căzut jos, fiind tare slăbit de postul aspru și de priveghere. Părintele său, care era ceva mai departe, i-a zis:

- Vino, fiule, și te apropie de mine!

Ucenicul acela s-a târât așa cum a putut și când s-a apropiat de bătrânul său Părinte și s-a atins cu mâna de piciorul lui s-a vindecat pe loc.

Și, adresându-se părintele Nicodim către Vasile Asaftei, i-a zis:

- Așa și frăția ta, apropie-te de mine. Vino mai aproape de mine.

Atunci apropiindu-se, părintele Nicodim i-a pus mâna pe cap. În clipa următoare Vasile Asaftei s-a simțit complet sănătos. Și, sculându-se drept în picioare, a zis plin de recunoștință:

- Slavă lui Dumnezeu pentru că m-am făcut și eu sănătos.

Atunci părintele Nicodim i-a zis:

- Dacă te-ai făcut sănătos, atunci pleacă la lucru.

Și fără să mai stea un minut, Vasile Asaftei a luat de la Părintele blagoslovenie și a plecat să mai ducă vreun sac, doi, de cărți, acolo unde se simțea nevoia.

La 1 august 1949, dimineața mă trezesc cu Vasile Asaftei la mine acasă în satul Schitu-Frumoasa și mi-a zis:

- Măi, frate, am venit până aici la tine, ca să mă duci undeva în pădure, ca să stau liniștit aceste două săptămâni de post.

Eu i-am răspuns:

- Moșu Vasile, acum nu mai sunt în partea locului păduri neumblate de oameni cum erau acum 20-30 de ani în urmă!

- Atunci ce-i de făcut, căci eu aș vrea să stau uitat undeva aceste 15 zile!

- Poți să stai la mine în cameră și nimeni nu te va deranja cu ceva.

Am avut vorbă cu el ca să încui ușa cu cheia pe dinafară și în ziua de 15 august după slujbă, să-i aduc o turtă de făină de grâu coaptă în ulei și o cană de ceai. Iar după masă a luat cârja și a plecat.

Timp de o săptămână se mai zărea pe geam umbra lui cum sta în picioare și făcea metanii și închinăciuni, iar a doua săptămână a stat numai în pat, cu cartea de rugăciuni și Psaltirea în mână. În ziua de 15 august (care era într-o zi de miercuri) când am deschis ușa m-a privit puțin zâmbind, cu fața senină și privirea dulce. I-am adus turtă coaptă în ulei și cana cu ceai. După ce a mâncat, mi-a mulțumit, și-a luat bastonul și a plecat. A spus ca să nu mai spun la nimeni cât va fi el în viața aceasta.

Acest lucru l-am văzut cu ochii mei și m-am minunat mult cum mâncând numai o turtă cu o cană de ceai, a putut pleca pe jos vreo 30 km.

Deși Vasile Asaftei era om suferind căci avea numai un plămân sănătos, totuși postul îl respecta cu strictețe. Cu doi ani mai înainte de sfârșitul său, a fost internat în spital. După ce au făcut toate analizele, medicii au spus către sora lui să-l ia repede acasă că mai are de trăit doar câteva zile.

Spre mirarea tuturor el a început un post aspru și a postit opt săptămâni, pe parcursul celor doi ani mâncând numai o singură dată pe fiecare săptămână, adică duminica. Despre acest post aspru n-a știut nimeni decât numai sora lui și mi-a spus și mie, cu condiția să nu spun la nimeni decât după trecerea lui din această viață.

M-am nimerit să fiu și eu de față când se ostenea la un așa aspru post și era a șasea zi de când nici nu mâncase și nici nu băuse nimic. După ce au plecat toți cei ce l-au vizitat, am mai rămas doar eu singur cu el. Atunci moșu Vasile Asaftei a zis către mine:

- Măi, frate, am, să-ți spun o taină pe care nu ai voie să o spui la nimeni până după plecarea mea din această lume. Ai auzit că doctorii de la spital s-au grăbit să-mi facă ieșirea cât mai repede, nu cumva să mor acolo la ei. Iar de atunci a trecut aproape un an și jumătate și eu încă n-am murit. Ba mai mult, sunt șase zile de când n-am mâncat și nici n-am băut ceva și după cum vezi e luna lui iulie și suport cu multă ușurință acest post. Aceasta este a opta săptămână, pe parcursul celor aproape doi ani, de când mănânc numai o singură dată pe săptămână, adică duminica. Aceasta înseamnă că este la mijloc puterea lui Dumnezeu, darul Lui. Căci eu singur n-aș putea face așa ceva, deoarece sunt bătrân și bolnav, având numai un singur plămân. Așa că voi care mai rămâneți după mine, să puneți toată nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu, Care pururea petrece cu noi și va fi cu noi, așa cum S-a făgăduit, până la sfârșitul veacurilor.

Cu un an mai înainte de a pleca în veșnicie, a fost la noi la Grigoreni la hramul bisericii, pe 25 martie, la „Buna Vestire”. La despărțire l-am mai poftit pe la noi măcar de hramul bisericii, la care el mi-a spus în mod precis:

- Acum a fost ultima dată când am mai venit la hram la voi. La anul pe vremea asta, eu voi fi cu trupul în mormânt.

La auzul acestor cuvinte, am rămas pe gânduri...

Cu vreo câteva zile înainte de a trece în veșnicie am fost la Butnărești să-l vedem. S-a umplut camera de oameni și femei care au venit la el. La despărțire a zis să rămân numai eu singur că are să-mi spună ceva. După ce am rămas, mi-a zis:

- Măi frate, mă vezi cât sunt de slăbit și bătrân chiar, că doar am 78 de ani și nici nu pot coborî din pat ca să-mi fac nevoia. Cu toate acestea dracul spurcat al desfrânării stă mereu lângă mine și mă îndeamnă la păcat cu gândul, iar eu îi zic adesea: „Du-te de la mine, duh necurat, că doar vezi că nici a urina nu sunt în stare, ca oamenii, și mai îndrăznești a mă îndemna să mă îndulcesc cu gânduri spurcate”. O spun aceasta ca să nu vă descurajați și voi când veți vedea că nici la bătrânețe, când trupul e slăbit, acest drac spurcat nu se depărtează de creștin ca măcar cu gândul să se îndulcească pentru ca

să-și piardă sufletul său. Așa că e bine să fim cu luare aminte la ispitele diavolului, până la răsuflarea cea mai de pe urmă, ca să ne mântuim... Cam asta am avut să-ți spun, pentru că și mie mi-a spus un om bătrân și credincios și mi-a fost acuma de folos. Altfel mă întristam, mă descurajam, dacă nu știam.

După ce m-a sfătuit, a doua zi am plecat acasă, iar el după câteva zile a plecat în veșnicie, ca să primească din mâna lui Dumnezeu plata ostinelilor sale.

Ion Marcu, gazda părintelui Nicodim

S-a născut în anul 1885 în satul Schitu-Frumoasa, comuna Balcani, județul Bacău. Tatăl său se numea Ioan iar mama lui Elisabeta și au avut zece copii.

Ion Marcu era de statură mijlocie, nu avea barbă ci numai puțină mustață. Serios la față cu privirea. Om tăcut și cunoscător adânc al învățăturii Bisericii Ortodoxe. A iubit foarte mult pe părintele Nicodim și i-a făcut Dumnezeu parte ca să-l găzduiască în casa lui până a plecat la mănăstirea Giurgieni-Roman.

De la bun început când părintele Nicodim a venit ca preot paroh în satul Schitu-Frumoasa, Ion Marcu cu soția sa Elena, s-au dovedit a fi și rămâne cei mai de seamă ucenici ai părintelui Nicodim.

Ion Marcu avea o mare bibliotecă de cărți religioase și le dădea cu împrumut acelor ce doreau să le citească. La fapta bună, Ion Marcu era cel dintâi. Când era iarna mai grea, el se ostenea a duce lemne la văduve, orfani și la oameni necăjiți, iar primăvara ara cu boii bucățile de pământ ale celor necăjiți, fără să le ia vreun ban.

L-a ajutat pe părintele Nicodim cu sume mari de bani, ori de câte ori a fost nevoie pentru tipărirea cărților, căci dealtfel era socotit ca cel mai bun gospodar din sat. N-a avut însă copii.

La vârsta de 60 de ani a fost chemat în cealaltă lume, lăsând pe credincioasa lui soție încă 22 de ani ca să-și mai agonisească fapte bune.

Alături de Ion Marcu, noi vom aminti ceva și de vrednica și credincioasa lui soție, pe nume Elena. Pe lângă alte fapte bune pe care le avea această bună creștină, dragostea față de toți îi cuprinsese toată ființa ei. Casa ei în care locuia a făcut-o cu adevărat „casă de oaspeți”. Dădea și ultima bucătică de pâine celui flămând și necăjit, iar când paturile din casa ei se ocupau de oaspeți, ea se culca pe dușumea cu cea mai mare plăcere. Era mereu zâmbind de bunătatea ce locuia în inima ei, și se păzea cu desăvârșire de a vorbi pe alții de rău.

Se spune că la repauzarea ei care a avut loc în iarna anului 1967, duhul cel necurat al diavolului bocea ca un copil, de necaz în spatele casei, în auzul tuturor celor ce erau de față la priveghi, din pricină că o scăpase din gheare.

Gheorghe Marcu, un om duhovnicesc

El era fratele mai mic a lui Ioan Marcu. Și, ca și dânsul, s-a dovedit a fi încă din tinerețe un devotat ucenic al părintelui Nicodim Măndiță.

Era de statură înaltă, uscățiv la față, cu privirea serioasă și cu barba scurtă și rară. El a fost cununat chiar de părintele Nicodim, și a fost prima nuntă creștinească fără muzică și jocuri. A avut 11 copii pe care i-a educat în spirit cu adevărat creștinesc.

Am avut ocazia să-l cunosc mai îndeaproape deoarece am lucrat împreună cu el la pădure mai multă vreme. Era iubitor de învățătură și atunci când ajungeam cu el la pădure, la locul de muncă, făceam o pauză. Apoi scotea din traistă o carte sfântă și citea ceva din ea, după care ne duceam undeva mai departe într-un desiș de brădeți pentru a fi camuflați să nu ne vadă cineva. Citeam acolo un timp la cele șapte laude și după aceea începeam lucrul. Noaptea, după ce se încredința el că eu am adormit, se scula și făcea rugăciuni câteva ore fără întrerupere.

Gheorghe Marcu era un creștin tare smerit și pe cât putea își ascundea faptele lui cele bune. Se arăta întotdeauna ca și cum ar fi fost nepriceput în cele ale credinței deși era foarte iscusit și mare cititor de cărți sfinte.

Avea de la Dumnezeu darul lacrimilor și de câte ori citea prin sfintele cărți sau vorbea cuvântul lui Dumnezeu i se umpleau ochii de lacrimi. El este acela căruia părintele Nicodim, la mănăstirea Văratec, n-a putut să-i dea Sfintele Taine din cauză că așa de multe lacrimi curgeau din ochii lui, încât se temea Părintele ca nu cumva să se unească Sfintele Taine cu lacrimile lui mai înainte de a le primi. Avea mare dragoste către toți și oricine intra în casa lui, îl ospăta cu tot ce avea mai bun. La masă nu vorbea nimic, ba oprea și pe cei ce ar fi îndrăznit să vorbească. Avea o bună cuviință totdeauna: și la masă, și la lucru, și la vorbă și în orice împrejurare. Îmbrăcămintea o avea de asemenea cuviincioasă și modestă.

Odată mergeam împreună cu el la pădure departe. Și am luat cu noi hrană pentru o săptămână, în plus aveam și haine și vase de bucătărie unde să ne pregătim mâncarea. Și cum era lună de vară și soarele încălzea cu putere, iar noi urcam pe pantă la munte sus, am suflecat mânecile la cămașă mai sus de cot. Când m-a observat ce am făcut, mi-a zis:

- Lasă mânecile la cămașă în jos, măi frate, și nu umbla cu mâinile goale căci nu-i cuviincios așa ceva.

- E tare cald, moșu Gheorghe, am răspuns eu, și aici în pădure nu ne vede nimeni.

- Ba și noaptea când dormim, e bine să ne purtăm cu bună-cuviință.

Auzind eu acestea am cedat și totodată m-am și minunat de înțelepciunea și buna-cuviință cu care el se purta. Azi, am lepădat cu totul buna-cuviință și nici urmă de așa ceva nu se mai zărește. Vai de noi! Unde am mai ajuns cu civilizația noastră! Ne-am modernizat, dar paralel cu această modernizare ne-am și înstrăinat de buna-cuviință, de Dumnezeu. În ceea ce privește rugăciunea, Gheorghe Marcu a urcat sus, sus de tot. Când soția lui i-a cerut o dată iertare pentru faptul că l-a deranjat de la rugăciune, vorbind cu cineva în camera vecină, el i-a răspuns liniștit și cu multă bunătate:

- Marie, eu când fac rugăciune către Dumnezeu, nu mai aud nimic ce se vorbește în jurul meu. Așa că fii liniștită, pentru că pe mine nu m-ai deranjat cu nimic.

De aici rezultă că Gheorghe Marcu când se ruga, apoi făcea rugăciune cu adevărat, deoarece nu mai auzea și nici nu mai vedea ceea ce se petrecea în jurul lui. Unul ca Gheorghe Marcu cu adevărat era omul rugăciunii. Și un om al rugăciunii, așa ca el, cu adevărat a fost omul lui Dumnezeu.

Are perfectă dreptate episcopul Gherasim Timuș care zice că: întotdeauna au existat și există oameni sfinți pe pământ. Când cu adevărat vor dispărea sfinții de pe pământ, atunci va veni și sfârșitul lumii. Atunci când vor lipsi sfinții de pe pământ, se va întâmpla ceea ce s-a întâmplat cu cetățile Sodoma și Gomora. „Dacă se aflau măcar zece sfinți în acele cinci cetăți, n-avea să-I piardă Dumnezeu” (Facerea 18, 32).

Însă pe acei sfinți, cât timp petrec cu noi pe pământ, noi nu-i putem cunoaște. Și nici ei nu se pot recunoaște că sunt într-adevăr sfinți. Ba dimpotrivă, ei se socotesc a fi cei mai păcătoși oameni de pe pământ. Acest lucru este ascuns de ochii lor, pentru a se putea menține într-o adevărată smerenie a inimii, până la răsufierea cea mai de pe urmă.

În anul 1948 aveam nevoie de vreo trei bucăți de cherestea pentru a-mi face o ușă și nu găseam. Într-o zi Gheorghe Marcu a adus acasă la el o căruță cu scânduri pentru

a-și face tâmplăria la casă. Știind că este om bun, i-am făcut o rugămintă ca să-mi dea și mie trei bucăți, la care mi-a răspuns:

- Eu, frate, nu am scânduri de vândut, dar pentru că ai venit acum din prizonierat și spui că ai nevoie, am să-ți dau. Du-te la grămada de scânduri și-ți alege trei bucăți de care îți face trebuință. M-am dus să-mi aleg și mi-am zis în sinea mea: N-am să iau din cele mai bune, căci îi trebuie și lui. Dar n-am să aleg nici din cele mai rele, căci nu pot să-mi fac o ușă așa după cum trebuie. Și m-am hotărât să aleg din cele mijlocii.

Când a venit Gheorghe Marcu ca să vadă ce fel de scânduri mi-am ales, uitându-se la ele, mi-a zis:

- N-ai ales bine.

Și dându-le la o parte pe cele ce le-am ales eu, mi-a ales alte trei bucăți din cele mai bune, zicându-mi:

- Ia aceste scânduri și fă din ele ceea ce ai nevoie, căci ceea ce dau este cu adevărat al meu, iar ceea ce rămâne nu este al meu.

Și fără să-mi primească vreun ban, am plecat de la el, folosindu-mă nu numai de acele scânduri, ci și de cuvintele pe care mi le-a spus.

M-am dus într-o duminică după masă la Gheorghe Marcu. Când am intrat în casă am văzut că toți ai lui, de la cel mai mic până la cel mai mare, aveau câte o carte sfântă în mână și citeau fiecare în taină. Mergând în altă cameră cu el ca să-i spun ceva, i-am zis:

- Mă bucur că copiii mamei citesc prin sfintele cărți.

El mi-a răspuns:

- Eu nu mă bucur așa de mult, pentru că nu ei le-au luat de pe dulap, ci eu le-am dat lor. Nu ei au simțit nevoia de a citi, ci eu i-am îndemnat; ca să nu zic că chiar i-am obligat.

Auzind aceste cuvinte de la el, am tăcut și mi-am schimbat și părerea despre ei.

Gheorghe Marcu, după cum am spus mai sus, era scump la vorbă, dar atâta bunătate și milă ce avea pentru alții, pe care am văzut-o la el, care mi-a spus mai mult decât îmi vorbea prin cuvinte. Cu astfel de oameni ca Gheorghe Marcu, chiar dacă erai păgân și nu cunoșteai învățătura Sfintei Evanghelii, apoi el avea puterea cu astfel de trăire, să te convertească la creștinism.

Slavă lui Dumnezeu că și în zilele noastre s-au văzut și se mai văd figuri de oameni care se aseamănă de minune cu creștinii de aur din prima eră a creștinismului... Pe bună dreptate unora ca acestora, atunci când pășesc pragul mormântului, li se potrivesc cuvintele: „Fericită este calea pe care mergi astăzi, suflete...” și „Gura ta să nu grăiască, lasă fapta să vorbească...” . Pentru că fapta cea bună, vorbește și după ce omul pleacă în veșnicie.

Așa că el a rămas și rămâne, ca și alți ucenici ai părintelui Nicodim, un model vrednic de urmat...

Aceste cuvinte de mai sus le-am spus pentru că lucrând cu el împreună mai mulți ani de zile am putut urmări felul lui de viață, de care am rămas de multe ori uimit.

Gheorghe Marcu a fost în piesa religioasă cu rolul sfântului Efreem Sirul.

Am cerut odată de la el ca să-i dea voie unui fecior de al lui, ca de 16-17 ani, să-mi ajute să lucrez la pădure câteva zile și să-i plătesc. Atunci el a întrebat pe băiat, zicându-i:

- Măi Ioane, ce zici? Vrei să te duci sau nu?

Deosebi l-am întrebat pe Gheorghe Marcu:

- Cum se poate așa ceva, îl rogi pe băiat, în loc să-i spui clar, du-te?

- Ba nu-i așa, a răspuns Gheorghe Marcu, băiatul este de acum mare. Are 17 ani și trebuie, puțin câte puțin, să se simtă și el mai liber. Cât a fost mai mic, îi porunceam să facă asta sau cealaltă fără să mai consimtă el, dar de acum înainte, eu trebuie să-mi retrag stăpânirea ce am avut-o asupra lui până acum. Nu vreau să-i răpesc libertatea.

Multă bunătate am putut vedea la Gheorghe Marcu cât am lucrat cu el și față de mine și față de alții. Bunătatea inimii sale se arăta și la puieții mici de copac pe care căuta să nu-i strivească cu piciorul, sau să-i taie cu toporul chiar de ar fi fost în calea lui, ci căuta să-i ocrotească și să-i scape cu viață.

Odată venind cu el de la pădure și apropiindu-ne de sat, niște copii obraznici aruncau cu pietricele în spatele nostru. El mergea totuși liniștit de parcă nu s-a întâmplat nimic. Văzând că el nu le zice nimic, m-am întors spre ei și i-am ocărât. Dar, făcându-mi semn cu mâna, mi-a zis:

- Lasă-i, măi frate, în pace și nu le mai zice nimic. Căci de vom suferi ceva de la cei mai mari, apoi nu avem nici un merit, deoarece de la ei suferim de nevoie, căci nu-i putem opri de a ne face rău, iar de vom suferi de la cei mai mici, atunci cu adevărat ni se va socoti nouă că suferim.

Auzind de la el aceste cuvinte, m-am minunat și de data aceasta și mi-am dat bine seama că întotdeauna cugetarea lui era la cele de sus și nu la cele de pe pământ.

Mi-au povestit copiii lui că, atunci când avea cele mai mari necazuri, făcea multe rugăciuni și cânta cântări bisericești și religioase. Avea mult curaj în necazuri și era bărbătos în boli și suferințe.

O fată a lui Gheorghe Marcu, care avea 20 de ani, a fost internată în spital. Îl întreb:

- Așa-i că ești tare supărat și amărât? Atunci el mi-a răspuns:
- Eu așa mă rog lui Dumnezeu, dacă ea va face pe viitor voia Lui cea Sfântă, atunci să se vindece de boală, iar de nu, atunci mai bine să moară, decât să se mai încarce de păcate și să supere pe Dumnezeu.

Auzind aceste cuvinte, mi-am dat seama că el iubește pe Dumnezeu mai presus decât pe fiica lui... După câteva zile, a murit fata lui...

Mai toată viața a avut de suportat o suferință internă, dar cu câteva luni înainte de a pleca în veșnicie l-a chinuit mai cumplit. O vecină, văzându-l pe patul de suferință, i-a zis:

- Moșu Gheorghe, așa-i că îți este rău?
- Ba nu, nu-mi este rău, ci sunt cam bolnav, dar nu-mi este rău, căci dau slavă lui Dumnezeu pentru toate.

Femeia nu a înțeles ce a spus Gheorghe Marcu, că nu-i este rău, ci numai este cam bolnav și că pentru asta dă slavă lui Dumnezeu. Și femeia atunci m-a întrebat pe mine, iar eu i-am spus că Gheorghe Marcu nu a recunoscut că îi este rău, deoarece omului creștin numai atunci îi este rău, când calcă poruncile lui Dumnezeu și săvârșește păcatul, care îl desparte pe el de Dumnezeu. Iar când este bolnav și suferă o durere, el are atunci posibilitatea, dacă rabdă, să se curețe de păcatele pe care le-a făcut. Căci adevăratul rău în sine este numai atunci când omul prin păcat se înstrăinează, se desparte de Dumnezeu. Și câtă vreme petrece în păcat, până vine la pocăință cu adevărat, el nu mai este al lui Dumnezeu și nici Dumnezeu nu mai este al lui. Însă suferința, boala, este ca și o doctorie care vindecă tot ce a distrus păcatul în om. Așa că suferința trebuie să fie primită de noi cu nădejdea că ea ne unește, ne apropie și ne împacă cu Dumnezeu pe care L-am supărat prin păcat. Aceasta ar fi explicația pe scurt la cuvintele rostite de Gheorghe Marcu pe care acea femeie nu le-a înțeles.

Cu o săptămână mai înainte de a pleca în veșnicie Gheorghe Marcu, au venit în jurul patului său de suferință: feciorii, fetele, nurorile, ginerii cu nepoții și nepoatele lui. După ce i-au sărutat mâna cu toții, s-au așezat fiecare la locurile lor, atunci Gheorghe Marcu le-a zis:

- Dragii mei, vă fac acum o întrebare, la care vă rog să-mi răspundeți deschis și fără nici o sfială. Voi m-ați văzut pe mine vreodată beat?
- Nu tată! Noi nu te-am văzut pe matale niciodată beat, i-au răspuns cu toții în cor.

Atunci el i-a întrebat din nou:

- Dragii mei, poate m-ați văzut spunând minciuni, sau clewetind pe cineva, sau poreclind pe alții, sau dușmănind sau făcând rău, sau înșelând pe cineva, sau având ură pe cineva?

Atunci toți cei care erau de față și copii și fete și nurori și gineri și nepoți și nepoate, nemaiputând să-și stăpânească plânsul, au întrerupt pe bătrânul lor tată și bunic și au răspuns:

- Nu, tată, nu. Noi nu te-am văzut pe matale făcând nici una din cele mai sus zise și cât ai trăit în mijlocul nostru n-ai făcut nici o faptă de sminteală, ci numai lucruri frumoase și fapte creștinești am văzut la matale, și au continuat cu toții a plânge.

Atunci el iarăși a mai zis către ei:

- Ei, dragii mei, fii și fiice, gineri și nurori cu nepoți și nepoate. Măcar atâta să faceți și voi, cât m-ați văzut pe mine făcând, iar dacă vă veți osteni mai mult, atunci faceți mai mult decât mine. Eu atâta am putut face, atâta am făcut. Vă dați cu toții seama că eu în curând plec din lumea aceasta, acolo unde sunt mai mulți din cei ai noștri care ne așteaptă. Vă rog tare mult să fiți și să rămâneți credincioși lui Dumnezeu până la moarte, ca să primiți voi cununa vieții. Căci și lumea și pofta ei trec, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac...

După ce i-a mai sfătuit, s-au despărțit unii de alții. După o săptămână a trecut la viața cea fericită, lăsând în urma lui o urmă de lumină și o pildă vrednică de urmat...

Gheorghe Pascaru, gazda militarului Măndiță Nicolae

El era de loc din comuna Borlești, satul Mastacăn, județul Neamț. A fost căsătorit și a avut o singură fiică. Era de statură mijlocie, cu barba mare și deasă.

Era om ager, iute la mânie, dar nu era stăpânit de ea. Mânia lui nu ținea decât câteva clipe, câteva minute și-și revenea la normal. Era om fără de răutate până într-atât că își cerea iertare cu smerenie și plecăciune până și de la copiii cei mici. Dacă la răutate se asemena pruncilor celor nevinovați, apoi și în ceea ce privește ascultarea față de părintele Nicodim era tot asemănătoare pruncilor celor ascultători față de părinții lor.

A cunoscut pe părintele Nicodim mai înainte de a intra în mănăstire și a se călugări, pe când era reangajat în armată și detașat cu divizionul la Roznov, județul Neamț și cosea fân cu soldații în timpul primului război mondial 1916, pentru caii divizionului. Atunci, ca militar mergea cu soldații în satul Mastacăn unde a cunoscut această familie a lui Gheorghe Pascaru cu soția lui Maria, vrednică de a se pomeni.

Părintele Nicodim în perioada cât a stat ca militar în acest sat, în duminici și sărbători lua parte la slujba Sfintei Liturghii, unde citea Apostolul și Cazania, iar în după amiaza acestor zile mergeau la locuința acestor buni creștini unde se făceau adunări sub conducerea preotului paroh și ajutat de părintele Nicodim ca militar.

Datorită faptului că Gheorghe Pascaru cu soția sa au stat permanent în ascultare de părintele Nicodim Măndiță, au progresat foarte mult în viața duhovnicească cea cu adevărat curată și plină de faptele cele bune.

La ei în casă se respectau cu strictețe posturile de peste an precum și cele trei zile de peste săptămână. Iar cele șapte laude erau mereu în atenția lor. Se sculau cu câteva ore mai înainte de a se face ziuă și le făceau pe toate fără întrerupere când puteau, iar alteori le făceau cum puteau.

Au avut și necazuri multe și mari și dacă nu aveau nădejde în Bunul Dumnezeu și sfaturi de la părintele Nicodim, aveau să fie înecați în ele.

De altfel, ei erau mereu într-o activitate sufletească și când lăsau lucrul din mână puneau mâna pe carte, după aceea alergau iar la acele treburi și tot așa mereu. Toamna aveau grijă să ducă și la mănăstire cereale și alimente de tot felul. Mai puneau și ei, și ca să poată umple căruța mai adunau și de la vecini, cunoscuți și rude cu pomelnice cu vii și repauzați în regulă și duceau și la acele suflete care se rugau de-a pururea lui Dumnezeu cu slujbe și privegheri.

Milostivirea cea mai mare și bogată a lui Dumnezeu i-a chemat și pe ei, întâi soțul, apoi soția la odihna cea veșnică și plină de fericire.

Nu putem trece cu vederea și ne vedem chiar siliți a scrie măcar câteva rânduri despre fiica lor Maria, vrednică de pomenit. După cum am spus mai sus că Gheorghe Pascaru cu soția lui Maria au avut o singură fiică pe nume Maria care semăna de minune cu părinții ei care au născut-o, crescut-o, dându-i o educație bună în cei șapte ani. Având în fața ei permanent model de viață creștină cu adevărat pe amândoi părinții: tata și mama ei a devenit treptat-treptat odată cu trecerea anilor ca și părinții ei. La vârsta potrivită s-a căsătorit dar soțul ei a murit de tânăr și a lăsat-o pe ea cu 5 copii. Cu toate acestea, ea a rămas statornică în credință crescând copii în frica de Dumnezeu și din când în când mergea pe la părintele Nicodim zăbovind la scris săptămâni la rând. Iar pentru credincioșia ei de o viață întreagă, Dumnezeu i-a rânduit un sfârșit creștinesc așa cum se întâmplă cu toți cei ce-L iubesc pe El. Și iată cum.

Ajunsă la adânci bătrâneți cu câteva zile mai aproape de sfârșitul vieții ei, într-o zi de duminică, a mers ca pentru ultima dată la biserică. Și după ce a ascultat ea Sfânta Liturghie cu multă evlavie, a zis către preotul paroh:

- Cuvioase Părinte, v-aș ruga, dacă se poate, să mă mărturisesc?

Preotul i-a răspuns:

- Da se poate.

După mărturisire ea l-a rugat pe Părintele să vină la ea acasă după trei zile, adică miercuri seara la ora șase, cu Sfintele Taine, că ea nu se mai cutează a veni. Trei

zile ea nu a mâncat nimic și s-a ocupat numai de rugăciune zi și noapte. Miercuri după masă a trimis un nepot la Părintele ca nu cumva să uite și nici mai devreme și nici mai târziu de ora șase să nu vină. Iar Părintele paroh i-a trimis răspuns înapoi că așa va face cum are ea dorință. Si într-adevăr la ora șase Părintele a sosit și a împărtășit-o cu Sfintele Taine, iar după ce a plecat Părintele de la ea, a mai trăit o oră, pe care a petrecut-o în rugăciune de mulțumire către Bunul Dumnezeu. Și așa a trecut la viața cea fără de moarte, unde s-a regăsit cu părinții ei și cu părintele Nicodim, pe care l-a ascultat întru toate...

Neculai Șerban și soția sa Maria

Mai urmează acum să vorbim ceva și despre o altă pereche de creștini care l-au cunoscut pe părintele Nicodim și au rămas atașați sufletește și fii duhovnicești până la moarte. El se numea Neculai Șerban și s-a născut în satul Grigoreni, județul Bacău în anul 1876 și s-a căsătorit cu o fată din satul vecin pe nume Maria Sava și au avut 8 copii pe care i-au crescut în frica lui Dumnezeu...

Cunoscând pe părintele Nicodim care era atunci ca preot paroh în satul Schitu-Frumoasa, sufletește au avut de câștigat, atât ei cât și cei opt copii, folosindu-se vremelnice și sperăm și veșnic. Așa că Dumnezeu să fie de-a pururea preamărit în cer și pe pământ, că dacă Neculai Șerban a mers la părintele Nicodim, s-a salvat nu numai pe sine, pe soție și pe cei opt copii, ci a rămas și pentru urmași calea deschisă spre împărăția lui Dumnezeu. De aici tragem o învățătură: că dacă un om merge pe calea pierzării, nu se pierde numai el singur, ci mai trage după sine la pierzare și alte suflete nevinovate. La fel

se întâmplă atunci când cineva merge pe calea vieții, el nu merge singur, ci mai trage după sine și alte suflete, după cum s-a întâmplat și în cazul de față.

Blagoslovită a fost acea zi când Neculai Șerban cu soția lui Maria au mers de s-au mărturisit la părintele Nicodim, căci în drumul acela și-au schimbat și ei drumul vieții lor și al acelor care mai urmau să vină după ei. Nici înainte de a se mărturisi la părintele Nicodim ei nu erau oameni răi, dar vezi, apucaseră și ei ca și toată lumea asta pe o cale greșită, pe calea care duce direct la iad, la muncile cele veșnice, la chinurile cele fără de sfârșit. Părintele Nicodim nu i-a obligat să renunțe la calea pe care au apucat-o ei și la calea pe care merge toată lumea asta, dar i-a sfătuit părintește, le-a arătat ce spune Cartea Bisericii Ortodoxe și s-au convins, după care s-au și hotărât să facă așa după cum învață Cartea Sfântă. Ia să ne gândim puțin, ce frământări lăuntrice, ce lupte crâncene nu s-au petrecut în mintea și în inima lui Neculai Șerban și a soției lui Maria. Avea să fie mult mai ușor pentru ei dacă nu mai veneau în satul lor Grigoreni. Pe lângă cei opt copii pe care îi aveau, mai aveau și opt cumetri de la Botezul copiilor, mai aveau și frați, surori, cumnați cu toată gama de rudenii care, auzind că Neculai Șerban cu soția lui nu vor mai merge pe viitor, nici la nunți, nici la onomastice și în general vorbind, la nici o petrecere cu muzică și jocuri, rămâneau uimiți, nu se pricepeau deloc cum vor trăi ei în Grigoreni cu o astfel de viață, contrară petrecerii celorlalți oameni din sat! Ce vor face ei cu copiii până la urmă? Poate îi vor duce pe toți la vreo mănăstire, căci așa cum gândește el nu se poate trăi! Căci, la drept vorbind, nici Neculai Șerban nu era un oarecine în satul Grigoreni; ci era un om gospodar, harnic, cinstit și om de cuvânt. Nu-i era lui bine așa cum era? De acum și-a făcut de lucru cu tot satul. O să-l arate toți cu degetul. Până și preotul paroh din vremea aceea, întâlnindu-se cu Neculai Șerban pe ulița satului, i-a zis:

- Dar ce-am auzit eu de dumneata, domnule Șerban, că n-ai să mai petreci ca până acum la nunți cu muzică și jocuri?

- Cu ajutorul lui Dumnezeu, cred că nu voi mai petrece așa ca până acum, cu muzicanți și jocuri! a răspuns el cam cu sfială.

- Ba, vezi-ți de treabă, domnule Șerban, a zis preotul cu siguranță, că nu este nici un păcat, asta știu precis că doar nu degeaba am învățat eu atâta carte. Dar după câte am auzit eu, preotul acela de la Schitu-Frumoasa e un preot călugăr. Și de altfel el nu joacă, tocmai de asta vă învață așa și pe dumneavoastră ca să nu jucați să mai purtați încă și barbă, așa ca el.

Văzând că Neculai Șerban nu mai zice nimic, s-au despărțit unul de altul.

Tot satul, de la un capăt la altul, ba și satele vecine nu mai vorbeau altceva decât de schimbarea radicală a vieții din casa și familia lui Neculai Șerban. Satana cu slugile lui s-a supărat foarte pe această familie și ducea acum o luptă pe față, în speranța că până la urmă, de gura lumii va renunța la acest fel de viață. Căci nu numai dâșii s-au mărturisit la părintele Nicodim de la Schitu-Frumoasa, ci au fost mai multe familii, bărbați și femei, dar numai singur Neculai Șerban cu familia lui, cu ajutorul lui Dumnezeu, au rămas pe temelie de piatră. Restul s-au reîntors înapoi la lume. Este adevărat că, la început, copiilor lor care erau mai mari, le-au venit mai greu să cedeze a face nuntă fără muzică, a nu merge la distracții; însă până la urmă au căzut de comun acord. Au mai citit și ei prin sfintele cărți și s-au convins că așa trebuie să trăiască un creștin adevărat.

Lui Neculai Șerban i-a venit mult mai ușor să ducă lupta cu copiii pentru a-i convinge, pentru faptul că și soția lui Maria lupta pe viață și pe moarte, ca să-i facă pe copii credincioși. Ea nu știa carte, dar nu era zi lăsată de Dumnezeu, ca să nu se ocupe de fiecare copil în parte, de a citi prin Ceaslov, Psaltire, Mântuirea păcătoșilor, și alte cărți pe care le aveau ei în casa lor. De la copiii ei a învățat ea pe de rost: rugăciunile de dimineață, pe cele de seară, pe cele de peste săptămână, pe cea de călătorie, de începerea lucrului și de terminarea lui, apoi psalmii: 50, 142, 69, ș.a. Era tare atentă la ceea ce vorbesc și la ceea ce fac copii ei. Să nu pomenească pe diavolul, să nu vorbească prostii, să nu se poreclească între ei și câte altele. Era o femeie harnică, curată și se temea de păcat ca de foc. Vai de casa aceea unde mama face partidă cu copiii și soțul rămâne cu

totul izolat. Auzi pe unele mame care numai la suprafață par a fi credincioase, zicând către copii:

- Lasă să nu mai știe taică-tu, lasă să plece el de acasă, să nu-i mai spuneți lui, că doar știți că el face gălăgie.

O asemenea mamă e mai vinovată decât o criminală, deoarece copii ei cresc ca niște vrăjmași ai lui Dumnezeu și ea le-a ucis sufletul lor cu o astfel de comportare.

Ori, soția lui Neculai Șerban era în stare ca și noaptea să pună pe copii să citească prin cărțile Sfinte, să facă metanii și închinăciuni și dorea din toată inima ei ca ai lor copii să ajungă nu numai cetățeni buni ai țării, ci și creștini devotați ai Bisericii lui Dumnezeu...

Vedem pe Sfântul Apostol Pavel că laudă pe bunica și pe mama lui Timotei și socotește că credința lui se datorește în bună parte mamei și bunicii lui. Și așa s-a întâmplat atunci. Așa s-a întâmplat și în cazul de față. Dacă ea s-a ocupat de copiii ei până i-a dat la casele lor, apoi când au apărut nepoții (căci a avut 86 de nepoți și strănepoți la vârsta de 86 de ani când a repauzat), ce credeți că a stat cu mâinile în sân? Nu. Ci s-a ocupat și de ei, ca și de copiii pe care i-a avut. Îi puneă și pe ei să citească prin cărțile Sfinte. Bineînțeles că nu-i putea obliga așa, ca pe copii ei, dar cu o rugămintă, cu câteva nuci, cu un bănuț, a reușit ca până la urmă să-i facă pe o parte din nepoți și strănepoți de a-i citi volume întregi.

Neculai Șerban se silea și el pe cât putea a face fapte bune și a-și schimba viața din temelie, dar adeseori i se părea că soția lui o ia înainte și pe el îl lasă în urmă. Avea o inimă plină de bunătate încât nu putea refuza cererea nimănui chiar și atunci când trebuia să o refuze. De pildă dacă venea cineva să-i ceară o masă, scaun sau vreun butoi, căci avea nevoie la nuntă cu muzică, el și atunci i-ar fi dat, neputându-se stăpâni. De aceea obișnuia când venea cineva, să trimită soția ca să vorbească în locul lui cu persoana respectivă.

Deoarece casele unora din feciori și a unei fete erau aproape de casa lui, apoi, de câte ori fata cea mai mare își pedepsea copiii pentru anumite abateri, copiii în necazul lor, socotindu-se nedreptățiți de mama lor își găseau refugiu la bunicul Neculai Șerban, unde aveau asigurată o masă caldă și multe cuvinte de mângâiere. Așa că mama unor astfel de copii nu avea nici un spor în a-și educa copii după cum cere datoria de mamă, din cauza bunicului care era prea milos față de toți...

Neculai Șerban nu se socotea vinovat nici câtuși de puțin la toată situația aceasta. Până la urmă cazul a fost adus la cunoștința părintelui Nicodim, care i-a zis:

- Vezi ce faci cu nepoții, căci știu că din milă nesocotită faci acest lucru. Dar să știi că această milă se cheamă și este o milă drăcească și urâtă lui Dumnezeu. Când nepoții vin plângând la dumneata pentru că i-a pedepsit mama lor, atunci să fii pregătit din vreme, și punând mâna pe nuia să le dai fiecăruia porția cuvenită, zicându-le: Degeaba nu vă bate mama voastră, ci numai pentru că a-ți făcut ceva obrăznicii.

Zicându-le aceste cuvinte, o ajuți pe mama lor care se zbate a scoate din copiii ei oameni folositori, atât Bisericii cât și țării. Iar dacă mai faci după cum ai făcut până acum, te împovărezi cu multe păcate grele.

Auzind acele cuvinte aspre din gura aceluia pe care îl iubea așa de mult, și-a cerut iertare cu plecăciune până la pământ și i-a promis cu siguranță că așa ceva nu se va mai întâmpla, cât va mai trăi...

Și ca să dovedim cu fapta că Neculai Șerban asculta de părintele Nicodim întru toate, o să arătăm în rândurile ce urmează o întâmplare cam ciudată.

Tata socru, Neculai Șerban, iubea tare mult pe părintele Nicodim și se lupta din răputeri să pună la inimă sfaturile ce le primea de la el.

Întâmplarea a făcut că din cei nouă copii unul i-a murit la armată în timpul concentrărilor. În urma lui a rămas soția cu doi copilași. După ce a mai trecut un timp, nora văduvă s-a prefăcut că o doare inima de soțul ei pe care l-a pierdut și a zis către tata socru:

- Tată, mă doare tare inima pentru Gheorghe, că a murit așa de tânăr și nu am liniște nici zi, nici noapte. Mă îndeamnă gândul să te rog ceva, ca din pământul de zestre pe care l-am primit de la mata, să vinzi vreo 20 de prăjini și banii să mi-i dai mie. Eu mă voi duce la sfintele mănăstiri unde voi plăti slujbe pentru ușurarea lui de păcate și așa am speranța că mă voi liniști.

Auzind acestea tata socru și necunoscând vicleșugul ei, s-a învoit. După ce a primit banii, tânăra văduvă s-a priceput ca în scurtă vreme să-i cheltuiască pe deșertăciuni, iar de dus pe la mănăstiri, nici pomeneală n-a mai fost. Mai trecând vreo câțiva ani ea s-a gândit să ducă lucrul cel început până la capăt. Și fără multă tocmeală l-a dat pe tata-socru în judecată la tribunal pentru că vânduse pământul micilor orfani.

Amărât în sufletul său, tata socru a mers la părintele Nicodim să-i facă cunoscută acea ispită. După ce l-a ascultat cu răbdare, i-a zis:

- Uite, dragul meu, ce ne învață pe noi Sfânta Evanghelie, pe care o sărutăm cu evlavie în fiecare duminică când o scoate preotul în mijlocul bisericii, că: „Cel ce vrea să se judece cu tine să-ți ia haina, lasă-i lui și cămașa” (Matei 5, 40). Căci aceasta înseamnă numele de creștin pe care îl purtăm, adică să fim imitatorul vieții lui Iisus Hristos, și a trăi viața așa cum ne învață pe noi Sfânta Evanghelie și Biserica. Așa că noi te sfătuim ca atunci când vei ajunge acasă, să stai mai întâi la rugăciune cu toți copiii pe care îi aveți. Să faceți Canonul de pocăință către Domnul nostru Iisus Hristos și al doilea Paraclis al Maicii Domnului, după care mai citiți și la Psaltire cât veți putea, faceți și ceva post cu toți ai casei, tot așa pe cât veți putea, și apoi să mergeți împreună cu soția la casa nurorii care v-a dat în judecată. Și cu vocea domoală, fără de mânie, să-i spuneți așa: „Uite ce ne-am gândit noi să facem. Socotesc că e mai bine să ne împăcăm fără să mai urcăm pe treptele tribunalului. Acolo merg numai oameni care nu reușesc să se împace unii cu alții. Noi însă sperăm că ne vom putea împăca singuri și fără a ne mai judeca. Spune fără nici o sfială ce pretenții ai, și noi îți vom da înapoi!”. Noi, a zis Părintele în continuare, vă vom pune la slujbe și sperăm că o să ieșiți bine, cu Darul lui Dumnezeu.

Auzind aceste cuvinte din gura părintelui Nicodim, luând blagoslovenie, au plecat spre casă.

După ce au ajuns acasă și au făcut totul după cum au primit sfatul de la părintele Nicodim, au mers la casa nurorii, unde în câteva cuvinte au ajuns la înțelegere ca să-i dea o grădină cu suprafață de două ori mai mare, în care avea o porțiune de vie, unde porumbul era cel mai frumos și strugurii au început a se coace. Și așa s-a închis procesul. Lui tata socru nu i-a venit așa de bine, dar vrând să asculte de Părintele cu orice preț, și-a călcat pe fire.

Ani de-a rândul ei au constatat văzând cu ochii, că hambarul de porumb și butoiul de vin au fost tot atât de pline ca și atunci când ei aveau în stăpânire acea minunată grădină.

De vreo câteva ori mi-a povestit tata socru plin de recunoștință, zicând:

- Mare om a mai fost părintele Nicodim Măndiță și înțelept preot a lui Dumnezeu. Îmi pare tare bine că am ascultat de el, pentru că am ieșit întotdeauna bine și am fost tare mulțumit.

De la acea întâmplare, Neculai Șerban avea către părintele Nicodim mai mare evlavie și-l privea ca pe un sfânt al lui Dumnezeu.

La ultima mărturisire pe care a făcut-o cu cinci luni mai înainte de a părăsi această lume a zis către părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, am dat la fiecare copil porția lui de pământ atunci când s-au căsătorit. Mai am cinci prăjini pe care aș vrea să le dau Sfinției voastre să faceți ce voiți cu ele. Vă rog tare mult să nu mă refuzați căci am mare dragoste ca să vă dau Sfinției voastre.

Părintele Nicodim l-a privit cu multă bunătate, după care i-a zis:

- Da, sunt de părere și nu te refuz, numai că act pe numele meu nu se poate face, deoarece eu sunt monah și am votul ca să fiu sărac de bunăvoie. Se poate totuși ca să faci act pe numele unui fecior sau ginere pe care îl socotești mai credincios și el la

rândul lui îmi va restitui valoarea acestui pământ într-o sumă oarecare de bani după cum va socoti el atunci. Da, așa se poate face, altfel nu, decât așa cum am menționat.

A mers, după ce s-a mărturisit, la notariat și a făcut act pe cele cinci prăjini, așa după cum s-a înțeles cu părintele Nicodim. După ce a pus toate lucrurile la cale, s-a îmbolnăvit și a stat mai mult în pat. Nici la biserică nu mai putea să meargă.

În ajunul zilei plecării lui la cele veșnice, după ce s-a mărturisit la preotul paroh, a primit Sfintele Taine. Atunci, în ajun, s-au adunat feciorul cel mai mic care mai era în viață și cele două fete, iar restul au fost mai mulți nepoți și nepoate cărora le-a dat multe sfaturi și îndemnuri bune. Iar a doua zi era duminica Înfricoșatei Judecăți care a fost atunci în anul 1953 pe ziua de 8 februarie. În acea zi, el a rămas acasă cu fata cea mai mică a lor, care îl supraveghea. A făcut în tot timpul Sfintei Liturghii rugăciuni. Când am sosit și noi de la biserică, era ora 12. Când ne-a văzut că intrăm în cameră la el, ne-a întrebat cu vocea stinsă:

- Cât e ceasul?

Cineva i-a răspuns:

- Douăsprezece.

A zis iarăși tot așa de încet:

- La ora unu voi pleca.

Auzind aceste cuvinte nu ne mai puteam ține plânsul. Au fost ultimele cuvinte rostite de el în această viață. Sosind ora unu, într-adevăr și-a plecat capul într-o parte și și-a dat sufletul său în mâna lui Dumnezeu, pe care l-a iubit din tinerețe...

Maria Șerban a mai trăit 18 ani după trecerea din această viață a soțului ei și s-a avântat cu mai multă râvnă în lupta ce-i sta înaintea. A dorit cu orice preț ca să-și mărească zestrea faptelor bune și pentru că la inimă avea cuvintele zise de părintele Nicodim cum că a da de pomană cărți bune e o faptă bună din cele mai mari, apoi orice bănuț își agonisea, îl dădea numai pentru cumpărarea sfintelor cărți. Și ar fi fost în stare să-și vândă și pâinea de la gură numai să mai cumpere vreo carte bună. Ea își făcea

permanent cele șapte laude prescurtate, așa cum a învățat-o părintele Nicodim, deoarece ea nu știa carte. Nu-i plăcea vorba multă, ca să nu cadă în păcate.

În duminica de 13 iunie 1971 dimineța, a venit părintele și a mărturisit-o, ca după slujba Sfintei Liturghii să-i dea Sfintele Taine. Și pe când părintele a deschis poarta de la ulița satului care dădea spre casa lor, fără să-l vadă, ea a vrut să se ridice din pat, dar fata ei cea mai mare a întrebat-o:

- Ce vrei să faci, mamă? la care ea a răspuns:

- Cum? Când părintele a deschis poarta de la uliță și vine la mine cu Sfintele Taine, eu să mai stau culcată în pat?

Atunci cineva a deschis ușa să vadă dacă într-adevăr așa este și a văzut pe părintele paroh deschizând poarta de la uliță, iar distanța între casă și poarta de la uliță este de vreo 30-40 m. Este destul de clar că ea stând pe pat n-a putut să-l vadă pe părintele venind, de la așa mare distanță, dar i-a descoperit Bunul Dumnezeu acest lucru, ca să ne dea nouă de înțeles că El rânduieste un sfârșit creștinesc aceloră ce se tem de El și caută să-I facă voia Sa cea Sfântă.

După ce s-a împărtășit cu Sfintele Taine a mai trăit o oră, după care și-a dat sufletul ei în mâna lui Dumnezeu pe care L-a iubit așa de mult și a căutat să facă voia Lui cea Sfântă.

Da. Un așa sfârșit creștinesc este un dar al lui Dumnezeu, pe care îl pot obține numai cei ce se tem de El și fac voia Lui. Așa că activitatea ei de mamă, bunică și străbunică, ce și-a dus cu vrednicie steagul până la capăt, a făcut și face cinste urmașilor ei...

Ce sfârșit creștinesc a avut această pereche de oameni. Și unul și altul au plecat în veșnicie în ziua de duminică, după terminarea Sfintei Liturghii. Mare dar de la Dumnezeu mai au oamenii aceia care au un sfârșit creștinesc...

Am uitat să spun că atunci pe când era în această viață, Neculai Șerban citise în volumul patru din „Oglinda duhovnicească” scrisă de părintele Nicodim, că la

înmormântarea credincioșilor creștini este bine să se săvârșească slujba Sfintei Liturghii, atât în ziua înmormântării cât și la nouă și la patruzeci de zile. Și s-a rugat de noi ca să-i facem atunci așa după cum scrie în cartea Sfântă. Și cu ajutorul lui Dumnezeu așa s-a făcut după cum a avut el dorință.

După aceea, adică după ce Neculai Șerban a trecut la cele veșnice, părintele Nicodim a mai trăit încă 22 de ani.

Și adeseori ne bucura Părintele când mergeam pe la el, zicându-ne:

- Să știți că am trecut iarăși pe pomelnic pe părinții frăției tale și a sorei Elena la 40 de Sfinte Liturghii mari, cu panahizi și cu dezlegări.

Aglaia Apostol, o creștină care făcea cu adevărat apostolat

S-a născut în satul Sohodor, comuna Călugăra, aproape de orașul Bacău, în anul 1898. Dacă a avut și ea parte de la Dumnezeu să meargă la Schitu-Frumoasa și să se mărturisească la părintele Nicodim, cu această blagoslovită ocazie s-a hotărât în inima ei de a duce o viață plăcută lui Dumnezeu, trăind în feciorie.

Când părintele Nicodim a slujit ca preot misionar în Ardeal, zece ani de zile, ea mergea adeseori cu alți credincioși la el. De fiecare dată venea încărcată ca o albină cu sfaturi, învățături și îndemnuri, pe care le semăna cu dragoste și la alții. Fiind în apropierea orașului Bacău, ea făcea un adevărat apostolat (așa după cum îi era și numele de familie) cu acele suflete pe care le cunoștea în oraș, și le aproviziona cu cărți de învățătură și de rugăciuni.

Ea era o fată săracă. Avea un petic de pământ în jurul casei pe care îl cultiva ca să-și câștige pâinea cea de toate zilele în mod cinstit, așa după cum place lui

Dumnezeu. Tot ceea ce recolta de pe această bucatăică de pământ: legume, zarzavaturi, flori, le ducea la acele familii cunoscute din oraș. Dar odată cu acelea ce le ducea în spate, ea mai avea în cămara inimii sale și hrană pentru suflet. Și pentru că avea de la Dumnezeu darul de a sfătui, ea folosea orice prilej ca să poată folosi și pe alții sufletește.

Pe sora Aglaia cu panerele pline în spate și cu fața senină și plină de bunătate o așteptau ca mare lucru toți consătenii și cei din oras care o cunoșteau. Și de fiecare dată ea își făcea prietenie cu cineva dintre femei și fete. Atât era greu până ce reușeai să te cunoști cu ea, căci pe urmă, de la o zi la alta, prietenia lua amploare. Parcă învățase undeva, căci avea un tact de a lucra, încât mulți se minunau de ea și de felul cum știa să formeze pe suflet de a iubi pe Dumnezeu și a-I face voia Lui.

În duminici și în sărbători după masă, veneau la ea femei, fete, ba și oameni care erau dornici de mântuire, de se umplea casa. Ei citeau mai întâi Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos, citind fiecare prin rotație de la dreapta spre stânga, apoi și cele șapte laude, după care mai cântau cântări bisericești și mai citeau prin sfintele cărți. Foarte multe familii au făcut să apeleze la ei și să le ceară vreun ajutor, atunci le dădea ocazia ca să-și verse tot veninul asupra ei, zicându-i:

- De ce n-ai vrut să te căsătorești, pentru că doar ai avut atâția tineri care te-au cerut? N-ai știut că a rămâne singură în viața asta nu-i decât un chin?

Și câte altele îi ziceau cu atâta răutate încât se putea observa de la distanță că însuși duhurile cele rele vorbeau prin gura lor. Iar ea, auzind acestea de la ei, își cerea iertare și pleca acasă la ea, mulțumind lui Dumnezeu pentru că a ajutat-o de nu s-a căsătorit.

Aglaia Apostol se gândea la cuvintele zise de proorocul Elisei că: „Mai mulți sunt cei cu noi, decât cei împotriva noastră”. Și așa era. Pe lângă câteva rude care o priveau cu dușmănie că nu s-a căsătorit, apoi și în satul ei și în orașul Bacău erau persoane care o aveau ca pe mama lor, sau ca pe sora lor. Fără să mai vorbim de Biserica

Triumfătoare din ceruri care iubește foarte mult pe cei de pe pământ care se ostenesc a petrece viața lor după voia și plăcerea lui Dumnezeu.

Dar, trecând anii, Aglaia Apostol a devenit bătrână și își aștepta sfârșitul. Bunul Dumnezeu i-a rânduit o nepoată credincioasă care s-a hotărât și ea să rămână necăsătorită și să trăiască ca și mătușa ei în feciorie până la moarte. Ea a îngrijit-o atunci când bătrâna Aglaia s-a îmbolnăvit.

Și tot ea, la timpul cuvenit, i-a pus lumânarea în mână când a trecut în veșnicie și și-a dat sufletul ei în mâna lui Dumnezeu.

Când era în sicriu, s-a făcut la față luminată ca de un zâmbet, mult mai tânără decât era la vârsta de 89 de ani. Și spuneau rudele ei și vecinii că era la față plină de zâmbet plăcut, de parcă dormea. Mai spuneau că nici nu mirosea a putrejunie ca cei morți, încât cei care au muștrat-o toată viața că de ce nu s-a căsătorit, de data asta o fereceau și ziceau că a făcut bine. Nepoata care a rămas în casă în locul ei, când auzea asemenea cuvinte, le așeza rând pe rând în inima sa, ca la vreme de nevoie să le poată găsi și folosi. Desigur că mătușa ei Aglaia, a avut destul timp, într-un an și ceva cât a fost îngrijită de această nepoată, să-i destăinuiească despre modul cum trebuia să se comporte și să trăiască pentru a merge către Patria Cerească, pe acest drum pe care a mers și ea până la vârsta de 89 de ani.

Părintele Neculai Chiuaru, mic de stat dar mare cu trăirea

S-a născut în comuna Costișa, județul Neamț, în anul 1903, din părinți dreptcredincioși pe nume Ioan și Elena. Au fost toți opt copii; iar el era cel mai mare. Era mic de statură încât nu a ajuns la măsură pentru a fi încorporat în armată, în schimb a fost un bărbat mare înaintea lui Dumnezeu și de mult folos sufletesc pentru aproapele său, după cuvântul poetului Vasile Militaru care zice: „Vai de acela care are suflet mic în casă mare. Fericit cel ce ridică suflet mare în casă mică”. Era om serios, tăcut gânditor, iubitor de rugăciune și de post; avea barbă mare și părul capului stufos.

Din școala primară a fost luat de bunicii lui de l-au crescut până la vârsta de 16 ani, după care s-a angajat ca muncitor la fabrica de postav Buhuși. La vârsta de 17 ani a mers de s-a mărturisit la părintele Nicodim Măndiță care se afla atunci ca preot paroh în Schitu-Frumoasa, Bacău. Nu a trecut mult timp după aceea și s-a hotărât a se face colportor de cărți sfinte. S-a retras de la fabrica de postav și într-adevăr în toată viața lui a răspândit în poporul nostru cărți cu învățătură curat ortodoxă. S-a căsătorit cu Elena Asaftei - sora lui Vasile Asaftei din Butnărești - și s-a stabilit acolo, unde și-a construit o casă modestă. Ca urmaș, a avut o fiică din căsătoria lor. Casa lor era un adevărat muzeu de cărți și de icoane și nu te mai săturai privindu-le, simțind cum sufletul se umple de evlavie și credință către Dumnezeu. Pentru prima dată l-am cunoscut în piața mare a orașului Roman. Pe vreme aceea învățam la școala de cântăreți bisericești din acest oraș. Mergeam să-mi cumpăr ceva. Era primăvara anului 1936. Văd un om micuț, ridicat pe o masă, care avea în ambele mâini cărți sfinte și le ținea ridicate în sus și, strigând cu voce tare, le făcea reclamă. Am așteptat să coboare de pe masă și l-am rugat frumos să-mi vândă și mie o carte. Mai înainte de a-mi da cartea m-a privit de câteva ori, după care m-a întrebat curios:

- De unde ești, frățioare?
- Din comuna Schitu-Frumoasa, județul Bacău, i-am răspuns.

- O, frățioare, acolo am fost eu prima dată de m-am mărturisit la părintele Nicodim Măndiță. Lasă că am să-ți dau eu o carte ca să mă pomenești toată viața.

Și mi-a dat într-adevăr o carte de mare valoare „Urmarea lui Iisus Hristos” pe care o am și acuma din mila lui Dumnezeu.

M-a îndemnat după aceea să stau cu el la gazda pe care o avea acolo în oraș, fără să plătesc ceva, și cu banii pe care îi economiseam să cumpăr cărți sfinte. Am stat după aceea în vacanța de vară la el acasă vreo lună de zile unde am citit cărți sfinte după care am plecat cu el și m-am mărturisit la părintele Nicodim, pentru prima dată, aflându-se atunci la mănăstirea Agapia.

Slavă lui Dumnezeu, care dă oamenilor puterea să ajungă la atâta nevinovăție ca a pruncilor, așa după cum s-a observat la părintele Neculai Chiuaru. Dacă unii oameni din vremea noastră petrec zilele vieții lor în întuneric cu cele sufletești, și nu se vede nici cât de cât licărind lumina Evangheliei lui Hristos, pe de altă parte însă unii oameni trăiesc viața în plină lumină, urcând zi de zi pe treptele virtuților către Patria Cerească. Când privești la viața unor astfel de oameni, te umpli de o bucurie mare, căci ei, prin viața lor curată îți dau siguranța că Iisus Hristos Mântuitorul este cu noi și azi ca și pe vremea primilor creștini.

Când citiți aceste rânduri vă puteți da bine seama că eu sunt sărac și nu găsesc cuvinte să scriu despre recunoștința ce o port în inima mea față de marea bunătate și purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de noi. Căci dacă nu s-ar mai afla ici, colo câte un om, sau mai bine zis câte un reprezentant al Evangheliei, care se trudește zi și noapte să o traducă în faptă, oare ce fel și cum ne-am putea orienta spre a păși și noi pe calea vieții.

Părintele Neculai Chiuaru nu glumea, nu râdea, nu clevea pe nimeni, nu avea dușmani decât numai pe diavolul, nu se supăra, chiar dacă îl învinuiam cu ceva pe nedrept, purta haine modeste, era râvnitor la rugăciune și la post. Citea foarte mult sfintele cărți. Nu lăsa timpul să treacă fără ocupație. Era bun sfătuitor, îndemânatic la tot

lucrul bun și folositor. Pe părintele Nicodim îl iubea asemenea cum iubesc copiii cuminți pe părinții lor.

Părintele Nicolae Chiuaru a fost în piesa religioasă cu magii, în rolul de înger al lui Dumnezeu. Și dacă l-am cunoscut pe părintele Nicolae Chiuaru și m-am împrietenit cu el, apoi în tot timpul cât am stat la Roman, (patru ani de zile), una-două mă duceam la el acasă în satul Butnărești când simțeam nevoia de vreo carte sau să-l întreb ceva. Adeseori se întâmpla să ajung la Butnărești odată cu seara și el obișnuia, din când în când, să citească la Psaltire. Apoi dacă se întâmpla cumva să înceapă cititul, se știa pe de rost că până la răsăritul soarelui nu se mai făcea nici o pauză. Atâta doar se observa la mulțimea aceea care era în cameră și asculta, că vedeai pe câte unul sculându-se în picioare, din cauza somnului ce-l chinuia, făcea câteva sute sau mii de închinăciuni, după care se așeza cumințe la locul lui, mulțumit oarecum în inima sa că a reușit să alunge oboseala și somnul... N-am văzut în viața mea la nici o casă de creștini din zilele noastre, așa rugăciune fără întrerupere de 10-12 sau chiar 14 ore. Când se termina o psaltire de citit se citea și pomelnicul cu vii și repauzați. Am mai auzit de la un preot călugăr care a vizitat Sfântul Munte Athos din Grecia că acolo privegherile de noapte țineau tot 14 ore fără întrerupere. Acum vreo 50-60 de ani în urmă, țineau și la noi pe la mănăstiri privegherile de noapte 7-8 ore fără întrerupere. E drept că am mai văzut și la ucenicii aceia din București, când erau în viață părintele Vasile Poițelea și părintele Ioan Măgirescu, că se citea la Psaltire zi și noapte fără întrerupere, însă numai unul singur citea câte două ore, și fiecare din ei prin rotație. Aici însă se adunau nu numai cei din casa sa, ci mai veneau și din sat aceia care doreau să stea la cititul Psaltirii.

La mănăstirea Văratec, când s-au împlinit 200 de ani de la zidirea ei, 1785-1985, o maică mi-a povestit că a început slujba de priveghere seara la ora 16 și s-a terminat a doua zi la ora 10, în care timp s-a săvârșit și slujba Sfintei Liturghii (adică 18 ore de slujbă fără întrerupere). Dar noi? Câte ore stăm la rugăciune fără întrerupere?! Vai de noi!

Deși părintele Nicolae se ostenea a face ascultare întocmai, totuși s-a întâmplat odată, că mergând la mănăstirea Văratec ca să se mărturisească, părintele Nicodim i-a zis:

- Stai aici la maici și-ți fă rânduiala după cum se cere în noaptea aceasta, că eu voi veni mâine dimineață să te împărtășesc cu Sfintele Taine.

Părintele Nicodim a plecat, iar el a rămas să se pregătească. A doua zi văzându-l maica gazdă că el nu pleacă la biserică, i-a zis:

- Dar ce faci? Nu te duci la slujba Sfintei Liturghii?

- Nu mă duc, maică, pentru că Părintele a spus că vine să mă împărtășească aici!

- Bine, i-a zis maica, dar în ziua când te împărtășești e bine să asculți slujba Sfintei Liturghii. Eu socotesc că e bine să mergi acuma la biserică și când va veni părintele Nicodim vei primi Sfintele Taine.

Și așa l-a înduplecat, biata maică, pe părintele Neculai, să plece la biserică și să calce în picioare ascultarea ce i-a dat-o părintele Nicodim. Nu a trecut după aceea decât câteva minute și a apărut și părintele Nicodim cu Sfintele Taine. Dacă nu l-a văzut, a întrebat pe maica despre el. Maica i-a spus că l-a trimis la biserică. Atunci Părintele i-a zis:

- Dacă el a ascultat de sfinția ta, atunci să-l împărtășești cu Sfintele Taine tot sfinția ta, și a plecat înapoi.

După terminarea slujbei, maica i-a povestit părintelui Neculai isprava. Atunci el a plâns de durere că a călcat în picioare ascultarea de părintele Nicodim care e mai mare decât jertfa. Și pe viitor i-a servit de o lecție bună și lui și nouă acum...

S-a făcut în satul Siliștea o adunare mare cum se obișnuia pe vremea aceea, iar părintele Nicolae Chiuaru era cel care rostea cuvânt de învățătură. Între altele a venit vorba și a zis:

- Dacă e mare păcat a călca cineva în picioare sfânta icoană, care face trimitere la chipul lui Dumnezeu, atunci cu mult mai mult și mai greu păcat este a călca în picioare sufletul său care este chipul cel viu al lui Dumnezeu...

Auzind aceste cuvinte, gazda s-a scandalizat pe loc și a oprit cu desăvârșire pe părintele Nicolae de a mai vorbi un cuvânt. Ba chiar, nu-l lăsa nici să-i dea explicația cuvenită. El (gazda) a înțeles greșit și toți stăteam și ne uitam unul la altul fără să-i luăm apărarea părintelui Nicolae.

Atunci un tânăr s-a ridicat în picioare și a rugat mulțimea aceea să facă liniște, deoarece vorbeau unii cu alții de nu se mai putea auzi nimic. Și toți curioși să audă ce va spune, au făcut liniște, iar el a început:

- Cinstită adunare de oameni credincioși, vă rog tare mult să-mi dați voie, deși sunt mai mic între dumneavoastră, să clarificăm problema care v-a tulburat așa de mult. Părintele Nicolae Chiuaru nu a greșit cu nimic, ci a făcut doar o comparație între sfânta icoană pe care noi o venerăm și între sufletul nostru. Cine nu știe că a călca în picioare o sfântă icoană săvârșește un greu păcat și cade sub anatemă. Dar noi săvârșim un păcat și mai mare decât acesta, atunci când ne batem joc de sufletul nostru, atunci când petrecem nebunește ca păgânii cu jocuri, beții, desfrânări și alte multe blestemății. Atunci noi ne ucidem sufletul nostru care este icoana vie a lui Dumnezeu. Acest lucru a vrut să arate părintele Nicolae și nimic mai mult.

Atunci gazda a înțeles și a mulțumit acelui tânăr din toată inima și a rugat pe părintele Nicolae să-l ierte și să vorbească mai departe.

În anul 1955, a trecut mama mea la cele veșnice și i-a mai rămas de citit 16 cărți din canonul ce l-a primit de la părintele Nicodim Mândiță. Desigur că am mers numaidecât la părintele Nicodim să vedem ce va spune în privința aceasta. Părintele a zis:

- Mergi numaidecât la părintele Nicolae Chiuaru și-i spune ca să citească aceste 16 cărți în mănăstirea Runcu (lângă Buhuși) în camera unde se adună oamenii. Am

mers la el și a primit cu bucurie această ascultare de la părintele Nicodim, iar noi i-am plătit pentru osteneală, așa după cum ne-am înțeles între noi...

Mi-a povestit sora lui că odată l-a rugat să-i ajute ceva la vie. El a zis:

- Cum să las eu Psaltirea necitită, dar dacă ai așa de mare nevoie voi merge ca să-ți ajut.

Mergând în acea zi cu ea la lucru, în vie, s-a întâmplat, sau mai bine zis a slobozit Dumnezeu, de și-a pierdut un ochi. Și așa a rămas pe toată viața numai cu un ochi, încât sora lui s-a îngrozit văzând cele întâmplate...

A trecut o vreme, după care m-am hotărât să merg pe la Butnărești să mai văd pe cel ce mi-a fost un mare binefăcător. Între altele, soția lui s-a plâns către mine că părintele Nicolae nu-i dă o mână de ajutor în cele ale gospodăriei. La care el mi-a răspuns:

- Da, așa este, eu nu fac nimic în această gospodărie, dar nici nu beneficiaz cu nimic din ea. Am mica mea pensie de unde am asigurată pâinea cea de fiecare zi. Și aceasta mai cu seamă de când am fost ultima dată la părintele Nicodim căruia i-am spus că am căzut din cireș și a fost o clipă de n-am trecut la cele veșnice.

Atunci Părintele mi-a zis:

- Cine te-a trimis să te sui în cireș, om la vârsta de 70 de ani. Ai ajuns la hotarul vieții prezis de proorocul David. De acum înainte nu-ți mai dau voie să mai faci nimic decât să te rogi mereu, zi și noapte. Pune mâna pe Psaltire și așa să-ți dai sufletul cu Psaltirea în mână. Cui îi trebuiesc cireșe, să se urce acolo sus și să-și culeagă. Să dai slavă lui Dumnezeu că n-ai murit atunci când ai căzut din cireș.

- Acestea mi le-a zis părintele Nicodim și acestea vreau și eu să le fac.

Auzind eu aceste cuvinte din gura lui, n-am mai zis nimic decât atât:

- Dumnezeu să-ți ajute în tot lucrul bun și folositor vremelnic și veșnic, și ne-am despărțit...

Trecând prin marginea unei păduri, un om rău a vrut să-i ia ceasul de buzunar și banii pe care îi avea, dar a fost salvat de cineva și nu i-a putut face nici un rău.

În ultima vreme a coborât într-un beci părăsit pentru a face curățenie. Tot atunci a căzut un perete de alături peste el și l-a lovit. După ce a fost scos de acolo, în scurtă vreme a părăsit această lume și a plecat în veșnicie, în luna lui iunie 1987, în vârstă de 84 de ani.

* * *

Ca încheiere la această carte cu viața și activitatea părintelui protosinghel Nicodim Măndiță, e bine să mai știm că primul manuscris a fost confiscat de Securitate în 1983 și atunci când ni s-a restituit mașina de scris, ca prin minune, ni s-a dat înapoi și o bună parte din primul manuscris, după care am reușit să facem al doilea manuscris. Rugăm din toată inima pe cei care au citit această carte și au găsit unele greșeli, să ne ierte, deoarece atât am putut face...

Întâmpinare

Întru pomenirea și cinstirea celui mai mic între iereii-monahi, NICODIM MĂNDIȚĂ,
Protosinghel (Citită de autor cu acazia parastasului din 4 iulie 2003 la mormântul
Părintelui, din cimitirul mănăstirii Agapia)

Copil fiind, eu nu știam ce e păcatul și nici nu știam s-o fac pe nevinovatul.

Era iarnă, alb și-atâta puritate pădurea-și scutura crengile-ngreuiate când, deodată, dinspre mănăstire zărim o făptură cum nu mai văzusem să se răsfire în atâta alb de pustiire.

Ne trăgeam cu-o săniuță improvizată și ne veseleam ca niciodată.

Făptura înaltă și impunătoare venea încet spre casa noastră împovărată de ninsoare.

Apoi, făcând spre noi un semn discret, ne-am adunat cu toții ca-ntr-un buchet.

Nu ne-a certat și nici nu ne-a măsurat cu a sa privire blândă, a zâmbit și ne-a binecuvântat. Apoi, ne-a dat la fiecare câte-o bancnotă de un leu, neatinsă încă de mâna vreunuia rău.

Nu mai văzusem până atunci decât bani chinuiți și câștigați pe sponci.

Am alergat cu hârtia nou-nouță spre mama care-n bucătărie făcea mămăliguță:

„Uite, mamă, ce ne-a dat Părintele cel Bun și înalt”

iar mama a pus bancnota-ntr-o carte, cu o sfioasă grijă, la loc de cinstire mai aparte,

căci, ni se părea sfințită, din mâna Preotului pe care îl știam doar în Altar, iar după slujbă fărâma de pâine împărțită în dar ne hrănea privirea și ne îndestula cu har.

Nu mai văzusem până atunci un preot mergând de unul singur, ca și cum ar fi urmat un gând.

Pentru mine, copil, așa cred eu că L-am văzut pe Dumnezeu.

Mersu-i era nici alene, nici tărăgănat; era așa precum o rugăciune rostită pe-nserat.

Aș vrea să spun că nu eram încă la școală iar în casă ne-nchinam doar la icoană; iar prima carte adusă de mama, în semn de prețuire, a fost Mica Prăvilioară, din care ea cu drag ne citea pentru a ne alunga gândurile-mpărășiate iar bancnotele serveau ca semn de carte. Nici azi nu știu de ce doar iarna Părintele-și primenea gândul și sufletul pe drumul atât de alb și de pustiu.

Dar tot într-o iarnă, a venit și nenorocirea. Mergeam pe jos la școală, cu noaptea în cap (să fi fost ora cinci dimineața). Ne apropiam de Cișmea. În fața noastră, nici o urmă, iar în urma noastră, în zăpada proaspătă, rămâneau doar urmele noastre. Nu era nici asfalt, nici lumină electrică. Cocoșii se pregăteau de cântat, când, deodată, din spate, se aprind două priviri, prelungi, fioroase, înroșite parcă în foc. Ne oprim, ținându-ne de locului. Nu îndrăzneam să se apropie de noi, nu făcea nici un zgomot, părea așa ca o stranie faptură din filmele științifico-fantastice. În sfârșit, iat-o, aproape de noi; era o mașină, dar cu mersul tare greoi. Nu mergea, se târa ca un șarpe (era un IMS din acelea vechi și cu treaptă în exterior). Apoi, pășim înfricoșați pe urmele lăsate de roți și aveai impresia că sunt urmele lăsate de modulul american pe solul lunar. Nu știam nimic: de unde o fi apărut strania faptură, din pădure, din mănăstire; doar mai văzusem camioane cu butuci, dar ele circulau ziua, iar nu noaptea, ca năluca. Dar, cel mai mult nu înțelegeam de ce mergea atât de încet, fiindu-i parcă frică de noi, copiii în grămadă (vreo 15) grupați și speriați. Abia când ne-am întors de la școală am aflat de la părinții noștri că „l-au ridicat” pe părintele Nicodim Măndiță. Nu au folosit cuvântul arestat sau închisoare, ci doar atât că l-au ridicat, iar noi tot nu înțelegeam: cum poți să ridici un om, când omul se ridică pe o scară, se ridică într-un pom și o singură dată în lume: S-a înălțat la cer: Iisus Hristos, Dumnezeu Mântuitor.

Și cât de tristă a fost vacanța de Crăciun:

mergând la colindat din poartă-n poartă

mai mult ne-am întristat

parcă deodată în fața casei lui...

în acel an, șaizeci și patru,

când din mănăstire

ne-a fost parcă furat cuvântul:

Cuvântul viu,

iar dacă sufletul nu ți-e acasă, arzi de viu,

pierdut ca nisipul în pustiu.

Acum știu cine era părintele Nicodim Măndiță neiertător cu sine, dar fraged la suflet ca o mlădiță și câte mlădițe n-au lăstărit din cuvântul său neadumbrit.

Și câte surori și atâția frați

n-au însetat de sfânta sa carte în care litera se-nsufletea risipind gânduri deșarte.

Și câți frați, câte surori

în preajma lui fiind sau de departe nu și-au slobozit slufletele strâmtorate. În lume e atâta aiureală și atâta amăgeală că nicicând răul nu străluce mai fascinant iar Binele în straie ponosite e-ntristat de moarte, pe malul celălalt.

Acolo unde vom ajunge toți, de ne vom ruga fierbinte cuprinși de un dor cuminte.

Acolo unde-i râvnă și nu moft unde-i cuvântul necorupt, izvorul vieții neîntrerupt.

În apriga grăbire spre sfârșire, omul și-a ieșit din fire iar sinele lacom de sine aduce numai pustiire și la fiecare vorbă apare acel eu, fără de nume.

Când mai la îndemână și mult mai ușor e să ne privim și să ne vedem față către față și nu prin sticla de la televizor.

Să ne privim odihnitor învăluiți de Sfântul Duh în cald fior.

Fericiți cei care-n sobor se-nchină lui Hristos cerând iertare tuturor și care se roagă pentru noi.

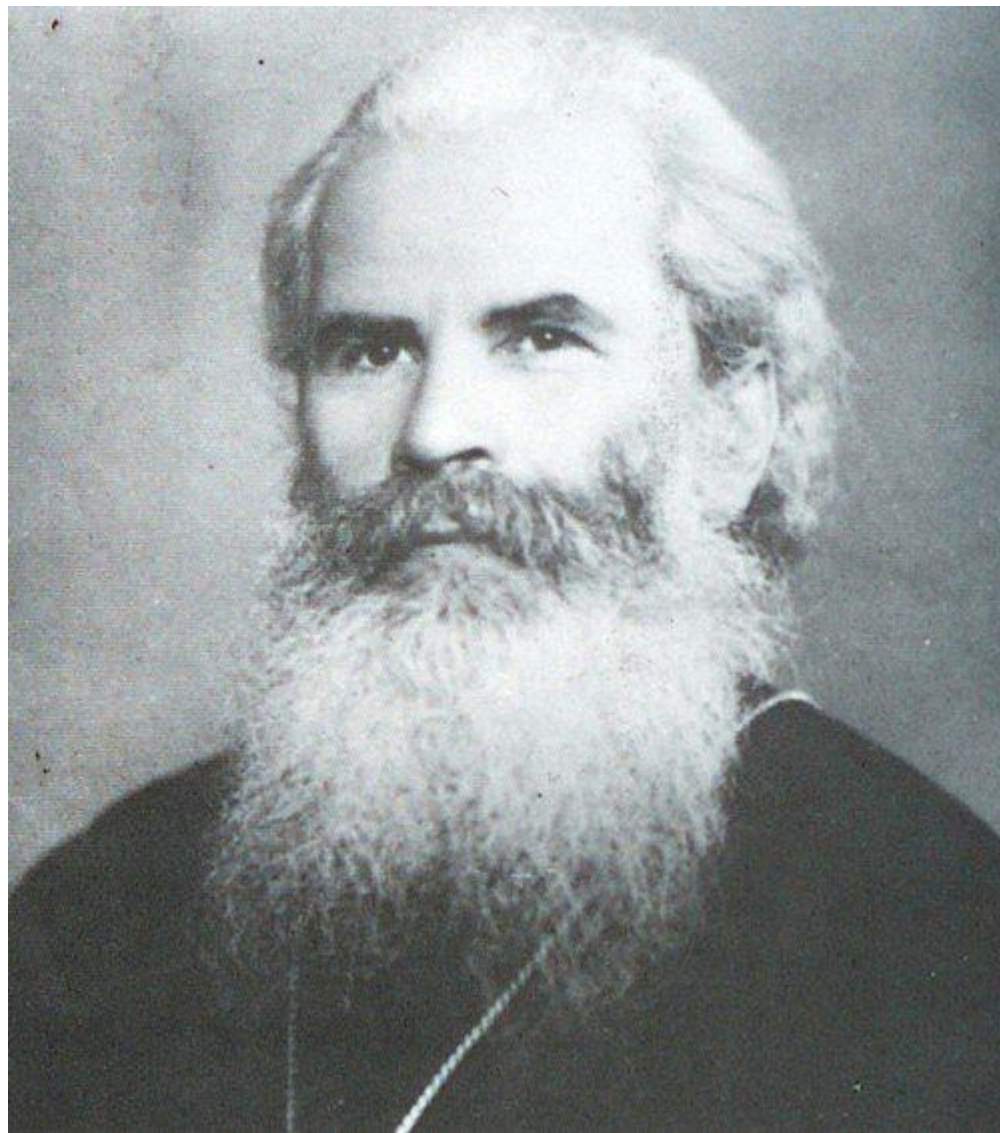
Iubiți frați și iubite surori vă cer iertare
în numele luminii ziditoare
luminii celei neînserate:
sufletul părintelui Măndiță Nicodim
face ca toți să ne-ocrotim
aproape de mormântul său în cimitir.
Fericiți că am ajuns
și-n acest an cu bine
plecându-ne genunchii-n mănăstire
să ne-ntoarcem cu folos acasă
purtând în suflet recunoștință aleasă
și m-am întors și eu înspre copilărie
și parcă sufletul părintelui Nicodim Măndiță
întreaga fire ne îmbie
spre rugăciune sfântă și iubire.
Amin!

Profesor GHEORGHE SIMON

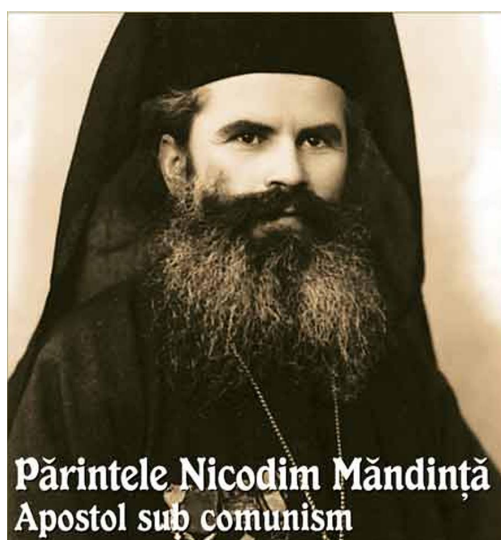
Mănăstirea Agapia

Vineri, 4 iulie 2003

Poze

Părintele Nicodim Mădintă
Apostol sub comunism